Vieţile Sfinţilor

Vieţile Sfinţilor, publicate aici, au ca sursă cele 12 volume "Vieţile Sfinţilor" apărute între anii 1991 şi 1998 la Editura Episcopiei Romanului şi Huşilor (volumele consacrate lunilor septembrie-aprilie) şi apoi la Editura Episcopiei Romanului (volumele consacrate lunilor mai-august).

Notă: Luna septembrie apare la început pentru că anul bisericesc începe la 1 septembrie. Aceasta este şi ordinea apariţiei celor 12 volume menţionate mai sus.

Volumul X
(iunie)

Vieţile Sfinţilor pe luna iunie

Ziua a noua

- Sfîntul Ierarh Chiril, Arhiepiscopul Alexandriei
- Cuviosul Chiril, Egumenul Mănăstirii de la Iezerul Alb

Ziua a zecea

- Sfîntul Sfinţitul Mucenic Timotei, Episcopul Prusiei
- Sfinţii Mucenici Alexandru şi Antonina
- Sfîntul Vasian, Episcopul Lavdiei
- Sfîntul Teofan din Antiohia

Ziua a unsprezecea

- Sfîntul Apostol Vartolomeu
- Sfîntul Apostol Varnava

Ziua a douăsprezecea

- Cuviosul Onufrie cel Mare
- Cuviosul Petru din Muntele Athos

Ziua a treisprezecea

- Sfînta Muceniţă Achilina

Ziua a paisprezecea

- Sfîntul Prooroc Elisei
- Sfîntul Sfinţit Metodie, Patriarhul Constantinopolului
- Cuviosul Nifon, din Athon

Ziua a cincisprezecea

- Sfîntul Prooroc Amos
- Sfinţii Mucenici Vit, Modest şi Crischentia
- Sfîntul Mucenic Dula
- Alt Cuvios Dula
- Fericitul Ieronim
- Fericitul Augustin, Episcopul Hiponiei

Ziua a şaisprezecea

- Sfîntul Sfinţit Tihon, Episcopul Amatundei
- Sfinţii Mucenici Tigrie preotul şi Eutropie citeţul

Ziua a şaptesprezecea

- Sfinţii Mucenici Manuil, Savel şi Ismail
- Sfîntul Mucenic Isavru şi cei împreună cu dînsul

Ziua a optsprezecea

- Sfîntul Mucenic Leontie şi cei împreună cu dînsul, Ipatie şi Teodul

Ziua a nouăsprezecea

- Sfîntul Apostol Iuda, ruda Domnului
- Cuviosul Paisie cel Mare
- Sfîntul Mucenic Zosima, ostaşul
- Cuviosul Ioan Sihastrul

Ziua a douăzecea

- Sfîntul Sfinţit Mucenic Metodie, Episcopul Patarelor
- Cuviosul Levchie Mărturisitorul, Episcop în Alexandria
- Sfinţii Mucenici Aristoclie preotul, Dimitrian diaconul şi Atanasie citeţul

Ziua a douăzeci şi una

- Sfîntul Mucenic Iulian din Cilicia
- Cuvioşii Părinţi Iulie Preotul şi Iulian Diaconul

Ziua a douăzeci şi doua

- Sfîntul Sfinţit Mucenic Evsevie, Episcopul Samosatelor

Ziua a douăzeci şi treia

- Sfînta Muceniţă Agripina
- Sfîntul Teofil, iconomul bisericii

Ziua a douăzeci şi patra

- Naşterea Sfîntului Prooroc Ioan Botezătorul
- Sfîntul Ierarh Niceta Remesianul

Ziua a douăzeci şi cincea

- Sfînta Muceniţă Fevronia
- Cuviosul Dionisie

Ziua a douăzeci şi şasea

- Cuviosul David din Tesalonic
- Icoana Maicii Domnului Tihfinsca
- Icoana Maicii Domnului Odighitria
- Icoana Maicii Domnului, Romanca sau Lideanca

Ziua a douăzeci şi şaptea

- Cuviosul Samson
- Sfîntul Sevir Preotul

Ziua a douăzeci şi opta

Ziua a douăzeci şi noua

Ziua a treizecea

SFÂNTUL MUCENIC IUSTIN FILOSOFUL
(1 IUNIE)

Sfântul Iustin Filosoful, mucenicul lui Hristos, s-a nascut în partile Siriei Palestinei, la hotarele Samariei, în cetatea care la început se numea Sihem, iar mai pe urma s-a numit Neapolis Flavie. El a avut un tata de neam bun si slavit, dar elin cu credinta; si chiar Iustin era în aceeasi ratacire a închinarii la idoli, mai înainte de a se lumina cu lumina sfintei credinte. Si se îndeletnicea din tinerete cu învatatura cartii si sporea în întelepciunea elineasca, ca unul ce avea minte isteata.

Deci, deprinzându-se bine cu buna graire ritoriceasca, dorea sa învete si filosofia; si la început s-a dus la un filosof dintre stoici, dorind sa înteleaga filosofia acelora. Si avea mare dorinta sa stie despre dumnezeire si ce este Dumnezeu. Deci, petrecând la acel filosof stoic câtava vreme, n-a putut afla nimic despre Dumnezeu -de vreme ce nici acest filosof stoic nu stia pe Dumnezeu, nici nu socotea ca este de trebuinta învatatura cea pentru dumnezeiasca întelegere -, pentru aceasta a lasat Iustin pe dascalul acela si s-a dus la un alt filosof - barbat, pe cât se parea întelept - care facea parte din filosofii ce se numeau peripatetici.

Acela, dupa putina vreme, a început a se sfatui cu Iustin pentru plata, nevrând sa-1 învete în dar. Iar Iustin, vazând ca acela este iubitor de argint, 1-a lepadat ca pe un lacom si 1-a judecat a fi nevrednic de numirea filosof iei, de vreme ce nu stia sa treaca cu vederea câstigurile cele lumesti.

Pentru niste pricini ca acestea, lepadând pe filosofii stoici si pe cei peripatetici si dorind foarte mult întelepciunea cea adevarata, prin care ar fi putut ajunge la cunostinta lui Dumnezeu, a venit la un dascal ce facea parte din filosofii lui Pitagora, dar acela poruncea lui Iustin sa învete mai întâi astronomia, geografia, aritmetica, muzica, si alte învataturi, sgunându-i ca învataturile acelea sunt mai de trebuinta în viata aceasta. Insa Iustin socotind ca va trebui sa petreaca multi ani într-acele învataturi si vazând ca din acele stiinte nimic nu este de folos sufletului sau, pentru ca nimic n-a auzit de la dascalul acela care sa sature dorinta inimii lui - care din zi în zi se aprindea mai tare cu dragostea lui Dumnezeu -, pentru aceea 1-a lasat si pe acel dascal si s-a lipit de un din cei ai lui Platon, de vreme ce învatatura acelora era de mare slava într-acele vremuri si multa le era cinstea lor.

Acel filosof al lui Platon s-a fagaduit sa-1 învete pe Iustin din asemanarea lucrurilor celor trupesti pe cele netrupesti, din închipuirile celor de jos pe cele de sus si din chipurile întelegerilor cunostinta lui Dumnezeu. Pentru ca acesta era sfârsitul socotelii întelepciunii celei platonicesti ca, din închipuiri, sa vina întru cunostinta lui Dumnezeu. Iar fericitul Iustin s-a învoit la aceasta, nadajduind sa ajunga la întelepciunea dumnezeiasca cea dorita, sa cunoasca pe Dumnezeu si se sa umple de darul Lui. Pentru aceasta el a petrecut lânga dascalul acela vreme îndelungata si degrab a învatat dogmele si rânduielile lui Platon, devenind filosof desavârsit si slavit între elini. Cu toate acestea, înca nu putea sa ajunga la credinta crestineasca si la cunostinta cea adevarata a lui Dumnezeu, de vreme ce filosofii elini nu preamareau pe Dumnezeu ca pe un Dumnezeu, ci schimbau slava nestricaciosului Dumnezeu întru asemanarea chipului omului cel stricacios si al pasarilor, al celor cu patru picioare si al târâtoarelor, însa Iustin se mângâia în parte cu duhul, îndeletnicindu-se întru gândirea de Dumnezeu si învatându-se întru cunostinta de Dumnezeu, pe cât mintea lui, fiind înca neluminata, putea sa ajunga.

Iar odata plimbându-se singur afara din cetate, departe la un loc osebit, aproape de mare, si pe când socotea cu mintea sa întelegerile cele filosofesti, a vazut pe un barbat cinstit necunoscut, batrân împodobit cu caruntetile. Si privind spre el cu de-amanuntul, batrânul i-a zis: „Oare ma cunosti pe mine, de ma privesti astfel cu dinadinsul?" Raspuns-a Iustin: „Nu te cunosc, însa ma minunez cum, în acest loc pustiu în care n-am asteptat sa vad pe cineva, te vad pe tine". Zis-a batrânul: „Niste oameni de ai mei s-au dus în partea aceasta si, asteptând întoarcerea lor, le-am iesit înainte ca sa-i pot vedea de departe. Dar tu ce faci aici?" Raspuns-a Iustin: „îmi place sa ma preumblu în singuratate, ca sa ma învat cu mintea fara de împiedicare la filosofie". întrebat-a batrânul: „Ce folos câstigi din filosofie?" Raspuns-a Iustin: „Dar ce lucru mai de folos poate sa afle cineva decât filosofia? Pentru ca aceea este luminatoare a mintii,

povatuitoare la toata socoteala cea buna si îndreptatoare a vietii. Daca cineva o stie bine pe aceea, acela vede ca în oglinda nestiintele si ratacirile altora si nu este cu putinta sa se alcatuiasca întelepciunea fara de învatatura filosofiei si fara de uneltirea cea dreapta a întelegerii; deci se cade ca tot omul sa o învete pe aceea, ca sa stie cele folositoare si nefolositoare, de care lucruri sa se tina si pe care sa le lepede".

Zis-a batrânul: „Dar oare filosofia aduce vreo fericire omului?" Raspuns-a Iustin: „Cu adevarat îi aduce". Batrânul 1-a întrebat: „Deci spune-mi ce este filosofia si ce fericire are ea?" Raspuns-a Iustin: „Filosofia este aceea care este facere a întelegerii si cunostinta a adevarului; iar fericirea ei este cinstea întelegerii si a întelepciunii ei". Batrânul a întrebat: „Daca din filosofia care le întelege pe toate cunoasteti adevarul, apoi ce ziceti ca este Dumnezeu?" Raspuns-a Iustin: „Acela este Dumnezeu, Care niciodata nu se schimba, ci totdeauna este Acelasi; Care este pricinuitorul facerii tuturor". Iar batrânul, îndulcindu-se de raspunsul acela, iarasi 1-a întrebat: „Numele întelegerii este la toate lucrurile de obste? Caci întru toate mestesugurile, ori întru care cineva este iscusit, întru acela se numeste ca este întelept; sau în geometrie, sau în ocârmuirea corabiei, sau în doctorii, si dupa asemanare întru celelalte lucruri si dumnezeiesti si omenesti, oare nu este asa? Deci spune-mi mie iarasi, este vreo întelegere care naste cunostinta lucrurilor împreuna si a celor dumnezeiesti si a celor omenesti?" Zis-a Iustin: „Este cu adevarat". Batrânul a zis: „Deci ce? Oare tot una este a cunoaste pe Dumnezeu, precum a cunoaste muzica, sau aritmetica, sau astronomia sau oricare din acestea?" Raspuns-a Iustin: „Nicidecum; pentru ca alta este întelegerea aceea de a cunoaste pe Dumnezeu si alta este aceea de a cunoaste un mestesug".

Grait-a batrânul: „Bine ai raspuns, caci ajungem la oarecare întelegeri; pe de-o parte din auz si din învatatura, iar pe de alta din însasi vederea lucrurilor; precum daca ti-ar spune cineva ca se afla în India vreo fiara care nu se aseamana cu nici una din fiare - într-un fel sau în alt fel, cu felurite fete si cu multe chipuri - n-ai fi putut s-o cunosti pe aceea nevazând-o cu ochii tai, nici altuia sa-i spui despre ea, neauzind mai întâi singur de la cel ce spune. Deci aici te întreb: Cum pot filosofii vostri elinesti sa înteleaga drept pentru Dumnezeu, sau cum sa graiasca ceva adevarat pentru Dânsul, de vreme ce n-au nici o cunostinta a Lui, ca cei ce nici nu L-au vazut pe El cândva, nici nu L-au auzit?" Raspuns-a Iustin: „O, parinte, nu cu ochii trupesti se vede puterea dumnezeirii, precum vad oamenii oarecare jivine, ci numai cu mintea singura se poate ajunge la Dumnezeu, precum zice Platon, a carui învatatura eu o urmez". Zis-a batrânul: „Oare este în mintea noastra vreo putere de acest fel si atât de multa, prin care mai degraba decât cu simturile cele trupesti am putea întelege sau sa cunoastem vreun lucru, si sa ajungem pe cele nevazute?"

Raspuns-a Iustin: „Este cu adevarat. Si acea putere este numita de Platon ochi al mintii, fiind data omului chiar spre aceea - precum el învata -, ca fiind curatit si luminat prin învatatura cea iubitoare de întelepciune, sa poata vedea pe însusi Adevarul dumnezeiesc, Care este pricinuitorul tuturor lucrurilor celor ajunse cu mintea, nu aratându-Se prin vopsele, nici având vreo asemanare oarecare, nici marime de statura, nici altceva de acest fel, care se vede cu ochii cei trupesti; ci este o Fiinta mai presus de toate fiintele, neajunsa, nespusa, singura buna si frumoasa, a careia dorire a stiintei este sadita din început de însasi aceea în sufletele cele de bun neam, pentru ca aceea iubeste a fi cunoscuta si vazuta de acelea".

Pe niste cuvinte ca acestea batrânul le asculta cu dragoste, însa înca nu se îndestula cu acea întelegere a lui Iustin despre Dumnezeu, învatata de Platon, ca una care, fiind fara de crestineasca marturisire, era nedesavârsita. Deci nebinevoind pentru Platon, a zis: „Daca Platon învata asa precum tu marturisesti, apoi pentru ce el singur n-a cunoscut, nici n-a stiut Adevarul lui Dumnezeu? Pentru ca zicând ca Dumnezeu este nevazut si neajuns, el se închina apoi fapturii celei vazute: cerului, stelelor, asijderea lemnului si pietrei celei cioplite în chip de om, ca însusi lui Dumnezeu, schimbând astfel pe Adevarul lui Dumnezeu întru minciuna, tinându-se de închinarea la idoli si învatând la aceea si pe altii? Deci nu socotesc ca la Platon si la ceilalti filosofi elini este întelegere dreapta, care sa se poata veni la adevarata cunostinta a lui Dumnezeu, deoarece s-au facut deserti întru cugetarile lor si s-a întunecat inima lor cea neîntelegatoare; astfel, socotindu-se a fi destepti, au înnebunit. Eu îti spun cu adevarat, ca mintea omeneasca, nepovatuindu-se de Duhul Sfânt si neluminându-se prin credinta, nu poate nicidecum sa-L stie si sa-L înteleaga pe adevaratul Dumnezeu!"

Acestea si multe altele graind batrânul despre dreapta cunostinta de Dumnezeu, despre adevarata cinstire de Dumnezeu si despre celelalte lucruri dumnezeiesti, vadind astfel ratacirea filosofilor elini, Iustin se minuna. Apoi a zis: „Deci unde si ce fel de dascal poate sa afle cineva ca sa-1 povatuiasca spre adevar, daca în Platon si în ceilalti filosofi nu este adevarul?"

Atunci batrânul a început a-i spune lui despre sfintii prooroci, zicând: „în vremile cele de demult, cu multi ani mai înainte de toti filosofii, au fost oarecare barbati sfinti drepti si iubiti de Dumnezeu, care, fiind plini de Duhul Sfânt, mai înainte au spus de aceste lucruri ce acum se savârsesc. Acei barbati se numesc prooroci. Ei singuri au cunoscut adevarul din început si l-au spus oamenilor. Si spunând adevarul, nu s-au rusinat de nimeni, nici nu s-au temut de cei ce i-ar fi silit pe dânsii ca, întru oarecare cuvinte, sa se abata de la adevar, nici nu s-au biruit de slava desarta; ci le-au spus drept, curat, adevarat si fara de frica pe toate acelea, care întru descoperiri de la Dumnezeu li s-au facut lor, sau le-au vazut, sau le-au auzit.

Inca sunt si acum scripturile lor, care, daca le citeste cineva cu credinta, îi aduc mult folos si-i lumineaza mintea spre cunostinta adevarului; pentru ca acei sfinti prooroci nu întaresc cele graite de dânsii cu mestesug de cuvinte, nici cu oarecare dovezi sofistice sau cu silogisme, ci cu dreapta vorbire spun însusi adevarul. Caci ei însisi, mai mult decât toate dovezile sofistice, au fost martori preacre-dinciosi ai adevarului, ca unii ce au crezut întru Unul, adevaratul Dumnezeu, Ziditorul tuturor si mai înainte au vestit venirea în lume a lui Hristos, Fiul Lui. Ei s-au aratat ca sunt vrednici de credinta; pe de-o parte ca acum unele din graiurile lor s-au împlinit si altele de acum o sa se împlineasca; iar pe de alta, ca cele graite de dânsii le întareau prin minuni; pentru ca faceau minuni cu puterea darului lui Dumnezeu, cel dat lor de sus. Acele minuni, proorocii cei mincinosi si neînvatati de Dumnezeu n-au putut niciodata sa le faca, fara numai ca au îngrozit pe oameni prin oarecare aratari si naluciri diavolesti".

Deci acel fericit barbat necunoscut, vorbind astfel cu Iustin, la sfârsit i-a zis lui: „Mai înainte de toate, roaga-te cu dinadinsul adevaratului Dumnezeu, ca sa-ti deschida tie usa luminii, de vreme ce nu poate cineva sa stie si sa înteleaga pe cele ce sunt ale lui Dumnezeu, decât numai cel caruia însusi Dumnezeu va voi sa-i descopere. Si le descopera fiecaruia care-L cauta pe El cu rugaciunea si se apropie de El cu dragoste".

Acestea zicându-le batrânul acela, s-a dus de la el si s-a facut nevazut. De atunci Iustin niciodata n-a mai putut sa afle undeva sau sa vada vreun barbat ca acela. Ce a simtit Iustin în inima sa dupa plecarea acelui barbat, el însusi a spus când a vorbit odata cu Trifon, slavitul iudeu, si a zis: „Un foc s-a aprins în mine. Duhul mi s-a aprins cu dorire de Dumnezeu si mi-a crescut dragostea spre sfintii prooroci si spre acei barbati care sunt prieteni ai lui Hristos. Deci, socotind cuvintele batrânului, doar pe aceea am cunoscut-o ca este filosofie dreapta, pe care el mi-a spus-o. Pentru aceea am început a citi cartile proorocesti si apostolicesti si dintr-acelea m-am facut filosof drept, adica crestin adevarat". Aceasta spunând-o fericitul Iustin mai pe urma lui Trifon, a facut înstiintare pentru sine neamului celui mai de pe urma, în ce fel a fost începutul întoarcerii lui catre Dumnezeu si cum a fost povatuit la calea cea dreapta de acel barbat nestiut, ca de un trimis din cer.

Dupa acea vorbire folositoare de suflet cu batrânul cel insuflat de Dumnezeu, îndata s-a sârguit a cauta carti crestinesti si a început a citi dumnezeiestile Scripturi cu silinta osârdnica. Si alatura proorociile cele vechi ale sibilelor cu proorociile sfintilor prooroci despre întruparea cea din Preacurata Fecioara a lui Hristos, despre patimirea cea de voie a Lui, despre sfârsitul acestei lumi vazute si despre judecata ce va sa fie. Si, vazându-le pe acestea întru toate împreuna glasuite între ele, se minuna în sine si venea încet - învatându-1 pe el Sfântul Duh - spre cunostinta cea mai desavârsita a lui Dumnezeu si a Fiului Sau. Deci, râzând de nebunia elineasca, se pleca spre crestineasca credinta, înmultindu-se în el din zi în zi duhovniceasca caldura spre dreapta credinta.

Insa erau unele lucruri care îi împiedicau sufletul ce dorea dreapta credinta crestineasca de la scopul cel bun; si acestea erau: desele si cumplitele prigoane aduse de catre pagâni crestinilor, si multe lucruri necinstite si de rusine, pe care pagânii le aduceau cu minciuna asupra lor, prihaniri si clevetiri nemaiauzite care ziceau despre crestini ca în adunarile lor de noapte, stingând lumânarile, sting împreuna

si lumina curatiei, spurcându-se unul cu altul prin necuratie si mâncând carne de om, dupa asemanarea fiarelor. Cu unele ca acestea, elinii si iudeii ocarau în popor pe crestinii nevinovati, si astfel se credea minciuna oamenilor necurati si nebuni ca si cum ar fi fost adevar. Deci crestinii, oamenii cei drepti si sfinti, erau urâti, prigoniti, scuipati si batjocoriti de toti necredinciosii, ca niste mari nelegiuiti, vinovati de grele pacate, si erau dati la cumplite morti, în multe feluri.

Niste lucruri ca acestea împiedicau la început pe Iustin de la scopul sau sa se faca crestin; însa nu credea cu totul lucrurile cele care se spuneau împotriva crestinilor, stiind bine ca, adeseori, prin judecata poporului cea fara de socoteala, cei nevinovati se osândesc ca cei vinovati, cei curati se necinstesc ca cei spurcati si cei drepti se socotesc ca cei pacatosi. Deci, vazând pe crestini neînfricati în raspunsuri la judecati, viteji în chinuri, defaimând toate cele vazute frumoase ale acestei lumi ca pe niste gunoaie, dându-se de buna voie la munci pentru Domnul lor si sârguindu-se la moarte ca la un ospat, socotea în sine, zicând:

„Nu sunt drepte cele ce se spun despre crestini, ca si cum ar fi facând niste urâciuni ca acelea; de vreme ce pacatosul cel iubitor de patimi, savârsind fara de înfrânare poftele trupesti si întru mâncarea carnurilor omenesti cautând iubire de placeri, se teme de moarte si nu rabda muncile. Unul ca acela nu se da de buna voie la rani, ci fuge de ele, iar de ar cadea sub vreo judecata ca aceasta, se sârguieste în tot felul sa se arate fara de prihana si se rascumpara de la pedeapsa cu multa plata ca sa poata sa petreaca mai mult fara de durere si cu sanatate si sa se îndulceasca mai mult de poftele lui. Dar crestinii nu sunt deloc asa, ci aleg de buna voie a patimi pentru Hristos, în Care cred. Ei cinstesc mai mult moartea decât viata; deci cum poate sa se afle într-însii o iubire de pacat ca aceea?"

Astfel socotind el, cerceta cu dinadinsul pentru viata crestinilor si s-a înstiintat desavârsit, ca ei petrec în frica Domnului cu curatie si fara de prihana, pazind curatia lor cu de-amanuntul, ca se omoara în toate zilele cu postul si cu înfrânarea, si adeseori se roaga si totdeauna se învata în faptele cele bune. Acestea cunoscându-le din cercetarile lui, i-a iubit pe ei foarte mult si s-a lipit de ei cu toata dragostea. Si a luat Sfântul Botez si s-a facut mare ajutor al credintei în Hristos, luptându-se prin cuvinte si prin scrisori cu elinii si cu iudeii. Si s-a facut ostas nebiruit al lui Hristos si nevoitor tare si viteaz. Si cautând mântuirea sufletelor omenesti, a cercetat felurite tari, învatând si propovaduind numele lui Hristos si întorcând pe cei necredinciosi la Dumnezeu.

Deci a mers la Roma ca un filosof, purtând îmbracaminte filosofeasca si având ucenici cu sine. Si se adunau la el multi pentru învatatura si a întemeiat scoli; însa sub chipul filosofiei celei din afara, învata filosofia crestineasca cea adevarata. Deci, aflând acolo pe Marcion, începatorul de eresuri, i s-a împotrivit lui tare si 1-a rusinat; iar împotriva eresului acela, precum si împotriva altor eresuri, a scris mai multe carti. Tot acolo în Roma era un oarecare cinic, filosof pagân, cu numele Crescent, mare vrajmas al crestinilor. Iar Sfântul Iustin, adevaratul filosof crestinesc, a avut cu acel filosof necredincios neîncetat razboi, atât cu cuvântul cât si cu scrisul. Pentru ca acel filosof cinic, având viata spurcata si prea fara de lege, ura pe crestinii care petreceau dupa Dumnezeu în curatie si zavistuia slava cea buna a lui Iustin, de vreme ce Iustin era cinstit si slavit de romani, pe de o parte pentru întelepciunea sa cea insuflata de Dumnezeu, iar pe de alta parte pentru viata lui cea curata si neprihanita.

Deci Crescent cinicul, fiind plin de rautate, aducea împotriva crestinilor multe lucruri rusinoase cu minciuna, vrând sa-1 necinsteasca în popor si sa faca urât atât pe Iustin cât si pe credinciosii care erau cu el; deci îndemna poporul cel necredincios asupra lor. Acestea auzindu-le si vazându-le Sfântul Iustin, zicea: „Eu pentru credinta lui Hristos doresc a patimi si a fi ucis de necredinciosi; si socotesc ca de la acel Crescent cinicul, mi se va pricinui moartea, de la acel cinic nebun, care iubeste mândria mai mult decât întelepciunea. El este nevrednic de a se numi filosof, de vreme ce îndrazneste a spune la aratare lucruri pe care nu le stie cu dinadinsul, ca si cum crestinii ar fi fara de Dumnezeu si ar face multe faradelegi. Asa ne huleste pe noi din urâciune si rautate, si este mai rau decât poporul cel simplu, caci aceia nu îndraznesc sa graiasca nimic de lucrurile pe care nu le stiu.

In vremea aceea împaratea în Roma Antonin, care fusese împarat dupa Adrian. Si cu toate ca Antonin însusi nu era cumplit asupra crestinilor, însa necredinciosii închinatori la idoli fiind întru stapâniri, prigoneau si ucideau pe crestini dupa poruncile împaratilor celor mai dinainte, din ura cea prea multa catre ei si înca si din lacomie, ca sa jefuiasca averile lor. Si nu atât pentru marturisirea numelui lui Hristos, cât pentru faradelegile cele multe, pe care cu minciuna le aduceau clevetitorii asupra credinciosilor, îi dadeau pe ei la judecata si, necercetându-i pentru clevetirile cele aduse asupra lor, îi pedepseau cu felurite morti.

In acea vreme s-a întâmplat în Roma un lucru ca acesta: o femeie oarecare necredincioasa, care traia în necuratie, auzind de la crestini cuvânt pentru adevaratul Dumnezeu si învatatura pentru viata cea întreg înteleapta, pentru rasplatirea dreptilor si pentru munca pacatosilor, s-a umilit cu sufletul si a crezut în Hristos. însa avea barbat care petrecea întru necredinta închinarii de idoli si se tavalea fara de masura întru necuratiile trupesti. Pentru aceasta ea îl sfatuia pe el în tot chipul, vrând sa-1 povatuiasca la viata înfrânata si sa-1 întoarca la adevarata credinta.

Deci, vazând ea ca nicidecum nu poate sa-1 îndrepte pe acela, cauta sa se desparta de el, ca sa nu mai petreaca în necuratiile aceluia. Iar barbatul ei, înstiintându-se de la care crestin a învatat femeia lui credinta crestineasca, s-a dus la eparhul cetatii, jelindu-se împotriva aceluia. Iar numele acelui crestin era Ptolomeu. Deci robul lui Hristos, Ptolomeu, a fost prins si tinut multa vreme într-o temnita necurata; apoi eparhul, scotându-1 la judecata, 1-a osândit la moarte, în vremea acelei nedreptei judecati, statea acolo un barbat, cu numele Luchie. Acela, vazând pe fericitul Ptolomeu osândit pe nedrept, a zis catre judecatorul cel strâmb: „O, eparhule, pentru care pricina dai la moarte pe acest om nevinovat, de vreme ce nu este nici prea desfrânat, nici facator de sila, nici ucigas, nici tâlhar, nici rapitor, nici vadit pentru alta oarecare faradelege, ci pentru singura pricina ca s-a marturisit pe sine, ca este crestin?" Iar eparhul, cautând cu groaza spre dânsul, i-a zis cu mânie: „Oare si tu esti din numarul crestinilor?" Raspuns-a Luchie: „Cu adevarat si eu sunt crestin". Atunci el a poruncit ca si pe acela sa-1 pedepseasca cu moarte. înca s-a alaturat celor doi crestini si al treilea, un prieten, care s-a marturisit pe sine cu mare glas ca este crestin; si toti acesti trei si-au pus sufletele lor pentru Hristos.

Si înstiintându-se fericitul Iustin de o nedreapta ucidere a sfintilor ca aceasta, i-a fost jale mare pentru ei. Deci, scriind o carticica numita Apologia, care arata nevinovatia crestinilor si defaima si certa ratacirea si rautatea slujitorilor de idoli, a dat-o împaratului si fiilor lui, si la tot senatul, îndraznind pentru Hristos, fara temere de munci si de moarte. Iar împaratul, citind cu luare aminte acea carticica, s-a minunat de întelepciunea filosofului crestin; si nu numai ca nu s-a mâniat împotriva lui si nu 1-a ucis pe el, dar a si laudat întelepciunea lui; de vreme ce Sfântul Iustin a vadit, în acea carticica, înselaciunea zeilor elini, iar puterea lui Hristos a dovedit-o lamurit si a aratat ca sunt mincinoase clevetirile ce se aduceau asupra crestinilor, adeverind curatia si viata lor cea dreapta.

Deci împaratul, citind acea carticica si umilindu-se, a dat porunca ca sa nu fie munciti crestinii pentru marturisirea numelui lui Hristos, nici sa fie jefuite averile lor, decât numai daca s-ar fi aratat asupra cuiva dintre ei oarecare pricini de pacate, cu adevarat vrednice de pedeapsa si de judecata. Deci prescriind Sfântul Iustin acea porunca împarateasca si luând voie de la împarat, s-a dus în Asia unde erau crestinii prigoniti mai mult atunci. Si mergând la Efes în haina cea filosofeasca, pe care n-a lasat-o pâna la sfârsitul sau, a aratat si a propovaduit tuturor porunca împaratului si a trimis-o în partile si în cetatile cele dimprejur. Prin acestea s-a adus pacea si s-a mângâiat Biserica lui Hristos; de vreme ce prigoana crestinilor a încetat pentru o vreme, în locul ei venind bucuria. Acolo petrecând Sfântul Iustin câtava vreme, a avut întrebare cu înteleptul rabin Trifon iudeul si 1-a biruit pe acela,din Scripturile Legii vechi, de care întrebare - precum si de Apologia, despre care s-a zis mai sus - se afla cuvânt scris pe larg în cartea lui Iustin.

Si dupa multa vreme, Sfântul Iustin s-a întors iarasi de la Efes în Italia; iar în calea în care mergea pretutindeni propovaduia apostoleste pe Hristos, si, biruindu-i în cuvinte pe iudei si pe elini, îi întorcea la sfânta credinta, iar pe credinciosi îi întarea. Deci mergând el iarasi la Roma, Crescent cinicul, filosoful cel

pagân, s-a pornit asupra lui cu mai multa ura si cu mai multa rautate; deci Sfântul Iustin, adeseori vorbind cu el, totdeauna îl biruia si-1 rusina înaintea tuturor.

Pentru aceea, neputând el sa stea împotriva lui si nestiind ce sa-i mai faca, 1-a clevetit cu multe minciuni la divanul romanilor; deci au prins pe sfântul ca pe un vinovat de rautate si l-au muncit în legaturi. Si aducându-1 pe el la judecata, nici o pricina nu i-au aflat lui. Iar zavistnicul Crescent, temându-se ca nu cumva Iustin sa fie liberat, a pregatit în ascuns o otrava de moarte si cu aceea a ucis prin înselaciune pe ostasul cel nebiruit al lui Hristos.

Astfel s-a sfârsit Sfântul Iustin, adevaratul filosof al crestinilor, lasând Bisericii lui Hristos multe scrieri foarte trebuincioase, ca unele ce sunt pline de întelepciunea Sfântului Duh. Deci, stând înaintea lui Hristos Domnul, puitorul de nevointa, a luat de la El cununa patimirii si este rânduit în ceata sfintilor mucenici, a celor ce slavesc Sfânta Treime, pe Tatal, pe Fiul si pe Sfântul Duh, în veci. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC IUSTIN ŞI CEI ÎMPREUNA CU DÂNSUL (1 IUNIE)

In acea vreme când pagânii închinatori de idoli au pus înainte prin toate tarile si cetatile acea porunca pagâna împotriva binecredinciosilor crestini, ca tot cel ce crede în Hristos sa fie silit la jertfa idoleasca, atunci au fost prinsi Sfintii Mucenici Iustin, Hariton, Evelpist, Ierax, Peon, Valerian si o femeie cu numele Harita si, dusi fiind la Roma înaintea lui Rustic, eparhul cetatii, au fost pusi la judecata. Deci eparhul a zis catre Iustin: „Supune-te zeilor si poruncilor împaratesti, ca sa nu fii osândit". Sfântul Iustin i-a raspuns: „Nimeni nu poate sa fie osândit vreodata, daca va asculta poruncile Mântuitorului nostru Iisus Hristos".

Eparhul l-a întrebat: „Ce fel de învatatura ai?" Iar Iustin a raspuns: „M-am sârguit a învata toate învataturile cele dinafara si, iscusindu-ma în toata filosofia, mai pe urma m-am lipit de adevarata învatatura a crestinilor, desi aceasta nu este bineplacuta acelora care ratacesc în socoteala cea nedreapta". Atunci Rustic a zis: „O, ticalosule, oare iubesti acele învataturi, care sunt potrivnice socotelii noastre?"

Sfântul Iustin a raspuns: „Cu adevarat le iubesc si urmez dogmelor celor drepte ale crestinilor". Eparhul a zis: „Dar ce fel sunt acele dogme?" Iustin a raspuns: „Dogmele cele drepte, pe care noi crestinii le pazim cu dreapta credinta, sunt acestea: sa cunoastem pe Unul Dumnezeu, Facatorul si Ziditorul a toate, si al celor vazute si al celor nevazute; si ca sa-L marturisim pe Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Cel vestit mai înainte de prooroci, Care va sa vie sa judece neamul omenesc. Acela este propovaduitorul mântuirii si învatatorul celor ce doresc sa se povatuiasca la fapte bune, pentru a carui dumnezeire fara de sfârsit, eu, fiind om neputincios si mai mic decât toti, nu pot sa spun ceva slavit, însa marturisesc ca acest lucru este al proorocilor, de vreme ce ei au vestit cu multi ani mai înainte venirea de sus pe pamânt a Acestuia, despre Care am spus ca este Fiul lui Dumnezeu".

Eparhul a întrebat: „în ce loc se aduna crestinii?" Iustin raspunse: „Fiecare se duce acolo unde poate si unde voieste. Ti se pare oare, ca noi crestinii numai la un loc ne adunam? Nimic sa nu socotesti despre acest lucru, deoarece Dumnezeul crestinilor este necuprins cu locul si, fiindca este nevazut, umple pamântul si cerul. El pretutindeni este închinat de cei credinciosi si slava Lui se cinsteste peste tot locul!"

Eparhul zise: „Spune-mi adevarat, în care loc va strângeti si unde a!duni pe ucenicii tai?" Iustin a raspuns: „Eu am petrecut pâna acum aproape de casa unui oarecare Martin, lânga baia ce se numeste Timiotini si acum a doua oara am venit în cetatea Romei. Nu stiu alt loc afara de cel ce l-am spus si daca a voit cineva sa vina la mine, eu l-am primit si l-am împartasit de învatatura cea adevarata". Rustic a zis: „Dar tu esti crestin?" Iustin a raspuns: „Cu adevarat, sunt crestin". Atunci eparhul a zis lui Hariton: „Au doara si tu

esti crestin?" Sfântul Hariton a raspuns: „Ajutându-mi Dumnezeu si eu sunt crestin". Dupa aceasta, Rustic a întrebat pe fericita femeie Harita de urmeaza si ea credintei lui Hristos. Aceea i-a raspuns: „Cu darul lui Dumnezeu, sunt crestina". Apoi Rustic a zis lui Evelpist: „Dar tu cine esti?"JEl a raspuns: „Sunt rob împaratesc, însa sunt crestin daruit de însusi Domnul Hristos cu libertate, iar cu milostivirea si cu darul Lui m-am facut partas la aceeasi nadejde la care sunt si acestia pe care-i vezi".

Dupa aceasta eparhul a întrebat pe Ierax: „Oare si tu esti crestin?" Ierax a raspuns: „Cu adevarat si eu sunt crestin, de vreme ce cinstesc pe acelasi Dumnezeu si ma închin Lui". Eparhul a întrebat: „Iustin v-a facut pe voi crestini?" Ierax a raspuns: „Eu am fost si voi fi crestin". Dupa aceea, stând de fata si Sfântul Peon, a grait: „Si eu sunt crestin". Atunci eparhul a zis: „Cine te-a învatat pe tine credinta crestina?" El a raspuns: „De la parinti am luat eu aceasta buna marturisire". Dupa aceea Evelpist a zis: „Si eu m-am povatuit de la parintii mei a fi crestin, însa ascultând cuvintele lui Iustin, m-am întarit si mai mult în credinta crestineasca". Eparhul l;a întrebat: „Dar unde sunt parintii tai?" Evelpist raspunse: „în Capadochia". Eparhul a întrebat si pe Ierax: „în ce parte sunt parintii tai?" Ierax a raspuns: „Adevaratul nostru tata este Hristos, iar maica, Credinta, prin care credem într-însul; iar pamântestii mei parinti au murit; eu am iesit din Iconia Frigiei si am venit aici". Dupa aceea eparhul a întrebat si pe Valerian: „Ce ai de zis si tu? Au doara esti si tu crestin si spre zeii nostri nu ai osârdie?" Valerian a raspuns: „Si eu sunt crestin, pentru ca cinstesc si ma închin Unuia adevaratului Dumnezeu, iar pe zeii vostri îi defaim".

Dupa aceea, iarasi eparhul întorcându-se catre Iustin, a zis: „Asculta, tu, cel ce te numesti ca esti bine graitor si ti se pare ca tii învatatura cea adevarata, daca vei fi ranit de la cap peste tot trupul, oare astepti ca pentru aceea sa te sui la cer?" Iustin raspunse: „Astept ca si eu sa am aceeasi rasplatire de la Domnul meu, care s-a pregatit celor ce pazesc învatatura lui Hristos, daca voi rabda muncirea cea graita de tine; pentru ca stiu, ca tuturor celor ce vietuiesc cu buna credinta, si patimesc ceva pentru Dumnezeul lor, li se pastreaza darul lui Dumnezeu pâna ce toata lumea va trece". La aceasta eparhul Rustic a zis: „Dar oare socotesti ca te vei sui la ceruri si vei primi vreo rasplata de la Dumnezeul tau?" Iustin a raspuns: „Nu socotesc, ci stiu cu întemeiere si aceea o nadajduiesc cu neîndoire". Rustic a zis: „Sa ne apropiem de acum la trebuinta care ne sta înainte; deci adunati-va la un loc si, toti împreuna, jertfiti zeilor!" La acestea Iustin a raspuns: „Nimeni, având cunostinta cea dreapta, nu va voi sa se lipseasca de dreapta credinta si sa cada în ratacire si faradelege".

Eparhul Rustic a zis: „De nu va veti supune poruncilor noastre, veti suferi munci fara de nici o mila". Iustin a raspuns: „Dorim cu adevarat, ca pentru Domnul nostru Iisus Hristos sa rabdam munci si sa ne mântuim, pentru ca acelea ne mijlocesc noua mântuire si îndrazneaja la înfricosata Lui judecata, Caruia din dumnezeiasca porunca îi va sta înainte toata lumea". Acelasi lucru l-au spus si ceilalti mucenici adaugând si aceasta: „Fa degrab ceea ce ai de gând sa faci ca noi suntem crestini si nu vom jertfi idolilor".

Auzind acestea, eparhul a dat o hotarâre ca aceasta: „Cei ce nu voiesc sa jertfeasca idolilor si nu se supun poruncii împaratesti, sa fie batuti cu toiege si pedepsiti la moarte, ca sa li se taie capetele, precum poruncesc legile romanilor". Deci sfintii mucenici, slavind pe Dumnezeu, au fost scosi la locul cel obisnuit si, dupa bataile ce li s-au dat, au fost taiati cu securea si si-au savârsit patimirile întru mântuitoarea marturisire.

Dupa aceasta, unii din cei credinciosi au luat în taina trupurile lor cele cinstite si le-au îngropat la loc vrednic, ajutându-le darul Domnului nostru Iisus Hristos, Caruia se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL AGAPIT, DOCTORUL PECERSCĂI
(1 IUNIE)

Când parintele nostru, Cuviosul Antonie al Pecerscai, era vestit prin darul tamaduirii, acest fericit Agapit a venit din Kiev la dânsul în pestera, dorind tamaduirea sufleteasca prin tunderea în sfânta rânduiala monahala, pe care a si câstigat-o, si a urmat cu tot sufletul vietii celei asemenea cu îngerii a Cuviosului Antonie, fiind el însusi martor al ispravilor aceluia si vazând cum acel mare barbat slujea singur bolnavilor si-i tamaduia cu rugaciunea sa; însa, acoperindu-si darul rugaciunii sale ce i se daduse, le dadea acelora verdeturi din mâncarea sa, ca si cum acelea erau pentru tamaduire.

De aceea, vazând aceasta fericitul Agapit, s-a ostenit multi ani, râvnind la nevointele sfântului staret. Deci atunci când se îmbolnavea cineva din frati, fericitul îsi lasa chilia sa - pentru ca nu era nimic de furat întrînsa - si se ducea la fratele cel bolnav, caruia îi slujea si îi purta de grija, si se ruga lui Dumnezeu neîncetat pentru mântuirea bolnavului, desi, de multe ori, i se lungea boala cuiva - Dumnezeu binevoind astfel -, ca sa înmulteasca credinta si rugaciunea robului sau Agapit. Si asa urmând nevointelor Cuviosului Antonie, acest fericit Agapit s-a învrednicit a fi partas aceluiasi dar cu dânsul, pentru ca tamaduia cu rugaciunea sa pe toti bolnavii carora asijderea le dadea verdeturi pe care el le fierbea pentru mâncarea sa. De aceea s-a numit si doctor, si s-a auzit si în cetate despre el, si multi bolnavi, venind la dânsul, se întorceau sanatosi.

In acea vreme, era în cetatea Kievului un doctor oarecare, cu neamul si cu credinta armean. Acel doctor era foarte mester în doctorii, cum mai înainte de el nu fusese altul, caci numai ce privea spre un bolnav de moarte, îndata îl cunostea si îi spunea lui ziua si ceasul mortii, si niciodata nu i se schimba cuvântul lui. De aceea, pe unul ca acela, nu mai voia sa-1 îngrijeasca nicidecum. Deci un bolnav din aceia a fost adus în Manastirea Pecersca. Si acela era cel dintâi din boierii cneazului Vsevolod, iar doctorul armean îl deznadajduise, vestindu-i ca o sa moara dupa opt zile. Iar fericitul Agapit, facând rugaciune pentru dânsul, i-a dat sa manânce verdeturi din care mânca el însusi, si astfel 1-a facut sanatos. Si îndata slava sa s-a vestit în tot pamântul Rusiei.

Deci doctorul armean, ranindu-se de sageata zavistiei, a început a ocarî pe fericitul Agapit. Apoi a trimis în Manastirea Pecersca pe un osândit la moarte, caruia a poruncit sa i se dea verdeturi de moarte, ca, gustând din ele, sa moara înaintea lui Agapit. Iar fericitul, vazându-1 pe acela murind, i-a dat din aceleasi verdeturi din care mâncase el singur si, facând rugaciune pentru dânsul, a izbavit de moarte pe cel osândit mortii. De atunci, acel armean s-a înarmat cu mai multa mânie asupra fericitului si a îndemnat pe cei de o credinta cu sine ca sa-i dea sa bea otravuri de moarte lui Agapit însusi. Dar fericitul Agapit, bându-le, a ramas fara de vatamare, pentru ca stie Domnul sa izbaveasca de ispite pe cei dreptcredinciosi, dupa cum a zis: Macar de ar bea si ceva de moarte, nu-i va vatama pe ei.

Dupa aceasta s-a îmbolnavit în Cernigov cneazul Vladimir Vsevolodovici Monomahul, pe care îl îngrijea cu dinadinsul doctorul armean, însa nimic nu sporea, ci mai mult se întarea boala; de aceea, cneazul fiind aproape de sfârsit, a trimis la parintele Ioan, egumenul Pecerscai, si 1-a rugat sa trimita la dânsul în Cernigov pe fericitul Agapit, pentru a-1 tamadui de boala. Deci, chemându-1 egumenul la dânsul, i-a spus de rugamintea cneazului. însa fericitul Agapit - care niciodata nu a fost vazut sa iasa afara pe poarta sa tamaduiasca vreun bolnav, ci numai în manastire vindeca -, a raspuns cu smerenie: „Daca voi merge la cneaz pentru un lucru ca acesta, apoi voi merge la toti! Deci ma rog tie, parinte, sa nu ma faci a iesi din manastire pentru slava omeneasca, de care m-am fagaduit înaintea lui Dumnezeu sa fug pâna la cea din urma rasuflare a mea. De vei voi, este mai bine sa ma duc în alta tara si, dupa ce va trece nevoia aceasta, iar ma voi întoarce aici".

Deci trimisul cneazului, pricepând ca nu poate sa duca pe fericitul Agapit la stapânul sau, a început a se ruga ca sa-i dea macar verdeturi spre tamaduire. Deci fericitul, fiind silit de egumen, a dat trimisului verdeturi din mâncarea sa, pe care ducându-le acela si cneazul gustându-le, îndata s-a facut sanatos, pentru rugaciunile fericitului.

Atunci cneazul Vladimir Monomahul a venit el însusi în Manastirea Pecerscai, voind sa vada cine este acela prin care Dumnezeu i-a daruit sanatate, caci niciodata nu vazuse pe fericitul si dorea sa-1 cinsteasca cu dar de avere. însa Agapit, nevoind sa fie slavit pe pamânt, s-a ascuns, iar cneazul a dat egumenului aurul pe care îl adusese aceluia. Apoi, nu dupa multa vreme, acelasi Vladimir a trimis pe unul din boierii sai cu multe daruri la fericitul Agapit. Iar trimisul gasindu-1 în chilie pe sfântul, i-a pus înainte cele ce adusese. Iar fericitul i-a zis: „O, fiule, eu niciodata n-am luat nimic de la nimeni, de vreme ce niciodata n-am tamaduit cu puterea mea, ci cu puterea lui Hristos; deci nici acum nu-mi trebuie acestea". Boierul a raspuns: „Parinte, cel ce m-a trimis stie ca nu-ti trebuie nimic, dar te rog, pentru mângâierea fiului tau, caruia Dumnezeu i-a daruit prin tine sanatate, primeste acestea si le da, de-ti este placut, saracilor". Deci staretul i-a zis: „De vreme ce graiesti astfel, le voi primi cu bucurie; însa sa spui celui ce te-a trimis ca si celelalte, câte le are, sunt straine, si nu va putea sa ia nimic din ele cu sine, când se va duce din aceasta viata trecatoare. De aceea, sa le împarta saracilor, caci Domnul însusi, Care se afla întru aceia, 1-a izbavit pe el de moarte, iar eu nimic n-as fi sporit. Deci îl rog sa nu fie neascultator într-aceasta, ca sa nu patimeasca ceva mai rau".

Acestea zicând fericitul Agapit, a luat aurul adus si s-a dus cu el din chilie, ca si cum ar voi sa-1 ascunda; dar, ducându-1 afara din chilie, 1-a aruncat si, fugind, s-a ascuns. Iar boierul dupa putina vreme a iesit si a vazut toate darurile lepadate înaintea usii, pe care, luându-le, le-a dat egumenului Ioan. Apoi întorcându-se la cneaz, i-a spus toate cele ce a vazut si a auzit de la acel fericit. Atunci toti au cunoscut ca este rob adevarat al lui Dumnezeu, de la Acela singur trebuindu-i plata, iar nu de la oameni. Atunci cneazul, neîndraznind a nu asculta pe sfânt, a început a-si împarti fara crutare averea sa saracilor.

Iar dupa multa osteneala si nevointe placute lui Dumnezeu, însusi fericitul batrân Agapit, doctorul fara de plata, s-a îmbolnavit. Si înstiintându-se de acest lucru, doctorul cel mai sus pomenit, armeanul, a mers la el pentru cercetare si a început a se întreba oi el despre mestesugul doctoricesc, întrebându-1: „Cu ce fel de verdeturi se tamaduieste acel fel de boala?" Fericitul a raspuns: „Cu acelea cu care însusi Domnul, doctorul sufletului si al trupului, va da sanatate".

Si întelegând armeanul ca sfântul este foarte nestiutor în doctorii, a zis catre ai sai: „Acesta nu stie nimic din mestesugul nostru". Apoi, luându-1 pe el de mâna, a zis: „Adevarul spun, caci a treia zi vei muri! Iar de s-ar schimba cuvântul meu, atunci îmi voi schimba viata si voi fi si eu monah ca si tine". Atunci fericitul a zis cu mânie: „Astfel este chipul doctoriei tale? îmi vestesti mai mult de moarte, în loc sa-mi dai ajutorul tau? De esti iscusit, da-mi viata; iar de nu o stapânesti pe aceasta, de ce ma ocarasti, osândindu-ma ca sa mor a treia zi? Caci Domnul mi-a vestit ca dupa a treia luna voi merge la El". Armeanul a zis iarasi: „Iata, acum cu totul te-ai schimbat, iar bolnavi ca acestia niciodata nu pot trai mai mult de trei zile"vCaci slabise foarte mult, încât nu putea nici sa se miste.

In aceasta vreme, au adus la fericitul Agapit, cel care era atât de bolnav, un bolnav din Kiev pentru tamaduire. Iar fericitul, cu ajutorul prea minunat al lui Dumnezeu, s-a sculat îndata ca si cum n-ar fi fost bolnav si, luând obisnuitele sale verdeturi pe care le avea spre mâncare, le-a aratat armeanului, zicând: „Acestea sunt verdeturile doctoriei mele, vezi si întelege!" Iar el vazând, a zis sfântului: „Acestea nu sunt din verdeturile noastre, dar mi se pare, ca sunt din Alexandria".

Iar fericitul, râzând de nestiinta lui, a dat bolnavului sa guste din verdeturile acelea si, rugându-se, îndata 1-a facut sanatos pe acel bolnav. Apoi a zis catre armean: „Fiule, te rog manânca din aceste verdeturi cu mine, de-ti este cu placere, de vreme ce nu am cu ce sa te ospatez". Armeanul a raspuns: „Parinte, noi în aceasta luna postim patru zile; deci acum sunt în post". Acestea auzindu-le fericitul, 1-a întrebat: „Cine esti tu si ce credinta ai?" Iar el i-a raspuns: „Au n-ai auzit de mine, ca sunt armean?" Fericitul Agapit a zis catre el: „Cum dar ai îndraznit a intra aici si a-mi spurca chilia mea, si înca a ma tinea si de mâna mea pacatoasa? Iesi de la mine, strainule de credinta si necredinciosule". Iar el, fiind rusinat, s-a dus.

Dupa aceasta fericitul Agapit, dupa proorocia sa, a trait trei luni si, îmbolnavindu-se putin, s-a dus catre Domnul în ziua de întâi iunie. Astfel, fiindca a fost doctor fara de plata pe pamânt, si-a luat multa plata

acum în ceruri, unde nu este durere. Iar cinstitele lui moaste, fratii le-au pus cu cântare, dupa obicei, în pestera cuviosului Antonie.

Iar dupa moartea sfântului, armeanul a venit la Manastirea Pecersca si a zis egumenului: „De acum parasesc eresul armenesc si cred cu adevarat în Domnul Hristos, Caruia doresc a-I sluji în sfânta rânduiala monahiceasca. Caci mi s-a aratat fericitul Agapit, zicându-mi: «Te-ai fagaduit sa primesti chipul monahicesc. De vei minti, odata cu viata îti vei pierde si sufletul!» Si eu cred ca cel ce mi s-a aratat este sfânt, de vreme ce, de ar fi voit sa traiasca mai multa vreme aici, Dumnezeu i-ar fi daruit lui. Eu vazusem ca el nu va trai mai mult de trei zile, iar Dumnezeu i-a adaugat trei luni si, de as fi zis sa nu traiasca el trei luni, ar fi trait trei ani. Deci acum socotesc ca singur a voit sa se duca de la noi, dorind împaratia sfintilor, ca un adevarat sfânt. Caci Dumnezeu, mutându-1 din vremelnica viata, din locasul acesta, i-a daruit viata cea vesnica în locasurile cele ceresti; drept aceea doresc a împlini degrab porunca acestui sfânt barbat".

Auzind acestea egumenul de la armean, 1-a tuns în schima monahala, învatând din destul pe doctorul trupurilor celor straine, ca sa fie iscusit în doctoria sufletului sau, urmând fericitului Agapit. Iar el, nevoindu-se cu dumnezeiasca placere, si-a petrecut viata în aceeasi manastire a Pecerscai si a primit fericitul sfârsit, întru cinstea doctorului sufletelor si al trupurilor, a Domnului nostru Iisus Hristos, si a Celui fara de început al Lui Parinte si a Preasfântului, Bunului si de viata Facatorului Sau Duh, acum si pururea si în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL NICHIFOR MĂRTURISITORUL, PATRIARHUL CONSTANTINOPOLULUI (2 IUNIE)

Sfântul Nichifor, marele ajutator al dreptei credinte, s-a nascut în Constantinopol, din parinti binecredinciosi si tematori de Dumnezeu, anume Teodor si Evdochia. Tatal lui s-a învrednicit de cununa marturisirii, suferind rani si îngroziri pentru cinstirea sfintelor icoane. Acestea s-au întâmplat pe vremea împaratiei lui Constantin Copro-nim, pentru ca, fiind el în dregatoria însemnarii lucrurilor împaratesti de taina si cinstind sfintele icoane cu buna credinta, a fost clevetit la împaratul cel rau credincios, cum ca se închina chipului Mântuitorului si al Preacuratei Maicii lui Dumnezeu si al tuturor sfintilor.

Imparatul, auzind acestea, îndata a chemat la sine pe fericitul Teodor si, cercetându-1 si înstiintându-se ca toate cele spuse împotriva lui sunt adevarate, 1-a silit sa se lepede de cinstirea sfintelor icoane. Iar dupa ce Teodor, robul lui Hristos, nu s-a supus voii împaratului, a fost batut si trimis în surghiun într-o cetate ce se numea Molina si acolo, fiind aruncat într-o temnita cumplita, a patimit pentru dreapta credinta. Iar dupa câta va vreme, chemat fiind la Constantinopol si silit din nou la eresul împaratului, n-a voit sa se supuna dorintei lui, ci a petrecut nestramutat în buna credinta, alegând sa primeasca batai si moarte, decât sa calce legile bisericesti si rânduielile Sfintilor Parinti. Deci, cu porunca împaratului celui fara de lege, fiind muncit cu nemilostivire, în multe chipuri, a fost trimis iarasi în Niceea, unde a petrecut sase ani în multa chinuire si a trecut catre Domnul spre vesnica si fericita viata.

Iar sotia lui, cinstita Evdochia, a fost partasa la toate primejdiile si chinurile barbatului sau, pentru ca îi urma lui întru prigoane si patimea împreuna întru legaturi, nedespartindu-se de dânsul cu trupul si cu duhul. Apoi, dupa sfârsitul barbatului sau, ea s-a întors în Constantinopol si îsi petrecea zilele sale cu dumnezeiasca cuviinta, precum se cadea unei vaduve sfinte; iar fiul ei, Nichifor, în vremea aceea, se îndeletnicea mai întâi cu învatatura filosofiei, apoi a fost pus la curtea împarateasca în locul tatalui sau. Iar fericita Evdochia n-a murit pâna ce n-a vazut pe fiul sau în rânduiala calugareasca si arhiereasca. Deci, multumind lui Dumnezeu, s-a dus în manastirea de fecioare si s-a tuns în calugarie; si, placând foarte mult lui Dumnezeu, s-a mutat la El, întru adânci batrâneti.

Al unor parinti ca acestia a fost odrasla acest fericit Nichifor, pentru care ne sta noua înainte cuvântul. Astfel, mladita cea sfânta a radacinii celei sfinte, hranindu-se de la pieptul maicii sale în dreapta credinta, a crescut în bune obiceiuri si, povatuit fiind la viata cea placuta lui Dumnezeu, îsi petrecea anii tineretilor sale cu întreaga întelepciune întru mare înfrânare. Si era fericitul Nichifor plin de întelepciunea cea din afara si dinlauntru, adica, de cea lumeasca si de cea duhovniceasca, stiind desavârsit nu numai cartile filosofilor elini, ci si dumnezeiestile Scripturi. El era si ritor renumit; si, pe lânga aceasta, a fost împodobit cu toate faptele bune; pentru aceasta, era iubit si cinstit de toti pentru întelegerea si bunul sau obicei. Si venind în vârsta de barbat, a fost cinstit între sfetnicii împaratesti în vremea împaratiei lui Leon, fiul lui Copronim. Si pazea dreapta credinta în mijlocul celor raucredinciosi, închinându-se sfintelor icoane si aduqând si pe altii la acea cinstita închinare.

Iar dupa moartea lui Leon, fiul lui Copronim, s-a tinut în Niceea al saptelea Sinod a toata lumea al Sfintilor Parinti, asupra eresului cel luptator împotriva sfintelor icoane, pe vremea împaratiei lui Constantin, fiul lui Leon, si a maicii lui, Irina. Atunci fericitul Nichifor, fiind în rânduiala mireneasca, a ajutat mult Sfintilor Parinti, ca un prea întelept si foarte iscusit în dumnezeiasca Scriptura si ca cel ce era întru mare cinste, caci lui, la acel sinod, îi era încredintata socoteala voii împaratesti si vorbirea cuvintelor împaratesti. Deci el s-a aratat, mai înainte de arhieria sa, a fi marturisitor si învatator al dreptei credinte, biruind pe eretici si rusinându-i; si era fericit si binecuvântat de Sfintii Parinti.

Iar dupa sinodul acela, Nichifor a mai petrecut câtiva ani în rânduiala si în cinstea lumeasca, întru sfaturile împaratesti. Dar, socotind ca nu-i este de folos sufletului sau aceea, ca sa slujeasca lumii celei cu multa tulburare si cu multa gâlceava, de vreme ce vedea ca în palat se face vrajba între fiu si între maica, si-a lasat dregatoria sa cea cinstita si, trecând cu vederea toata slava cea desarta, a iesit din cetate, salasluindu-se la un loc linistit si osebit, lânga Bosforul Traciei. Acolo a început în singuratate a sluji lui Dumnezeu, în rugaciuni si în posturi, luând aminte la mântuirea sa. Iar dupa o vreme oarecare, zidind o biserica si adunând acolo monahi, a facut o manastire; si desi era fara chipul monahicesc, se ostenea calugareste, încercându-se pe sine, daca va putea suferi nevointa vietii celei aspre a calugariei.

Si a petrecut acolo multi ani, pâna la împaratia lui Nichifor. Apoi, preasfintitul Tarasie, Patriarhul Constantinopolului, ducându-se catre Domnul, a fost ales la patriarhie fericitul Nichifor, caci desi era cu chipul mirean, însa cu viata era desavârsit monah. Din acea vreme a îmbracat mai întâi chipul monahicesc, apoi a fost hirotonit preot; iar dupa aceea, si nevrând, împaratul Nichifor 1-a silit sa primeasca scaunul patriarhal în prealuminata zi a Sfintelor Pasti. Deci împodobea Sfânta Biserica cu cuvântul cel de învatatura si cu viata cea îmbunatatita, îndreptând pe cei razvratiti si întarind pe cei drepti; iar pe eretici îi gonea de la turma cea cuvântatoare, ca pe niste lupi rapitori.

In acea vreme, grecii aveau razboi cu bulgarii, si iesind împaratul Nichifor la razboi, a fost ucis. Dupa dânsul a luat împaratia Stavrichie, fiul lui, dar nu multa vreme, deoarece numai doua luni a împaratit si a murit. Iar dupa Stavrichie a urmat la domnie Mihail Rangave, barbat binecredincios, care a avut mai întâi rânduiala de curopalat. Pe acela, izgonindu-1 Leon Armeanul dupa doi ani, i-â rapit scaunul împaratiei grecesti. Atunci Preasfintitul Nichifor a trimis pe oarecare episcopi cu cartea dreptei credinte la rapitorul acela, mai înainte de încoronarea lui la împaratie, rugând pe noul împarat ca, dupa obiceiul împaratilor drept credinciosi de mai dinainte, s-o iscaleasca cu mâna sa, ca sa tina neschimbate dogmele sfintei credinte, care sunt scrise în cartea aceea. Iar vicleanul împarat fatarnicindu-se, se arata prin cuvinte ca este osârdnic catre dreapta credinta si a fagaduit ca va iscali cartea, dar nu mai înainte de încoronare, zicând: „Dupa ce se va pune pe mine coroana împarateasca, atunci voi iscali". Si a fost crezuta vulpea aceea. Iar înselatorul, lepadând iscalitura credintei celei drepte, a iscalit în taina cartea adusa lui de eretici, supunându-se mai mult lupilor rapitori celor asemenea lui, decât adevaratilor pastori.

Dupa aceea a venit în biserica cea mare a Sfintei Sofia, cu multa mândrie si cu slava multa. Iar când se savârsea rânduiala cea obisnuita a încoronarii împaratesti si când preasfintitul patriarh punea coroana pe capul lui nevrednic, Dumnezeu a descoperit arhiereului în ce fel are sa fie împaratul acela; deoarece coroana cea împarateasca, pe care o punea pe capul lui, s-a facut în mâinile patriarhului ca o cununa de spini, încât întepa mâinile arhiereului cu durere. Si a cunoscut patriarhul ca aceea înseamna prigonirea si

muncirea care degrab avea sa fie asupra Bisericii de la acel împarat; si spunea aceasta cu suspinuri clerului sau.

Iar a doua zi dupa încoronare, a trimis din nou la împarat ca sa împlineasca fagaduinta data si sa iscaleasca dreapta credinta, precum au iscalit si ceilalti împarati dreptcredinciosi dinainte. Dar el s-a lepadat cu totul, întinând de la început porfira împarateasca cu minciuni. Apoi, dupa câta va vreme, a început pe fata a huli sfintele icoane; si astfel s-a înarmat, nu împotriva vrajmasilor, care navaleau de pretutindeni asupra tarii grecesti si o pustiau, ci asupra sfintelor icoane ale lui Hristos, ale Preacuratei Nascatoarei de Dumnezeu, ale tuturor sfintilor si asupra celor ce se închinau sfintelor icoane.

Deci adunând la el în Constantinopol pe toti episcopii si preotii care dupa pravila erau îndepartati de la slujirea Sfântului Altar pentru oarecare pricini ale lor, si dându-le locuri în palatele împaratesti si hranindu-i cu hrana îndestulata ca pe niste vieri, al caror dumnezeu era pântecele, vorbea adeseori cu ei, învatându-se eresul iconoclast si alcatuindu-si sfatul cu dânsii, cum ar putea sa înnoiasca acea hulitoare dogma împotriva sfintelor icoane, care fusese lepadata la Sinodul al saptelea a toata lumea. Deci, ca sa-i înduplece pe ei mai cu înlesnire spre socoteala sa, le fagaduia sa le dea lor rânduielile cele mai dinainte, din care erau lepadati, si sa le adauge mai mari dregatorii si cinste.

Iar aceia, îngâmfându-se de atâta mila împarateasca ce venise peste ei, au început a-i ajuta cu osârdie si astfel tulburau cu tiranie toate bisericile celor dreptcredinciosi. Si mergând ei pretutindeni, adunau cartile în numele împaratului si le cercetau împreuna. Si daca aflau vreuna ereticeasca, scrisa împotriva sfintelor icoane, pe aceea o primeau cu dragoste, ca pe o cinstita Evanghelie si o pastrau la dânsii. Iar daca era vreuna scrisa împotriva eresului iconoclast, pe aceea îndata o aruncau în foc si o ardeau ca pe o urâciune.

Dupa aceea, împaratul a poruncit ca toti episcopii greci sa se adune la sinod în Constantinopol. Deci pornind fiecare episcop de la locul sau si sosind în cetate, se duceau, dupa obiceiul lor, la Preasfintitul patriarh Nichifor, iar împaratul a poruncit sa-i prinda îndata pe acei episcopi si sa-i arunce în temnita. Si care dintre dânsii se temeau de groaznica mânie si de certarea împarateasca si se învoiau la eresul cel de un gând cu dânsul, pe aceia eliberându-i din legaturi si din temnita, îi învrednicea de cinste; iar cei ce petreceau neînduplecati în dreapta credinta, pe aceia, batjocorindu-i, îi chinuia cu foame si cu sete.

Deci cei mai multi, fiind siliti de frica, s-au unit la un gând cu împaratul si astfel adunarea ereticeasca s-a întarit foarte. Si au început mincinosii învatatori a raspândi cu îndrazneala si fara de opreala, prin toate bisericile, învataturile lor hulitoare, plecând poporul spre necinstirea sfintelor icoane. Iar pe învatatorii adevarati ai dreptei credinte îi izgoneau din biserici si îi necajeau. Si se sârguiau ei sa-1 faca sa taca si sa-1 opreasca de a intra în biserica soborniceasca si pe însusi prea sfintitul patriarh, trâmbita cea cu dumnezeiasca glasuire.

Iar Sfântul Nichifor, slujitorul lui Dumnezeu, auzind si vazând toate cele ce se faceau, se ruga neîncetat cu lacrimi lui Dumnezeu, ca sa pazeasca Biserica Sa fara de prihana si sa fereasca nevatamata de eretici turma sa. Si chemând la sine pe multi dreptcredinciosi, îi sfatuia, îi ruga si îi învata sa nu se uneasca cu ereticii, sa se fereasca de aluatul lor si sa fuga de învatatura lor ca de muscatura de vipera; sa nu se înfricoseze de acea cumplita vreme, nici sa se teama de îngrozirea tiranului, cel ce ucide numai trupul, nu si sufletul. Si chiar daca tot poporul s-ar duce cu împaratul în urma eresului si ar ramâne doar putini în dreapta credinta, cei ramasi însa sa nu se îndoiasca de putinatatea lor, stiind ca nu în multime binevoieste Domnul, ci binevoieste si cauta si numai spre unul care se teme si se cutremura de cuvintele Lui, mai mult decât spre multimea care trece cu vederea frica Lui, precum si în Evanghelie graieste Hristos^ Nu te teme, turma mica, ca Tatal vostru a binevoit sa va dea voua împaratia.

Apoi, sfintitul patriarh a chemat la sine pe arhiereii cei alesi: pe Emilian al Cizicului, pe Eftimie al Sardelor, pe Iosif al Tesalonicului, pe Eudoxie al Amoreii, pe Mihail al Senadului, pe Teofilact al Nicomidiei, pe Petru al Niceei si pe multi alti Sfinti Parinti, între care erau si Teodor Studitul, Nichita, egumenul Midichiei, si alti barbati binecredinciosi, cu care vorbind multe din dumnezeiestile Scripturi si din asezamintele Sfintilor Parinti, pentru cinstea sfintelor icoane, a mers de cu seara în biserica

soborniceasca a Sfintei Sofia si a început cu soborul cântarea cea de toata noaptea, rugând pe Dumnezeu pentru împacarea Bisericii si pentru izbavirea de eres.

Si înstiintându-se împaratul de aceea, s-a îndoit de spaima, caci se adunase mult popor în biserica la cântarea aceea de toata noaptea; si astfel împaratul se temea ca patriarhul sa nu ridice poporul spre tulburare împotriva lui, caci stia raucredinciosul ca patriarhul era iubit de popor, încât toti erau gata sa-1 asculte pe el, de ar fi chiar sa moara pentru dânsul. Deci, la cântatul cocosilor, împaratul îndata a trimis în biserica la patriarh, zicându-i: „Pentru ce tulburi poporul si ridici viclesug asupra împaratului, care voieste sa faca pace si un gând între toti? Pentru ce ridici pe poporul cel fara de minte spre razboi si voiesti ca, prin batalia dintre noi, sa umpli împarateasca cetate de sânge?" Dar preasfintitul patriarh a raspuns trimisilor împaratesti: „Noi nu gândim nimic de acest fel din cele ce graiti voi, nici n-a venit în mintea noastra cândva aceea pe care o socoteste despre noi împaratul. Noi ne-am adunat în casa lui Dumnezeu nu pentru vreun sfat potrivnic împaratului, ci pentru lauda lui Dumnezeu, pentru rugaciuni si cereri, milostivind pe Dumnezeu ca sa îngradeasca cu pace pe Biserica Sa, pe împarat si pe tot poporul, si sa strice mestesugirile ereticilor, ca sa-i întoarca pe toti la dreapta credinta".

Iar trimisii au zis: „Nu este astfel precum graiesti, pentru ca din gura graiesti unele si în inima ta gândesti altele si voiesti ca cele gândite sa le pui în lucru. Iar de vreme ce este aratat ca aduni poporul împotriva împaratului, ca sa te rascoli; deci tu însuti si cei împreuna cu tine, dupa ce se va face ziua, sa mergeti la palatul împaratesc si sa raspundeti la întrebarile pe care vi le-a pus prin noi, ca si împaratul însusi sa cunoasca scornirile voastre". Aceasta zicând-o trimisii, s-au dus. Deci, auzind acestea toti cei ce erau în biserica, au cunoscut ce fel de prigonire si necaz asteapta pe slujitorul lui Dumnezeu si pe toata Biserica lui Hristos; si au început a se ruga mai cu dinadinsul cu multe lacrimi si suspinuri.

Iar dupa savârsirea privegherii celei de toata noaptea, Preasfintitul Nichifor stând în mijlocul bisericii, a început a zice în auzul tuturor: „O, sobor adunat de Duhul lui Dumnezeu, cine se astepta ca niste primejdii ca acestea, pe care le vedem acum, sa navaleasca asupra Sfintei Biserici? Cum ea primeste mâhnire în loc de bucurie, si, din alinare, intra-n tulburare? Turma cea cuvântatoare, care se pastea la pasunea cea buna, rabda rapire de la cei ce s-au razvratit, iar maica, care pe toti fiii sai îi sfatuieste la un cuget de obste, este rupta în multe bucati.

Aceasta Biserica pe care Hristos a câstigat-o cu cinstitul Sau sânge, pe care a ferit-o curata de toata prihana, pe care îngradind-o prin apostoli, prin prooroci, prin mucenici si prin cetele tuturor sfintilor, a aratat-o ca pe un rai întarit cu ziduri si încuiat, acum câte primejdii primeste de la cei care se vad a fi ai nostri cu chipul, iar cu fapta s-au departat foarte mult de noi si ni s-au facut vrajmasi. Pâna într-atât a ajuns rautatea lor, ca necinstesc împreuna cu chipul si pe Cel închipuit, caci împreuna cu fata lui Hristos zugravita pe scândura, însusi Hristos este lepadat de ei. Caci precum cinstea tot asa si necinstea cea facuta chipului se suie la însusi Acela Care este închipuit. Acum vechiul asezamânt al Bisericii, cel pentru cinstirea sfintelor icoane, se sterge de vrajmasii dreptatii, si cel nou potrivnic, aflat de eretici, se aseaza ca o noua lege; si sunt tulburate sufletele credinciosilor.

O, fratilor si fiilor, rogu-va pe voi sa nu fim fricosi si mici la suflete! îngrozirile lor sa nu înfricoseze inimile noastre, ci sa asteptam ajutor de la Dumnezeu. Pentru ca cei ce ne urasc pe noi si se sârguiesc sa piarda dreptatea din Biserica, asemenea sunt cu cei ce înoata împotriva repeziciunii râului si care, ostenind, se îneaca în adânc, pentru ca dreptatea este un lucru nebiruit; pe cei ce o cinstesc, îi încununeaza, iar pe cei ce se lupta împotriva ei, îi biruieste. Cel ce se tine de ea - chiar de va fi fara de arme - biruieste pe împotrivitor; iar ostasul care s-a lipsit de ea, chiar de ar fi îmbracat si în platosa, este biruit cu înlesnire. Iar martori a celor graite de noi sunt acestia pentru care graim, caci nu au nici o cunostinta a dreptatii, si se fac mai de râs si decât copiii cei ce învata literele; de vreme ce singuri sunt lor potrivnici în socotelile lor cele desarte, si pe ale lor carnuri si le manânca dupa asemanarea celor îndraciti. O, fratilor, oare întelegeti cele ce am grait?"

Toti cei din biserica au strigat: „O, preasfintite parinte, le stim si suntem încredintati ca este adevarata credinta noastra cea dreptmaritoare si pentru aceasta toti suntem gata a muri!" Patriarhul a zis: „Deci se

cade, fratilor, sa petrecem în marturisirea dreptei credinte, uniti si cu un suflet, ca potrivnicii nostri sa nu poata întoarce pe nici unul din noi la credinta lor cea ereticeasca; pentru ca suntem mai multi decât dânsii, cu darul lui Hristos!" Deci poporul, strigând iarasi cu glas mare, se întarea ca sa apere Biserica până la moarte.

Iar preasfintitul patriarh, dupa ce a vorbit în biserica cu poporul din destul, luminându-se acum de ziua, si-a pus pe umeri omoforul, si împreuna cu episcopii si cu egumenii care erau lânga el, înca si cu tot clerul, s-a dus la palatul împaratesc, urmând mult popor dupa ei. Si ajungând ei la portile palatului, toti au fost opriti si numai patriarhul a fost lasat sa intre. Si nu i-a dat împaratul obisnuita cinste cea cu dragoste, caci împaratii grecesti aveau obicei de a lua binecuvântare de la patriarhul si unul altuia sarutau dreapta, spre semnul dragostei duhovnicesti. Iar raucredinciosul împarat Leqn Armeanul, cautând cu groaza spre patriarhul care intra, n-a vrut sa ia de la el binecuvântare, ci i-a poruncit sa sada, vorbindu-i cu mânie: „Ce fel de întarâtare ati facut între voi cu viclesug si ridicare asupra cinstei împaratesti, încât fara de stirea noastra adunati sobor, tulburati poporul si-1 porniti spre gâlceava si tulburare? Oare aceasta nu este aratata vrajba si întarâtare, când adunati sobor fara voia si sfatul nostru si semanati în popor dusmanie, cum ca noi credem rau, iar nu precum tine Biserica? Caci, de am fi voit sa dezradacinam asezamin-tele cele drepte si pe ale lor vechimi, precum ziceti, nu fara de socoteala ar putea cineva sa ne huleasca si sa ne defaimeze si sa aduca asupra noastra pricina eresurilor celor de rea credinta. Iar acum, fiind cuprinsi de dragostea credintei celei drepte, dorim ca sa pierdem întarâtarile si neunirile, si pe toti sa-i aducem într-o împreuna glasuita credinta. Deci pentru ce ne huliti pe noi si vrajmasuiti asupra noastra si ne ziceti cum ca noi facem strâmbatate Bisericii, de a carei pace si liniste ne îngrijim? Au nu stii ca mult popor s-a tulburat si s-a rupt de la Biserica pentru ca icoanele se zugravesc si se pun într-însa? Si ei aduc carti si arata în ele cuvinte din dumnezeiasca Scriptura, prin care se opreste închinarea si cinstirea icoanelor.

Si daca împotriva întrebarilor puse de dânsii nu vor fi raspunsuri, apoi ce opreste a se rupe credinta si a nu veni niciodata într-o unire? Deci pentru cei care se învaluiesc cu mintea si se tulbura cu nedumerire, se cade ca, fara de zabava, sa aveti întrebare cu cei ce se rup de Biserica pentru icoane. Astfel voieste si porunceste stapânirea noastra: ca ori pe aceia, biruindu-i, sa-i aduceti la socoteala voastra, ori voi singuri, fiind biruiti de dânsii, sa va supuneti lor; ca si noi, vazând ce este mai adevarat, sa ne plecam spre partea cea mai buna si s-o întarim cu puterea noastra împarateasca, ca astfel sa poata sa stea nemiscata".

Iar Patriarhul Nichifor a grait catre împarat astfel: „Ma rog maririi tale, nu ne socoti pe noi a fi pricinuitori de întarâtari si tulburari, nici ca am uneltit cu rugaciune în loc de arme împotriva împaratestii tale stapâniri, de vreme ce noi ne-am învatat din dumnezeiasca Scriptura a ne ruga pentru împarat, iar nu a-i dori lui rau. Noi nu rasturnam spre socoteala ereticeasca si spre vatamare cuvintele si învataturile cele sanatoase ale credintei; caci pe cei ce îndraznesc a face unele ca acestea, porunceste învatatorul dreptatii, Sfântul Ioan Cuvântatorul de Dumnezeu, sa nu-i primim în casa, nici sa le zicem a se bucura. Si pe aceasta o stim cu adevarat - nu numai noi, ci fiecare, a carui minte este luminata câtusi de putin -, ca pacea si linistea este un lucru foarte bun. Iar de se face cineva pricinuitor al risipirii ei, adica al linistii, unul ca acela, de catre toti poate sa se numeasca cu dreptate lucrator de rautati.

Deci acel împarat este bun împarat, care stie a preface razboaiele în pace si tulburarile în liniste; iar tu si cu cei de un gând cu tine ati gândit a aduce razboi asupra Bisericii, ea fiind în pace. Si lasând sfintele legi prin care se preamareste Crucea lui Hristos -dreapta credinta stralucind luminos în toata lumea -, ai socotit sa aduci asupra-i întunecata învatatura a oamenilor celor pierzatori, pe care nu o primeste nici o Biserica. Pentru ca nici Ierusalimul, nici Roma, nici Alexandria, nici Antiohia nu leapada icoanele lui Hristos, ale Preasfintei Nascatoare de Dumnezeu, ale Apostolilor si ale celorlalti placuti ai lui Dumnezeu, ci le cinstesc cu credinta, dupa predania Sfintilor Parinti. Si care sinod din cele a toata lumea, care au întarit prin Duhul Sfânt dogmele cele ortodoxe ale credintei, a laudat si a primit acele socoteli iconoclaste? Deci nici tu, o, împarate, nu ridica pe acel eres lepadat, nu baga în Sfânta Biserica acea blestemata socoteala; iar noua sa nu fie a ne întreba cu ereticii. Pentru ca ce trebuinta este a se întreba despre aceea care acum de Sfintii Parinti este soborniceste dovedita, lepadata si data anatemei?"

Atunci împaratul a grait catre patriarh: „Oare nu lui Moise i-a zis Dumnezeu: Sa nu-ti faci tie idol si toata asemanarea, câte sunt în cer sus, pe pamânt jos, si câte sunt în ape, sub pamânt! Sa nu te închini, nici sa le slujesti lor! Iar voi cu ce fel de întelegere faceti chipurile, zugraviti icoanele, si cinstea care se cade lui Dumnezeu o dati chipurilor si icoanelor celor facute si zugravite de voi? Deci ceea ce mai înainte faceau închinatorii de idoli, aceea faceti si voi acum, nebagând în seama porunca lui Dumnezeu, care s-a dat lui Moise si, printr-însul, tuturor oamenilor, nu numai celor din Legea veche, dar si noua, credinciosilor crestini din Darul cel nou".

Patriarhul a raspuns: „Oare nu stii pentru ce li s-a poruncit israelitenilor de catre Dumnezeu, dupa ce au iesit din Egipt, ca sa nu-si faca idoli si orice fel de asemanare? Pentru aceea ca, vietuind israelitenii în Egipt, se obisnuisera cu pagânatatea si cu închinarea de idoli cea cu multi zei împreuna cu egiptenii, dintre care unii aveau ca zei niste oameni spurcati, care murisera înca de demult, unii pasarile ceresti, altii fiarele pamântului, altii târâtoarele si pestii, altii pe niste slutenii, si faceau asemanarile acelea si se închinau lor ca unui adevarat Dumnezeu. Deci, voind Dumnezeu sa dezradacineze naravul închinarii de idoli de la israelitenii care se deprinsesera în Egipt la aceasta, le-a dat acea porunca ca sa nu faca idoli, nici orice asemanare, dar nu i-a oprit a face chipuri si icoane cinstite, care se fac nu spre defaimare, ci spre înmultirea cinstei lui Dumnezeu. Caci oare nu cu porunca aceluiasi Dumnezeu s-a zidit de Moise cortul marturiei si chivotul Legii cel ferecat peste tot cu aur, în care se pazeau tablele, toiagul lui Aaron si mana?

Asemenea si heruvimii cei de aur, oare n-a poruncit Dumnezeu ca sa-i faca si sa-i puna în cort deasupra chivotului? înca si pe catapetesme, pe usi si pe poalele cortului, oare nu erau cusaturi închipuite care se asemanau cu fetele heruvimilor? Si toate acestea, au nu se cinsteau de israeliteni, ca niste cinstiri aduse lui Dumnezeu? Si oare înaintea tuturor acelora nu se închinau israelitenii lui Dumnezeu si nu-I aduceau jertfe? Iar când se închinau si aduceau jertfe înaintea cortului, ei nu se închinau si aduceau jertfe chivotului, heruvimilor, cortului, ci se închinau si aduceau jertfe Unuia Dumnezeu, Care petrece în ceruri, iar cortul si chivotul cu cele ce erau într-însul si asemanarile heruvimilor, le cinsteau ca pe niste lucruri dumnezeiesti, iar nu îndumnezeite.

Asemenea facem si noi acum, si închinându-ne sfintelor icoane, si aprinzând lumânari înaintea lor, nu ne închinam si nu asezam candele nici scândurii, nici vopselelor, ci fetei închipuite pe icoana, adica lui Hristos Dumnezeu, Cel ce S-a întrupat. Si nu zugravim pe icoane dumnezeirea lui Hristos, care precum este nevazuta si neajunsa, asa si necuprinsa; ci însemnam omenirea lui Hristos, Care a fost vazuta oarecând de ochi omenesti, si a fost pipaita cu mâinile. Si noi nu numim Dumnezeu icoana lui Hristos, ci închipuire a fetei lui Hristos Dumnezeu. Deci lui Hristos Dumnezeu ne închinam înaintea sfintei Lui icoane, ca lui Dumnezeu; iar pe icoana lui Hristos o cinstim ca pe un lucru dumnezeiesc, dar nu o îndumnezeim pe ea. De asemenea, tot asa putem sa zicem despre icoanele Preasfintei Nascatoare de Dumnezeu si ale celorlalti sfinti, întru care Se cinsteste însusi Dumnezeu, Cel minunat întru sfintii Lui.

Dar începând pe cele din Legea veche, înca nu le-am sfârsit. Oare n-a poruncit Dumnezeu lui Moise sa înalte sarpele de arama în pustie ca sa alerge si sa priveasca spre dânsul oamenii cei muscati de serpi? Oare acel sarpe de arama nu era un chip facator de minuni, tamaduind cu minune pe aceia care erau muscati de serpii cei vii? Deci acel sarpe avea putere tamaduitoare nu de la sine, ci de la Acela, pe Care mai înainte îl închipuia; pentru ca mai înainte închipuia pe Hristos, Mântuitorul nostru, Care avea sa fie înaltat pe lemnul Sfintei Cruci, dupa cuvântul pe care însusi Hristos 1-a zis în Evanghelie despre Sine: Precum Moise a înaltat sarpele în pustie, tot asa se cade a Se înalta si Fiul Omului.

Si ce minune este daca si acum sfintele icoane sunt facatoare de minuni, precum si sarpele cel de arama facator de minuni în Legea veche? Si precum sarpele acela nu prin sine, ci prin puterea Aceluia, pe care mai înainte îl închipuia, facea niste minuni ca acelea, tot astfel si sfintele icoane^ cu puterea fetei celui închipuit pe ele, se fac facatoare de minuni. însa sa ne aducem aminte si de Biserica lui Solomon. Oare Dumnezeu i-a socotit lui Solomon aceea de pacat, când a facut în biserica pe care a zidit-o, afara de heruvimii facuti de Moise, alti heruvimi mai mari de aur, si pe ale acelorasi asemanari le-a închipuit pe pereti, pe stâlpi si pe usi; facând si o mare de arama asezata pe doisprezece boi? Dumnezeu nu numai ca

n-a socotit-o ca pacat, ci a si binevoit într-acel lucru al Lui, când singur a cercetat biserica aceea si pe cele dintr-însa; pentru ca scris este: Slava Domnului a umplut biserica, încât preotii nu puteau sa stea sa slujeasca de fata norului.

Deci, o, împarate, Legea lui Dumnezeu cea mai înainte pomenita de tine si data lui Moise pentru nefacerea a toata asemanarea, pierde numai închinarea cea pagâneasca de idoli, iar nu cinstirea noastra drept credincioasa si crestineasca a sfintelor icoane. Iar daca Dumnezeu, prin porunca Lui cea dintâi, ar fi pierdut cu totul toata zugravirea si asemanarea, precum a acelor fete necinstite asa si a celor cinstite, apoi ar fi fost Lui însusi potrivnic, poruncindu-i lui Moise dupa aceea - precum s-a zis - ca sa faca cortul si cele dintr-însul, si înca sa înalte si sarpele de arama cel ferecat.

Dar nu se cuvine sa graim asa, pentru ca Dumnezeu nu este Lui însusi potrivnic si, precum este credincios în toate cuvintele Sale, tot asa este si drept în toate lucrurile Sale. El a poruncit cu Cuvântul a nu face idoli pagânesti, iar a închipui sfintele icoane, spre împodobirea bisericeasca si spre slava lui Dumnezeu, pe aceasta a închipuit-o si învatat-o cu lucrul, povatuind singur la aceasta pe Moise, când i-a poruncit sa închipuiasca asemanarile heruvimilor".

O graire împotriva ca aceasta, atât din partea împaratului cât si a patriarhului pentru sfintele icoane, a fost mai întâi numai între ei amândoi, iar dupa aceea si cei ce stateau afara la usi, episcopii si clericii, au fost lasati înauntru. înca au intrat si multi senatori si ostasi înarmati, care au stat acolo înainte cu sabiile trase, dupa porunca împaratului, spre înfricosarea celor ce nu voiau sa se învoiasca cu împaratul.

Iar ce a fost acolo, ce fel de graire împotriva si ce fel de marime de suflet si îndraznire a inimilor celor neînfricate, s-a scris despre toate acestea în viata Cuviosului Teodor Studitul, praznuit la 11 noiembrie; si în viata Sfântului Nichita Marturisitorul, care se pomeneste la 3 aprilie. Deci sfârsitul a tot lucrul aceluia a fost mânia si iutimea împaratului, precum si izgonirea fara de cinste din palatul împaratesc a patriarhului si a tuturor celor ce erau cu el. Deci episcopii care erau de partea patriarhului au fost trimisi îndata la închisoare în felurite locuri. Iar pe patriarh 1-a lasat înca la locul lui pâna la o vreme, pe de o parte rusinându-se sa-i faca îndata rau desavârsit, iar pe de alta temându-se de scularea poporului asupra lui si de tulburare. Astfel, închizând în temnita si în închisori pe multi din rânduiala clericilor si a monahilor, îi muncea cu batai si-i chinuia cu foamea si cu setea, silindu-i pe ei la lepadarea sfintelor icoane.

Deci vazând prea sfintitul patriarh pe împaratul cazut cu totul din dreapta credinta, Biserica foarte tulburata si rânduiala duhovniceasca prigonita si asuprita, a scris împaratesei, îndemnând-o sa-1 sfatuiasca pe împarat ca sa înceteze de la o rautate ca aceea. A scris înca si eparhului cetatii, Eutihian, cel de un gând cu împaratul si cel dintâi în sfaturile lui. Si a adaugat ceva mai aspru, graindu-le cu râvna apostoleasca si cu duh proorocesc: „De nu veti înceta de a razvrati caile Domnului cele drepte, mâna Domnului cea razbunatoare va fi degraba asupra voastra".

Dar Sfântul Nichifor n-a putut sa înduplece pe cei neplecati, ci mai ales i-a pornit spre mai mare mânie. Deci împaratul a trimis pe un barbat oarecare, cu numele Toma si cu dregatoria patriciu, ca sa ia de la patriarh ocârmuirea bisericii sobornicesti a Sfintei Sofia, sa o ocârmuiasca el, nelasând pe patriarh sa slujeasca în ea, nici sa graiasca învataturi poporului. Si era arhiereul ca si încuiat în casa sa cea patriarhala, neiesind nicaieri. Deci slabind cu trupul, pe de o parte pentru necazuri, iar pe de alta pentru nevointele cele multe, a cazut în boala si zacea pe patul durerii, asteptându-si sfârsitul.

Iar adunarea ereticeasca nu înceta sa se tulbure, cautând a se întreba cu patriarhul. Atunci împaratul si adunarea lui au trimis la patriarh un frate al împaratesei, cu numele Teofan ji cu dregatoria spatar, ca sa-1 aduca la adunarea lor spre întrebare. Insa patriarhul a raspuns trimisului: „Pastorul cel lipsit de oi nu iese la lupta împotriva lupilor, si cel ce-si cearca sanatatea sa nu se lupta cu fiarele. Pentru ce voi ati luat de la mine oile cele încredintate mie de Hristos si acum ma chemati la întrebare, ca sa ma lupt cu ereticii ca si cu niste lupi, eu fiind unul singur? Iar de voiti aceasta, apoi sa-mi întoarceti oile mele, sa se libereze din legaturi si din temnite clericii si preotii, si fiecare sa-si primeasca locul sau. Sa se întoarca arhiereii de unde sunt izgoniti si sa-si ia scaunele lor; iar episcopii mincinosi si ereticii, care acum nu sunt ridicati

dupa pravila în locurile lor, aceia sa se scoata. Si toti dreptcredinciosii cei izgoniti si suparati, sa primeasca slavire si libertatea lor cea dintâi. Atunci, voind Dumnezeu, de voi veni si eu la sanatatea mea cea mai dinainte, voi fi gata a vadi în adunare vatamarile cele rele ale ereticilor. însa se cade ca soborul si vorbirea cea despre credinta sa fie în sobornicească biserica cea mare, unde însusi Hristos Dumnezeu sta de fata, în Preacuratele Lui Taine, iar nu în palatul împaratesc; ca sa se graiasca cele bisericesti în biserica, iar în palat sa se orânduiasca treburile cetatilor".

Cu un raspuns ca acesta întorcându-se Teofan la cei ce l-au trimis, aceia mai mult s-au mâniat asupra sfântului. Si iarasi au trimis la el pe unii din adunarea lor, chemându-1 acum nu la întrebare, ci la judecata. Acelora sfântul le-a raspuns, zicându-le: „Cine ma cheama la judecata? Oare vreun patriarh, ori al Romei, ori al Alexandriei, ori al Antiohiei sau al Ierusalimului? Daca aceia nu sunt în soborul vostru, atunci la cine ma voi duce? Oare voi ma chemati pe mine, cel ce sunt patriarh? Oare voi, cei fara pravila, sa ma judecati pe mine, pastorul vostru cel dupa pravila? Nu voi merge la vrajmasii mei cei aratati, care s-au gatit ca niste fiare cumplite sa ma sfâsie fara de vina. Dar cum voi merge, fiind si bolnav, neputând a ma scula nici de pe pat? Decât numai cu patul daca ma veti lua". Astfel trimisii s-au întors deserti.

Deci acea adunare ereticeasca, plina de multa rautate, a judecat cu nedreptate pe cel drept, si a dat lepadarii si anatemei pe Sfântul Nichifor patriarhul, barbatul cel placut lui Dumnezeu, pe când ei singuri erau vrednici de mii de lepadari si de blesteme. Si anatema-tizând nu numai pe Sfântul Nichifor, dar si pe prea sfintitii patriarhi dreptcredinciosi ce au fost mai înainte si care se dusesera catre Domnul prin sfârsit fericit, adica pe Tarasie si pe Ghermano, si-au sfârsit adunarea lor cea vicleana. Deci fiind seara târziu, împaratul a trimis ostasi ca sa scoata pe Nichifor din casele patriarhicesti si sa-1 duca în surghiun. Deci niste ostasi salbatici au navalit cu arme asupra caselor, facând gâlceava si tulburare, ocarând pe preasfintitul patriarh Nichifor, pe Ghermano si pe Tarasie, care fusesera mai înainte patriarhi.

Iar patriarhul, auzind acelea, a lacrimat si a multumit lui Dumnezeu, ca s-a învrednicit a auzi niste ocari ca acelea pentru dreapta credinta. Iar Toma, patriciul cel mai sus pomenit, caruia i se încredintase de împaratul sobornicească biserica a Sfintei Sofia, acela fiind atunci si pazitor al caselor sobornicesti, a certat pe ostasi si le-a poruncit sa înceteze gâlceava. Apoi, încuind tare usile intrarii în casele patriarhicesti, s-a dus la împaratul, zicându-i: „Stapâne, nu este trebuinta de multime de ostasi, ca nu cumva, simtind poporul gâlceava, sa se strânga si sa faca vreun rau. Ci numai doi oameni sa trimiti si câteva slugi cu ei ca sa-1 duca cu mâinile, de vreme ce, fiind foarte bolnav, nu poate sa mearga singur".

Si asa a facut împaratul. A poruncit ostasilor trimisi mai înainte sa se departeze de casele patriarhului. Apoi, dupa un ceas, a trimis doi oameni din palatul sau si a scos pe patriarhul Nichifor din casele sale. Si dorind el sa se roage în biserica cea mare, în Sfânta Sofia, scaunul sau, a intrat într-însa sprijinindu-se de doi oameni, si poruncind sa aprinda lumânari si sa cadeasca cu tamâie, s-a întins pe pamânt la rugaciune, în chipul crucii; si astfel s-a rugat multa vreme cu tânguire si a udat pamântul cu lacrimi. Iar dupa multa rugaciune, sculându-se de la pamânt, a vazut pe unii din cei dreptcredinciosi care într-acea vreme alergasera acolo si plângeau pentru dânsul. Deci binecuvântându-i si dându-le sarutarea cea mai de pe urma, le-a zis: „Fiilor, crestini dreptcredinciosi v-am gasit, crestini dreptcredinciosi va las!", si a iesit din biserica.

Iar ostasii, punându-1 într-o caruta, l-au dus pe el la malul marii, pe la miezul noptii, când toti dormeau. Si ajungând acolo, l-au pus în corabie si l-au dus în Hrisopoli la un loc oarecare ce se numea Volus, unde era si o manastire. Astfel a fost izgonit fara nici o vina de la scaunul sau marele placut al lui Dumnezeu, Prea Sfintitul Patriarh Nichifor, care a pastrat dreapta credinta si a pastorit Biserica lui Hristos noua ani.

Apoi, nu dupa multa vreme, a fost trimis mai departe la insula Proconis, la o manastire a Sfântului Marelui Mucenic Teodor. Iar când îl duceau în corabie spre insula aceea si treceau prin partea unde era Cuviosul Teofan, egumenul marelui lacas, s-au vazut unul pe altul cu ochi înainte vazatori si s-au închinat unul altuia astfel:

Cuviosul Teofan fiind în chilia sa, a poruncit ucenicului sau sa aduca în cadelnita carbuni aprinsi si sa aprinda lumânarea; apoi, punând tamâie pe carbuni, s-a închinat pâna la pamânt si vorbea ca si catre o fata oarecare ce trecea alaturea. Atunci ucenicul 1-a întrebat: „Ce faci, parinte? Cui vorbesti, închinându-te?" Cuviosul a raspuns: „Iata, Prea Sfintitul Patriarh Nichifor, fiind izgonit cu nedreptate pentru dreapta credinta, se duce la închisoare si trece cu corabia prin partea aceasta; deci pentru dânsul am aprins lumânarea si tamâia, ca sa dam patriarhului cinstea cea cuvenita".

Aceasta a vazut-o si Prea Sfintitul Patriarh Nichifor pe când era în corabie; caci, plecându-si genunchii deodata, s-a închinat si el sfântului staret si 1-a binecuvântat, întinzându-si mâinile în vazduh. Iar unul din cei ce erau cu patriarhul în corabie 1-a întrebat: „Pe cine binecuvintezi, preasfintite parinte, si înaintea cui te-ai închinat în genunchi?" Patriarhul a raspuns: „Iata, Teofan Marturisitorul, egumenul marelui lacas, ni s-a închinat noua si ne-a cinstit cu lumânari aprinse si cu tamâie; deci m-am închinat si eu lui, caci nu dupa multa vreme va patimi si el cele asemenea cu noi".

Iar acest lucru s-a si împlinit degrab. Deci, ajungând arhiereul lui Hristos, Nichifor, la locul cel numit lui, a petrecut treisprezece ani în izgonire, în strâmtorare, în lipsa celor de trebuinta si în bolile cele dese, dupa care s-a dus catre Domnul spre odihna cea vesnica. Iar când îsi dadea obstescul sfârsit, a zis cu bucurie aceste cuvinte ale lui David: Bine este cuvântat Domnul, Cel ce nu ne-a dat pe noi spre vânarea dintilor lor. Sufletul nostru s-a izbavit ca o pasare din cursa vânatorilor; cursa s-a sfarâmat si noi ne-am izbavit.

Dupa ce a zis acestea, si-a dat sufletul în mâinile Domnului sau. Si se tânguiau dupa dânsul toti credinciosii, iar ereticii se bucurau. Apoi trupul lui cel cinstit s-a îngropat în biserica Sfântului Mare Mucenic Teodor. Dupa aceea, murind începatorii de eresuri, a încetat tirania asupra sfintelor icoane si a început a straluci iarasi alinarea si dreapta credinta. Iar cinstitele lui moaste s-au adus în Constantinopol, pe vremea împaratiei lui Mihail, fiul lui Teofil, si a maicii lui, Teodora, si cu cinste s-au pus în biserica cea soborniceasca a Sfintei Sofia, în slava lui Hristos, Dumnezeul nostru Cel slavit împreuna cu Tatal si cu Sfântul Duh în veci. Amin.

SFÂNTUL MARE MUCENIC IOAN CEL NOU DE LA SUCEAVA (2 IUNIE)

Multi au vietuit în lume viata buna si placuta lui Dumnezeu, dupa învatatura Domnului nostru Iisus Hristos si dupa învatatura Sfintilor Lui Apostoli. Dintre acestia este si Sfântul Ioan, Marele Mucenic al lui Hristos, care desi s-a aratat cu mult timp mai târziu, însa nu este mai mic decât cei de demult. Caci Stapânul Hristos si Dumnezeul nostru, datatorul de nevointe, a încununat nu numai pe ucenicii cei din vremea cea de demult, ci si acum, în vremea cea mai de pe urma, deschide usa marturisirii celor ce vor a se face mucenici si îi cinsteste cu aceeasi cinste, încununându-i cu aceleasi cununi. Deci se cade sa începem a istorisi de unde este nasterea si cresterea sfântului ce se praznuieste astazi, ce fel de lucruri bune a facut, cum a marturisit pe Hristos si cum a patimit pentru dragostea Lui.

In partile Capadociei, care se margineste cu Armenia mica, este o cetate mare si vestita ce se numeste Trapezunda. Acea cetate aflându-se lânga mare, multe corabii de pretutindeni se abateau pe acolo, pentru îndestularea marfurilor si pentru avutia ce se afla în ea. Din aceasta cetate a odraslit acest mare placut al lui Dumnezeu, Sfântul Mare Mucenic Ioan. El s-a nascut din parinti crestini, binecredinciosi, iubitori de Dumnezeu si împodobiti cu fapte bune; întru care si pe acest fiu iubit al lor, pe fericitul Ioan, crescându-1 si deprinzându-1, l-au facut desavârsit în faptele cele bune crestinesti. Iar de vreme ce acea cetate este zidita lânga mare si cetatenii ei erau obisnuiti a umbla cu corabiile pe mare si a face negutatorie, spre a-si câstiga cele de trebuinta, de aceea si fericitul Ioan adeseori, intrând în corabie si ducându-se în multe cetati, facea negutatorie.

Deci într-o vreme, i s-a întâmplat lui ca a intrat într-o corabie a unui om dintr-alta tara care avea multa negutatorie. Acela era de neam francez, cu credinta latin, adica papistas, cu naravul salbatic, nemilostiv si fara de omenie. Deci fericitul Ioan, intrând în acea corabie cu un astfel de om, diavolul a început a-i pizmui viata cea îmbunatatita si placuta lui Dumnezeu, fiindca vrajmasul nu suferea cu usurinta faptele cele bune ale fericitului Ioan. Caci îl vedea adeseori rugându-se lui Dumnezeu, postind, fiind blând si plecat catre toti, lesne apropiat tuturor, facând milostenie catre toti, miluind pe toti cei lipsiti ce erau în corabie, îndestulându-i cu cele de nevoie, iar pe cei bolnavi mângâindu-i, dându-le lor cele de nevoie din averile lui si întinzându-le mâna de ajutor în toate. Ochii lui pururea erau plini de lacrimi si, izvorând totdeauna lacrimi, îsi zicea: „De vei milui pe fratele cel ce patimeste rau, miluit vei fi si tu de Dumnezeu. Cum vei mângâia pe cel întristat asa vei fi si tu mângâiat de Dumnezeu".

Acestea vazându-le vrajmasul cel nevazut si pizmuindu-1, a vrut sa faca sfântului împiedicare de la calea mântuirii. Deci, mai întâi, a gândit sa-1 departeze de la dreapta si sfânta credinta a Bisericii Rasaritului. Pentru aceasta a îndemnat asupra fericitului pe vrajmasul cel vazut, pe capitanul corabiei, care se împotrivea credintei celei drepte, ca sa ocarasca pe dreptcredinciosul rob al lui Hristos, pentru buna credinta a Rasaritului. De aceea, între ei se facea mare cearta pentru credinta în calatoria pe mare, si totdeauna Sfântul Ioan biruia pe acel francez, ca un preaiscusit în învataturile cartilor si preaînte-lept; si astfel îi rusina socoteala lui cea nedreapta si ereticeasca. De aceea, francezul acela se mânia foarte rau asupra nebiruitului ostas al lui Hristos, se iutea si îl batjocorea cu multe ocari si-1 vrajmasuia, gândind rau asupra lui.

O vrajmasie ca aceea aprinzându-se în apuseanul acela, ei au sosit cu corabia la malul Marii Negre cel dinspre tara Moldovei, lânga Cetatea Alba. Deci, iesind din corabie, vrajmasul cel rau si pizmas s-a dus la eparhul cetatii, care era cu neamul si credinta turc, fierbinte pazitor si aparator al credintei sale celei turcesti. Si a adus capitanul la cadiu urmatoarea pâra împotriva Sfântului Ioan, zicând: „O, cadiule, este un barbat în corabie, care a venit cu mine aici si voieste sa se lepede de credinta sa cea crestineasca si sa se înstraineze de patria sa. El voieste a se apropia de credinta voastra si sa primeasca legea voastra cea turceasca, ca sa se faca partas al semintiei voastre. Aceasta o stiu deoarece, calatorind noi pe mare, de multe ori mi-a spus despre aceasta si s-a jurat înaintea mea cu multe juraminte ca nicidecum nu-si va schimba gândul sau. De aceea tu sa ai îndata purtare de grija pentru el, ca sa-1 aduci la credinta voastra; caci multa cinste vei avea de la împaratul si de la toti cei de un neam si de o credinta cu tine, caci acest barbat este întelept si iscusit cuvântator, ritor prea ales si vestit, si nu este mai mic sau mai prejos cu neamul decât cei ce sunt mai mari, mai de cinste si mai de frunte în cetatea Trapezunda".

Acestea auzindu-le acel eparh pagân, s-a umplut de bucurie si sezând la locul unde avea obicei a judeca, a poruncit sa cheme cu cinste la sine pe fericitul Ioan. Iar când a venit si a stat înaintea lui, eparhul, privind la el cu fata vesela, i-a zis cu blândete: „M-am înstiintat destule despre tine, cum ca esti om ales si întelept, din cei de frunte din Trapezunda, si cum ca ai iubit credinta noastra cea mahomedana si voiesti a te apropia de ea. Caci astfel este credinta noastra, încât se lipesc si-si aprind inima de ea toti cei ce sunt cu gând curat si o înteleg pe ea; si celor ce o primesc cu bucurie, le da viata bine norocita si lungime de zile, pe când credinta crestineasca este vrednica de râs. Pentru aceea, o prietene, nu mai zabovi, ci leapada credinta crestineasca care este defaimata si batjocorita de toti si cu glas mare înaintea a tot poporul ce s-a adunat aici, huleste si blestema legea si credinta cea crestineasca, caci pentru aceasta s-a adunat aici poporul, împreuna cu femeile si cu copiii lor, ca sa te auda pe tine marturisind acum credinta noastra; fiindca au auzit despre tine ca voiesti acum sa te faci propovaduitor al credintei noastre celei stralucite, bine norocite si desfatate.

Deci vino, o, minunatule, si stai împreuna cu noi si preamareste cu glas minunat soarele cel stralucitor, da cinste luceafarului care rasare înaintea soarelui si adu jertfa luminatorilor ceresti, celor ce lumineaza toata lumea. Astfel te vei învrednici de la împaratul nostru de multa cinste si de mari vrednicii; iar noua ne vei fi ca un frate adevarat, îndulcindu-te de viata cea dulce împreuna cu noi. Deci calca în picioare legea si credinta crestineasca, ca una ce este defaimata si proasta, încât sa vada si altii si sa învete de la tine a cinsti credinta noastra".

Iar fericitul Ioan, câta vreme acel cadiu viclean si raucredincios graia aceste cuvinte, a ridicat ochii inimii sale la ceruri si cerea ajutor de la Dumnezeu, Care a zis în Sfânta Evanghelie: Când veti fi dusi înaintea domnilor si împaratilor, pentru numele Meu, sa nu va gânditi mai înainte ce veti grai sau ce veti raspunde în acel ceas, ca vi se va da voua cuvânt caruia nimeni nu va putea a se impotrivi, nici a raspunde toti cei ce se vor împotrivi voua.

Apoi, cautând cu ochii cei simtiti catre tiran si, raspunzând cu buna îndrazneala, a zis: „O, cadiule! Mi se pare ca minti pe fata. Aceste cuvinte nu sunt ale mele, nici nu mi-a venit în cuget vreodata sa ma lepad de sfânta credinta a Domnului meu Iisus Hristos! Sa nu se întâmple un lucru necuvios ca acesta, nici sa ma lase Dumnezeu sa primesc în mintea mea un gând pagânesc ca acesta. Acestea toate sunt mestesugiri ale vrajmasului adevarului si ale satanei, tatal tau; ca, intrând în tine ca într-un vas al sau, graieste prin tine catre mine, si nadajduind ca ma va trage spre pieire, se sileste sa ma departeze de la Dumnezeul cel adevarat, care precum este Ziditor al tuturor fapturilor vazute si nevazute, asa si al soarelui acesta, pe care tu îl cinstesti ca pe un Dumnezeu. Iar tu, fiind cuprins cu întunericul amagirii, nebuneste aduci fapturii cinstea aceea, care se cade a se aduce numai lui Dumnezeu cel adevarat, facatorul soarelui caruia tu te închini.

Deci nu te amagi ca ma vei pleca la minciuna, ci mai vârtos tu însuti învatându-te de la mine taina adevarului, leapada, te rog, întunericul pagânatatii care zace în sufletul tau si învredniceste-te a te face fiu al luminii, stralucind cu razele dumnezeiescului Botez mai mult decât soarele. Si nu socoti ca soarele care se vede pe cer este Dumnezeu, ci cunoaste ca este un luminator facut din fiinta focului si pus pe cer de Dumnezeu, Ziditorul lui, spre slujba oamenilor. Acela, adica soarele, s-a zidit în a patra zi; deci cum poate zidirea sa fie Dumnezeu?"

Niste cuvinte ca acestea zicând Sfântul Ioan, si-a ridicat mâinile si ochii catre cer, si a strigat cu glas mare în auzul tuturor: „Sa nu-mi fie mie a ma lepada de Tine, Hristoase Mântuitorul meu, Care esti Dumnezeu preamarit împreunaACU Tatal Tau Cel fara de început si cu Preasfântul Duh, o Putere si o împaratie! Nu ma voi închina soarelui, nu voi sluji focului, nu voi jertfi luceafarului, nu ma voi lepada de lumina, nu ma voi lipi de întuneric, nu voi lasa pe Dumnezeul meu si nici nu voi sluji diavolului!" Zicând aceste cuvinte marturisitorul lui Hristos, cu multa îndrazneala si cu fata vesela, tiranul îsi schimba adeseori fata sa, aprinzându-se înauntru de focul mâniei. Si neputând mai mult sa rabde pe mucenic, care îi graia împotriva si îi arata pagânatatea si desarta lui credinta, caci pe Hristos j)e Care îl hulea pagânul ighemon, pe Acela Sfântul Ioan II lauda si II propovaduia în mijlocul poporului ca este Dumnezeu adevarat; iar credinta lui pagâneasca, sau mai bine zis înselaciunea, o defaima si o surpa pâna la sfârsit; pentru aceasta a poruncit ostasilor sai sa-1 dezbrace pe mucenic de hainele sale.

Si îndata facând ostasii cele poruncite, sfântul statea gol, fiind îmbracat întru Hristos. Dupa aceea, cadiul a poruncit sa se aduca multe toiege înaintea lui, si uitându-se catre mucenic, a zis: „Nu spune catre noi niste povesti ca acestea, ci leapada-te îndata de credinta cea nefolositoare si primeste legea noastra cu toata inima, precum ai fagaduit, si împodobeste-te cu legile noastre. Paraseste de acum acele lungi cuvântari ale tale si împlineste ceea ce ai fagaduit; iar de nu, apoi ma jur pe legea noastra cea bine norocita si slavita, ca nu numai îti voi zdrobi trupul cu toiegele acestea, dar te voi munci si cu alte munci prea cumplite si nesuferite firii; iar mai pe urma te voi omorî cu moarte grea".

Iar sfântul, raspunzând, a zis: „Tiranule si plinule de toata spurcaciunea, nu sunt mincinos, nici cuvântator de povesti precum spui tu, ci sunt rob si marturisitor al adevaratului Dumnezeu Cel preamarit în Sfânta Treime. în El m-am învatat a crede de la stramosii si de la parintii mei, Lui unuia ma închin, Aceluia aduc jertfa de lauda, pe El II marturisesc, ca este Ziditor al tuturor fapturilor, pe Acela îl astept judecator al viilor si al mortilor. Acela va veni sa rasplateasca fiecaruia dupa faptele lui în vremea aceea, când, dupa porunca Lui, soarele acesta ce se vede, asezat si rânduit de Dânsul pentru slujba oamenilor, se va întuneca. Pentru aceea nu te mai nadajdui ca vei auzi altceva de la mine decât numai cele ce le-am zis întâi si de la început, acelea le graiesc si acum si le voi grai pâna la sfârsit.

Ca niciodata nu ma voi lepada de Hristos Dumnezeu si Facatorul meu, niciodata nu voi cinsti mai mult faptura decât pe Facatorul, nu ma voi închina zidirii mai mult decât Ziditorului, nu voi defaima sfânta credinta în Dumnezeul meu, în care m-am nascut si în care m-am deprins de la parintii mei, pâna când voi fi stapân al gândului meu; si, mai ales, pâna când voi rasufla vazduhul acesta. Deci nu mai zabovi, lucrator al nedreptatii, ci arata obiceiul tau de câine si fara de omenie care este ascuns în tine; scapa-te odata de grija cea pentru aflarea muncilor, cu care voiesti sa ma muncesti, si trimite-ma mai degrab cu orice fel de moarte vei voi la Dumnezeu, Stapânul meu cel dorit de mine. Deci fa degrab ceea ce ai sa faci, pentru ca urechile mele nu pot sa auda mai mult cuvintele tale cele necurate, de care zice proorocul: Venin de aspida este sub buzele lor. Nici ochii mei sa nu mai vada fata ta cea spurcata, despre care iarasi acelasi prooroc zice într-alt loc: Umple fetele lor de ocara si vor cauta numele Tau, Doamne!

Iata ai înaintea ta trupul meu gol, gata pentru muncile tale! Bate-1 cu toiege, arde-1 cu foc, îneaca-1 în mare, taie-1 în bucati cu sabia, pune asupra lui si alte munci; si daca ai mai cumplite decât acestea, si pe acelea nu te lenevi a le aduce asupra mea; de vreme ce, pe toate acestea si pe cele mai multe decât acestea, eu sunt gata a le rabda cu placere si cu bucurie, pentru dragostea lui Hristos, Dumnezeul meu".

Iar tiranul cel salbatic si nemilostiv, auzind cuvintele acestea ale viteazului marturisitor, s-a aprins de mânie si îndata a poruncit sa întinda pe mucenic la pamânt si sa-1 bata fara de mila cu toiege noduroase. Deci atât de cumplit l-au batut slugile tiranului pe rabdatorul de chinuri al lui Hristos, încât s-a zdrobit trupul lui în multe bucati si lipindu-se pe toiege, se arunca sus în aer, iar tot locul pe care era întins mucenicul s-a rosit de sângele lui. Deci viteazul patimitor rabdând cu barbatie o munca ca aceea, si-a ridicat ochii mintii sale catre cer si a zis: „Multumesc Tie, Stapâne Dumnezeule, ca m-ai învrednicit a ma spala cu sângele meu si a ma face curat de pacatele mele, care mi s-a întâmplat a le pacatui înaintea ta, dupa Sfântul Botez, din neputinta omeneasca". Iar muncitorii aceia, auzind pe mucenic rugându-se lui Dumnezeu, s-au umplut de mai multa mânie si atât de cumplit l-au batut, pâna ce i s-a stins si glasul.

Apoi, facându-se seara, ighemonul a poruncit sa lege pe sfântul mucenic, care abia sufla, cu doua lanturi, sa-1 arunce în temnita si sa-1 pazeasca pâna a doua zi, spre o mai mare munca. Si neputând mucenicul lui Hristos sa mearga singur de cumplitele rani, muncitorii l-au târât ca pe un mort si astfel l-au închis în temnita. Iar a doua zi, tiranul acela cu chipul de fiara, sezând la locul lui cel obisnuit de judecata, a poruncit sa aduca înaintea lui pe Sfântul Mucenic Ioan.

Deci rabdatorul de chinuri si viteazul ostas al lui Hristos a venit înaintea lui cu fata luminata si cu sufletul vesel. Si privind raucredinciosul cadiu spre el si vazându-1 astfel luminat si vesel -caci darul si puterea lui Dumnezeu care a întarit pe sfintii mucenici cei de demult, aceea întarea si pe Sfântul Ioan, care patimea pentru aceeasi marturisire a bunei credinte si a preasfântului nume al lui Hristos Dumnezeul nostru -, s-a mirat foarte mult ca, dupa atâtea cumplite munci, se mai afla suflet în el si, ca si cum n-ar fi patimit nimic, se arata asa de vesel.

Deci a zis catre el: „O, Ioane, nu vezi în ce fel de rusine si necinste te-a adus neînduplecarea si nesupunerea ta, încât putin a lipsit de nu ti-ai pierdut si viata, care este atât de scumpa si de iubita tuturor oamenilor. însa de te vei pleca sfatului si socotelii mele, este gata însanatosirea ta, caci în putine zile, ranile si zdrobirile trupului tau se vor tamadui; fiindca noi avem doctori foarte iscusiti, veniti din India si din Persia. Iar de nu voiesti sa asculti de sfatul meu, ci înca vrei sa mai petreci în crestinatatea ta, apoi sa stii ca te asteapta mai multe si mai cumplite batai".

Atunci Sfântul Mucenic Ioan a raspuns: „O, judecator tiran, eu nu ma îngrijesc nici câtusi de putin de ranile trupului meu cel zdrobit; caci cu cât se strica omul nostru cel din afara, cu atât omul nostru cel dinlauntru se înnoieste, dupa cum graieste Marele Apostol Pavel. Eu nu am alta grija, decât numai sa rabd pâna la sfârsit muncile ce se vor aduce asupra mea de la tine, pentru Hristos Cel ce ma întareste si Care a zis: Cel ce va rabda pâna în sfârsit, acela se va mântui. Deci, de ai gândit si ai aflat si alte munci, mai noi si mai cumplite, pune-le asupra mea; caci ranile cele mai dinainte, care le-ai adus asupra mea, eu le socotesc întru nimic!"

Nebunul tiran s-a rusinat foarte mult de aceste cuvinte prea întelepte si, tremurând cu totul de mânie, a racnit ca o fiara si a poruncit sa-1 bata mai cumplit. Deci muncitorii aceia au batut multe ceasuri pe rabdatorul de chinuri, pâna au obosit cei ce-1 bateau. Iar dupa aceea schimbându-se unii dupa altii, asa l-au muncit pâna ce s-au ranit si s-au rupt si cele dinlauntru ale sfântului. Astfel muncind slugile acel trup tare ca diamantul, au slabit. Si toti câti se adunasera la acea priveliste si priveau la acele cumplite munci, strigau asupra nelegiuitului judecator, ocarându-i obiceiul lui cel nemilostiv si salbaticia lui cea de fiara. Iar sfântul soptea cu buzele si se ruga lui Dumnezeu sa-i dea rabdare pâna la sfârsit.

Atunci tiranul a poruncit sa aduca un cal salbatic si sa lege picioarele mucenicului de coada calului, dupa aceea unul din ostasi sa încalece pe calul acela si sa alerge pe ulitele cetatii cât va putea; si astfel sa târasca pe patimitorul lui Hristos prin toata cetatea. Deci sfântul a fost tras prin toate ulitele cetatii, încât s-a facut priveliste îngerilor si oamenilor. îngerilor s-a facut priveliste de bucurie si veselie, ca bucurie se face în ceruri, a zis Domnul în Sfânta Evanghelie, pentru un pacatos care se pocaieste, iar daca pentru un pacatos se face bucurie, cu atât mai vârtos pentru un mucenic atât de rabdator, care patimea pentru dragostea Domnului unele ca acestea. Iar oamenilor celor bine credinciosi li s-a facut priveliste de jale. Si cum sa fie de jale, când vedeau calul alergând si tragând dupa el pe mucenic prin locuri aspre? Când vedeau pamântul rosindu-se cu sângele lui, si bucatile de carne ce cadeau din trupul lui, iar capul trântindu-se de pamânt si de pietre? Cine nu s-ar fi umilit si nu ar fi varsat izvoare de lacrimi, vazând unele ca acestea? Poate numai acela care n-ar fi avut fire cuvântatoare.

Astfel fiind tras Sfântul Ioan de acel nemilostiv calaret, când a ajuns pe la locuintele jidovesti si alerga trecând pe ulitele lor, multime de evrei batjocoreau pe mucenic, care era târât de calul acela, si strigând si strâmbând fetele lor, aruncau în el cu ce se întâmpla a avea în mâini, râzând fara de rânduiala. Iar unul din acei jidovi, alergând în casa sa, a apucat o sabie goala si, ajungând pe sfântul ce era târât, i-a taiat cinstitul si sfântul lui cap. Si astfel bunul si viteazul ostas al lui Iisus Hristos si-a sfârsit nevointa sa muceniceasca, dându-si în mâinile Domnului sfântul si luminatul sau suflet. Iar cinstitul lui trup, dezlegându-1 ostasul acela de la coada calului, 1-a lasat în acel loc, neîngropat, nebagat în seama si neîngrijit. Si astfel zacea împreuna cu capul lui cel taiat, si nimeni din crestini nu îndraznea a se apropia sau a se atinge de el, temându-se de urgia pagânilor.

Iar dupa ce s-a înnoptat, s-a facut o minune ca aceasta asupra trupului sfântului mucenic: deodata s-au aratat multe faclii arzând, iar trei barbati cu haine albe cântau cântare de cuvinte sfintite si negraite si tamâiau împrejurul trupului mucenicului. Si s-a aratat un stâlp de foc deasupra sfintelor moaste, întarit pâna la cer. Minunea aceasta s-a vazut de multi, iar mai ales de cei ce locuiau împrejurul locului unde zaceau sfintele lui moaste. Iar unul din jidovi, a carui casa era aproape de acel loc unde zacea mult patimitorul trup al sfântului, parându-i-se ca preotii crestini au venit sa-1 ia si sa-1 dea îngroparii celei obisnuite, a luat un arc cu sageata si s-a apropiat acolo, vrând sa sageteze pe unul din acei preoti. Deci, punând sageata în arc, a tras cât a putut si când a vrut sa dea drumul sagetii, sageata si coarda s-au lipit de degetele mâinii lui drepte, iar arcul de mâna lui stânga, încât nu putea nici sa trimita sageata, nici mâinile sa le dezlipeasca.

Asa a petrecut toata noaptea acel jidov, fiu de vipera. Si facându-se ziua, acei minunati barbati si stâlpul de foc si facliile s-a ascuns, facându-se nevazuti; iar barbatii, femeile, tinerii si batrânii alergau la locul acela, pentru a vedea pe acel ticalos sagetator, cum statea astfel nemiscat, precum întinsese arcul si sageata, ca fiind ferecat cu fiare, însa fiind legat cu puterea cea nevazuta a lui Dumnezeu.

Deci iudeul acela, desi nu voia, povestea tuturor cu de amanuntul toate cele vazute de dânsul asupra trupului mucenicului si cum i s-a facut de Dumnezeu acea razbunare, pentru încercare cea cu îndrazneala a lucrului celui rau. Iar dupa ce a facut catre toti de multe ori aratarea si marturisirea acelei minuni, i s-au dezlegat mâinile si a scapat de pedeapsa. Iar cadiul înstiintându-se de aceasta minune, s-a temut foarte tare. Pentru aceea a poruncit crestinilor sa ia trupul mucenicului si sa-1 îngroape. Deci crestinii luându-1, l-au îngropat cu cinste lânga biserica lor.

Iar dupa ce au trecut câteva zile, francezul acela care vânduse pe sfânt spre mucenicie, a voit sa fure cinstitul lui trup si sa-1 duca în patria sa. Poate ca s-a cait pentru rautatea sa sau poate a avut de gând sa spuna pe urma ca sfântul a fost de credinta lor cea apuseana. Deci într-una din nopti, aflând vreme prielnica pentru acel lucru cugetat în sine, a mers cu ai sai la mormântul mucenicului si a început a sapa locul si a descoperi mormântul, vrând sa ia cinstitele lui moaste. Dar în acel ceas, ostasul lui Hristos s-a aratat în somn preotului acelei biserici si a zis: „Scoala-te îndata si alearga la biserica, ca iata acel francez voieste sa fure trupul meu". Iar preotul, sculându-se îndata, a alergat cu toata puterea sa la biserica si a gasit mormântul sapat si deschis; iar trupul sfântului aproape sa fie furat. Deci a izgonit pe acel francez si pe oamenii sai nelucratori si deserti. Si chemând pe crestinii acelei biserici, le-a povestit cele facute si toti au preaslavit pe Dumnezeu, Cel ce preamareste pe sfintii Sai. Si luând cinstitele moaste ale sfântului mucenic, le-au dus în biserica, asezându-le în altar aproape de Sfânta Masa.

Acolo au stat acele sfinte moaste ale Sfântului Mucenic Ioan mai bine de saptezeci de ani, facându-se asupra lor aratari dumnezeiesti ziua si noaptea. Uneori se arata oarecare lumina minunata; uneori un stâlp de foc se arata pogorându-se asupra sfintelor moaste; alteori îngeri pogorându-se asupra lor si suindu-se la cer, iar alteori iesea de acolo buna mireasma negraita. Si multe si felurite tamaduiri se faceau acolo, încât a strabatut pretutindeni vestea minunilor care se faceau la acele sfinte moaste.

Intr-acea vreme domnea în tara Moldovei binecredinciosul si de Hristos iubitorul domn Alexandru, marele voievod, care se împodobea nu numai cu toate felurile de fapte bune, pentru care s-a numit si „cel Bun", ci era aprins si cu dragoste si cu râvna dumnezeiasca catre sfintii mucenici.

Deci auzind el de multele minuni ce se faceau de sfintele moaste ale acelui mucenic, a dorit sa le aiba la sine, iar mai cu seama sa-si împodobeasca tara cu acea nepretuita vistierie. Deci, sfatuindu-se cu prea sfintitul arhiepiscop a toata tara, Iosif, a trimis la Cetatea Alba, pe oarecare din boierii sai, cu multime de ostasi si cu multa avere. Iar aceia, mergând la mai sus zisa cetate, au rasturnat - dupa cum spune zicala - toata piatra, necrutând nici bani, nici daruri pe la cei ce aveau trebuinta de acestea - caci Cetatea Alba era atunci sub stapânirea otomanilor - si astfel si-au dobândit dorirea.

Deci luând acele sfinte moaste, multa parere de rau au pricinuit credinciosilor de acolo. Iar când se apropiau cu dânsele de cetatea domneasca a Sucevei, a iesit întru întâmpinarea lor marele Voievod Alexandru cel Bun, cu toti boierii sai cei mari, înca si preasfintitul arhiepiscop Iosif, cu tot clerul sau cel duhovnicesc si tot poporul. Si astfel au întâmpinat cu bucurie, cu faclii, cu tamâie si cu miruri bine mirositoare pe mucenicul lui Hristos, cel ce bine a voit a veni la dânsii. Iar marele voievod, cazând pe sicriul Sfântului Mucenic Ioan, a îmbratisat mult patimitoarele sale moaste si, punându-si ochii si gura pe cinstitele mâini ale mucenicului, le-a sarutat cu multa evlavie si credinta. Apoi, varsând multe lacrimi de bucurie, a pus pe Sfântul Mucenic Ioan ca pazitor al sau si al stapânirii sale, înca si al binecre-dinciosului popor al tarii Moldovei. Astfel, cu mare cinste au asezat cinstitele moaste ale mucenicului în Sfânta Mitropolie din Suceava, care era pe acea vreme cetate domneasca si capitala a Moldovei.

Deci sfintele moaste au stat multi ani în Sfânta Mitropolie a Sucevei, pâna când, mutându-se scaunul domniei la Iasi, la mijlocul tarii, s-a mutat acolo si scaunul mitropoliei. Deci vremurile fiind tulburi, stapânitorii tarii cei duhovnicesti si politicesti aveau frica sa nu se prade de neamuri pagâne acel odor nepretuit. Pentru aceea au adus sfintele moaste la Iasi si le-au asezat în biserica Sfintei Mitropolii. Iar la anul de la zidirea lumii 7194, iar de la Nasterea lui Hristos 1686, domnind peste tara Moldovei raposatul si fericitul întru pomenire Constantin Cantemir voievod, si mitropolit fiind Dositei cel vestit întru multa învatatura, a venit Ioan Sobietchi, craiul polonez, cu ostile sale, trecând asupra Bugeacului tatarasc si întorcându-se prin târgul lasului. Iar mitropolitul Dositei, cu stirea craiului lesesc, vazând vremurile tulburi si nepasnice si temându-se ca sa nu pricinuiasca vreo robie a tarii si, împreuna cu tara, sa se prade de alte neamuri straine si barbare si aceasta vistierie sfânta si nepretuita, a ridicat sfintele moaste ale Sfântului Ioan si luându-le cu sine, împreuna cu toate odoarele sfintei mitropolii si cu hrisoavele mosiilor ei, s-a dus împreuna cu oastea craiasca în tara leseasca, cu gândul sa se sprijineasca acolo, ca la niste vecini buni, pâna se vor linisti tulburarile si se va face pace, ca apoi iarasi sa le aduca pe toate în Moldova la locul lor.

Dar prelungindu-se vremea tulburarilor, mitropolitul Dositei nu a ajuns sa-si împlineasca scopul si fagaduinta sa, caci a murit acolo în tara leseasca si de ceea ce s-a temut ca sa nu se întâmple de la alte neamuri barbare, a împlinit-o el cu lucrul; caciA a pagubit tara Moldovei multa vreme de acea vistierie nepretuita. înca si cei de pe urma, neavând osârdie sa încerce cu dinadinsul sa aduca la locul lor acele sfinte moaste, pâna a nu se învechi lucrul, le-au lasat acolo în tara leseasca împreuna cu odoarele sfintei Mitropolii, asezate într-una din bisericile din târgul ce se numeste Jolcova. Iar acolo, fiind sfintele moaste sub stapânirea apusenilor, varsau neîncetate minuni si izvorau tamaduiri spre cei ce alergau cu credinta, cu dragoste si cu evlavie la ajutorul sfântului.

Si au stat sfintele moaste multi ani în tara leseasca, în târgul cel mai sus aratat, unde le lasase Dositei Mitropolitul, pâna s-a cuprins de stapânirea apuseana o bucata mare din tara Moldovei, care s-a numit Cordunul si în care s-a cuprins si târgul Sucevei. Acolo se afla si Mitropolia cea veche, în care fusesera asezate sfintele moaste, dupa ce s-au adus de la Cetatea Alba, de prea fericitul întru pomenire si prea binecuvântatul si de Hristos iubitorul, Alexandru Voievod, care s-a numit si cel Bun, pentru faptele lui bune ce a facut.

Iar în anul de la mântuirea lumii 1783, în patru zile ale lunii iunie, venind Iosif, împaratul Austriei, a mers pe la marginea Cordu-nului, ca sa vada hotarul, si a venit si prin satul ce se numeste Bosanci.

De acolo a mers si în Suceava, caci nu este departe de acel sat târgul Sucevei, si a intrat în biserica Mitropoliei. Deci, privind în toate partile si vazând între altele si locul în care fusesera asezate mai înainte sfintele moaste ale Sfântului Ioan cel Nou, a întrebat pe episcopul Radautiului, Dositei: „Ce loc este acolo?" Episcopul a raspuns, zicând: „Acolo au fost asezate sfintele moaste ale Sfântului Ioan cel Nou". Iar împaratul aratând cu mâna, a zis: „Se vor aduce si se vor aseza iarasi acolo". Fiindca episcopul mai înainte facuse cererea aceasta.

Deci, chemând episcopul pe un ieromonah, anume Ioasaf, fost egumen al Manastirii Putna, i-a poruncit sa se gateasca a merge la cetatea Jolcova pentru aducerea sfintelor moaste. Iar el, pregatindu-se, a pornit catre Tara Leseasca spre cetatea Liovului si, într-o Duminica, în optsprezece zile ale lunii iunie, a ajuns acolo; fiind si arhimandritul Meletie trimis mai înainte pentru aceasta pricina. Acolo aflându-se si împaratul, a poruncit la doua regimente de ostasi sa mearga mai înainte la cetatea Jolcova, în care se aflau sfintele moaste la o manastire baziliana, ca sa nu se faca vreo tulburare în popor pentru luarea sfintelor moaste. Acea manastire fusese ortodoxa în vremea când a fost acolo mitropolitul Dositei cu sfintele moaste.

Deci trimisii au pornit pentru luarea sfintelor moaste si, ajungând la marginea cetatii Jolcova, într-o mahala a unei biserici iarasi baziliene, au gasit toata cetatea înconjurata de strajile celor doua regimente, care straji erau atât de sus asezate, încât puteau sa se vada una cu alta. Si era data porunca împarateasca ca tot poporul sa stea închis prin casele lor; iar cel care va iesi afara sa fie împuscat. Deci numitii trimisi zabovind la locul acela pâna la miezul noptii, atunci a venit porunca sa porneasca cu careta cea pregatita, spre luarea raclei cu sfintele moaste. Si astfel au pornit la miezul noptii, prin întuneric, fara nici o lumina.

Si împreuna cu ei era un om cu numele Gheorghe, de neam grec, fratele casierului din Liov, care era trimis mai înainte pentru aceasta treaba. Deci au ajuns cu totii la întâia straja nemteasca. Si înconjurându-i straja, acel Gheorghe, povatuitorul parintilor, a vorbit cu mai marele strajii si îndata i-au liberat. De acolo mergând înainte si trecând prin alte straji, care nu le-au zis nimic, au intrat pe poarta cetatii si, mergând catre biserica în care se aflau sfintele moaste, au dat peste alta straja, care întrebându-i ce cauta, le-au raspuns ca au venit sa ia pe Sfântul Ioan; iar mai marele strajii i-a întrebat: „Dar puteti sa-1 luati?" Ei au raspuns: „Putem, caci avem porunca împarateasca". Atunci îndata i-a lasat si, mergând ei printr-o bolta la o usa, au gasit acolo doi soldati cu pustile în spate, care i-au oprit putin, pâna ce unul din ei s-a dus unde era arestat arhimandritul bazilianilor, împreuna cu toti ai sai, de le-a dat de stire. Si fara de zabava au venit doi baziliani, cu doua faclii de ceara aprinse, si îndata au intrat în biserica.

Acolo au gasit pe un comisar împaratesc cu vreo treizeci de ofiteri, stând împrejurul sfântului cu capetele descoperite. Aceia facându-le cale, trimisii s-au apropiat de racla sfântului, care era pusa în loc de prestol de slujeau bazilianii liturghia lor pe dânsul. Pe ea mai erau cincisprezece sfesnice cu faclii, iar la picioare o candela mare de argint aprinsa. Deci luând toate sfesnicele de pe racla, au cerut cheia si descuind-o, au ridicat capacul si au vazut pe dinauntru multe lucruri de argint, ca: inimi, ochi, picioare, mâini si altele, pe care le pusesera acolo spre aducere aminte cei ce au avut boli si vatamaturi la aceste parti ale trupului lor si se vindecasera cu rugaciunile sfântului. Mai era înca în racla si un vas de argint, pe care erau scrise slove de aur: „Vasile Voievod, domn al Tarii Moldovei". Iar banii ce s-au aflat în vas s-au dat bazilianilor. Deci facându-se catastif de toate argintariile care s-au aflat în racla, s-a încuiat iarasi racla cu încuietoarea ei.

Dupa aceea, ridicându-se racla de patru greci papistasi, care mersesera cu parintii cei trimisi, unul din baziliani a oprit racla. Iar un comisar împaratesc întrebându-1 care este pricina, el a raspuns: „Alt nimic nu este, domnule, decât numai cerem adeverinta de la comisarii Moldovei, ca nu cumva dupa vremi sa ni se mai ceara vreodata sfintele moastele".

Deci ei, socotind ca este dreapta cererea lor, au scris acea adeverinta si s-a iscalit de arhimandritul Meletie si de fostul egumen Ioasaf, care au pus si pecetile lor si au dat-o bazilianului. Dupa aceea, îndata au ridicat Sfintele Moaste si, iesind din biserica, le-au pus în careta cea pregatita spre aceasta slujba si au iesit la poarta cetatii, unde erau cei treizeci de husari calari, pe care i-au gasit tot asa cum i-au lasat. Dupa ce au iesit pe poarta, îndata acei ostasi au înconjurat careta, cincisprezece de-o parte si cincisprezece de alta parte, si astfel au pornit împreuna cu cei ce duceau moastele. Si mergând pâna la un han ce era aproape de Liov, cale de o jumatate de ceas, i-a întâmpinat un trimis de la comandantul general, cu porunca ca cei treizeci de ostasi sa se întoarca înapoi, iar parintii cu sfintele moaste sa mearga singuri în cetatea Liovului.

Iar împaratul Iosif, având a merge la Brod, a iesit din cetate pe alta poarta. Iar arhimandritul Meletie cu fostul egumen Ioasaf, mergând la comandantul general, au spus ca au adus sfintele moaste si le-a dat voie sa ramâna pâna a doua zi. Iar a doua zi, gatindu-se de plecare, a venit un grec la arhimandritul Meletie, rugându-1 sa-i dea voie sa sarute sfintele moaste. Deci, mergând sa deschida racla, nu numai ca n-a putut, dar nici acoperamântul, care era peste racla, nu 1-a putut ridica nicidecum. Si vazând aceasta, a zis grecului: „Vezi, frate, ca nu putem sa deschidem nici racla, nici sa ridicam acoperamântul! Poate nu este voia sfântului! Deci saruta racla deasupra cu credinta". Astfel facând grecul, s-a dus.

Deci stând amândoi parintii în alta careta, au mers pe valea Liovului, dupa careta în care era racla sfântului, pâna s-au suit într-un deal, unde i-au ajuns patru greci cu femeile lor, ca sa se închine Sfintelor moaste, dupa parola ce o avusesera cu dânsii în Liov, ca în acel loc sa se închine si sa sarute Sfintele moaste. Deci acolo cu usurinta s-a ridicat acoperamântul de pe racla, si s-a deschis racla. Atunci, aducându-si aminte, au cunoscut ca acel grec ce a cerut mai înainte sa sarute sfintele moaste a fost fatarnic si necredincios, vrând sa ispiteasca puterea sfântului; si de aceea nu s-a putut deschide racla. Plecând de acolo, au trecut prin târgul ce se numeste Stanislav, nestiindu-i nimeni cu ce trebuinta merg. Ajungând la alt târg ce se numeste Tolmaci, i-a întâmpinat o posta trimisa de Dositei, episcopul Radautiului, ca sa cerceteze unde se afla trimisii, daca s-au luat sfintele moaste si în ce chip au urmat. Si raspunzându-i-se postei pentru toate, aceea s-a întors înapoi.

A doua noapte, au ajuns la alt târg, unde au întâmpinat pe secretarul Mihalache venind iarasi în posta de la episcop. A doua zi, s-a facut rânduiala de li s-au dat câte sapte husari si au mers în acea zi pâna aproape de hotarul ce desparte Tara Leseasca de Bucovina. A treia zi, s-au pornit catre Sneaten, care este în marginea hotarului, unde, pâna a se gati de plecare, i-a întâmpinat mult popor, care iesise din târg.

Dându-li-se de acolo alti sapte husari, au pornit la Colacini, care este hotarul Tarilor Lesesti si al Bucovinei, iar acolo au gasit corturi întinse si pe episcop sosit. Dar, pentru ca generalul Entiverc înca nu sosise, le-a spus episcopul ca nu este porunca sa treaca peste hotar pâna nu va sosi si generalul. De aceea, întorcându-se înapoi, au zabovit peste hotar, de cealalta parte, împreuna cu tot norodul ce iesise din

Sneaten spre închinarea sfintelor moaste. Apoi sosind generalul, îndata s-a pornit sa treaca peste podul Colacinului, iar la mijlocul podului s-a luat racla din careta în care a venit pâna acolo si s-a pus într-alta.

Si trecând peste granita, s-au tras, în cinstea sfântului, vreo saizeci de tunuri. Si au stat pe loc acolo, pâna a sarutat racla tot poporul care îl astepta pe sfânt; iar peste granita, de partea aceasta, n-au lasat sa treaca nici un om din Tara Leseasca.

Deci pornind de acolo cu alai de popor numai din Bucovina, între care numai preoti erau 204, cu dascalii lor si cu prapore, au ajuns seara, spre ziua Sfintilor Apostoli, la un sat ce se numeste Lucavetul, unde au ramas. Iar a doua zi au mers în Cernauti cu multi crestini si cu multime de ostasi, tragând si multe tunuri din dealul Cernautiului.

Si mergând prin târg pâna la o biserica a oarecaruia Herescu, acolo au asezat sfintele moaste si au stat pâna la opt septembrie. Iar în acea zi, au pornit sfintele moaste cu alai spre târgul Sucevei, unde le-au asezat într-o biserica de piatra alunei mahalale ce se numeste Itcani. Acolo au stat pâna la ziua înaltarii cinstitei si de viata facatoarei Cruci. Si facându-se stire si în Moldova de cealalta parte de Cordun, s-a adunat multime de crestini, spre cinstirea sfintelor moaste. Si astfel, episcopul Dositei al Bucovinei cu multime de preoti îmbracati si cu tot poporul, ridicând sfintele moaste din mai sus numita biserica, le-au dus în Mitropolia Sucevei si le-au asezat în mijlocul bisericii, unde au ramas si pâna în ziua de azi.

Aceasta este viata si patimirea Sfântului Ioan cel Nou, aceasta buna negutatorie a negutatorit în lumea aceasta. El a plecat cu marfa pamânteasca de la Trapezunda, dar a negutatorit si duhovniceste, caci prin post si rugaciune catre Dumnezeu, prin lacrimi necontenite, prin milostenie si prin facerile de bine catre aproapele, s-a suit ca pe o scara catre vârful faptelor bune, catre Sfântul Botez cel de sânge, care este mai mare decât toate botezurile.

Astfel a avut sfârsitul marturisirii, astfel de vitejie a aratat în nevointa marturisirii, astfel a rusinat pe pagânul cadiu, cu aceste cununi a fost încununat de mâinile lui Dumnezeu, începatorul de nevointa. El asa de bine s-a negutatorit, încât putin a dat si mult a dobândit. De trup s-a dezbracat ca de o sarcina si, de aceea, nu s-a întors la Trapezunda, ci la Ierusalimul cel de sus. Si s-a asezat în ceata mucenicilor, ca un mucenic, întru împaratia cea vesnica, întru odihna dreptilor, întru lumina cea neînserata si întru veselia si bucuria cea nesfârsita.

Iar mutarile moastelor lui pe pamânt sunt acestea: De la Cetatea Alba s-au adus întâi în Suceava cu alai domnesc, cu arhierei si cu boierii Moldovei. Al doilea s-au dus în Tara Leseasca de Mitropolitul Dositei si de craiul acelei tari, Ioan Sobietchi; iar sederea Sfântului Ioan în Tara Leseasca a fost de 94 ani. Al treilea, din Tara Leseasca, de la cetatea Jolcova, s-au adus în Suceava cu alai împaratesc, în anul 1783. Prin toate a trecut dupa vorba apostolului, prin cele de-a dreapta, prin cele de-a stânga, prin slava si prin necinste, nevatamat si prea cu cuviinta.

Ca Hristos Dumnezeu, pe cei ce-L proslavesc pe pamânt, îi preamareste cu îndoita slava, si cu cea cereasca si cu cea pamânteasca. Pe cei ce-L marturisesc pe El înaintea oamenilor, si El îi marturiseste, nu numai înaintea sfintilor îngeri, ci si înaintea Tatalui Sau celui ceresc. Lui I se cuvine slava, cinstea si stapânirea, împreuna si Parintelui Sau celui fara de început si Preasfântului si de viata Facatorului Duh, acum si pururea si în vecii vecilor. Amin.

SFINŢII MUCENICI LUCHILIAN ŞI FECIOARA PAULA, ÎMPREUNĂ CU PATRU TINERI MUCENICI (3 IUNIE)

Sfântul Mucenic Luchilian a fost pe vremea lui Aurelian, împaratul Romei. El mai întâi traia în pagânatatea închinarii de idoli, fiind chiar slujitor idolesc, batrân cu anii, cinstit la fata si alb la par. El îsi avea locuinta aproape de cetatea Nicomidiei si slujea în capistile necuratilor zei. Iar dupa ce a fost luminat prin Sfântul Botez cu darul lui Hristos Dumnezeul nostru, Cel ce nu doreste sa piara cineva, ci toti sa se mântuiasca, a înteles înselaciunea diavoleasca si ratacirea pagâneasca, si a venit la cunostinta adevarului si a crezut întru Unul Dumnezeu cel adevarat, Domnul nostru Iisus Hristos, lepadând si scuipând pe idoli.

Astfel, la batrânete, s-au înnoit tineretile lui ca ale vulturului, pentru ca s-a nascut prin Sfântul Botez si s-a lipit cu tot gândul si cu tot sufletul de dragostea lui Hristos. El arata si celorlalti pagâni desertaciunea si pierzarea necuratiei si-i povatuia spre mântuire, aducându-i la Hristos Dumnezeul nostru cu învataturile sale si fiind multora pilda de întoarcere catre Dumnezeu. Iar iudeii care traiau acolo, vazând o schimbare ca aceea a lui Luchilian - de la închinarea de idoli la credinta crestineasca -, si mai vazând ca multi, prin pilda si învatatura lui, lasa slujirea de idoli si se lipesc de crestini primind Sfântul Botez, s-au umplut de mânie si de ura. Deci umplându-se de zavistie ucigasii cei cumpliti ai Domnului, l-au pârât si l-au dat spre judecata pagânilor. Si a fost adus robul lui Hristos la cercetare înaintea lui Silvan, cornitele care era pe atunci în Nicomidia.

Iar Silvan a silit mult pe batrân sa se lepede de Hristos si sa se întoarca la slujirea idoleasca, dar el nu s-a supus nicidecum. Atunci Silvan, umplându-se de mânie, a poruncit sa-1 munceasca în multe feluri: i-au sfarâmat falcile, l-au batut cu toiege fara de mila si l-au spânzurat cu capul în jos; apoi, dupa multe si cumplite munci, l-au aruncat în temnita.

Si a aflat Sfântul Luchilian în temnita patru tineri, aruncati acolo pentru credinta în Hristos: pe Claudie, Ipatie, Pavel si Dionisie. Si bucurându-se de ei, vorbea cu dânsii despre Hristos Dumnezeu si îi întarea catre nevointa muceniceasca, ca sa nu se teama de vremelnicele munci pentru vesnica rasplatire din cer; sa nu se înfricoseze de moarte, pentru viata ce va sa fie; nici sa-si crute floarea tineretilor lor pentru Hristos, Care le gateste în împaratia Sa fericirea cea neîmbatrânitoare. Astfel toti împreuna se rugau lui Dumnezeu ziua si noaptea, si unul pe altul se mângâiau în nadejdea lui Hristos.

Apoi, dupa câteva zile, Sfântul Luchilian a fost iarasi muncit împreuna cu ceilalti tineri si aruncat cu dânsii într-un cuptor înrosit. Iar Atotputernicul Dumnezeu a revarsat peste dânsii mila Sa cea minunata, precum a facut de demult tinerilor evrei, care au fost în cuptorul Babilonului, pentru ca focul s-a prefacut în racorire si vapaia în roua, apoi, varsându-se de sus si o ploaie mare, a stins desavârsit cuptorul; si Sfântul Luchilian cu tinerii au iesit nevatamati. O minune ca aceasta preaslavita a lui Dumnezeu, pagânii cei orbiti cu necredinta si cu rautatea o socoteau a fi nu a puterii dumnezeiesti, ci a fermecatoriei crestinesti. Deci nedreptul judecator a osândit pe sfintii mucenici la moarte si i-a trimis în Vizantia, ca acolo sa-si ia pedeapsa. Si ajungând în Vizantia cei patru sfinti tineri - Claudie, Ipatie, Pavel si Dionisie -, au fost taiati cu sabia; iar pe Sfântul Luchilian l-au spânzurat pe cruce si, patrunzându-1 cu piroane peste tot trupul, si-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu. Iar ca el a fost rastignit pe Cruce de iudei, se arata în cântarea a treia a canonului, unde se dovedeste aceasta în urmatorul stih: „Iuda a vândut de demult ucigasilor de Dumnezeu pe izbavitorul Hristos, iar tu acum ai fost vândut de iudeii cei fara de lege".

Inca s-a numarat la cununa lor cea muceniceasca si Sfânta fecioara Paula. Aceasta s-a nascut din parinti credinciosi si din tinerete aprinzându-se cu inima spre dragostea lui Hristos, îsi pazea fecioria sa pentru Mirele Cel fara de moarte si se sârguia sa se afle vrednica de camara cereasca. Apoi, ramânând orfana de parinti si având averi îndestulate, înconjura temnitele si cerceta pe cei legati care patimeau pentru Hristos, cumparând cu aur pe strajeri pentru a intra în temnita la sfinti. Ea slujea robilor lui Hristos, dându-le toate cele trebuincioase din averile sale; celor chinuiti de foame si de sete le aducea hrana si bautura; celor dezbracati le dadea îmbracaminte; trupurile cele ranite ale mucenicilor si bubele cele cu puroaie le

tamaduia, spalându-le, stergându-le, punându-le plasturi tamaduitori si învelindu-le cu pânze curate. Si sarutându-le ranile lor cele primite pentru Hristos, îi ruga cu lacrimi sa se roage lui Dumnezeu pentru dânsa ca sa nu o lipseasca pe ea de mila Sa.

Aceasta mireasa aleasa a lui Hristos se ducea si la Sfântul Luchilian, care sedea cu tinerii în temnita din Nicomidia si se îndulcea de învataturile lui cele folositoare. Iar când sfântul era muncit împreuna cu acei tineri, ea privea la nevointa lor si în taina inimii sale se ruga cu dinadinsul lui Hristos pentru dânsii, ca sa întareasca pe robii Sai si sa le dea rabdare si ajutor, ca sa poata rabda ei muncile pâna la sfârsit, pentru slava sfântului Sau nume. Apoi, dupa ce se risipea multimea, ea se ducea la locul acela unde erau munciti sfintii si aduna sângele lor cel varsat pe pamânt, si-1 pazea la sine cu o mare sfintenie. Iar când duceau pe batrân si pe cei patru tineri în Vizantia la moarte, ea îi urma slujindu-le.

Si dupa ce Sfintii tineri au fost taiati, aceasta sfânta fecioara le-a adunat cinstitele lor trupuri si le-a îngropat cu buna cucernicie. Iar dupa sfârsitul Sfântului Luchilian si a sfintilor tineri, facând cele de mai înainte, s-a întors iarasi în Nicomidia, slujind cu dragoste sfintilor mucenici. Deci, fiind cunoscuta de pagâni ca este crestina, au prins-o- si au adus-o la judecata înaintea aceluiasi Silvan. Acolo, dupa multe momeli amagitoare si îndemnuri îngrozitoare, cornitele vazând-o neînduplecata, a poruncit sa o bata mult fara mila cu bete si cu toiege. Si slabind ea cu trupul, nu cu duhul, de ranile cele multe, i s-a aratat îngerul Domnului si a tamaduit-o. Deci mucenita câstigând sanatate trupeasca, s-a aratat mai îndrazneata si mai viteaza în munci. Atunci au batut-o cu asprime peste gura, deoarece a ocarât cu cuvinte batjocoritoare pe muncitor.

Dupa aceasta au aruncat-o în temnita si, scotând-o iarasi la cercetare, au aruncat-o într-un cuptor foarte ars, dar a iesit din cuptor fara de vatamare; de vreme ce si la ea, ca si la sfintii mucenici cei mai dinainte, puterea lui Dumnezeu a racorit taria focului, ca sa nu se atinga vapaia cea arzatoare de mireasa lui Hristos. Iar dupa toate acestea, muncitorul a osândit-o la moarte si a trimis-o la Vizantia ca acolo sa-si ia pedeapsa, unde s-a sfârsit si Sfântul Luchilian cu acei tineri.

Si când a ajuns mucenita lui Hristos la locul acela, unde Luchilian a suferit pentru Hristos moarte pe cruce, a multumit lui Dumnezeu, Cel ce a învrednicit-o de cununa muceniceasca si de împartasirea cu sfintii. Apoi, rugându-se Domnului cu dinadinsul, si-a plecat cu bucurie feciorescul sau cap sub sabie si, fiind taiata, a trecut de la cele de jos la cele de sus si a intrat în camara cea cereasca, întru bucuria Domnului sau, încununându-se de preaiubitul sau Mire, Domnul nostru Iisus Hristos, cu îndoita cununa, a fecioriei si a muceniciei.

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC LUCHIAN ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL (3 IUNIE)

A pomeni preaslavitele nevointe si biruinte ale mucenicilor asupra diavolului si asupra slujitorilor lui si patimirile nevoitorilor lui Hristos, nimic alta nu este decât numai a vesti slava lui Hristos Dumnezeul nostru si a propovadui puterea Lui întru bunii nevoitori mucenici, care au patimit pentru slava preasfântului Sau nume. Caci întru toti a fost biruitor însusi Hristos, precum a zis: îndrazniti, ca Eu am biruit lumea! Pentru ca El însusi S-a luptat întâi cu vrajmasul pentru toti; iar sfintii mucenici cei ce patimesc dupa Dânsul, fiind madulare ale Lui, împlinesc în trupul lor, dupa cuvântul Apostolului, lipsurile necazurilor lui Hristos. Deci pe cât mucenicii se nevoiesc pentru preasfânt numele Lui si mor nebiruiti, pe atât se propova-duieste întru ei Hristos a fi biruitor; pentru ca El patimeste întru ei ca în madularele Sale; întru ei arata dantuirea Sa asupra vrajmasilor si Se preamareste, înca preamareste împreuna cu Sine si madularele Sale, care patimesc pentru Dânsul, adica pe sfintii mucenici, care pe atât îi sunt Lui mai aproape decât toti în slava, pe cât I-au fost urmatori în patimiri.

Deci se cade ca si de la noi sa se fericeasca cu slava si cu laude ostasii cei buni ai lui Hristos, cu ale caror învataturi si cu pilda nevointelor lor celor vitejesti, în toata lumea cea de sub soare straluceste Biserica lui Hristos. Iar ei singuri se odihnesc sub altar întru fericita viata, îmbracati cu haina alba, rositi cu sângele lor cel adevarat si albiti cu Sângele lui Hristos. Din ceata acestora a fost si Sfântul Luchian, pe care, prin singura scaldatoarea Sfântului Botez, 1-a luminat dumnezeiescul dar; si îndata se putea vedea întru el, ca era sa fie mare si preamarit între oameni, deoarece a fost numit de parintii sai cei dupa trup Luchie, caci nu numai îsi tragea semintia sa de la marele antipat Luchie, ci a mostenit si numele aceluia, iar dupa aceea, cu darul Sfântului Duh si dupa obiceiul sfintilor parinti, acel nume al sau s-a schimbat din botez, spre mai bine. Pentru ca cel ce era numit de parinti Luchie, adica "stralucitor", prin înmultirea într-însul a darurilor dumnezeiesti a câstigat un nume mai desavârsit, numindu-se Luchian, care se tâlcuieste "aratator de lumina", de unde se arata ca, întru lumina darului cel nou, avea sa fie lumina a lumii întru Domnul. Si era cu neamul roman, foarte cinstit, dar s-a facut mai cinstit din a dojua nastere, cea crestineasca, pentru ca s-a aflat a fi fiu al vesnicului împarat. Si era iscusit în întelepciune, învatând limba greceasca si latineasca, dar mai întelept s-a aratat în învataturile Sfântului Apostol Petru; pentru ca de acela s-a lipit, lui i-a fost ucenic si de la el s-a adapat cu cereasca întelepciune. De la dânsul a mai deprins si obiceiurile si ostenelile apostolesti; fiindca, dupa sfârsitul cel mucenicesc al Sfântului Apostol Petru, a strabatut multe locuri prin Italia, semanând samânta cuvintelor lui Dumnezeu.

Pentru ca, dupa ce s-a facut desavârsit în întelepciunea lui Dumnezeu, Sfântul Dionisie Areopagitul a venit în Roma, povatuit fiind de Dumnezeu si vrând sa cerceteze în legaturi pe Sfintii Apostoli Petru si Pavel; însa nu i-a mai gasit între cei vii. Iar în vremea aceea fiind papa al Romei fericitul Climent, acesta povatuia scaunul apostolesc si a primit cu dragoste si cu cinste pe Dionisie pentru sfintenia sa si pentru duhovniceasca dragoste întru Hristos, care a fost mai înainte între dânsii multa vreme. Deci, zabovind Sfântul Dionisie la dânsul multa vreme, s-au bucurat unul de altul si s-au îndulcit de vorbirile folositoare de suflet, întarindu-se unul pe altul nu numai prin cuvinte, dar si prin pildele cele îmbunatatite.

Iar într-o vreme, fericitul Climent umplându-se de Duhul Sfânt, a zis: „Oare vezi, o, iubitul meu frate Dionisie, cât este secerisul în neamurile semanaturii Domnului, iar lucratori sunt putini în cuvintele propovaduirii lui Dumnezeu? Iar de vreme ce tu esti bine deprins în dreapta credinta si desavârsit în toate bunatatile legii crestinesti, te rog, în numele Domnului nostru Iisus Hristos, vino de acum în partile Apusului si, ca un bun ostas al Lui, sa te lupti împotriva vrajmasilor Domnului nostru si sa-i biruiesti cu puterea lui Dumnezeu, Cel ce te întareste".

Si învoindu-se Sfântul Dionisie la aceasta cu osârdie, fericitul Climent a început a-i cauta lui si a-i aduce alti ajutatori si împreuna slujitori dreptcredinciosi si întelepti, care straluceau cu viata si cu sfintenia. între acestia a ales si pe Sfântul Luchian, pe care 1-a pus episcop si 1-a întovarasit cu Sfântul Dionisie, ca sa-i fie lui împreuna calator si împreuna nevoitor la propovaduirea cuvântului, iar celorlalti parinti, învatator si povatuitor întru Sfântul Duh. Astfel rânduind fericitul Climent, îi întarea cu cuvinte iubite, zicându-le: „Mergeti, preaiubitii mei frati! Mergeti, ostasii lui Hristos cei nebiruiti si, precum Domnul a fost împreuna cu Sfintii Parintii nostri Apostoli si cu ai lor împreuna nevoitori, tot astfel sa fie si cu voi cei ce propovaduiti numele Lui cel sfânt; pentru ca voi mult si nemasurat numar de popor din neamuri veti cauta Domnului si-1 veti aduce în ograda Lui". Astfel vorbind Sfântul Climent cu ei si sarutându-i si binecuvântându-i cu dragoste, i-a trimis cu pace; iar ei împreuna s-au dus, propovaduind pe Hristos mai întâi prin toata Italia.

Si apropiindu-se ei de cetatea Tichina, la un loc ce se numea Parma, fericitul Luchian propovaduia cuvântul lui Dumnezeu la poporul acela, întorcându-1 de la desarta închinare de idoli. însa poporul locului aceluia, fiind necredincios si preamult slujitor de idoli, nesuferind cuvintele împotriva zeilor lor si neluând aminte la buna vestire a cuvântului lui Dumnezeu, îndata au prins pe Sfântul Luchian singur si, batjocorindu-1, l-au aruncat în temnita poporului, în care fericitul intrând cu mare veselie, cânta astfel: Povatuieste-ma, Doamne, în calea Ta si voi merge în adevarul Tau. Apoi zicea: Savârseste pasii mei întru cararile Tale, ca sa nu se clateasca picioarele mele.

Si astfel, bucurându-se întru Domnul, sfântul barbat petrecea în acea temnita, ca sub acoperamântul aripilor celor dumnezeiesti si, punându-se pe sine cu totul în nadejdea apararii lui Hristos, se ruga Domnului, zicând: „Scoate, Doamne, din temnita sufletul meu, ca sa se marturiseasca numelui Tau. Pe mine ma asteapta cei ce au sa fie drepti, ca prin mine, Hristoase, Mântuitorul lumii, sa se întoarca la Tine din neamuri cei care sunt mai înainte rânduiti spre viata vesnica".

Iar când sfântul savârsea din toata inima aceste rugaciuni si pe cele asemenea cu acestea, îndata rugaciunea lui s-a auzit la cer si Domnul a luat aminte; pentru ca se ruga ca sa nu ramâna lipsit de ai sai pe cale, cu care dorea sa mearga împreuna la patimire si sa ajunga unde era trimis. Si se ruga ostasul cel preaales al lui Hristos pentru aceasta, nu ca si cum s-ar fi temut sa moara pentru Domnul sau, ci ca sa poata mai întâi sa înmulteasca Domnului rodul cel duhovnicesc si astfel, dupa secerisul cu bun spor, sa poata lua cununa cea muceniceasca si plata ostenelilor sale, împreuna cu tovarasii sai.

Deci degrab i s-a trimis lui dumnezeiescul ajutor, pentru ca erau acolo niste crestini, care, înstiintându-se ce i s-a întâmplat acelui sfânt barbat, au mers noaptea la temnita, pentru dragostea lui Hristos, si -cu ce fel de mestesug au putut - l-au scos din legaturi; si astfel l-au facut ca sa mearga liber, împreuna cu sfintii lui însotitori.

Deci, povatuiti fiind de Domnul, au mers cu buna sporire în slavita cetate Tichina, care se numea si Pavia, în partile Italiei. Acolo desi s-au odihnit putin dupa osteneli, însa n-au încetat sa înmulteasca slava lui Dumnezeu, nici au slabit propovaduind în felurite locuri cuvântul lui Hristos; încât puteai sa vezi în ei împlinirea cuvintelor celor proorocesti: Cât sunt de frumoase picioarele celor ce bineves-tesc pacea, ale celor ce binevestesc cele bune... Si este cu neputinta a spune cât de multe mii de oameni s-au întors în putina vreme la Hristos, binevestind ei tuturor cuvântul mântuirii; de vreme ce atâta le ajuta puterea lui Dumnezeu, încât celor ce cautau spre ei li se parea ca privesc spre niste cetateni ceresti, caci straluceau în mijlocul tuturor prin semne si minuni, luminând sufletele alesilor lui Dumnezeu.

Dupa aceea, iesind din partile Italiei, au ajuns la malul marii si, urcându-se în corabie, au plecat unde îi povatuia Sfântul Duh, ajungând cu bucurie la malul cetatii Arelatinei. Si iesind din corabie, au fost primiti de locuitorii cetatii aceleia cu cinste si cu dragoste si, odihnindu-se putin, au început, dupa asemanarea Sfintilor Apostoli, a-si alege tarile spre propovaduirea Cuvântului. Deci Sfântul Marchelin cu câtiva frati, s-a dus în Spania, iar fericitul Saturnin s-a dus în Galia, ca, prin propovaduirea Evangheliei lui Hristos, pretutindeni sa se poata largi si înmulti între neamuri Biserica lui Dumnezeu, pâna la oceanul Britaniei. Iar Sfântul Dionisie cu fericitul Luchian si cu ceilalti au mers pâna la hotarele Parisului. De acolo, Sfântul Luchian cu Maxim preotul si cu Iulian diaconul au plecat la propovaduire spre Belgia. Acolo, binevestind numele Domnului, biruiau puterile vrajmasului si zideau Biserica lui Hristos.

Deci, fiind plin si adapat de darul Sfântului Duh, povatuia poporul spre mântuire, nu mai putin cu pilda vietii celei îmbunatatite, decât cu cuvintele. Si catre aceasta avea putere data lui de la Dumnezeu pentru a face minuni si a tamadui toate bolile si neputintele între oameni. Si atât de mare putere a luat asupra diavolilor, încât aceia, numai auzind porunca lui, îndata fugeau din oamenii pe care îi chinuiau.

Astfel, propovaduind neîncetat pe Hristos ziua si noaptea, se îndeletnicea în rugaciuni, în privegheri, în postirile cele din toate zilele, în înfrânare si în toata omorârea trupului, prin care se chinuia pe sine în toate zilele, pâna ce, dupa cuvântul apostolului, s-a pus pe sine înainte jertfa vie, sfânta si bineplacuta lui Dumnezeu. Iar hrana lui din toate zilele nu era alta, decât numai o sfarâmitura mica de pâine si verdeturi, iar ca bautura avea apa. Pentru ca îl satura puterea lui Dumnezeu si darul lui Hristos întarea încheieturile lui cele ostenite. Si dorea atât de mult cununa muceniceasca, încât acum se vedea ca un mort pentru lume.

Crucea sa o purta totdeauna, urmând Domnului Hristos; stiind cu dreptate ca muncirea este îndoita, una în taina, iar alta aratata; deci mai întâi s-a muncit în taina prin omorârea trupului sau - desi era stiuta înfrânarea lui -, pâna a intrat el în nevointa muceniceasca cea aratata si s-a încununat cu cununa cea nevestejita de la Domnul. Deci era obosit prin omorârea trupului, împodobit prin rabdare, întarit în minunata smerenie si plin de batrânete.

Astfel a venit într-atâta desavârsire de fapte bune încât, petrecând cu trupul pe pamânt, se afla cu duhul împreuna cu îngerii în cer. De aici i se facea lui aceea ca totdeauna se vedea cu fata luminata si iubita, pasnic cu mintea, fiind împodobit cu minunata caruntete si tot chipul lui era de înger pamântesc si de om ceresc.

Iar dupa ce s-a latit prin toate partile acelea vestea despre el, popoarele veneau la dânsul, dorind sa fie botezate de el, si se botezau în numele Tatalui si al Fiului si al Sfântului Duh, iar pe idolii pe care îi cinstisera, îi sfarâmau. Iar diavolul, vrajmasul cel viclean, vazân-du-se batjocorit de aceia prin care Hristos îi tragea la sine pe robii Sai, a întors toate mestesugirile si viclesugurile lui spre stricarea Sfintei Biserici a lui Dumnezeu si pe Domitian, care dupa Nero, fiul pierzarii, a ridicat a doua prigoana împotriva crestinilor, 1-a îndemnat si 1-a pornit spre atâta mânie si ura, încât s-a pornit ca pe toti crestinii ce se aflau în stapânirea împaratiei Romei, ori sa-i sileasca sa jertfeasca idolilor celor ciopliti, ori sa-i ucida cu multe feluri de munci.

Deci, prin toata stapânirea împaratiei lui, prin cetati si prin sate, Domitian a trimis pagâneasca porunca, ca toti cei mai mari peste popor sa sileasca pe crestini la închinarea de idoli si la jertfe; iar pe cei ce nu se vor supune, sa-i piarda cu felurite munci. Astfel s-au trimis prigonitorii numelui lui Hristos în Galia, ca sa caute pe ostasii lui Hristos, iar mai ales pe aceia care venisera acolo de la Roma, pentru care se înmultise acum prea mult slava; si, gasindu-i pe aceia, sa piarda numele lui Hristos din Galia. Si erau trei prigonitori trimisi acolo, ale caror nume erau acestea: Latrin, Arie si Antor. Acelora li s-a poruncit sa-1 caute îndeosebi pe Sfântul Luchian, robul lui Dumnezeu si, prinzându-1, ori sa-1 aduca la judecata înaintea Cezarului, ori îndata sa-1 ucida cu sabia, de nu va voi sa jertfeasca idolilor.

Si cutreierând ei cetatile si satele Galiei, nicidecum nu puteau sa-1 afle pe cel cautat. Apoi a venit la ei înstiintare, cum ca dumnezeiescul barbat Luchian, propovaduind Evanghelia împaratiei celei vesnice, lumineaza poporul Belgiei. Auzind ei aceasta, s-au aprins de iutime si mânie si s-au dus acolo în graba. Dar nu au ajuns ei înca acolo si Sfântul Luchian a fost înstiintat ca este aproape venirea lor, descoperindu-i lui Sfântul Duh. Deci a mers în acel loc unde învata pe popor cuvintele vietii, si cu dânsul era o multime de oameni, care acum, prin propovaduirea lui, s-au întors la Hristos.

Iar Sfântul Luchian îi sfatuia pe ei cu atâta osârdie, pe cât erau nadajduiti spre slava rasplatirii vesnicei fericiri, zicându-le: „Iata, fratilor si fiilor, cei iubiti în Hristos, acum Domnul meu Iisus Hristos îmi va da rodul ostenelilor mele si plata cea fagaduita mai înainte. Deci, o, preaiubitilor, petreceti tari si nemiscati în credinta lui Hristos; pentru ca eu acum, fiind batrân si obosit, ma bucur de cununa muceniceasca si ma sârguiesc a ma duce de la voi catre Domnul. Iar voi sa petreceti statornici întru dumnezeiescul Dar, pe care l-ati primit. Sa nu va întoarca pe voi de la credinta lui Hristos frica chinuitorilor, sa nu va înfricoseze îngrozirile, sa nu va vâneze îmbunarile, nici sa va rupa fagaduintele vreunor cinstiri si bogatii; ci sa va îndulciti întru bucuria vietii vesnice ce va sa fie, unde vi s-au gatit voua rasplatirile cele negraite, la care si eu ma sârguiesc cu buna nadejde si, pentru aceea, nu ma înspaimânt de mânia prigonitorilor" .

Zicând el acestea, si-a ridicat ochii spre cer si a multumit lui Dumnezeu înaintea tuturor, ca are sa-1 învredniceasca pe el partii sfintilor mucenici si are sa-1 faca nedespartit de tovarasii sai. Si zicea: „Multumesc Tie, Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul Dumnezeului Celui viu, Care m-ai însotit pe mine la sfârsit cu fericitul Dionisie si cu ai lui împreuna nevoitori, asemanându-ma întru osteneala cu ei. Deci ma rog Tie ca sa ma rânduiesti împreuna cu ei si întru împaratia cea cereasca". Zicând acestea, a iesit din cetatea care se numea Belgia, nu fugind de frica muncilor, ci dupa porunca Domnului, care porunceste a fugi de prigonitori, ca sa dea pilda turmei sale. Si calatorind el cu fericitii sai împreuna patimitori, Maxian presbiteml si Iulian diaconul, nu înceta vorbele cele folositoare de suflet si rugaciunile, pâna ce a ajuns în vârful muntelui la care mergeau, care este aproape de râul ce se numeste Tar, ce curge dinspre apus, departe de cetate ca la trei stadii. Iar dupa ce au ajuns acolo, stând ca o cetate deasupra muntelui, nu puteau sa se ascunda, deoarece si muntele statea prea frumos deasupra râului si se vedea de toti de departe. Deci fericitul, stând acolo cu tarie, ca la o priveliste, a gândit sa astepte cununa muceniceasca.

Si ajungând la cetate muncitorii cei pomeniti mai sus, dupa ce n-au aflat într-însa pe Sfântul Luchian, au început a întreba unde s-a dus. Si li s-a spus ca învata poporul nu departe de cetate. Iar ei alergând cu caii lor cei iuti, au ajuns la acel munte, unde era omul lui Dumnezeu cu poporul si cu ucenicii sai. Si mai întâi au prins pe sfintii slujitori ai lui Hristos Dumnezeu, Maxian si Iulian, ca, prin muncile si prin moartea lor, sa îngrozeasca pe Sfântul Luchian si sa-1 aduca la cinstirea idolilor. Deci, prinzând pe mucenici, le porunceau cu îngrozire sa jertfeasca idolilor, înfricosându-i: „De nu veti jertfi zeilor nostri celor fara de moarte, îndata veti fi pedepsiti de noi cu sabia". Iar ei, fiind tari în credinta, raspundeau cu îndrazneala: „Niciodata nu ne vom închina idolilor, fiindca sunt deserti si facuti de mâini omenesti. Noi am cunoscut pe Unul, adevaratul Domn, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu, pentru a Carui credinta suntem gata a muri".

Auzind pagânii aceasta, îndata i-au ucis cu sabia înaintea Sfântului Luchian. Astfel sfintii au luat de la Domnul cununile cele fagaduite si s-au numarat în ceata sfintilor mucenici. Iar Sfântul Luchian, veselindu-se si slavind pe Dumnezeu pentru savârsirea acelora, a zis înaintea tuturor: „Ma bucur si ma veselesc întru Tine, Doamne, Dumnezeul meu, ca pe fiii mei îi vad ca au mers mai înainte de mine spre cununa slavei Tale". Atunci Latrin, Arie si Antor au zis cu mânie si cu iutime catre fericitul Luchian: „Tu esti acela care amagesti poporul cu farmece si îl îndemni sa nu se supuna poruncii nebiruitului Cezar si senatului a toata Roma si sa nu jertfeasca jertfe bine primite zeilor celor fara de moarte?"

Dar fericitul Luchian le-a raspuns: „Eu nu sunt fermecator, ci rob al lui Iisus Hristos, si nu am învatat vraji, ci dumnezeiasca întelepciune, prin care arat poporului lui Dumnezeu calea cea adevarata si-1 învat cum sa urmeze fara de împiedicare Domnului nostru Iisus Hristos, Care S-a pogorât din cer pe pamânt ca sa rascumpere zidirea Sa din robia vrajmasului cu preacurat sângele Sau si sa o întoarca de la idoleasca sau mai bine zis diavoleasca închinaciune; si ca cei ce sunt adusi din întunericul credintei celei rele la lumina cea adevarata, aceia sa câstige mântuire; deoarece este cu dreptate ca Aceluia Unuia sa-si plece cerbicia inimii, Care a binevoit a Se rastigni si a muri pentru mântuirea tuturor".

Iar aceia au zis: „Cum marturisesti tu ca este Dumnezeu Acela, de Care zici nu numai ca este mort, dar si rastignit?" Sfântul Luchian le-a raspuns: „Macar ca necredinta voastra nu este vrednica sa auda tainele cerescului împarat; dar, pentru multimea credinciosilor care stau aici de fata, voi spune ceva pe scurt: Dumnezeul cel adevarat, Fiul adevaratului Dumnezeu, Care a fost mai înainte de veci pururea cu Tatal, Acela voind la sfârsitul veacurilor sa înnoiasca neamul omenesc cel pierit pentru calcarea de porunca a lui Adam, a binevoit a Se naste fara de stricaciune si nespus din Preacurata Fecioara, ca sa fie Dumnezeu adevarat si Om adevarat, într-o singura fata a firii celei îndoite, Unul Hristos, fiul adevaratului Dumnezeu si al omului. Si Cel ce era fara de patima cu dumnezeirea, pururea fiind cu Tatal, Acela sa fie nu numai vazut, ci si supus patimirilor pentru noi, dupa firea omeneasca. Deci S-a facut ascultator lui Dumnezeu Tatal, pentru rascumpararea noastra, pâna la moarte, iar moarte de cruce. Caci de n-ar fi voit Fiul lui Dumnezeu sa Se faca fiu al omului, si de nu S-ar fi îmbracat în chipul celui muritor, apoi nici neamul omenesc n-ar fi câstigat iertare de la Dumnezeu si nici muritorii nu s-ar fi îmbracat în nemurire".

Acestea si multe altele zicând fericitul Luchian, chinuitorii s-au umplut si mai mult de mânie si au zis: „Acum ai ajuns la adânci batrâneti si prin urmare este vremea sa încetezi cu vorba copilareasca desarta. Dar de vreme ce te amageste o desertaciune mare si te înnebuneste multa graire covârsitoare, pentru aceea îndraznesti a merge la moarte fara nici o îndoiala, neînspaimântându-te de nimic. Noi îti spunem adevarul: de nu te vei pocai degraba, de nu vei parasi o nebunie si îndrazneala ca aceasta si de nu vei jertfi zeilor celor fara de moarte jertfe bine primite, îndata batrânetile tale le vom da fara de crutare la cumplite munci!"

Apoi sezând chinuitorii, au început a-1 întreba cu cuvinte îngrozitoare, zicându-i: „Sa ne spui degraba numele si neamul tau". Ostasul lui Hristos le-a raspuns: „De parintii mei am fost numit Luchie si din Sfântul Botez, prin care m-am nascut din nou spre viata vesnica întru Hristos, sunt numit Luchian; iar de neam sunt roman, care nume este cinstit în toata lumea. Dar eu nu ma laud cu aceea ca sunt roman, ci cu aceasta ca sunt rob al Domnului meu Iisus Hristos, pe care lucru si voi îl puteti vedea aratat întru mine; de

vreme ce viata si slava nu-mi este alta, decât numai Domnul meu Iisus Hristos, si pentru Dânsul doresc a muri".

Atunci muncitorii au zis: „Iata ceea ce am zis, ca esti vrajitor si înselator al acelora care te asculta si mai ales te arati a fi si mândru; fiindca nu încetezi a le grai pe toate fara de rusine si nu cruti nici batrânetile tale cele obosite. De esti roman, atunci pentru ce te-ai departat fara de minte de cinstirea zeilor Romei, pe care cezarul cu tot senatul îi cinsteste si carora toata lumea se închina?" Sfântul Lu-chian a raspuns: „întru Hristos în Care m-am botezat si pe Care L-am cunoscut ca este Dumnezeu adevarat, cu darul Lui m-am lepadat, prin credinta, nu numai de diavoli si de idoli, dar si de toate lucrurile lor. Iar cele ce eu le graiesc si le marturisesc pentru Hristos, voi nu voiti nici a le auzi, nici a le pomeni, pentru ca v-a orbit necredinta voastra, atât pe voi, cât si pe cezarul vostru, împreuna cu tot senatul lui, de la care ati adus o porunca ca aceasta: Ca noi oamenii, zidirea cea cuvântatoare, sa aducem jertfe diavolilor si sa ne plecam înaintea idolilor celor nesimtitori, facuti de mâini omenesti".

Iar Latrin, Arie si Antor, nesuferind sa auda necinstirea zeilor lor si a cezarului, si-au pus mâinile pe Sfântul Luchian si, legându-1, l-au dat ostasilor. Iar aceia, întinzând pe mucenic la pamânt, l-au batut mult, fara de mila, cu bice cumplite. Dar ostasul lui Hristos nici nu se biruia de durere în acea muncire, nici nu se înfricosa de îngrozire, ci petrecea tare în credinta lui Hristos. Iar madularele cele slabite de batrânete si cele ranite le întarea cu duhul, încât atât cu fata, cât si cu mintea neschimbata, nu înceta a marturisi numele lui Hristos, zicând în gura mare: „Pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu, nu voi înceta niciodata a-L lauda si cu inima, si cu mintea si cu buzele".

Atunci chinuitorii, mâniindu-se si mai mult, au poruncit sa-1 ucida cu sabia; deci unul din ostasi, scotându-si sabia si lovind în grumazul sau cel sfânt, ce era gatit spre taiere, i-a taiat preacinstitul lui cap. Iar pe când sfântul lui trup zacea fara de suflet si înca se misca, atunci toti, chiar si ucigasii, au vazut venind din cer peste dânsul o lumina mare si, împreuna cu lumina, s-a auzit un glas de sus, zicând: „Bucura-te, bunule rob Luchiane, care nu te-ai înfricosat a-ti varsa sângele pentru Mine! Vino si primeste cununa, care ti s-a fagaduit mai înainte si te salasluieste în ceruri împreuna cu sfintii! Vino de mosteneste cu îngerii locasul slavei celei vesnice cel gatit tie!"

Acest glas s-a facut auzit nu pentru sfânt, care totdeauna era încredintat de rasplatirea cea fagaduita lui de la Dumnezeu, ci pentru poporul ce statea împrejur, ca sa se întareasca si mai mult în dreapta credinta cea întru Domnul nostru Iisus Hristos, care se propovaduise mult prin Luchian. Aceasta s-a facut într-o zi de sâmbata, în muntele ce s-a zis mai înainte, care era departe de cetate, ca la trei stadii. Iar poporul auzind si vazând aceasta, cei ce credeau si cei ce nu credeau, toti au fost cuprinsi de mare frica. Deci unii au fugit de acolo, iar altii se minunau cu bucurie vazându-se slobozi de cursele diavolului; însa neputând sa vada stralucirea luminii ce se aratase, s-au departat putin de la locul acela.

Iar trupul cel mort al sfântului, luând cu minune de la Dumnezeu oarecare putere de miscare, s-a ridicat de la pamânt si a stat pe picioare; apoi, luând cu mâinile sale preacinstitul sau cap ce era taiat, a mers, fiind purtat de darul Sfântului Duh care petrecea într-însul si, împreuna cu ajutorul îngeresc, a început a merge cu pasi hotarâti ca un om viu cu trupul, purtând pe mâini capul sau cel sfânt, precum a facut aceasta si prietenul sau, Sfântul Dionisie, în cetatea Parisului. Deci, mergând cale ca de trei stadii si trecând peste râul Tar, cel mai sus zis, a ajuns la locul pe care omul lui Dumnezeu si 1-a ales pentru îngropare, si acolo, culcându-se pe pamânt, s-a odihnit întru Domnul cu pace.

Iar poporul cel dreptcredincios, care era întors catre Hristos prin muceniceasca propovaduire, a mers si a uns cu aromate sfântul lui trup si, învelindu-1 cu pânze curate, 1-a îngropat cu multa cinste, nu fara îngereasca venire de fata; caci, pe când se punea în mormânt acel sfânt trup, mirosea afara de aromatele cele pamântesti, o mireasma minunata si negraita. Atunci toti cei ce erau acolo se minunau si ziceau unul catre altul: „Ce este aceasta?" Apoi au zis: „Slava Tie, Doamne Iisuse Hristoase, ca ne-ai învrednicit pe noi a mirosi o buna mireasma ca aceasta, pe care narile noastre niciodata nu au mirosit-o! Slava Tie, Hristoase Mântuitorule, ca asa ne-am îndulcit prin acea buna mirosire, încât ni se pare ca de acum nu ne vom lipsi de nici un bine!"

Deci, cu cât graiau ei aceasta, cu atât mai mult li se dadea lor buna mirosire cea dumnezeiasca si dintr-aceasta cunosteau toti cu neîndoire ca se afla de fata venirea sfintilor îngeri, care, de la începutul patimirii mucenicului, au fost nedepartati de dânsul pâna la moartea si îngroparea lui. Iar dreptcredinciosii îngropatori, savârsind cinstita îngropare, s-au închinat toti pâna la pamânt, strigând cu inimi zdrobite si zicând: „Credem în Tine, Iisuse Hristoase, ca esti cu adevarat Fiul lui Dumnezeu, Care, împreuna cu Tatal si cu Sfântul Duh, împaratesti în ceruri, caci precum am auzit cu urechile noastre de la Sfântul Tau Mucenic Luchian, astfel ne-am învatat a crede si cu inima".

Iar multimea poporului de prin cetatile si satele cele dimprejur, care venise acolo sa priveasca, vazând unele ca acestea, asemenea si cei mai de pe urma, auzindu-le de la cei ce le vazusera, s-au umilit cu inimile lor si într-aceeasi zi au crezut în Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, ca la cinci sute de suflete. Iar, mai înainte, prin învatatura Sfântului Luchian, s-au întors la Hristos în partea aceea ca la treizeci de mii de suflete, barbati si femei de toate vârstele. Aceia, sfarâmând idolii, au marturisit pe Dumnezeu Tatal nenascut, pe Fiul Cel Unul nascut, si pe Sfântul Duh, Unul si Adevaratul Dumnezeu în Treime!

Dupa aceea, unii dintre dânsii au zidit cu osârdie deasupra mormântului mucenicului o biserica spre slava lui Dumnezeu si în cinstea Sfântului Luchian, placutul Lui. Iar trupurile Sfintilor Mucenici Maxian si Iulian au fost îngropate în munte, acolo unde au fost ucisi. Mai pe urma, trupurile lor au fost aduse de acolo de crestinii cei ce se înmultisera si au fost puse împreuna cu trupul fericitului Luchian. Deci multe bunatati se dadeau de la Domnul nostru Iisus Hristos celor ce se rugau acolo, prin mijlocirea sfintilor lui mucenici. Deci, precum una le-a fost credinta, una dragostea si una marturisirea întru patimiri, asa si credem, ca una je este vietuirea lor împreuna, întru vesnica fericire si mostenirea împaratiei celei vesnice. Deci multumim Ziditorului nostru ca marturisitorii Lui cei trei la numar s-au savârsit prin mucenicie, marturisind Sfânta Treime. Pe ei îi cinstim cu cucernicie, stiind ca de la dânsii se dau orbilor vedere, schiopilor umblet, izbavire de diavoli si multe tamaduiri de felurite boli, prin rugaciunile lor cele sfinte si cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Caruia, împreuna cu Tatal si cu Sfântul Duh, I se cuvine cinstea si slava în veci. Amin.

SFÂNTUL IERARH MITROFAN, ÎNTÂIUL PATRIARH AL CONSTANTINOPOLULUI (4 IUNIE)

Cel dintre sfinti parintele nostru Mitrofan a trait pe vremea marelui Constantin, întâiul împarat crestin. El era fiu al lui Dometie Romanul, cel ce a fost de neam împaratesc; pentru ca Dometie era frate cu Prov, cel care a fost mai înainte împarat al Romei. Acest Dometie, fiind bine cunoscator, a priceput înselaciunea si ratacirea închinarii de idoli si, cunoscând ca este dreapta si adevarata credinta crestineasca, s-a lepadat de zeii cei mincinosi si a crezut în adevaratul Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos.

Iar fiindca în acea vreme se savârsea mare pagânatate de îndracire de idoli în Roma si se facea ucidere nevinovata de crestini în toate zilele fara numar, de aceea Dometie, lasând Roma, a venit în Vizantia cu doi fii ai sai, cu Prov si Mitrofan. Pe atunci era episcop în Vizantia Tit, barbat placut lui Dumnezeu si sfânt. Pe lânga acesta petrecea Dometie cu fiii sai, învatând credinta cea întru Hristos si legea Domnului, si bine povatuindu-se la viata cu fapte bune. Iar episcopul vazându-l pe el lipit cu toata inima si cu tot sufletul sau de Hristos, iar cu duhul arzând si slujind Domnului, l-a rânduit pe el în rândul clericilor bisericii, hirotonindu-l preot.

Iar dupa ce episcopul Tit s-a mutat la Domnul, Dometie a luat scaunul dupa el, iar dupa sfârsitul fericitului episcop Dometie, scaunul patriarhal l-a luat fiul sau Prov. Iar dupa mutarea lui Prov, acest Sfânt Mitrofan, fiul lui Dometie si fratele lui Prov, a fost ridicat la scaunul arhieresc al Vizantiei. Si venind marele împarat Constantin în partile Traciei, si vizitând si Vizantia, a vazut pe Sfântul Mitrofan si,

vorbind cu dânsul, l-a cunoscut ca este mare placut al lui Dumnezeu. Deci s-a minunat de îmbunatatita lui viata si de întelepciunea sa, iubindu-l foarte mult; si dorind sa auda cuvintele lui cele însufletite de Dumnezeu, l-a dus pe el la Roma.

Apoi marele Constantin a voit sa-si mute scaunul împaratesc de la Roma la Vizantia pentru ca a socotit ca acel loc este foarte frumos si i-a placut ca sa fie la acel loc o cetate împarateasca; caci era îndestulat cu roadele pamântului si asezat lânga Marea Euxinului (Marea Neagra), între Europa si Asia, având caile bune, atât pe mare, cât si pe uscat. Deci a întemeiat o cetate mare, cu ziduri frumoase, si a numit-o pe ea dupa numele sau, Constantinopol sau Noua Roma. Si a adus din Roma veche în Roma noua si pe Sfântul Mitrofan, numindu-l parinte al sau si mijlocind pentru dânsul cinstea cea patriarhiceasca de la cei 318 Sfinti Parinti, care au luat parte la întâiul Sinod a toata lumea de la Niceea. Si a fost Mitrofan cel dintâi patriarh al Constantinopolului.

Si neputând Sfântul Mitrofan, întâiul patriarh al Constantinopolului - Roma cea noua -, sa vina el însusi la soborul acela din cauza batrânetii si a slabiciunii sale, a trimis în locul sau pe horepiscopul sau Alexandru, barbat cinstit, sfânt si batrân, care a suferit multe osteneli în Tracia si în Iliric, pentru pacea Bisericii. Acesta a tinut în sobor locul patriarhului Mitrofan si s-a nevoit împotriva lui Arie. Iar dupa ce s-a sfârsit acel Sinod a toata lumea, dreptcredinciosul împarat, marele Constantin, a rugat pe toti arhiereii sa mearga cu dânsul la Prea Sfintitul patriarh Mitrofan si sa-1 cerceteze pe el, fiind bolnav pe patul mortii.

Deci mergând la dânsul toti împreuna cu împaratul, într-o zi de Duminica, si stând de vorba, împaratul a zis catre dânsul: „O, prea cinstite parinte, te vad ca ai slabit de batrânete si boala; deci, te rog spune si ne arata noua, cine va fi vrednic dupa tine, ca sa fie pastor al turmei!"

Iar Sfântul Mitrofan, cu fata vesela, a raspuns catre împarat: „Cu adevarat Duhul Sfânt a vorbit prin gura ta, de vreme ce eu gândindu-ma la aceasta cu sapte zile mai înainte, Domnul mi-a descoperit ca dupa zece zile ma voi duce din cele de aici, iar dupa mine are sa vina la scaunul patriarhicesc slujitorul meu, Alexandru, cel vrednic cu adevarat de alegerea si de darul Sfântului Duh; iar dupa el are sa fie mostenitor scaunului Pavel, care este acum între citeti". Dupa aceea Sfântul Mitrofan, cautând spre dumnezeiescul Alexandru, patriarhul Alexandriei, a zis catre dânsul: „O, frate, si tu vei lasa dupa tine mostenitor ales". Apoi, luând de mâna pe Atanasie, arhidiaconul lui, a grait: „Iata viteazul ostas al lui Hristos! Acesta va fi dupa tine mostenitor si nu numai împreuna cu fratele meu, Alexandru, va sta tare împotriva pagânatatii lui Arie, dar va intra si în mari nevointe; si multe patimiri îl asteapta pe el, împreuna cu viteazul Pavel".

Astfel a proorocit sfântul despre cele ce aveau sa fie, iar dupa acele zece zile de la descoperirea Domnului, s-a savârsit cu pace, în 4 zile ale lui iunie, si a trait toti anii de la nasterea sa, 117; iar acum traieste în viata cea fara de sfârsit, stând înaintea scaunului marelui Arhiereu care a strabatut cerurile, al lui Hristos, Mântuitorul nostru, a Carui slava este în veci. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC CONCORDIE
(4 IUNIE)

Pe vremea împaratului Antonin s-a ridicat în cetatea Romei mare prigoana împotriva crestinilor, încât nu era cu putinta cuiva a vinde sau a cumpara ceva, afara numai de cei care jertfeau zeilor. Pe atunci era în cetatea Romei un barbat cu numele Concordie, nascut din casa de neam bun, al carui tata se numea Gordian, cu dregatoria preot. Acela, având pe acest fiu Concordie, 1-a pus sa învete Sfânta Scriptura si 1-a rânduit între ipodiaconii Preasfintitului Pios, episcopul Romei, care a fost muncit pentru Hristos, pe vremea împaratiei lui Aurelian. Deci, acest fericit Concordie, împreuna cu tatal sau, nu se îndeletniceau cu nimic altceva, decât numai cu posturi si rugaciuni ziua si noaptea, si cu milostenia la saraci. Si se rugau Domnului, ca sa poata sa scape de salbaticia prigonitorilor.

Intr-o vreme, fericitul Concordie a zis tatalui sau: „Stapâne al meu, de voiesti, da-mi binecuvântare sa ma duc la Sfântul Eutihie si sa stau împreuna cu dânsul câteva zile, pâna ce va înceta salbaticia vrajmasului împarat Antonin". Zis-a lui tatal: „Fiule, mai bine sa petrecem aici, ca sa luam cununile de la Domnul". Atunci, fericitul Concordie a zis: „Ma voi duce de vei porunci, ca acolo ma voi încununa, unde va binevoi Hristos".

Deci tatal lui i-a dat voie si s-a dus la Sfântul Eutihie, care era atunci în satul sau, în calea Salariei, aproape de cetatea Trivula. Iar fericitul Eutihie, primindu-1 cu mare bucurie, a început a multumi lui Dumnezeu si petreceau împreuna, îndeletnicindu-se în rugaciuni si postiri. Si multi bolnavi de felurite boli veneau la dânsii, iar ei, rugându-se în numele lui Iisus Hristos, îi tamaduiau; si astfel strabatea slava lor în popor.

Iar auzind de dânsii Torcvat, comitul Tuschiei, care atunci locuia în cetatea Spoletania, a trimis de a chemat la sine pe Sfântul Concordie si i-a zis: „Cum te numesti?" Iar el i-a raspuns: „Sunt crestin". Zis-a comitul: „Te întreb de numele tau, iar nu de Hristos". Sfântul Concordie a raspuns: „Ti-am spus odata ca sunt crestin si marturisesc pe Hristos". Zis-a comitul: „Jertfeste zeilor celor fara de moarte si fii prietenul nostru, caci eu te voi avea ca pe un tata si voi spune stapânului meu, împaratului Antonin, sa te faca slujitor al zeilor". Sfântul Concordie a raspuns: „O, de te-ai fi facut tu partas zeilor tai". Zis-a lui comitul: „Asculta-ma pe mine si jertfeste zeilor celor fara de moarte". Sfântul Concordie a raspuns: „Asculta-ma tu si jertfeste Domnului meu Iisus Hristos, ca sa poti scapa de vesnicele munci; iar daca nu vei face aceasta, tu si zeii tai veti fi pedepsiti în focul cel vesnic".

Atunci comitul a poruncit sa-1 bata cu toiege si sa-1 arunce în temnita cea de obste. Iar noaptea au venit la dânsul fericitul Eutihie cu Sfântul Antim episcopul. Si de vreme ce Antim era prietenul comitului, a rugat pe Torcvat comitul sa elibereze câteva zile la el pe cel legat. Si 1-a slobozit pe el comitul la fericitul Antim si au locuit împreuna mai multe zile. Iar într-o vreme bine potrivita, 1-a hirotonisit pe el preot, si astfel se îndeletnicea în rugaciuni. însa dupa câtava vreme, comitul a trimis de a adus pe Concordie si i-a zis: „Ce te-ai sfatuit pentru sanatatea ta?" Sfântul Concordie i-a raspuns: „Sanatatea mea este Hristos, Caruia în toate zilele îi aduc jertfe de lauda, iar tu si zeii tai veti arde în gheena".

Atunci a poruncit sa-1 spânzure pe el pe un lemn de muncire, iar mucenicul, cu un chip plin de bucurie, zicea: „Slava Tie, Doamne Iisuse Hristoase!" Zis-a comitul: „Jertfeste marelui zeu Die". Iar fericitul Concordie i-a raspuns: „Eu nu voi jertfi pietrei celei surde si mute, caci am pe Domnul meu Iisus Hristos, Caruia îi slujeste sufletul meu!" Atunci comitul, mâniindu-se, a trimis sa-1 închida în temnita cea mai de primejdie si sa-i puna fiare la mâni si la grumaz, poruncind ca nimeni sa nu intre la dânsul, pentru ca voia sa-1 piarda cu foamea. Deci fericitul Concordie a început a multumi Atotputer-nicului Dumnezeu si a zis: „Slava întru cei de sus lui Dumnezeu si pe pamânt pace, întru oameni bunavoire". Si iata îngerul Domnului i s-a aratat la miezul noptii, zicând „Nu te teme, Concordie, ci îndrazneste cu barbatie; caci eu sunt cu tine".

Iar dupa trei zile, comitul a trimis la dânsul la miezul noptii pe doi purtatori de arme de-ai sai, zicând catre ei: „Duceti-va si spuneti celui legat: «Ori jertfesti zeilor nostri, ori ti se va taia capul!»". Si au mers la dânsul purtatorii de arme cu idolul Die si i-au zis: „Auzit-ai ce a poruncit comitul?" Sfântul Mucenic a raspuns: „Voi stiti". Iar ei au zis: „Ori jertfesti zeului Die, ori ti se taie capul". Atunci fericitul Concordie, multumind lui Dumnezeu, a zis: „Slava Tie, Doamne Iisuse Hristoase"; apoi a scuipat în fata zeului Die. Atunci unul din ostasi, scotându-si sabia, i-a taiat capul. Si asa si-a dat sufletul întru marturisirea Domnului.

Dupa aceea, venind doi clerici si oarecare barbati dreptcre-dinciosi, au luat trupul lui si l-au pus nu departe de cetatea Spoletana, unde izvorasc multe ape. Deci, în acel loc unde s-a îngropat fericitul mucenic, orbii îsi capata vederea, bolnavii se tamaduiesc, dracii se izgonesc cu rugaciunile Sfântului Mucenic Concordie, cel ce a stat înaintea Domnului nostru Iisus Hristos, Care împreuna cu Tatal si cu Sfântul Duh, petrece si împarateste în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL ZOSIMA DIN CILICIA
(4 IUNIE)

Cuviosul Zosima, numit si Chilix, era cu neamul din partile Ciliciei. Si iubind pe Dumnezeu din tineretile sale, s-a lepadat de lume si s-a dus în muntele Sinai, unde a îmbracat schima monahala si a bineplacut lui Dumnezeu. Apoi, fiind dornic de viata pustniceasca mai linistita si fiind înca tânar, s-a dus în partile Liviei si acolo s-a salasluit în pustie la un loc ce se numea Amoniac, si a început a vietui singur, slujind lui Dumnezeu în singuratate.

Si umblând el prin pustia aceea, a aflat pe un oarecare batrân, care purta o haina aspra de par. Si dupa ce s-a apropiat de el, vrând sa i se închine si sa fie binecuvântat de dânsul dupa obicei, batrânul a apucat înainte si i-a zis: „Zosima, pentru ce ai venit aici? Du-te de aici, pentru ca nu poti sa sezi în acest loc". Iar Zosima, socotind ca batrânul îl stie mai demult, i s-a închinat si, cerând binecuvântare, i-a zis: „Parinte, fa bine si spune-mi cum de ma stii?" Batrânul i-a raspuns: „Mai înainte cu doua zile, mi s-a aratat cineva minunat la vedere si mi-a zis: «Iata, vine la tine un monah din muntele Sinai, cu numele Zosima. Sa nu-1 binecuvintezi sa petreaca împreuna cu tine în pustia aceasta, pentru ca vreau sa-i încredintez lui Biserica Babilonului, cea din Egipt»".

Aceasta zicând-o batrânul catre Zosima, s-a departat de dânsul ca la o aruncatura de piatra si a stat la rugaciune, ridicându-si mâinile catre Dumnezeu. Si rugându-se el ca la doua ceasuri si terminându-si rugaciunea, a venit iar la Zosima si, îmbratisându-1 parinteste, 1-a sarutat pe fata, zicându-i: „Iubite fiule, bine ai venit aici! Dumnezeu te-a adus la mine, ca sa dai trupul meu pamântului!" Zosima a întrebat pe batrân: „Parinte, de câti ani petreci în acest loc?" Batrânul a raspuns: „Se împlinesc 45 de ani de când petrec aici". Batrânul graind acestea, i s-a luminat fata ca focul si a zis catre Zosima: „Pace tie, fiule, roaga-te pentru mine!" Zicând aceasta, s-a culcat pe pamânt si s-a mutat catre Domnul; iar fericitul Zosima, sapând pamântul, a îngropat cinstitul trup al acelui mare batrân.

Deci, petrecând în acel loc doua zile, s-a întors în Sinai, slavind pe Dumnezeu. Sezând el în manastirea muntelui Sinai, a venit la dânsul un tâlhar, rugându-1 si zicând: „Parinte, ai mila de mine si ma primeste în calugarie, ca sa plâng în liniste pentru pacatele mele, pentru ca multe ucideri am facut si vreau sa înceteze de la mine faptele cele rele si sa ma caiesc în toate zilele vietii mele". Iar Cuviosul Zosima, învatându-1, 1-a îmbracat în chipul cel calugaresc. Apoi. dupa putina vreme, cuviosul a zis catre dânsul: „Fiule, cre-de-ma ca aici nu-ti este cu putinta a petrece, pentru ca de va afla de tine vreun boier, te va prinde, asemenea si pârâsii tai te vor ucide. Insa asculta-ma pe mine si te voi duce într-o manastire mai departata". Si luându-1, 1-a dus în obstea parintelui Dorotei, care era aproape de Gaza si, lasându-1 acolo, s-a întors singur la locul sau.

Iar fratele acela a petrecut acolo noua ani în viata de obste, si învatând Psaltirea si deprinzându-se cu toata rânduiala monahiceasca, s-a întors iar la Cuviosul Zosima si i-a zis: „Parinte, fa mila cu mine, da-mi hainele mele cele mirenesti si ia-le pe cele calugaresti". Iar cuviosului, fiindu-i jale, 1-a întrebat: „Pentru ce, fiule?" Fratele a raspuns: „Parinte, am petrecut noua ani în viata de obste, precum singur stii, am postit cât am putut, am vietuit cu înfrânare, cu toata blândetea, cu tacere si cu frica lui Dumnezeu, supunându-ma tuturor. Deci nadajduiesc în bunatatea cea fara de sfârsit a lui Dumnezeu si în mila lui cea negraita, ca mi-a iertat multimea pacatelor mele; dar vad întotdeauna pe un copil, stând înaintea mea si zicându-mi: «Pentru ce m-ai ucis?» Iar aceasta o vad nu numai în vis, dar si când stau în biserica la cântare, când ma apropii de dumnezeiestile Taine si când manânc cu fratii la masa. Si nici un ceas nu ma lasa sa ma odihnesc. Oriunde m-as duce eu, vad înaintea mea pe acel copil, zicându-mi numai aceasta: «Pentru ce m-ai ucis?» De aceea, parinte, voiesc sa ma duc acolo, unde am facut acel omor, ca sa fiu prins, sa fiu dat judecatii si sa mor pentru acel copil, pentru ca l-am ucis fara de minte". Deci, luându-si de la cuviosul parinte hainele cele mirenesti si îmbracându-se, s-a dus în lume. Si ajungând în cetatea Diospol, a fost prins si a doua zi i s-a taiat capul. Si s-a dus la Dumnezeu, spalându-si pacatele cu sângele sau.

Iar Cuviosul Zosima, având în sine neîncetata dorinta sa vietuiasca în liniste pustniceasca, departe cu totul de oameni, s-a gândit sa lase muntele Sinai. Deci s-a sculat si, luând pe ucenicul sau Ioan, s-a dus la Porfirot - asa se numea pustia aceea -, pe care strabatând-o, a aflat pustnici, unul cu numele Pavel, care era de la Galata; iar altul cu neamul din partile Melitinului, pe nume Teodor, din manastirea lui avva Eftimie cel Mare, si amândoi erau îmbracati cu piei de bivol. Si s-a salasluit Zosima cu ucenicul sau aproape de acei pustnici, ca la doua stadii, si a vietuit acolo doi ani.

Iar într-una din zile 1-a muscat un sarpe pe Ioan, ucenicul lui Zosima, încât s-a vatamat tot trupul lui din veninul sarpelui si din aceasta pricina a murit. Iar fericitul Zosima s-a mâhnit foarte mult de aceasta si s-a dus la pustnicii aceia. Iar ei vazându-1 pe el ca vine la dânsii tulburat si foarte necajit, mai înainte de a zice Zosima ceva catre dânsii, apucând înainte, i-au zis: „Ce, avva Zosima, a murit fratele tau?" Iar el, minunându-se de mai înainte vederea lor, le-a spus ca a murit fratele, desi ei stiau mai dinainte.

Si sculându-se amândoi, au mers cu Cuviosul Zosima la fratele acela si, vazându-1 pe el zacând mort la pamânt, au zis: „Nu te mâhni, avva Zosima, Dumnezeu îti va ajuta!" Apoi au strigat catre cel mort, zicând: „Frate Ioane, scoala-te ca staretul are trebuinta de tine". Si îndata fratele a înviat si s-a sculat de la pamânt. Iar ei cautând pe sarpele acela, l-au aflat si, luându-1 pe el, l-au rupt în doua. Dupa aceea au grait catre Zosima: „Parinte Zosima, îti spunem cu adevarat, du-te la Muntele Sinai, pentru ca Dumnezeu voieste sa-ti încredinteze episcopia Bisericii Babilonului din Egipt". Atunci Cuviosul Zosima, luând binecuvântare de la acei sfinti pustnici, si-a luat ucenicul si s-a întors la muntele Sinai.

Iar dupa o vreme, avva muntelui Sinai a trimis în Alexandria, pentru oarecare trebuinta, pe fericitul Zosima împreuna cu alti doi frati. Si oprindu-i pe ei fericitul Apolinarie, patriarhul Alexandriei, i-a hirotonit episcopi, pe unul la Iliopoli, pe altul la Leondopoli; iar pe Zosima în Babilonul Egiptului, pentru ca de demult erau doua cetati Babilon. Cea dintâi, mai mare si mai veche la haldei, unde a împaratit Nabucodonosor si dupa dânsul ceilalti împarati ai haldeilor; iar alta, mai mica si mai pe urma, în Egipt; pentru ca, mutându-se unii de la Babilonul cel mare în tara Egiptului si zidindu-si o cetate aproape de râul Nil, acea cetate s-a numit tot Babilon, de vreme ce babilonenii au zidit-o si petreceau într-însa.

Deci luând Cuviosul Zosima scaunul arhieresc într-acest Babilon al Egiptului, dupa voia lui Dumnezeu si dupa proorocirea sfintilor parinti pustnici, pastea turma lui Hristos si îndrepta bine Sfânta Biserica, facându-se pilda turmei cu cuvântul si cu viata. Si a petrecut pe scaun multi ani, povatuind pe multi la calea mântuirii. Iar dupa ce a început a se apropia de adânci batrânete, vazându-si slabiciunea si asteptându-si sfârsitul, si-a lasat scaunul si s-a întors în muntele Sinai, la viata sa cea dintâi. Acolo, mai traind putina vreme, s-a sfârsit întru Domnul si a stat în ceata Sfintilor Ierarhi, înaintea Stapânului nostru Iisus Hristos, Caruia se cuvine slava în veci. Amin.

SFINŢII MUCENICI FRONTASIE, SEVERIN, SEVERIAN ŞI SILAN (4 IUNIE)

Sfintii Frontasie, Severin, Severian si Silan au fost trimisi de fericitul Fronton, întâiul episcop al Petragoriei, sa propovaduiasca Cuvântul lui Dumnezeu si sa-1 semene pretutindeni. Pe acestia prinzându-i ighemonul Scviridon, i-a întrebat: „Spuneti-mi de unde sunteti si cu ce nume va numiti? Pentru ca nu numai ca n-ati jertfit zeilor, dar i-ati întors si pe acei ce voiau sa jertfeasca, le-ati stricat capistele si nu stiu cu ce putere le faceti toate acestea". Frontasie i-a raspuns: „O, ighemoane, fiind lipsit de dumnezeiestile fapte bune, pentru ce ne întrebi pe noi, când te sârguiesti a pierde tot adevarul? Socoteste mai întâi cine ti-a facut sufletul si trupul tau si atunci vei cunoaste adevarul. Iar idolii pagânilor sunt lucruri de mâini omenesti, nu pot nici a se folosi pe sine, nici a ajuta altora". Scviridon a zis: „Vad ca sunteti îndrazneti în cuvintele pe care le-ati învatat de la învatatorul vostru". Severin si Severian au raspuns: „Multa noastra cuvântare este adevarata; iar tu cinstesti pe idolii care sunt pietre surde, mute si desarte puse de diavoli". Scviridon a zis: „Veti câstiga viata, de veti jertfi zeilor!"

Sfântul Frontasie a raspuns: „Câstigarea noastra este sa vietuim si sa murim pentru Hristos". Atunci ighemonul, întorcându-se catre Silan, cel ce stia cântari în alaute, în chimvale bine glasuitoare si în timpane, i-a zis: „Dar tu, tinere, de ce nu jertfesti?" Sfântul Silan a raspuns: „Eu jertfesc Domnului meu Iisus Hristos, care cu darul botezului Sau a spalat lumea de întinaciuni". Ighemonul a zis: „Cum a spalat-o?" Silan a raspuns: „Domnul meu Iisus Hristos a zis ucenicilor Sai: Mergând, învatati toate neamurile, botezându-i pe ei în numele Tatalui si al Fiului si al Sfântului Duh. Cel ce va crede si se va boteza, se va mântui; iar cel ce nu va crede, se va osândi. Asemenea si tu, ighemoane, de vei crede în Hristos si te vei boteza, te vei mântui; iar de nu vei crede, te vei osândi".

Atunci ighemonul, mâniindu-se, a poruncit sa-i scoata afara din cetate si sa-i duca la locul cel de moarte si acolo sa-i munceasca cumplit. Si înca dupa asemanarea cununii de spini a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, asa li s-au înfipt si lor în cap piroane de fier si i-au pironit de un stâlp. Si erau în capul fiecaruia noua piroane. însa acea cumplita mânie a muncitorului n-a putut cu nici un fel sa întoarca de la Hristos pe ostasii lui. Iar dupa ce cu acel fel de munci n-a putut sa-i biruiasca, a dat asupra lor hotarâre de moarte, adica sa li se taie capetele. Deci sfintii mucenici, plecându-si genunchii la pamânt si încredintând lui Dumnezeu sufletele lor, si-au plecat grumajii înaintea calailor si astfel au luat munca pentru Hristos.

Deci, ostasii cei pagâni, taind capetele de la mucenicestile trupuri, le-au aruncat spre batjocora pe pamânt si le-au lasat neîngropate. Atunci o dumnezeiasca putere venind la dânsii, a facut o minune ca aceasta, încât toti priveau cu spaima si se minunau. Caci pogorându-se deodata Sfântul Duh peste trupurile lor, le-a înviat si luându-si fiecare în mâini capul care zacea lânga trup, s-au sculat pe picioare fara de ajutor omenesc si au mers spre râul ce se numea II. Si suindu-se pe apa, umblau cu picioarele ca pe pamânt uscat. Apoi, trecând râul pe când toti priveau cu spaima si se minunau, s-au suit pe un deal înalt si, ajungând la biserica Preacuratei Maicii lui Dumnezeu, Fecioara Maria, în care se ruga Sfântul Fronton episcopul, au intrat înauntru si, plecându-si genunchii, si-au pus capetele înaintea picioarelor lui; iar trupurile si le-au întins pe pamânt în chipul crucii si au ramas morti.

Iar Sfântul Fronton episcopul, cu preotul Anian si cu mult popor, au luat pe Frontasie, pe Severin si pe Silan si i-au înmormântat în biserica cea mai sus zisa, cu cinste si cu cântari ceresti, care se auzeau în vazduh; iar pe Severian, dupa rugamintea unei femei cucernice, l-au îngropat cu cinste într-alt loc, care era în stapânirea ei, nu departe de sfintii împreuna patimitori cu el.

Deci. sfintii mucenici au patimit pe vremea împaratiei lui Claudie; iar peste noi stapânind Domnul nostru Iisus Hristos, Caruia împreuna cu Tatal si cu Sfântul Duh se cuvine cinstea si slava în veci. Amin.

SFINŢII MUCENICI ZOTIC, ATAL, CAMASIE ŞI FILIP DE LA NICULITEL - TULCEA
(4 IUNIE)

In martirologiul siriac si cel al Fericitului Ieronim din secolele III-IV sunt pomeniti, pe lânga alti 25 de martiri, si patru martiri originari din Rasaritul Europei, numiti: Zotic, Atal, Camasie si Filip. Acesti sfinti mucenici au patimit pentru Hristos sub împaratia lui Diocletian si Maximian. Se crede ca erau ostasi în armata romana, dar, pentru credinta lor în Hristos, au fost osânditi la moarte prin taiere cu sabia.

Nu se stie exact data mortii lor, nici locul unde au fost martirizati. Unii cred ca au fost surghiuniti la Gurile Dunarii, în nordul Dobrogei de astazi, unde erau exilati numerosi crestini ai Imperiului Roman, care nu voiau sa jertfeasca idolilor. Dupa traditie, acesti sfinti martiri ostasi au fost judecati de autoritatile romane în orasul Noviodunum, tot în Dobrogea.

Prin secolele IV-V, s-a construit în localitatea Niculitel, din judetul Tulcea de astazi, o basilica din piatra cu hramul Sfântul Atanasie cel Mare, care a fost reînnoita în secolul XIII, în care au fost asezate moastele

acestor sfinti mucenici. Cu voia lui Dumnezeu, în anul 1971, luna septembrie, datorita ploilor abundente, pârâul Niculitel a inundat si a scos la lumina o cripta sub vechea temelie a bisericii din secolul IV, în care se aflau, într-un sicriu comun, moastele acestor patru sfinti mucenici. Pe peretele interior al criptei scrie în limba greaca: „Martyres tou Hristou". Iar pe peretele opus scrie numele lor: „Zotikos, Attalos, Kamasis si Filippos".

Aceasta cripta martirica, recent descoperita, este unica în România si în sud-estul Europei.

Moastele acestor sfinti martiri au fost asezate în patru racle de lemn si depuse spre închinare în biserica Manastirii Cocos din apropiere, unde se pastreaza si astazi, având zi de praznuire 4 iunie.

Cu ale lor sfinte rugaciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ne pe noi. Amin.

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC DOROTEI, EPISCOPUL TIRULUI (5 IUNIE)

Sfântul Dorotei a fost episcop al cetatii Tirului, pe vremea împaratiei lui Diocletian, pagânul împarat al Romei, iar pentru prigoana cea cumplita care era atunci împotriva crestinilor, el si-a lasat scaunul si s-a ascuns prin locuri nestiute. Dupa aceea, împara-tind marele Constantin si Biserica lui Hristos luând alinare, Sfântul Dorotei s-a întors iarasi în Tir la scaunul sau si pastorea bine turma oilor celor cuvântatoare, aducând pe multi de la ratacirea închinarii de idoli la Dumnezeu. El a trait pâna pe vremea lui Iulian Paravatul, care, luând împaratia, la început nu dusmanea pe fata Biserica lui Hristos, ci în ascuns, poruncind boierilor sai celor de un gând cu el, care stapâneau tarile, sa munceasca si sa ucida pe crestini.

Iar Sfântul Dorotei, vazând muncirea cea mare care se facea credinciosilor, si-a lasat iarasi scaunul Bisericii Tirului, fugind de mâinile muncitorilor; pentru ca Domnul a poruncit sa nu ne lasam în primejdii ce vin la aratare de la prigonitori, ci sa fugim de ele, dupa cum zice: Când va vor goni pe voi din cetatea aceasta, fugiti în cealalta... Deci, iesind de la Tir, a mers în Tracia; dar nici acolo n-a scapat de slujitorii de idoli, chemându-1 Dumnezeu la cununa muceniceasca. Si a fost prins de boierii lui Iulian în cetatea Diopolin, unde. suferind multe batai si rabdând felurite patimiri, si-a dat în munci fericitul sau suflet în mâinile lui Hristos Dumnezeu, fiind foarte batrân; caci avea de la nasterea sa o suta si sapte ani. Si a lasat dupa sine felurite scrieri folositoare Bisericii, în limba greaca si latina, pentru ca era bine iscusit în amândoua limbile acestea, fiind barbat desavârsit în întelepciunea cea duhovniceasca si în cea dinafara. El a scris vietile proorocesti si apostolesti si alte cuvinte folositoare si tâlcuiri, iar acum, fiind el însusi scris în cartea vietii, se salasluieste cu acei sfinti, ale caror vieti le-a scris.

CUVIOSUL ANUVIE MĂRTURISITORUL (5 IUNIE)

Cuviosul Anuvie a fost de neam egiptean, având mare credinta Si dragoste catre Hristos Dumnezeu. Si facând pagânii închinatori de idoli prigonire mare împotriva crestinilor, acesta a marturisit cu îndrazneala pe Hristos înaintea pagânilor si a fost muncit de ei pentru aceasta.'Iar cu purtarea de grija a lui Dumnezeu, a fost eliberat si s-a dus în pustia Egiptului, unde s-a nevoit si s-a ostenit pentru Dumnezeu pâna la adânci batrâneti.

Iar sfârsitul lui a fost astfel: Lânga malul râului Nil, care adapa tara Egiptului, s-au adunat odata la un loc trei parinti pustnici, purtati fiind de duhul lui Dumnezeu: avva Sur, avva Isaia si avva Pavel. Deci, întrebându-se unul pe altul, care încotro merge, s-a aflat ca toti acesti trei cuviosi aveau acelasi gând si

acelasi scop, caci fiecare dintre dânsii mergea la parintele Anuvie; iar de la locul acela unde se adunasera si pâna la manastirea lui Anuvie era cale pe apa ca de trei zile, si calea era împotriva apei.

Deci, asteptând ei pe mal multa vreme ca sa vina vreo corabie care sa mearga în acel loc, n-au aflat. Pentru aceasta s-au mâhnit si au zis între dânsii: „Sa ne rugam Domnului sa faca cu noi aceasta mila, ca sa nu ni se curme scopul nostru si sa nu ni se împiedice calea începuta, ca sa nu ne întoarcem deserti la locurile noastre". Apoi Isaia si Pavel au zis catre avva Sur: „Parinte, roaga-te tu mai ales, pentru ca stim ca pe tine te asculta totdeauna Dumnezeu si acum ne va împlini prin tine cererea". Iar el le-a poruncit ca si ei împreuna cu dânsul sa-si plece genunchii la rugaciune, iar el s-a întins pe pamânt în chipul crucii, aruncându-se cu fata înaintea Domnului. Iar dupa savârsirea rugaciunii, sculându-se ei de la pamânt, au vazut stând lânga mal o corabie si, rugându-se iarasi, s-au suit într-însa.

Deci, plecând corabia, mergea împotriva apei, fiind purtata de vânt si cârmuindu-se de nevazuta putere a lui Dumnezeu. Si atât de iute mergea, încât într-un ceas a trecut atâta cale, câta abia ar fi facut-o cu multa osteneala în trei zile. Si sosind corabia la mal, în dreptul locasului lui Anuvie, parintii au iesit din corabie pe pamânt, iar parintele Isaia a zis: „Domnul mi-a aratat pe barbatul la care mergem întâmpinându-ne pe noi si spunându-ne fiecaruia din noi tainele inimii noastre". Dupa aceea a zis si parintele Pavel: „Si mie mi-a descoperit Domnul, ca dupa trei zile îl va lua pe el din lumea aceasta".

Si mergând ei spre manastire si departându-se putin de la râu, iata ca venea întru întâmpinarea lor Cuviosul Anuvie. Si sarutându-i pe dânsii, le-a zis: „Bine este cuvântat Domnul, Cel ce v-a aratat mie pe voi si acum în trup si mai înainte întru Duhul". Si ducându-i pe ei cu dragoste în chilia sa, a început a le spune la fiecare dintre dânsii lucrurile cele bune ale lor, care nu se stiau de nimeni altul, fara numai de Unul Dumnezeu - cum cineva se nevoieste deosebi si, savârsind fapta cea buna, este placut Stapânului sau, lui Hristos Domnul, si ce fel de dar are fiecare de la Domnul.

Atunci parintele Isaia a zis catre dânsul: „O, avva, de vreme ce ne-a descoperit noua Domnul despre tine ca dupa trei zile te va lua la Dânsul din aceasta viata vremelnica; de aceea ne rugam tie sa ne spui noua pustnicestile tale osteneli si faptele tale cele îmbunatatite, prin care ai placut lui Dumnezeu. Nu te teme de prihana slavei desarte, pentru ca, ducându-te din lumea aceasta, le vei lasa celor de pe urma ai tai pilda vietii tale celei placute lui Dumnezeu, ca sa-ti fie tie vrednici urmatori".

Atunci parintele Anuvie a început a zice: „Nu-mi aduc aminte sa fi facut vreun lucru mare si cinstit, fara numai am pazit aceasta cu darul Dumnezeului meu: din vremurile în care a fost prigonire si am marturisit înaintea muncitorilor numele Mântuitorului nostru, n-a iesit cuvânt mincinos din gura mea, pentru ca, o data marturisind dreptatea, n-am voit dupa aceea sa zic ceva nedrept si mincinos; o data iubind cele ceresti, n-am voit ca dupa aceea sa mai iubesc ceva din cele pamântesti. Si mi-a ajutat mie la aceasta si mila Domnului, pentru ca mi-a dat mie sa nu mai am niciodata trebuinta de ceva lucruri pamântesti, ci tot felul de hrana pe care îl doream, sfintii îngeri mi-1 aduceau mie si nimic din cele ce se fac pe pamânt n-a tainuit de mine Domnul meu; si niciodata nu s-a lipsit inima mea de dorirea Lui cea dumnezeiasca. Nu m-am odihnit ziua si noaptea, cautând pe Cel ce L-a iubit sufletul meu, pe Stapânul Hristos, ca sa pot totdeauna sa-L vad cu ochii mei cei sufletesti si sa ma îndulcesc de vederea Lui. Si vad întotdeauna si pe îngerul lui Dumnezeu, fiind de fata cu mine si aratându-mi pe toti stapânitorii lumii veacului acestuia. Lumina mintii mele niciodata nu s-a stins; toate câte le-am cerut de la Domnul, îndata mi le-a dat mie. Am vazut de multe ori cetele îngeresti, stând înaintea lui Dumnezeu. Am vazut cetele Sfintilor mucenici si ale marturisitorilor, soboarele monahilor si ale tuturor sfintilor si, mai ales, ale celor care nu aveau alta osârdie pe pamânt fara numai sa slaveasca totdeauna si sa binecuvânteze cu credinta pe Domnul întru simplitatea inimii lor. Am mai vazut si pe satana si pe diavolii lui dati în focul cel vesnic si iarasi, împotriva acelora, am vazut pe cei drepti care se îndulceau de vesnica bucurie".

Acestea si altele multe asemenea acestora le-a spus Cuviosul Anuvie vreme de trei zile la parintii ce venisera la dânsul spre cercetare. Si a zis acestea nu pentru slava desarta, ci pentru folosul celor ce le ascultau, pentru ca, fiind silit prin rugaminte de cei ce au venit la dânsul, le spunea toate din toata inima, cu stiinta curata si cu multa smerenie.

Iar dupa ce au trecut trei zile, si-a dat sufletul sau cu bucurie si cu pace. Si îndata s-au vazut sfintii îngeri luând sufletul lui si ridicându-1 spre înaltimea cerului, auzindu-se în vazduh prea dulci cântari îngeresti. Astfel a trecut Cuviosul Anuvie de la cele pamântesti la cele ceresti, el care a marturisit numele lui Hristos înaintea pagânilor si a suferit rani pentru aceea, iar acum se preamareste în ceata marturisitorilor, înaintea îngerilor ceresti, în fata lui Iisus Hristos Domnul nostru, Caruia, împreuna cu Tatal si cu Sfântul Duh, se cuvine cinste si slava în veci. Amin.

CUVIOSUL TEODOR PUSTNICUL
(5 IUNIE)

Cuviosul parinte Teodor a fost famen din tinerete si lasând lumea, s-a facut monah si s-a dus în pustiul Iordanului. Si multe osteneli a suferit, sârguindu-se sa placa lui Dumnezeu; si, pentru aceea, a luat de la Domnul darul facerii de minuni. Si având el odata trebuinta sa mearga la Constantinopol, s-a dus la mare si, gasind o corabie care pleca într-acolo, s-a urcat într-însa. Si când pluteau în cale, li s-a întâmplat de s-a ratacit corabia în largul marii si li s-a sfârsit apa de baut ce o mai aveau. Pentru aceasta, corabierii si cei din corabie erau în nepricepere si în mare mâhnire. Iar Cuviosul Teodor, sculându-se si ridicând mâinile spre cer, s-a rugat cu dinadinsul lui Dumnezeu, Care mântuieste din moarte sufletele omenesti. Apoi cu rugaciunea a însemnat apa marii cu semnul Sfintei Cruci si a zis corabierilor: „Binecuvântat este Dumnezeu, luati apa câta va trebuie!" Si luând ei apa, au gustat si au aflat apa marii prefacuta din amaraciune în dulceata, ca si cea din râu. Deci au umplut vasele lor cu apa dulce din mare si toti au preamarit pe Dumnezeu si i s-au închinat staretului pâna la pamânt. Iar Cuviosul Teodor a zis: „Iertati-ma, domnii mei, caci nu s-a facut pentru mine aceasta minune a Atotputernicului Dumnezeu, ci pentru voi, care v-ati mâhnit ca nu aveti apa. Caci vazând Dumnezeu mâhnirea voastra si asteptarea mortii, S-a milostivit spre voi si a schimbat amaraciunea marii în dulceata râului". Dupa aceasta si corabia a nimerit calea sa, cu rugaciunile acestui sfânt cuvios, si au sosit degraba la limanul spre care mergeau. Iar acest parinte Teodor a facut înca si alte minuni, si dupa aceea s-a mutat la Dumnezeu.

SFÂNTUL VISARION
(6 IUNIE)

Marele între parinti Visarion s-a nascut si a crescut în Egipt. Din tinerete a iubit pe Hristos si a rasarit în inima lui lumina darului lui Dumnezeu. Si s-a pazit curat de toata întinaciunea pacatului, nepatându-si haina cea duhovniceasca, pe care a luat-o de la Sfântul Botez. Si cercetând sfintele locuri de la Ierusalim, a vazut pe Cuviosul Gherasim, care-si petrecea viata în pustiul Iordanului, si caruia îi slujea un leu. Asemenea vazând si pe multi alti parinti care vietuiau acolo prin felurite locuri si care straluceau în fapte bune si, vorbind cu dânsii, a câstigat mult folos sufletului sau.

Iar dupa ce s-a întors la locul sau, si-a dobândit ca parinte duhovnicesc pe Cuviosul Isidor Pelusiotul. Si ducându-se adeseori la el si povatuit fiind de învataturile lui cele folositoare, s-a îndemnat spre viata cea aspra. Si împartindu-si saracilor si manastirilor averea ramasa de la parinti, s-a lepadat de lume si s-a facut monah. Apoi ducându-se într-un loc pustiu, petrecea în liniste, obosindu-se cu multe osteneli. Si omorându-si trupul cu nevointe pustnicesti, se asemana celor fara de trup, fiind în trup. Postirea lui era fara de masura, pentru ca uneori nu mânca toata saptamâna, iar alteori petrecea fara de hrana si fara de bautura patruzeci de zile.

Odata, stând în mijlocul unor maracini si având mâinile, ochii si mintea îndreptate catre cer, a petrecut astfel patruzeci de zile si de nopti în rugaciune gânditoare de Dumnezeu, neclintit ca un stâlp, nici miscându-se câtusi de putin cu trupul din locul acela, nici gustând ceva în acele zile, nici graind ceva catre cineva, nici dormitând, nici slabind din neputinta cea fireasca si nici aplecându-si mintea sa spre

cele pamântesti, ci fiind cu totul întraripat de dragostea lui Dumnezeu. Cu ochii cei sufletesti privea neabatut spre El, urmând celor fara de trupuri. De aceea s-a învrednicit si de mari daruri de la El, pentru ca i s-a dat lui atâta dar de faceri de minuni, cât si sfintilor prooroci de demult.

Si s-a asemanat lui Moise; ca precum Moise a prefacut de demult în pustie apele cele amare întru dulceata cu lemnul aratat de Dumnezeu, ca sa adape pe Israel cel însetat, tot astfel si Cuviosul Visarion a îndulcit amaraciunea apei de mare, prin rugaciune si prin însemnarea sfintei cruci, ca sa adape pe ucenicul lui cel slabit de sete. Caci odata, umblând el cu ucenicul lui în pustie pe marginea marii, acesta a însetat de osteneala drumului si de zaduful zilei si zicea catre sfântul: „Parinte, îmi este tare sete". Iar cuviosul, facând rugaciune si însemnând marea cu semnul Sfintei Cruci, a zis: „In numele Domnului, ia apa si bea". Iar ucenicul luând apa din mare cu vasul ce-1 purta, a vazut ca apa este dulce la gust si rece, ca si cum ar fi curs dintr-un izvor viu. Deci, bând din destul si racorindu-se, a luat si în vasul sau. Si vazând aceasta Cuviosul Visarion, a zis ucenicului: „Fiule, pentru ce ai umplut vasul cu apa?" Raspuns-a ucenicul: „Iarta-ma, parinte! Am luat apa ca sa nu însetez iarasi pe cale!" Atunci staretul a zis: „Dumnezeu, Cel ce este în acest loc, este în tot locul; si, precum aici, asa si în tot locul poate sa dea apa dulce celui însetat". Iar numele ucenicului era Dula.

Cuviosul Visarion s-a asemanat si lui Isus al lui Navi; caci precum acela biruind oarecând pe amorei, a oprit soarele în calea sa, tot asa a facut si acesta, caci mergând el cu ucenicul la alt staret, se apropia soarele spre apus si calea era înca departata; deci Sfântul Visarion s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Rogu-ma Tie, Doamne, porunceste ca sa stea soarele pâna ce voi merge la robul tau". Si asa s-a facut, ca n-a apus soarele pâna ce a sosit cuviosul la acel staret.

Cuviosul a fost asemenea si cu Sfântul Prooroc Ilie, pentru ca în vreme de seceta, ploaie îndestulata a pogorât din cer pe pamânt; si aceasta nu s-a facut o data sau de doua ori, ci de mai multe ori. El se asemana înca si cu proorocul Elisei; caci precum acela a trecut apele Iordanului, despartindu-le cu cojocul lui Ilie, tot asa si acesta, cu rugaciunile sale, a întarit firea apelor sub picioarele sale si umbla pe deasupra apelor ca pe uscat; pentru ca Nilul - râul cel mare - îl trecea ca pe uscat si oriunde pe cale întâlnea pâraie, le trecea cu picioarele neudate.

Si petrecând Cuviosul Visarion oarecând în Schit, a fost adus la biserica un om îndracit si se faceau rugaciuni pentru el în biserica ca sa se izbaveasca de duhul cel necurat, dar nu iesea dracul din el, caci era cumplit foarte. Atunci clericii au zis între ei: „Ce sa facem cu îndracitul acesta?" Si unii au zis: „Nimeni nu poate sa-1 izgoneasca pe dracul acesta, decât numai avva Visarion; si de-1 vom ruga pe el pentru aceasta, apoi nici în biserica nu va voi sa vina. Deci sa facem asa: El vine de dimineata în biserica mai înainte decât toti, iar noi, apucând înainte de venirea lui, sa punem pe omul cel îndracit în locul lui si sa-i zicem staretului: «Parinte, desteapta pe cel ce doarme!»"

Si au facut clericii asa. Si intrând Cuviosul Visarion în biserica, dupa obiceiul sau, a vazut pe acel om sezând în locul lui. Atunci el a stat aproape de cel îndracit si nu voia sa-1 goneasca din locul lui pe cel ce sedea. Iar dupa ce s-a început pravila bisericii, clericii au zis catre staret: „Parinte, desteapta pe cel ce doarme". Iar parintele apropiindu-se de acel om, 1-a clatinat, zicându-i: „Scoala-te si te du de aici!" Si îndata dracul a iesit din om, gonit prin cuvântul sfântului. Si sculându-se omul, a început a multumi lui Dumnezeu, ca s-a izbavit de îndracire si s-a facut sanatos din acel ceas. în acest fel au pornit clericii pe Sfântul Visarion spre acea facere de minuni, ca sa izgoneasca pe diavol, pentru ca acest cuvios parinte nu voia sa faca minuni la aratare, ca sa nu fie slavit de oameni, si fugea de laudele oamenilor, fiind smerit si socotindu-se pe sine pacatos.

Odata, un frate din schit a cazut într-o greseala si preotul îi poruncea lui sa iasa afara din biserica, ca unul ce nu era vrednic sa fie împreuna cu fratii în soborul bisericesc. Iar Cuviosul Visarion, sculându-se, a iesit si el împreuna cu cel ce gresise, zicând: „Si eu am gresit!" Intr-acest fel a fost smerenia acestui sfânt parinte.

Ucenicii lui mai spuneau de el ca patruzeci de ani nu s-a culcat pe coaste ca sa se odihneasca; ci, sezând sau stând, primea câte putin somn. El sfatuia pe ucenicii sai sa fie treji, ca rara dormitare sa se pazeasca pe sine totdeauna de cursele vrajmasului, si le zicea: „Se cade monahului sa fie tot ochi ca si Heruvimii si Serafimii; si, când cineva petrece în pace neavând razboaie, atunci mai mult sa se pazeasca si sa se smereasca în fata lui Dumnezeu, ca nu cumva, parându-i-se ca sta, sa cada mai cumplit, caci pentru prea marea încredere în sine, multi s-au dat la razboi. Si de multe ori, pentru neputinta noastra, Dumnezeu nu lasa sa vina asupra noastra razboaie, ca sa nu pierim desavârsit".

Toata viata acestui sfânt parinte era asemenea pasarilor cerului, pentru ca nimic nu a câstigat din cele pamântesti, nici nu avea chilia sa, nici vreo adapostire deosebita; ci, trecând din loc în loc, mergea ca un drumet ratacit prin pustie, prin surpaturi si prin vai, neîngrijindu-se deloc de nevoile trupesti, nici de hrana, nici de haine; având pe trup îmbracaminte numai o ruptura de haina, cât sa nu-i fie trupul gol cu totul. Ziua era ars de zaduful soarelui, iar noaptea de ger. Rareori i se întâmpla vreodata sa intre sub vreun acoperamânt, ci petrecea ca o pasare prin munti, iubind singuratatea, ridicându-si mintea spre Unul Dumnezeu si adâncindu-si gândurile într-însul. Totdeauna îi ieseau pâraie de lacrimi din ochi si scotea dese suspine din adâncul inimii; si toate zilele vietii lui si le-a petrecut plângând si tânguindu-se.

Si ajungând la adânci batrâneti, s-a mutat la viata cea neîmbatrânita si a trecut de la plângere la bucuria cea vesnica, prin ajutorul Domnului nostru Iisus Hristos, Caruia I se cuvine slava în veci. Amin.

CUVIOSUL ILARION CEL NOU, EGUMENUL MĂNĂSTIRII DALMAT (6 IUNIE)

Fericitul Ilarion a fost fiul lui Petre Capadocianul, cel care da pâine la masa împarateasca, iar maica lui era Teodosia; si amândoi parintii lui erau evlaviosi. Si fiind ei iubitori de Dumnezeu, l-au învatat bine Sfânta Scriptura din tinerete. Apoi, când era de douazeci de ani, a lasat - dupa cum zice Evanghelia - pe tata si pe mama, si casa, si bogatie, si s-a facut monah în manastirea lui Isihie, care era aproape de Vizantia. Dupa aceea a venit în manastirea Dalmatului si acolo a luat îngerescul si sfântul chip cel mare, si s-a facut ucenic al Sfântului Grigorie Decapolitul, care într-acea vreme vietuia acolo.

Si petrecea în ascultare, în tacere si în smerenie, având slujba în gradina manastireasca. El s-a ostenit într-acea ascultare zece ani si se sârguia, ca, prin viata sa, sa urmeze Cuviosului Ilarion cel Mare, cel de un nume cu el, a carui viata îmbunatatita si placuta Lui Dumnezeu, adeseori citind-o, se asemana aceluia, pe cât putea, în postiri, în rugaciunile cele de toata noaptea, si în toate nevointele monahicesti, pentru care s-a si numit Ilarion cel Nou.

Deci luminându-si sufletul ca soarele, a luat putere de la Dumnezeu asupra duhurilor celor necurate, ca sa le goneasca Iar egumenul manastirii aceleia 1-a facut preot, chiar si nevrând, dupa ce Sfântul Grigorie Decapolitul s-a dus de acolo în alte locuri. Apoi, dupa câtiva ani, murind egumenul acelei manastiri, Cuviosul Ilarion a aflat ca fratii voiesc sa-1 faca egumenul lor si a iesit noaptea din manastire, nestiut de nimeni, si s-a dus în Vizantia, unde a cautat pe Sfântul Grigorie, învatatorul sau, nadajduind ca-1 va gasi acolo. Dar acela se dusese în Roma si de acolo s-a întors si s-a salasluit în muntele Olimpului.

Deci Ilarion a intrat într-o manastire din Vizantia, iar monahii manastirii Dalmatului, aflând de dânsul, au trimis la prea sfintitul Patriarh Nichifor, rugându-1 sa-1 faca egumen al lor, chiar de n-ar voi. Atunci patriarhul a vestit aceasta împaratului si, trimitând, au adus la dânsii pe Ilarion, si l-au îndemnat sa ia egumenia manastirii Dalmatului. Iar el neputând sa se împotriveasca vointei împaratesti si patriarhicesti, s-a supus poruncii lor si a luat stapânirea egumeniei, pastorind bine, vreme de opt ani, oile cele cuvântatoare încredintate lui.

Dupa aceasta, a luat scaunul împaratiei grecesti Leon Armeanul - tiranul cel cu nume de fiara -, care a început a tulbura Biserica lui Hristos cu eresul luptarii de icoane. Acela pe multi îi silea sa se uneasca cu el la eresul lui; iar pe cei ce nu se supuneau vointei lui, pe uni îi muncea, iar pe altii îi izgonea în tari foarte departate. într-acea vreme, din porunca lui, a fost adus si Cuviosul Ilarion de la manastirea Dalmatului la palatele împaratesti si silit la acel eres. Dar ostasul cel bun al lui Hristos, nu numai ca nu s-a supus tiranului nicidecum, dar înca 1-a si certat cu îndrazneala, numindu-1 fara de Dumnezeu si nou calcator de lege, pornindu-1 astfel spre mare mânie. Deci raucredinciosul împarat a pus asupra fericitului multe batai si felurite munci, si 1-a închis în temnita.

Iar dupa o vreme oarecare, punându-1 iar de fata la cercetare, dar nimic sporind la scopul lui, 1-a dat patriarhului celui de un gând cu el, anume Teodot, cu porecla Casiter, care luase scaunul dupa izgonirea pentru dreapta credinta a prea sfintitului Nichifor. Acel Teodot, patriarhul mincinos, a facut Cuviosului Ilarion acelasi lucru ca si împaratul, caci închizându-1 într-o temnita întunecoasa, 1-a chinuit multe zile cu foamea si cu setea, poruncind sa nu-i dea nici pâine, nici apa. Atunci monahii manastirii lui s-au dus la împarat, zicând cu rugaminte: „O, împarate, da-ne pe pastorul nostru, iar noi îti fagaduim ca ne vom supune vointei tale". Iar împaratul s-a bucurat de fagaduinta lor si îndata le-a dat pe parintele lor.

Deci sfântul, ducându-se la manastire, a petrecut câtava vreme si, primind putina odihna, dupa acele patimiri si acea foame, s-a întors iarasi spre patimiri. Caci împaratul, asteptând fagaduinta calugarilor, a cunoscut ca este batjocorit de ei si a trimis ostasii sai asupra acelei manastiri, care au necajit pe monahi, iar pe Cuviosul Ilarion aducându-1, l-au închis în temnita. Dupa aceea, l-au trimis la manastirea lui Faneon, poruncind sa-1 închida într-o temnita strâmta. Sfântul Ilarion a patimit în temnita aceea sase luni, primind multe necazuri si ocari de la asprul egumen al acelei manastiri. Dupa aceea, iarasi a fost scos de acolo, cu porunca împarateasca, si a fost adus la Constantinopol, unde a fost silit de împaratul sa se lepede de icoane, uneori cu momeli, iar alteori cu îngroziri.

Insa patimitorul lui Hristos, Ilarion, neascultând de porunca împaratului, a fost trimis la alta manastire care se numea Ciclovia. Si a petrecut într-însa doi ani si sase luni, fiind tinut si chinuit într-o temnita urât mirositoare. De acolo, fiind adus iarasi la împarat, si fiind batut foarte tare, a fost surghiunit în cetatea Protilia. Dupa aceea, acel raucredincios împarat, care a pierdut pe multi, a pierit si el cumplit; pentru ca a fost taiat cu sabiile în biserica de ostasii sai chiar în acel loc unde mai întâi a batjocorit si surpat sfânta icoana a lui Hristos, si si-a lepadat sufletul lui cel ticalos.

Si luând scaunul împaratiei Mihail Travlul, a poruncit ca pe toti cei dreptcredinciosi sa-i libereze din legaturi si de prin temnite. Atunci fiind eliberat si Cuviosul Ilarion, nu s-a întors la manastirea sa - deoarece nu încetase eresul luptarii de icoane, iar scaunele episcopale erau tinute de pastori si arhierei învatatori mincinosi -, ci a petrecut la o femeie oarecare credincioasa, care îi daduse un loc linistit la mosia sa, facându-i chilie si gradina si slujindu-i lui pentru Dumnezeu cu toate cele de trebuinta.

Intr-acea vreme, Sfântul Teodor Studitul, care asemenea patimise multe rautati de la eretici pentru dreapta credinta, întorcându-se de la surghiunie, a trecut la Domnul. Iar sfântul sau suflet, înaltându-se de îngeri spre cer, a fost vazut de Cuviosul Ilarion, precum se scrie de aceasta în viata lui Teodor. Acea vedere s-a facut astfel: în acea zi în care Sfântul Teodor Studitul s-a mutat la Domnul, fericitul Ilarion umblând prin gradina sa, lucrând si cântând psalmii lui David, a auzit deodata niste glasuri preaminunate si a simtit si un miros de negraita buna mireasma; deci, minunându-se, se gândea de unde sa fie acestea. Si cautând spre înaltimea cerului, a vazut o multime de cete ceresti în haine albe, stralucind cu luminoase fete si venind din cer cu cântari spre întâmpinarea oarecarei fete cinstite.

Acestea vazându-le fericitul Ilarion, a cazut cu spaima mare la pamânt si a auzit pe oarecare graindu-i lui: „Iata sufletul lui Teodor, egumenul mânastirii Studitului, care a patimit pentru Sfintele Icoane pâna la sânge si a rabdat pâna în sfârsit în necazuri; iar acum a adormit si, dantuind, se suie sus, întâmpinându-1 pe el cerestile puteri!" Invrednicindu-se de o vedenie preaminunata ca aceasta, Cuviosul Ilarion s-a umplut de multa mângâiere si a primit în inima sa o mare dulceata duhovniceasca. Si a ramas multe zile veselindu-se cu duhul, iar fata lui stralucea de bucurie ca a unui înger.

Si a petrecut Cuviosul Ilarion la acea femeie sapte ani si mai mult. Iar dupa Mihail Travlul a venit la împaratie fiul sau, Teofil, care, pe toti marturisitorii adunându-i, a început iarasi, ca si împaratii raucredinciosi de mai înainte, a-i sili pe dânsii la luptarea împotriva sfintelor icoane si a-i munci pe cei ce nu i se supuneau lui. Atunci si Cuviosul Ilarion a fost luat si dus la împarat, unde, silit fiind, nu s-a supus poruncii împaratesti, ci mai ales 1-a certat pe el, ca pe un pagân si calcator de lege, care strica dogmele cele drepte ale credintei. Pentru aceea a primit o suta si saptezeci de lovituri si a fost surghiunit la insula Afusiei, dar acolo avea aceasta înlesnire, ca nu era tinut nici în temnita, nici în legaturi. Deci, zidindu-si o chilie foarte mica, a petrecut într-însa pâna la sfârsitul lui Teofil.

Iar dupa moartea aceluia a venit împarateasa Teodora, care adunând în împarateasca cetate pe toti marturisitorii, a întarit credinta cea dreapta si a pus sfintele icoane în bisericile lui Dumnezeu. Atunci si Cuviosul Ilarion, eliberându-se, a luat manastirea Dalmatului, unde stralucea cu minunile. Si vietuind trei ani, si îndreptând pe ucenicii sai cu dumnezeiasca placere, s-a dus la Domnul. Iar cinstitul si sfântul lui suflet, asemenea ca si al lui Teodor, cel vazut de dânsul, a fost dus de îngeri la cele ceresti si a stat în ceata sfintilor marturisitori, înaintea scaunului slavei Tatalui, a Fiului si a Sfântului Duh, a Unui Dumnezeu în Treime, Caruia I se cuvine slava în veci. Amin.

SFINTELE MUCENIŢE FECIOARE ARHELAIA, TECLA ŞI SUSANA (6 IUNIE)

Fecioria biruieste lumea, potoleste poftele cele trupesti si nu se împartaseste cu stramoasa Eva, pentru ca aceleia i s-a zis de Dumnezeu: Intru dureri vei naste fii si vei fi sub stapânirea barbatului. Iar fecioria este libera de aceasta robie, pentru ca nu se vestejeste de multimea anilor, ci totdeauna înfloreste si împodobeste viata acelora ce-si pazesc fecioria. Cu aceasta unindu-se mireasa lui Hristos, a intrat în camara cereasca a Mirelui sau. Cu aceasta preacinstita si dumnezeiasca daruire si cu fecioria cea neîntinata împodobindu-se, fericita Arhelaia s-a facut mireasa a lui Hristos si s-a aratat biruitoare a lumii.

Ea vietuia la un loc oarecare osebit, aproape de Roma, într-o manastire mica si nestiuta, pentru a fi pazita, pe cât se putea, întru cumplitele vremi ale închinarii de idoli. Si pornindu-se în Roma prigoana mare împotriva crestinilor de catre pagânul împarat Diocle-tian, Sfânta Fecioara Arhelaia, cu doua surori ale sale întru Hristos si împreuna pustnice, Tecla si Susana, temându-se de frica muncitorului, au lasat Roma si au fugit în Campania, îmbracându-se cu haine barbatesti, pentru ca astfel sa nu fie cunoscute ca sunt fecioare.

Asezându-se acolo, nu departe de cetatea ce se numea Nola, la un loc smerit si pustiu, se îndeletniceau ziua si noaptea cu rugaciunile lor cele cu dinadinsul catre Dumnezeu si cu alte lucruri placute Lui, tamaduind neputintele bolnavilor, caci luasera de la Dumnezeu darul tamaduirii cu minune, pentru curatia si sfintenia vietii lor. Si erau fetele lor smerite, blânde si luminate, ca cele ce se bucurau cu inimile întru Domnul Dumnezeul lor si cu însasi înfatisarea lor îsi aratau întreaga lor întelepciune si sfintenie. Hainele pe dânsele erau rupte si aspre, fiind facute din par, si toata asemanarea lor era saracacioasa si pustniceasca. Perii capetelor lor erau tunsi ca si la barbati, si multi le socoteau pe ele ca sunt barbati, nu femei.

Deci se adunau la dânsele oameni de primprejur, unii pentru tamaduiri, iar altii pentru povatuiri, pentru ca ele aveau, pe lânga darul tamaduirii, si cuvântul învataturii celei de Dumnezeu insuflate, si nu numai trupurile oamenilor le tamaduiau, ci si sufletele, si pe multi pagâni i-au adus de la pagânatatea închinarii la idoli la credinta în Hristos, strabatând slava despre dânsele prin toata tara aceea.

Astfel a ajuns vestea despre ele si pâna la ighemonul Campaniei, cu numele Leontie, pentru ca ostasii lui erau pusi în multe locuri ca sa pândeasca pe crestini, si înstiintându-se ei de sfintele fecioare, au spus ighemonului. Iar el le-a poruncit sa le prinda si sa le aduca la dânsul în cetatea Salernei - caci acolo

sedeau atunci judecatorii si munceau pe crestini. Deci sfintele fecioare au fost prinse si aduse spre cercetare la Salerna, înaintea ighemonului. Iar ele au înteles ca Mirele lor Cel fara de moarte si nestricacios, Domnul nostru Iisus Hristos, le cheama la cununa muceniceasca, ca nu numai cu fecioria, ci si cu sângele mucenicesc, ca si cu o porfira împarateasca fiind împodobite, sa le ia pe dânsele în camara Sa cea cereasca. Deci s-au umplut de mare nadejde si îndrazneala si stateau fara de temere înaintea muncitorului, marturisind cu glas liber tot adevarul despre dânsele, spunând cine si de unde sunt. Si nu-si ascundeau credinta si viata lor, ca sunt crestine si fecioare logodite lui Hristos, fagaduite sa-si pazeasca curatia lor neîntinata pentru Dânsul pâna la sfârsitul lor.

Iar ighemonul Leontie, cautând spre dânsele, a vazut pe fericita fecioara Arhelaia mai batrâna cu anii, mai îndrazneata la vorba si cu fata ei având deosebita cinste; deci s-a întors catre dânsa si i-a zis: „Asculta, Arhelaia, pentru ce chemi la tine multi oameni, buni si rai, si îi înveti sa se închine lui Iisus Nazarineanul, care n-a putut nici pe Sine sa Se izbaveasca când era muncit, si care nici acum nu poate sa-i ajute cuiva? Pentru ce îndraznesti a face doctorii cu cuvinte vrajitoresti si înseli poporul, si te arati a fi barbat, îmbracându-te barbateste, tu care esti femeie spurcata si vrajitoare vatamatoare? Dupa cum mi se pare, tu însati ai învatat si pe aceste doua fecioare la aceste farmece; asa ca, de nu te voi pierde pe tine, apoi multi barbati si femei vei atrage la înselaciunea ta".

Sfânta fecioara a raspuns: „Eu, cu puterea lui Hristos, calc peste puterea si lucrarile diavolului, si învat pe oamenii cei cu întelegere si cinstiti, sa cunoasca pe Unul Adevaratul Dumnezeu, Cel ce a facut cerul si pamântul, marea si toate cele ce sunt într-însele. în numele Domnului meu Iisus Hristos, Unul nascut, Fiul lui Dumnezeu, tuturor bolnavilor se da sanatate prin mine, roaba Lui. Si nu ma prefac ca sunt parte barbateasca, marturisindu-ma acum îndata ca sunt fecioara si roaba a lui Hristos; iar acestea doua îmi sunt surori întru Domnul, crescând cu mine în credinta lui Hristos înca din tineretile lor". Ighemonul a zis: „Tot cel ce nu se supune poruncii împaratesti este vrednic de moarte cumplita". Sfânta a raspuns: „Noi avem Imparat pe Domnul nostru Iisus Hristos, pentru care am lasat lumea si toate cele din ea; poruncii Aceluia ne supunem si de la El asteptam mila, pentru ca El stapâneste cerul si pamântul si toate celelalte din lume".

Zis-a ighemonul: „Zeii nostri pe toate le tin si le stapânesc, iar numirile lor sunt acestea: Cron, Trismegist, Ermie, Afrodita, Ira, Atina; iar mai mare decât toti este Die. Acestea sunt puterile lui Dumnezeu care tin si îndreapta lumea". Raspuns-a fecioara: „Zeii tai sunt orbi si cei orbi li se închina lor si cred în ei". Ighemonul a zis: „Dumnezeul vostru este unul si nu este puternic sa se apere singur, caci a fost rastignit pe cruce, adapat cu otet, încununat cu spini si împuns cu sulita". Sfânta a raspuns: „Toate acestea le-a rabdat Dumnezeul nostru pentru mântuirea noastra, ca toti cei ce cred în El sa nu piara, ci sa aiba viata vesnica; iar zeii tai nu vad, nu aud, nu vorbesc si nu pot sa-si ajute nici lor si nici altora".

Deci ighemonul, mâniindu-se, a dat-o unor lei flamânzi, ca s-o manânce, asteptând ca îndata sa fie sfâsiata de ei. Iar fiarele s-au îmblânzit ca niste mielusei si se tavaleau la picioarele sfintei. Iar ea se ruga lui Dumnezeu si zicea: „Doamne Dumnezeule, Parinte, Fiule si Duhule Sfinte, Cel ce ai pazit pâna acum trupul meu curat de toata întinaciunea si precum ai îmblânzit fiarele si mi-ai dat sa biruiesc pe ighemonul cel mai cumplit decât fiarele, asa întotdeauna sa-mi fii mie, roabei Tale, ajutor nedepartat". Ighemonul, vazând-o ca petrece nevatamata de fiare, s-a umplut de mai multa mânie si a poruncit ostasilor sa ucida fiarele, iar pe sfânta mucenita s-o lege împreuna cu surorile ei si sa le arunce în temnita.

Dar în temnita li s-a aratat îngerul Domnului, stralucindu-le,cu negraita lumina si zicându-le: „Nu va temeti, fecioarele lui Hristos, caci rugaciunile voastre s-au suit înaintea lui Dumnezeu si acum vi s-au gatit cununile la cer!" Acea lumina neobisnuita ce a stralucit temnita au vazut-o si strajerii, care, umplându-se de frica si de spaima, au strigat: „Cu adevarat, Unul este adevaratul Dumnezeu, pe care aceste fecioare îl propovaduiesc!"

Iar a doua zi, a zis ighemonul catre slujitori: „Sa-mi aduceti pe fermecatoarea aceea, care ieri m-a ocarât pe mine si pe zeii mei cu batjocura". Si îndata Sfânta Mucenita Arhelaia a fost pusa înaintea judecatii aceluia si a zis catre el: „O, muncitorule, nu eu, ci lucrurile tale cele rele îti aduc hula si necinste, si înca si

focul cel nestins ti-1 pregatesc tie, ca sa arzi într-însul, muncindu-te cu zeii tai în veci. Iar de vei voi sa te scapi de vesnicele munci, asculta cuvintele mele cele de folos si primeste sfatul meu cel sanatos: Crede în Dumnezeu Tatal, Cel ce te-a zidit pe tine; si întru Iisus Hristos, Unul nascut Fiul Lui; si întru Duhul Sfânt, Care din Tatal purcede. Acesta este Dumnezeu, Unul în Treime, slavit si sus si jos!"

Iar ighemonul, socotind cuvintele acestea de râs si de nebunie, a raspuns împotriva lor, zicând: „De vei voi tu sa crezi mie si zeilor mei, te voi darui cu bogatii si daruri si vei primi loc înalt între femeile cele luminate ale Romei; iar de nu vei asculta de mine, te voi da spre batjocura desfrânatilor celor fara de rusine si dupa aceea, muncindu-te cu amar, te voi rândui la moarte cumplita; iar trupul tau îl voi arunca sa-1 manânce câinii, fiarele si pasarile". Sfânta a raspuns: „Eu am ajutor pe Domnul meu Iisus Hristos, Care, precum este pazitor al sufletului meu, asa si al trupului, si ma va feri pe mine de întinaciunea cu care tu te gândesti sa ma necinstesti, precum si pe cele ce au patimit mai înainte de mine le-a ferit neîntinate de cei necredinciosi. Iar de moarte nu am grija, pentru ca astept sa dobândesc viata cea vesnica de la Domnul meu, Care ma va numara pe mine cu îngerii Sai cei sfinti, în bucuria cea nesfârsita".

Atunci ighemonul a poruncit sa dezbrace pe sfânta si sa-i strujeasca cinstitul ei trup cel fecioresc cu piepteni de fier si sa o bata aspru, iar ranile ei sa le stropeasca cu untdelemn fierbinte si cu smoala pregatita pentru aceea. Astfel au strujit trupul ei cel sfânt si l-au ars pâna la oase, încât toti cei ce venisera la acea priveliste si priveau la acea patimire a sfintei mucenite, se minunau foarte, cum fecioara, care era de firea cea neputincioasa, putea suferi atât de cumplite munci si sa fie vie! Atunci Sfânta Arhelaia, ridicându-si ochii în sus si înaltându-si mâinile în chipul crucii, a zis: „Stapâne, priveste din cer, de la scaunul cel sfânt al Tau, spre roaba Ta cea credincioasa, stinge focul cel arzator cu roua darului Tau, si fa usurare din dureri trupului meu întru ranile cele facute mie de acest muncitor".

Abia a grait aceste cuvinte si îndata a rasarit pe capul ei o lumina minunata si un glas s-a auzit zicând: „Nu te teme, sunt cu tine". Si vazând muncitorul pe sfânta petrecând nevatamata, se mânia si scrâsnea cu dintii. Deci era acolo o piatra foarte mare, care abia putea fi miscata de multi oameni. Atunci muncitorul a poruncit ca sa o ridice si sa puna sub ea pe mucenita, ca sa fie zdrobita de greutatea fara de masura a pietrei. Si dupa ce slujitorii au facut aceea, deodata îngerul Domnului, care statea nevazut lânga fecioara, a pravalit acea piatra în alta parte si piatra a ucis pe slujitorii muncitorului; iar sfânta s-a aflat vie, laudând pe Dumnezeu si cântând: „Bine esti cuvântat Doamne, Dumnezeul parintilor nostri, Care mântuiesti pe cei ce nadajduiesc spre Tine!"

Iar poporul vazând acea minune, a strigat: „Adevarat este Dumnezeul crestinilor, cel propovaduit de mucenita". Ighemonul a zis catre ai sai: „Ce sa facem acestei fermecatoare? Iata, biruieste toate muncile; luati-o si duceti-o afara din cetate, asemenea luati si pe cele doua fecioare ce-i urmeaza ei si pe toate trei sa le ucideti cu sabia". Deci ostasii, luând pe sfintele mucenite, care aveau mâinile legate înapoi, le-au scos afara din cetate.

Si ajungând la locul cel de ucidere, pe când ostasii voiau sa le taie, au vazut aratare îngereasca si s-au spaimântat; caci sfintii îngeri, care priveau la patimirea sfintelor mucenite, s-au apropiat sa ia cu slava sufletele lor cele mucenicesti. Si vazând ostasii venirea de fata a acelor îngeri, s-au temut si stateau tremurând, ca si cum ar fi uitat de sine. Iar Sfânta Arhelaia, savârsind rugaciunea sa, a zis catre ostasi: „Indepliniti porunca voastra!" Iar ostasii au raspuns: „Nu îndraznim, stapâna, de vreme ce ne-a cuprins o mare frica!" Atunci toate sfintele fecioare împreuna le-au zis: „De nu faceti cele poruncite voua, nu veti avea parte cu noi". Iar ostasii, auzind acestea, si-au tras sabiile si le-au taiat capetele lor.

Astfel cele trei sfinte cuvioase mucenite, curatele fecioare Arhelaia, Tecla si Susana, savârsind nevointele lor, au intrat în camara cea cereasca si au stat cu îngerii, înaintea Tatalui si a Fiului si a Sfântului Duh, Dumnezeu Cel în Treime închinat, Caruia I se cuvine slava în veci. Amin.

SFINTELE MUCENIŢE CHIRIACHIA, CALERIA ŞI MARIA
(6 IUNIE)

Chiriachia, Caleria si Maria, mucenitele lui Hristos, au fost din cetatea Cezareea a Palestinei. Ele, învatând de la un crestin credinta lui Hristos si lepadând jertfele cele urâte ale idolilor, s-au apropiat de Hristos si s-au botezat. Si sedeau într-o coliba petrecând în tacere si rugându-se lui Dumnezeu ca sa se strice pâna la sfârsit înselaciunea idoleasca, iar credinta lui Hristos sa straluceasca în toata lumea si sa înceteze prigonirea împotriva crestinilor. Astfel vietuind ele în posturi si în rugaciuni, au fost pârâte de slujitorii de idoli la mai marele acelei tari, care le-a silit sa se lepede de Hristos si sa se închine idolilor. Dar ele nicidecum n-au voit sa faca aceasta, deci au fost muncite fara de mila cu batai, si în acele munci si-au dat sufletele lor în mâinile lui Dumnezeu.

SFÂNTUL MUCENIC TEODOT AL ANCIREI
(7 iunie)

Acest Sfânt Mucenic Teodot este pus în Sinaxarul lunilor de doua ori; asemenea si pomenirea lui se cinsteste cu cuvioasa slujba în Biserica de doua ori: o data la 18 mai, zi în care au patimit sfintele sapte fecioare ale caror cinstite moaste el le-a îngropat si pentru care a fost pârât la ighemon, iar a doua oara, în 7 iunie, zi în care i s-a taiat capul, dupa ce a luat multe si felurite munci pentru Hristos.

Sfântul Teodot, tainuitul rob al lui Hristos, a trait în Ancira Galatiei pe vremea împaratiei lui Diocletian si Maximian. El lua în taina trupurile sfintilor mucenici, care se ucideau în acea vreme pentru Hristos si se aruncau spre mâncarea câinilor, a fiarelor si a pasarilor, si le îngropa cu cinste. Iar când a scos noaptea din apa trupurile celor sapte fecioare înecate în iezer, atunci a fost prins de ighemonul Teotecn si, fiind muncit cumplit, a luat sfârsit de sabie.

Sfântul Mucenicul Teodot, mai înainte de a intra în nevointa muceniceasca, a facut multe lucruri bune. La început s-a luptat împotriva poftelor trupesti, desi era casatorit dupa lege, a ridicat razboi duhovnicesc, supunându-si trupul duhului. El atât de mult a sporit în fapte bune, încât si altora putea sa le fie învatator al curatiei si al întregii întelepciuni.

Si de mirare era la el aceasta ca, prefacându-se ca duce viata de cârciumar, facea multa negutatorie duhovniceasca, câstigând lui Dumnezeu multe suflete omenesti, pentru ca, sub chipul de cârciumar, lucra apostoleste în taina ca un episcop, iar prin învataturile si sfatuirile sale de Dumnezeu insuflate, aducea pe elini si pe iudei la Biserica lui Hristos, iar pe cei pacatosi îi povatuia la pocainta. El avea si darul tamaduirii, caci, prin punerea mâinilor si prin rugaciune, tamaduia toate bolile trupesti cele netamaduite între oameni; iar prin cuvântul cel mântuitor de suflete, vindeca ranile cele sufletesti.

Viata si patimirea lui, împreuna cu a sfintelor sapte fecioare, a fost pusa pe larg în ziua de optsprezece mai, în care au patimit acele fecioare.

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC MARCEL, PAPA ROMEI ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL
(7 iunie)

Sfântul Marcel a fost de neam roman si tatal sau se numea Benedict. El a luat scaunul Bisericii Romei dupa Sfintitul Mucenic Marcelin si a stat pe dânsul cinci ani si sase luni, în zilele pagânilor împarati ai Romei Diocletian, Maximian Erculie, Maximian Galerie si Maxentie.

Pe vremea aceea, în Roma se petreceau urmatoarele fapte: Maximian Erculie, pe care Diocletian îl luase cu sine la împaratie, s-a întors din partile Africii si, vrând sa faca un lucru placut împaratului Diocletian care zabovea în Rasarit, a început a zidi în Roma, în numele lui, niste palate de piatra care se numeau "terme" - adica bai calde - pentru spurcatele lor odihne. Si aflând printre ostasii Romei multi care credeau în Hristos, a luat de la dânsii cinstea ostaseasca si i-a judecat la o robie ca aceasta - precum Faraon de demult pe israeliteni în Egipt - ca unii sa faca caramizi, altii var, iar altii sa sape la pamânt si sa care piatra la zidirea acelor palate. Aceasta o facea spre batjocura tuturor crestinilor din Roma, deoarece stia ca multi romani, nu numai din poporul cel de rând, dar si din cei de neam mare, tineau credinta crestineasca, desi nu pe fata.

Pe atunci era în Roma un barbat oarecare, bogat si cinstit, crezând în Hristos, cu numele Trason. Acela vazând pe crestinii cei chinuiti în robia cea grea si slabiti de foame, a început a le da în ascuns hrana din averile sale, haine si toate cele de trebuinta, prin ajutorul a patru barbati temator de Dumnezeu, alesi de el pentru aceasta, ale caror nume erau acestea: Sisinie, Chiriac, Smaragd si Larghie.

Si înstiintându-se de aceasta fericitul Marcel, s-a umplut de bucurie mare pentru milostenia facuta sfintilor. Deci, chemând la el pe cei patru barbati si aflând de toate îndurarile lui Trason, i-a multumit foarte mult; iar pe Sisinie si pe Chiriac i-a facut diaconi ai Bisericii Romei. Dar, într-o noapte, pe când cei doi diaconi duceau în spate hrana trimisa sfintilor mucenici de Trason, au fost prinsi de ostasii pagâni si dusi la tribunul Exuperie. Iar tribunul, vazându-i pe ei, a poruncit sa-i arunce în temnita poporului. Iar a treia zi a spus de dânsii împaratului Maximian, iar împaratul i-a osândit la aceeasi robie la care lucrau si ceilalti, si au fost numarati în rândul celor ce carau nisip la zidirea bailor.

Si era acolo un barbat oarecare, anume Saturnin, batrân cu anii, care nu putea sa duca sarcina ce i se punea pe spate. Deci fericitii diaconi Sisinie si Chiriac ajutau acelui batrân si nu numai sarcinile lor le purtau, dar si sarcinile altora; iar în gura lor aveau neîncetata cântare de psalmi spre slava lui Dumnezeu. Toate acestea le-au spus strajerii tribunului, iar tribunul, împaratului. Atunci împaratul a poruncit ca sa fie adus Sisinie înaintea lui. Si vazându-1 pe el împaratul, 1-a întrebat: „Cum te numesti?" Sfântul a raspuns: „Eu, pacatosul, ma numesc Sisinie si sunt rob al robilor Domnului nostru Iisus Hristos". Zis-a Maximian: „Care sunt stihurile pe care voi le cântati?" Raspuns-a diaconul: „Daca ai fi cunoscut puterea stihurilor celor ce se cânta de noi, ai fi cunoscut si pe Ziditorul tau". Zis-a împaratul: „Si cine este ziditorul meu, daca nu nebiruitul Erculie?" Grait-a diaconul: ,,Noua ne este urâciune nu numai a-1 numi, dar si a auzi de dânsul". Imparatul a zis: „Alege-ti una din doua: ori sa aduci jertfa zeului Erculie, ori îti voi arde trupul în foc". Sfântul a raspuns: „Eu doresc de mult aceasta, ca sa ma învrednicesc a patimi pentru Hristos Dumnezeul meu, ca astfel sa primesc cununa cea dorita a muceniciei".

Si mâniindu-se împaratul, 1-a dat spre muncire lui Laodichie eparhul. Iar acela 1-a aruncat în temnita lui Mamertin si acolo a petrecut mucenicul 17 zile. Dupa împlinirea zilelor acelora, eparhul voia ca pe Sfântul Sisinie diaconul, legatul lui Hristos, sa-1 aduca înaintea sa la întrebare. Deci, fiind scos din temnita, a fost dus mai întâi la mai marele închisorii, Apronian, care cautând spre el, 1-a vazut luminat cu o lumina preaminunata din cer si a auzit înca si un glas, graind: Veniti binecuvântatii Parintelui Meu, de mosteniti împaratia cea gatita voua de la facerea lumii. Deci umplându-se Apronian de spaima si de cutremur, a cazuti la picioarele Sfântului Sisinie si a zis: „Te jur pe Hristos, pe care îl propovaduiesti, ca sa ma botezi fara de întârziere, si sa ma faci partas cununii tale". Deci, în acel ceas a fost adusa apa, iar Sfântul diacon Sisinie, învatând pe Apronian, a binecuvântat apa si 1-a bagat gol într-un vas plin cu apa

pe cel ce-1 învatase, si i-a zis: „Crezi întru Unul Dumnezeu, Tatal Atottiitorul si în Fiul Lui Cel Unul nascut, în Domnul nostru Iisus Hristos, si în Duhul Sfânt?" El a raspuns: „Cred". Sfântul Sisinie a grait: „Sa te lumineze pe tine Tatal, Fiul si Sfântul Duh". Apoi 1-a scos din apa.

Dupa aceea 1-a dus la Sfântul Marcel papa si acela a uns pe cel nou luminat cu Sfântul Mir. Dupa aceea, savârsind Sfânta Liturghie, i-a împartasit pe amândoi si pe toti cei ce erau acolo, cu Preacuratul Trup si Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos.

Intr-aceeasi zi, pe la amiaza, eparhul Laodichie a poruncit sa puna înaintea sa pe Sisinie diaconul. Deci a venit cu dânsul fericitul Apronian, mai marele închisorii, robul lui Hristos cel nou luminat, si a început a striga catre eparh, zicând: „Pentru ce va ridica pe voi diavolul împotriva robilor lui Dumnezeu, ca sa faceti atâtea rautati celor nevinovati?" Iar eparhul, minunându-se de cuvintele Iui Apronian, a zis catre dânsul: „Dupa cum vad, si tu te-ai facut crestin!" Fericitul Apronian a raspuns: „Amar mie, ticalosul, ca mi-am pierdut zilele în pagânatate, necunoscând pâna acum pe adevaratul Dumnezeu". Eparhul a zis: „Cu adevarat acum îti vei pierde zilele". Si a poruncit sa-i taie capul, zicând: „De nu va pieri acesta, apoi multi vor pieri dupa el". Si a scos pe Sfântul Apronian afara din cetate, ca la doua mile, si taindu-i capul pe calea Salariei, sfântul a luat astfel cununa muceniciei.

Dupa aceea, eparhul a poruncit ca pe Sfântul diacon Sisinie si pe batrânul Saturnin cel mai sus pomenit sa-i arunce în temnita, zicând catre ei: „De nu veti jertfi zeilor, va voi pierde cu felurite munci". Si sezând ei în temnita, veneau multi necredinciosi, care erau botezati de ei fara de temere. Iar dupa ce au trecut patruzeci de zile, eparhul Laodichie, auzind despre aceea, a poruncit sa pregateasca divan în capistea zeitei Teliuri si, sezând acolo, a poruncit sa aduca pe batrânul Saturnin si pe diaconul Sisinie. Deci, aducându-se înaintea lui cei legati pentru Hristos, ferecati cu lanturi de fier si cu picioarele desculte, eparhul le-a zis: „Ce? înca n-ati lepadat desarta înselaciune crestineasca si oare nu voiti sa va închinati zeilor, carora se închina împaratii?" Raspuns-a Sfântul Sisinie diaconul: „Noi, pacatosii, ne închinam Domnului nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, si niciodata nu ne vom pleca capetele noastre înaintea diavolilor si pietrei celei neînsufletite". Laodichie a zis: „Sa se aduca aici catui de arama, în care se aduce zeilor tamâie". Deci îndata au adus catuile cele de arama pline cu carbuni aprinsi, iar muncitorul silea pe sfinti ca sa aprinda tamâie zeilor. Atunci Sfântul batrân Saturnin a zis: „Domnul sa sfarâme pe zeii pagânilor". Si îndata topindu-se catuile cele de arama, s-au varsat ca apa. Aceasta vazând-o doi ostasi, Papie si Mavru, au strigat, zicând: „Cu adevarat Dumnezeu este Iisus Hristos, pe Care îl cinstesc Sisinie si Saturnin". Deci, umplându-se de mânie eparhul Laodichie, a poruncit sa spânzure pe Sfintii Mucenici Saturnin si Sisinie pe un lemn de muncire si sa-i bata aspru cu vine si cu toiege noduroase. Iar ei ziceau: „Slava Tie, Doamne Iisuse Hristoase, ca ne-ai învrednicit a fi prieteni robilor Tai care au patimit pentru Tine!" Iar ostasii Papie si Mavru, privind la patimirea sfintilor, iarasi au strigat, zicând eparhului: „Pentru ce va ridica pe voi diavolul împotriva robilor lui Dumnezeu, sa-i munciti fara de vina?" Iar Laodichie, mâniindu-se pe acei ostasi, a poruncit sa-i bata cu pietre peste gura, si sfarâmându-le gura, i-a aruncat în temnita.

Iar mucenicii lui Hristos fiind spânzurati spre muncire, eparhul a poruncit sa li se arda subtiorile cu lumânari aprinse. Si patimind ei unele ca acestea, multumeau lui Dumnezeu cu fete luminoase. Apoi, într-aceeasi zi, muncitorul a hotarât asupra lor osânda de moarte. Deci i-au luat de la muncire si i-au dus dupa cetate, pe calea Numentaniei, si acolo le-au taiat capetele lor. Iar Trason, barbatul dreptcredincios mai sus pomenit, cu preotul Ioan, luând trupurile lor, le-a îngropat la mosia sa, lânga calea Salariei.

Iar ostasii cei aruncati în temnita, Papie si Mavru, dorind Sfântul Botez, se rugau lui Hristos si au iesit din temnita prin usile deschise, neoprindu-i nimeni si, mergând la preasfintitul papa Marcel, au primit de la el Sfântul Botez. Iar dupa Botez, mergând, iarasi s-au predat ostasilor care îi cautau si au fost dusi înaintea eparhului. Si vazându-i eparhul, a zis catre ei: „Acum am cunoscut ca voi sunteti crestini". Sfântul Papie a zis: „Cu adevarat suntem crestini". Eparhul Laodichie a zis: „Lepadati desarta înselaciune crestineasca si închinati-va zeilor, carora se închina împaratii". Sfântul Mavru a raspuns: „Sa se închine lor toti cei ce s-au deznadajduit de sufletele lor, ca sa piara în veci". Eparhul a zis: „Voi v-ati deznadajduit de sufletele

voastre, de nu veti jertfi zeilor celor fara de moarte. Ascultati-ma pe mine si faceti cele ce va zic, ca sa fiti vii".

Sfântul Papie a raspuns: „Tu jertfeste-te lor, ca sa vietuiesti în muncile cele vesnice!" Atunci eparhul a poruncit sa-i întinda la pamânt si sa-i bata foarte tare cu bete. Iar ei, fiind batuti fara de mila, nu strigau nimic altceva, decât numai aceasta: „Iisuse Hristoase, ajuta noua, robilor Tai!" Dupa aceea muncitorul a poruncit sa-i bata cu vergi de plumb. Si astfel, fiind batuti mult, si-au dat sufletele lor în mâinile lui Dumnezeu, iar trupurile lor, luându-le noaptea Ioan preotul, le-a îngropat cu cinste, dupa porunca Sfântului Marcel papa, lânga mormântul Sfintilor Mucenici Sisinie si Saturnin, care au patimit mai înainte.

Intr-acea vreme a venit la Roma si împaratul Diocletian, iar Laodichie eparhul a spus împaratilor toate cele despre sfintii mucenici, cum, muncindu-i pe ei, i-a pierdut cumplit. Iar împaratii s-au bucurat de aceea si l-au laudat pe el pentru acel lucru.

Iar Sfântul Chiriac, diaconul cel pomenit mai sus, pe care 1-a facut diacon preasfintitul papa Marcel împreuna cu Sfântul Sisinie, era în temnita si în robia cea grea cu Smaragd si cu Larghie, ca si cu alti multi ostasi ai lui Hristos. Ziua erau scosi la lucrul cel greu, iar noaptea erau închisi în temnita. Iar fericitului Chiriac i se daduse darul de la Dumnezeu ca sa tamaduiasca neputintele; si, venind multi la el, îsi aduceau pe neputinciosii lor, iar Sfântul Chiriac facând rugaciune peste ei, îi tamaduia. Si orbii se luminau, cei slabanogi primeau sanatate, diavolii erau izgoniti din oameni si cu rugaciunile sfântului se tamaduiau toate bolile.

Si împaratul Diocletian avea o fiica pe nume Artemia, care, cu îngaduinta lui Dumnezeu, s-a îndracit si era muncita de duhul cel necurat. Deci, înstiintându-se Diocletian despre acea nenorocire, s-a mâhnit foarte tare si de întristare n-a gustat hrana în ziua aceea. Iar când a intrat în odaia fiicei sale, unde se îndracea ea, diavolul a strigat prin gura fecioarei, zicând: „Nu voi iesi, nici va putea cineva sa ma izgoneasca, de nu va veni Chiriac diaconul".

Deci Diocletian îndata a poruncit sa caute pe Chiriac. Si, aflându-l în legaturi, l-au adus la împarat cu amândoi tovarasii sai, cu Smaragd si cu Larghie. Iar împaratul 1-a rugat sa intre în odaia fiicei sale si sa ajute aceleia ce patimeste. Si mergând Sfântul Chiriac la ea, a zis duhului celui necurat ce o muncea: „în numele Domnului nostru Iisus Hristos, îti poruncesc sa iesi din aceasta fecioara!" Iar diavolul a raspuns prin gura ei: „De voiesti sa ies dintr-însa, da-mi alt vas în care sa intru!" Sfântul Chiriac a zis: „De poti, intra în trupul meu". Raspuns-a diavolul: „Nu pot intra în vasul tau, caci este închis si pecetluit din toate partile". Sfântul Chiriac i-a zis: „în numele Domnului nostru Iisus Hristos, Cel rastignit, iesi dintr-însa, ca sa fie vasul curat spre slujba Duhului Sfânt!"

Atunci necuratul duh a strigat, zicând: „O, Chiriac, daca ma izgonesti de aici, te voi rândui sa mergi tocmai în Persia". Zicând aceasta, a iesit; iar fecioara Artemia, scapând din muncirea diavoleasca, a strigat catre sfântul, zicând: „Te jur pe Dumnezeul pe Care îl propovaduiesti, sa ma botezi; pentru ca vad de departe pe Domnul Cel propovaduit de tine". Si statea acolo si maica ei, împarateasa Sirena, si s-a umplut si ea de îndoita bucurie; pe de o parte, pentru tamaduirea fiicei sale; iar pe de alta, pentru puterea lui Hristos, de vreme ce în taina era crestina. Deci, gatind apa a doua zi, au botezat pe fecioara Artemia în numele Tatalui si al Fiului si al Sfântului Duh, în ascuns de împaratul Diocletian.

Dintr-acel timp, Sfântul Chiriac s-a facut cunoscut împaratului, care 1-a pus în libertate împreuna cu prietenii lui, Smaragd si Larghie. Si i-a dat lui împaratul casa în Roma aproape de termele sale, poruncindu-i sa petreaca fara de temere. Iar împarateasa Sirena îsi învata pe fiica sa sa iubeasca pe Hristos cu toata osârdia si sa pazeasca legea Lui cu credinta. Si nu dupa multa vreme a venit la Diocletian o scrisoare de la împaratul Persiei, rugându-1 sa trimita pe diaconul Chiriac, deoarece fiica lui se îndraceste, iar diavolul striga prin gura ei: „Nimeni nu poate sa ma izgoneasca, decât numai Chiriac, diaconul Romei". Atunci împaratul a zis sotiei sale, împarateasa Sirena, sa-1 cheme la dânsa pe Chiriac si sa-1 roage sa mearga în Persia la fiica împaratului cea îndracita.

Deci, Sfântul Chiriac fiind chemat la împarateasa si aflând de scrisoarea din Persia, a zis: „In numele Domnului meu Iisus Hristos, voi merge fara sa ma îndoiesc". Deci, gatit fiind de împarateasa cu cele trebuincioase pentru cale, s-a dus cu prietenii sai, Smaragd si Larghie. Si ajungând în Persia si intrând la fata cea îndracita, diavolul a strigat prin gura ei: „Chiriac, iata te-am ostenit pâna aici, precum ti-am fagaduit!" Sfântul a raspuns: „Cu ajutorul Stapânului meu Iisus Hristos am venit aici, ca si de aici sa te izgonesc pe tine; de aceea îti poruncesc, duhule necurat, în numele lui Iisus Hristos sa iesi din fecioara aceasta si de acum sa nu te mai întorci într-însa".

Diavolul a zis: „Dar te-ai ostenit, Chiriace! Stai mai întâi si te odihneste". Sfântul a raspuns: „Cu ajutorul lui Dumnezeu, Cel ce le rânduieste pe toate, nu m-am ostenit". Diavolul a zis: „însa eu ceea ce am voit, aceea am si facut! Am fagaduit ca te voi aduce pe tine în Persia si iata ca te-am adus!" Sfântul a raspuns: „Neputinciosule si ticalosule, tu nu pe toate câte le voiesti le poti face, ci pe câte Ziditorul nostru îti îngaduie!" Atunci diavolul a început a munci pe fecioara; iar sfântul diacon a cazut cu fata la pamânt, rugându-se lui Dumnezeu cu lacrimi. Si striga diavolul catre sfânt: „Daca ma izgonesti, apoi da-mi alt vas în care sa intru!" Iar sfântul i-a zis lui: „Lipsitule, tu nu ai parte nicaieri în zidirea lui Dumnezeu, ci te alunga de pretutindeni puterea cea nebiruita si atotputernica a Domnului meu Iisus Hristos!"

Atunci diavolul îndata a iesit din fecioara si, fugind, striga prin vazduh, zicând: „O, ce nume înfricosat, care ma izgoneste cu sila pe mine!" Din ceasul acela, fecioara, care se numea Iovia, s-a facut sanatoasa si a crezut în Hristos, primind Sfântul Botez. De atunci multi din casa împarateasca au crezut în Hristos, botezându-se ca la patru sute de barbati si femei. Dupa aceea, împaratul Persiei i-a dat lui multe daruri, dar el nu a luat nimic, îndestulându-se numai cu pâine si apa. Si petrecând în Persia patruzeci si cinci de zile, a plecat de acolo, întorcându-se cu o scrisoare de multumire de la împaratul Persiei catre împaratul Romei, pe care Diocletian a primit-o cu cinste. Iar împarateasa Sirena si fiica ei Artemia, vazând pe Sfântul Chiriac, s-au bucurat de întoarcerea lui.

Nu dupa multa vreme, Diocletian s-a dus de la Roma la Rasarit, iar Maximian Erculie s-a dus la Mediolan, unde fiecare si-au lasat si rânduielile lor cele împaratesti. Iar celalalt Maximian, care se numea Galerie, pe care Diocletian si-1 facuse lui în loc de fiu, si-i daduse de sotie pe fiica sa, Valeria, sora Artemiei cea mai mare, acela, venind în Roma, a început a prigoni si a ucide pe crestini. Si prinzând pe Sfântul Chiriac diaconul, caci se mâniase pe el pentru Artemia, fiindca o adusese la credinta în Hristos, 1-a aruncat în temnita împreuna cu prietenii lui, Smaragd si Larghie. Iar când muncitorul mergea undeva, poruncea sa poarte înaintea caretei sale pe Chiriac dezbracat si legat în lanturi; iar aceasta o facea spre înfricosarea celorlalti crestini.

Odata, mergând tiranul într-un loc oarecare, 1-a întâmpinat Sfântul Marcel papa, si a strigat catre dânsul, zicând: „Pentru ce batjocoresti slugile lui Dumnezeu, care se roaga pentru împaratia ta?" Iar tiranul, mâniindu-se, a poruncit sa-1 bata aspru cu bete pe Sfântul Marcel si sa-1 puna sa dea hrana dobitoacelor. Deci Sfântul Marcel a fost pus acolo la dobitoace ca sa le hraneasca, iar strajerii îl pândeau ca sa faca cu silinta porunca lui. Iar pe Sfântul Chiriac cu tovarasii lui, împaratul i-a dat lui Carpasie, ajutorul lui, zicând: „Pe vrajitorii acestia, care aduc pe popor la crestinatate, sa-i silesti la jertfe cu munci".

Iar Carpasie, luând pe sfânt si pe cei împreuna cu dânsul, mai întâi i-a aruncat în temnita. Apoi, sezând la judecata în capistea Teliuriei, a pus de fata la întrebare pe Sfintii Mucenici Chiriac diaconul si prietenii lui, Smaragd si Larghie, si pe al patrulea, care era legat cu dânsii, cu numele Criscentian, care asemenea sedea în temnita pentru Hristos. Si a zis catre dânsii Carpasie: „Pentru ce nu ascultati porunca împarateasca si nu voiti sa aduceti jertfe zeilor celor fara de moarte?" Sfântul Chiriac si cei cu dânsul au raspuns: „Pe noi singuri ne aducem jertfa Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce petrece în veci".

Carpasie a zis catre Chiriac: „Batrânetile tale te-au facut alb, însa eu le voi preface în tinerete". Deci, a poruncit sa fiarba smoala, care a turnat-o pe capul sfântului. Iar acela a strigat, zicând: „Slava Tie, Doamne, ca ne învrednicesti pe noi, robii Tai, a intra pe portile împaratiei Cerului!" Dupa aceea, muncitorul a poruncit ca pe Criscentian sa-1 spânzure dezbracat de lemnul de muncire, sa-1 bata tare cu vine si cu toiege, sa-1 strujeasca cu unghii de fier si sa-i arda coastele cu foc. Si fiind în acele munci,

Sfântul Mucenic Criscentian a multumit lui Dumnezeu si si-a dat duhul. Apoi muncitorul a poruncit ca trupul lui sa-1 arunce afara si sa-1 lase neîngropat spre mâncarea câinilor; iar pe ceilalti mucenici i-a aruncat în temnita. Iar pururea pomenitul preot Ioan venind noaptea si luând trupul mucenicului, 1-a îngropat cu cinste, împreuna cu mucenicii zisi mai înainte.

Apoi, dupa patru zile, tiranul scotând pe Chiriac singur, i-a zis: „Pentru ce cobori în iad cu munci zilele batrânetilor tale? Jertfeste zeilor si vei fi viu!" Sfântul a raspuns: „Eu doresc totdeauna sa fiu muncit pentru Hristos Dumnezeu si sa-I jertfesc Lui; iar zeilor vostri sa jertfeasca aceia, care n-au cunoscut pe adevaratul Dumnezeu, Ziditorul lor". Atunci Carpasie, mâniindu-se, a poruncit sa-1 spânzure gol la muncire si 1-a muncit ca si pe Sfântul Criscentian, batându-1 cu vine de bou si cu toiege, strujindu-1 cu unghii de fier si arzându-1 cu foc. Iar mucenicul lui Hristos, rabdând toate acestea, striga cu vitejie: „Miluieste-ma pe mine, pacatosul, Doamne al meu, Iisuse Hristoase! Slava Tie, Fiul lui Dumnezeu!"

Si vazând Carpasie ca nici un fel de munci nu pot sa-1 sileasca pe Chiriac a jertfi zeilor, a poruncit sa înceteze a-1 munci si, ducându-se el însusi, a spus împaratului toate cele despre el si despre ceilalti mucenici. Si a poruncit împaratul ca pe Chiriac si pe toti cei ce se aflau cu el în legaturi sa-i dea la moarte.

Si se aflau într-acea temnita, în care era Sfântul Chiriac cu tovarasii sai, douazeci si unu de barbati si femei, care erau tinuti în legaturi pentru Hristos. Deci, pe toti acestia, scotându-i din cetate, i-au taiat cu sabia, împreuna cu Sfântul Chiriac, cu Smaragd si cu Larghie. Iar preotul Ioan a venit noaptea, având cu el multi frati în ajutor si, adunând trupurile mucenicilor, le-a îngropat în acelasi loc. Tot într-acea vreme si fericita Artemia, fiica împaratului Diocletian, care atunci era în Roma, a fost muncita de acel pagân tiran Maximian si a fost ucisa pentru Hristos. Astfel, ticalosul acela n-a crutat nici sângele cel de aproape al sau; pentru ca Artemia era sora dreapta a Valeriei, femeia lui, iar el, numindu-se fiu al lui Diocletian, numea pe Artemia sora sa.

Dupa uciderea Sfântului Chiriac si a celor cu el, Carpasie, cel numit mai sus, a cerut împaratului sa-i dea casa lui Chiriac, cea de lânga Termele lui Diocletian, pe care Diocletian o daduse lui Chiriac. Si intrând Carpasie în casa aceea, a vazut într-însa un izvor ales, pe care-1 facuse Sfântul Chiriac, iar papa Marcel îl sfintise si acolo se botezau cei ce veneau la credinta lui Hristos.

Iar Carpasie a prefacut casa acea în baie de obste si în locas de desfrânare, spre batjocura si ocara crestinatatii. Si el însusi adeseori se spala acolo sau mai bine zis se întina, de vreme ce benchetuind cu tovarasii sai, faceau urâte pacate trupesti el si cei împreuna cu el. Iar într-o vreme, poruncind sa-i pregateasca lui acolo ospat, a intrat cu nouasprezece prieteni iubiti ai lui sa manânce, sa bea, sa se spele si sa se desfrâneze. Iar pe când îsi savârseau mângâierile lor, îndata au cazut toti morti, ucisi de puterea cea nevazuta a lui Dumnezeu. Si au fost cuprinsi de frica toti cei ce vietuiau împrejurul lor. Din acea vreme, au închis casa aceea si nimeni nu îndraznea sa intre într-însa. Dupa aceea, pagânul împarat Maximian Galerie s-a dus din Roma la Rasarit, iar în Roma Maxentie a rapit mai înainte împaratia care era sa fie a lui Constantin.

Intre timp, clericii Romei adunându-se, s-au dus noaptea la casa aceea, în care Sfântul Marcel era pus sa hraneasca dobitoacele, si au scos de acolo pe pastorul lor. Iar Maxentie, care a luat împaratia Romei cu rapire, a început, asemenea ca si împaratii cei mai dinainte, a munci pe crestini. Pe atunci erau în Roma doua femei de bun neam de senatori, Priscila si Luchina, amândoua vaduve si credincioase roabe ale lui Iisus Hristos, Caruia îi slujeau cu osârdie. Ele aveau multe averi, pe care le puneau spre slujba sfintilor la toate trebuintele. Acelea au zidit din averile lor niste gropnite alese pentru îngroparea trupurilor mucenicilor; caci atunci multime fara de numar de crestini erau ucisi pentru marturisirea numelui lui Hristos. Deci Priscila a zidit o gropnita lânga calea Salariei, ca la trei stadii departe de cetate; iar Luchina a zidit o gropnita lânga calea Ostiniei, departe ca la sapte stadii de cetate. Si luau noaptea în taina trupurile mucenicilor, aruncate spre mâncarea câinilor, fiarelor si pasarilor, si le puneau cu cinste în gropnitele lor.

Iar când Sfântul Marcel a fost scos de clericii sai de la hrana dobitoacelor, a mers cu fericita Luchina la locul unde au fost taiati Sfântul Mucenic Chiriac, cu Smaragd si cu Larghie si, luând din pamânt sfintele lor moaste, le-au învelit cu pânze curate, le-au uns cu aromate si le-au adus la gropnita Luchinei, unde le-au pus cu cinste în morminte de piatra. în aceeasi vreme, fericita Luchina a dat un sat din averile sale Bisericii Romei; iar casa sa cea frumoasa, care era în mijlocul Romei, a dat-o soborului credinciosilor, ca sa o prefaca în biserica. Si a sfintit papa casa aceea cu sfintenie bisericeasca si slujea într-însa Sfânta Liturghie, aducând lui Dumnezeu jertfa cea fara de sânge si savârsind laude lui Dumnezeu ziua si noaptea. In acest fel, casa Luchinei s-a facut casa lui Dumnezeu si biserica soborniceasca în Roma.

Deci pagânul împarat Maxentie s-a înstiintat despre aceea si, mâniindu-se asupra Luchinei, a osândit-o sa fie izgonita din cetate cu necinste, ca pe o mare pacatoasa, si toate averile ei le-a dat spre jefuire. Iar pe Sfântul Marcel s-a sârguit a-1 aduce la pagânatatea sa, dar n-a putut. Deci, înstiintându-se ca Sfântul Marcel a fost osândit de împaratul cel mai dinainte ca sa dea hrana dobitoacelor, aceeasi judecata a dat si el împotriva sfântului. Pentru aceea, vrând sa faca necinste nu numai Sfântului Marcel, ci si Bisericii, a prefacut în grajd de dobitoace casa Luchinei cea preafrumoasa si sfintita în biserica, si a poruncit ca acolo sa fie hranite multe dobitoace; iar pe Sfântul Marcel 1-a osândit ca în toate zilele vietii sale sa hraneasca dobitoacele într-acea casa, fiind sub paza. Deci acel preasfintit pazitor si hranitor al sufletelor omenesti s-a îndeletnicit noua luni cu slujba hranirii de dobitoace, marele slujitor al lui Dumnezeu fiind batjocorit ca un rob oarecare de necredinciosii slujitori de idoli. Si nu avea nici un fel de odihna si racorire; având mare lipsa de cele trebuincioase, caci nu avea nici hrana îndestulata, nici haine, si pazitorii nu lasau pe nimeni sa vina la el sa-i aduca ceva; iar îmbracamintea lui era una singura pe trup, toata din par aspru.

Deci, de o patimire si o osteneala ca aceasta, din pricina mirosului greu al dobitoacelor si din neajungerea celor de nevoie, slabind cu trupul, s-a îmbolnavit si si-a dat patimitorul sau suflet în mâinile lui Dumnezeu; iar trupul lui, luându-1 noaptea preotul Ioan, 1-a dus la gropnita Priscilei si acolo i-a facut cu clericii cinstita îngropare.

Astfel si-a sfârsit alergarea sa preasfintitul Marcel papa, trimitând înainte la Dumnezeu pe cei mai multi fii ai sai duhovnicesti prin calea muceniceasca, apoi mergând si el dupa ei, ca sa stea împreuna cu sfintii ierarhi, înaintea scaunului Arhiereului Celui Mare, a Domnul nostru Iisus Hristos, Caruia I se cuvine slava, acum si pururea si în vecii vecilor. Amin.

Nota. De vreme ce la începutul acestei povestiri a Sfântului Marcel s-a pomenit numele Sfântului Marcelin, Papa Romei, cel ce a fost mai înainte de dânsul; deci, nu este necuviincios lucru sa povestim ceva si de acesta aici; pe de-o parte, pentru folosul nostru, iar pe de alta, pentru deosebirea dintre Marcel si Marcelin.

SFÂNTUL SFINȚIT MUCENIC MARCELIN PAPA ROMEI
(7 iunie)

Sfântul Marcelin papa a luat scaunul Romei dupa Sfântul Gaius, pe vremea împaratiei lui Diocletian si Maximian, în zilele prea-cumplitei prigoniri asupra crestinilor, când, în treizeci de zile, s-au ucis cu felurite munci în Roma saptesprezece mii de crestini barbati si femei. Si fiind prins si Marcelin si adus la cercetare înaintea lui Diocletian, s-a temut de cumplitele munci si a pus tamâie pe idolescul altar si a jertfit în capistea Vestei si a Isidei. Iar împaratul dându-i lui cinste pentru aceea, l-a îmbracat într-o haina de mare pret si l-a numit prieten al lui. Deci întorcându-se Marcelin la casa sa, se tânguia si plângea cu amar, precum odinioara se tânguia si Sfântul Apostol Petru, când s-a lepadat de Hristos. Si se osândea singur pe sine si de sine se rusina, ca cel ce pe multi altii i-a întarit întru credinta si i-a îndemnat la muceniceasca nevointa, iar el însusi a cazut cu cumplita cadere. Deci, din aceasta pricina, suferea cu inima negrait.

Pe vremea aceea a fost în tara Campaniei, în cetatea ce se numea Sinuesa, un sobor duhovnicesc la care s-au adunat 180 de episcopi si preoti. Deci acolo a alergat Marcelin si, îmbracându-se în sac de par si cu cenusa presarându-se pe sine, cu inima sfarâmata a intrat în sobor la parinti, si stând ca un osândit înaintea lor, si-a marturisit pacatul sau înaintea tuturor si, tânguindu-se, a plâns si a varsat multe lacrimi, cerând judecata asupra sa. Iar ei au grait: „Singur cu gura ta judeca-te pe tine. Din gura ta a iesit pacatul, deci din gura ta sa iasa si judecata. Stim înca si pe Sfântul Petru ca pentru frica s-a lepadat de Hristos; dar, plângând amar, a câstigat mila de la Domnul sau". Deci Marcelin însusi a hotarât împotriva sa o judecata ca aceasta, zicând: „Straina de mine sa fie treapta cea sfintita, de care nu sunt vrednic. Deci, dupa moartea mea, trupul meu sa nu se dea obisnuitei îngropari, ci sa fie lepadat câinilor spre mâncare; iar cel ce va îndrazni sa-l îngroape pe el, acela sa fie blestemat".

Si întorcându-se Marcelin la Roma, dupa soborul acela, si luând haina cea de mult pret pe care i-o daduse Diocletian, a alergat la el si a aruncat haina înaintea lui, ocarându-l pe el si blestemând zeii lui cei mincinosi, iar pe sine marturisindu-se plângând ca a gresit amarnic. Iar împaratul umplându-se de mânie, l-a dat la muncire, apoi l-a osândit la moarte. Astfel fericitul Marcelin a fost dus la taiere afara din cetate, împreuna cu trei credinciosi: Claudie, Chirin si Antonin; iar dupa dânsul venea preotul Marcel, care avea sa ia scaunul dupa el. Pe acela chemându-l mucenicul lui Hristos, Marcelin, îl sfatuia sa fie tare în credinta. Si a poruncit pentru trupul sau ca nimeni sa nu îndrazneasca a-l îngropa în pamânt, ci sa fie aruncat spre mâncare câinilor. „Nu sunt vrednic - zicea el - de îngroparea omeneasca, nu sunt vrednic sa ma primeasca pamântul; deoarece m-am lepadat de Domnul meu, de Facatorul cerului si al pamântului".

Iar dupa ce a ajuns la locul de moarte, Sfintitul Mucenic Marcelin s-a rugat cu nadejde catre Iisus Hristos, Care primeste pe pacatosii cei ce se pocaiesc, si cu osârdie si-a întins grumazul sau spre taiere si a murit pentru Hristos, de care înainte se lepadase de frica. împreuna cu dânsul au mai fost taiati si alti trei barbati: Claudie, Chirin si Antonin, iar trupurile lor au fost aruncate pe cale, fara de îngropare. Iar dupa câteva zile, credinciosii, adunând trupurile lor noaptea, le-au îngropat; însa trupul lui Marcelin nimeni nu îndraznea sa-l ia si sa-l îngroape, deoarece pusese blestem ca trupul lui sa nu fie dat spre îngropare. Si a stat asa în drum treizeci si sase de zile. Atunci Sfântul Apostol Petru s-a aratat lui Marcel, care era papa acum, zicându-i: „Pentru ce n-ai îngropat înca trupul lui Marcelin pâna acum?" Marcel a zis: „Ma tem de blestemul lui, pentru ca pe toti i-a blestemat, ca nimeni sa nu îndrazneasca a-i îngropa trupul lui". Atunci apostolul a zis: „Oare nu-ti aduci aminte de ceea ce este scris, ca cel ce se smereste pe sine, acela se va înalta? Deci du-te si-l îngroapa pe el cu cinste".

Iar Marcel papa sculându-se, a mers si a luat cinstitele moaste ale mucenicului si le-a îngropat pe ele în gropnita Priscilei, de lânga calea Salariei. Astfel s-a sfârsit Sfintitul Mucenic Marcelin papa, lasând pilda de pocainta tuturor celor ce într-acea vreme cadeau într-un pacat ca acesta; pentru ca multi înfricosându-se atunci de munci, se lepadau de Hristos. Iar noi sa slavim negraita milostivire a lui Dumnezeu, acum si pururea si în vecii vecilor. Amin.

ADUCEREA MOAŞTELOR SFÂNTULUI MARELUI MUCENIC TEODOR STRATILAT
(8 iunie)

Sfântul Mare Mucenic Teodor a patimit pentru Hristos de la pagânul împarat Lichinie, în cetatea Eracliei, unde era voievod. Vremea sfârsitului sau a fost în opt zile ale lunii februarie, iar în aceasta luna si zi se cinsteste aducerea cinstitelor lui moaste din cetatea Eracliei în Evhaita, patria lui. Pentru ca asa i-a zis el lui Uar, slugii sale, care a privit la patimirea sa si a scris-o pe aceea: „Trupul meu sa-1 pui în Evhaita, în stapânirea stramosilor mei". Deci cel ce va voi sa stie toate cele despre acest sfânt, sa citeasca patimirea lui cea scrisa pe larg si pusa în ziua de opt februarie. Iar noi sa pomenim aici o minune care s-a facut de icoana lui si pentru care Sfântul Anastasie Sinaitul si Sfântul Ioan Damaschin ne încredinteaza. Acea minune a fost astfel:

Departe de cetatea Damascului, ca la patru mii de pasi, era un loc care se numea Carsat, unde era biserica Sfântului Mare Mucenic Teodor Stratilat. Si când au luat saracinii locul acela în stapânirea lor si au început a locui acolo, multi dintre dânsii au intrat în biserica mucenicului si au întinat-o cu toate necuratiile, pentru ca au bagat în ea dobitoacele lor, femeile si copiii si faceau acolo multe pacate trupesti spurcate si urâte. Si acolo, pe un perete, era pictat chipul Sfântului Mare Mucenic Teodor, iar într-o zi oarecare, sezând multi saracini si vorbind în biserica aceea, unul dintre dânsii a luat un arc si o sageata si, încordând arcul, a sagetat în acel chip si a nimerit cu sageata în umarul drept al sfântului si îndata a curs sânge din icoana, ca dintr-un om viu. Si vazând saracinii aceasta minune, s-au mirat, însa n-au iesit din biserica, ci locuiau în ea si îsi savârseau necuratiile dupa obiceiul lor cel spurcat. Si erau cei ce locuiau acolo douazeci de saracini, fiecare având femeile si copiii lor; si în putine zile toti au pierit cu moarte amara, fiind loviti fara de veste. Iar cei ce locuiau afara din biserica, toti au ramas sanatosi în acea vreme. Si spune Cuviosul Anastasie Sinaitul despre acea icoana, ca a vazut-o el însusi si era pe ea semnul sângelui ce cursese din rana.

Aceasta minune a fost spre înfricosarea saracinilor necredinciosi, iar noua credinciosilor spre învatatura, ca sa stim ca suntem datori a cinsti sfintele icoane, caci prin ele se fac minuni si lucreaza minunat darul Dumnezeului nostru.

SFÂNTUL IERARH EFREM, PATRIARHUL ANTIOHIEI
(8 iunie)

Sfântul Efrem a fost mai întâi voievod al partilor Rasaritului, pe vremea împaratiei lui Anastasie si apoi a lui Iustin, iar dupa aceea a fost pus patriarh al Antiohiei. El era barbat dreptcredincios, cu viata îmbunatatita si placuta lui Dumnezeu, foarte milostiv cu cei saraci, îndurator si împreuna patimitor cu cei ce erau în primejdii, si iubit de toti. Iar alegerea lui la patriarhie a fost cu buna voirea lui Dumnezeu si prin descoperirea ce s-a facut unui sfânt episcop pe vremea când se zidea cetatea Antiohiei, dupa risipire.

In acea vreme, înmultindu-se în Antiohia felurite eresuri si eretici, ca nestorienii, eutihienii si altii, iar dumnezeirea lui Hristos fiind hulita si cinstea Preacuratei Maicii lui Dumnezeu defaimata, mânia lui Dumnezeu s-a atins de cetate în ziua de 29 mai, într-o joi la amiaza, când s-a facut un cutremur mare de pamânt si s-a aprins si un foc nestins.

Deci din acel cutremur s-au sfarâmat si au cazut cladirile de piatra si zidurile cetatii, iar focul le-a mistuit pe toate, aratând prin aceasta cumplita mânie a lui Dumnezeu asupra oamenilor celor pacatosi. Si putin a fost de nu s-a asemanat Antiohia cu Sodoma si Gomora, pentru ca a pierit cea mai mare parte a cetatii. Multi au fost ucisi de zidurile ce cadeau si se sfarâmau, iar altii au fost cuprinsi de foc. Iar la sfârsitul tuturor, cazând un stâlp peste Efrasie, patriarhul Antiohiei, 1-a omorât; si a fost în poporul cel ramas plângere si tânguire mare si frica a cuprins toate cetatile si tarile dimprejur.

Acea mânie a lui Dumnezeu, care s-a savârsit cu iutime asupra Antiohiei, a fost vazuta cu ochii cei mai înaintevazatori de unii din sfintii parinti care erau în locuri prea departate, precum Cuviosul Teodosie cel mare în Palestina si Cuviosul Zosima din Cezareea Palestinei. Si se tânguiau aceia, rugându-se lui Dumnezeu ca sa nu piarda pâna la sfârsit cetatea asupra careia S-a mâniat cu dreptate.

Iar dupa acel înfricosat cutremur si ardere mare, împaratul Iustin a trimis în Antiohia pe acest voievod al Rasaritului, pe fericitul Efrem, ca sa înnoiasca cetatea cu zidiri noi; si el facea cu sârguinta lucrul poruncit. Si era acolo între lucratori si un episcop oarecare, nestiut de nimeni, care, lasându-si cinstea si rânduiala sa, lucra la zidire cu naimitii, în chip de sarac. Iar într-una din zile, voievodul Efrem a avut despre episcop o descoperire ca aceasta: episcopul, fiind ostenit de munca, dormea pe pamânt si un stâlp de foc se vedea stând deasupra lui care ajungea pâna la cer. Si aceasta a vazut-o fericitul Efrem nu o data, nici de doua ori, ci de mai multe ori, si s-a înspaimântat, pentru ca acea minune era cu adevarat înfricosata

si plina de spaima. Si nu stia voievodul ca lucratorul acela este episcop, caci cum era cu putinta sa-1 cunoasca cine este, fiind întocmai ca un om simplu si sarac, având capul plin de praf, hainele rupte si murdare de tarâna, fiind uscacios cu totul si având trupul obosit de multa înfrânare si de osteneala cea fara de masura.

Deci chemând Efrem pe lucratorul acela, 1-a întrebat în singuratate cine si de unde este si cum se numeste. Iar el a raspuns: „Sunt unul din saracii cetatii acesteia si nu am cu ce sa-mi tin viata; de aceea lucrez, iau plata si Dumnezeu ma hraneste". Iar Efrem, pornindu-se de Dumnezeu, a zis catre dânsul: „Sa nu crezi ca te voi lasa, pâna ce nu-mi vei spune tot adevarul despre tine!" Atunci el, fiind silit si neputând sa se tainuiasca mai mult, a zis catre voievod: „Da-mi cuvânt înaintea lui Dumnezeu, ca nu vei spune despre mine la nimeni nimic, cât voi fi între cei vii". Si Efrem s-ajurat, iar el i-a spus: „Eu am fost episcop, dar am lasat episcopia pentru Dumnezeu si am venit aici între oameni necunoscuti; si, lucrând, îmi câstig aceasta putina pâine din osteneala mea. Numele meu si al cetatii în care am fost episcop nu ti le voi spune. Iar tu, pe lânga milostenia pe care o faci, mai adauga înca îndurarile tale, pentru ca întru aceste zile Dumnezeu are sa te ridice la apostoleseul scaun al Bisericii Antiohiei, ca sa pasti poporul pe care 1-a câstigat Hristos, adevaratul Dumnezeu al nostru, cu sângele Sau. Deci fa mai multa milostenie, precum ti-am zis, si sa te nevoiesti bine, stând împotriva ereticilor, ca sa aperi credinta cea dreptmaritoare, ca Dumnezeu Se îmblânzeste pentru niste jertfe ca acestea".

Zicând acestea, acel nestiut episcop a plecat de la dânsul. Iar fericitul Efrem, voievodul, auzind de la acela unele ca acestea, s-a minunat si a zis în sinesi: „Câti robi ascunsi are Dumnezeu, pe care numai El singur îi stie!" Iar acel episcop, plecând de acolo, de atunci nu s-a mai aflat printre lucratori,, pentru ca într-alta parte s-a dus, fugind de slava omeneasca. Iar proorocii lui s-a împlinit îndata, pentru ca n-au trecut multe zile si fericitul Efrem, cu dumnezeiestile judecati, a ajuns patriarh al marii cetati a lui Dumnezeu, Antiohia.

Iar câta dragoste avea acest preasfânt patriarh Efrem pentru dreapta credinta si pentru sfintenie, este aratat de aici. într-una din zile i s-a spus despre un stâlpnic, care era în partile Ierapoliei, cum ca se împartaseste cu sevirianii cei rau credinciosi. Deci s-a dus la dânsul însusi marele arhiereu al Domnului si îl învata, rugându-1 sa se departeze de la credinta cea rea a lui Sevir si sa vina întru împartasire la Sfânta soborniceasca si apostoleasca Biserica. Raspuns-a stâlpnicul: „Eu nicidecum nu ma voi împartasi soborului vostru". Zis-a patriarhul: „Cum voiesti sa te adeveresc pe tine, ca Biserica soborniceasca si apostoleasca, cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, este curata de învataturile celor raucredinciosi?"

Iar stâlpnicul, vrând sa înfricoseze pe patriarh, a zis: „Stapâne patriarhule, sa poruncim sa aprinda un foc mare si sa intram în el amândoi; si cine din noi va iesi din foc întreg si nevatamat, a aceluia este dreapta credinta si aceluia sa-i urmam toti". Raspuns-a lui preasfântul patriarh: „Ti se cadea tie sa ma asculti pe mine ca pe un parinte si nimic sa nu cerci mai presus de puterea noastra; iar de vreme ce ispitesti lucrurile care covârsesc puterea ticalosiei mele, eu caut spre milostivirea Fiului lui Dumnezeu Celui Atotputernic si nadajduiesc spre Dânsul ca pentru mântuirea sufletului tau va face si aceasta".

Atunci a zis patriarhul catre cei ce erau de fata: „Bine este cuvântat Domnul; aduceti lemne aici". Si aducându-se multe lemne, a poruncit patriarhul sa aprinda un foc mare înaintea stâlpului si a zis catre stâlpnic: „Pogoara-te de pe stâlp, ca dupa judecata ta sa intram amândoi în foc". Iar stâlpnicul s-a minunat de credinta cea mare a patriarhului si de nadejdea sa cea tare catre Dumnezeu si nu voia sa se coboare de pe stâlp. Zis-a lui patriarhul: „Au nu tu ai judecat astfel si nu ai ales tu ca prin acest chip sa ispitesti pe Dumnezeu? Iar acum de ce nu voiesti sa intri în foc?"

Deci luând patriarhul de pe sine omoforul sau si stând aproape de foc, si-a ridicat ochii spre cer si s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce ai voit ca pentru mântuirea noastra cu adevarat sa Te întrupezi si sa Te nasti din Preacurata Stapâna noastra de Dumnezeu Nascatoarea si pururea Fecioara Maria, arata-ne noua acum credinta cea adevarata". Si sfârsindu-si rugaciunea, si-a aruncat omoforul în mijlocul focului. Iar focul arzând vreo trei ceasuri si lemnele prefacându-se în cenusa cu totul, Sfântul Efrem a luat omoforul din foc, întreg si nevatamat câtusi de

putin. Atunci stâlpnicul, vazând ceea ce s-a facut, a cunoscut cu dinadinsul ca este adevarata credinta patriarhului si s-a lepadat de reaua sa credinta. Si, blestemând pe Sevir, a venit la Sfânta Biserica soborniceasca si apostoleasca si a primit Sfânta împartasanie a dumnezeiestilor Taine din mâinile preasfintitului patriarh Efrem; si a preamarit pe Hristos Dumnezeu.

Inca si multe alte semne a facut acest mare placut al lui Dumnezeu, si pastorindu-si bine turma, s-a mutat la Dumnezeu, Caruia în toate zilele vietii sale vremelnice I-a slujit cu credinta adevarata. Si a intrat întru bucuria Domnului sau, iar Acela pe Care L-a preaslavit pe pamânt cu dreapta credinta, Acela îl slaveste acum la cer, împreuna cu toti cei ce-L preaslavesc pe El, acum si pururea si în vecii vecilor. Amin.

Nota. In viata Sfântului Patriarh Efrem s-au pomenit doi cuviosi parinti mai înainte vazatori, care au vazut de departe risipirea Antiohiei: Teodosie cel Mare si Zosima. Deci viata cea sfânta a lui Teodosie este tuturor stiuta pentru ca este scrisa în 11 ale lunii lui ianuarie. Iar pentru ca viata si sfintenia Cuviosului Zosima nu este stiuta în vremea de acum, se va pune aici ceea ce se poate afla scris despre dânsul la Evagrie Grecul, istoricul. Insa mai întâi sa se stie ca în anii împaratiei lui Iustin au fost în Palestina doi cuviosi Zosima: întâiul, cel ce se pomeneste în viata Sfintei Maria Egipteanca; iar alt sfânt Zosima, cel ce s-a pomenit acum în viata Sfântului Efrem, despre care Evagrie în cartea a IV-a, cap. VII, scrie precum mai jos.

CUVIOSUL ZOSIMA FENICIANUL
(8 iunie)

Cuviosul Zosima era de neam fenician, fiind nascut în satul Sindi al Feniciei, lânga mare, sat care este departe de cetatea Tirului ca la douazeci de stadii. Acesta, deprinzându-se în viata monahiceasca, petrecea uneori cu multa înfrânare si postire, iar alteori stralucea cu alte fapte bune. Si atât de mare dar a luat de la Dumnezeu, încât nu numai ca era liber de toata tulburarea întru stiinta sa, ci si pe cele ce erau sa fie, si pe cele ce erau în locuri îndepartate, le vedea cu ochii cei mai înainte-vazatori, ca si cum ar fi acolo. Iar manastirea lui era aproape de acelasi sat, Sindi, în care s-a nascut.

Odata se afla el în Cezareea Palestinei, unde era episcop într-acea vreme Cuviosul Ioan, care se numea Hozevitul, caci pentru îmbunatatita lui viata a fost luat cu sila la episcopie din manastirea Hozevitului, care nu era departe de Ierusalim, ci se afla pe calea ce duce spre Ierihon. într-aceeasi cetate a Cezareei vietuia un barbat oarecare de bun neam si cu cinstea patrician, anume Archesilae, fiind împodobit cu dreapta credinta si cu toate faptele bune, iar Cuviosul Zosima gazduia la acesta, fiind primit de dânsul cu cinste. Iar în vremea aceea în care Antiohia a cazut, staretul a început deodata a suspina, a se tângui cu greu si a ofta din adâncul inimii. Si a varsat atâtea lacrimi, încât a udat pamântul cu ele. Apoi, cerând o cadelnita si umplând-o cu carbuni aprinsi si cu tamâie, a cadit pe toti cei ce erau acolo. Dupa aceasta s-a întins la pamânt în chipul crucii si a început cu rugaciune a milostivi pe Domnul.

Atunci Archesilae 1-a întrebat pentru ce s-a tulburat asa. Iar el, cu mare glas, a raspuns: „Glasul înfricosatei sfarâmari si al caderii Antiohiei a rasunat în auzul meu si urechile mele le-a patruns". Deci, Archesilae si ceilalti ce erau acolo, minunându-se si înspaimântân-du-se, au însemnat ceasul acela în care cuviosul a spus aceasta. Iar dupa aceea, degraba s-au înstiintat cu dinadinsul, ca a fost adevarat ceea ce a zis staretul; pentru ca tocmai atunci a cazut Antiohia, când staretul, plângând, s-a întins spre rugaciune si a vestit acea cadere.

Sunt înca si multe alte minuni care s-au facut de el, din care vom pomeni câteva aici. S-a întâmplat acelui Archesilae sa mearga la manastirea cuviosului care este în Sindi, iar manastirea era departe de Cezareea Palestinei ca la cinci sute de stadii. în acea vreme, în casa lui Archesilae, femeia lui si-a scos din neatentie un ochi cu fusul si bolea cumplit. Acest lucru auzindu-1 Sfântul episcop Ioan Hozevitul, a venit cu sârguinta la dânsa sa-i cerceteze rana, si a vazut pleoapa cazuta înauntru si ochiul iesit afara. Atunci i-a

poruncit unuia din doctorii care venisera acolo, sa ia cu un burete ochiul cel cazut si sa-1 puna la locul sau si, punând buretele pe dânsul, sa-1 lege cu pânza.

Si facându-se acest lucru, s-a dus un vestitor în graba la Archesilae si i-a vestit lui ceea ce s-a întâmplat în casa sa. Si 1-a aflat pe el în manastirea Sindiei, sezând cu Prea Cuviosul Zosima si îndeletni-cindu-se cu vorbe duhovnicesti. Iar dupa ce i-a vestit lui lucrul cel întâmplat, a început Archesilae a se tângui cu amar si a-si smulge parul. Iar Cuviosul Zosima 1-a întrebat pentru pricina tânguirii sale si, înstiintându-se, a intrat în chilia sa cea mai dinauntru în care îsi facea rugaciunile sale dupa obicei lui Dumnezeu. Apoi, nezabovind, a iesit catre Archesilae, veselindu-se cu fata si zâmbind, si a zis catre el: „Mergi în casa ta bucurându-te, caci darul Sfântului Ioan Hozevitul, cel dat lui de la Dumnezeu, a tamaduit pe femeia ta. Ea are acum amândoi ochii întregi si sanatosi si nici cât de putin n-a putut raul acela sa o vatame pe ea, fiindca Hozevitul a ridicat-o prin minune". Aceste doua minuni s-au facut de acei cuviosi barbati, într-un ceas. Sfântul Ioan episcopul a tamaduit ochiul femeii cel scos, iar Cuviosul Zosima a vazut de departe tamaduirea aceea cu ochi mai înainte vazatori si a vestit-o barbatului ei.

Odata mergând Cuviosul Zosima în Cezareea, a luat cu sine un asin care purta lucrurile sale de nevoie. Deci 1-a întâmpinat pe el un leu în cale, care, rapind asinul, a fugit cu dânsul în pustie. Iar Sfântul Zosima privind dupa el, a pornit în urma lui, si dupa ce leul a mâncat asinul si s-a saturat, s-a apropiat de el staretul si, zâmbind, a zis: „O, prietene, acum calea îmi este mie potrivnica, fiindca din pricina batrânetilor am slabit si nu pot duce pe umerii mei povara pe care o puneam asupra asinului. Pentru aceea, desi lucrul acesta este împotriva obiceiului si firii tale, sa porti tu sarcina aceasta, daca voiesti sa te izbavesti de Zosima, iar dupa aceea iarasi te vei întoarce catre naravul tau cel dintâi si de fiara". Atunci leul, uitându-si mânia sa cea fireasca, a început a se gudura catre el si a se face blând ca un miel si, prin însasi blândetea sa, arata semn de ascultare. Iar Sfântul Zosima, luând povara pe care o ducea asinul si punând-o pe spatele leului, 1-a dus pâna la portile Cezareei. Apoi, luându-si povara, iarasi a slobozit în pustie pe acea fiara.

Prin aceasta s-a aratat pe de o parte puterea Domnului cea atotputernica, care pe fiarele salbatice le supune robilor Sai întru ascultare; iar pe de alta parte, ca omului celui îmbunatatit, care se supune Domnului în toate poruncile Lui si îi slujeste cu adevarat lui Dumnezeu, facatorul Sau, i se supune toata cealalta zidire, desi este necuvântatoare si neîntelegatoare. înca prin aceste minuni ni s-a vestit noua fara de îndoiala si sfintenia Cuviosului parintelui nostru Zosima Fenicianul. Pentru toate acestea Dumnezeului nostru I se cuvine slava, acum si pururea si în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL IERARH CHIRIL, ARHIEPISCOPUL ALEXANDRIEI (9 iunie)

Sfântul Chirii, marele între dascalii Bisericii, era din Alexandria, nascut din parinti dreptcredinciosi si de neam bun, nepot de sora al lui Teofil, patriarhul Alexandriei. Si fiind crescut cu îngrijire, s-a facut foarte iscusit în filosof ie si în fapte bune. El era desavârsit învatat si deprins cu cartile elinesti si latinesti, atât în întelepciunea cea dinafara, cât si în cea dinauntru si duhovniceasca. El se îndeletnicea totdeauna cu citirea si cugetarea dumnezeiestilor Scripturi.

Pentru aceea si Teofil, unchiul lui, vazând în el atâta întelepciune si fapte bune, 1-a numarat în rândul clericilor Bisericii, hirotonin-du-1 arhidiacon. De atunci Sfântul Chirii era sadit în gradina Bisericii lui Hristos întocmai ca un crin binemirositor si frumos, care înflorea cu curatia si cu faptele bune, si care umplea pe credinciosi cu mirosul dumnezeiestii lui întelepciuni.

Iar dupa ce a murit Teofil, toti clericii de obste si mirenii au ales ca patriarh al Alexandriei pe dumnezeiescul Chirii, care, îndata ce s-a suit pe scaun, a izgonit din Alexandria pe eretici si pe dezbinatii cei care se numeau novatieni. Iar novatienii acestia asema-nându-se cu fariseii, se numeau pe sine curati

si drepti; si purtau haine albe, poate ca sa se arate prin aceasta curatia petrecerii lor. Ei ziceau ca cel ce dupa botez va cadea în pacat de moarte, acela nu se cade sa se primeasca în biserica; caci pacatul cel de moarte nu se spala, de nu se va boteza omul a doua oara. Ei nu îngaduiau a doua nunta, numind-o pe ea preadesfrânare, si botezau a doua oara pe cei ce erau bine botezati, dupa dreapta credinta. Mai aveau înca si alte socoteli ereticesti unii ca acestia.

Si s-au numit ei novatieni de la un oarecare Novat, începator al acestei erezii, care era preot în Roma pe vremea împaratului Decie si care dorea sa se faca papa al Romei. Dar, fiindca dupa moartea lui Favin, papa care a marturisit pentru Hristos, nu Novat a fost facut papa, dupa cum poftea si nadajduia, ci s-a facut fericitul Cornelie, pentru aceasta pricina s-a despartit de la soborniceasca Biserica si s-a facut întru toate vrajmas al dumnezeiescului Cornelie si al întregii Biserici sobornicesti. Caci episcopul Cornelie primea iarasi în Biserica pe crestinii care, de frica muncilor, se lepadasera de Hristos pe vremea tiranului Decie, iar pe urma, pocaindu-se cu lacrimi, s-au întors iarasi la credinta în Hristos; asa precum si Hristos a primit pe Apostolul Petru, care s-a lepadat de Dânsul mai înainte, dar pe urma s-a pocait cu lacrimi.

Iar dezbinatul si trufasul Novat, nu numai ca nu primea întru pocainta pe cei ce se lepadau de Hristos, dar si pe Cornelie îl prihanea, numindu-1 pe el partas si tovaras al închinatorilor de idoli. Astfel despartindu-se de dânsul, a câstigat si pe altii de un cuget cu el, facându-se ca un alt papa în Roma. De acolo s-a întins eresul si dezbinarea aceasta pâna la Alexandria. Deci - dupa cum am zis - pe niste eretici ca acestia si pe episcopul lor, Teopempt, i-a gonit Sfântul Chirii, îndata ce s-a facut patriarh.

Dupa aceea s-a înarmat sa goneasca si pe draci din locasul lor de acolo, caci aproape de Alexandria, ca la douasprezece stadii, se afla un loc ce se numeste Canovos si aproape de acela este un alt loc ce se numeste Manutin, în care era o capiste veche locuita de draci. Deci tot locul acela era foarte înfricosator din pricina multimii duhurilor necurate ce locuiau acolo. Iar pe când traia patriarhul Teofil, de multe ori a voit el sa curateasca acel loc de draci si sa-1 faca locas sfânt, spre a se preamari Dumnezeu; dar n-a putut, pe de o parte pentru ca a avut multe împiedicari, iar pe de alta, pentru ca i-a urmatului aproape moartea.

Insa urmatorul lui Teofil, de trei ori fericitul Chirii, s-a îngrijit de aceasta si s-a rugat cu osârdie lui Dumnezeu, ca sa-i dea ajutor si putere sa izgoneasca din acel loc duhurile cele necurate. Deci i s-a aratat lui în vis îngerul Domnului si i-a zis sa aduca în locul acela cinstitele moaste ale sfintilor doctori fara de arginti Chir si Ioan, si astfel va fugi de acolo puterea diavolilor. Iar Sfântul Chirii a îndeplinit porunca îngerului fara de întârziere si a adus în acel loc moastele sfintilor doctori fara de arginti, zidind acolo o biserica în numele lor, dupa care, o, minune! îndata au fugit de acolo duhurile cele necurate si s-a facut locul acela izvor de tamaduiri, prin darul sfintilor fara de arginti.

Iar dupa ce sfântul a gonit din locul Alexandriei pe necuratii si gânditii diavoli, a luat purtare de grija sa goneasca si pe vazutii si smintitii diavoli, care erau uratorii de Hristos evrei. Aceia locuiau de demult în Alexandria, din vremea în care s-a zidit cetatea aceasta de marele Alexandru, si cu vremea s-au înmultit foarte mult si nu încetau - dupa obiceiul ce-1 are acest neam iubitor de tulburare - de a bântui într-ascuns si la aratare pe crestini, pentru ura cea neîmpacata ce o au asupra lui Hristos si a crestinilor. Si pricinuiau multe amestecari, si tulburari, înca si varsari de sânge si ucideri. Deci, chemând sfântul pe cei mai de capetenie ai adunarii lor, i-a sfatuit sa opreasca pe neamul lor de la aceste fapte pângarite si sa-i întelepteasca, dar blestematii aceia nu numai ca nu s-au înteleptit, dar s-au facut si mai rai.

In Alexandria era o biserica foarte mare si foarte frumoasa, care se numea „biserica lui Alexandru", fiind zidita de episcopul Alexandru. Deci pierzatorii evreii, voind sa faca rau crestinilor, s-au înarmat toti si, într-o noapte, au facut un zgomot mare, alergând pe drumuri si strigând printre casele crestinilor: „Arde biserica lui Alexandru". Iar crestinii, auzind, au alergat îndata cu sârguinta sa stinga focul. Deci evreii, vazând aceasta, au sarit asupra crestinilor, începând a-i taia pe unul cu sabia, pe altul cu cutitul, pe altul îl ucideau cu sulita, iar pe altul îl omorau cu orice apucau în mâna; încât au ucis mare multime de crestini în acea noapte.

Iar Sfântul Chirii, aflând dimineata de întâmplarea aceea, s-a mâhnit foarte tare si cauta judecata asupra evreilor de la eparhul cetatii, care se numea Orest. Dar eparhul, desi era crestin, însa, fiindca avea oarecare vrajba asupra sfântului, era de partea evreilor ucigasi si îi ajuta. Atunci dumnezeiescul Chirii, umplându-se de râvna dumnezeiasca, a luat cu el multime de crestini si au gonit pe evrei din Alexandria, iar locuintele lor le-au surpat si le-au ars împreuna cu sinagoga lor. Si aflând eparhul de aceasta, s-a umplut de mânie asupra patriarhului si a început a face rau rudeniilor si prietenilor sfântului; încât si pe gramaticul Ierax, barbat renumit si cinstit, 1-a batut fara de mila si 1-a dezbracat în priveliste. De atunci se afla între sfânt si între eparh mare neîntelegere si neunire, pentru ca sfântul partinea pe crestini, iar eparhul pe evrei. De aceea au scris fiecare împaratului Teodosie cel tânar, despre pricina aceasta, pâna a venit porunca de acolo, ca sa nu mai locuiasca evreii în cetate.

Dupa aceasta, a urmat în Alexandria si o alta întâmplare rea, care s-a facut pricina de ucideri si de mare tulburare. Iata care este:

In cetatea Alexandria era o fecioara filosoafa care se numea Ipatia, binecredincioasa si îmbunatatita, fiica lui Teona filosoful. Ea învatase filosofia din tânara vârsta de la tatal sau, sporind atât de mult încât întrecea cu întelepciunea pe toti filosofii vremii de atunci, dupa cum scrie despre dânsa si înteleptul Sinesie, episcopul Chirinei, laudând-o cu cuvinte alese. Ea îsi pazea fecioria curata si n-a voit sa se însoteasca cu barbat; mai întâi si mai ales pentru dragostea lui Iisus Hristos, iar apoi si ca sa poata fara de tulburare sa se îndeletniceasca cu cartile filosof iei.

Pentru aceea, barbatii cei râvnitori de întelepciune alergau în Alexandria din toate partile, ca sa auda întelepciunea filosoafei Ipatia. Si toti clericii si boierii si întreg poporul o cinsteau si ascultau cu dragoste sfaturile si dojenile ei cele folositoare de suflet. Deci aceasta filosoafa, voind sa faca pace între patriarh si eparh, se ducea cu multa blândete si smerenie, uneori la unul, alteori la celalalt si, cu cuvintele ei cele întelepte si pricepute, i-a înduplecat pe amândoi sa se împace, desi preasfintitul patriarh cauta si mai înainte de aceasta sa se împace cu eparhul; dar acela, fiind rau la narav si pomenitor de rau, nici nu voia sa auda de pace.

Acestea fiind asa, într-una din zile, pe când Ipatia filosoafa se întorcea cu careta la casa sa, niste zurbagii, care urau pacea eparhului si a patriarhului, au navalit asupra ei fara de veste si, tragând-o cu sila afara din careta, i-au sfâsiat hainele si au batut-o fara de mila, pâna ce au omorât-o. Si nu s-au saturat numai cu acea rautate a lor, ci, cu neomenia si cu nemilostivirea lor de fiara, au navalit asupra trupului celui mort al fecioarei, l-au taiat bucati si l-au ars în locul ce se numea Chinar.

Instiintându-se toti alexandrinii de aceasta jalnica ucidere si rea întâmplare, s-au mâhnit foarte mult, mai ales cei iubitori de învatatura si întelepti. S-au mai înstiintat înca de tulburarea aceasta si monahii care locuiau în muntele Nitriei si, umplându-se de râvna, s-au adunat ca la cinci sute. Deci, pogorându-se în Alexandria, în ajutorul si apararea patriarhului, au gasit pe drum din întâmplare pe eparhul în careta si îndata au început a striga, ocarându-1 si numindu-1 pagân si slujitor de idoli, de vreme ce fiind mai înainte pagân, luase de putina vreme botezul în cetatea lui Constantin.

Iar unul din monahii aceia, cel mai mânios, a aruncat o piatra asupra eparhului si 1-a lovit în cap. Dupa aceea, adunându-se multime de popor, au alungat pe acel monah si au scapat pe eparh, iar slujitorii eparhului au prins pe un monah cu numele Amonie si l-au dus la eparh, care, socotind ca sfântul a pornit pe acei monahi asupra lui, s-a aprins de mânie si atât de mult a muncit pe Amonie în mijlocul cetatii, încât 1-a omorât. Iar sfântul, înstiintându-se de acest lucru, s-a mâhnit si a trimis de a luat trupul monahului si 1-a îngropat cu cinste.

Toate acestea au dat îndrazneala evreilor, pe care îi izgonise sfântul din Alexandria, dupa cum am zis. Ei si-au facut mai întâi o noua sinagoga acolo unde se aflau, apoi ucigasii de Hristos si ucigasii de Dumnezeu au îndraznit de au facut si acest lucru prea fara de lege, spre ocara si rusinea lui Hristos si a crestinilor. Ei au facut o cruce lunga, au prins un copil al unui crestin oarecare, pe care, dezbra-cându-1, l-au rastignit pe cruce, nu cu piroane, ci cu frânghii subtiri. Apoi, dupa ce au râs mult de dânsul, au scuipat

în fata lui si l-au batjocorit întocmai cum parintii lor au batjocorit pe Domnul; iar mai pe urma de toate l-au batut atât de mult pâna ce l-au omorât. Astfel acest copil binecuvântat s-a facut partas si urmator al patimilor Domnului.

De toate acestea înstiintându-se dumnezeiescul Chirii, s-a plâns împaratului; care, desi cu întârziere, însa a judecat cu dreptate si a poruncit ca pe cei mai mari ai evreilor sa-i munceasca foarte tare, iar pe eparhul Orest 1-a scos din dregatoria sa. Deci scapându-se sfântul de tulburarile cele mai de sus si de smintelile acestea, îsi pastorea turma lui cea cuvântatoare cu sârguinta si cu placere de Dumnezeu, ca un pastor adevarat, având pace câtava vreme.

Insa diavolul, vrajmasul pacii si al adevarului si izvorul tuturor rautatilor, n-a lasat pe Sfântul Chirii si pe ceilalti crestini sa se bucure multa vreme de aceasta pace, ci a pornit razboi mare si tulburare în toata Sfânta Biserica a lui Hristos, cu hulitorul eres al raucredincio-sului Nestorie, asupra caruia se cuvenea sa se nevoiasca dumnezeiescul Chirii, aparatorul dreptei credinte. Acest raucredincios Nestorie, dupa ce a fost adus din Antiohia la Constantinopol si ales patriarh dupa Sisinie, la începutul patriarhiei lui se arata pe dinafara dreptcredincios în credinta si nimic nu zicea împotriva acesteia; însa ticalosul era eretic în inima sa, numind pe Stapânul Hristos „numai om, nu si Dumnezeu", iar pe Nascatoarea de Dumnezeu numind-o nu Nascatoare de Dumnezeu, ci „Nascatoare de Hristos".

Iar cei de un cuget cu Nestorie, adica episcopul Dorotei, cel care locuia împreuna cu el, si preotul Anastasie, acestia au început mai întâi sa semene eresul acesta ca niste neghina printre grâu. Episcopul Dorotei, învatând pe popor la un praznic în biserica soborniceasca a cetatii lui Constantin, a strigat si a zis acest cuvânt hulitor: „Care va numi pe Maria, Nascatoare de Dumnezeu, sa fie anatema". Iar Anastasie iarasi, propovaduind în popor, a zis: „Sa nu numeasca cineva pe Maria Nascatoare de Dumnezeu, pentru ca Maria era om de parte femeiasca. Si cum este cu putinta sa se nasca Dumnezeu din trupul omului?" Aceste cuvinte hulitoare daca le-a auzit poporul, a început sa se tulbure; si, pentru ca sa se încredinteze mai bine, au întrebat si pe patriarhul Nestorie despre acestea. Atunci spurcatul acela si cel de un cuget cu iudeii n-a mai putut sa ascunda în inima sa otrava eresului si a început a aduce la aratare hulele acestea împotriva lui Hristos si a Nascatoarei de Dumnezeu, zicând: „Eu nu voi numi Dumnezeu pe Acela care s-a zamislit în pântece de femeie si a asteptat un numar de zile si de luni, pâna sa se nasca; nici nu voi numi Nascatoare de Dumnezeu pe femeia care a nascut om cu trup din firea sa".

De atunci înainte au început sa se nasca prigoniri si certuri pentru aceasta în popor, caci unii se împotriveau eresului lui Nestorie si-1 urau, iar altii se împartaseau cu el si primeau pagânatatea lui. Aceste certuri se faceau nu numai în cetatea lui Constantin, ci mai în toata lumea si la fiecare adunare a dreptcredinciosilor, fiindca acel eretic, Nestorie, împreuna cu urmatorii lui, au scris carti si le-au trimis pretutindeni, chiar si pâna în pustiuri, pe unde locuiau monahii. Deci acel blestemat a atras la ratacirea lui atât de multi clerici, monahi si mireni, încât dupa cum mai înainte Arie a sfâsiat haina lui Hristos cea tesuta de sus, tot asa si Nestorie a sfâsiat toata plinirea Bisericii în multe parti.

Instiintându-se de toate acestea, Sfântul Chirii al Alexandriei s-a mâhnit foarte tare, si ca un rob credincios al lui Hristos si al Nascatoarei de Dumnezeu ce era, s-a înarmat ca sa dea razboi pentru cinstea lor si s-a pregatit, ca un pastor adevarat, sa izgoneasca lupul cel gândit din staulul oilor celor cuvântatoare. Iar mai întâi Sfântul Chirii a scris scrisori sfatuitoare catre Nestorie, în care îl sfatuia, cu dragoste frateasca, sa lepede niste socoteli ereticesti ca acestea si, cu schimbarea lui în dreapta credinta, sa îndrepteze pe aceia pe care i-a atras mai înainte la reaua credinta. Iar raucredinciosul Nestorie, luând scrisorile Sfântului Chirii, nu numai ca nu s-a îndreptat, ci mai rau s-a facut, sârguindu-se sa întinda si mai mult eresul sau. Deci pe cei ce se împotriveau ratacirii lui, clerici si monahi, îi muncea cu felurite munci. Iar asupra dumnezeiescului Chirii se mânia cu multa mândrie, numindu-1 eretic, si graia asupra lui multe clevetiri mincinoase si nedrepte, pe care le semana în popor.

Deci Sfântul Chirii, vazând pe Nestorie neîndreptat, i-a scris cu asprime, vadind eresul lui. El a mai scris înca si clerului din Constantinopol si împaratului; apoi a mai scris si lui Celestin, papa Romei, si celorlalti patriarhi; de asemenea, a scris si la felurite cetati si laturi, catre episcopi, la dregatori si la boieri. Chiar si

la multi pustnici si monahi nu s-a lenevit de trei ori fericitul a scrie, aratându-le din dumnezeiestile Scripturi cât este de pierzatoare si vatamatoare de suflete ratacirea lui Nestorie si îndemnându-i pe toti sa se pazeasca de eresul acela ca de niste otravuri aducatoare de moarte. Mai pe urma de tot, fiindca eresul lui Nestorie crestea din zi în zi tot mai mult si sporea din ce în ce mai rau, iar dezbinarea Bisericii se facea mai mare si multi din episcopi se vatamau de eres; pentru aceasta, Teodosie cel Tânar, dreptcredinciosul împarat, vrând sa îndrepteze aceste sminteli si sa curete Biserica lui Hristos si grâul credintei de maracinii si neghinele ratacirii lui Nestorie, a poruncit sa se adune la Efes al treilea Sinod a toata lumea, în anul 431.

Deci s-au adunat doua sute si mai bine de episcopi din toata lumea; iar câti nu puteau sa mearga singuri pentru vreo împiedicare de nevoie, acestia si-au trimis înlocuitorii lor. De aceea si Celestin, papa de atunci al Romei, fiindca nu putea sa mearga la Efes de batrânete si slabiciune, a scris Sfântului Chirii sa tina locul lui în sinod. Deci cei mai mari ai acestui Sfânt Sinod erau: întâi, Sfântul Chirii, ca un pazitor de loc al papei si ca un patriarh al Alexandriei; al doilea, Iuvenalie al Ierusalimului, si al treilea, Memnon al Efesului. Deci fericitul Chirii, aflându-se cel dintâi sezator pe scaun în sinodul acesta a toata lumea, a propovaduit împreuna cu ceilalti parinti si a dogmatisit ca Domnul nostru Iisus Hristos este unul dupa ipostas, Dumnezeu desavârsit si Om desavârsit, iar Preacurata Fecioara Maria, care L-a nascut pe El cu trup, este cu adevarat Nascatoare de Dumnezeu. Pentru aceea s-a facut mare bucurie la toti dreptcredinciosii si tot poporul cetatii batea din palme de bucurie si zicea într-un glas: „Nu este mare Artemida efesenilor, dupa cum s-a zis de demult, ci este mare Preasfânta Fecioara Maria, Nascatoarea de Dumnezeu". Iar pe spurcatul Nestorie, Sfintii Parintii ai acestui sinod l-au anatemizat si l-au caterisit ca pe un eretic si hulitor. Dar fiindca el nici asa nu se linistea, ci propovaduia eresul mai departe, pentru aceea l-au surghiunit întâi în Tason - dupa cum zice Sfântul Teofan -, apoi în Oasinul Arabiei, caruia pe turceste îi zice Iprim.

Si acolo aflându-se pierzatorul Nestorie, si-a luat dumnezeiestile pedepse, pentru ca limba lui cea hulitoare a putrezit si a fost mâncata de viermi, tot asemenea a putrezit tot trupul lui - dupa cum scriu Chedrinos, Nichifor si Evagrie. Iar în Tebaida cea de sus, ticalosul Nestorie a suferit moarte înfricosata si prea dureroasa, asemenea cu a lui Arie; fiindca, mergând la umblatoare, a început a huli împotriva lui Hristos si împotriva Nascatoarei de Dumnezeu. Pentru aceasta, îngerul Domnului 1-a lovit si s-au varsat toate maruntaiele lui tocmai în vasul necurateniei lui; si acolo si-a dat sufletul acel om rau, dupa cum povesteste Sfântul Gherman al cetatii lui Constantin.

O necinste si o pedeapsa ca aceasta a luat ereticul Nestorie, cel de un gând cu iudeii; iar Sfântul Chirii a luat mare cinste de la Sfântul al treilea Sinod a toata lumea, pentru ca, dupa cum povesteste Ioan Zonara în cuvântul de lauda pe care îl împleteste Sfântului Chirii si care se gaseste în cartile cele scrise cu mâna, parintii celui de-al treilea Sinod au daruit dumnezeiescului Chirii aceste privilegii: sa se numeasca judecator al lumii si sa poarte pe cap, când va sluji Sfânta Liturghie, un giulgiu subtire ca o basma. Iar numele de judecator al lumii arata judecata cea minunata a toata lumea pe care a facut-o sfântul, unind prin dreapta credinta toata lumea, care era în acel timp împartita de eresul lui Nestorie. Giulgiul cel subtire arata subtiratatea mintii si a socotelilor sfântului cu care a întarit si a dogmatisit unirea cea dupa ipostas; fiindca prin hotarul acesta, se arata împreuna si o fata a lui Hristos si doua firi ale Lui. Dumnezeiescul Chirii s-a numit înca si papa, poate pentru ca avea locul lui Celestin papa la cel de-al treilea sinod, macar ca altii tâlcuiesc într-alt fel privilegiile de mai sus. Pentru care si toti patriarhii Alexandriei, urmasii Sfântului Chirii, au apucat si ei sa se numeasca papi si judecatori ai lumii, si sa poarte, când slujesc Sfânta Liturghie, doua coroane si doua epitrahile, poate pentru aratarea acelui giulgiu subtire, pe care sinodul 1-a daruit Sfântului Chirii.

Acestea le-am povestit pe scurt si cu putine cuvinte, dar n-a fost numai asa; pentru ca, pâna sa adune sinodul cel mai sus zis, ca prin el sa întareasca si sa întemeieze adevarata credinta, Sfântul Chirii a patimit multa necinste si osteneala. Caci a luat multe clevetiri nedrepte si prigoniri de la ereticii cei de un gând cu Nestorie, pentru ca ei, fiind ajutati de dregatorii cei lumesti, au facut adunarea lor si au propovaduit cu minciuna ca dumnezeiescul Chirii este eretic si de un gând cu Apolinarie, cel care se lepadase de adevarata înomenire a lui Hristos si zicea ca Hristos nu are minte, ci dumnezeirea a împlinit locul mintii.

Deci ei au osândit pe Chirii ca pe un eretic, clevetindu-1 la împarat cu scrisorile lor. Si atât de mult au putut pârele si prihanirile lor, încât au întarâtat si pe împarat cu urgie asupra sfântului, din care pricina a fost aruncat în temnita din Efes si a purtat fiare, nevoindu-se pentru adevar împreuna cu Memnon al Efesului.

Dupa aceea împaratul, cercetând cu de-amanuntul si gasind ca toate acele pâri au fost mincinoase si aflând nevinovatia Sfântului, i-a smerit pe eretici si i-a izgonit, iar pe Sfântul Chirii împreuna cu cei de un gând cu dânsul i-a pus iarasi în scaunele lor si a fericit cu laude rabdarea si blândetea lor.

Si pentru ca sa înteleaga fiecare cât de urât a fost Maicii lui Dumnezeu eresul lui Nestorie, împotriva caruia s-a luptat atât de mult dumnezeiescul Chirii, este bine sa spunem aici si istoria pe care o povestesc parintii Limonariului, Sofronie si Ioan, care scriu astfel: „Am mers la avva Chiriac, preotul lavrei Calamonului, care este lânga Iordan, si ne-a spus noua acestea: «într-una din zile am vazut în somn pe Sfânta Nascatoare de Dumnezeu, cu fata luminata si stralucita, îmbracata cu haina rosie, si împreuna cu dânsa doi barbati cu sfintita cuviinta, care stateau afara de chilia mea. Iar eu am cunoscut ca este Stapâna Nascatoare de Dumnezeu si ca cei doi barbati care erau cu dânsa erau Sfântul Ioan Botezatorul si Sfântul Ioan Cuvântatorul de Dumnezeu. De aceea, am iesit din chilia mea si, închinându-ma Nascatoarei de Dumnezeu, am rugat-o pe ea sa intre înauntru, ca sa-mi binecuvânteze chilia. Iar Nascatoarea de Dumnezeu n-a voit nicidecum si, fiindca eu am rugat-o cu staruinta, zicând: „Sa nu se întoarca robul tau rusinat si defaimat de la tine", si alte asemenea; ea, cautând spre mine, mi-a spus: „Cum ma rogi sa intru în chilia ta, când tu ai pe vrajmasul meu într-însa?"

Acestea zicând, s-a facut nevazuta; iar eu, desteptându-ma, am început a plânge si a ma mâhni pentru cuvântul acesta al Nascatoarei de Dumnezeu. Deci, nefiind altcineva în chilia mea, afara de mine singur, ma gândeam ca nu cumva sa fi gresit cu vreun lucru oarecare sau cu gândul catre Nascatoarea de Dumnezeu si de aceea s-a întors de la mine; însa nu gaseam nimic cu care sa-i fi gresit întru ceva. Deci, aflându-ma întru nedumerire si mâhnire, am luat o carte ca sa citesc si sa ma mai mângâi în supararea aceea. Iar acea carte era a lui Isihie, preotul Bisericii Ierusalimului, pe care o cerusem odata de la dânsul. Si citind în ea, am aflat la sfârsitul cartii doua cuvinte hulitoare ale raucredinciosului Nestorie, de unde am cunoscut ca el este vrajmasul Nascatoarei de Dumnezeu, pe care îl aveam în chilia mea.

Si îndata am dat cartea înapoi la acela care mi-o daduse, zicându-i: „Ia-ti cartea ta, frate, ca din ea mai mult m-am pagubit decât m-am folosit". Iar acela, întrebându-ma si aflând pricina acelei pagube - fiindca i-am povestit eu vedenia -, s-a umplut de râvna dumnezeiasca si îndata a taiat din carte acele doua cuvinte hulitoare si le-a ars în foc, ca sa nu se mai afle în chilia lui vrajmasul Stapânei noastre Nascatoare de Dumnezeu»".

Nu se cuvine sa tacem si aceasta: Sfântul Chirii, cel atât de desavârsit prieten al lui Hristos si atât de mare întru sfintenie, avea înca si o oarecare prihana într-însul, nu din rautate si cunostinta, ci din oarecare prindere în minte si din necunostinta adevarului. Ca numai unul Dumnezeu este fara de pacat si singur este cu totul neprins de orice patima, precum zice Grigorie Cuvântatorul de Dumnezeu. Iar sfintii, oricât de sfinti ar fi ei, cu toate acestea sunt supusi, ca niste oameni, sub neputinta omeneasca, si cad sub oarecare patimi omenesti. Caci se apuca prihana nu numai de cei multi, ci si de cei prea buni, încât numai Dumnezeu este cu totul fara de greseala si neprins de patimi. De aceea si Sfântul Chirii, ca un om ce era, avea oarecare patima omeneasca, însa a îndreptat-o pe aceasta într-un chip minunat.

Si care era patima si care a fost îndreptarea ei? Ascultati: Marele Chirii, având rudenie si unchi pe patriarhul Teofil, vrajmasul Sfântului Ioan Hrisostom, credea de adevarate mincinoasele prihaniri pe care le graia Teofil împotriva lui Hrisostom, vrajmasul sau, nu din rautate, precum s-a zis mai sus, ci din nestiinta si din nerautate, precum este scris: Barbatul cel fara de rautate crede tot cuvântul. Deci din aceste doua pricini a luat dumnezeiescul Chirii prepus rau asupra preasfintitului si dumnezeiescului parintelui nostru Ioan Hrisostom, de unde se mânia asupra lui, nu numai când traia acesta, ci si dupa ce s-a savârsit. Pentru aceasta, nici numele lui nu voia sa-1 pomeneasca în pomelnice împreuna cu ale celorlalti binecredinciosi patriarhi, precum era obiceiul.

Deci Apotic, cel ce a fost dupa Arsachie patriarh al Constanti -nopolului, a scris catre dumnezeiescul Chirii aratând ca si el a fost unul din vrajmasii lui Hrisostom; dar mai pe urma, socotind nevinovatia si curatia acestui sfânt barbat, s-a pocait de greseala sa de mai înainte si a numarat si a pomenit numele Sfântului Ioan Hrisostom, împreuna cu ale celorlalti sfinti; deci, sfatuindu-1 pe Sfântul Chirii frateste, 1-a rugat sa faca si el asemenea, sa scrie numele lui Hrisostom în pomelnice si sa-1 pomeneasca. însa dumnezeiescul Chirii nu 1-a ascultat, poate nevoind sa prihaneasca sinodul ce s-a tinut împotriva lui Hrisostom pe vremea lui Teofil.

A mai scris dupa aceasta catre dumnezeiescul Chirii si Sfântul Isidor Pelusiotul, ca unul ce era ruda cu el si mai batrân cu vârsta. Acela îl sfatuia cu îndrazneala si cu multa cutezare, cum ca nedrept si fara de socoteala se mânie împotriva Sfântului Ioan Hrisostom si cum ca nu se cuvine sa judece pe cineva din oameni, mai înainte de a nu fi cercetat pricina si greseala omului cu de-amanuntul. Caci si Dumnezeu, cu toate ca stie toate mai înainte de a se face si vede mai înainte cele ce au sa fie ca si cum ar fi de fata, însa Sfânta Scriptura zice ca S-a pogorât din cer El însusi la cetatile dimprejurul Sodomei, ca sa vada daca sodomitenii cu adevarat au pacatuit asa dupa cum strigarea Sodomei se suie înaintea Lui; iar de nu, sa stie: Strigarea Sodomei si a Gomorei s-a înmultit catre Mine si pacatele lor sunt foarte mari. Deci, pogorându-Ma, voi vedea de se savârsesc dupa strigarea lor care vine catre Mine; iar de nu, sa stiu. Aceasta a facut-o Domnul Cel a toate vazator ca sa ne dea pilda sa nu credem îndata cuvintele prihanitorilor, ci noi însine sa cercetam mai înainte pâna ce ne vom încredinta desavârsit de este adevarat, asa dupa cum auzim.

„Deci si tie - zicea catre dumnezeiescul Chirii -, ti se cuvine sa socotesti mai întâi si apoi sa te mânii, dupa ce vei afla pricina binecuvântata de mânie, ca multi din cei ce au fost împreuna cu tine la sinodul din Efes te spun pe fata cum ca te mânii cu nedreptate asupra nevinovatului Ioan si, fiindca esti nepot al lui Teofil, urmezi în toate asezarii aceluia. Deci precum acela si-a aratat nebunia pe fata, izgonind din scaunul sau pe Ioan cel fara de greseala, sfânt si iubit al lui Dumnezeu, asa faci si tu, prihanind si gonind slava celui gonit, cu toate ca acum el este mort".

Si iarasi acelasi Sfânt Isidor a scris alta epistola, catre acelasi dumnezeiesc Chirii, în care zicea acestea: „Ma înfricoseaza pildele care se afla în dumnezeiasca Scriptura si ma silesc sa-ti scriu cele ce îti sunt de trebuinta. Daca eu îti sunt parintele tau - precum ma numesti -, ma tem de osânda pe care a luat-o preotul Eli, cel din Legea Veche, ca nu a pedepsit precum se cadea pe fiii sai care au pacatuit. Iar daca eu sunt fiul tau, precum o stiu eu însumi, ma înfricosez sa nu ma ajunga pedeapsa aceea pe care a luat-o Ionatan, fiul lui Saul; caci, putând sa opreasca pe tatal sau sa nu caute vraji, nu 1-a împiedicat de la pacat; pentru aceasta, el a fost ucis cel dintâi în razboi. Deci, ca sa nu fiu eu osândit, îti zic tie acelea care îti sunt spre folosul tau. Asculta-ma pe mine, ca sa nu te osândesti si tu de la Dreptul Judecator si Cel necautator în fata. Leapada-ti mânia care o ai asupra celui mort si sa nu tulburi Biserica celor vii, pricinuindu-i neliniste".

Apoi iarasi, în alt loc al epistolei sale zice: „Ma întrebi pentru ce si cum s-a izgonit Ioan? însa eu nu voiesc sa-ti raspund cu de-amanuntul, ca sa nu ma arat ca osândesc si prihanesc pe ceilalti. Aceasta numai îti zic tie, cum ca multi din cei fara de lege si-au savârsit rautatea lor cu nedreptate asupra dreptului acela. Deci, în putine cuvinte, îti arat starea Egiptului cu care te învecinezi. Egiptul s-a lepadat de Moise si a slujit lui Faraon. Pe cei smeriti i-a batut cu bice; pe israilitenii care se osteneau i-a muncit. Ei zideau cetati Egiptului si el n-a platit plata lucratorilor. în niste lucruri ca acestea Egiptul îndeletnicindu-se, a odraslit pe Teofil, care cinstea aurul ca pe Dumnezeu. împreuna cu cei de un gând cu dânsul, el a urât si a mâhnit pe Ioan, omul cel iubit al lui Dumnezeu si propovaduitorul Domnului. Dar casa lui David creste si se întareste mai mult; iar casa lui Saul se micsoreaza si se împutineaza precum vezi".

Dumnezeiescul Chirii, citind scrisorile acestea ale Sfântului Isidor, a început a-si cunoaste greseala si a se îndrepta, însa atunci a cunoscut adevarul si atunci s-a îndreptat desavârsit, când a vazut vedenia care urmeaza: Sfântului Chirii i s-a aratat odata într-un vis, ca se afla într-un loc foarte frumos, plin de bucurie negraita. Acolo vedea pe Avraam, pe Isaac, pe Iacov si pe alti minunati si slaviti barbati ai Vechiului Testament. Asemenea vedea într-însul si pe multi sfinti ai darului celui nou al Sfintei Evanghelii. în locul

acela vedea si o biserica minunata, a carei frumusete era neîntrecuta; iar înauntrul bisericii se auzea o multime multa de popor, care cânta o cântare cu viersuire prea dulce. Si intrând si sfântul în biserica, cu totul s-a înspaimântat cu mintea de vederea celor de acolo si s-a umplut cu totul de bucurie si de dulceata în inima sa. Caci vedea acolo si pe Doamna noastra Nascatoare de Dumnezeu înconjurata de multime de sfinti îngeri si stralucita cu slava negraita de jur împrejur. Mai vedea si pe Sfântul Ioan Hrisostom stând aproape de Nascatoarea de Dumnezeu cu mare cinste si stralucind cu lumina minunata, ca un înger al lui Dumnezeu, tinând în mâini cartea învataturilor sale. împreuna cu Sfântul Ioan Hrisostom mai erau si multi alti barbati slaviti, care stateau lânga dânsul ca niste slujitori, toti înarmati si ca si cum ar fi fost pregatiti sa faca o izbânda oarecare.

Acestea vazând Dumnezeiescul Chirii, dorea a merge sa se închine Stapânei noastre Nascatoarei de Dumnezeu. Chiar a si alergat la ea ca sa i se închine, dar îndata Sfântul Ioan, împreuna cu purtatorii sai de sulite, au alergat împotriva lui cu mânie si nu numai ca l-au oprit de a se apropia de Nascatoarea de Dumnezeu, dar si din biserica aceea l-au izgonit. Iar Sfântul Chirii, în vremea când statea cutremurat si se socotea în sine cum se mânia Sfântul Ioan Hrisostom împotriva lui si cum 1-a izgonit din biserica, iata a auzit pe Stapâna noastra, Nascatoarea de Dumnezeu, mijlocind si zicând catre Sfântul Ioan sa-1 ierte si sa nu-1 goneasca din biserica aceea; caci nu din rautate, ci din nestiinta a luat prepus rau împotriva lui: „Iarta pe Chirii - a zis Nascatoarea de Dumnezeu catre Sfântul loan -, caci din necunostinta a luat prepusul cel rau pentru tine si va arata ca din nestiinta a câstigat acest prepus rau, dupa ce îl va cunoaste". Dar Ioan se arata ca nu primea sa-l ierte.

Atunci Preasfânta Nascatoare de Dumnezeu a zis catre Sfântul Ioan: „Iarta-1 pentru dragostea mea, caci mult s-a nevoit pentru cinstea mea, rusinând si înfruntând pe Nestorie, ocarâtorul meu; iar pe mine, Nascatoarea de Dumnezeu, propovaduindu-ma oamenilor! Iarta-1 pentru mine, caci mult s-a ostenit pentru mine, pe ocarâtorul Nestorie rusinându-i si pe mine, Nascatoarea de Dumnezeu, propovaduindu-ma!" Acestea auzindu-le Hrisostom de la Nascatoarea de Dumnezeu, îndata s-a îmblânzit si, chemându-1 înauntru pe Sfântul Chirii, 1-a îmbratisat ca un prieten pe prietenul sau, si de dragoste îl saruta cu iubire frateasca si cu mare bucurie. Astfel s-au împacat si s-au împrietenit amândoi sfintii între ei, în vedenia aceea, prin mijlocirea Nascatoarei de Dumnezeu.

Deci desteptându-se Sfântul Chirii si socotind cu de-amanuntul aceasta vedenie, s-a pocait foarte mult si singur se prihanea pe sine; caci atâta vreme a avut patima desarta si nesocotita împotriva unui barbat preasfânt si bineplacut lui Dumnezeu. Pentru aceea, adunând îndata pe toti episcopii Egiptului, a facut praznic si sarbatoare mare Sfântului loan Hrisostom, a scris numele lui în diptice si-1 pomenea împreuna cu sfintii cei mari, iar în fiecare an îl fericea pe el cu cuvinte de lauda. Apoi i-a scris viata lui, din care Gheorghe, patriarhul Alexandriei, a scris si a alcatuit mai pe urma Viata Sfântului loan de Aur, care se afla în tomurile Hrisostomului. Astfel s-a ridicat prihana aceasta de pe sfintenia dumnezeiescului Chirii.

De atunci, fericitul Chirii si-a petrecut cealalta vreme a vietii sale cu petrecere minunata, pastorind turma sa cea cuvântatoare la pasunea cea aducatoare de viata, povatuindu-i pe toti la calea mântuirii cu mare întelepciune si cu stiinta duhovniceasca, întorcând din ratacirea diavolului pe cei rataciti. Dovada învederata a întelepciunii si a stiintei sale este povestirea care urmeaza, pe care voim sa o adaugim aici ca pe o îndulcire a ascultatorilor si astfel vom da sfârsit povestirii.

Avva Daniil ne spune în Pateric, cum ca în partile cele mai de jos ale Egiptului era un batrân cuvios, adica cu petrecerea sfânt, dar simplu si greoi la minte. Pentru aceea, din simplitatea lui, socotea si zicea ca Melchisedec este fiul lui Dumnezeu. Aceasta au vestit-o unii Sfântului Chirii, care, chemând la sine pe barbatul acela si înstiintându-se ca face semne si minuni si orice va cere de la Dumnezeu îi arata lui, a uneltit o întelepciune ca aceasta. El a zis cu blândete catre batrân: „Parinte, un gând îmi zice mie ca Melchisedec este fiul lui Dumnezeu si alt gând iarasi îmi zice ca nu este fiul lui Dumnezeu, ci este om si arhiereu al lui Dumnezeu; deci am îndoiala pentru aceasta. Pentru aceea te-am chemat, ca sa-ti spun ca sa te rogi lui Dumnezeu, sa-ti descopere adevarul, ca sa mi-1 arati si mie". Iar batrânul, auzind aceasta si bizuindu-se pe nevointa sa, a raspuns cu cutezare si cu îndrazneala: „Lasa-ma, stapâne, sa ma rog lui Dumnezeu trei zile pentru aceasta, si orice-mi va descoperi, voi arata-o si marii tale sfintenii".

Deci, ducându-se batrânul în chilia lui, s-a închis trei zile si a rugat cu caldura pe Dumnezeu ca sa-i arate cele pentru Melchisedec. Si descoperindu-i-se adevarul de la Dumnezeu, s-a întors la Sfântul Chirii si i-a zis: „Stapâne, Melchisedec este om, iar nu fiul lui Dumnezeu". Iar sfântul i-a zis: „Si de unde stii, parinte?" Batrânul i-a raspuns: „Dumnezeu mi-a aratat pe toti patriarhii, unul dupa altul, de la Adam pâna la Melchisedec. Pe toti aceia i-am vazut trecând pe dinaintea mea si când a venit sa treaca Melchisedec, mi-a zis îngerul Domnului: «Iata, acesta este Melchisedec!» Deci m-am încredintat cu adevarat, stapâne, ca desavârsit este asa". Atunci Sfântul Chirii, multumind lui Dumnezeu, s-a bucurat foarte tare ca a izbavit pe acel batrân din ratacire si 1-a eliberat cu pace. Deci batrânul, ducându-se, a marturisit tuturor ca Melchisedec este om, iar nu Fiul lui Dumnezeu. Cu o întelepciune ca aceasta si cu astfel de mestesug duhovnicesc al sfântului, a fost povatuit batrânul cel simplu la cunostinta adevarului.

Sfântul Chirii a trait pe scaunul Alexandriei 32 de ani, scriind multe carti folositoare de suflet si dreptcredincioase, dintre care cele mai alese sunt: Comorile si Glafira la Sfânta Scriptura cea Veche. Si curatind în zilele sale Biserica lui Hristos de eresuri, si-a dat sfântul lui suflet în mâinile lui Dumnezeu, în a noua zi a lunii iunie, zi în care se praznuieste adevarata lui pomenire, caci în 18 zile ale lunii lui ianuarie nu este pomenirea sfârsitului sau, ci pomenirea fugii lui, adica a suirii lui din Alexandria la Efes. Aceasta fuga a lui a fost socotita vrednica de praznic; caci a fost pricina de multe bunatati pentru Biserica lui Hristos, fiindca prin ea s-a adunat Sfântul Sinod al treilea a toata lumea, a fost izgonit eresul cel hulitor al lui Nestorie si dreapta credinta a fost propovaduita lumii. Astfel, Sfântul Chirii nevoindu-se cu buna nevointa, credinta cea prea dreapta întarind-o la sinod, împacând lumea si linistind-o de tulburari, curatind turma sa de eresuri si viata sa împodobind-o cu mari fapte bune, s-a dus sa-si ia cununa pregatita lui de puitorul de nevointe Hristos si plata pentru osteneli.

Iar la moartea Sfântului Chirii, a stat lânga el însasi Doamna si Stapâna Nascatoare de Dumnezeu si a cercetat pe robul sau cu sârguinta; caci si el, în viata sa, a slujit ei cu credinta si mult s-a nevoit de trei ori fericitul pentru cinstea ei. Si acum se afla în ceruri si se bucura împreuna cu toate cetele îngerilor, cu patriarhii, cu proorocii si cu apostolii, cu ierarhii si cu toti sfintii cei din veac, iar mai ales cu cel desavârsit si iubit prieten al sau, cu dumnezeiescul Ioan Gura de Aur; si sta fara mijlocire înaintea scaunului lui Hristos Dumnezeul nostru si înaintea Preacuratei Maicii Sale, pentru care s-a luptat si a patimit rau. Si neîncetat roaga pe Preasfânta si cea de o fiinta Treime pentru toti crestinii, ca sa dobândeasca si ei împaratia cerurilor. Pe care, dea Dumnezeu ca sa o dobândim si noi toti, cu darul si cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Caruia I se cuvine toata slava împreuna cu Tatal si cu Sfântul Duh, acum si pururea si în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL CHIRIL, EGUMENUL MĂNĂSTIRII DE LA IEZERUL ALB (9 iunie)

Cuviosul parinte Chirii s-a nascut din parinti de neam bun si dreptcredinciosi si a crescut în slavita cetate Moscova. Din Sfântul Botez el a fost numit Cosma si de tânar a fost dat la învatatura sfintelor carti. Si fiind copil foarte istet, a învatat degraba dumnezeiasca Scriptura si, nevoindu-se la citirea cartilor, se înteleptea spre mântuire, petrecând în înfrânare si în curatie, si sporind în tot lucrul placut lui Dumnezeu.

Si înca fiind el tânar, parintii lui au trecut din aceasta viata vremelnica si, fiind pe patul mortii, au încredintat pe fiul lor, Cosma, lui Timotei, rudenia lor, care era unul dintre boierii marelui domn Dimitrie, având dregatoria ispravniciei. Iar fericitul copil, având dumnezeiasca dorire în inima sa, voia sa se faca calugar; deci întreba de locurile si de locuintele monahilor, si unde i-ar fi lui cu înlesnire sa se mântuiasca; însa nimeni nu îndraznea sa-1 calugareasca, temându-se de acel boier Timotei.

Deci înca de când Cosma era în lume, arata în sine înclinare catre viata monahiceasca, ducându-se totdeauna la biserica, pazind curatia si întreaga întelepciune, omorându-si trupul cu postul si cu înfrânarea si facând toate faptele bune. Acest lucru vazându-1 Timotei, se bucura de el si îl iubea foarte mult. Si

ajungând el barbat desavârsit, Timotei i-a încredintat rânduiala casei sale, ca unui credincios si rudenie a sa si temator de Dumnezeu; dar el se gândea în sine, cum ar face sa fie monah, caci înlauntru era aprins de dragostea dumnezeiasca ca de foc.

Iar taina aceasta el n-o spunea nimanui, ca nu cândva stiind-o Timotei, stapânul lui, sa-i faca vreo împiedicare de la lucrul ce-1 gândea. Deci fericitul Cosma era în mare mâhnire, vazându-se însarcinat cu gâlcevile lumesti si nestiind cum ar scapa de acelea; si pentru aceea se ruga lui Dumnezeu cu dinadinsul, ca sa-1 scoata în orice fel stie din gâlcevile vietii si sa-1 duca în linistea monahiceasca. Iar Domnul, ajutând scopului sau, cu purtarea Sa de grija a rânduit sa vina în cetatea Moscovei fericitul Stefan, egumenul manastirii Mahristesca, barbat desavârsit în fapte bune, stiut si cinstit de toti pentru viata lui cea placuta lui Dumnezeu.

Deci Cosma, înstiintându-se de venirea lui, a alergat cu bucurie la el, pentru ca de multa vreme auzise de el si dorea sa-1 vada. Deci, cazând la picioarele lui, varsa lacrimi din ochi, rugându-1 sa puna pe el chipul monahicesc si zicând: „Preasfintite parinte, de multa vreme am dorit sa te vad, iar acum Dumnezeu m-a învrednicit a vedea pe sfintia ta. Deci te rog pentru Domnul, nu ma lasa pe mine pacatosul, precum nici Hristos n-a lasat pe vamesul si pe fiul cel desfrânat!"

Iar cuviosul, vazându-i lacrimile si buna dorinta, a înteles ca o sa fie vas ales al Sfântului Duh si a început a se gândi cum ar putea sa-1 faca monah, de vreme ce stia ca boierul acela Timotei nu va voi cu nici un chip sa-1 lase la calugarie; pentru aceea socotea în sine si zicea: „De-i vom spune, nu va lasa sa fie aceasta; iar de-1 vom ruga, nu ne va asculta".

Deci a gândit un lucru ca acesta: Mai întâi 1-a îmbracat cu haine proaste monahicesti, fara însa a-1 tunde si fara fagaduintele si rugaciunile cele cuviincioase, si i-a pus numele Chirii. Apoi, oprindu-1 în casa în care gazduia, s-a dus el însusi la Timotei. Si, spunându-i-se lui Timotei de venirea egumenului Stefan, el s-a bucurat, caci îl cinstea foarte mult. Deci, sculându-se, s-a închinat lui si i-a cerut binecuvântarea; iar cuviosul, dându-i binecuvântare, i-a zis: „Chirii, rugatorul vostru catre Dumnezeu, va binecuvinteaza". Iar el a întrebat: „Cine este Chirii?" Egumenul a zis: „Cosma, care a fost sluga voastra, a voit acum sa fie monah si sa slujeasca Domnului si sa se roage pentru voi lui Dumnezeu". Iar el, când a auzit aceasta, îndata s-a umplut de mare mânie si de mâhnire si a început a ocarî cu cuvinte necuvioase pe Cuviosul egumen Stefan. Iar cuviosul, stând, a zis: „Noua ne este poruncit de la Mântuitorul Hristos: Unde va vor primi si vor asculta cuvintele voastre, acolo sa petreceti; iar câti nu va vor primi si nu va vor asculta pe voi, iesind de acolo, sa scuturati praful de pe picioarele voastre, întru marturia lor".

Acestea zicând Cuviosul Stefan, s-a dus. Iar Irina, femeia lui Timotei, fiind dreptcredincioasa si tematoare de Dumnezeu, auzind cuvintele lui Stefan, iar mai ales ale lui Hristos, s-a înfricosat cu inima si a început a sfatui pe barbatul ei, caci a mâhnit pe un cuvios ca acela, si a zis: „Ma tem ca nu cumva sa cada deodata mânia lui Dumnezeu peste casa noastra pentru necinstea ce ai adus placutului lui Dumnezeu, caci ai auzit cuvintele înfricosate si înspaimântatoare ale lui Hristos, care au fost zise de el; carora stii ce le urmeaza în Evanghelie: Mai lesne va fi Sodomei si Gomorei în ziua judecatii...".

Deci, barbatul ei, Timotei, caindu-se de greseala sa, a trimis degraba dupa Sfântul Stefan, rugându-1 sa se întoarca la el. Iar sfântul întorcându-se, Timotei a cazut la picioarele lui, cerând iertare si împacându-se cu cuviosul. Din acea vreme, ajutând Dumnezeu, Timotei s-a umilit cu inima si, facând dupa cererea cuviosului, a lasat pe Cosma, care s-a numit Chirii, ca sa fie dupa voia lui. Iar Cosma a dat saracilor toate câte le avea, nelasându-si nimic; si se ruga fericitului Stefan ca sa-1 acum faca monah prin rânduiala tunderii.

Iar Cuviosul egumen Stefan, socotind cele de folos noului începator, 1-a dus în manastirea lui Simon si 1-a dat spre calugarie arhimandritului Teodor, care era rudenia marelui între parinti Serghie. Iar Teodor acela era îmbunatatit si întelept în lucrurile duhovnicesti si, ca un iscusit si carturar, stia a povatui bine pe cei ce veneau la Dumnezeu. Deci a calugarit pe Cosma desavârsit si 1-a numit Chiril, precum îl numise mai înainte Cuviosul Stefan.

In manastirea lui Simon petrecea un monah, anume Mihail, care mai pe urma a fost episcop al cetatii Smolensca. Acela petrecea viata minunata întru Dumnezeu în rugaciuni, în postiri, în privegheri si în toata înfrânarea. Deci lui i-a încredintat arhimandritul Teodor pe monahul Chirii cel nou începator, ca sa-1 povatuiasca ca pe sine la calea ce duce la împaratia cerului.

Iar Chirii vazând nevointele pustnicesti ale staretului sau, a început a urma vietii lui si a i se supune lui cu toata osârdia. Si sârguindu-se sa faca cele ce vedea pe staret ca face, socotea postul ca saturarea, ostenelile ca odihna si goliciunea în timp de iarna ca si caldura; iar somn dormea putin si astfel îsi obosea trupul, supunându-1 duhului.

Si neîndraznind sa faca ceva fara binecuvântarea si porunca staretului, 1-a rugat pe el sa-i porunceasca sa posteasca mai mult decât ceilalti frati, adica sa manânce dupa doua sau trei zile, iar staretul nu i-a dat voie, ci i-a poruncit sa manânce pâine cu fratii, dar nu pâna la saturare. Iar când staretul citea noaptea Psaltirea, poruncea ucenicului sa faca închinaciuni si astfel petrecea toata noaptea pâna la vremea Utreniei.

Si i se faceau fericitului Chirii în chilie multe chipuri de înfiorari si de naluciri diavolesti, mai ales când staretul iesea afara din chilia sa; însa el, cu rugaciunea lui Hristos si cu semnul Sfintei Cruci, ca si cu o arma tare, gonea pe vrajmasii cei nevazuti. Apoi el spunea toate acelea sfântului sau staret, iar el, întarindu-1, îi poruncea sa nu se teama de înfricosarile diavolesti, ci sa se le socoteasca ca niste nimicuri. Deci Sfântul Chirii a petrecut la acel mare nevoitor multa vreme cu supunere adevarata, nea vând nici un fel de voie a sa. Apoi, cu porunca arhimandritului, s-a dus la ascultare de obste, ca sa se osteneasca în pitarie, unde a început si mai mult a se înfrâna si a adauga cu smerenie osteneala peste osteneala, lucrând singur mai mult decât altii cele ce erau de facut.

Dar nu lasa nici rugaciunile cele de toata noaptea, cu care se deprinsese de la staret, ci multe nopti petrecea fara somn, iar la cântarea cea de dimineata din biserica, el era mai înainte si iesea mai pe urma decât toti. El primea hrana atât cât sa nu slabeasca cu trupul de foame si sa nu cada la pamânt; iar uneori mânca numai ca sa nu fie cunoscuta de frati înfrânarea lui. Bautura lui nu era altceva decât apa, si aceea întru însetare, atât de nemilostiv muncitor era trupului sau. Si tuturor se facuse de mirare si era iubit de toti, caci ce fel de fapte bune nu erau într-însul: era supus, ascultator, fara de cârtire, blând si tacut, smerit si plin de dragoste.

In vremea aceea, traind Cuviosul parintele nostru Serghie de la Radonej, facatorul de minuni, mergea uneori la manastirea lui Simon pentru a vedea pe arhimandritul Teodor, rudenia sa, si pe ceilalti frati. Si mai înainte de toti el mergea în pitarie la fericitul Chirii si vorbea cu el în singuratate pentru folosul sufletesc. Astfel îi puteai vedea pe amândoi lucrând brazda sufletului: unul semana semintele faptelor bune, iar altul le adapa cu lacrimi, ca sa câstige secerisul cel de bucurie în veacul ce va sa vie.

Si vorbind ei multa vreme si înstiintându-se arhimandritul de venirea Cuviosului Serghie, îndata mergea cu fratii la el si primea sarutarea cea iubita întru Hristos. Si mare le era mirarea tuturor, cum Sfântul Serghie lasa pe toti, chiar si pe arhimandrit, si mergea numai la Chirii, caci viata sfântului era stiuta de sfânt si cuviosului nu-i era tainuita vietuirea cuviosului. Si petrecând Sfântul Chirii în pitarie multa vreme, a fost trimis de povatuitor la o alta slujba, anume la bucatarie. Dar el si acolo, ostenindu-se, tot asa se nevoia, ca în cea dintâi slujba. Si privind la focul din bucatarie, îsi aducea aminte de focul gheenei muncii celei vesnice si zicea catre sine: „Rabda, Chirile, focul acesta, ca sa poti scapa de celalalt foc mistuitor". Din aceasta, Dumnezeu i-a dat lui atâta umilinta, încât nu putea nici pâine sa guste fara lacrimi, iar uneori nu putea sa vorbeasca nici un cuvânt. Iar fratii, vazând aceasta viata a lui, îl aveau între dânsii nu ca pe un om, ci ca pe un înger al lui Dumnezeu.

Si vazându-se el cinstit si laudat de toti si vrând sa-si tainuiasca fapta sa cea buna, s-a prefacut a fi nebun si a început a face glume necuvioase si râsete, ca sa nu fie cinstit si laudat, ci mai ales necinstit si batjocorit. Caci iubea mai mult necinstea decât cinstea, si ocarile mai mult decât laudele; iar aceasta o facea pentru dragostea lui Hristos, fiindca pentru sine toate le socotea ca niste gunoaie. Deci vazând fratii

nebunia lui, unii s-au îndoit si li se parea ca într-adevar si-a pierdut mintea, iar altii credeau ca si-a razvratit viata; dar el, sub chipul nebuniei, se sârguia sa-si tainuiasca adevarata întelepciune ce salasluia în inima sa. Pentru aceasta, arhimandritul îi dadea canon ca unuia fara de rânduiala si razvratit; îi dadea post si înfrânare, adica sa guste numai pâine si apa timp de 40 de zile si mai bine, iar el îl primea si îl savârsea cu osârdie; caci aceasta îi trebuia si lui, ca postirea sa - cea aleasa de sine si la care se deprinsese - sa o savârseasca sub chipul canonului, ca sa se para ca postul lui nu este dupa voia sa, ci dupa porunca povatuitorului sau.

Si trecând zilele cele hotarâte ale postului, fericitul Chirii facea iarasi alte nebunii, ca sa ia mai multa certare si canon de la pova-tuitorul sau. Deci, de multe ori, din porunca parintelui, el petrecea câte sase luni cu pâine uscata si putina apa, si acelea le primea la câte o zi sau doua. Si luând cuviosul niste certari si niste ocari ca acelea, se bucura foarte mult cu duhul; caci, precum cei mândri se bucura de slava si de cinstea lor, tot asa si cei smeriti cugetatori se veselesc de necinstea si de defaimarea lor. Deci a petrecut sfântul în acea nebunie pâna ce i s-a cunoscut cugetul, ca pentru smerenie facea aceea. Iar dupa ce egumenul s-a înstiintat cu încredintare de acel lucru, nu-i mai dadea canon, desi el mai facea unele nebunii.

Dupa aceasta i-a venit în gând Cuviosului Chirii sa fie liber de slujirea bucatariei si sa petreaca în liniste în chilie, ca din liniste sa poata câstiga mai multa umilinta. Dar nu voia sa vorbeasca de aceasta egumenului, ca sa nu fie dupa voia sa, ci s-a lasat în purtarea de grija a Preacuratei Maicii lui Dumnezeu, spre care avea mare dragoste si credinta. Deci, punându-si toata nadejdea într-însa, s-a rugat catre ea, ca sa rânduiasca cu el ce este mai de folos si i s-a rânduit astfel: arhimandritul voia sa scrie o carte si, stiind pe fericitul Chirii ca poate scrie bine, i-a poruncit sa plece de la bucatarie, sa sada în chilia sa si sa scrie acea carte.

Iar Chirii, cunoscând ca Preacurata Maica a lui Dumnezeu i-a auzit rugaciunea, i-a multumit si a primit linistea chiliei lui, bucu-rându-se. Si scriind cartea ce i s-a poruncit, nu înceta obisnuita sa pravila, adica se ruga mult si petrecea nopti fara de somn în cântarea de psalmi si în plecarea genunchilor. Iar dupa o vreme, socotind petrecerea sa, s-a aflat pe sine neavând atâta umilinta câta avea când era în pitarie; deci a început a se ruga Preacuratei Nascatoare de Dumnezeu ca sa-i dea cea dintâi umilinta pe care o avea mai înainte. Si dupa o vreme, egumenul 1-a trimis iar la bucatarie în slujba fratilor, iar Sfântul Chirii s-a bucurat de aceasta foarte tare si se sârguia spre mai multe nevointe, si câstiga de acolo mai mare umilinta. Si a petrecut într-acea slujba noua ani, supunându-se la multe osteneli si rele patimiri; pentru ca ziua se ardea de foc, iar noaptea îngheta de frig, caci în acei ani nu a avut cojoc pe trupul lui.

Apoi, dupa trecerea acelor ani, arhimandritul 1-a luat de la bucatarie, 1-a dus la arhiereu si 1-a hirotonosit preot, macar ca Sfântul Chirii nu voia. Deci petrecea slujba preotiei în rândurile saptamânii sale, dar nu înceta de la iubirea de osteneli si de la slujirea la lucrurile manastirii; caci, atunci când avea vreme libera, se ducea în bucatarie sau în pitarie si se ostenea, dându-se pe sine la mai mare smerenie înainte de egumenia aceea în care avea sa fie, dupa cuvântul Domnului: Cel ce voieste sa fie mai mare între voi, sa fie sluga tuturor.

Dupa aceasta, arhimandritul manastirii lui Simon, fericitul Teodor, fiind barbat vrednic de cinste, cu vointa lui Dumnezeu a fost ales la treapta arhiereasca si pus arhiepiscop al Rostovului; iar în locul lui, ca arhimandrit al manastirii lui Simon, toti au ridicat cu sila pe Cuviosul Chirii, neascultându-i multele lepadari si lacrimi ale lui; si astfel l-au silit sa ia egumenia acelei manastiri. Si primind Cuviosul începatoria, mai mult s-a dat la mai mari osteneli, stiind ceea ce se scrie: Cui i se va da mult, mult se va cere de la el. Si iarasi: Asa sa lumineze lumina voastra înaintea oamenilor, ca sa vada lucrurile voastre cele bune si sa preamareasca pe Tatal vostru Care este în ceruri. Deci, ocârmuind bine manastirea, niciodata nu s-a înaltat cu gândul pentru cinstea dregatoriei sale, nici a lasat ceva din înfrânare, ci asa petrecea ca si mai înainte, pazindu-si smerita sa cugetare, aratând dragoste nefatarnica spre toti cei mari si cei mici. Si pe toti îi primea cu bucurie - pe cei batrâni, ca pe niste frati, iar pe cei mai tineri, ca pe niste fii.

De aceea era iubit de toti, cinstit si slavit, si veneau la dânsul multi din domni si boieri pentru folos. Si vazându-si tulburata linistea, a început a se mâhni si a se întrista; de aceea se gândea cum ar lasa egumenia si sa se linisteasca în chilia sa. Iar dupa o vreme oarecare, lasându-si rânduiala arhimandriei, s-a dus în chilia sa de mai înainte si s-a închis într-însa, nevoind sa se plece la rugamintile fratilor, care îi cereau cu multe lacrimi sa nu lase ocârmuirea sfintei manastiri.

Iar de vreme ce manastirea nu putea sa fie fara egumen, pentru aceea au ridicat la arhimandrie pe un ieromonah cu numele Serghie si cu porecla Azacov, care mai pe urma a fost episcop în Riazan; iar Sfântul Chirii a început a se linisti în chilia sa. Dar cetatea nu putea sa se ascunda, stând deasupra muntelui, nici faclia sa se tainuiasca sub obroc; fiindca pe cât fugea el de slava omeneasca, pe atât mai mult îl preamarea Dumnezeu, Care a zis: Pe cel ce Ma preamareste îl voi preamari. Drept aceea, din felurite parti si cetati, multi din partea duhovniceasca si mireneasca veneau la dânsul pentru folos, caci cuvântul lui era dres cu sarea întelegerii si darul lui se varsa din gura lui si toti îl ascultau cu placere. Vazând aceea, Serghie Azacov, cel pus arhimandrit în locul lui, a început a se umple de zavistie, caci se socotea pe sine a fi defaimat de cei ce se duceau la fericitul Chirii si se mâhnea de aceea foarte mult, pentru ca zavistia nu stie sa cinsteasca cele de folos.

Iar Cuviosul Chirii stiind necazul arhimandritului asupra lui, nu s-a mâhnit pe dânsul, nici i s-a împotrivit lui cu ceva, deoarece era fara de rautate si drept la inima. Deci, dând loc mâniei, s-a dus de acolo în manastirea Nasterii Preacuratei Nascatoare de Dumnezeu, care se numea "Veche", si petrecea acolo. Si se gândea în sine cu mare dorinta, ca sa se duca undeva departe de lume în pustie si, de aceea, totdeauna se ruga lui Dumnezeu si Preacuratei Maicii Sale, zicând: „Preacurata Maica lui Hristos, Dumnezeul meu, Tu stii ca toata nadejdea mea, dupa Dumnezeu, spre tine am pus-o din tineretile mele; deci însuti tu, precum stii, povatuieste-ma, arata-mi calea pe care voi merge si spune-mi un loc lesnicios pentru mântuire". Asa se ruga el adeseori cu lacrimi si în scurta vreme si-a capatat cererea; pentru ca Domnul face voia celor ce se tem de El si aude rugaciunea lor împreuna cu Preacurata Maica Sa.

Cuviosul Chirii avea obiceiul ca în toate noptile sa cânte acatistul Preacuratei Nascatoare de Dumnezeu înaintea sfintei sale icoane. Deci într-o noapte, cântând el acatistul dupa obicei si având în inima sa dorinta de viata pustniceasca, se ruga cu suspinuri; iar când a ajuns la partea care se scrie în acatist: „Straina nastere vazând, sa ne înstrainam de lume, mutându-ne mintea la cer...", atunci s-a umilit cu inima din cuvintele acestea si încetând a citi, se gândea în sine cum Cel Preaînalt în marimea dumnezeirii, Domnul nostru Iisus Hristos, S-a aratat pe pamânt în trup de om smerit, ca pe cei ce se înstraineaza de lume pentru dragostea Lui, sa-i ridice spre înaltimea dumnezeiestii vederi.

Si s-a desteptat în el dorinta mai fierbinte ca sa se înstraineze cu totul de lume în pustie, pentru dragostea lui Dumnezeu. Deci a început mai cu dinadinsul a se ruga cu lacrimi Domnului si Preasfin-tei Nascatoare de Dumnezeu ca sa-1 povatuiasca cum sa se mântuiasca; si îndata a auzit un glas minunat de departe din înaltimea vazduhului, afara din chilie, zicându-i: „Chirile, iesi de aici si mergi la Iezerul Alb, ca buna odihna vei afla. Acolo ti-am gatit tie un loc în care te vei mântui".

Atunci cuviosul, deschizându-si degraba fereastra chiliei, a vazut o lumina mare stralucind din cer, în partea dinspre miazanoapte - unde este Iezerul Alb -, aratându-i cu raza ca si cu degetul locul salasluirii lui. Deci sfântul stând înspaimântat, privea cu ochii locul aratat lui în latura aceea ce era departata, ca si cum ar fi aproape; si s-a tot uitat la aceea, pâna ce a apus de la ochii lui lumina aceea minunata cereasca. Si sfârsindu-se acea minunata vedenie, si-a aflat inima sa plina de bucurie si de pace si a înteles ca Preacurata Maica lui Dumnezeu nu i-a trecut cu vederea rugaciunea lui. Deci a savârsit cântarea acatistului cu mare bucurie, petrecând toata noaptea aceea fara de somn si rugându-se întru caldura duhului. Si socotind cu mirare glasul si vedenia ce i se facuse lui, se veselea si slavea pe Dumnezeu.

El avea acolo un frate duhovnicesc, anume Terapont, credincios si iubit lui. Acela era tuns împreuna cu sfântul si fusese la Iezerul Alb. Pe acela îl întreba sfântul daca este vreun loc la Iezerul Alb, unde ar putea sa se linisteasca monahii; iar Terapont îi spunea ca acolo sunt multe locuri bune pentru însingurare. Deci,

sfatuindu-se amândoi, au iesit din manastire si au plecat la drum spre Iezerul Alb, nadajduind spre Dumnezeu.

Iar dupa multe zile, ajungând în partile Iezerului Alb, a cercetat multe locuri în pustie, dar nicaieri nu i-a placut cuviosului, pâna ce a mers la locul ce i se aratase lui în vedenie si pe care îl cauta. Acolo mergând, îndata a cunoscut acel loc, care i-a placut foarte mult. Dupa aceea, tacând rugaciune, a zis: „Aceasta este odihna mea si aici ma voi salaslui, fiindca astfel a voit Preacurata Maica Domnului. Bine este cuvântat Domnul Dumnezeu de acum si pâna în veac, ca a auzit rugaciunea mea". Si îndata a înfipt o cruce în acel loc, cântând canonul de multumire spre lauda Preacuratei Nascatoare de Dumnezeu.

Atunci a spus lui Terapont vedenia ce i s-a aratat lui în manastire despre locul acela. Deci, amândoi multumind lui Dumnezeu si Preacuratei Maicii Lui, au sapat o chilie mica în pamânt, si au stat o vreme împreuna; apoi cu întelegere s-au despartit unul de altul, deoarece fericitul Chirii dorea sa aiba linistea cea mai desavârsita. Deci Chirii a ramas pe loc, iar Terapont s-a dus ca la cincisprezece stadii departare de acolo, si gasindu-si un loc placut lui, s-a salasluit acolo pentru Dumnezeu. Apoi, adunându-se acolo multi frati, au facut o manastire, zidind si o biserica în numele Preacuratei Nascatoare de Dumnezeu si a preacinstitei ei nasteri; astfel ca acum acea manastire, cu darul lui Dumnezeu latindu-se si înmultindu-se si bine rânduindu-se, se numeste a lui Terapont.

Iar locul acela, unde Cuviosul Chirii s-a salasluit, avea brazi si padure deasa si nu erau aproape locuinte omenesti. Locul era frumos si rotund, înconjurat cu ape de jur împrejur, ca si cu un zid, si acolo vietuia sfântul parinte în chilia cea sapata în pamânt, petrecând în pustie cu nevointe pustnicesti si luptându-se împotriva nevazutului vrajmas. Iar dupa un timp, doi crestini oarecare umblând prin pustia aceea, au gasit pe acest sfânt si s-au mirat de petrecerea lui atât de aspra. Deci, folosindu-se de cuvintele lui cele insuflate de Dumnezeu, au început dupa aceea a veni adeseori la dânsul, dorind sa vada fata lui cea cu sfânta podoaba, sa se învredniceasca de binecuvântare si sa ia folos de la dânsul. Ei aduceau staretului lor cele trebuincioase, iar numele lor erau acestea: Axentie, ce se poreclea Voron, si Matei, ce se chema Cucos, care mai târziu a fost eclesiarh al acelei manastiri.

Acei oameni spuneau aceasta: „Cu multi ani mai înainte de acea vreme, un lucrator de pamânt, anume Isaia, traia aproape de locul acela unde Sfântul Chirii s-a salasluit. Acel Isaia si cei împreuna cu dânsul adeseori auzeau un sunet de clopot si un glas de cântare minunata ce se facea în locul acela, mai cu seama în zile de Duminici si praznice. Dar nu numai Isaia auzea clopote si cântari, ci si alti oameni ce treceau prin acel loc. De aceea, de multe ori, când auzeau acel sunet, veneau acolo sa vada de unde se aud clopotele si cântarile. Si glasurile le auzeau, dar cu ochii nu puteau sa vada nimic; deci, mirându-se cu spaima, se duceau, cunoscând ca nu este lucru obisnuit".

Intr-o zi, cuviosul a înconjurat pustia aceea cu acei doi oameni ce s-au zis mai sus, cu Axentie si Matei. Dar vrajmasul, uratorul binelui, stiind ca are sa fie izgonit de acolo prin Cuviosul Chirii si neputând sa-l înfricoseze cu nici un fel de pareri si naluciri, de vreme ce cuviosul le socotea pe toate acelea mai netrebnice decât paianjenii, a aflat asupra lui un mestesug ca acesta: Prin voia lui Dumnezeu, a adus asupra lui somn greu, încât Sfântul Chirii nu putea sa umble si voia sa se culce ca sa se odihneasca, zicând catre cei ce erau cu dânsul: „Stati acolo pâna ce voi dormi putin". Iar ei i-au zis: „Parinte, mergi în chilie si odihneste-te acolo". Iar parintele, neputând sa mearga, fiind biruit de somn, a vazut un loc bun de odihna si s-a culcat ca sa doarma putin. Deci, adormind el, 1-a desteptat un glas înfricosat, zicându-i: „Fugi, Chirile, fugi!" Iar el, desteptându-se de neobisnuitul glas si înspaimântându-se, a fugit din acel loc, si îndata, în ceasul acela, un copac mare a cazut de-a curmezisul pe locul pe care zacea sfântul.

Si a înteles sfântul ca a fost pândire diavoleasca si dintr-acea vreme a început a fi mai cu trezvie si mai osârdnic, rugându-se lui Hristos si Preacuratei Maicii Lui ca sa ia de la dânsul greutatea somnului. Acea cerere a lui i s-a împlinit întocmai, caci de multe ori petrecea ziua si noaptea fara sa aiba somn si nici cât de putin nu dormita. Deci noaptea statea la rugaciune si ziua se ostenea lucrând cu mâinile; caci taia padurea si curata locul cel strâmt care era în pustia cea paduroasa, vrând sa semene oarecare seminte; ca astfel din sudoarea fetei sale si din osteneala mâinilor lui sa se hraneasca.

Iar odata, adunând gateje multe împrejurul locului acela, le-a aprins; iar diavolul a ridicat un vânt mare si fumul cu vapaia a înconjurat pe cuviosul de pretutindeni, încât nu stia încotro sa fuga, din pricina ca fumul era gros si acoperea tot locul. Deci fiind într-o neasteptata primejdie de moarte ca aceea, sfântul a strigat catre Preacurata Fecioara Maria, grabnica ajutatoare, Nascatoarea de Dumnezeu, si îndata i s-a aratat lui oarecine si luându-1 de mâna, i-a zis: „Vino în urma mea!" Deci, scotându-1 nevatamat din foc, s-a facut nevazut. Astfel, cu ajutorul Preasfintei Nascatoare de Dumnezeu, Sfântul Chirii a fost scapat din primejdia cea neasteptata.

Dupa aceasta au venit la dânsul din manastirea lui Simon doi frati iubiti si de un gând cu el: Zevedei si Dionisie. Pe acestia vazându-i cuviosul, s-a bucurat foarte mult si i-a primit sa vietuiasca împreuna cu el; apoi a venit un oarecare Natanail, care mai pe urma a fost chelar al locasului aceluia. Dupa aceea, au început a veni la sfântul si alti frati, pentru zidirile duhovnicesti, caci avându-si inima lui bine lucrata, cu darul Duhului Sfânt, dadea dulci roduri de învataturi, si pentru aceea cei ce veneau sa vietuiasca la dânsul, cereau sa-l aiba parinte al lor pe el, pentru ca vedeau viata lui minunata si cuvântul lui de Dumnezeu insuflat. Iar el se lepada sa le fie povatuitor, numindu-se pe sine nevrednic si pacatos, însa biruindu-se de iubirea de frati si de dorirea mântuirii sufletelor omenesti, a început a primi acolo pe acei frati, care, zidindu-si lor chiliute mici, vietuiau lânga dânsul întru Dumnezeu.

Iar un om, anume Andrei, care îsi avea locuinta lui nu departe de acea pustie, a mceput a urî pe Cuviosul Chirii si pe monahii care erau cu dânsul, pentru ca s-au salasluit acolo. Deci, îndemnat fiind de diavol, a mers noaptea, vrând sa aprinda chilia sfântului. Dar când s-a apropiat de chilie, îndata a cazut asupra lui o spaima mare si a fugit de frica. într-alta noapte, venind iarasi, a lipit focul de perete si a fugit, ca sa nu fie stiut. Si statea departe si privea sa vada când se va aprinde chilia cu parintii cei ce vietuiau în ea; dar focul, lipindu-se de peretele cel de lemn ca de piatra sau de gheata, îndata s-a stins.

Deci acel Andrei facea de multe ori aceasta, mergând întru adânca noapte, dar n-a sporit nimic, deoarece uneori cadea peste dânsul frica si spaima, iar alteori focul cel lipit de perete se stingea, caci Preacurata Maica a lui Dumnezeu pazea nevatamat de foc nu numai pe robul sau, fericitul Chirii, ci si ostenelile mâinilor lui.

In cele din urma, omul acela si-a venit în simtire si, cunoscân-du-si greseala sa, s-a temut sa nu navaleasca asupra lui vreo pedeapsa a lui Dumnezeu. Deci alergând cu pocainta la Cuviosul Chirii, si-a marturisit greseala lui cu de-amanuntul, udându-si cu lacrimi fata lui. Iar sfântul, învatându-1 cu cuvinte folositoare si îndemnându-1 sa nu mai asculte sfatul cel viclean al vrajmasului, i-a daruit iertare si 1-a eliberat cu pace, iar el însusi a început a cânta canonul de multumire al Preacuratei Fecioare Nascatoare de Dumnezeu.

Iar dupa putina vreme, Andrei acela a venit iarasi la Sfântul Chirii si-1 ruga sa-1 primeasca în obstea sa si sa-1 tunda în calugarie. Iar cuviosul i-a îndeplinit cererea lui; si Andrei, învrednicindu-se rânduielii monahicesti, a petrecut întru ascultare, totdeauna caindu-se de greselile sale cele mai dinainte si marturisind fratilor cum voia sa puna foc locasului. Si se înmulteau fratii din zi în zi, pentru ca multi de pretutindeni veneau la cuviosul, unii pentru folos, altii pentru vietuire. Iar Cuviosul Chirii, urmând Domnului celui ce a zis: Pe cel ce vine la Mine nu-l voi goni afara, primea pe cei ce voiau sa se osteneasca si sa rabde nevoia pustiei pentru Dumnezeu. De aceea zidea chilii si se întemeia manastirea si se aseza viata de obste, ostenindu-se toti împreuna si câstigându-si din ostenelile lor cele de trebuinta pentru hrana.

Odata, vrând fratii sa zideasca biserica, nu se aflau între dânsii lucratori iscusiti în lemn, iar locul lor se afla departe de locuintele omenesti; deci aveau trebuinta de mesteri în lemn. Iar Cuviosul Chirii, precum din început avea obicei ca întru toate nevoile si trebuintele sale sa se arunce la voia si la purtarea de grija a Preacuratei Fecioare Nascatoare de Dumnezeu si niciodata n-a fost lipsit de ce a cerut, ci toate trebuintele îsi câstiga, astfel, punându-si nadejdea spre Maica lui Dumnezeu, s-a rugat catre ea cu dinadinsul si degrab au venit mesteri trebuinciosi, de nimeni fiind chemati, si s-a zidit o biserica aleasa, în numele Preacuratei Fecioarei Nascatoare de Dumnezeu si a cinstitei Adormirii sale.

Iar oamenii care locuiau împrejur în partea aceea, auzind ca în pustia Iezerului Alb se aduna monahi si se întemeiaza o manastire, iar acum au zidit si o biserica, se mirau; însa gândeau ca sfântul a adus multe averi cu sine. Si mai ales când s-au înstiintat ca fusese arhimandrit în manastirea lui Simon, socoteau ca acolo, la stapânire, i-au venit câstiguri mari.

Deci un oarecare boier, anume Teodor, îndemnat fiind de diavolul, a trimis tâlhari ca, navalind noaptea asupra manastirii, sa faca lui Chirii suparare si necaz si sa ia averea lui. Iar tâlharii mergând noaptea ca sa navaleasca fara de veste asupra manastirii si asupra celor ce dormeau, au vazut împrejurul manastirii multime de oameni, din care unii sagetau cu arcurile, iar altii altele faceau. Deci tâlharii stateau ascunsi într-un loc oarecare, în padurea aceea, de unde priveau de departe la oamenii aceia, asteptând pâna ce se vor duce de la manastire. Dar tâlharii au asteptat pâna la miezul noptii si mai mult, însa oamenii cei vazuti de dânsii nici nu se duceau, nici nu dormeau, ci petreceau ca niste strajeri ai manastirii; deci tâlharii s-au dus fara sa faca ceva. Iar în noaptea urmatoare iarasi au venit si au vazut la manastire alti oameni, mai multi decât întâi, înarmati ca niste ostasi, si temându-se, s-au dus.

Si au spus aceasta boierului lor; iar acela a gândit ca poate cineva dintre dregatori a venit cu multime de slugi la cuviosul pentru binecuvântare si rugaciune si, zabovind, a ramas la dânsul în acele nopti. Deci Teodor a trimis în taina la manastire ca sa stie cu încredintare cine a fost în manastire ieri si alaltaieri. Si s-a înstiintat trimisul ca nimeni nu a fost atunci în manastire, iar acum era mai mult de o saptamâna, de când nu venise nimeni. Deci a spus aceasta boierului care îl trimisese pe el, iar acela s-a mirat si s-a înspaimântat, cunoscând ca Dumnezeu acopera pe robul sau. Deci temându-se sa nu-1 ajunga judecata lui Dumnezeu pentru ca a voit sa necajeasca pe placutul Lui, a mers degraba la sfântul si, caindu-se, i-a marturisit cu lacrimi greseala sa, spunându-i si ce au vazut tâlharii cei trimisi de el. Iar Cuviosul Chirii, învatându-1 cu cuvinte din dumnezeiasca Scriptura si iertându-1, i-a zis: „Sa ma crezi, fiule Teodor, ca n-am nimic altceva în aceasta viata decât numai aceasta haina veche, pe care o vezi pe mine si putine carti".

Atunci Teodor s-a minunat de saracia si de bunul lui obicei si s-a dus la casa sa, multumind lui Dumnezeu ca nu 1-a lasat sa scârbeasca pe placutul sau si sa cada într-o atât de mare greseala si în mâinile vrajmasului pierzator. De atunci Teodor a câstigat mare dragoste si credinta catre sfânt, si-1 avea pe el nu ca pe un om, ci ca pe un înger al lui Dumnezeu. Deci, venind la dânsul pentru binecuvântare, îi aducea cele trebuincioase si niciodata nu i se arata cu mâinile goale.

Astfel, strabatând vestea pretutindeni despre Cuviosul Chirii si venind multi la dânsul, a venit la locasul lui si un monah, anume Ignatie, mare în fapte bune si având viata mai aspra decât altii. Si era acela alta pilda tuturor fratilor, pe lânga fericitul Chirii; caci se vorbea de el ca niciodata nu s-a culcat pe coaste în vremea calugariei sale de treizeci de ani, ci îsi scutura somnul cu putina dormitare, stând drept sau sezând putin pe ceva. Un barbat ca acesta si alti nevoitori asemenea lui voiau sa vietuiasca cu Cuviosul Chirii, pentru viata lui cea desavârsita si placuta lui Dumnezeu.

Iar asezamântul si rânduiala vietii monahicesti în manastirea Cuviosului Chirii era astfel: în biserica nimeni nu avea voie sa vorbeasca cu altul, nici sa iasa mai înainte de sfârsitul pravilei, ci fiecare avea porunca sa stea la locul sau si la rânduiala cea asezata, cu frica si cu luare aminte la cele ce se cânta; asemenea, la închinarea la Sfânta Evanghelie si la sfintele icoane era pazita buna rânduiala de a închinarii dupa cei batrâni, ca sa nu se faca vreo amestecare între dânsii. însusi fericitul povatuitor, când statea în biserica, niciodata nu se pleca spre perete si niciodata nu sedea fara de vreme, macar ca picioarele lui, de stare multa în picioare, îi erau ca stâlpii.

Asemenea si la masa era pazita cuviincioasa rânduiala cu dinadinsul, fiecare sezând la locul lui cu blândete si cu tacere si nimeni nu se auzea vorbind, decât numai cel ce citea. Fratilor totdeauna li se faceau trei feluri de bucate, afara de zilele de post si de zilele în care se cânta "Aliluia"; pentru ca atunci fiecare se înfrâna dupa voie si dupa râvna, unul mâncând pâine uscata, iar altul petrecând toata ziua fara de hrana. Iar egumenului i se punea la masa tot aceeasi hrana ca si fratilor si masura deopotriva cu a celorlalti, dar cuviosul nu lua nimic pâna la saturare.

Când se sculau de la masa, dupa multumire, se ducea fiecare în chilia sa, neabatându-se la nici un fel de vorbe, nici intrând în chilia altui frate, afara de mare nevoie. Odata s-a întâmplat unui frate pe nume Martinian, ca, iesind de la masa, sa se duca la alt frate pentru o trebuinta oarecare. Iar cuviosul, vazându-1 pe acela, 1-a chemat la dânsul si 1-a întrebat: „Unde te duceai?" Iar el a spus: „Aveam o trebuinta la acel frate si de aceea voiam sa merg la dânsul". Atunci sfântul, ca si cum l-ar fi defaimat, i-a zis lui: „Asa pazesti rânduiala manastireasca? Oare nu puteai sa mergi mai întâi în chilia ta si sa-ti faci rugaciunea datorata; apoi, daca era nevoie, sa mergi la el?" Iar Martinian a zis zâmbind: „Parinte, daca merg în chilia mea, nu pot sa mai ies". Iar sfântul i-a grait: „Asa fa totdeauna; mai întâi mergi în chilie si chilia te va învata la tot binele".

In manastirea aceea se mai pazea si alta rânduiala. De se aducea la vreun frate vreo scrisoare sau vreo daruire de la cineva, acel frate, fara sa despecetluiasca scrisoarea, o aducea la egumen, asemenea si tot ceea ce i se aducea lui. Tot astfel, de voia vreun frate sa trimita scrisoare la cineva afara din manastire, nimeni nu îndraznea aceasta, fara porunca egumenului. Iar în chilie nimeni nu era liber sa aiba ceva, afara de cele prea trebuincioase, nici sa numeasca ceva al sau; ci, dupa apostoleasca vorba, sa le aiba pe toate de obste. Argint nici ca se pomenea la frati, afara de averea de obste a manastirii, de la care toti aveau cele de trebuinta. Nici o bucata de pâine si nici o bautura nu era liber sa aiba cineva în chilie; iar de avea cineva sete, mergea la trapeza si acolo, cu binecuvântare, îsi potolea setea. De se întâmpla cuiva de mergea în chilia vreunui frate, nimic altceva nu putea sa vada decât numai icoane, carti si vasul cu apa pentru spalat. Asa erau liberi calugarii de toata împatimirea, numai o grija având: sa placa lui Dumnezeu, sa aiba unul catre altul dragoste si smerenie si sa se osteneasca pentru trebuintele de obste.

Si precum la cântarea bisericeasca, tot asa si la lucrul manastiresc, fiecare alerga cu osârdie, întrecându-se unul pe altul, ca mai întâi sa se afle fara de lenevire. Si fiecare dupa puterea lui lucra nu ca oamenilor, ci ca lui Dumnezeu. între toate lucrurile cele de obste se pazea si aceasta: Sa nu fie între dânsii vreo vorba împotriva, nici vreun cuvânt desert, ci fiecare sa petreaca în tacere, pazindu-si duhovniceasca sa iubire de întelepciune; si sa li se para ca stau si lucreaza înaintea ochilor Atotvazatorului Dumnezeu. Iar de voia cineva sa graiasca, nimic altceva nu putea sa spuna rara numai cuvinte din carti spre folosul celorlalti frati, dar mai ales spre folosul acelora care nu stiau Scriptura.

Si alte multe feluri de rânduieli erau în viata fratilor cea placuta lui Dumnezeu, iar Cuviosul Chirii îi dadea fiecaruia pilda si masura de pravila si nu puteai sa vezi între dânsii pe cineva având voia si socoteala sa deosebita, ci toti savârseau voia povatuitorului, fara de împotrivire sau cârtire, ca pe o porunca a lui Dumnezeu. Cei ce stiau sa lucreze cu mâinile, toate cele lucrate le duceau la camara cea de obste si nimic nu-si tineau fara de binecuvântare, pentru ca nici nu era de nevoie cuiva sa tina ceva, deoarece toata trebuinta trupeasca -îmbracamintea, încaltamintea si orice alta trebuinta - o avea de la obste. Nici chiar cuviosul însusi nu voia sa vada pe dânsul o haina împodobita, ci purta îmbracaminte proasta si cu multe cusaturi pe ea.

Cuviosul Chirii mai avea si acest obicei: Dupa savârsirea cântarii Utreniei si dupa pravila sa cea obisnuita din chilie, mergea în bucatarie ca sa vada ce fel de bucate se dau fratilor, rugând si poruncind celor ce slujeau în bucatarie sa se sarguiasca si sa gateasca hrana placuta fratilor spre odihna lor; iar uneori si singur le ajuta lor, lucrând cu dânsii la gatitul bucatelor, din cele ce putea sa fie în pustie, din ostenelile lor. Caci ce fel de ospaturi puteau sa aiba ei, petrecând în saracie si în necastigare? Iar bauturi ametitoare niciodata nu se gaseau la dânsii. Aceasta rânduiala a asezat-o Cuviosul Chirii cu tarie, ca nu numai în viata lui, ci si dupa moartea lui, mai ales, sa nu îndrazneasca nimeni a aduce în manastirea lui vreo bautura ametitoare. Deci cuviosul avea mare sârguinta pentru rânduielile manastiresti, ca nicidecum sa nu se strice; dar mai ales sa nu se schimbe predaniile sfintilor celor vechi si pustnicestile puneri de lege.

Odata, în vremea Sfântului si Marelui Post al Pastelui, Agripina, sotia dreptcredinciosului boier Andrei, a venit la manastire pentru a face rugaciune - caci locul pe care era zidita manastirea era mosia si stapânirea acelui boier. Acea doamna era foarte credincioasa si iubitoare de Hristos, cinstea foarte mult rânduiala monahiceasca si avea mare osârdie catre Cuviosul Parinte Chirii. Deci într-o zi de Duminica a voit sa ospateze pe frati cu mâncare de peste, dar sfântul n-a lasat sa se faca aceasta. Si rugând ea mult pe

cuviosul parinte sa dezlege pe frati sa manânce peste, sfântul a raspuns: „De voi face aceasta, atunci eu singur voi fi stricatorul rânduielii manastiresti si, dupa sfârsitul meu, vor zice: «Chirii a poruncit sa se manânce peste în Postul cel Mare»". Atunci Agripina a ospatat pe frati cu mâncare de post si, ducându-se acasa, lauda taria sfântului pentru pazirea predaniilor Sfintilor Parinti. Dar dupa toate acestea, sa ne întoarcem la povestirea celorlalte fapte bune ale Cuviosului Parinte Chirii.

Se cade deci sa se pomeneasca iarasi darul cel daruit lui din început de Dumnezeu, adica darul umilintei si al lacrimilor; caci atunci când slujea Sfânta Liturghie sau citea, sau asculta ce se citeste, sau statea la pravila, sau învata pe frati, niciodata nu putea sa-si tina lacrimile. Si din aceasta se putea vedea în dânsul caldura dumnezeiestii iubiri. Si avea nadejde si credinta mare catre Dumnezeu, caci atunci când se întâmplau în manastire neajunsuri si lipsa de cele de nevoie, si-i ziceau fratii sa trimita la oarecare iubitori de Hristos, sa ceara de la dânsii cele trebuincioase, el nu voia nicidecum sa trimita, ci zicea: „Daca Dumnezeu si Preacurata Maica Lui ne vor uita în locul acesta, apoi pentru ce ne mai aflam în viata aceasta?"

Si îi mângâia pe frati, învatându-i sa aiba nadejde în Dumnezeu; iar la mireni sa nu ceara milostenie, ca nu cumva, iesind ei din manastire pentru milostenie, sa fie împiedicati de vrajmasi prin oarecare sminteli. Iar Dumnezeu, vazând pe robul Sau nadajduind asa de mult catre Dânsul, îndupleca inimile multor boieri si aceia trimiteau singuri îndestulate milostenii din averile lor în manastirea cuviosului; iar el cu fratii primeau acelea ca trimise de Dumnezeu, multumind Stapânului Hristos si Preacuratei Lui Maici; deci cu acestea mângâia împutinarea de suflet a fratilor.

Dar sa nu uitam si de mai înainte vederea cuviosului pe care o avea din darul Sfântului Duh pentru curatia sufletului sau. Un frate oarecare, anume Teodot, vietuind în pustie prin aceleasi parti si auzind despre Sfântul Chirii, a venit în manastirea lui si, iubind pe parintele si manastirea sa, s-a rugat sa fie numarat în rândul fratilor din acea manastire. Deci a fost primit si traia împreuna cu ei. însa, dupa o vreme oarecare, diavolul a pus ura în inima lui Teodor asupra sfântului parinte si pe cât la început avea dragoste si credinta catre dânsul, cu atât a început a-1 urî, încât nici nu putea sa-1 vada, nici glasul sa i-1 auda, ci vicleanul gând îl îndemna sa iasa din manastire.

Deci, luptându-se cu gândul acesta, s-a dus la Ignatie, mai înainte pomenitul staret, barbat de Dumnezeu insuflat, si a marturisit lui gândul sau. Iar staretul 1-a mângâiat, zicându-i: „Frate, rabda pentru Dumnezeu, ca am dat fagaduinta lui Hristos Stapânului nostru ca, pentru dragostea Lui, sa le rabdam toate si sa stii cu încredintare ca acest gând ti-a venit de la vrajmasul; caci ce vezi vrednic de ura la parintele Chirii, care este ca îngerul lui Dumnezeu? Deci îti spun ca de-ti vei asculta gândul tau cel viclean si de vei pleca de aici, vei pierde mântuirea ta si vei cadea în mâinile vrajmasului".

Iar Teodot, mângâindu-se putin, a zis: „Voi mai astepta si anul acesta, doar se va schimba cu mine parintele". Apoi, dupa un ceas, iar se tulbura de acelasi gând, caci vrajmasul nu înceta a-i aduce ura asupra sfântului si, petrecând el tot anul luptându-se cu gândul sau si neavând odihna, s-a gândit sa se duca la parintele Chirii si sa-si marturiseasca tulburarea gândurilor sale. Si intrând el în chilia parintelui si cautând la cuvioasa lui fata, s-a rusinat de caruntetile lui cele cu cuviinta si de rusine nu putea sa zica nimic; deci, voind sa iasa afara, staretul 1-a oprit, zicându-i: „Frate Teodot, de vreme ce singur nu voiesti sa-mi marturisesti gândurile tale, atunci sa ti le spun eu".

Si a început Sfântul Chirii a spune fratelui toate cele pe care le avea ascunse în inima sa. Iar fratele, auzind unele ca acestea, s-a înspaimântat foarte si se minuna de vederea mai înainte a sfântului; deci, cazând la picioarele lui, îi cerea iertare. Atunci sfântul, mângâ-indu-1, i-a zis: „Sa nu te mâhnesti, frate Teodot, ca toti s-au smintit crezând despre mine ca sunt bun, însa numai tu singur ai înteles adevarul, cunoscându-ma ca sunt rau si pacatos, pentru ca cine sunt eu, pacatosul si netrebnicul?"

Iar fratele, vazând pe parintele smerindu-se astfel, mai mult se trudea în sine si, plângând, îsi marturisea greseala, ca în desert, ura cu ura nedreapta pe acel drept. Iar cuviosul, vazând pocainta lui Teodot, 1-a iertat si 1-a eliberat, zicându-i: „Mergi, frate, în chilia ta, ca de acum nu va mai veni asupra ta un razboi

ca acela". De atunci Teodot, aflând odihna inimii sale, a început a avea catre sfântul parinte mai mare dragoste si credinta decât întâi. Dar nu numai gândurile lui Teodot le vedea cuviosul cu ochiul cel mai înainte vazator, ci si ale multora; pentru ca cei ce veneau în manastirea lui îi cunostea de departe cu ce fel de gând vin si le spunea celor ce se întâmplau acolo, zicând: „Acel frate voieste sa vietuiasca cu noi, iar celalalt gândeste sa se duca". Si alte taine ale inimilor omenesti i le descoperea lui Dumnezeu.

Dar nu se cade a trece cu tacerea si minunile cuviosului ci, spre marirea lui Dumnezeu cel minunat întru sfintii Lui, sa spunem macar câteva din ele. Odata au adus la Cuviosul Chirii pe un om îndracit, anume Teodor, care patimea rau de necuratul duh, caci era stapânit de un diavol cumplit. Iar cuviosul, facând rugaciune, a izgonit pe diavol si s-a tamaduit Teodor. Si nu mai voia acesta sa plece de la manastire si ruga pe sfântul sa-1 numere si pe el în ceata monahilor. Atunci parintele 1-a tuns pe Teodor în calugarie si i-a pus numele Teofan.

Intr-o vreme nu ajungea vin pentru slujba bisericeasca si au spus cuviosului ca nu va putea face Sfânta Liturghie în zilele de sâmbata si Duminica. Iar cuviosul chemând pe eclesiarhul Nifon, 1-a întrebat despre vin, daca mai este macar cât de putin. Iar Nifon i-a raspuns ca si vasul în care se tine vinul este zvântat. Si a poruncit sfântul sa aduca la el vasul acela; iar eclesiarhul, ducându-se sa aduca vasul, 1-a aflat plin de vin; pentru aceea, s-a mirat foarte mult, stiind bine ca nici o picatura de vin nu mai era în vas, dar cu rugaciunile sfântului, într-un ceas s-a umplut de vin. Si toti fratii s-au înstiintat despre acea minune; si pentru aceea se mirau si slaveau pe Dumnezeu. Iar vinul nu a scazut din vasul acela multa vreme, pâna ce s-a adus alt vin de la niste oameni iubitori de Hristos.

Intr-un an oarecare s-a facut foamete mare între oameni; deci poporul, fiind flamând, a început a veni la manastirea cuviosului, iar el a poruncit sa le dea pâine, desi manastirea era saraca, caci atunci nu avea pamânturi si averi, ci singuri fratii se osteneau; iar de le trimitea cineva din iubitorii de Hristos milostenie, cu aceea se hraneau. Deci, într-acea vreme de foamete, nu aveau în manastire decât numai hrana trebuincioasa fratilor. Si strabatând vestea prin satele de primprejur ca în manastirea lui Chirii se hranesc toti cei înfometati care merg acolo, au început mai multi saraci si amarâti a se aduna la manastire, iar cuviosul egumen poruncea sa-i hraneasca pe toti. Dar pe cât le dadea hrana la cei ce veneau, pe atât acea hrana, cu rugaciunile cuviosului, se înmultea în manastire; deci o mare multime de popor s-a hranit din manastirea sfântului Chirii în acea vreme de foamete.

Odata s-a întâmplat de s-au aprins chiliile manastirii si fratii nu puteau sa stinga focul, care amenința a cuprinde pe toate, încât si biserica era sa se aprinda. Iar sfântul, luând crucea, a alergat spre foc, fiind acolo si un mirean venit din cetate. Acela, vazând pe sfântul mergând degraba cu crucea, a râs în sine de el; caci vedea ca focul a cuprins toate. Si stând sfântul cu crucea împotriva vapaii si rugându-se lui Dumnezeu si Preacuratei Maicii Sale, îndata focul a început a se stinge, ca si cum se rusinase de sfântul, si degraba s-a stins tot, încât numai a pârlit manastirea, iar nu a ars-o. Iar pe omul care a râs de sfânt 1-a ajuns pedeapsa lui Dumnezeu, caci 1-a napadit pe el o boala neasteptata, încât toate madularele trupului sau au slabit. Deci cunoscându-si mireanul greseala sa, a început a se marturisi cu pocainta înaintea sfântului, iar sfântul 1-a iertat si, rugându-se pentru el si însemnându-1 cu Sfânta Cruce, 1-a facut sanatos. Iar el, ducân-du-se întru ale sale, a propovaduit tuturor acele lucruri minunate.

Minunile cuviosului parintelui nostru Chirii, fiind auzite nu numai în toata latura aceea, dar si în alte laturi, un boier cu numele Mihai, ce se numea Bilevschi, traind cu sotia sa Maria opt ani, nu avea fii. Deci, mâhnindu-se pentru aceasta nerodire de prunci si auzind despre Cuviosul Chirii ca toate câte cerea de la Dumnezeu le capata, a trimis pe doi din boierii sai la el, cu rugamintea sa se roage lui Dumnezeu pentru el si pentru sotia sa, ca sa se dezlege acea nerodire de prunci.

Si ajungând trimisii la cuviosul si înca nedând scrisoarea de la boier, fericitul le-a zis: „O, fiilor, de vreme ce ati facut mare calatorie cu osteneala, cred Dumnezeului meu si Preacuratei Maicii Sale, ca osteneala voastra nu va fi în desert. Dumnezeu va da domnului vostru rodul nasterii de fii". Iar ei s-au mirat cum stia staretul pricina pentru care venisera ei; deci au cunoscut ca este un mare placut al lui Dumnezeu si i-au dat scrisoarea boierului, iar sfântul a poruncit sa-i odihneasca.

In aceeasi noapte i s-a facut boierului Mihail o vedenie ca aceasta: A vazut un staret cinstit, purtator de lumina si împodobit cu caruntetile, care tinea în mâinile sale trei vase si zicea catre el: „Primeste ceea ce ai cerut de la mine". Aceeasi vedenie s-a facut în acelasi ceas si sotiei lui, Maria. Si desteptându-se boierul din somn, a început' a spune sotiei sale vedenia sa, iar ea, luând din gura lui cuvântul, a zis: „Asemenea si mie mi s-a aratat staretul si mi-a dat trei vase, zicându-mi: «Primeste ceea ce ai cerut de la mine»".

Si vazând ei ca vedenia le era potrivita amândurora, s-au mirat si au însemnat numarul acelei zile. Iar Cuviosul Chirii, ospatând trei zile pe boierii cei trimisi la el cu slugile lor, i-a eliberat cu binecuvântare la cel ce i-a trimis si a poruncit chelarului sa le dea o pâine si jumatate si putini pestisori ca sa aiba pe cale. Iar ei au zis: „Parinte, porunceste sa ne dea mai multa pâine si peste de vreme ce calea este lunga, iar locul este pustiu si nu vom gasi de unde sa cumparam pâine si peste". Iar sfântul le-a zis: „Mergeti cu pace, vor fi destule acestea pâna la casa voastra". Iar ei, necutezând sa supere mai mult pe staret, s-au dus. Deci, mergând, se gândeau de unde sa cumpere pâine pentru ca sa aiba pe cale, caci aveau sa calatoreasca douazeci de zile sau mai mult; iar ceea ce li se daduse de sfântul socoteau ca le va ajunge numai pentru o zi, având multe slugi cu ei.

Deci, mergând în cale, la întâiul conac au început a fierbe putin din pestele care-1 aveau de la manastire, dar când fierbeau pestele, acela se vedea mult. Deci, sezând sa manânce, au pus acea jumatate de pâine si au mâncat si s-au saturat; iar acea jumatate de pâine se vedea ca si cum nu s-ar fi mâncat; asemenea si pestii mâncându-se, se înmulteau si prisoseau. Atunci ei au cunoscut ca le-a spus adevarul cuviosul parinte, când le-a zis: „Destule vor fi acestea pâna la casa voastra!", si, dupa aceea, au fost fara de grija pentru hrana cât au mers pe cale. Deci le-a fost destula acea jumatate de pâine, pâna ce au ajuns la locul lor; iar pâinea cea întreaga, împreuna cu binecuvântarea sfântului, au dat-o boierului si i-au spus toate cu de-a-manuntul.

Iar boierul a primit cu bucurie binecuvântarea si pâinea, mirându-se de minunile cele povestite. Apoi a sfarâmat pâinea în particele si a împartit câte o bucatica tuturor celor ce erau în casa sa si au mâncat-o ca pe o mare sfintenie, încât toti câti erau cuprinsi de vreo boala, îndata s-au însanatosit din gustarea acelei pâini. Dupa aceea, boierul a întrebat pe cei care au fost trimisi, în care zi au sosit la cuviosul. Si socotind, au aflat ca au ajuns la sfântul în aceeasi zi când boierul si sotia sa au vazut noaptea acea vedenie. Dintr-acea vreme s-au nascut boierului doi fii si o fiica si a înteles ca acelea erau cele trei vase ce li s-au dat de cuviosul în vedenie. Deci, având mare dragoste catre el, trimitea multe milostenii la manastirea lui.

Povestirea minunilor si a vietii Cuviosului Parintelui nostru Chirii se afla scrisa pe larg în manastirea lui si în Mineiul cel mare al fericitului Macarie, mitropolitul Moscovei, care este în biserica sobornicească din Moscova a Preasfintei Nascatoare de Dumnezeu, iar noi aici, ca sa nu lungim povestirea, sa pomenim si pe celelalte pe scurt. Un oarecare Anastasie, traind bolnav departe de manastire si fiind aproape de moarte, cuviosul i-a trimis apa sfintita si 1-a facut sanatos. Odata Iezerul Alb fiind mare, se învaluia foarte tare, dar sfântul 1-a schimbat întru alinare si i-a mântuit pe pescari de la înec. O femeie, sotia unui boier cu numele Ioan Cargolomul, fiind oarba de multa vreme, sfântul i-a daruit vedere prin rugaciuni si prin stropirea cu apa sfintita. Un frate, anume Dalmat, care se îmbolnavise, a murit fara sa fie împartasit cu Sfintele Taine - preotul zabovind la sfânta slujba a Liturghiei. Deci, înviindu-1 din morti, 1-a împartasit cu Sfintele Taine si dupa aceea iarasi a adormit întru Domnul.

Un boier, anume Roman Alexandrovici, traia departe de manastirea cuviosului, iar pe Cuviosul Chirii nu 1-a vazut niciodata, ci numai a auzit de el. Si fiind el în boala, era aproape de moarte, dar pe când se ruga Preacuratei Maicii lui Dumnezeu ca sa-i usureze boala, a vazut-o pe Preasfânta Fecioara aratându-i-se împreuna cu Cuviosul Chirii si zicând catre bolnav: „Trimite la acest staret ca sa-ti dea apa sfintita si, gustând-o, vei fi sanatos". Deci, îndata dupa vedenia aceea, a trimis bolnavul la cuviosul cu rugaminte, ca sa-i dea apa sfintita; si, aducându-i-se apa, a baut din ea si s-a însanatosit în ceasul acela. Dupa aceea s-a dus îndata la manastire si, vazând pe cuvios, 1-a cunoscut ca el este acela care era în vedenie cu Preacurata Nascatoare de Dumnezeu; deci, cazând la picioarele lui, i-a dat multumire.

Unei femei oarbe de trei ani, Cuviosul Chirii i-a daruit vedere cu rugaciune si cu apa sfintita. Asemenea si pe alta oarba a facut-o bine în felul acesta. Fiind moarte mare în partile acelea ale Iezerului Alb, nimeni n-a murit în manastirea cuviosului, numai un frate a fost bolnav, anume Sosipatru; dar si acela s-a însanatosit cu rugaciunea cuviosului parinte. Si a proorocit sfântul catre un frate, zicând: „Crede-ma, frate Hristofore, ca nici unul din voi nu va muri mai înainte de mine; iar dupa trecerea mea de aici, multi vor veni dupa mine". Si s-a împlinit acea proorocie a parintelui întocmai.

Un barbat, anume Iacov, patimind de o boala cumplita, a fost adus la manastirea cuviosului pentru tamaduire. Aceluia nu numai ca nu a voit cuviosul sa-i dea tamaduire, dar nici în manastire n-a poruncit sa-1 primeasca. Si zacea bolnavul înaintea manastirii, iar din gura si din narile lui curgeau spume însângerate. Si fiind rugat cuviosul pentru bolnav, nicidecum nu se pleca spre miluirea aceluia, In acea vreme a venit în manastire un barbat cinstit si iubit al sfântului, care, vazând patimirea bolnavului, i s-a facut mila de el si s-a rugat cuviosului sa-1 miluiasca pe bolnav si sa-i ceara de la Dumnezeu tamaduire, precum a cerut multora. Iar cuviosul i-a zis: „Crede-ma, fiule, ca boala lui nu este dupa întâmplare. El patimeste aceasta pentru pacatele desfrânarii; si, de va fagadui ca se pocaieste si înceteaza de la niste pacate ca acelea, cred ca Domnul meu si Preacurata Lui Maica îl vor tamadui; iar daca nu, va patimi si mai mult". Deci, mergând cel ce a auzit acestea din gura cuviosului, i-a spus bolnavului; iar acela s-a înfricosat auzind pacatele cele vadite pe care numai singur Dumnezeu le stia. Deci s-a fagaduit cu lacrimi a se pocai si a înceta de a mai pacatui. Atunci însusi Cuviosul Chirii a mers la acel bolnav, fiindu-i mila de el, si a primit marturisirea pacatelor lui. Si, facând rugaciune pentru el, 1-a facut sanatos cu darul lui Dumnezeu.

Dupa toate acestea, Cuviosul nostru Parinte Chirii slabind de multele sale osteneli si de batrânete si cuprinzându-se de durerile trupesti, s-a apropiat catre fericitul sfârsit. Si chemând pe fratii care erau în numar de 53, le-a facut lor asezamânt ca, dupa moartea sa, nimeni sa nu îndrazneasca a strica ceva din rânduiala vietii de obste. Si învatându-i din destul, le-a pus egumen pe Inochentie, barbat îmbunatatit; apoi, împartasindu-se cu dumnezeiestile Taine si dând binecuvântare tuturor si sarutarea cea mai de pe urma fiecaruia; rugaciunea fiind în gura lui, si-a dat cinstitul si sfântul lui suflet în mâinile lui Dumnezeu, în noua zile ale lunii iunie, la pomenirea celui de un nume cu el,- Sfântul Chirii al Alexandriei, în lunea Sfintei Treimi, a Duminicii praznicului Sfintelor Rusalii.

Si s-a luminat fata lui cu cuviinta si bun miros a iesit din moastele lui; deci, plângându-l ucenicii, l-au îngropat cu cinste. El a murit în anul de la facerea lumii 6935, iar de la întruparea lui Dumnezeu Cuvântul, în anul 1427, vietuind în aceasta viata nouazeci de ani. Când s-a dus în pustia Iezerului Alb era de 60 ani de la nasterea sa, iar în locul unde a alcatuit manastirea a vietuit 30 de ani. Dupa cum în viata sa, cu darul lui Dumnezeu si cu ajutorul Preacuratei Maicii Lui, a facut multe minuni, tot astfel si dupa moarte nu a încetat a face minuni, gonind diavolii din oameni si tamaduind toate bolile celor ce veneau la moastele lui cu credinta, precum se scrie pe larg în istorie. Iar noi, scurtând cuvântul, slavim pe Dumnezeu, Care a preamarit pe placutul Sau, întru slava Preasfântului Sau nume, cel slavit de toata faptura acum si pururea si în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC TIMOTEI, EPISCOPUL PRUSIEI (10 iunie)

Cetatea Prusiei este în partile Bitiniei si se învecineaza cu Frigia si Misia, fiind aproape de muntele Olimpului. In aceasta cetate a fost episcop Sfântul Timotei, iar pentru curatenia si sfintenia sa a luat de la Dumnezeu darul facerii de minuni, caci pe un balaur ce se încuibase sub un chiparos într-o pestera si care vatama dobitoacele si oamenii, el 1-a ucis cu rugaciunea si cu semnul Sfintei Cruci, arun-cându-i în gura un acoperamânt cu care se acoperea sfintita pâine pe dumnezeiescul jertfelnic. El a înviat pe un împarat cu numele Areta, care zacea de o boala foarte grea si care era aproape de portile iadului. Asemenea si pe o

împarateasa oarecare a întors-o de la moarte la viata si, din întunericul închinarii de idoli, a adus-o la lumina sfintei credinte.

El toate bolile le-a tamaduit cu darul cel dat lui si alte multe minuni a facut, cu puterea lui Hristos. Si a luminat turma sa cu învatatura si pe multi din cei necredinciosi i-a întors la cunostinta adevaratului Dumnezeu. Iar dupa ce a venit împarat Iulian Paravatul, care, lepadându-se de Hristos, s-a închinat idolilor si a început a prigoni cumplit Biserica lui Hristos, atunci Sfântul Timotei si mai mult se ostenea în propovaduirea cuvântului lui Dumnezeu, întarind pe cei credinciosi în credinta; iar pe cei necredinciosi certându-i pentru ratacirea lor. Si aflând despre dânsul pagânul Iulian, a trimis sa-1 prinda si, aducându-1, 1-a aruncat în temnita. Iar pe când sfântul sedea legat, multi veneau la el si-i învata despre Hristos, adevaratul Dumnezeu. Si s-a înstiintat de aceasta Iulian, ca episcopul cel crestin, chiar si legat, învata credinta sa pe cei ce se duc la dânsul, si a trimis sa-1 opreasca, ca sa nu mai propovaduiasca numele lui Iisus. Dar el nu a ascultat pe împaratul cel pagân si fara de lege, ci facea fara de temere cele cuviincioase lui.

Si aflând iarasi împaratul despre Sfântul Timotei ca propova-duieste fara de frica numele lui Hristos, s-a mâniat si, trimitând un calau, i-a taiat capul în temnita. Si luând credinciosii sfântul lui trup, l-au îngropat cu cinste; iar de la mormântul lui se dau tamaduiri de neputinte si de boli, întru slava lui Hristos Dumnezeul nostru.

SFINŢII MUCENICI ALEXANDRU ŞI ANTONINA FECIOARA
(10 iunie)

Intr-o vreme, fiind prigoana împotriva crestinilor si multi dintre ei fiind ucisi cu felurite munci pentru credinta în Hristos; dupa multe zile s-a prins si s-a adus la Fist, nemilostivul ighemon, o fecioara crestina, cu numele Antonina, de neam din cetatea ce se numea Crodamna, care petrecându-si viata sa în dreapta credinta si în fapte bune, Domnul a învrednicit-o de nevointa muceniceasca, pentru ca astfel sa rusineze si sa biruiasca pe îndraznetul si potrivnicul diavol. Deci aceasta fecioara fiind adusa înaintea lui Fist, cumplitul ighemon, acela a început a o amagi cu cuvinte viclene, zicându-i: „Doamna Antonino, fiindca esti fecioara cinstita si întreg înteleapta, voiesc sa te pun preoteasa zeitei Artemida, sa-ti dau daruri si cinste si sa fii mai mare în toata casa mea".

Iar ea a tacut multa vreme, apoi a raspuns: „O, Fiste, pentru ce-mi fagaduiesti daruri desarte? Mai bine voieste si tu sa fii partas al bogatiilor mele, asa încât, crezând în Domnul meu Iisus Hristos, sa câstigi visteria vesnicelor bunatati". Fist a zis: „Sa nu fie aceea ce zici tu si sa ma fereasca zeii ca sa cred într-un Dumnezeu, sau mai bine zis om, ca Acela Care a fost pironit si spânzurat pe cruce". Antonina a grait: „Nu tagaduiesc nici eu ca Domnul nostru Iisus Hristos a fost pironit pe cruce si pus în mormânt, dar si aceasta o marturisesc despre Dânsul; ca a treia zi a înviat din morti si acum sade de-a dreapta lui Dumnezeu Tatal, precum este scris în cartile noastre: Zis-a Domnul Domnului meu: Sezi de-a dreapta mea, pâna ce voi pune pe vrajmasii tai asternut picioarelor tale".

Fist a raspuns: „Aceste multe cuvinte ale tale sunt desarte. Deci pentru ce nu te supui mie si nu jertfesti zeilor nostri, ca sa te îndulcesti în voie de toate bunatatile care sunt în lume?" Fecioara a raspuns: „Eu nu ma voi închina unor zei nesimtitori ca aceia, pentru ca sunt diavoli, precum este scris în legea Domnului meu: Toti zeii pagânilor sunt diavoli; iar Domnul a facut cerurile". Fist a zis: „Tu numesti diavoli pe zeii nostri?" Fecioara a raspuns: „Cu adevarat asa îi numesc, pentru ca în ei nu este nici un fel de putere, nici vreun ajutor nu poti avea de la dânsii; deci aceia nu sunt zei, ci diavoli".

Mâniindu-se de aceste cuvinte, Fist a poruncit ostasilor sa bata pe fecioara peste obraz, socotind ca poate se va rusina putin. Apoi a zis catre dânsa: „Ma jur pe zei ca, de nu te vei supune poruncii împaratului, te voi bate cu batai cumplite, voi porunci sa te duca în casa de desfrânare si te voi osândi la arderea focului;

de aceea, îti dau vreme trei zile sa te gândesti daca te lepezi desavârsit de ceea ce-ti poruncesc sau vei voi sa te pocaiesti si sa aduci jertfa zeilor; pentru ca multi din aceasta credinta a ta au început a face ceea ce faci tu acum, dar, dupa aceea, schimbându-si nesupunerea lor, s-au supus zeilor nostri".

Atunci Antonina a zis: „Fa ce voiesti, necuratule muncitor!" Ighemonul auzind aceasta, a dat pe sfânta la patru ostasi; iar ea s-a dus în temnita cu suflet bucuros si cu fata vesela. Iar ighemonul, chemând în taina pe mai marele pazitor al temnitei, i-a poruncit sa nu faca nici un rau fecioarei, ci mai ales sa o îndemne cu momeli ca sa se întoarca de la crestinatate si sa aduca jertfa zeilor; de vreme ce -zicea el - neamul crestinesc s-a obisnuit cu greutate a se departa de la credinta sa. Apoi, dupa ce acel pazitor a închis pe sfânta fecioara în temnita, a început a o îndemna cu aceste cuvinte: „Prea cinstita fecioara Antonina, pentru ce petreci în aceasta nesupunere a ta? Pentru ce nu-ti schimbi gândul, ca sa jertfesti zeilor nostri si astfel sa scapi de muncile cele ce ai sa patimesti?"

Dar ea nu a raspuns nimic, încât strajerul temnitei se minuna si nu se pricepea pentru ce nu-i raspunde fecioara. Iar Sfânta Antonina, plecându-si genunchii la pamânt, se ruga Domnului ziua si noaptea, petrecândxfara de hrana. Apoi, dupa ce au trecut cele trei zile, deodata s-a auzit un tunet atât de puternic, încât s-au sfarâmat zavoarele temnitei, usile s-au deschis singure si o lumina mare a luminat toata temnita, iar din cer s-a auzit un glas, zicând astfel: „Antonina, scoala-te si te întareste cu hrana, gusta pâine si apa si fii viteaza! Nu te teme de Fist, pagânul ighemon, de vreme ce Eu sunt cu tine!" Atunci, sfârsindu-si rugaciunea sa, a zis: „Amin". Apoi, sculându-se, a gustat putina pâine si apa si, dupa aceea, s-a culcat putin ca sa se odihneasca.

Iar dupa ce s-a facut ziua, ighemonul a stat la judecata si a zis: „Aduceti la mine pe acea spurcata femeie, ca sa-i aflu scopul ei". Deci ostasii au dus-o înaintea lui Fist ighemonul, si ea mergând, si-a ridicat ochii sai spre cer si a zis: „Multumesc Tie, Doamne Dumnezeul meu, ca savârsesti voia Ta întru mine; ma rog Tie sa nu ma parasesti pâna la sfârsitul meu". Atunci un glas s-a auzit iarasi din cer, zicându-i: „Mergi în drumul tau fara de temere, ca Eu sunt cu tine!"

Iar când a venit la locul unde statea Fist la judecata, Sfânta fecioara Antonina a râs. Deci el a întrebat-o: „Pentru ce râzi?" Sfânta a raspuns: „Iti voi spune pricina râsului meu. înainte am vazut ca scaunul pe care sezi tu degraba se va rasturna si vei pieri; pentru aceasta am râs de tine!" Atunci ighemonul, vazând ca fecioara Antonina îl ocaraste, a poruncit sa o bata cu vine de bou; iar ea, ridicându-si ochii spre cer, a zis: „Multumesc Tie, Doamne Dumnezeul meu, ca m-ai învrednicit pe mine ticaloasa si pacatoasa, sa iau parte cu sfintii Tai; iar pe acest om plin de faradelegi si întinat cu varsare de sânge, degraba îl arunca în prapastia iadului, ca sa cunoasca ticalosul neputinta desertilor sai zei, spre care si-a pus nadejdea".

Acestea auzindu-le ighemonul cel însetat de sângele omenesc, mai mult s-a mâniat si a zis catre ostasi: „Aceasta femeie rea si urâta nu numai ca huleste pe zeii nostri, ci si pe noi singuri cu ocari ne batjocoreste; de aceea duceti-o într-o casa de desfrânare, ca sa se sature de poftele sale". Atunci ostasii, luând-o pe ea, au dus-o într-o casa oarecare.

Deci Sfânta fecioara, sezând în casa si rugându-se lui Dumnezeu cu dinadinsul, îngerul Domnului s-a aratat unui ostas cu numele Alexandru, care avea vârsta de 23 de ani, si i-a zis: „Du-te la ighemon si vorbeste cu el sa-ti dea voie sa intri la Antonina, pe care, dupa ce o vei îmbraca cu haina ta, sa iasa de acolo necunoscuta de acel ighemon înrautatit". Atunci bunul ostas al lui Hristos, mergând la ighemon, a zis: „Ighemoane, porunceste-mi ca sa intru la Antonina si, de o voi îndupleca pe ea, bine va fi, iar de nu, apoi vei face cu ea ce vei voi". Atunci ighemonul i-a dat voie sa intre, zicându-i: „De-ti place tie, fa cu dânsa ce voiesti". Deci Alexandru, intrând în casa aceea în care era sfânta fecioara, a cazut la picioarele ei, zicându-i: „Roaba lui Dumnezeu, fecioara Antonina, Domnul m-a trimis la tine ca sa-ti spun cele ce mi-a zis mie, cum are sa se pazeasca fecioria ta".

Iar ea s-a înfricosat, dar deodata o lumina mare a stralucit în casa si un glas s-a auzit zicând: „Nu te teme Antonino, pentru ca Cel ce te-a chemat pe tine la aceasta nevointa, Acela fiind îndurat si multmilostiv, îl cheama si pe acest Alexandru la aceeasi cununa muceniceasca; deci îmbraca-te cu haina lui si, lasându-ti

capul în jos, sa iesi de aici. în acest chip nu te va cunoaste ighemonul, pentru ca eu te voi pazi pe tine, ca sa nu fii cunoscuta de dânsul".

Astfel, Sfânta fecioara a luat haina lui Alexandru si s-a îmbracat cu dânsa; apoi, acoperindu-si capul, a iesit afara si, facând semn cu mâna spre ighemon, a zis: „Fa ce voiesti!" Astfel sfânta fecioara a lui Hristos a scapat ca o caprioara din lat si s-a dus pe cale, bucurân-du-se. Iar ighemonul, socotind ca Alexandru a iesit din casa, a trimis la Antonina patru ostasi, zicându-le lor: „Mergeti la dânsa si faceti-i ei precum va place voua; iar dupa ce o veti batjocori, sa o scoateti afara, ca sa o ocaram cu mare necinste".

Iar ostasii, ducându-se înauntru, n-au gasit-o pe ea, ci pe Alexandru singur si, mirându-se, au zis: „Unde este femeia aceea? Si tu cum stai singur aici?" Apoi, luându-1, l-au dus la ighemon si-i spusera: „Numai pe acesta singur l-am gasit în casa, iar fecioara nu este!" Atunci ighemonul, minunându-se de acel lucru, a zis lui Alexandru: „Ticalosule si netrebnicule, sa ne spui noua cum ai îndraznit a face acest lucru potrivnic? Unde este acea urâta desfrânata? Tu sigur ai batjocorit-o si dupa aceea, îmbracând-o în hainele tale, i-ai dat drumul, fagaduindu-i ca o vei lua de sotie. Dar nu va fi asa, pentru ca nu vei scapa din mâinile mele". Si fiindca Alexandru tacea, ighemonul, gândindu-se mult în sine, a poruncit sa-1 puna pe lemn la muncire si acolo sa-1 bata fara mila. Iar când îl bateau pe mucenic, ighemonul îl întreba, zicând: „Unde este acea spurcata femeie, la care ai intrat?" Iar Alexandru nu raspundea nimic, ci numai privea spre cer. Si deodata s-a auzit un glas, zicând ighemonului: „Necuratule Fist, pentru ce muncesti pe acest om nevinovat?" Iar el, auzind glasul acela, a încetat a-1 mai munci si a poruncit sa-1 ia de pe lemn si sa-1 arunce în temnita, iar pe fecioara Antonina sa o caute pretutindeni.

Deci, trecând cinci zile, ighemonul a adus pe Alexandru la judecata înaintea sa, si-1 întreba, zicând: „Ce ai hotarât pentru tine? Vei jertfi zeilor sau nu?" Atunci Alexandru a raspuns: „Ce altceva sa hotarasc, o, necuratule si preacumplitule muncitor?" Fist a zis: „Unde este femeia la care ai intrat?" Alexandru a raspuns: „Nu stiu unde este". Acestea zicându-le el, însusi Hristos Domnul aratându-se fecioarei Antonina, i-a zis: „îmbarbateaza-te si mergi la acel loc unde sade nedreptul si necuratul ighemon". Deci, mergând ea, a stat cu îndrazneala înaintea ighemonului si i-a zis: „Necuratule si spurcatule Fiste, pe cine cauti? Pe mine singura? Iata, stau înaintea ta ca sa rusinez si sa rastorn puterea ta!"

Si vazând-o pe ea, Fist a început a se mânia foarte mult si a poruncit ostasilor sa o spânzure la muncire, sa o bata si s-o întrebe de este fecioara sau nu. Iar ea, fiind batuta, n-a scos nici un cuvânt. Iar dupa ce au luat-o de pe lemn, a întrebat-o ighemonul însusi daca mai este fecioara sau nu. Atunci sfânta mucenita a raspuns: „Ticalosule si cumplitule muncitor, noi, fiind crestini, nu suntem partasi la poftele voastre cele spurcate; caci Domnul Dumnezeul meu, cu a sa milostivire m-a pazit pe mine neîntinata". Atunci Fist, cautând spre dânsa, s-a mirat si a zis: „Daca esti fecioara, apropie-te sa aduci jertfa zeilor nostri împreuna cu Alexandru, si atunci va fi bine de voi". La aceste cuvinte, mucenicii lui Hristos, Alexandru si fecioara Antonina, au raspuns într-un glas: „Ticalosule Fist, unele ca acelea nu sunt munci, care ar fi putut sa ne sileasca pe noi sa ne închinam necuratilor vostri zei, care nu au nici pricepere, nici putere".

Atunci ighemonul a poruncit sa taie mâinile sfintilor mucenici; iar sfintii cei mari la suflet si vitejii ostasi ai lui Hristos, întinzându-si mâinile spre taiere, ziceau: „Noi ti-am spus, ticalosule si nelegiuitule, ca tu cu nici un fel de munci nu vei putea sa îndupleci mintea noastra cea cucernica; deci fa ce voiesti". Atunci ostasii, scotându-si sabiile, au taiat mâinile sfintilor mucenici, iar ei, ca si cum nu simteau durerile, slaveau pe Dumnezeu si, întorcându-se spre ighemon, au zis: „Cumplitule si nelegiuitule ighemon, noi pe aceste munci care le-ai adus asupra noastra, nu le simtim deloc, iar Domnul nostru Iisus Hristos, Caruia îi suntem robi, degraba te va arunca în gheena focului, ca sa te muncesti în veci, în muncile cele fara scapare".

Si vazându-se ighemonul ocarât si batjocorit de catre sfinti, s-a iutit cu mai cumplita mânie si a poruncit sa faca o groapa adânca. Deci, în acea vreme spânzurându-i, a poruncit sa-i bata într-atâta, pâna ce vor simti durerea ranilor ce se puneau pe trupurile lor; iar dupa aceea a poruncit sa umple groapa cu lemne si uscaturi, ca sa-i arda într-însa pe sfintii mucenici. Iar ei, fiind batuti cumplit, nu simteau nimic, de parca ar fi fost în trupuri straine, si dadeau slava Domnului.

Acest lucru vazându-1 ighemonul, a poruncit sa le adauge munci peste munci si cu faclii aprinse sa le arda coastele. Atunci Sfintii Mucenici Alexandru si Antonina au strigat cu glas mare catre ighemon, zicând: „Ticalosule Fist, noi patimim acestea pentru dragostea lui Hristos, crezând ca în veacul ce va sa fie, dupa aceasta vremelnica viata, vom lua plata vesnica întru împaratia cea cereasca; iar pe tine, Domnul si Dumnezeul nostru te va pierde degraba, deoarece muncesti fara de vina si asa de cumplit pe robii Lui".

Iar Fist iutindu-se de mânie, a zis catre slujitori: „Aprindeti lemnele în groapa, ca acestia sa se arunce în foc mai degraba". Iar dupa ce ostasii au facut aceasta, atunci nemilostivul muncitor a poruncit ostasilor sa-i unga pe mucenici cu smoala si sa-i arunce în groapa cu foc. Facându-se si aceasta, ighemonul a mai poruncit sa puna smoala uscata pe lemne si astfel sa arda oasele lor desavârsit, încât sa se faca cenusa. Dupa ce s-a facut si aceasta, a poruncit sa astupe cu pamânt groapa aceea, ca femeile sa nu adune oasele lor, dupa cum era obiceiul crestinilor sa faca.

Iar dupa ce Fist a aruncat în foc pe sfintii mucenici si a astupat groapa, s-a întors în casa sa si nici mâncare, nici bautura n-a mai gustat, ci a ramas mut; de vreme ce un duh necurat, pe care sfintii îngeri îl trimisesera într-însul, 1-a muncit pe el pâna la a saptea zi; iar dupa sapte zile, fiind chinuit cu grea muncire diavoleasca, si-a lepadat cu amar necuratul lui suflet. Astfel pierind el, prigoana împotriva crestinilor a încetat acolo.

Sfintii Mucenici Alexandru si Antonina si-au savârsit patimirea lor într-o zi de sâmbata, în al noualea ceas din zi, împaratind Domnul nostru Iisus Hristos, Caruia I se cuvine cinste si slava în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL VASIAN, EPISCOPUL LAVDIEI
(10 iunie)

Ca sa scriem acum si sa dam neamului celui mai de pe urma, pentru aducerea aminte, vitejiile sfintilor pe care i-a ajutat Dumnezeu de s-au luptat cu tarie împotriva poftelor trupesti, socotim ca este de trebuinta pentru doua pricini. Pe de o parte, pentru ca, pomenind acum nebiruita lor marime de suflet, credem ca si ei ne pomenesc pe noi înaintea lui Dumnezeu; iar pe de alta, pentru ca scriind felul vietii lor celei îmbunatatite, pe noi însine si pe altii îi desteptam spre urmarea lor. De aceea si viata cea sfânta si petrecerea cea aleasa a sfântului si marturisitorului Vasian, episcopul Lavdiei, prin care s-a învrednicit a fi partas al împaratiei cerului, ne vom sârgui a o arata pe scurt, dupa cum el singur ne va da noua.

Acest prea fericit barbat, Vasian, înca din copilaria sa a aratat prin întelegere si prin bunul sau obicei pe batrânetile cele ce nu se socotesc cu numarul anilor. Tatal sau se numea Serghie si era ighe-monul Siracusei, iar cu credinta era elin. El 1-a trimis pe Vasian la Roma, pentru învatatura filosof iei celei dinafara, ca sa poata fi mostenitor al stapânirii parintesti si iscusit rânduitor al cetatilor. Si învatând cu dinadinsul, el a sporit cu învatatura, facându-se istet si întelept. Apoi, auzind de numele lui Hristos si de viata crestinilor, a fost cuprins de negraita dorinta ca sa treaca de la filosofia elineasca la cea crestineasca si dumnezeiasca iubire de întelepciune. Deci el cauta între conducatorii si slugile carora era încredintat de tatal sau spre paza, pe aceia carora ar putea sa le descopere aceasta taina a inimii sale.

Iar Domnul, nevoind sa fie cuprins multa vreme întru nestiinta ostasirii cel ce avea sa fie ostas al sau, de trei ori i-a spus în vis unui oarecare preot sfânt cu viata, cu numele Gordian, despre dorinta si scopul tânarului Vasian. Deci preotul, sculându-se din somn, s-a dus prin toata cetatea Romei, cutreierând scolile si cautând pe tânarul cel aratat lui în vis de Domnul. Si cautându-1 si mult ostenindu-se, 1-a gasit pe dânsul, ajutându-i Domnul, si 1-a întrebat de unde este cu neamul, din ce parinti se trage si din care pricina traieste în cetatea Romei.

Iar Vasian, spunându-i toate cele despre dânsul cu de-amanun-tul, preotul se minuna de vorba cea frumoasa si de întelepciunea copilului. Si, cunoscând ca acela este cel pe care îl cauta, 1-a cuprins pe el în

brate si 1-a sarutat parinteste, apoi 1-a luat în casa sa si i-a spus lui vedenia cea despre dânsul, pe care o vazuse prin dumnezeiasca descoperire, si amândoi au preamarit pe Dumnezeu pentru aceasta. Deci Vasian, cazând la picioarele acelui sfintit batrân, îl ruga cu toata osârdia ca îndata sa-1 faca pe el crestin. Iar preotul 1-a învatat mai întâi sfânta credinta, spunându-i tainele legii crestinesti, iar tânarul, auzindu-le, se umilea si se aprindea cu inima de dragostea lui Hristos. Apoi preotul 1-a facut catehumen si 1-a învatat cum sa se pregateasca pentru Sfântul Botez.

Din acea vreme, Vasian a început a veni adesea la acel preot, cu o sluga mai batrâna, care îi era lui întru toate credincios; si astfel se povatuia la dumnezeiasca filosofie crestineasca, iesita din gura cea insuflata de Dumnezeu a duhovnicescului sau învatator. Iar dupa învatatura sfintelor taine, el a luat viata aspra, pentru ca postea si se ruga adeseori, dormea putin, petrecând vremea noptilor în rugaciuni si în citirea cartilor; iar când gusta hrana, mânca numai a treia parte a bucatelor ce i se puneau înainte, iar pe celelalte doua parti le împartea la saracii cei flamânzi.

Apoi, dupa vreme îndestulata, sosind ceasul botezului lui, a venit la casa preotului cu sluga sa cea credincioasa. Iar când a intrat în sfânta scaldatoare, dupa obisnuita rânduiala a botezului, a vazut pe un tânar preafrumos cu podoaba, stralucind ca soarele, slujindu-i la botez si tinând haina cea alba în care avea sa se îmbrace noul botezat. Iar fericitul Vasian, îndraznind, a întrebat pe tânarul acela cine si de unde este. Iar el i-a raspuns, zicându-i: „Eu de mult sunt trimis din cer la tine, ca sa-ti îndreptez scopul tau cel sfânt si sa gonesc de la tine toate cele ce sunt potrivnice". Zicând aceasta, s-a facut nevazut. Si atât de buna mireasma a umplut casa aceea, care a mirosit pâna la o jumatate de ceas, încât toti care se aflau acolo socoteau ca nu sunt pe pamânt, ci în cer. Iar Vasian, dupa primirea Sfântului Botez, a început a vietui cu si mai mare asprime, omorându-si tinerescul sau trup si supunându-1 cu totul duhului.

Iar pazitorii si slugile carora le poruncise stapânul lor sa aiba grija de fiul lui ca de lumina ochilor, nestiind tainele lui Vasian, se minunau foarte mult, vazându-1 ca se dadea la înfrânarea cea neobisnuita, primind foarte putina hrana si bautura, noptile petrecându-le toate fara somn, vestejindu-si fata foarte si obosindu-si trupul cu postirea si cu privegherea. Deci unul pe altul se întrebau cu dinadinsul: „Pentru ce se chinuieste asa stapânul nostru?" Iar cel mai batrân - sluga credincioasa a sfântului Vasian -, stiind toate tainele lui, zicea catre ei: „Nu va mirati de aceasta, caci învatatura filosofiei are trebuinta de niste sârguitori ca acestia, ca, lepadând toate desfatarile, sa se îndestuleze numai cu acelea care sunt de nevoie firii. Deci sa stiti ca si stapânul nostru, de vreme ce s-a plecat la cea mai înalta filosofie, de aceea si-a adaugat o înfrânare si trezvie ca aceasta".

Iar slugile, aducându-si aminte din copilaria lui, spuneau unul altuia ca Vasian, pe când era copil, scria cu degetul pe nisip semnul crucii, iar uneori punea paie pe pamânt în chipul crucii, de care lucru doica lui se mânia adeseori asupra lui. Si cercetând slugile din zi în zi si urmându-i toate caile, au început a cunoaste ca Vasian, stapânul lor, a luat credinta si viata crestineasca, si nu stiau ce sa faca, temându-se de pedepsele de la tatal lui.

Deci s-au încredintat despre aceasta mai ales din aceea ca, într-o zi, fericitul tânar, slabind cu trupul dupa nedormirea de toata noaptea si dupa multe osteneli, a adormit. Si în somn el graia cu gura cuvinte de rugaciune, chemând numele lui Dumnezeu cel unul în Treime, ca sa-i îndrepteze caile spre slava cea fagaduita celor ce-L iubesc pe El. Si au mai auzit un glas de sus, zicându-i: „Bucura-te si te veseleste, Vasian, preacredinciosule ostas al lui Hristos, caci rugaciunile tale sunt bineprimite înaintea Domnului si loc ales ti s-a pregatit tie în ceruri!"

Aceasta auzind slugile care erau lânga el, au început a fugi în taina câte unul si s-au dus din Roma la vechiul lor stapân din Siracuza, ighemonul Serghie, si i-au adus veste nemângâiata despre Vasian, fiul lui, ca a luat credinta în Hristos. Iar tatal lui, fiind închinator de idoli, s-a umplut de mare mâhnire si se gândea cum ar face sa întoarca pe fiul sau de la crestinatate, ori cu îmbunari, ori cu îngroziri. Deci toate slugile lui Vasian fugind în taina din Roma, a ramas lânga el numai acel servitor care era mai batrân si credincios al lui si care a crezut si el în Hristos. Iar tatal lui voia sa trimita alte slugi la Roma, ca sa prinda pe Vasian si sa-1 aduca la el.

In acea vreme, i s-a întâmplat Sfântului Vasian într-o noapte, la întâia cântare a cocosilor, de a intrat în biserica Sfântului Evanghelist Ioan Cuvântatorul de Dumnezeu, unde, rugându-se dupa obicei, a vazut pe un barbat cinstit, împodobit cu caruntete, zicându-i astfel: „Sa stii, marturisitorule al Domnului cel preacredincios, ca ti se cade sa mergi de aici în cetatea Ravena, cu sluga ta cea credincioasa; caci cel ce te-a nascut pe tine trupeste, scorneste împiedicare împotriva mântuirii tale, ca sa poata a te întoarce, chiar fara de voia ta, de la calea cea dreapta. De aceea, induratul Dumnezeu, Care nu paraseste pe robii Sai, m-a trimis pe mine, apostolul Sau, sa-ti spun acestea, ca nu cumva, gasindu-te aici cei trimisi dupa tine de tatal tau, sa nu te lase sa scapi".

Aceasta zicându-i lui Sfântul Ioan Cuvântatorul de Dumnezeu, s-a dus de la el. Iar fericitul Vasian, bucurându-se foarte mult de aratarea cea apostoleasca, a facut multe închinaciuni, rugându-se lui Dumnezeu sa nu-1 piarda. Iar dupa acea rugaciune, el a spus slugii sale ceea ce a vazut si a auzit. Iar când s-a facut ziua, au împartit toate lucrurile care erau la ei celor ce aveau trebuinta si, luând binecuvântare de la Gordian, duhovnicescul sau parinte, au iesit din Roma si au pornit spre cetatea Ravena.

Iar dupa ce au mers câteva zile, Sfântul Vasian a vazut o cerboaica cu doi pui ai sai, care era fugarita de vânatori, si fiind obosita si slabita, era cât pe ce sa fie ajunsa de ei. Deci, fiindu-i mila de ea si de puii ei, a zis catre ea: „în numele Domnului nostru Iisus Hristos, îti poruncesc sa vii la mine fara temere!" Iar cerboaica, ca si cum ar fi fost întelegatoare si prietena cu oamenii, îndata a stat din grabnica sa alergare si, fara de teama, a venit la sfântul cu puii ei. Si el o mângâia cu mâna, ca si cum ea ar fi fost obisnuita de demult cu el, iar ea îi lingea picioarele. Iar vânatorii care fugareau cerboaica, ajungând-o si vazând ca ea sta blânda lânga omul cel calator si el o mângâie, s-au minunat foarte mult cum dobitocul cel atât de salbatic s-a schimbat deodata în blândete. Atunci unul din ei, rau la obicei si iute, a zis catre tovarasii sai: „O, nebunilor, pentru ce zaboviti de nu luati vânatul vostru?" Zicând aceasta, a început a trage cerboaica din mâinile sfântului.

Iar Sfântul Vasian a zis catre dânsul: „Nu eu, ci Dumnezeu Cel Preaînalt îti porunceste sa nu faci nici un rau acestui dobitoc salbatic, nici puilor lui". Dar ei, cu mândrie si cu mânie, au îndraznit sa împinga cu mâna pe placutul lui Dumnezeu si îndata, pentru acel lucru îndraznet, a navalit diavolul asupra vânatorului cel cu obicei rau si a început a-1 munci cumplit. Deci cel muncit a cazut la pamânt, strigând cu glas înfricosat, facând spume si întepenindu-se, si a ramas acolo ca mort.

Iar ceilalti vânatori, înspaimântându-se, tremurau de frica si, cazând la picioarele sfântului, cu lacrimi cereau iertare, temându-se sa nu-i ajunga si pe ei aceeasi pedeapsa. Iar el poruncindu-le sa se departeze din acel loc, s-a întins pe pamânt în chipul crucii si toata mintea întraripând-o la Dumnezeu, se ruga, zicând: „Dumnezeule Atotputernice, minunate Ziditorule, milostive Dumnezeule, Mântuitorul neamului omenesc cel cazut, Care nu de pierzarea celor morti, ci de mântuirea celor vii te veselesti, iarta pe ticalosul cel ce zace, care a gresit din nestiinta si a mâniat bunatatea Ta!" Cu acestea si cu mai multe cuvinte umilitoare rugându-se sfântul, s-a sculat de la rugaciune, s-a apropiat de omul care zacea si, apucându-1 de mâna dreapta, a zis diavolului care era în el: „Diavole, Cel ce te-a surpat pe tine din înaltimea cerului în adânc, Acela îti porunceste tie ca sa lasi degraba chipul lui Dumnezeu si sa te duci în tartarul cel gatit tie, în care ai sa te muncesti în veci".

Neispravind sfântul desavârsit aceasta rugaciune, îndata a iesit vrajmasul neamului omenesc din omul acela, pe care în putina vreme îl muncise atât de cumplit, încât era aproape de moarte; pentru ca abia se mai cunostea duhul într-însul, neputând sa vada nici cu ochii, si asa zacea nemiscat pe pamânt. Iar sfântul, rugându-se iar lui Dumnezeu, a însemnat cu semnul Sfintei Cruci mai întâi ochii lui cei nevazatori si îndata i s-au deschis ochii si a început a vedea. Apoi, îngradindu-1 peste tot cu semnul Sfintei Cruci, i-a poruncit sa se scoale. Si s-a sculat omul sanatos, ca si cum n-ar fi patimit nici o vatamare. Vazând aceasta prietenii lui care stateau departe si se uitau cu cutremur, s-au apropiat de sfântul si i s-au închinat. Dar i se închina lui si omul cel tamaduit, cerând iertare si multumind tamaduitorului sau.

Dupa aceea s-a dus fiecare la locul sau, vânatorii s-au întors la casele lor, cerboaica cu puii a fost slobozita de sfântul în pustie, iar Sfântul Vasian cu sluga sa s-au dus în calea începuta mai înainte. Iar

dupa ce au sosit în cetatea Ravena, s-a aratat pe sine episcopului acelei cetati, care se numea Ursul, care îi era rudenie. Iar episcopul, vazând pe Vasian, rudenia sa, s-a veselit de dânsul si s-a bucurat mai ales aflând ca si el crede în Hristos si ca, pentru dragostea Lui, toate le-a defaimat si s-a dus în strainatate. Apoi, facând cele placute lui, i-a dat loc spre petrecere osebita la liniste, afara de cetate, lânga biserica Sfântului Sfintitului Mucenic Apolinarie, care a fost întâiul episcop al cetatii Ravena, fiind pus de catre Sfântul Apostol Petru, si care, pe vremea împaratiei lui Vespasian, a patimit pentru Hristos. Lânga biserica aceluia era un loc placut Sfântului Vasian, fiindca era la liniste, si acolo slujea el lui Dumnezeu în post si în rugaciune, lepadându-se de lume si de toate cele dintr-însa. Iar Domnul preamarea pe robul Sau, dându-i dar de minuni, ca sa tamaduiasca cu rugaciunea bolile trupesti si sa vindece neputintele sufletesti prin învataturile cele de Dumnezeu insuflate, pentru care era cinstit, iubit si slavit de toti.

In acea vreme, a venit o porunca de la împaratul Valentinian în Ravena, la eparhul cetatii si la toti cetatenii, ca pe judecatorul cetatii, adica Vitimnie, sa-1 dea la moarte, deoarece se aflasera mari pricini ale lui înaintea împaratului, dupa clevetirea învrajbitorilor. Deci, legat fiind Vitimnie si dus la locul de moarte, unde avea sa i se taie capul, si-a adus aminte de Sfântul Vasian si a zis în sine: „Vasiane, robul lui Dumnezeu, vino în ajutorul meu cu darul ce ti 1-a dat Dumnezeu". Si era în acel loc însusi eparhul si multimea poporului care privea la sfârsitul lui Vitimnie.

Dar pe când el si-a plecat grumazul la taiere si calaul tinea în mâini o sabie ascutita de-amândoua partile, ridicând-o în sus si voind sa-1 loveasca cu putere, îndata sabia smulgându-se din mâinile sale, a cazut departe. Iar calaul, luând din nou sabia si strângând-o în mâini mai tare decât prima data, a ridicat-o în sus ca sa-1 loveasca tare în grumaz; dar pe când a repezit-o cu toata puterea, iarasi s-a smuls sabia din mâinile lui, ca si mai înainte, si a cazut departe. Iar el, umplându-se de mânie, a apucat sabia a treia oara si, vrând sa-1 loveasca, a patimit acelasi lucru. Si s-au mirat toti de o minune ca aceasta. Iar eparhul, crezând ca acel calau partineste pe cel osândit pentru vreo plata oarecare, 1-a departat pe acela si în locul lui a pus alt calau, ca sa-i taie capul lui Vitimnie. Dar si acela, ca si cel dintâi, a patimit acelasi lucru, de doua si de trei ori smulgându-se cu putere sabia din mâinile lui, fiind aruncata departe de o mâna oarecare nevazuta.

Atunci eparhul, umplându-se de spaima si de mirare, a poruncit sa ia pe cel osândit de la locul de moarte, deoarece si poporul striga sa fie liber Vitimnie, de vreme ce Dumnezeu îl apara de la moarte cu puterea Lui. Atunci a pus pe Vitimnie în temnita si a trimis înstiintare împaratului, cum ca cel osândit la moarte nu s-a putut taia de doi calai. Si fara de zabava a venit de la împarat porunca de milostivire, care a iertat pe Vitimnie de pedeapsa cu moartea si de pricinile acelea. Iar Vitimnie nu tainuia pe Sfântul Vasian, folositorul sau cel dupa Dumnezeu, pe care în rugaciunea sa 1-a chemat spre ajutor, ci la toti a propovaduit acea minune ce s-a facut cu el.

Si dupa ce a fost lasat liber, a alergat la sfântul si, sarutându-i picioarele, i-a multumit; iar sfântul, placutul lui Dumnezeu, i-a poruncit sa-i multumeasca numai lui Dumnezeu, Care 1-a izbavit pe el de la moarte. Din acel ceas toti au început a cinsti mai mult pe sfânt si-1 aveau ca pe un înger al lui Dumnezeu, alergând la dânsul. Atunci clericii si cetatenii cei mai de frunte, sfatuindu-se, au vorbit cu episcopul sa sileasca pe Sfântul Vasian sa primeasca rânduiala preotiei, ca rugaciunea lui cea primita de Dumnezeu lânga jertfa cea fara de sânge sa fie mai puternica înaintea Domnului. Deci placutul lui Dumnezeu a fost hirotonosit preot, macar ca nu voia, si a petrecut multi ani în Ravena într-acea rânduiala.

Dupa aceasta, credincioasa lui sluga, care iesise cu el din Roma, s-a sfârsit întru Domnul. Iar Sfântul Vasian a început a aduce lui Dumnezeu jertfa cea fara de sânge pentru sluga sa. Iar în ziua a saptea dupa mutarea slugii sale, slujind sfântul si rugându-se pentru odihna sufletului lui, a auzit un glas din cer ca sufletul celui odihnit a câstigat mila lui Dumnezeu si este rânduit în ceata dreptilor. Aceasta încredintare a spus-o Vasian si lui Vitimnie, pentru ca si acela era la Liturghie împreuna cu el si amândoi s-au bucurat pentru mântuirea sufletului celui mort.

In vremea aceea, cetatea Lavdiei, cea din Liguria, era fara episcop, pentru ca se mutase la Domnul. Pentru aceea s-a poruncit în cetate post si rugaciune trei zile, ca sa le trimita Dumnezeu un barbat vrednic sa ia scaunul arhieresc si sa faca buna pastorire fiilor Bisericii lui Hristos. Deci toti posteau si se rugau pentru

aceasta. Iar unul din preotii sobornicestii biserici ai episcopiei, cu numele Clement, barbat îmbunatatit si cinstit, odihnindu-se dupa ostenelile bisericesti, a vazut în vis pe un oarecare purtator de lumina, zicând: „Sa stiti ca preotul Vasian din Ravena, barbat împodobit cu darurile lui Dumnezeu, este gatit de Domnul ca sa va fie voua episcop!" Iar Clement desteptân-du-se îndata din somn, a chemat pe cei mai cinstiti din rânduiala duhovniceasca si mireneasca si le-a spus ceea ce i-a aratat Domnul în vis. Deci, alegând pe niste barbati vestiti, i-a trimis în Ravena la sfântul, cu rugaminte ca sa vina la dânsii sa ia scaunul arhieriei. Iar mai înainte de venirea trimisilor la Ravena, Dumnezeu a descoperit noaptea în vis Sfântului Vasian venirea lor si i-a poruncit lui sa nu se lepede a merge cu ei.

A doua zi au venit trimisii de la cetatea Lavdiei si au spus sfântului ceea ce li se poruncise. Iar el le-a zis lor: „Dumnezeu a zidit pe om fara de moarte, ca totdeauna sa se supuna la voia si porunca Facatorului sau; iar când omul a calcat în Rai porunca lui Dumnezeu, si-a gatit moarte lui si celor dupa el. Deci nu se cade ca omul sa se împotriveasca la voia Dumnezeului sau, nici sa calce porunca Lui, ci sa se sârguiasca cu toata osârdia a face ceea ce Dumnezeu voieste si porunceste. Deci si noi, cu toate ca nu dorim cinste, însa, pentru trebuintele fratilor celor de o credinta, nu ne lepadam a primi jugul si sarcina, care, prin dumnezeiasca porunca, se pune asupra noastra". Zicând el acestea, voia ca sa-i odihneasca de osteneala drumului; iar ei, bucurându-se foarte de câstigarea celui cautat, n-au voit sa se odihneasca, ci îndata voind sa duca înapoi la locul lor comoara cea aflata, se sârguiau sa plece mai degraba în cale si staruiau cu multa rugaminte ca sfântul sa mearga îndata cu ei.

Deci, plecându-se ziua spre noapte, au luat pe Sfântul Vasian si s-au întors la locul lor. Si apropiindu-se de cetatea Lavdiei, toata cetatea a iesit cu multa bucurie si cu veselie întru întâmpinarea pastorului celui daruit de Dumnezeu. Si era în popor un barbat vestit, slabanogit de boala de mult timp, încât nici nu putea vorbi cu gura, fiind ca si un mut, pentru ca boala îi luase limba. Si înghesuindu-se poporul spre sarutarea sfântului si acel slabanog apropiindu-se cu mare osteneala, a sarutat sfânta dreapta a placutului lui Dumnezeu si îndata s-a facut sanatos cu tot trupul si limba lui a început a grai mai bine ca întâi, preamarind pe Dumnezeu. Si tot poporul s-a bucurat ca Dumnezeu le-a dat un pastor ca acesta, sfânt si facator de minuni. Iar la hirotonia în arhiereu a Sfântului Vasian, a venit în cetatea Lavdiei si Sfântul Ambrozie, episcopul Mediolanului, si Ursul, episcopul Ravenei, cel mai sus pomenit, rudenia sfântului.

Deci Vasian, barbatul ales de Dumnezeu, a fost sfintit la episcopie în ziua întâia a lunii ianuarie, facându-se mare bucurie si dantuire în toata cetatea. Iar Sfântul Vasian, luând scaunul sau, a început a-si îndrepta turma sa cu cuvântul si cu lucrul, învatând si facându-se pilda prin viata sa cea îmbunatatita. Si a câstigat catre Sfântul Ambrozie mare dragoste întru Duhul Sfânt, asemenea si Sfântul Ambrozie arata catre dânsul iubire duhovniceasca si adeseori se cercetau unul pe altul cu scrisori.

Dupa câtva timp, Vasian, arhiereul lui Hristos, a zidit înaintea cetatii dinspre rasarit o biserica aleasa în numele Sfintilor Apostoli, la a carei sfintire a chemat cu rugaminte de iubire si pe Sfântul Ambrozie, episcopul Mediolanului, si pe Felix al Comanii; pentru ca Ursul, episcopul Ravenei, se odihnea acum întru Domnul. Si pe când acesti trei arhierei sfinteau aceasta biserica împreuna, în mijlocul poporului ce se adunase la acea sfintire bisericeasca era si o copila îndracita prin a carei gura diavolul striga cu mare glas, zicând: „O, barbatii lui Dumnezeu, pentru ce v-ati sculat cu nedreptate si voi trei v-ati înarmat cu arma cea mai nesuferita asupra mea? Oare putin va este voua ca ne-ati luat puterea de a vatama pe cineva? Ci ne izgoniti si din aceea peste care luasem stapânire. Deci de ma izgoniti pe mine de aici, voi lua pe doi sau pe mai multi cu mine si voi trece în alt loc, unde voi nu veti veni".

Iar ierarhii lui Hristos auzind acel racnet diavolesc, si-au plecat genunchii înaintea Domnului la rugaciune. Si dupa ce s-au rugat lui Dumnezeu cu dinadinsul, diavolul nesuferind puterile rugaciunilor lor, a aruncat pe copila jos, fugind cu mare tipat. Iar arhiereii, apro-piindu-se de copila, au ridicat-o de la pamânt sanatoasa si au dat-o parintilor, poruncindu-le ca totdeauna sa dea multumire lui Dumnezeu, pentru ca fata a scapat de muncirea diavoleasca. Iar dupa sfintirea bisericii, s-au ospatat întru slava lui Dumnezeu, cu hrana cea trupeasca si duhovniceasca, vorbind între ei cele folositoare. Si dupa destule vorbe cu iubire si cu prietenie între arhiereii cei ce venisera, a plecat fiecare întru ale sale, Sfântul Vasian petrecându-i cu cinste.

Si sosind vremea secerisului, un copil oarecare dintre cei ce secerau, adunând snopi, a fost muscat de un sarpe si a murit. Iar parintii lui tânguindu-se cu nemângâiere dupa el, l-au adus sa-1 îngroape în biserica Sfintilor Apostoli cea zidita de arhiereul Vasian, unde s-a întâmplat sa fie si el în acea vreme, pentru ca adeseori venea la biserica aceea, savârsind slujbele lui Dumnezeu. Si cântându-se în biserica cântarea cea obisnuita, glasul plângerii parintilor celor ce se tânguiau dupa copil covârsea glasurile cântaretilor.

Deci arhiereului lui Dumnezeu fiindu-i jale de cei ce plângeau, a poruncit ca toti sa iasa afara din biserica. Si ramânând el singur înauntru, a îngenuncheat la pamânt si s-a aruncat înaintea lui Dumnezeu cu lacrimi, rugându-1 ca sa porunceasca sa se întoarca în trup sufletul copilului. Pentru aceasta rugându-se el cu dinadinsul Domnului, trupul mortului a început a se misca; mai întâi încetisor si dupa aceea mai mult, fiindca sufletul lui se întorsese într-însul. Si sculându-se sfântul de la rugaciune, a poruncit copilului sa se scoale, luându-1 de mâna, iar copilul, desteptându-se ca din somn, si-a deschis ochii si a început a chema pe maica sa. Iar cei ce erau afara din biserica, parintii si poporul, auzind glasul copilului, îndata au deschis usile, nesuferind mai mult de bucurie a sta afara, si au intrat repede înauntru. Si vazând pe copil înviat din morti, s-au minunat foarte si s-au înspaimântat; deci, cazând cu bucurie la picioarele sfântului, îi sarutau mâinile si hainele lui. Iar Sfântul Vasian, dând multumire Atotputernicului Dumnezeu, a vorbit poporului multe cuvinte folositoare, eliberându-1 în pace.

Apoi dupa câtiva ani, arhiereul lui Hristos Ambrozie, episcopul Mediolanului, s-a îmbolnavit de moarte; iar Vasian, arhiereul lui Dumnezeu, auzind de boala lui, s-a dus degraba la Mediolan ca sa cerceteze pe cel bolnav, pe prietenul si iubitul sau parinte întru Sfântul Duh. Deci, vazându-1 pe acela zacând pe patul durerii, a sezut aproape de el, mângâindu-1 si întarindu-1 cu nadejdea lui Hristos, slujindu-i si rugându-se pentru el. Deci i s-a facut Sfântului Ambrozie o vedenie: i se parea ca vede pe Domnul nostru Iisus Hristos venind la el, zâmbind cu dragoste si aratându-i fata Sa cea luminoasa.

Aceasta vedenie a spus-o Sfântul Ambrozie Sfântului Vasian, care sedea lânga el; iar Vasian, cunoscând ca i se apropiase Sfântului Ambrozie ceasul sfârsitului, a plâns si s-a bucurat. Se bucura ca sfântul barbat se duce la Hristos, Care-1 chema la odihna, si plângea pentru ca, în aceasta viata vremelnica, se lipseste de iubitul sau prieten; însa avea nadejde neîndoita ca va fi iarasi împreuna cu el si se vor vedea în ceata ierarhilor lui Hristos.

Si mutându-se Sfântul Ambrozie, a plâns dupa el Sfântul Vasian si toata cetatea Mediolanului, si sfântul lui trup a fost îngropat cu cinste. Iar dupa îngropare, Sfântul Vasian întorcându-se la cetatea sa, facea pomenire si aducea jertfe fara sânge pentru Sfântul Ambrozie, desi stia bine ca sufletul lui este rânduit în ceata sfintilor. Caci nu este fara de folos a aduce rugaciuni si jertfe pentru sfinti, de vreme ce rugaciunea cea pentru sfântul, de nu are ca sa-i mijloceasca ceva aceluia, apoi se întoarce în sânul celui ce se roaga, precum zice David: Rugaciunea mea se va întoarce în sânul meu.

Iar dupa ce a trecut vreme îndelungata, iarasi s-a întâmplat Sfântului Vasian de a mers la Mediolan, chemat fiind pentru oarecare trebuinte bisericesti. Iar pe când intra în cetate, a vazut într-un târg un împartitor care, punând marfa în cumpene, o împartea. Si era acel împartitor nedrept, înselând pe multi cu viclesug, si astfel îsi agonisea avere nedreapta. Deci sfântul a vazut pe diavolul în chip de arap mic, sezând deasupra unei parti si apasând cumpana pe care nedreptul împartitor o chivernisea spre apasare si spre tragere cu viclesug. Si a întrebat arhiereul pe cei ce erau lânga el, daca vad vreun lucru neobisnuit. Iar ei au spus ca nu vad nimic de acest fel. Atunci sfântul s-a rugat sa li se deschida ochii si celorlalti, ca sa vada si ei ceea ce vedea el; deci s-au deschis ochii sufletesti ai preotului Clement si ai lui Elvonie diaconul. Si aceia au vazut ce vedea si arhiereul lui Dumnezeu, adica un arap mic sezând pe o cumpana si facând placerea cumpanitorului.

Atunci ei au spus sfântului ceea ce vedeau si cum ca sunt adevarate cuvintele lui David: Mincinosi sunt fiii oamenilor în cumpene. Deci sfântul, chemând pe împartitor, 1-a întrebat: „Care parte este nedreapta de trage si înseala pe negutatori?" Iar masuratorul zicea ca nici una nu face nedreptate, si se jura pe sine, ca pe toate le masoara cu dreptate. Apoi sfântul, aratând pe arapul iadului pe cumpana lui, i-a zis: „Acela îndata va intra acum în tine, îti va sfarâma trupul tau, iar sufletul tau îl va smulge cumplit din tine".

Atunci acel nedrept împartitor, umplându-se de spaima si de cutremur, a cazut cu pocainta la picioarele sfântului, fagaduind ca va înceta de la nedreptati. Iar sfântul, învatându-1 din cuvintele lui Dumnezeu, i-a poruncit ca pe toate cele dobândite cu nedreptate sa le împarta la saraci si, rugându-se, a izgonit diavolul din cumpana aceea si s-a dus în calea sa.

Deci, întorcându-se iarasi în cetatea sa, placutul lui Dumnezeu, Vasian, facea cuvenitele fapte placute lui Dumnezeu si se îngrijea pentru pastorie. Si petrecând pe scaunul sau cel pastoresc treizeci si cinci de ani, când avea nouazeci de ani de la nasterea sa a trecut la Domnul, Caruia i-a slujit cu credinta si întru adevar. Si au îngropat oile pe pastorul lor cu cinste în biserica Sfintilor Apostoli, cea zidita de el, multe lacrimi varsând pentru lipsirea unui parinte ca acesta. Sfârsitul lui a fost pe vremea când la Apus împaratea Onorie, iar la Rasarit Teodosie, care era fiul lui Arcadie. Si precum a fost în viata lui facator de minuni, tot astfel si dupa sfârsitul lui facea minuni; caci din mormântul lui se dadeau cu minune tamaduiri bolnavilor, cu rugaciunile lui cele sfinte si cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Caruia, împreuna cu Tatal si cu Sfântul Duh, I se cuvine cinstea si slava, acum si pururea si în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL TEOFAN DIN ANTIOHIA
(10 iunie)

Acesta a fost nascut din parinti necredinciosi si, ajungând în vârsta, s-a însotit cu o femeie care a murit nu dupa multa vreme. Iar el, dupa ce a crezut în Hristos si s-a botezat, a lasat toate si s-a închis într-o coliba aproape de cetate si acolo a petrecut multa vreme, învatând pe cei ce veneau la el sa pazeasca poruncile Domnului si sa petreaca în întreaga întelepciune. Si aflând de o femeie desfrânata, care înselase pe multi cu amagirea sa, a iesit din închisoarea lui, s-a îmbracat în haine luminoase si a cerut de la tatal lui zece litre de aur, ca si cum ar fi vrut sa-si ia iarasi femeie. Si ducându-se la acea femeie, i-a dat ei aurul si a rugat-o sa se lase de acea fapta urâta si sa se boteze.

Si a botezat-o pe ea si, facându-i ei alta coliba aproape de coliba sa, a închis-o acolo. Si pe aceea, care mai înainte era vasul pacatului, a facut-o locas al Sfântului Duh. Iar aurul a fost împartit la saraci si amândoi, placând desavârsit lui Dumnezeu, într-aceeasi zi s-au mutat la cerestile locasuri.

SFÂNTUL APOSTOL VARTOLOMEU
(11 iunie)

Sfântul Apostol Vartolomeu a fost unul din cei doisprezece apostoli. Dupa primirea limbilor în chip de foc ale Sfântului Duh, acestuia i-au cazut sortii ca, împreuna cu Sfântul Apostol Filip, sa mearga în Siria si în Asia de sus, pentru propovaduirea cuvântului lui Dumnezeu. Deci au plecat amândoi în partile acelea, uneori umblând împreuna, alteori despartindu-se prin cetati si apoi iarasi întâlnin-du-se; si întorceau cu învataturile lor pe multi oameni spre mântuire.

Deci într-o vreme, Sfântul Filip despartindu-se de Sfântul Vartolomeu si ducându-se în partile Asiei Mici spre a propovadui cuvântul lui Dumnezeu la popoarele salbatice din Lidia si Misia, i-a poruncit Dumnezeu Sfântului Vartolomeu, care era prin alte cetati, sa mearga în ajutorul lui Filip. Si întâlnindu-se ei, amândoi într-un gând sufereau ostenelile si relele patimiri apostolesti, precum scrie despre aceasta în patimirea Sfântului Apostol Filip, astfel:

Sfântul Apostol Vartolomeu a fost trimis de Dumnezeu în ajutorul lui Filip, caruia îi urma si sora lui, fecioara Mariamia, toti slujind la mântuirea oamenilor. Ei au trecut prin toate cetatile Lidiei si ale Misiei, binevestindu-le si suferind multe ispite si scârbe de la cei necredinciosi, fiind batuti, închisi în temnite si

loviti cu pietre. Dar pazindu-se vii întru toate acele ispite si batai, cu darul lui Dumnezeu, se sârguiau spre ostenelile ce le erau înainte întru buna-vestirea lui Hristos.

Si au ajuns si pâna în Asia la iubitul ucenic al lui Hristos, Ioan Cuvântatorul de Dumnezeu, care propovaduia pe Hristos acolo si mângâindu-se cu dânsul prin duhovniceasca mângâiere, s-au dus în tara Frigiei. Si intrând în cetatea Ierapole a Frigiei, au propovaduit pe Hristos. Iar cetatea aceea era plina de idoli, carora li se închina poporul cel orbit de diavoleasca înselaciune. Si era acolo o vipera oarecare, pe care locuitorii Ierapolei o cinsteau ca pe o zeita si o tineau închisa în capistea cea zidita pentru dânsa, aducându-i multe feluri de jertfe spre hrana. Acel popor mai pazea cu cinste si alte târâtoare, balauri si vipere. Pentru aceea, Sfântul Filip cu însotitorii sai mai întâi s-au înarmat prin rugaciune asupra acelei vipere. Atunci s-a întâmplat sa fie cu dânsii si Sfântul Ioan Cuvântatorul de Dumnezeu, care le-a ajutat si au biruit vipera, înjunghiind-o cu rugaciunea ca si cu o sulita; si au omorât-o, cu puterea lui Dumnezeu.

Iar Sfântul Ioan Cuvântatorul de Dumnezeu s-a despartit degraba de dânsii, lasându-le lor cetatea Ierapolei, spre a propovadui într-însa cuvântul lui Dumnezeu; iar el s-a dus în alte cetati pentru a propovadui bunavestirea lumii. Iar Sfântul Filip cu Vartolomeu si cu Mariamia, ramânând în Ierapole, se sârguiau cu dinadinsul sa izgoneasca de acolo întunericul închinarii de idoli si sa straluceasca cunostinta adevarului ca o lumina mare, ostenindu-se ziua si noaptea în predicarea cuvântului, învatând pe cei înselati, înteleptind pe cei fara de minte si povatuind la calea dreptatii pe cei rataciti.

In cetatea aceea era un om, anume Stahie; iar acela era orb de 40 de ani. Deci Sfintii Apostoli i-au deschis cu rugaciunea ochii cei trupesti, iar prin propovaduirea lui Hristos i-au luminat si ochii cei sufletesti si, botezându-1 pe el, petreceau în casa lui. Atunci a iesit vestea prin toata cetatea, cum ca Stahie cel orb s-a vindecat; si s-a adunat popor mult în casa lui. Si Sfintii Apostoli îi învatau credinta în Iisus Hristos pe cei ce veneau. înca se mai aduceau acolo si multi neputinciosi, pe care îi tamaduiau pe toti prin rugaciune si izgoneau diavolii din oameni; de aceea, multi au crezut în Hristos si s-au botezat de acesti Sfinti Apostoli. Iar antipatul acelei cetati avea o femeie, anume Nicanora, care, fiind muscata de un sarpe, zacea bolnava, aproape moarta.

Si auzind ea de Sfintii Apostoli ca sunt în casa lui Stahie si ca tamaduiesc toate bolile cu cuvântul, a poruncit slugilor s-o duca la dânsii, nefiind barbatul ei acasa. Si a câstigat de la dânsii îndoita tamaduire, pentru ca s-a vindecat si de muscatura sarpelui si de diavoleasca vatamare de suflet, crezând în Hristos, prin învatatura lor. Deci, venind antipatul acasa, slugile lui i-au spus ca femeia lui a învatat a crede în Hristos, de la niste oameni straini care locuiesc în casa lui Stahie.

Atunci antipatul, mâniindu-se foarte mult, a poruncit ca îndata sa prinda pe apostoli, iar casa lui Stahie sa o arda; si s-a facut dupa porunca lui. Si s-a strâns în Ierapole o multime mare de popor si, prinzând pe Sfintii Apostoli Vartolomeu, Filip si sora sa, Mariamia, îi târau pe ulita, batându-i si batjocorindu-i; apoi i-au aruncat în temnita. Dupa aceea antipatul a sezut la judecata, ca sa cerceteze pe propovaduitorii lui Hristos.

Deci, adunându-se la dânsul toti slujitorii idolesti si slujitorii viperei celei ucise, au facut plângere împotriva Sfintilor Apostoli, zicând: „Fa dreptate, antipate, pentru necinstea adusa zeilor nostri, caci de când au intrat acesti straini în cetatea noastra, au pustiit altarele marilor zei, pentru ca poporul a uitat sa aduca obisnuitele lor jertfe; înca au mai omorât si cinstita noastra zeita vipera si toata cetatea s-a umplut de faradelege; deci sa nu lasi sa mai traiasca acesti fermecatori".

Atunci antipatul a poruncit sa dezbrace pe Sfântul Filip de îmbracaminte, crezând ca poate vor fi farmece în îmbracamintea lui si, dezbracându-1, n-au gasit nimic; asemenea si pe Vartolomeu l-au dezbracat. Iar când se apropiara de Mariamia, vrând sa o dezbrace si pe ea si sa-i dezgoleasca feciorescul ei trup, atunci deodata s-a schimbat înaintea ochilor lor si s-a facut ca o vapaie de foc, iar pagânii, înspaimântându-se, au fugit din fata ei. Dupa aceea ighemonul a osândit pe Sfintii Apostoli la rastignire.

Deci mai întâi gaurindu-i calcâiele Sfântului Apostol Filip, l-au legat cu o funie si, spânzurându-1 de un lemn în preajma usii capistei viperei, l-au rastignit cu capul în jos, batjocorindu-1 si lovindu-1 cu pietre. Dupa aceea l-au rastignit si pe Sfântul Vartolomeu lânga peretii capistei si îndata s-a facut mare cutremur, încât pamântul, deschizându-se, a înghitit pe antipat si pe toti slujitorii viperei, împreuna cu multime de popor necredincios. Vazând aceasta, s-au înfricosat toti credinciosii si necredinciosii si au strigat catre Sfintii Apostoli ca sa-i miluiasca si sa roage pe Unul Adevaratul Dumnezeu pentru ei, ca sa nu-i înghita pamântul de vii. Si îndata grabindu-se, au dezlegat pe Vartolomeu, iar pe Filip n-au putut sa-1 dezlege îndata, ca era spânzurat sus.

Dar astfel a fost buna voirea lui Dumnezeu, ca prin acest fel de patimire si moarte sa treaca apostolul Lui de la pamânt la cer, spre care si picioarele lui erau întoarse. Astfel fiind spânzurat, Sfântul Filip se ruga lui Dumnezeu pentru vrajmasii sai, ca sa le ierte toate greselile si sa le lumineze ochii mintii lor, ca sa cunoasca si sa vada adevarul. Iar Domnul s-a plecat spre rugaciunea lui si îndata a poruncit pamântului de a scos vii pe toti pe care îi înghitise, numai antipatul si cu slujitorii viperei au ramas în adânc. Iar ceilalti au marturisit cu mare glas si au preamarit puterea lui Hristos, dorind sa fie botezati.

Si pe când ei voiau sa ia de pe lemn pe Sfântul Filip, el si-a dat sfântul sau suflet în mâinile lui Hristos, deci l-au pogorât mort. Iar Mariamia, sora lui, care prin curatie si-a pazit fecioria, privind la patimirea si la moartea fratelui sau, Sfântul Filip, 1-a cuprins cu dragoste si 1-a sarutat, veselindu-se de el cu duhul, ca bine si-a savârsit alergarea sa. Iar Vartolomeu a botezat pe toti cei ce crezusera în Hristos, rânduindu-le episcop pe Stahie. Dupa aceea au îngropat cu cinste trupul Sfântului Filip, iar în locul unde a curs sângele lui, a crescut vita de vie dupa. trei zile, în semn ca Sfântul Apostol Filip, dupa varsarea sângelui sau pentru Hristos, acum se îndulceste de bucuria cea vesnica, împreuna cu Domnul sau în împaratia cerului.

Iar Sfântul Apostol Vartolomeu si fericita fecioara Mariamia au mai zabovit câteva zile în Ierapole dupa îngroparea Sfântului Filip si, întarind bine în credinta biserica cea nou adunata, s-au despartit, pornind fiecare în calea sa. Sfânta Mariamia s-a dus în Licaonia, unde s-a si mutat catre Domnul, iar Sfântul Vartolomeu s-a dus în partile Indiei si a zabovit acolo, ostenindu-se multa vreme, umblând si propovaduind cuvântul Domnului prin cetati si sate si tamaduind pe cei neputinciosi cu numele lui Hristos. Apoi, luminând pe multi si facându-le biserici, le-a dat Evanghelia Sfântului Matei ce o purta la sine, talmacind-o în limba lor. înca a lasat la ei si pe cea în limba evreiasca, care, dupa o suta de ani si mai mult, a fost adusa în Alexandria de Pantin, filosoful crestin.

Iar dupa ce a iesit din India, Sfântul Vartolomeu s-a dus în Armenia cea mare. Si mergând el acolo, idolii si mai ales diavolii care locuiau în idoli au tacut, zicând cu mare glas acest din urma cuvânt, ca „Vartolomeu îi izgoneste si-i munceste pe ei". Si se izgoneau duhurile cele necurate nu numai din idoli, dar si din oameni prin venirea Sfântului Apostol Vartolomeu; pentru aceea, multi credeau în Hristos. în tara aceea era un împarat cu numele Polimie, care avea o fata îndracita, iar diavolul striga prin gura ei: „O, Vartolomee, si de aici ne izgonesti pe noi?" Iar împaratul auzind aceasta, a poruncit sa fie cautat Vartolomeu cu dinadinsul.

Iar apostolul lui Hristos, ducându-se la acea fata îndracita, îndata a fugit diavolul dintr-însa, iar fata împaratului s-a facut sanatoasa. Dupa aceasta, vrând împaratul sa multumeasca sfântului, i-a trimis camile încarcate cu daruri: cu aur, cu argint, cu margaritare si cu alte lucruri pretioase. Iar el, fiind sarac cu duhul si neavând trebuinta de nimic, le-a trimis înapoi la împarat, zicându-i: „Eu nu fac negutatorie cu aceste lucruri, ci caut suflete omenesti, pe care, de le voi dobândi, le voi duce la cer si atunci ma voi arata înaintea Domnului meu ca sunt mare negutator". Si umilindu-se împaratul de cuvintele lui, a crezut în Hristos cu toata casa sa si au fost botezati de mâinile sfântului apostol atât împaratul Polimie, cât si împarateasa, fiica lui cea tamaduita si multi din boieri si popor fara numar; caci mai mult de zece cetati, cautând la împarat, au primit Sfântul Botez.

Aceasta vazând slujitorii idolesti, s-au mâniat asupra sfântului apostol, socotind de rau aceea pentru ei; caci idolii lor se sfarâmau, închinarea de idoli cu totul se pierdea si jertfele din care ei se hraneau nu se

mai faceau. Deci, apropiindu-se de Astiagis, fratele împaratului, l-au îndemnat sa-1 piarda pe Vartolomeu si sa razbune nedreptatea ce s-a facut idolilor lor.

Deci acela, gasind vreme potrivita, a prins pe sfântul apostol si 1-a muncit în cetatea Albana din Armenia cea mare; apoi 1-a rastignit pe cruce cu capul în jos. Iar sfântul apostol, bucurându-se, patimea pentru Hristos, Domnul sau, si fiind spânzurat pe cruce cu capul în jos, nu înceta a propovadui cuvântul lui Dumnezeu; pentru ca pe cei credinciosi îi întarea în credinta, iar pe cei necredinciosi îi sfatuia sa cunoasca adevarul si sa se întoarca de la întunericul cel diavolesc la lumina lui Hristos. Iar muncitorul, nesuferind aceste cuvinte, a poruncit sa jupoaie pielea de pe el; dar sfântul rabda si într-aceasta munca ca într-un trup strain, neîncetat binecuvântând si proslavind pe Dumnezeu. In sfârsit, muncitorul a poruncit ca odata cu pielea sa-i taie si capul. Atunci a tacut gura cea de Dumnezeu graitoare, luân-du-se capul de la trup, care singur a ramas spânzurat pe cruce, cu picioarele spre cer, însemnând cu adevarat mergerea apostolului spre cele de sus.

Astfel s-a sfârsit Sfântul Vartolomeu, Apostolul lui Hristos, trecând dupa acele multe dureri si osteneli la odihna cea fara de dureri, întru bucuria Domnului sau. Iar credinciosii, care au fost de fata la sfârsitul lui, au luat cinstitul lui trup de pe cruce, împreuna cu capul, si le-au pus într-o racla de plumb, asezându-le în aceeasi cetate Albana din Armenia mare. Iar de la sfintele lui moaste se dadeau bolnavilor tamaduiri cu minune; pentru aceasta, multi necredinciosi s-au apropiat de Biserica lui Hristos.

Iar dupa multa vreme, prigonitorii din partile acelea, cei întunecati cu îndracirea idoleasca, auzind si vazând minunile ce se faceau de moastele Sfântului Vartolomeu, nevrând sa cunoasca puterile lui Dumnezeu, au luat sfintele moaste cu racla cea de plumb si le-au aruncat în mare. Dar o, minune! Racla cea de plumb a plutit usoara ca o luntre pe apa, sosind la insula Lipar. Si s-a facut descoperire lui Agaton, episcopul cetatii Liparului, despre moastele apostolesti care au fost aduse de ape. Si ducându-se episcopul cu clerul si cu tot poporul la malul marii si gasind moastele, s-au minunat cu totii cum racla cea de plumb si cu moastele nu s-au afundat în apa, ci, mai usoara decât o luntre, a calatorit pe mare o cale atât de lunga pâna la dânsii. Pentru aceasta au preamarit pe Dumnezeu si au luat racla cu moastele si au pus-o în biserica lor cu bucurie si cu cântari de psalmi.

Dar nu se cuvine a trece cu tacerea si aceasta despre Sfântul Vartolomeu, care se scrie în viata Cuviosului Iosif, scriitorul de cântari. Acest cuvios, câstigând o particica din moastele Sfântului Apostol Vartolomeu, a adus-o în locasul sau care era aproape de Constantinopol. El a zidit o biserica osebita în numele apostolului si partea aceea din moastele lui a pus-o într-însa cu cinste; si adeseori se învrednicea a-1 vedea pe sfântul apostol în vedenia visului, pentru ca avea catre dânsul mare dragoste si credinta. Si dorea sa împodobeasca cu cântari de laude praznicul acestui sfânt apostol, dar nu îndraznea, ci se îndoia daca-i va fi placut lui acel lucru sau nu.

De aceea se ruga cu dinadinsul lui Dumnezeu si apostolului, ca sa i se dea lui pentru aceasta încredintare si sa i se daruiasca întelepciune de sus, ca sa poata scrie stihurile cântarii. Si rugându-se pentru aceasta patruzeci de zile cu post si cu lacrimi, si apropiindu-se ziua pomenirii apostolului, a vazut la Vecernia praznicului pe Sfântul Apostol Vartolomeu aratându-i-se în altar, îmbracat în haine albe, si ridicând perdeaua altarului, 1-a chemat la dânsul. Iar Iosif apropiindu-se de sfântul apostol, acela a luat cartea Sfintei Evanghelii de pe dumnezeiasca Masa si a pus-o pe pieptul lui Iosif, zicându-i: „Sa te binecuvinteze dreapta Atotputernicului Dumnezeu si sa izvorasca din limba ta apele ceresti întelepciuni. Inima ta sa fie scaun al Sfântului Duh, iar cântarile tale sa îndulceasca toata lumea!" Zicându-i aceasta, Sfântul Apostol Vartolomeu s-a facut nevazut. Iar Cuviosul Iosif, umplându-se de negraita bucurie si simtind în sine darul întelepciunii, s-a întins cu totul spre multumire.

Deci, din acel ceas, a început a scrie cântarile bisericesti si pesnele canoanelor, prin care a împodobit nu numai praznuirea Sfântului Apostol Vartolomeu, dar si pe ale multor sfinti; iar mai ales pe a Preacuratei Maicii lui Dumnezeu a cinstit-o cu multe canoane, asemenea si pe a Sfântului Ierarh Nicolae, umplând Sfânta Biserica de frumoase cântari, de unde a câstigat si numirea de "scriitor de cântari". Iar noi pentru

toate acestea slavim pe Hristos Mântuitorul nostru Cel împreuna cu Tatal si cu Sfântul Duh slavit în veci de toata faptura. Amin.

Nota. Unii îl socotesc pe acest Sfânt Vartolomeu ca este Natanail, pe care Filip 1-a adus la Hristos, ca si cum Natanail ar fi fost unul si acelasi cu Vartolomeu - Natanail cu numele, dar cu porecla sau cum s-ar zice, dupa tatal sau, i se zicea Vartolomeu, adica fiul lui Tolomeu; pentru ca cuvântul "văr" în limba evreiasca se tâlcuieste "fiu", precum si Hristos a zis catre Sfântul Apostol Petru: Fericit esti, Simon var lona, adica fiul lui Iona. Tot astfel, un orb din Ierihon se numea Vartimeu, adica fiul lui Timeu. Asa si acest sfânt apostol, ca si cum dupa tata se numea Vartolomeu, fiul lui Tolomeu, pentru ca acest nume Tolomeu era vechi la evrei si mai des, precum este aratat în Scriptura JLegii Vechi la Isus al lui Navi, în capitolul 15, stihul 14 si în Cartea a Ii-a a împaratilor în capitolul 3, stihul 3. Iar ei socotesc ca numele cel adevarat al lui Vartolomeu ar fi fost Natanail, pentru ca nu se afla în nici o parte a Evangheliei chemarea lui Vartolomeu la apostolie, decât numai în locul lui Natanail. Apoi, cei trei Sfinti Evanghelisti Matei, Marcu si Luca, care pomenesc pe Vartolomeu, nu îl pomenesc pe Natanail; iar Sfântul Ioan Evanghelistul, pomenind pe Natanail, nu îl pomeneste pe Vartolomeu, si spune ca Natanail este prieten al apostolilor la vânarea pestilor, când L-a vazut pe Iisus Hristos dupa înviere, pentru ca zice: Erau împreuna Simon Petru, Toma, Natanail, fiii lui Zevedeu si ceilalti.

Iar altii nu se învoiesc la aceasta, precum si Prologul pe luna lui mai, în 10 zile, spune ca Simon Zilotul este Natanail, iar altii socotesc ca Natanail este unul din cei saptezeci de ucenici ai lui Hristos. Despre cetatea Alban, unde a patimit Sfântul Vartolomeu, sa nu creada cineva ca este tara Albaniei, pentru ca una este tara AJbaniei în Europa si alta cetatea Alban în Armenia cea mare, care este în Asia. înca mai sunt si prin alte parti cetati cu acelasi nume.

SFÂNTUL APOSTOL VARNAVA
(11 iunie)

Sfântul Apostol Varnava a fost unul din cei saptezeci de apostoli. Numele lui mai înainte de apostolie a fost Iosif, iar dupa aceea s-a numit Varnava, dupa cum ne va arata cuvântul ce urmeaza.

Apostolul Varnava s-a nascut în insula Cipru din parinti leviti de neam evreiesc, din care semintie erau si cei mai dinainte mari prooroci ai lui Dumnezeu - Moise, Aaron si Samuil. Stramosii lui Varnava au trecut în Cipru din pricina razboaielor care au fost în Palestina. Parintii lui erau foarte bogati; ei aveau un sat al lor aproape de Ierusalim, îndestulat nu numai cu sadurile si rodurile cele pamântesti, dar înfrumusetat si cu zidiri alese, pentru ca acolo îsi aveau ei casa lor. Pentru ca din acea vreme, în care Sfântul Prooroc Isaia a scris: Fericit este cel ce are semintia în Sion si casa sa în Ierusalim, evreii nestiind duhovniceasca putere a acelor cuvinte, cei ce locuiau prin tari departate se sârguiau sa-si aiba casele în Ierusalim; pentru aceea si parintii lui Varnava îsi aveau casa si mosia lânga Ierusalim.

Iar dupa ce au nascut pe acesta, despre care ne este cuvântul, l-au numit Iosif si l-au dat la învatatura cartii. Apoi, ajungând el la vârsta desavârsita, l-au trimis în Ierusalim la slavitul Gamaliei, dascal renumit pe acele vremuri, ca sa deprinda desavârsit întelegerea cartilor evreiesti si toata legea lui Dumnezeu. Si era acolo un ucenic împreuna cu Iosif, cu numele Saul, de o vârsta cu el, care mai pe urma s-a numit Pavel; si amândoi învatau la acelasi dascal, Gamaliei, si sporeau în întelegere, în întelepciunea Scripturii si în fapte bune. în toate zilele, dimineata si seara, Iosif mergea la biserica lui Solomon si se ruga cu dinadinsul lui Dumnezeu; si îsi petrecea zilele tineretilor sale în postiri si în mare înfrânare. Si pazind cu dinadinsul întreaga întelepciune a fecioriei sale, fugea de însotirea cu tinerii cei fara de rânduiala si nu voia nici a auzi cuvintele acelea cu care s-au obisnuit mintile lor a se îndaratnici cu înlesnire, ci totdeauna lua aminte de sine, învatându-se în legea Domnului ziua si noaptea.

In acea vreme, Domnul nostru Iisus Hristos, dupa treizeci de ani ai întruparii Sale, începând a Se arata lumii, a mers de la Galileea la Ierusalim. Si învata în biserica si facea minuni, încât toti se minunau de el si se adunau ca sa-i vada sfânta Lui fata si sa auda dumnezeiestile Lui cuvinte, care erau mai dulci decât mierea si fagurele. Iar tânarul Iosif, vazându-L pe Hristos si auzind învataturile care ieseau din gura Lui preasfânta, se umilea cu inima si se mira de minunile ce se faceau de El; pentru ca a vazut cum a tamaduit Iisus cu cuvântul pe cel slabanog la scaldatoarea Siloamului, apoi, vazând si alte lucruri minunate ale lui Hristos, s-a aprins cu dragostea inimii de El, si, apropiindu-se, s-a aruncat la picioarele Mântuitorului, rugându-L sa-1 binecuvânteze si sa-1 primeasca la sine în ucenicie. Iar Domnul, Cel ce vede tainele inimilor omenesti, vazând într-însul inima care se aprinsese catre dragostea cea dumnezeiasca, 1-a binecuvântat cu dragoste si nu l-a oprit a-i urma Lui. Iar el a alergat mai întâi la casa matusii sale cu numele Maria, care era maica lui Ioan, care mai în urma s-a numit Marcu, si a zis catre ea: „Vino si vezi pe Cel ce parintii nostri au dorit sa-L vada; caci iata un oarecare prooroc, Iisus din Nazaretul Galileii, învata în biserica si face multe minuni; si multi îl socotesc ca este Mesia cel asteptat!" Auzind acestea acea femeie, îndata lasând toate, a mers cu sârguinta la biserica si, vazând pe Iisus Hristos, a cazut la picioarele Lui, rugându-se si zicând: „Doamne, de am aflat dar înaintea Ta, vino în casa roabei Tale si prin intrarea Ta binecuvinteaza pe casnicii mei!"

Iar Domnul Hristos, vazând credinta acelei femei, a mers în casa ei si a binecuvântat-o pe ea si pe toti cei ce erau în casa ei. Si a fost ospatat de dânsa cu cinste, deoarece cu multa bucurie si cu cucernicie a primit acea femeie pe Stapânul nostru. Dintr-acea vreme, ori de câte ori Domnul mergea la Ierusalim, totdeauna gazduia cu ucenicii Sai în casa Mariei. Iar când Domnul S-a întors de la Ierusalim în Galileea, a mers în urma Lui si Iosif cu ceilalti ucenici. Si când Domnul a voit sa-i trimita pe cei doisprezece apostoli ai Sai spre propovaduire catre oile cele pierdute ale casei lui Israel, si a vazut ca aceia sunt putini, precum le-a si zis, ca secerisul este mult, iar lucratorii putini, atunci Domnul a ales si alti saptezeci de ucenici, ca sa-i trimita câte doi înaintea fetei Sale, în toata cetatea si locul.

Deci între acei saptezeci din început a fost rânduit si acest sfânt Iosif si a fost numit Varnava de Sfintii Apostoli, adica "fiul mângâierii", caci era îndestulat, ca, prin propovaduirea lui Mesia cel venit în lume, sa mângâie popoarele care asteptau cu multa dorire venirea lui Mesia. Pentru ca, precum fiii lui Zevedei au fost numiti "fiii tunetului", fiindca aveau sa tune ca tunetul propovaduirea Evangheliei în partea cea de sub cer, tot astfel si Iosif s-a numit "fiu al mângâierii", fiindca ostenelile lui apostolesti aveau sa aduca multa bucurie alesilor lui Dumnezeu. Asa socoteste si Sfântul Ioan Gura de Aur despre numirea lui, zicând: „Mi se pare ca din fapta cea buna si-a luat numele, ca cel ce era îndestulat si ales la aceasta".

Iar dupa Inaltarea Domnului la cer, Sfintii Apostoli aveau viata de obste în Ierusalim, precum se scrie în faptele lor: La poporul care crezuse era un suflet si o inima, si nici unul nu zicea ca ceva din averile sale este al sau, ci toate erau de obste. Si câti erau stapâni ai satelor si ai caselor, vânzându-le, aduceau pretul celor vândute si le puneau la picioarele Apostolilor. Atunci si Sfântul Iosif cel numit de apostoli Varnava, vânzând satul cel pomenit mai sus, care era aproape de Ierusalim si care ramasese mostenire de la parintii lui, a adus pretul si 1-a pus înaintea picioarelor Apostolilor, neoprindu-si nimic; pentru ca dorea sa se îmbogateasca în Dumnezeu întru Care s-a si îmbogatit, precum se marturiseste despre el: „Iosif era barbat bun si plin de Duhul Sfânt si de credinta. Lui i se întâmpla adeseori de se vedea cu Saul si se întreba cu el din Sfânta Scriptura pentru Domnul Hristos, dorind sa-1 aduca la sfânta credinta; dar Saul, fiind foarte râvnitor al obiceiurilor parintesti, batjocorea pe Sfântul Varnava, ca pe un înselat, si graia hule împotriva lui Hristos, numindu-L fiu de teslar si neînvatat, si omorât cu osânda de moarte..."

Iar dupa ce evreii au omorât pe Sfântul si întâiul Mucenic Stefan, Saul a început a prigoni Biserica si, intrând în casele credinciosilor si prinzând pe barbati si pe femei, îi arunca în temnita. Atunci Sfântul Varnava plângea pentru el si se ruga lui Dumnezeu, întinzându-si curatele lui mâini, ca sa se lumineze ochii sufletesti ai lui Saul si sa cunoasca adevarul, pentru ca dorea sa-1 aiba în credinta crestineasca pe acel prieten al sau, pe care îl avusese tovaras la învatatura lui Gamaliei.

Si nu au fost în zadar rugaciunile si lacrimile Sfântului Varnava, caci, venind vremea dumnezeiestii milostiviri, Saul s-a întors la Hristos, chemat fiind de glasul Domnului, când mergea la Damasc. Astfel

lupul s-a prefacut în oaie si hulitorul lui Hristos a început a preamari numele Lui. Si cel ce odinioara a fost prigonitor, s-a facut aparatorul Bisericii; pentru ca, dupa primirea Sfântului Botez, îndata s-a dus la adunarea evreiasca si propovaduia pe Iisus, ca Acela este Fiul lui Dumnezeu, biruind în cuvânt pe jidovii care locuiau în Damasc. Iar când s-a întors în Ierusalim si încerca sa se lipeasca de ucenicii lui Hristos, toti se temeau de el, necrezând ca si el este ucenic al lui Hristos. Atunci Sfântul Varnava, întâmpinându-l, i-a zis: „O, Saule pâna când vei fi hulitorul marelui nume al lui Iisus Hristos si prigonitorul credinciosilor Lui robi? Pâna când te împotrivesti înfricosatei taine, pe care proorocii de demult au vestit-o si în vremurile de acum s-a împlinit pentru mântuirea noastra?"

Atunci Saul a cazut cu lacrimi la picioarele lui, zicând: „O, Varnava, învatatorule al dreptatii, iarta-ma pe mine ca acum m-am încredintat ca toate cele graite mie de tine pentru Hristos sunt adevarate. Deci Cel pe Care mai înainte hulindu-L, Il numeam fiu de teslar, acum îl marturisesc ca este Fiul lui Dumnezeu cel Unul Nascut, Cel de o fiinta cu Tatal si fara de început, Care, fiind raza slavei Tatalui si chipul ipostasului Lui, în aceste mai de pe urma zile S-a smerit pe Sine, luând chip de rob; S-a facut om desavârsit din Preasfânta Fecioara Maria, Nascatoarea de Dumnezeu; si patimind cruce si moarte de voie, a înviat din morti a treia zi si S-a aratat voua, apostolilor Sai, apoi S-a înaltat la cer si sade de-a dreapta Tatalui si iarasi va sa vie cu slava sa judece viii si mortii, si împaratia Lui nu va avea sfârsit".

Niste cuvinte ca acestea auzindu-le Sfântul Varnava de la cel ce odinioara se facuse hulitor si prigonitor, s-a minunat si a lacrimat de bucurie; deci, cuprinzându-1 pe el, 1-a sarutat si i-a zis: „O, Saule, cine te-a învatat pe tine sa graiesti niste cuvinte ca acestea insuflate de Dumnezeu? Cine te-a sfatuit pe tine sa-L marturisesti pe Iisus Nazarineanul ca este Fiul lui Dumnezeu? De unde ai învatat atât de desavârsit cunostinta dogmelor ceresti?"

Atunci Saul, umplându-se de lacrimi din zdrobirea inimii, a zis: „Singur Domnul Iisus Hristos, pe Care eu pacatosul L-am gonit si hulit, Acela m-a învatat toate acestea, caci si mie mi S-a aratat ca unui lepadat; de al Carui glas dumnezeiesc am urechile pline, pentru ca, stralucind peste mine o lumina cereasca, dupa ce am cazut la pamânt de frica, a venit la mine un glas si mi-a zis: Saule, Saule, de ce Ma prigonesti? Iar eu, tremurând si înspaimântându-ma, am zis: Cine esti, Doamne? Iar El mi-a raspuns cu blândete si cu milostivire: Eu sunt Iisus, pe care tu îl prigonesti. Atunci m-am minunat de îndelunga Lui rabdare si, rugându-ma, am zis: Doamne, ce voiesti sa fac? Iar El m-a învatat pe mine toate acestea pe care ti le-am spus tie".

Deci Sfântul Varnava, luând pe Saul de mâna, 1-a dus la Apostoli, graindu-le: „Iata cel ce ne-a prigonit pe noi, acum este al nostru; cel ce se împotrivea noua, acum asculta de Domnul nostru; si cel ce ne era noua vrajmas, acum ne este prieten si împreuna lucrator în via lui Hristos. Iata, vi-1 pun voua de fata pe acest blând mielusel, care a fost fiara cumplita!" Dupa aceea Saul a spus apostolilor cum a vazut pe Domnul pe cale, cum a vorbit cu Dânsul si cum a luat îndrazneala în Damasc întru numele lui Iisus.

Iar apostolii auzind acestea, s-au minunat si s-au bucurat, slavind pe Dumnezeu. Dupa aceea Saul era împreuna cu dânsii, intrând si iesind în Ierusalim si, îndraznind în numele Domnului Iisus, biruia pe iudei si pe elini. Iar aceia se minunau de dânsul -cum cel care nu demult izgonea pe cei ce chemau numele lui Hristos, singur acum propovaduieste pe Iisus - si cautau sa-1 ucida pe el. Deci fratii, întelegând aceasta, l-au luat de la Ierusalim la Cezareea si l-au dus în Tars, patria lui, ca acolo sa propovaduiasca pe Hristos.

In acea vreme, în Antiohia Siriei, cetatea cea mare si slavita, a început a se raspândi sfânta credinta întru Domnul nostru Iisus Hristos; pentru ca dupa ce a fost ucis Sfântul Intâiul Mucenic Stefan, din acea zi era mare prigoana asupra Bisericii Ierusalimului, încât toti credinciosii s-au risipit prin partile Iudeei si ale Samariei, afara de apostoli. Atunci oarecare din cei ce fugisera au trecut pâna în Fenicia, în Cipru si în Antiohia, graind cuvântul mântuirii mai întâi numai la iudei, iar dupa aceea si la elini au început a binevesti pe Domnul Iisus Hristos. Si era mâna Domnului cu dânsii si multi crezând cuvântul lor, s-au întors catre Domnul. Si auzindu-se aceasta în Biserica Ierusalimului, Sfintii Apostoli au trimis în Antiohia Siriei pe Sfântul Varnava, ca sa vada pe cei ce erau acolo si sa întareasca pe cei ce crezusera de curând.

Iar el ducându-se acolo si vazând darul lui Dumnezeu, s-a bucurat si i-a mângâiat pe toti cu cuvântul Domnului, întarindu-i pe dânsii ca sa petreaca nedepartati de Domnul. Si propovaduind Sfântul Varnava acolo din destul, a adus mult popor la cunostinta lui Dumnezeu. Deci, vazând Sfântul Varnava ca ucenicii în toate zilele se înmulteau, iar dascali erau putini si secerisul cel mult nu avea multi lucratori, a lasat un timp Antiohia si s-a dus în Tars, ca sa caute pe prietenul sau Saul. Si gasindu-1, 1-a adus pe el în Antiohia, unde se osteneau amândoi la întoarcerea sufletelor omenesti catre Hristos Dumnezeu, aducând pe iudei si pe elini întru încredintare. Si au petrecut în Antiohia în acea vreme un an întreg, adunându-se în biserica si învatând pe popor; si acolo mai întâi i-au numit crestini pe ucenici.

Iar dupa ce s-a împlinit un an de sedere în Antiohia, s-au învoit ei sa se întoarca la Ierusalim, ca sa spuna Sfintilor Apostoli despre cele ce a lucrat darul lui Dumnezeu în Antiohia. Atunci antiohienii au voit ca fiecare dintr-însii sa trimita fratilor saraci si scapatati ce petreceau în Iudeea câte ceva din cele ce aveau, deoarece era atunci acolo foamete mare, dupa proorocia Sfântului Agav, care era si el unul din cei saptezeci de apostoli. Deci credinciosii cei ce erau în Antiohia, adunând multa milostenie, au trimis-o la batrâni prin mâna lui Varnava si Saul. Si venind în Ierusalim Sfintii Apostoli Varnava si Saul, care mai târziu s-a numit Pavel, s-a veselit foarte mult Biserica, înstiintând-o ei de credinciosii cei ce se înmultisera în Antiohia, si aducând multa milostenie de la dânsii.

Apoi deodata s-a facut multa tulburare Bisericii Ierusalimului, pentru ca în acea vreme împaratul Irod a pus mâinile ca sa faca rau unora ce erau din Biserica, omorând cu sabia pe Iacov al lui Zevedeu, fratele lui Ioan. Si vazând ca aceasta fapta este placuta jidovilor, s-a silit a prinde si pe Petru si 1-a bagat în temnita, de unde Sfântul Petru a fost scos de înger. Deci pâna ce s-a potolit aceasta tulburare bisericeasca pornita în Ierusalim de catre prigonitori, Varnava si Saul au stat ascunsi în casa Mariei, matusa lui Varnava cea mai sus zisa, unde a venit si Sfântul Petru, dupa ce a fost scos noaptea de sfântul înger.

Dupa aceea, Varnava si Saul sfârsindu-si slujba în Ierusalim, s-au întors iarasi în Antiohia, luând cu dânsii si pe fiul Mariei, care se numea Ioan, si caruia, mai pe urma, i s-a zis Marcu. Si petrecând ei în Antiohia o vreme în post, în rugaciuni, în slujbele Sfintei Liturghii si în propovaduirea cuvântului lui Dumnezeu, a voit Duhul Sfânt sa-i trimita pe dânsii la neamuri pentru propovaduire si a zis Duhul Sfânt catre Biserica ce era în Antiohia, a proorocilor si învatatorilor: „Deosebiti Mie pe Varnava si pe Saul la lucrarea la care i-am chemat pe dânsii". Atunci, postind, rugându-se si punându-si mâinile pe dânsii, i-au trimis pe ei.

Iar ei s-au pogorât mai întâi în Seleucia, apoi au plecat cu corabia spre Cipru, iar de acolo s-au dus în Salamina si, pretutindeni strabatând, propovaduiau cuvântul lui Dumnezeu, având lânga ei ca slujitor pe Ioan, fiul Mariei, supranumit Marcu. Si strabatând ei insula pâna la Pafos, au gasit pe un oarecare iudeu vrajitor si prooroc mincinos, cu numele Elimas, sezând lânga antipatul Serghie, barbat întelept.

Deci pe antipat l-au luminat cu lumina sfintei credinte, iar pe vrajitorul Elimas, care se împotrivea lor, l-au orbit cu cuvântul. Si plecând ei de la Pafos, s-au dus la Perga Pamfiliei; iar sluga lor Ioan, care se numea si Marcu, vazându-i ca se dau la multe patimiri rele pentru propovaduirea lui Hristos si nu se înfricosau de întâmplarile cele de moarte, s-a temut a mai merge la dânsii, fiind tânar, si s-a despartit de ei, întorcându-se la Ierusalim la maica sa.

Iar Varnava si Saul, trecând Perga, au venit în Antiohia Pisidiei, care este alta decât Antiohia cea mare a Siriei. De acolo fiind izgoniti, au scuturat praful de pe picioare asupra acelora si s-au dus în Iconia, unde iudeii si pagânii au voit sa-i ucida cu pietre. Dar ei, aflând de aceasta, au fugit în cetatile Licaoniei, în Listra si Derbe si în cele de primprejurul lor. Si acolo binevestind, au ridicat în picioare si au facut sanatos pe un barbat schiop, care era asa din pântecele maicii sale si care niciodata nu umblase. Atunci poporul socotind ca sunt zei, voia sa le aduca jertfe si numea pe Varnava Die, iar pe Pavel, Hermes; si abia au potolit Sfintii Apostoli poporul sa nu le jertfeasca ca unor zei. Dupa aceea acelasi popor îndemnat de iudei s-a sculat asupra lor si, batând pe Pavel cu pietre, l-au scos afara din cetate, crezând ca a murit; iar el s-a sculat, a intrat în cetate si a doua zi a plecat la Derbe împreuna cu Varnava.

Si propovaduind si învatând pe multi în cetatea aceea, s-au întors înapoi în Antiohia Pisidiei, mergând pe aceeasi cale. Deci pretutindeni în cale întareau sufletele ucenicilor, rugându-i sa petreaca în credinta si încredintându-i ca multe suferinte ni se cade noua a rabda pentru a intra în împaratia lui Dumnezeu. Si le-au hirotonisit preoti pe la toate bisericile si, rugându-se cu post, i-au lasat în seama Domnului în care crezusera. Apoi, mergând în Perga si propovaduind acolo cuvântul Domnului, s-au pogorât în Atalia si de acolo s-au dus cu corabia în Antiohia Siriei, de unde au fost trimisi de Duhul Sfânt sa propovaduiasca cuvântul Domnului la neamuri. Si ajungând ei în cetate si adunând credinciosii, le-au spus câte a facut Dumnezeu cu dânsii, si cum pe multi din neamuri i-au adus la Hristos. Si au petrecut multa vreme în Antiohia.

Dupa aceasta s-a facut cearta pentru taierea împrejur, între evrei si între pagânii care crezusera. Pentru ca unii iudei venind, învatau pe frati ca daca nu se vor taia împrejur, dupa obiceiul lui Moise, nu se vor putea mântui; iar pagânii care crezusera, socoteau cu greu pentru ei acea taiere împrejur. Deci Varnava si Pavel se împotriveau iudeilor si aparau pe pagâni de taierea împrejur, dar de vreme ce nu înceta pentru aceasta a se face cearta si multa cercare, de aceea a fost de trebuinta Sfintilor Apostoli Varnava si Pavel sa fie trimisi de Biserica Antiohiei în Ierusalim la Apostoli si la batrâni, ca sa-i întrebe despre taierea împrejur. înca mai era trebuinta sa-i înstiinteze si despre aceasta, ca Dumnezeu a deschis neamurilor usa credintei. Deci, fiind trimisi de Biserica la Ierusalim, au trecut prin Fenicia si prin Samaria, spunându-le de întoarcerea neamurilor si facând bucurie mare tuturor fratilor.

Si ajungând ei la Ierusalim, au fost primiti cu dragoste de Biserica de acolo, de Sfintii Apostoli si de batrâni; si toti ascultau cu placere cele ce le spuneau Varnava si Pavel si câte semne si minuni a facut Dumnezeu printr-însii întru neamuri. Iar despre taierea împrejur, Sfintii Apostoli, cercetând si sfatuindu-se soborniceste, au întarit ca sa o departeze cu totul de la cei credinciosi, nu numai de la pagâni, dar si de la iudei, ca fiind netrebuincioasa darului cel nou. înca au voit ei ca, împreuna cu Varnava si Pavel, sa trimita si de la sine pe cineva la pagânii care crezusera în Antiohia.

Deci au ales pentru aceasta pe Iuda, care se numea Varsava, si pe Sila, barbati vestiti între frati, si au scris astfel: „Apostoli, batrâni si frati, cei ce sunteti în Antiohia, în Siria si în Cilicia, fratilor dintre neamuri, bucurati-va întru Domnul! De vreme ce am auzit ca unii, iesind de la noi, v-au tulburat prin cuvinte, îndaratnicind sufletele voastre si zicându-va sa va taiati împrejur si sa paziti Legea, iar ei n-au avut porunca de la noi a face aceasta; deci am socotit noi ca, adunându-ne cu un suflet, sa trimitem la voi pe acesti barbati alesi cu iubitii nostri Varnava si Pavel, oameni care si-au dat sufletele pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos, pe Iuda si pe Sila, care si cu cuvântul va vor spune voua acestea. Pentru ca a voit Sfântul Duh si noi, ca sa nu punem nici o greutate mai mare asupra voastra, afara de acestea ce sunt de nevoie, adica sa va feriti de cele jertfite idolilor, de sânge, de sugrumari si de desfrânare, si ceea ce nu voiti sa va faca voua altii, nici voi sa nu le faceti lor. De va veti pazi de acestea, bine veti face. Fiti sanatosi".

Cu o scrisoare ca aceasta, Sfintii Apostoli Varnava si Pavel, si împreuna cu dânsii Iuda si Sila, au plecat de la Ierusalim spre Antiohia. Atunci acel Ioan, care s-a numit Marcu, fiul Mariei, matusa lui Varnava, neîndraznind sa vina la Sfântul Pavel, a alergat la unchiul sau, Sfântul Varnava, rugându-se cu pocainta si cu lacrimi - fiindu-i jale ca s-a despartit de dânsii, când propovaduiau la neamuri -, si ruga pe Sfântul Varnava ca sa-1 ia împreuna cu ei, fagaduind ca va îndrazni fara de temere la toate patimirile si la moarte pentru Domnul. Deci Varnava 1-a luat, fiind nepotul sau, si au ajuns cu totii în Antiohia. Aici, adunând pe poporul credinciosilor, le-au dat scrisoarea, pe care citind-o toti s-au bucurat; iar Iuda si Sila au mângâiat mult cu cuvântul pe frati si i-au întarit.

Apoi, dupa o vreme oarecare, Iuda s-a întors la Ierusalim, iar Sila a voit sa ramâna acolo. Deci Pavel si Varnava vietuiau în Antiohia, învatând si binevestind cuvântul Domnului. Apoi, dupa câteva zile, Pavel a zis catre Varnava: „Se cade noua sa cercetam cum petrec fratii nostri prin toate cetatile întru care am propovaduit cuvântul Domnului". Sfântul Varnava s-a învoit la aceasta si voia sa ia cu el pe Ioan, nepotul sau, cel ce se numea Marcu. Dar Pavel nu voia, zicând: „Cum sa luam cu noi pe acest tânar fricos, care

ne-a lasat si mai înainte în Pamfilia, nevoind sa mearga cu noi la lucrul la care eram trimisi si s-a despartit de noi si s-a întors într-ale sale?"

Atunci s-a facut cearta între dânsii, caci Varnava voia sa ia pe Ioan, iar Pavel nu voia. Deci s-au despartit amândoi, fiecare voind sa mearga deosebi în drumul sau. însa aceasta a fost printr-o dumnezeiasca purtare de grija, pentru ca, umblând deosebi, pe mai multe suflete sa le dobândeasca spre mântuire. Caci era destul ca un mare învatator sa propovaduiasca cuvântul, în loc sa umble amândoi marii învatatori; ca fiecare, deosebit propovaduind, îndoit câstig sa faca Bisericii lui Hristos, unul într-o tara, altul într-alta, încredintând si aducând la Hristos multe neamuri. Deci Sfântul Pavel, luând pe Sfântul Sila cu dânsul, s-a dus în Derbe si în Listra; iar Sfântul Varnava s-a dus cu corabia la Cipru, împreuna cu nepotul sau, Ioan.

Iar Sfântul Varnava, ajungând în insula Ciprului, patria sa, multe osteneli a suferit acolo, pâna ce mult popor s-a întors la Hristos. Si înmultindu-se în Cipru sfânta credinta, s-a dus în Roma, si, precum povestesc unii, el mai întâi a propovaduit acolo pe Hristos, apoi a întemeiat si a întarit scaunul episcopiei în Mediolan. Dupa aceea iarasi s-a întors la Cipru, unde, propovaduind pe Hristos în cetatea Salamina, au venit oarecare iudei din Siria, care se împotriveau lui Varnava si tulburau poporul, spunând ca toate cele graite de Varnava sunt potrivnice lui Dumnezeu si legii lui Moise. Si huleau cu multe ocari cinstitul nume al lui Varnava, pregatindu-i moartea si ridicând poporul împotriva lui.

Iar Sfântul Varnava, vazându-si mai înainte sfârsitul sau mucenicesc, a chemat la dânsul pe toti credinciosii din cetate si, învatându-i pe dânsii din destul ca sa fie tari în credinta si în fapte bune, a savârsit dumnezeiasca Liturghie si toti s-au împartasit cu Preacuratele Taine ale lui Hristos. Apoi, luând la o parte pe Marcu, însotitorul sau, i-a zis: „Astazi ma voi sfârsi de mâinile necredinciosilor iudei, precum mi-a spus mie Domnul; iar tu vei gasi trupul meu afara din cetate, în partea dinspre apus. Deci sa-1 îngropi pe el, apoi sa mergi la prietenul meu, Apostolul Pavel, si sa-i spui lui toate cele despre mine".

Si Sfântul Varnava avea cu dânsul Evanghelia cea de la Matei, scrisa de mâna sa; deci a poruncit Sfântului Marcu si pentru ea, ca sa o îngroape împreuna cu dânsul. Apoi, dând cea mai de pe urma sarutare lui Marcu, rudenia sa, s-a dus singur la adunarea evreiasca, unde, daca a început a le spune lor despre Hristos din cartile proorocesti, s-au sculat asupra lui iudeii cei ce venisera din Siria. Si ridicând si pe alti iudei, au pus mâinile lor cele ucigase pe dânsul si l-au scos afara din cetate, în partea dinspre apus, si acolo l-au ucis cu pietre; apoi, aprinzând un foc, au aruncat într-însul trupul Sfântului Apostol Varnava.

Dupa aceea Sfântul Marcu cu alti câtiva frati, mergând în taina, au aflat întreg trupul apostolului, fara sa fie vatamat de foc si l-au îngropat într-o pestera care era departe de cetate ca la cinci stadii, punând pe pieptul lui Sfânta Evanghelie, dupa cum a poruncit apostolul. Dupa aceea îndata s-a dus sa-1 caute pe Sfântul Apostol Pavel si, gasindu-1 pe el în Efes, i-a spus despre sfârsitul lui Varnava. Si a plâns pentru el Sfântul Apostol Pavel, iar pe Marcu 1-a oprit lânga dânsul. Deci, dupa uciderea Sfântului Varnava, evreii din cetatea Salamina au pornit mare prigoana împotriva crestinilor si s-au risipit de acolo toti, fiecare pe unde a putut.

Din acel timp nu s-a mai cunoscut locul unde erau îngropate cinstitele moaste ale Sfântului Varnava. însa, dupa multi ani, înmul-tindu-se credinta în Hristos în toate marginile pamântului, împaratii crestini stapânind peste împaratia greco-romana si toata insula Ciprului stralucind prin dreapta credinta, Dumnezeu a binevoit a preamari acel loc unde zaceau în pamânt moastele apostolului si au început a se face acolo mari minuni. La început, un neputincios oarecare oprindu-se pe locul acela din întâmplare, a câstigat sanatate. Acelasi lucru s-a întâmplat si altuia; apoi înstiintându-se si altii despre aceasta, într-adins mergeau pâna acolo si luau tamaduire de neputintele lor. Astfel strabatând vestea despre locul acela, veneau multi slabanogi si neputinciosi si, capatând desavârsita tamaduire, se întorceau sanatosi pe la casele lor. Acolo se aduceau si îndraciti si îndata duhurile cele necurate fugeau cu mult tipat. Acolo schiopii câstigau umblare, orbii vedere, si orice boala avea cineva, primea tamaduire la acel loc. Deci cetatea Salamina se bucura de aceasta si numea locul acela "locul sanatatii", dar nu se stia pentru ce în locul acela se faceau niste minuni ca acelea, de vreme ce nimeni nu stia de moastele apostolului. Deci se cuvine a sti cum s-au aflat acele moaste sfinte.

Pe vremea împaratiei lui Zinon, raul eretic Petru Bililnic, care se numea Cnafeu, potrivnicul Sinodului al patrulea a toata lumea al Sfintilor Parinti din Calcedon, aparatorul eresului lui Eutihie si ajutatorul credintei celei rele a lui Apolinarie, a rapit prin mestesug scaunul patriarhiei Antiohiei si vatama prin învatatura sa cea nedreapta Biserica lui Hristos. Si neîndestulându-se cu eparhia cea hotarâta a scaunului Antiohiei, întru care prigonind si scârbind pe cei dreptcredinciosi, mult îi muncea, a voit sa ia în stapânirea lui si insula Ciprului, care de demult era libera, ca eresurile sale sa le semene într-însa si sa chinuiasca pe cei ce s-ar împotrivi lui; caci cipriotii, fiind dreptcredinciosi, lepadau învatatura cea nedreapta a aceluia, care bârfea cum ca dumnezeirea ar fi patimit pe Cruce. Iar el în tot chipul vrând sa-i atraga la dânsul, le zicea: „Deoarece din Antiohia a venit cuvântul lui Dumnezeu în Cipru, de aceea se cuvine Bisericii Ciprului sa fie sub patriarhul Antiohiei".

Atunci arhiepiscopul Ciprului, cu numele Antimie, a fost în mare mâhnire; pentru ca stia ca acel Petru, având mare trecere la împarat, va dobândi cu înlesnire ce va voi, si se va face dupa voia lui. Si a sosit porunca împarateasca la Cipru ca arhiepiscopul sa mearga la Constantinopol la sinod si înaintea patriarhului sa raspunda antiohienilor care cereau ca insula Ciprului sa fie rânduita sub eparhia Antiohiei.

Deci arhiepiscopul, nedumerindu-se ce va face, caci nu îndraznea sa nu asculte porunca împarateasca, dar se si temea a merge acolo; caci, desi era sfânt cu viata, însa la dovediri era greoi, si o stia aceasta ca va fi biruit cu totul de cei potrivnici. Deci s-a dat la post si rugaciuni cu dinadinsul si cu lacrimi cerea de la Dumnezeu ajutor si aparare si sfat de folos.

Iar într-o noapte, dormitând de osteneala rugaciunii, i-a stat înainte un dumnezeiesc barbat oarecare, în haina luminoasa sfintita, stralucind cu ceresti raze, si i-a zis: „Arhiepiscope, pentru ce te întristezi si te mâhnesti? Nu te teme, caci nu vei patimi nimic rau de la potrivnicii tai". Aceasta zicând-o barbatul care se aratase, s-a facut nevazut. Iar arhiepiscopul, desteptându-se din somn plin de spaima, s-a întins la pamânt în chipul Crucii si se ruga cu multe lacrimi, zicând: „Doamne Iisus Hristoase, Fiul Dumnezeului Celui viu, nu lasa aceasta Biserica a Ta, ci ajuta ei pentru slava Sfântului Tau nume. De este aceasta vedenie de la Tine, fa iarasi, te rog, ca si a doua si a treia oara sa mi se arate aceea, ca doar asa as putea eu pacatosul sa ma încredintez ca Tu esti cu mine si esti ajutorul meu!" Deci aceeasi vedenie s-a aratat arhiepiscopului în noaptea urmatoare. Pentru ca acelasi barbat prealuminos i-a zis: „Iata ti-am spus tie ca nu vei patimi nimic rau de la potrivnicii tai care se lauda împotriva ta; deci nu te teme de nimic, ci mergi la Constantinopol".

Aceasta zicându-i, barbatul cel luminat iarasi s-a facut nevazut. Iar arhiepiscopul Antimie, multumind lui Dumnezeu si nespunând nimanui acea vedenie, a adaugat rugaciune peste rugaciune si lacrimi peste lacrimi, ca sa se învredniceasca si a treia oara de acea vedenie si ca sa stie cine este cel ce i s-a aratat. Deci si a treia noapte aratându-i-se iarasi acelasi, i-a zis: „Pâna când nu vei crede cuvintelor mele care se vor împlini în aceste zile? Mergi la Constantinopol fara de frica, caci de acolo te vei întoarce cu slava si nici o napasta nu vei avea de la cei potrivnici, pentru ca însusi Dumnezeu îti este aparator tie, pentru mine, robul Sau".

Atunci arhiepiscopul, luând îndrazneala, 1-a întrebat, zicând: „Rogu-ma tie, stapânul meu, spune-mi mie cine esti tu, care-mi graiesti acestea?" Iar el a raspuns: „Eu sunt Varnava, ucenicul Domnului nostru Iisus Hristos, cel ce am fost trimis de Duhul Sfânt, împreuna cu vasul alegerii, cu Sfântul Apostol Pavel, la propova-duirea cuvântului între neamuri. Si ca sa te încredintezi de adevarul celor zise de mine, sa-ti fie semnul acesta: Iesi afara din cetate, în partea apusului, ca la cinci stadii, în locul acela care-1 numiti "locul sanatatii" - caci pentru mine da acolo Dumnezeu cu minune sanatate bolnavilor - si, sapând pamântul sub un pom care rodeste coarne de mare, vei afla pestera si racla în care sunt puse moastele mele si Evanghelia scrisa de însasi mâna mea, pe care am scris-o de la Sfântul Apostol si Evanghelist Matei. Si când potrivnicii tai vor vrea sa rânduiasca sub ei aceasta Biserica, si vor începe a zice ca Antiohia este un scaun apostolesc, atunci tu sa raspunzi împotriva lor: «Si cetatea mea este scaun apostolesc, caci am pe Apostolul Varnava care se odihneste în cetatea mea»". Aceasta zicând-o Sfântul Varnava arhiepiscopului, s-a facut nevazut. Iar arhiepiscopul, umplându-se de multa bucurie si multumind lui Dumnezeu, a chemat clerul, pe toti mai marii cetatii si poporul, si a spus la toti aratarea si cuvintele

Sfântului Apostol Varnava care i s-a aratat de trei ori; si au mers la locul acela, cu cântari de psalmi, purtând înainte cinstita Cruce.

Si ajungând la acel loc, au început a sapa sub pomul acela, precum îi spusese apostolul în vedenie, si, sapând putin pamântul, au gasit pestera astupata cu pietre. Deci, luând pietrele, au vazut racla si au mirosit mare mireasma foarte placuta. Apoi, descoperind racla, au vazut într-însa moastele întregi si neîmpartasite stricaciunii ale Sfântului Apostol Varnava, asemenea si Evanghelia ce era pusa pe pieptul sau. Si toti, bucurându-se si veselindu-se, înaltau cu mare glas slava lui Dumnezeu si, închinându-se cu cucernicie cinstitelor moaste, le sarutau cu credinta si cu dragoste. Si s-au facut atunci multe minuni, caci oricâti erau cuprinsi de felurite neputinte, toti câstigau sanatate prin atingerea de cinstitele moaste.

Dupa aceasta, arhiepiscopul Antimie, neîndraznind sa miste moastele apostolului din locul acela, a pecetluit racla cu plumb si a pus acolo sa petreaca rânduiala duhovniceasca, pentru ca sa se savârseasca lânga mormântul apostolului obisnuitele cântari de psalmi de zi si de noapte. Iar el însusi s-a dus la Constantinopol si, stând în sobor, a raspuns potrivnicilor astfel precum a fost învatat în vedenie de sfântul apostol. Si a spus împaratului si patriarhului si la tot poporul, despre aflarea cinstitelor moaste ale Sfântul Apostol Varnava.

Deci Zinon împaratul s-a bucurat ca, în zilele împaratiei lui, s-a gasit o visterie duhovniceasca ca aceea, fara de pret. Si îndata a întarit ca insula Ciprului sa nu fie sub stapânirea patriarhului Antiohiei, ci sa se îndrepteze cu libertate de arhiepiscopul sau; iar arhiepiscopul sa se puna de episcopii sai. Si aceasta libertate s-a daruit Ciprului pentru moastele sfântului apostol, iar întâiul scaun al Ciprului a fost numit scaun apostolesc, precum erau si celelalte scaune patriarhale.

Iar fericitul Antimie, arhiepiscopul Ciprului, a fost cinstit foarte mult de împarat si de tot duhovnicescul sobor. Si a cerut împaratul sa i se dea acea Evanghelie care s-a gasit pe pieptul apostolului, si, luând-o, a împodobit-o cu aur si cu pietre scumpe de mult pret si a pus-o în biserica împarateasca din palatul sau. Iar arhiepiscopului i-a dat mult aur ca sa zideasca o biserica frumoasa în acel loc unde s-au gasit moastele sfântului apostol.

Si s-a întors arhiepiscopul la locul sau cu slava si cu cinste, si degrab zidind o biserica mare si prea aleasa în numele apostolului, a pus cinstitele lui moaste în Sfântul Altar, în partea dreapta, si a asezat praznuirea Sfântului Apostol Varnava în 11 zile ale lunii iunie, când s-au gasit cinstitele lui moaste, întru slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Celui slavit împreuna cu Tatal si cu Sfântul Duh, acum si pururea si în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL ONUFRIE CEL MARE
(12 iunie)

Un împărat oarecare al Persiei, numit de istorici Narsita, a trăit pe vremea când în Roma împărăţea prea păgânul împărat Diocleţian. Acest Narsita se cunoaşte din fapte, că ori era cu totul creştin, ori că nu era departe de creştinătate, căci se ştie din istorie că au fost în acest fel unii din împăraţii Persiei. Deci acest împărat, trăind cu împărăteasa multă vreme şi neavând copii de parte bărbătească, dorea foarte mult şi se ruga cu dinadinsul lui Dumnezeu ca să-i dăruiască un fiu. Iar Dumnezeu, ascultându-i rugăciunea, după mulţi ani împărăteasa a zămislit pe acest mare plăcut al lui Dumnezeu şi mare vieţuitor de pustie, pe prea fericitul Onufrie.

Iar diavolul, care urăşte neamul omenesc, văzând binele ce avea să fie după oarecare semne şi voind a face împiedicare, ş-a închipuit în chipul unui om străin; şi, venind la împărat, i-a zis: „împărate, să ştii că pruncul ce s-a zămislit în pântecele împărătesei tale nu este de la tine, ci de la unul din robii tăi. Dacă voieşti să cunoşti adevărul, să faci aceea ce-ţi voi spune, adică: Când se va naşte pruncul, să porunceşti să

se facă un foc mare şi să arunci pe prunc într-însul, şi de nu va arde, acesta va fi semnul că este fiul tău cu adevărat; iar de va arde, atunci să fii încredinţat că este născut din desfrânare".

Deci împăratul, încredinţându-se acestor cuvinte diavoleşti, s-a mâniat foarte tare pe împărăteasa sa, însă ascundea în sine şi se ţinea ca să nu se cunoască până la vremea ce se cădea. Deci, împlinindu-se vremea naşterii împărătesei şi născând un prunc de parte bărbătească, tatăl, în loc să se bucure de naşterea fiului său celui dăruit de Dumnezeu, s-a umplut de mâhnire şi de întristare, a aprins un foc mare şi a aruncat pe prunc în foc. Iar Atotputernicul Dumnezeu, Care păzeşte pe prunci cu preaminunata Sa putere, a păzit şi pe acest prunc nears de foc, viu şi întreg. Dar nu numai aceasta, ci încă şi alt lucru de mirare era cu putinţă a se vedea; căci pruncul, aflându-se în foc, a ridicat către cer mânuţele sale cele mici şi slabe, ca şi cum s-ar ruga către Dumnezeu. Iar dacă tatăl copilului a văzut acest lucru minunat, s-a înspăimântat şi a cunoscut că a fost amăgit de diavol. Deci scoţând pe prunc din foc nevătămat, îngerul Domnului s-a arătat împăratului certându-1 că a crezut vicleşugul vrăjmaşului celui înşelător. Şi a poruncit îngerul să boteze pe prunc şi să-1 numească Onufrie, apoi să-1 ducă în pustie unde-1 va îndrepta Dumnezeu, căci pruncul va fi mare prieten şi plăcut al Domnului. Deci împăratul îndată s-a sculat şi, luând pruncul, s-a dus, după rânduiala lui Dumnezeu, către munţii şi pustietăţile Egiptului.

Iar pe când mergeau, 1-a întâmpinat o căprioară albă, fiind trimisă de Dumnezeu ca să hrănească pruncul cu lapte cât va merge pe cale. Ea, alergând către împărat, a căzut înaintea lui în genunchi, ca şi cum i se închina şi, alăturându-se celor ce mergeau, călătorea împreună cu dânşii şi-1 hrănea pe prunc cu laptele ei. Iar tatăl pruncului, văzând acest lucru, se mira de purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru prunc şi grăia: „Acum am cunoscut că fiul meu are să fie mare prieten şi plăcut al lui Dumnezeu". Deci mergând ei pe cale multă vreme, au ajuns la hotarele Tebaidei în ţara Egiptului şi, venind până la cetatea ce se numea Ermopoli, au aflat o mănăstire, nu departe de cetate, la un loc osebit şi frumos.

Acea mănăstire se numea a Eritului şi avea o sută de monahi îmbunătăţiţi. Şi a poruncit Dumnezeu împăratului să lase acolo pe fiul său; iar avva mănăstirii aceleia se mira de venirea împăratului din Persia la dânşii; şi 1-a primit cu mare cinste. Iar împăratul a povestit avvei aceluia cu de-amănuntul toate cele despre prunc şi cum, cu porunca lui Dumnezeu, a venit la mănăstirea lor.

Iar avva, ascultând cu mirare cele povestite de împărat, a zis: „Cum şi cine poate dintre noi să hrănească pruncul acesta care are trebuinţă de lapte de maică, căci în mănăstirea noastră nu poate intra nici o femeie?" Impăratul a răspuns: „Precum până aici 1-a hrănit Dumnezeu prin căprioara aceea care a venit cu noi, tot aşa şi de aici înainte îl va hrăni aceeaşi căprioară, cât va avea trebuinţă de lapte". Astfel, împăratul, dând pe fiul său lui Dumnezeu şi încredinţându-1 părintelui, s-a întors la ale sale. Iar căprioara aceea a stat pe lângă mănăstire şi a hrănit pe prunc până la vârsta de trei ani.

Iar după ce s-au împlinit acei trei ani, ea s-a dus în pustie şi pruncul a început a se hrăni cu hrana cea de obşte. Şi după ce pruncul a ajuns la vârsta de şapte anişori, adeseori se ducea la trapeză şi,cerând câte o bucăţică de pâine, se ducea în tinda bisericii, unde era zugrăvită icoana Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, care ţinea pe mâinile ei pe Domnul nostru Iisus Hristos. Deci, apropiindu-se Onufrie de icoană, fiind fără de răutate şi cu neştiinţă sfântă, vorbea ca şi cu un viu cu pruncul Hristos zugrăvit pe icoană, Care era ţinut de mâinile cele feciorești ale Pururea Fecioarei. Şi grăia astfel: „Şi Tu eşti mic precum sunt şi eu, însă eu mă duc la trapeză, cer pâine la trapezar şi mănânc, iar Tu nu mănânci niciodată. Pentru ce te chinuieşti aşa, nemâncând nimic? Iată, primeşte partea mea şi mănâncă". Iar pruncul Hristos cel închipuit pe icoană, ca şi cum ar fi fost viu, întindea mânuţa Sa şi lua pâinea din mâinile lui Onufrie, care îl vedea pe El ca şi cum o mânca.

O minune ca aceasta făcându-se nu o dată, nici de două ori, ci de multe ori, şi trapezarul văzând pe prunc luând pâinea adeseori, a început a-1 pândi să vadă ce face cu pâinea şi unde o duce. Deci, văzându-1 ducându-se cu pâinea la biserică, a mers după dânsul mai de departe şi, ajungând la uşa tindei, a văzut făcându-se minunea cea mai sus-arătată şi s-a înspăimântat foarte. După aceea, ducându-se, a vestit avvei şi tuturor celorlalţi monahi mai sporiţi în fapte bune, care, auzind o minune ca aceasta, s-au înspăimântat cu totul.

Atunci avva a învăţat pe trapezar, astfel: „Când pruncul Onufrie va mai cere pâine de la tine, să nu-i dai, ci să-i zici: «Du-te de cere pâine de la Acela Căruia i-ai dat de multe ori»". Iar trapezarul, ascultând pe avva, a făcut aşa precum i-a poruncit. Deci dimineaţa, venind Onufrie şi cerând pâine după obicei, trapezarul nu i-a dat, ci a zis: „Du-te de cere pâine de la Acela Căruia tu i-ai tot dat de multe ori". Deci pruncul, fiind flămând, s-a dus plângând către icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi a zis către pruncul Hristos, Cel închipuit pe icoană: „Trapezarul nu voieşte să-mi dea pâine de la el, şi-mi este foame; dă-mi Tu de la Tine, că şi eu Ţi-am dat de multe ori!"

Şi îndată pruncul Hristos i-a dat o pâine mare, frumoasă, curată, albă ca zăpada şi caldă. Pâinea era atât de mare, încât abia putea să o ducă pruncul cel de şapte ani. Deci Onufrie luând pâinea din mâinile lui Hristos, o ducea cu mare osteneală. Şi venind cu ea la avva, se lăuda copilăreşte, zicând: „Iată, pruncul Hristos mi-a dat o pâine!" Iar avva, minunându-se foarte mult de o minune ca aceea, a chemat pe toţi monahii şi le-a arătat acea pâine minunată şi a poruncit trapezarului să povestească înaintea tuturor ce a văzut. Apoi şi Onufrie, fiind întrebat de ei, a spus că a luat acea pâine din mâinile lui Hristos însuşi. Şi toţi au început a preamări cu mare glas pe Dumnezeu, Care a făcut nişte minuni ca acestea prin pruncul Onufrie. După aceea, ei au împărţit pâinea în mai multe părţi pentru binecuvântarea şi sfinţirea tuturor monahilor.

Onufrie, crescând cu nişte sporiri de fapte bune ca acestea şi cu dar de la Dumnezeu şi de la oameni, a ajuns la vârsta şi măsura faptelor bune, cea vrednică de a se sălăşlui în pustie şi a ieşi la război împotriva vrăjmaşilor celor nevăzuţi, după cum povesteşte de aici înainte Cuviosul Pafnutie episcopul, care a fost într-una din mănăstirile pustiei Egiptului. Cum a aflat el în pustie pe Cuviosul Onufrie şi pe alţi pustnici, singur a scris şi povesteşte în cele ce urmează:

Intr-o zi, şezând eu în mănăstirea mea şi liniştindu-mă, mi-a venit dorinţa să ies în pustia cea mai dinăuntru şi să văd dacă este acolo vreun monah, slujind Domnului mai mult decât mine. Deci, sculându-mă şi luând puţină pâine şi apă, ca să am pe cale, am ieşit din mănăstirea mea, nespunând nimănui nimic, şi m-am dus în pustia cea mai dinăuntru. Mergând patru zile şi negustând nici pâine, nici apă, am ajuns la o peşteră încuiată, care avea o ferestruică mică. Şi am stat acolo un ceas, bătând la acea fereastră şi aşteptând ca, după obiceiul monahicesc, să iasă cineva din peşteră şi să-mi dea binecuvântare în Hristos. Dar fiindcă nu mi-a răspuns, nici nu mi-a deschis nimeni, am deschis eu uşa şi am intrat, zicând: „Binecuvintează!"

Şi am văzut un oarecare stareţ şezând, ca şi cum dormea, şi iarăşi am zis: „Binecuvintează" şi m-am atins de umărul lui, voind să-1 deştept, dar s-a făcut ca praful; şi, pipăind trupul lui, am aflat că murise de mulţi ani. Am văzut şi o haină atârnată la perete şi, atingând-o eu, s-a făcut ca praful în mâinile mele. Deci, îndată luând de pe mine mantia mea, am acoperit cu ea trupul acelui mort şi, săpând o groapă cu mâinile în peretele peşterii, am îngropat moaştele lui cu obişnuita cântare de psalmi, cu rugăciune şi cu lacrimi. Apoi, gustând puţin din pâinea cea adusă de mine şi din apă, m-am întărit şi am rămas lângă mormântul acelui stareţ.

Iar a doua zi, săvârşindu-mi rugăciunea, am pornit la cale spre pustia cea mai dinăuntru şi, mergând câteva zile, am găsit o altă peşteră şi am văzut pe dinaintea peşterii urme omeneşti şi din aceasta am cunoscut că vieţuieşte cineva acolo. Şi bătând şi neprimind nici un răspuns, am intrat înăuntru şi, negăsind pe nimeni, am ieşit afară, gândind în mine că aici petrece un rob al lui Dumnezeu şi s-a dus undeva în pustie. Deci am socotit să aştept la locul acela pe robul lui Dumnezeu, dorind să-1 văd şi să-1 sărut întru Domnul. Şi toată ziua am petrecut aşteptând şi cântând neîncetat psalmii lui David. Şi am văzut că acel loc era foarte frumos şi avea un finic cu roadele lui şi un izvor mic cu apă vie şi, minunându-mă de frumuseţea acelui loc, doream ca şi eu însumi să vieţuiesc într-însul, de ar fi fost cu putinţă.

Iar când ziua se pleca spre seară, am văzut venind o cireada de bivoli, şi un rob al lui Dumnezeu umblând între ei; şi acela era Cuviosul Timotei pustnicul. Iar după ce s-au apropiat ei de mine, am văzut pe acel bărbat fără de îmbrăcăminte, acoperindu-şi goliciunea trupului cu perii săi. Şi venind el la locul unde stăteam şi văzându-mă pe mine, mă socotea că sunt duh şi nălucire şi a stat la rugăciune; pentru că multe

duhuri necurate îl ispiteau cu năluciri în acel loc, precum mi-a spus mie mai pe urmă. Iar eu i-am zis: „Pentru ce te înfricoşezi, robule al lui Iisus Hristos, Dumnezeul nostru? Caută şi vezi urmele mele, ca să ştii, că sunt om ca şi tine, pipăie-mă, căci sunt trup şi sânge". Atunci el, privind spre mine şi cunoscând că sunt om, s-a liniştit, mulţumind lui Dumnezeu şi zicând: „Amin".

Deci s-a apropiat de mine, m-a sărutat şi m-a dus în peştera sa, unde mi-a pus dinainte mâncare, poame de finic şi apă curată de izvor şi a gustat împreună cu mine. Şi mă întreba, zicând: „Cum ai venit aici, frate?" Iar eu, arătându-i cugetul şi gândul meu, i-am spus: „Vrând să-i văd pe robii lui Hristos, care vieţuiesc în această pustie, am ieşit din mănăstirea mea şi am venit aici; iar Dumnezeu nu m-a lipsit de dorirea mea, învrednicindu-mă a te vedea pe sfinţia ta". Apoi l-am întrebat şi eu pe el: „Părinte, cum ai venit aici, câţi ani ai de când eşti în această pustie, cu ce te hrăneşti şi pentru ce eşti gol, neîmbrăcându-te cu nimic?"

Iar el a început a-mi spune despre sine astfel: „Eu mai înainte am petrecut în viaţa de obşte, în Tebaida, deprinzându-mă cu viaţa monahicească şi slujind cu osârdie lui Dumnezeu, iar cu mâinile lucrând ţesătoria. Odată gândul mi-a zis: «Să ieşi din viaţa de obşte, să petreci singur şi să te osteneşti lucrând, ca să primeşti mai multă plată de la Dumnezeu; pentru că poţi din osteneala mâinilor tale, nu numai pe tine să te hrăneşti, ci să hrăneşti şi pe săraci şi pe fraţii cei străini să-i odihneşti». Deci, ascultând cu dragoste gândul meu, am ieşit din viaţa de obşte şi mi-am făcut deosebi o chilie aproape de cetate şi mă îndeletniceam cu lucrul mâinilor. Şi aveam îndestulare de cele trebuincioase vieţii mele, pe care le câştigam din osteneala mâinilor mele; pentru că mulţi veneau la mine, trebuindu-le lucrul mâinilor mele, şi-mi aduceau toate cele de trebuinţă. Deci odihneam pe cei străini, iar pe cele ce prisoseau le împărţeam săracilor şi celor ce aveau trebuinţă.

Iar diavolul, vrăjmaşul nostru, care pururea se luptă împotriva tuturor, umplându-se de zavistie asupra mea, s-a sârguit de mi-a răsturnat ostenelile mele. Şi a pus în mintea unei femei ca să vină la mine pentru lucrul mâinilor mele şi, venind, mă îndemna să-i ţes o pânză, pe care ţesând-o, i-am dat-o ei. După aceea, m-a silit să-i ţes şi alta şi s-a făcut între noi vorbă şi îndrăzneală, şi, zămislind păcatul, am născut fărădelegea şi am petrecut cu femeia şase luni păcătuind. După aceea am gândit în mine că astăzi sau mâine moartea mă va ajunge şi voi lua munca cea veşnică; şi mi-am zis: «Vai mie, o, suflete, mai bine este ţie să fugi de aici, ca să scapi de păcat şi de munca cea veşnică». Deci, lăsând toate, am fugit în taină şi am venit în această pustie. Şi ajungând în locul acesta, am găsit această peşteră, izvorul şi finicul având 12 ramuri şi în fiecare lună fiecare ramură îmi face tot atâtea roade, câte îmi ajung ca hrană pentru treizeci de zile. Şi sfârşindu-se o lună şi roadele unei ramuri, se coace cealaltă ramură; şi astfel mă hrănesc cu darul lui Dumnezeu, iar altceva nu am în peştera mea. Hainele mele, învechindu-se de vremea cea lungă, s-au prăpădit, iar după mulţi ani - că acum sunt 30 de ani de când petrec în această pustie - mi-au crescut perii trupului precum vezi, şi aceştia îmi sunt în loc de haine, acoperindu-mi goliciunea mea".

Auzind eu acestea de la dreptul acela - zice Sfântul Pafnutie -, l-am întrebat, zicând: „Părinte, la începutul venirii tale Jn locul acesta, te-a supărat pe tine ceva sau nu?" El a răspuns: „Am răbdat nenumărate năvăliri diavoleşti şi de multe ori diavolul s-a luptat cu mine şi nu m-a biruit, ajutându-mi darul lui Dumnezeu; pentru că mă împotriveam lor cu semnul Sfintei Cruci şi cu rugăciunea. Pe lângă asupririle vrăjmaşului, mă supărau încă şi durerile trupeşti, căci foarte mult mă durea pântecele, încât de multe ori cădeam la pământ de durerea aceea şi nu puteam să stau să-mi fac obişnuitele rugăciuni, ci zăcând în peştera mea şi tăvălindu-mă pe pământ, îmi săvârşeam cântarea mea cu multă chinuire, încât nici afară nu puteam să ies. Deci m-am rugat milostivului Dumnezeu ca, pentru durerile ce m-au cuprins, să-mi dea iertare de păcatele mele.

Iar într-o zi, pe când şedeam la pământ şi pătimeam din pricina durerii pântecelui, am văzut un bărbat cinstit stând înaintea mea care mi-a zis: „Ce te doare?" Iar eu abia am putut răspunde, zicând: „Doamne, mă doare pântecele". El mi-a zis: „Arată-mi unde te doare?" Şi i-am arătat. Iar el, întinzându-şi mâna, a pus palma sa în acel loc ce mă durea şi, îndreptând degetul mâinii sale, a tăiat locul acela ca şi cu un cuţit şi a scos rărunchii mei, căci de ei pătimeam foarte mult. Şi mi-a arătat rănile care erau pe ei şi, curăţându-i cu mâna şi ştergându-i cu pânză curată, iarăşi i-a pus la locul lor şi, lipind cu degetele locul cel tăiat şi netezindu-l cu palma, îndată m-am tămăduit. Apoi mi-a zis: „Iată, te-ai făcut sănătos! De-acum să nu mai

greşeşti, ca să nu pătimeşti ceva mai rău, ci slujeşte Dumnezeului tău de acum şi până în veac!" Astfel, din acea vreme, petrec fără durere, mulţumind lui Dumnezeu şi slăvind milostivirea Lui.

Astfel vorbind de cu seară cu acel cuvios părinte, zice Pafnutie, am petrecut aproape toată noaptea; iar de dimineaţă ne-am sculat la obişnuita rugăciune. Şi facându-se ziuă, am rugat mult pe cuviosul părinte ca doară mi-ar porunci să petrec lângă el, sau măcar undeva aproape de el. Iar el mi-a zis: „Frate, nu vei putea să rabzi aici năvălirile diavoleşti". Şi nu voia să petrec lângă el. Apoi l-am rugat să-mi spună numele său şi mi 1-a spus, zicând: „Numele meu este Timotei; pomeneşte-mă pe mine, iubite frate, şi roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru mine, ca să săvârşească spre mine până la sfârşit mila Sa, căreia să mă învrednicească".

Atunci eu am căzut la picioarele lui, cerându-i să se roage pentru mine. Iar el mi-a zis: „Stăpânul nostru Iisus Hristos să te binecuvinteze şi să te păzească de toate cursele diavolului. Să-ţi arate calea cea dreaptă, ca să treci fără împiedicare spre sfinţii Lui". Deci, Cuviosul Timotei binecuvântându-mă, m-a eliberat în pace. După aceea am plecat pe cale, primind din mâinile lui poame de finic şi un vas cu apă de izvor şi, închinându-mă acelui sfânt stareţ, m-am dus de la dânsul, slăvind şi mulţumind lui Dumnezeu că m-a învrednicit a vedea pe un plăcut al Său ca acela, a mă folosi de cuvintele lui şi a lua binecuvântare de la el.

Şi întorcându-mă de acolo, după câteva zile, am venit la o mănăstire pustnicească şi am stat acolo să mă odihnesc şi să petrec o vreme; dar, întristându-mă, gândeam întru mine şi ziceam: „Ce este viaţa? Sau ce sunt nevoinţele mele? Nici umbră nu sunt împotriva vieţii şi nevoinţelor acelui mare plăcut al lui Dumnezeu, pe care l-am văzut. Astfel, am petrecut multe zile gândind unele ca acestea şi dorind să urmez în plăcerea lui Dumnezeu, calea acelui drept bărbat. Deci, deşteptându-mă milostivirea lui Dumnezeu ca să îngrijesc de sufletul meu, nu m-am lenevit a merge iarăşi în cea mai dinăuntru pustie pe cale neumblată spre partea aceea, unde petrece un neam barbar, care se numeşte "mazichi". Deci toată sârguinţa mea era aceasta: ca să ştiu de este şi un alt pustnic, care, slujind lui Dumnezeu, să-1 găsesc şi să primesc de la el folos sufletului meu.

Şi plecând în calea pustiei cea pusă mie înainte, mi-am luat puţină pâine şi apă, care mi-a ajuns o vreme. Şi sfârşindu-se pâinea şi apa, mă strâmtoram, neavând hrană, însă m-am întărit şi am mai mers patru zile şi patru nopţi fără de hrană şi fără de băutură; apoi am slăbit foarte cu trupul şi, căzând la pământ, aşteptam moartea. Atunci am văzut un bărbat cu sfântă cuviinţă, preafrumos şi prealuminat, care, venind la mine şi punând mâna sa pe gura mea, s-a făcut nevăzut. Şi îndată am simţit în mine tărie, încât nici foame, nici sete nu-mi mai era. Deci sculându-mă iarăşi, mergeam spre cele mai dinăuntru ale acelei pustii şi am trecut fără de hrană şi fără băutură alte patru zile şi patru nopţi şi iarăşi am început a slăbi de foame şi de sete.

Şi ridicându-mi mâinile spre cer, m-am rugat Domnului şi iarăşi am văzut pe acel bărbat, care, venind, s-a atins de buzele mele şi s-a făcut nevăzut; iar eu iarăşi am căpătat multă putere şi m-am dus în cale. Şi când era a şaptesprezecea zi a călătoriei mele, am ajuns la un munte înalt şi, fiind ostenit, am şezut la poalele muntelui să mă odihnesc. Şi am văzut de departe pe un bărbat venind spre mine, cu chipul foarte înfricoşat, cu peri deşi crescuţi peste tot trupul, ca la fiară, şi alb ca zăpada, căci era cărunt de bătrâneţe. Iar perii capului şi ai bărbii lui erau lungi până la pământ, încât acopereau ca o haină trupul lui, şi mijlocul său îl avea încins cu frunze de pustie.

Şi când l-am văzut apropiindu-se spre mine, m-am înfricoşat şi am alergat la o piatră ce se întâmplase să fie deasupra muntelui. Iar acela, ajungând până la poalele acelui munte, a şezut la umbră să se odihnească, pentru că ostenise din pricina zădufului şi bătrâneţii. Şi uitându-se spre munte, m-a văzut pe mine şi m-a strigat, zicându-mi: „Omule al lui Dumnezeu, pogoară-te la mine, că şi eu sunt om ca tine şi vieţuiesc în pustia aceasta pentru Dumnezeu". Iar eu - zice Pafnutie -, auzind acestea, am alergat spre dânsul cu osârdie şi am căzut înaintea picioarelor lui. Iar el mi-a zis: „Scoală-te, fiul meu, căci şi tu eşti robul lui Dumnezeu, prieten al sfinţilor Lui, iar numele tău este Pafnutie". Deci m-am sculat, iar el mi-a poruncit să şed, şi am şezut cu bucurie înaintea lui. Apoi l-am rugat cu dinadinsul să-mi spună numele lui, cum

petrece în pustia aceea şi de câtă vreme. Iar el, văzând rugămintea mea cea cu dinadinsul, a început a-mi spune cele despre sine, zicând astfel:

„Numele meu este Onufrie, de şaizeci de ani rătăcesc în pustia aceasta şi prin munţi, şi n-am văzut până acum nici un om, decât numai pe tine. Petrecerea mea înainte a fost în cinstita mănăstire care se numeşte Eriti şi care este aproape de cetatea Ermopoli, în părţile Tebaidei. Mănăstirea aceea are o sută de fraţi şi toţi sunt cu un suflet, având viaţă de obşte întocmită cu multă dragoste întru Domnul nostru Iisus Hristos. De obşte le este hrana şi îmbrăcămintea şi îşi petrec în linişte şi pace viaţa cea pustnicească, slăvind bunătatea Domnului. Iar eu, în copilăria mea, când mă povăţuiam acolo întru începutul cel nou, am învăţat de la Sfinţii Părinţi credinţa şi dragostea către Dumnezeu şi rânduielile vieţii monahiceşti şi i-am auzit pe dânşii grăind despre Sfântul Prooroc Ilie, cum, întărindu-se de Dumnezeu, a petrecut în pustie, postind multă vreme. Asemenea şi de Sfântul Ioan Inaintemergătorul, căruia nici unul din oameni nu i s-a asemănat vreodată şi ce fel de viaţă a avut el în pustie până în ziua arătării sale către Israel.

Iar eu întrebam pe Sfinţii Părinţi, zicând: «Mai mari sunt înaintea lui Dumnezeu cei bare petrec în pustie decât voi?» Ei îmi răspundeau, zicând: «Fiule, aceia sunt mai mari decât noi, pentru că noi ne vedem unul pe altul în toate zilele şi săvârşim cu bucurie sobornicească cântare bisericească; iar de flămânzim, găsim pâine gata, asemenea şi de însetăm, avem apă în destul. Dacă se întâmplă cuiva din noi a se îmbolnăvi, este mângâiat de ceilalţi fraţi, deoarece toţi vieţuim de obşte, ne ajutăm şi slujim unul altuia pentru dragostea lui Dumnezeu. Iar cei ce petrec în pustie sunt lipsiţi de toate acestea; căci, de se întâmplă vreunuia din ei vreo mâhnire, cine îl mângâie? La boală, cine să-i ajute şi să-i slujească? Dacă i-ar veni asupra vreun război de la satana, unde va găsi om care să-i schimbe gândul sau să-1 sfătuiască, fiind numai el singur? De nu va avea hrană, unde s-o găsească cu înlesnire? Asemenea şi însetând, apa nu este aproape. Acolo, o, fiule, fără de asemănare, mai mare îi este osteneala, decât nouă celor ce vieţuim de obşte; pentru că, cei ce intră în viaţa pustnicească, slujesc mai mult lui Dumnezeu, se dau la mai mari posturi; foamea şi setea, arşiţa de ziuă şi răceala de noapte le rabdă cu vitejie; iar războaielor celor ce năvălesc de la vrăjmaşul cel nevăzut se împotrivesc tare, se silesc în tot felul a-1 birui şi se şărguiesc a trece toată calea cea strâmtă şi anevoioasă care duce la împărăţia cerului.

Pentru aceea le trimite Dumnezeu sfinţi îngeri ca să le aducă hrană, să le scoată apă din piatră şi aceştia îi întăresc atâta de mult, încât se împlineşte cuvântul proorocului Isaia care zice: Cei ce aşteaptă pe Domnul se schimbă în putere, se înaripează ca vulturii, aleargă şi nu se ostenesc. Iar dacă nu se învredniceşte cineva de îngerească vedere cu ochii, însă nu se lipseşte de venirea de faţă cea nevăzută a acelora, care îl păzesc în toate căile, îl apără de asuprelile vrăjmaşului, îl ajută în lucrurile lui şi-i duc rugăciunile la Dumnezeu. De i se întâmplă vreunuia din pustnici vreo ispitire neaşteptată de la vrăjmaş şi el îşi ridică mâinile către Dumnezeu, îndată i se trimite ajutor de sus şi i se risipesc toate ispitele, pentru curăţia inimii lui. Fiule, oare n-ai auzit de ceea ce se zice în Scriptură, că Dumnezeu nu părăseşte pe cei ce-L caută, săracul nu va fi uitat până în sfârşit şi răbdarea săracilor nu va pieri până în sfârşit? Şi iar: Strigat-au către Domnul, când se mâhneau ei şi din nevoile lor i-a izbăvit. Pentru că Domnul dăruieşte fiecăruia după măsura ostenelilor pe care le suferă cineva pentru Dânsul. Deci fericit este cel ce face voia Domnului pe pământ şi îi slujeşte cu osârdie, pentru că îngerii slujesc aceluia, deşi nevăzuţi, şi îl fac a se bucura cu bucurie duhovnicească şi îl întăresc în tot ceasul cât este în trup».

Auzind acestea de la sfinţii părinţi din mănăstirea mea, eu, smeritul Onufrie, mă îndulceam în sufletul şi în inima mea mai dulce decât mierea, şi mi se părea că sunt pe altă lume, pentru că îmi venise o dorinţă negrăită să mă duc în pustie. Deci, sculându-mă noaptea şi luându-mi puţină pâine, cât să-mi ajungă patru zile, am ieşit din mănăstire, punându-mi nădejdea spre Dumnezeu, şi am plecat pe calea care duce la munte, voind ca de acolo să intru în pustie. Şi începând eu a merge în pustie, am văzut înaintea mea strălucind o rază de lumină şi m-am temut foarte; apoi, stând, gândeam să mă întorc în mănăstire. Dar raza aceea de lumină s-a apropiat de mine şi am auzit dintr-însa un glas, zicându-mi: «Nu te teme! Eu sunt îngerul care umblu cu tine de la naşterea ta, pus de Dumnezeu lângă tine ca să te păzesc, şi mi s-a poruncit acum de la Dânsul să te duc în pustia aceasta. Deci fii desăvârşit şi smerit cu inima înaintea Domnului şi slujeşte-i cu bucurie; iar eu nu mă voi depărta de lângă tine până ce nu-mi va porunci

Ziditorul să-ţi iau sufletul». Aceasta zicând îngerul din raza cea în chipul luminii, mergea înaintea mea, iar eu călătoream cu bucurie după dânsul.

Şi mergând ca la şase mile, am văzut o peşteră aleasă; şi s-a făcut nevăzută de la mine raza luminii îngerului, iar eu m-am apropiat de peşteră şi am vrut să ştiu dacă este vreun om într-însa. Deci, ajungând la uşă, am strigat după obiceiul monahicesc, zicând: «Binecuvintează!» Atunci am văzut pe un bărbat bătrân cinstit, cu sfinţită cuviinţă la chip, pe faţă şi la vedere arătându-se că era într-însul mare dar al lui Dumnezeu şi duhovnicească bucurie. Iar eu, văzându-1, am căzut înaintea picioarelor lui şi m-am închinat lui; iar el, ridicându-mă de mână şi sărutându-mă, mi-a zis: «Oare tu eşti fratele Onufrie, ajutătorul meu întru Domnul? Intră, fiule, intră în locuinţa mea! Dumnezeu îţi este ţie ajutător şi vei petrece întru chemarea ta, săvârşind bune lucruri întru frica lui Dumnezeu».

Deci, intrând în peştera lui, am stat cu dânsul câteva zile, sârguindu-mă să deprind faptele lui bune, de vreme ce acela m-a învăţat rânduielile vieţii pustniceşti. Şi văzând stareţul că duhul meu este luminat spre deprinderea lucrurilor plăcute Domnului nostru Iisus Hristos şi spre cea fără de temere împotrivă stare a războaielor celor din taină ale potrivnicului şi spre nălucirile care le are pustia, mi-a zis: «Scoală-te, fiule, ca să te duc în altă peşteră, care este mai înăuntrul pustiei, ca singur într-însa să locuieşti şi să te osteneşti întru Dumnezeu; pentru că spre aceasta te-a trimis Domnul prin purtarea sa de grijă, ca să fii şi tu locuitor al pustiei celei dinăuntru».

Aşa sfătuindu-mă, m-a luat pe mine şi m-a dus în pustia cea mai adâncă, şi am mers patru zile şi patru nopţi, apoi într-a cincea zi a găsit o peşteră mică, iar sfântul bărbat mi-a zis: «Iată, acesta este locul care ţi 1-a pregătit Dumnezeu pentru tine, ca să te sălăşluieşti într-însul!» După aceea, stareţul a petrecut cu mine treizeci de zile, învăţându-mă la lucruri bune; iar după acele treizeci de zile, lăsân-du-mă lui Dumnezeu, s-a dus la treburile sale. De atunci venea câte o dată pe an la mine şi mă cerceta, până în ziua mutării sale la Dumnezeu, pentru că în anul cel din urmă, venind la mine, s-a mutat la Domnul; iar eu, plângându-1 mult, l-am îngropat aproape de locuinţa mea".

După aceasta, eu, smeritul Pafnutie, l-am întrebat pe Onufrie, zicând: „Sfinte părinte, oare multe osteneli ai suferit la începutul venirii tale în pustia aceasta?" Atunci fericitul stareţ mi-a răspuns: „Să mă crezi, iubite frate, că atâtea osteneli am suferit în acest loc, încât de multe ori, deznădăjduindu-mă de viaţa mea, mi se părea că sunt aproape de moarte. De multe ori slăbeam de foame şi de sete, neavând la început nici ce mânca, nici ce bea, afară numai de unele verdeţuri pe care le găseam în pustie; atunci aveam ce mânca. Iar pentru setea mea, numai cereasca rouă îmi era de răcorire. Şi ziua mă ardeam de zăduful soarelui, iar noaptea mă răceam de frigul nopţii şi trupul meu mi se uda de rouă cea cerească. Dar câte n-am mai răbdat şi câte osteneli n-am mai suferit în această pustie neumblată! A spune răbdările şi ostenelile mele nu se poate, pentru că nici nu se cuvine a le arăta pe cele care omul este dator să le facă la singurătate, pentru dragostea lui Dumnezeu.

Iar Bunul Dumnezeu, văzându-mă că m-am dat cu totul spre nevoinţele pustniceşti şi mi-am pus sufletul spre foame şi sete, a poruncit sfântului Său înger, ca să îngrijească de mine şi să-mi aducă în toate zilele puţină pâine şi apă pentru întărirea trupului meu. Astfel m-a hrănit îngerul pe mine treizeci de ani. Iar după împlinirea celor treizeci de ani, Dumnezeu a orânduit spre mângâierea mea, hrană mai îndestulătoare. Pentru că, aproape de peştera mea, s-a aflat un finic care avea douăsprezece ramuri, şi fiecare ramură deosebi la o lună în an aducea roadele sale, una la o lună, alta la altă lună, până ce trec toate cele douăsprezece luni; şi sfârşindu-se o lună, se sfârşeşte şi rodul unei ramuri, iar sosind altă lună, soseşte şi rodul altei ramuri.

Aşijderea, din porunca lui Dumnezeu curge şi un mic izvor de apă vie, aşa că acum am încă treizeci de ani întru o îndestulare ca aceasta; pentru că, uneori mănânc din pâinea cea adusă de înger, iar alteori gust din roadele finicului cu verdeţurile pustiei, care, prin dumnezeiască poruncă, mi s-au îndulcit ca mierea. Şi beau din izvor apă vie, mulţumind lui Dumnezeu; iar mai ales mă hrănesc şi mă adăp cu dulceaţă din cuvintele lui Dumnezeu, precum se scrie: Nu numai cu pâine va fi omul viu, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu. Pentru că, o, frate Pafnutie, dacă te vei sârgui ca să săvârşeşti voia Domnului

Dumnezeu, toate cele de trebuinţă se vor trimite pentru tine de la Dânsul; pentru că în Sfânta Evanghelie zice: Nu vă îngrijiţi zicând: Ce vom mânca sau ce vom bea sau ce vom îmbrăca? Pentru că pe toate acestea păgânii le caută, căci Tatăl vostru Cel ceresc ştie că vă trebuie toate acestea. Ci căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui şi toate acestea se vor adăuga vouă".

Unele ca acestea grăind Cuviosul Onufrie, m-am minunat de aleasa lui viaţă şi iarăşi l-am întrebat pe el: „Părinte, de unde te împărtăşeşti sâmbăta şi Duminica cu Preacuratele lui Hristos Taine?" Iar el mi-a grăit mie: „îngerul Domnului vine la mine şi-mi aduce Preacuratele lui Hristos Taine şi mă împărtăşeşte pe mine. încă nu numai la mine vine îngerul Domnului cu dumnezeiasca împărtăşanie, ci şi la ceilalţi care vieţuiesc în pustie pentru Dumnezeu şi faţă omenească nu văd; pe care împărtăşindu-i, îi umple de veselie negrăită. Iar dacă vreunul dintr-înşii ar dori să vadă om, îngerul îl ia pe el şi îl înalţă la cer, ca să vadă pe sfinţi şi să se veselească; şi sufletul lui se luminează ca lumina şi se bucură cu duhul, învred-nicindu-se a vedea cereştile bunătăţi, şi uită toate ostenelile sale suferite în pustie. Apoi, întorcându-se iarăşi la al său loc, se sileşte a sluji mai cu osârdie lui Dumnezeu, nădăjduind a câştiga în veci cele din ceruri, pe care s-a învrednicit a le vedea.

Toate acestea le-a vorbit Cuviosul Onufrie cu mine sub poalele muntelui, unde ne-am întâlnit; iar eu, din nişte vorbe ca acestea ale cuviosului, m-am umplut de bucurie şi am uitat şi de ostenelile mele, cele cu foamea şi cu setea, suferite în călătorie. Deci, întărindu-mă cu duhul şi cu trupul, am zis: „Fericit sunt eu cel ce m-am învrednicit a te vedea pe tine, sfinte părinte, şi a auzi cuvintele tale cele dulci şi plăcute". Iar el mi-a zis: „Să ne sculăm de acum, frate, să mergem la locuinţa mea". Deci, sculându-ne, am mers, iar eu nu încetam minunându-mă de darul cuviosului stareţ. Apoi, trecând două sau trei stadii, am venit la peştera sfântului; şi acolo era un finic ales şi curgea şi un izvor mic de apă vie. Deci stând lângă peşteră, cuviosul s-a rugat şi, sfârşind rugăciunea şi zicând „amin", a stat şi mi-a poruncit să stau şi eu cu dânsul; şi am vorbit, spunând unul altuia bunătăţile Domnului.

Iar venind soarele spre apus şi ziua sfârşindu-se, am văzut lângă noi o pâine curată şi apă, iar acel cuvios bărbat mi-a grăit mie: „Gustă, frate, din pâinea şi apa care se află înaintea ta, ca să te întăreşti; pentru că te văd pe tine slăbit de foame, de sete şi de osteneala drumului". Iar eu am zis către dânsul: „Viu este Domnul meu, că nu voi mânca nici nu voi bea singur, dacă nu mâncăm amândoi". Dar stareţul nu voia să guste; numai după ce l-am rugat mult, abia atunci am putut să-1 înduplec. Deci, întinzând mâinile, am luat pâinea, pe care am rupt-o, am mâncat şi m-am săturat, rămânând şi fărâmituri; după aceea am băut apă şi am mulţumit lui Dumnezeu, apoi toată noaptea aceea am petrecut-o rugându-mă.

Iar când s-a făcut ziuă, după cântarea Utreniei, am văzut faţa cuviosului schimbată şi m-am temut; dar el, cunoscând aceasta, mi-a zis: „Nu te teme, frate Pafnutie, că Dumnezeu, Cel ce spre toţi este milostiv, te-a trimis la mine, ca să-mi îngropi trupul meu; căci în ziua de astăzi sfârşesc vremelnica mea viaţă şi voi trece la viaţa cea fără de sfârşit, la Hristosul meu, întru odihna cea veşnică". Şi era ziua a douăsprezecea a lunii iunie şi Cuviosul Onufrie mi-a poruncit, zicându-mi: „Iubite frate, dacă te vei întoarce în Egipt, să mă pomeneşti pe mine înaintea fraţilor şi a tuturor creştinilor". Iar eu am zis către dânsul: „Părinte sfinte, eu doresc ca după moartea ta să petrec în locul acesta". Cuviosul a răspuns: „Fiule, nu eşti trimis de Dumnezeu ca să petreci în această pustie, ci ca, văzând pe robii Lui, să te întorci la locul tău şi să spui viaţa lor cea îmbunătăţită la fraţi, spre folosul celor ce vor auzi, şi spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru. Deci mergi, fiule, în Egipt la mănăstirea ta şi povesteşte cele ce ai văzut şi ai auzit în pustie, cele ce vei mai vedea şi vei auzi, şi tu însuţi să petreci în fapte bune, slujind lui Dumnezeu".

Acestea zicându-le, am căzut înaintea cinstitelor lui picioare, zicând: „Binecuvintează-mă, prea cinstite părinte, şi te roagă pentru mine să aflu milă înaintea lui Dumnezeu. Şi precum m-a învrednicit pe mine Mântuitorul meu să te văd pe sfinţia ta în această viaţă, tot aşa să mă învrednicească a te vedea şi în veacul ce va să fie!" Atunci Cuviosul Onufrie, ridicându-mă de la pământ, mi-a zis: „Fiule Pafnutie, nu te va scârbi pe tine Dumnezeu, ci va împlini cererea ta; şi te va binecuvânta şi te va întări întru dragostea Sa, îţi va lumina ochii minţii spre dumnezeiasca vedere, te va izbăvi de toată cursa potrivnicului şi va săvârşi întru tine tot lucrul bun pe care l-ai început. îngerii Lui te vor păzi întru toate căile tale şi te vor feri de

vrăjmaşii cei nevăzuţi, ca să nu poată ei să te clevetească în ceva înaintea lui Dumnezeu în ceasul cercării celei înfricoşate".

După aceasta, cuviosul părinte, dându-mi cea mai de pe urmă sărutare întru Domnul, a început a se ruga lui Dumnezeu cu multe lacrimi şi suspine. Iar după ce s-a rugat din destul, şi-a plecat genunchii, culcându-se la pământ şi zicând cel mai de pe urmă cuvânt: „In mâinile Tale, Dumnezeule, îmi dau duhul meu!" Iar când grăia el acestea, 1-a strălucit din cer o lumină minunată şi, în strălucirea luminii aceleia, veselindu-se cu faţa, şi-a dat duhul său.

Şi îndată s-a auzit în văzduh glasul îngeresc, cântând şi binecuvântând pe Dumnezeu, pentru că ei, luând sufletul cuviosului, îl înălţau cu bucurie la Dumnezeu. Iar eu am început a plânge şi a mă tângui înaintea cinstitului lui trup, căci îl pierdusem pe părintele pe care îl găsisem nu demult. Deci, dezbrăcând haina mea, am descusut căptuşeala ei şi cu aceea am acoperit trupul sfântului; iar cu faţa m-am îmbrăcat eu, ca să nu mă întorc dezbrăcat la fraţi. Apoi găsind o piatră mare, în care nu cu mâini omeneşti, ci cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu, era făcută o groapă în chip de mormânt, într-acea piatră am pus sfântul trup al plăcutului lui Dumnezeu, cu cântare cuviincioasă de psalmi şi, aducând o mulţime de pietre mici, am acoperit cu ele cinstitul său trup; apoi am început a mă ruga lui Dumnezeu să-mi dea voie să petrec în acel loc. Şi voiam să intru în peşteră, dar îndată înaintea ochilor mei a căzut peştera, finicul care hrănea pe sfânt a căzut din rădăcină, iar izvorul cel cu apă vie s-a uscat.

Iar eu văzând acestea, am cunoscut că nu este voia lui Dumnezeu să rămân acolo. Deci, vrând ca să plec de acolo, am mâncat fărâmiturile de pâine care rămăseseră din ziua de ieri, asemenea am băut şi apa care rămăsese, apoi, ridicându-mi mâinile şi ochii către cer, m-am rugat. După aceea iarăşi am văzut pe bărbatul acela pe care mai înainte l-am văzut când mergeam în pustie. Acela, întărindu-mă pe mine, mergea înaintea mea; iar eu, ieşind de acolo, mă mâhneam pentru sfârşitul Sfântului Onufrie, că nu m-am învrednicit să-1 văd mai mult între cei vii; dar mă bucuram cu sufletul că m-am învrednicit a mă îndulci de sfintele lui cuvinte şi a lua binecuvântare din gura lui; şi astfel slăveam pe Dumnezeu.

Şi mergând patru zile, am ajuns la o oarecare chilie înaltă, sub munte fiind cu peştera, şi intrând înăuntru nu am găsit pe nimeni. Apoi am stat puţin, gândindu-mă: „Oare va fi cineva viu în chilia aceasta la care m-a adus Dumnezeu?" Acestea gândindu-le, a intrat un bărbat sfânt, plin de cărunteţe, al cărui chip era minunat şi cu bună cuviinţă; fiind îmbrăcat cu o haină împletită din ramuri de finic. Acela văzându-mă, îndată a zis către mine: „Tu eşti fratele Pafnutie, acela care ai îngropat trupul Cuviosului Onufrie?" Atunci eu, înţelegând că aceasta i s-a descoperit lui de Dumnezeu, am căzut la picioarele lui. Dar el, mângâindu-mă, mi-a zis: „Scoală-te, frate, că Dumnezeu te-a învrednicit să fii prieten al sfinţilor Lui; pentru că, din purtarea de grijă a Aceluia, am aflat de venirea ta la mine. Iată, iubite frate, îţi arăt ţie cele despre mine: De şaizeci de ani de când sunt în pustia aceasta, n-am văzut om care să fi venit la noi, afară numai de fraţii care locuiesc aici cu mine".

Iar vorbind noi împreună, au intrat alţi trei părinţi asemenea cu sfinţii bătrâni şi îndată au zis către mine: „Binecuvintează, frate! Tu eşti fratele Pafnutie, împreună ostenitorul nostru întru Domnul! Tu ai îngropat trupul Sfântului Onufrie! Bucură-te, frate, că te-ai învrednicit a vedea un mare dar de la Dumnezeu şi ne-a înştiinţat pe noi Domnul, că astăzi tu vei veni la noi; şi ţi-a poruncit să petreci cu noi o zi. Că sunt şaizeci de ani de când petrecem în pustia aceasta, fiecare vieţuind deosebi; numai sâmbăta spre ziua Duminicii ne adunăm aici, şi n-am văzut până acum nici un om, afară de tine unul". După aceea, mai vorbind între noi despre Cuviosul Părinte Onufrie şi de alţi sfinţi, după două ceasuri mi-au zis: „Primeşte, frate, puţină pâine şi-ţi întăreşte inima ta, că ai venit de departe şi ni se cade a ne bucura cu tine".

Apoi, sculându-ne, am făcut rugăciune către Dumnezeu şi am văzut înaintea noastră cinci pâini curate, foarte bune, moi şi calde ca şi cum erau coapte de curând. Iar acei părinţi au mai adus şi câte ceva din roadele pământului, şi, şezând, am mâncat împreună. După aceea mi-au grăit: „Precum ţi-am spus, de şaizeci de ani de când petrecem în pustia aceasta, totdeauna ni se aduc, din porunca lui Dumnezeu Cel nevăzut, numai patru pâini; iar acum, dacă ai venit şi tu la noi, ni s-a trimis şi a cincea pâine. însă noi nu ştim de unde ni se aduc acestea, că fiecare din noi, când intră în peştera sa, găseşte în fiecare zi câte o

pâine; iar când este spre ziua Duminicii şi ne adunăm toţi la un loc, găsim aici aduse câte patru pâini; pentru fiecare câte una". Deci, după ce am isprăvit cu mâncarea aceea, ne-am sculat şi am mulţumit lui Dumnezeu. Şi acum se plecase ziua şi a sosit noaptea. Apoi, stând din seara sâmbetei la rugăciune, am petrecut toată noaptea fără somn, rugându-ne până Duminică, când s-a luminat de ziuă.

A doua zi am rugat pe acei sfinţi părinţi să mă lase să petrec cu ei până la moartea mea. Ei mi-au zis: „Nu este voia lui Dumnezeu să petreci cu noi în pustia aceasta, ci ţi se cade să te duci în Egipt şi să spui fraţilor iubitori de Hristos toate cele ce ai văzut întru pomenirea noastră şi spre folosul celor ce vor auzi" Aşa grăind ei, i-am rugat să-mi spună numele lor, dar ei n-au voit. Deci, rugându-i cu multă stăruinţă, nimic n-am putut afla, decât numai aceasta mi-au spus: „Dumnezeu Care ştie toate, ştie şi numele nostru; deci pomeneşte-ne, frate, şi te roagă pentru noi ca să ne învrednicim a ne vedea unul cu altul în casa lui Dumnezeu cea de sus; însă sârguieşte-te, iubitule, ca să scapi de ispitele lumeşti şi să nu fii batjocorit de dânsele, deoarece acelea au înşelat pe mulţi". Auzind acestea de la acei cuvioşi părinţi, am căzut la picioarele lor şi binecuvântându-mă, am ieşit cu pacea lui Dumnezeu în calea mea. Apoi mi-au proorocit şi nişte lucruri care s-au şi împlinit.

Şi plecând de acolo, am călătorit o zi prin pustia dinăuntru şi, ajungând la o peşteră oarecare, lângă care era un izvor de apă, am şezut acolo să mă odihnesc. Şi priveam la frumuseţea acelui loc, care era foarte minunat şi avea împrejurul izvorului pomi mulţi şi saduri pline de roade. Deci odihnindu-mă puţin, m-am sculat şi umblam prin mijlocul acelor pomi, minunându-mă de îndestulata mulţime a fructelor lor şi mă gândeam în mine: „Cine este acela care a sădit aceştia?" Acolo erau diferiţi pomi: finici, lămâi, meri mari şi frumoşi, smochini, piersici şi viţă de vie plină cu struguri aleşi şi alţi pomi roditori, al căror gust era mai dulce decât mierea. Din fructele lor ieşea o mireasmă frumoasă şi îmbătătoare, iar izvorul adăpa acele saduri prin pâraiele care curgeau dintr-însul; deci socoteam în mine că acela este Raiul lui Dumnezeu.

Pe când mă miram de acea minunată frumuseţe, iată că văd patru tineri frumoşi la chip, îmbrăcaţi în piei de oi, venind spre mine de departe din pustie şi, apropiindu-se, au zis: „Bucură-te, frate Pafnutie!" Atunci eu, căzând cu faţa la pământ, m-am închinat lor; iar ei, ridicându-mă, au stat lângă mine şi am început a vorbi împreună. Iar feţele lor erau atât de strălucite cu darul lui Dumnezeu, încât mi se părea că nu sunt oameni, ci îngeri pogorâţi din cer. Şi ei s-au bucurat mult de mine şi, luând fructe din pomi, mi-au pus înainte să mănânc; şi mi s-a bucurat inima pentru dragostea lor.

Deci am petrecut cu dânşii şapte zile, hrănindu-mă din roadele acelor pomi. Apoi i-am întrebat, zicând: „Cum aţi venit aici? Şi de unde sunteţi?" Iar ei mi-au răspuns: „Frate, de vreme ce Dumnezeu te-a trimis la noi, îţi vom spune adevărat viaţa noastră. Noi suntem din cetatea care se numeşte Oxirinhos. Părinţii noştri erau mai mari în cetatea aceea şi, voind să ne înveţe carte, ne-au dat la o şcoală, unde am învăţat repede gramatica. Iar când începeam de acum învăţătura cea mai de sus, ne-am învoit într-un gând şi într-o tocmire, ajutându-ne Dumnezeu spre calea cea mai bună, şi am pus înaintea noastră ca să învăţăm şi înţelepciunea lui Dumnezeu cea duhovnicească. Dintr-acea vreme, ne adunam în fiecare zi şi ne îndemnam unul pe altul cu credinţă la slujba lui Dumnezeu.

Şi având gândul cel bun în inimile noastre, ne-am socotit să căutăm undeva un loc liniştit şi să petrecem câteva zile în rugăciune, până ce vom şti rânduiala lui Dumnezeu pentru noi. Pentru aceea, luând fiecare din noi puţină pâine şi apă, cât să ne ajungă timp de vreo şapte zile, am ieşit din cetate. Şi mergând câteva zile, am ajuns în pustie şi, intrând într-însa, ne-am înspăimântat; şi am văzut înaintea noastră un bărbat luminos şi înconjurat cu slavă cerească. Acela ne-a luat de mâini, ne-a adus în acest loc pe care îl vezi şi ne-a dat în primire unui bărbat îmbunătăţit, slujitor al lui Dumnezeu; şi acum este al şaselea an de când petrecem aici. Iar cu stareţul acela am petrecut un an, învăţându-ne şi povăţuindu-ne de la dânsul cum să slujim lui Dumnezeu. După împlinirea unui an, părintele nostru s-a mutat la Domnul şi dintr-acea vreme suntem aici singuri. Acum, iubite frate, ţi-am spus de unde suntem şi cum am venit aici. în toţi aceşti şase ani, n-am gustat pâine, nici altă hrană, decât numai fructele acestor pomi şi fiecare din noi petrece deosebi, singur în linişte. Iar când vine sâmbăta, ne adunăm toţi în acest loc, ne vedem unul pe altul, ne mângâiem întru Domnul şi petrecem împreună două zile, sâmbăta şi Duminica, iar după aceea ne ducem iarăşi fiecare la locul nostru".

Auzind aceasta de la dânşii, eu, smeritul Pafnutie, i-am întrebat: „Unde vă împărtăşiţi sâmbăta şi Duminica cu dumnezeieştile Taine ale Preacuratului şi Sfântului Trup şi Sânge al lui Hristos, Mântuitorul nostru?" Iar ei mi-au răspuns: „Pentru aceea ne adunăm aici în toate sâmbetele şi Duminicile, că Dumnezeu trimite la noi un înger sfânt şi prealuminat şi ne dă nouă Sfânta împărtăşanie". Auzind aceasta, m-am bucurat foarte mult şi m-am gândit să aştept la dânşii până sâmbătă, ca să mă învrednicesc şi eu a vedea pe sfântul înger şi să primesc dumnezeiasca împărtăşanie din mâinile lui. Deci am stat acolo până sâmbătă; şi au stat şi ei pentru mine în acel loc, neducându-se la locuinţele lor osebite. Şi am petrecut zilele acelea în preamărirea lui Dumnezeu şi în rugăciuni, având ca hrană fructele pomilor şi bând apă din izvor.

Şi venind sâmbăta, aceşti robi ai lui Hristos mi-au zis: „Pregăteşte-te, iubite frate, căci astăzi va veni îngerul lui Dumnezeu, aducându-ne dumnezeiasca împărtăşanie, pe care dacă se învredniceşte cineva a o primi din mâinile lui, aceluia i se iartă toate păcatele şi se face înfricoşător diavolilor şi ispitele lor nu pot să se apropie de el". Acestea grăindu-le ei cu mine, am simţit un miros plăcut ca de nişte tămâie aleasă şi de aromate de mult preţ şi m-am minunat, pentru că niciodată n-am simţit undeva un miros ca acela. Şi am întrebat: „De unde vine o mirosire aşa de plăcută?" Iar ei au zis: „Ingerul Domnului se apropie cu Preacuratele Taine ale lui Hristos!" Deci, stând noi la rugăciune, am început a cânta şi a preamări pe Hristos Impăratul, Dumnezeul nostru.

Şi iată o lumină prealuminată din cer ne-a strălucit şi am văzut îngerul Domnului pogorându-se de sus şi strălucind ca un fulger, şi am căzut cu faţa la pământ de frică, iar ei m-au ridicat, poruncin-du-mi să nu mă tem. Şi am văzut pe îngerul lui Dumnezeu stând în faţa noastră, în chip de tânăr prealuminos, a cărui frumuseţe nu se poate spune, ţinând în mâini Sfântul Potir cu dumnezeiasca împărtăşanie. Deci aceşti sfinţi robi ai lui Dumnezeu, s-au apropiat unul câte unul şi s-au împărtăşit. După aceea m-am apropiat şi eu păcătosul şi nevrednicul, cu mult cutremur şi cu spaimă; deci cu negrăită bucurie m-am învrednicit a mă împărtăşi din mâinile îngerului cu Preacuratele Taine ale lui Hristos. Şi pe când mă împărtăşeam, am auzit pe înger grăind: „Trupul şi Sângele Domnului Iisus, Dumnezeul nostru, să fie în voi hrană nestricăcioasă, veselie neîncetată şi viaţă veşnică". Iar noi am răspuns: „Amin". Apoi, după Sfânta Impărtăşanie, am fost binecuvântaţi de acel preaslăvit înger, iar îngerul s-a suit la cer înaintea ochilor noştri. Iar noi, căzând, ne-am închinat lui Dumnezeu, mulţumindu-I pentru un dar atât de mare al Lui. Şi s-a făcut bucurie mare în inimile noastre, iar mie mi se părea că nu sunt pe pământ, ci în cer, şi în acea mare bucurie duhovnicească am rămas ca într-o uimire.

După aceasta, acei sfinţi robi ai lui Dumnezeu, aducând poame, au pus înainte şi, şezând, am gustat. Şi trecând ziua sâmbetei şi sosind noaptea, am petrecut-o fără de somn în cântarea de psalmi şi in preamărirea lui Dumnezeu. Iar a doua zi, Duminică, iarăşi ne-am învrednicit aceluiaşi dar dumnezeiesc ca şi sâmbătă; pentru că acelaşi înger al lui Dumnezeu, venind cu aceeaşi rânduială şi chip, ne-a împărtăşit şi a umplut inimile noastre de foarte mare bucurie. Iar eu, luând puţină îndrăzneală, am rugat pe îngerul lui Dumnezeu să-mi poruncească ca să fiu în locul acela cu sfinţii robi ai lui Dumnezeu până la sfârşitul meu, însă el mi-a zis: „Nu este cu plăcere lui Dumnezeu să vieţuieşti aici, ci îţi porunceşte ca, fără zăbavă, să te duci în Egipt şi să povesteşti tuturor fraţilor cele ce ai văzut în pustie şi ai auzit, ca şi aceia să se sârguiască a primi viaţa cea bună şi a plăcea Stăpânului Hristos. Să propovăduieşti mai ales viaţa sfântă şi fericitul sfârşit al Cuviosului Onufrie, pe care l-ai îngropat în piatră, şi să spui fraţilor toate cele ce ai auzit din gura lui. Şi fericit eşti şi tu ca te-ai învrednicit a vedea şi a auzi cele atât de minunate şi preaslăvite măriri ale lui Dumnezeu, care se săvârşesc pentru sfinţii Lui în această pustie, şi nădăjduieşte spre Domnul, căci şi pe tine te va număra în viaţa ce va să fie cu aceşti sfinţi, pe care i-ai văzut şi cu care ai vorbit. Deci acum mergi în calea ta şi pacea lui Dumnezeu să fie cu tine!"

Acestea zicând îngerul, s-a suit la ceruri, iar eu atât m-am umplut de spaimă şi de tulburare din vorbele lui, încât n-a mai rămas în mine puterea mea, ci am căzut la pământ, ca şi cum aş fi fost în afară de mine. Atunci, ridicându-mă sfinţii lui Dumnezeu, mă mângâiau şi, punându-mi dinainte poame, am gustat şi am mulţumit lui Dumnezeu. După aceasta, sărutând pe sfinţi, am pornit pe calea mea; iar aceia, dându-mi poame ca să am pe cale, m-au petrecut ca la cinci stadii. Deci i-am rugat să-mi spună numele lor şi mi-au spus: cel dintâi îl chema Ioan; al doilea, Andrei; al treilea, Eraclie, şi al patrulea, Teofil. Şi mi-au poruncit

să spun numele lor fraţilor ca să-i pomenească, iar eu m-am rugat lor să mă pomenească în rugăciunile lor. Deci, sărutându-ne în Domnul, ne-am despărţit. Aceia s-au întors la locul lor, iar eu m-am dus pe cale spre Egipt.

Şi trecând eu pustia, mă mâhneam şi mă bucuram în acelaşi timp. Mă mâhneam, pentru că m-am lipsit de vederea feţei şi de vorbele cele dulci ale celor atât de mari plăcuţi ai lui Dumnezeu, cărora nu este vrednică toată lumea; dar mă bucuram fiindcă m-am învrednicit de binecuvântarea lor, de vederea cea îngerească şi de dumnezeiasca Impărtăşanie ce am primit-o din mâinile îngereşti.

Şi mergând trei zile, m-am apropiat de Schit şi am aflat acolo doi fraţi petrecând în linişte. Deci m-am odihnit la ei zece zile şi le-am spus lor toate cele ce mi s-au întâmplat în pustie, văzute şi auzite. Iar ei, ascultându-mă cu multă umilinţă şi bucurie, mi-au zis: „Cu adevărat, părinte Pafnutie, de mare dar te-ai învrednicit de la Dumnezeu, pentru că ţi s-a dat ţie de la Domnul să vezi pe atâţia robi ai Lui".

Şi acei doi fraţi erau îmbunătăţiţi, iubind pe Dumnezeu din toată inima, şi au scris toate cele ce au auzit din gura mea. Deci, sărutându-i, m-am dus la mănăstirea mea, iar ei au purtat cartea povestirilor mele pe la toţi sfinţii părinţi şi fraţi din Schit. Şi s-au umplut toţi de mare folos, citind-o şi ascultând-o, şi au binecuvântat pe Dumnezeu, Care trimite mila Sa spre robii Săi. Apoi au pus cartea aceea în biserică, ca să o citească toţi cei ce vor, fiind plină de zidire duhovnicească şi de gândire dumnezeiască. Iar eu, cel mai mic rob, Pafnutie, învrednicindu-mă de mila lui Dumnezeu, Căruia nu sunt vrednic, cu gura şi cu scrisul vestesc la toţi acestea care mi s-au poruncit mie să le vestesc întru slava lui Dumnezeu şi spre folosul celor ce îşi caută mântuirea sufletelor lor. Şi fie darul şi pacea Domnului nostru Iisus Hristos cu voi, pentru rugăciunile plăcuţilor Lui, ale sfinţilor şi cuvioşilor părinţilor noştri, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Notă. Se cuvine a se şti care este Cuviosul Pafnutie care a aflat pe Cuviosul Onufrie, deoarece în Istoriile Bisericeşti şi în Paterice se află mulţi cu numele Pafnutie. Prea Cuviosul Pafnutie, care a fost episcop în Tebaida de Sus, ce este una din părţile Egiptului, este acela care a pătimit pentru Hristos în vremea păgânului împărat Maximian al Romei şi căruia i s-a scos ochiul drept. După aceea, pe vremea împărăţiei marelui Constantin, la întâiul Sinod a toată lumea, acesta a fost în Niceea, şi când Sfinţii Părinţi au vrut să facă o lege, ca preoţii mireni să nu aibă femei, el s-a sculat în mijlocul sinodului şi a strigat cu glas mare, zicând: „Să nu puneţi această sarcină grea şi acest jug nelesne de purtat asupra slujitorilor bisericeşti". Şi în lucrul acesta s-a împotrivit tare tuturor Sfinţilor Părinţi acel Sfânt Pafnutie, cu toate că el însuşi era păzitor al feciorei din pântecele maicii sale. Şi nimeni n-a răspuns ceva împotriva cuvintelor lui şi s-a lăsat acel lucru la învoirea fiecăruia. De atunci şi până acum preoţii şi diaconii Bisericii Răsăritului primesc însoţirea cu blagoslovenie. Despre acesta scriu istoricii greci: Socrat, cartea 1, cap. 18: Sozomen, cartea 1, cap. 22 şi Nichifor, cartea VIII, cap. 19. Şi este de mirare cu adevărat, cum un atât de mare plăcut al lui Dumnezeu, care a pătimit pentru Hristos, care nu a fost cel din urmă dintre Sfinţii Părinţi la întâiul Sinod a toată lumea şi a întărit căsătoria după lege a preoţilor şi a diaconilor mireni; nu se cinsteşte în Biserică cu pomenire, precum se cinstesc ceilalţi părinţi sfinţi.

Un altul a fost Pafnutie mucenicul, care a trăit de asemenea în pustiul Egiptului şi a pătimit pe vremea lui Diocleţian şi este pomenit în Prolog în 25 septembrie. Altul a fost Pafnutie din Alexandria, oraşul Egiptului, tatăl Cuvioasei Eufrosina, a cărei pomenire este de asemenea în 25 septembrie. Altul a fost Cuviosul Pafnutie, tot egiptean, care este pomenit în pocăinţa desfrânatei Taisia, care se prăznuieşte în 8 octombrie. Altul a fost Pafnutie, ucenicul Cuviosului Macarie. Alt Pafnutie este pomenit în Lavsaiconul lui Paladie.

De asemenea în Proloage se află mai mulţi cu numele Pafnutie: Un Cuvios Pafnutie se pomeneşte în Prolog în 25 de zile ale lunii noiembrie, cum a mântuit pe nişte tâlhari. în 9 martie se pomeneşte, tot în Prolog, de un Sfânt Pafnutie, cum că s-a rugat lui Dumnezeu să-i spună lui cu cine este asemenea şi a luat înştiinţare că el este asemenea cu mai marele satului. Şi iarăşi, în aceeaşi lună, în 27 de zile, tot despre acest sfânt Pafnutie, cuvântul spune că este asemenea cu un om fluierător. Acesta este cel care a aflat pe Sfântul Onufrie, după cum se dovedeşte dintr-un pateric vechi grecesc scris de mână.

CUVIOSUL PETRU ATONITUL
(12 iunie)

Cuviosul Petru a fost de neam grec, cu rânduiala ostaş şi voievod. El a venit la călugărie în acest chip: fiind trimis cu multe feluri de oşti la război în Siria, s-a întâmplat ca ostile greceşti să fie biruite de potrivnici; deci a fost dus în robie cu mulţi alţi ostaşi în cetatea Samara din ţinutul Arabiei, care era lângă râul Eufratului. Acolo a fost aruncat în temniţă cu lanţuri grele de fier. Deci, şezând în lanţuri, Petru îşi cerceta ştiinţa sa, şi şi-a adus aminte că de multe ori se gândea să se lepede de lume. Şi a cunoscut că de aceea a slobozit Dumnezeu asupra lui acea pătimire şi robie, deoarece nu s-a sârguit ca scopul său cel bun să-1 aducă mai degrabă la îndeplinire. De aceea plângea şi se tânguia mult, blestemându-şi lenevirea sa şi ocărându-se singur că pătimeşte unele ca acestea după vrednicie.

Deci, şezând mult timp în temniţă şi neavând nici o nădejde de scăpare din lanţuri, a început a se ruga cu căldură spre Atotputernicul Dumnezeu, Cel ce poate, cu judecăţile Sale cele neştiute, să-1 scoată pe el din legături, precum a scos pe Adam din iad şi pe Apostolul Petru din temniţa lui Irod. Şi chema întru ajutor şi mijlocirea cea mult puternică spre Dumnezeu, a marelui făcător de minuni, a Sfântului Ierarh Nicolae, grabnicul ajutător al celor ce sunt în primejdii. Căci avea de mult spre dânsul mare credinţă şi dragoste, şi adeseori se ruga lui cu nădejde, punând în rugăciune tare făgăduinţă că, de se va izbăvi de legături, nu se va mai întoarce în lume, nici nu va mai merge la casa sa, ci îndată se va duce acolo unde Dumnezeu îl va povăţui spre nevoinţa monahicească. încă mai gândea şi aceasta: că de l-ar scăpa pe el Dumnezeu, apoi s-ar duce la Roma şi acolo la mormântul Sfântului şi marelui Apostol Petru şi-ar lepăda perii săi împreună cu lepădarea de lume.

Deci, rugându-se pentru aceasta, Petru cel legat adăuga şi mare postire, primind numai la două sau trei zile puţină hrană. Iar odată a petrecut şapte zile flămând şi, sfârşindu-se săptămâna postirii lui, i s-a arătat în vedenia visului arhiereul lui Hristos, Nicolae, şi i-a zis: „Frate Petru, rugăciunea ta am auzit-o şi am luat aminte la suspinul inimii tale şi m-am rugat pentru tine milostivului şi iubitorului de oameni, Dumnezeu; dar de vreme ce tu singur ai fost zăbavnic spre poruncile Lui, de aceea şi El nu voieşte ca să te dezlege pe tine din legături degrabă, ci îţi rânduieşte ţie o mântuire mai bună. Iar de vreme ce împăratul şi Stăpânul nostru i-a umplut de nădejde pe toţi în Sfânta Sa Evanghelie, zicând: Cereţi şi veţi lua; bateţi şi se va deschide vouă, deci nu înceta, cerând prin rugăciuni şi bătând la uşa milostivirii Lui prin suspinuri, până ce, plecându-se spre milă, îţi va da libertatea cerută, scăpându-te din legături şi deschizându-ţi uşile temniţei celei încuiate; însă fii răbdător în rugăciune, aşteptând mila lui Dumnezeu". Acestea zicându-le Sfântul Nicolae lui Petru cel legat şi poruncindu-i să se întărească cu hrană, s-a făcut nevăzut.

Iar Petru, deşteptându-se din somn şi primind hrană, s-a întors iarăşi la rugăciune şi mai cu dinadinsul se ruga ziua şi noaptea, cu bună nădejde, şi neîncetat chema pe Sfântul Nicolae, ajutătorul său. Iar după o vreme iarăşi i s-a arătat în somn Sfântul Nicolae, cu chipul ca şi cum ar fi întristat, zicând către dânsul cu glas lin şi blând: „Frate Petre, să mă crezi pe mine că neîncetat m-am rugat bunătăţii lui Dumnezeu, dar nu ştiu cu ce judecăţi şi cu ce purtare de grijă zăboveşte pentru izbăvirea ta; însă nu te deznădăjdui de milostivirea Lui, pentru că Milostivul Stăpân are obicei a îndelunga împlinirea cererii noastre, spre cel mai bun folos al nostru, ca nu cumva, primind cineva cererea degrabă, să nu bage în seamă darul Lui; şi voieşte ca şi de alţi plăcuţi ai lui Dumnezeu să fie rugat pentru tine. Iar eu îţi vestesc ţie pe un rugător către dânsul prea puternic, pe care, de-1 vei chema spre mijlocire, nu te vei lipsi de nădejde; pentru că el şi eu cu dânsul, când ne vom ruga amândoi împreună pentru tine, cred că ne va auzi Iubitorul de oameni".

Iar Petru a zis Sfântului Nicolae: „Care este, sfinte stăpâne, acela care mai bine decât tine poate să se roage lui Dumnezeu? Pentru că toată lumea se mântuieşte cu ale tale rugăciuni şi folosiri şi toate popoarele creştine, la tine scăpând, primesc prin tine izbăvire din primejdiile lor". Atunci Sfântul Nicolae i-a zis lui: „îl ştii, Petre, pe dreptul Simeon, care a primit în biserică pe braţele sale pe Hristos Domnul, la patruzeci de zile de la naşterea Sa, pentru care s-a numit şi "primitor de Dumnezeu"?" Apoi Petru a răspuns: „Ştiu, sfinte al lui Dumnezeu, pe acel drept bărbat despre care scrie în Sfânta Evanghelie".

Atunci Sfântul Nicolae i-a grăit lui: „Pe acela, amândoi, tu şi eu, să-1 pornim cu totul spre rugăciune şi el va scoate la bun sfârşit rugăciunile noastre neîmplinite; pentru că este prea puternic la Dumnezeu şi are mare îndrăzneală către El, stând înainte aproape de Scaunul Lui, împreună cu Preacurata Stăpână Fecioară Născătoare de Dumnezeu şi cu Sfântul Ioan înaintemergătorul".

Acestea zicându-le Sfântul Nicolae, s-a dus. Iar Petru, deştep-tându-se din somn, iarăşi s-a plecat la rugăciuni multe şi la postire fără de măsură, chemând şi pe Sfântul Simeon, primitorul de Dumnezeu, ca şi pe Sfântul Nicolae în ajutor. Iar Preabunul Dumnezeu, fiind rugat de plăcuţii Săi cei mari, de Simion şi de Nicolae, a voit să dăruiască libertate celui ce pătimea în legături; deci Sfântul Nicolae s-a arătat noaptea lui Petru a treia oară, dar acum nu în vis, ci aievea. Şi nu s-a arătat singur, ci cu Sfântul Simeon, primitorul de Dumnezeu, şi i-au zis: „îndrăzneşte, frate Petre, şi lepădând mâhnirea, pune făgăduinţele tale de faţă mijlocitorului celui de obşte şi al meu împreună rugător; şi dă-i mulţumire aceluia, după Dumnezeu".

Iar Petru, ridicându-şi ochii, a văzut pe marele Simeon, minunat la vedere, cinstit la chip şi îmbrăcat în veşmântul preoţiei Legii vechi, având în mâini toiag de aur. Pe acesta văzându-1 Petru, s-a înspăimântat, iar Sfântul Simeon a zis către el: „Tu eşti cel care superi pe fratele Nicolae să te elibereze din legături şi din această temniţă?" Iar el, abia putând să-şi deschidă gura de spaimă, a răspuns: „Eu sunt, o, plăcutule al lui Dumnezeu, care te-am câştigat şi pe sfinţia ta ca mijlocitor către Dumnezeu". Sfântul Simeon i-a zis: „Dar vei împlini făgăduinţa ta, ca să te faci monah şi să vieţuieşti în fapte bune?"

Petru a răspuns: „Da, stăpâne, ajutându-mi Dumnezeu, o voi împlini". Iar sfântul i-a zis: „De te făgăduieşti că vei face aşa, să ieşi acum de aici şi să mergi unde vei voi; pentru că acum nimic din împiedicările cele părute ţie nu pot să te oprească". Iar Petru a arătat sfântului picioarele sale cele ferecate cu fiare, iar Sfântul Simeon s-a atins cu toiagul cel de aur ce-1 purta în mâini de fiarele de la picioarele lui Petru şi îndată s-au topit ca ceara de faţa focului. Şi s-a sculat Petru în picioare şi, văzând temniţa deschisă, s-a dus din temniţă după Sfântul Simeon, urmându-i aceluia cu Sfântul Nicolae, şi astfel s-au aflat mergând afară din cetate. Iar Petru, gândind în sine, zicea: „Oare nu este vis acesta ce se vede?"

Şi îndată întorcându-se Sfântul Simeon spre el, i-a zis: „De ce gândeşti aşa, socotind că este vis mila lui Dumnezeu cea făcută ţie aievea? Dar nu vezi cu încredinţare unde eşti şi cui urmezi?" Apoi Sfântul Simeon, încredinţând spre pază Sfântului Nicolae pe Petru, s-a dus; iar Petru urma după Sfântul Nicolae. Şi făcându-se ziuă, Sfântul Nicolae a întrebat pe Petru: „Oare ai luat ceva de mâncare pentru cale?" Iar Petru a răspuns: „Nu, stăpâne, pentru că nimic n-am avut să iau!" Iar Sfântul Nicolae i-a poruncit să se apropie de o grădină ce se întâmplase acolo, zicându-i: „Vei găsi pe un om care-ţi va da poame; deci ia câte vei avea de trebuinţă şi urmează-mă". Iar Petru, mergând la grădină şi luând poame de la un om, a plecat înainte pe cale după Sfântul Nicolae şi în puţină vreme a sosit pe pământul grecesc. Şi a zis Sfântul Nicolae lui Petru: „Iată, frate, acum eşti în ţara ta şi ai vreme liberă spre împlinirea făgăduinţelor tale; deci fă degrabă cele ce ai făgăduit, ca să nu te întorci iarăşi în Samara în legături". Aceasta zicând arhiereul lui Hristos, Nicolae, s-a făcut nevăzut de lângă el.

Iar Petru, dând mare mulţumire lui Dumnezeu şi sfinţilor Săi, Simion şi Nicolae, îndată a început a-şi împlini făgăduinţa; pentru că nu s-a dus la casa sa, nici s-a arătat la cunoscuţii săi, ci s-a dus la Roma cea veche ca să-şi dea Celui Preaînalt făgăduinţele sale şi să săvârşească cele ce a hotărât gura lui în vremea necazului. Iar arhiereul lui Hristos, Nicolae, care a primit pentru el purtare de grijă, nu-l părăsea niciodată; căci, precum mai întâi călătorea nevăzut cu el, aducându-l din Arab ia la greci, tot aşa călătorea împreună nevăzut şi prin pământul grecesc, pe când mergea la Roma, pretutindeni ocrotindu-l şi îngrijindu-l ca un tată iubitor de fii sau ca un om de încredere milostiv şi păzitor treaz şi nedepărtat.

Iar după ce Petru s-a apropiat de cetatea Roma, Sfântul Nicolae, alergând înainte, s-a arătat noaptea în vis papei, ţinând de mână pe Petru şi arătându-l lui şi spunându-i toate pe rând, cum 1-a scos din Samara şi din legături, şi cum acela a dat făgăduinţă să se tundă la mormântul Sfântului Mare Apostol Petru. Şi i-a spus cum se numeşte şi a poruncit papei să primească pe bărbatul cel arătat lui şi să săvârşească degrabă dorinţa aceluia.

Apoi papa, deşteptându-se din somn, se gândea la acea vedenie; şi făcându-se ziuă şi sosind vremea dumnezeieştii Liturghii, a mers în biserica Sfântului Mare Apostol Petru, vrând să vadă la arătare pe bărbatul care 1-a văzut în vis. Şi era în zi de Duminică şi, adunându-se mult popor în biserică, nu era cu putinţă să afle şi să cunoască pe cel căutat. Deci, mult privind papa în popor şi necunoscându-1, a strigat cu mare glas, chemându-1 pe nume: „Petre, care ai venit din pământul grecesc şi pe care Sfântul Nicolae te-a eliberat din legăturile temniţei din Samara, vino la mine". Şi ieşind Petru îndată din popor, s-a apropiat de el şi a căzut la picioarele lui, zicând: „Eu sunt robul tău, stăpâne". Şi se minuna Petru, cum papa care niciodată nu 1-a ştiut, nici nu 1-a văzut, 1-a chemat pe nume pe el, care nu spusese nimănui izbăvirea din legături cea ştiută de el. Şi papa i-a zis: „Nu te minuna de aceasta, frate, căci marele Nicolae mi-a spus toate cele despre tine".

Şi primind papa pe Petru cu dragoste, 1-a tuns la mormântul Apostolului Petru, după făgăduinţa lui, şi 1-a ţinut la sine multă vreme, învăţându-1 şi povăţuindu-1 pe calea mântuirii. Apoi, porun-cindu-i Dumnezeu, papa a eliberat pe Petru din Roma, zicându-i: „Mergi, fiule, unde va voi Dumnezeu să te povăţuiască; iar mila Lui să fie cu tine îndreptându-ţi calea şi păzindu-te de meşteşugirile diavoleşti". Iar fericitul Petru, căzând la picioarele papei, a zis: „Mântuieşte-te, cinstite părinte, mântuieşte-te ucenice al lui Hristos şi împreună slujitorule cu Sfântul Nicolae, chezaşul meu, şi roagă-te pentru mine, păcătosul!" Şi luând Petru binecuvântare de la papă şi tot clerul lui sărutându-1, a ieşit din Roma, punându-şi nădejdea în Dumnezeu. Şi voia să se întoarcă în pământul grecesc; deci ducându-se la malul mării, a găsit o corabie care se ducea spre răsărit şi, intrând într-însa, a plecat şi a mers fără pericol, fiind timp prielnic şi liniştit.

Şi mergând cu corabia multe zile, au sosit la un sat oarecare. Acolo, corăbierii au ieşit din corabie să-şi coacă pâine şi, intrând înţr-o casă a unui locuitor din satul acela, au găsit bolnav şi neputincios pe stăpânul casei, pe fiul lui şi pe toţi casnicii lui. Iar după ce şi-au copt pâinile, s-au aşezat să mănânce şi au zis unuia dintre ai lor: „Ia o pâine şi s-o duci în corabie cârmaciului şi părintelui". Iar stăpânul casei, auzind de părinte, a întrebat pe corăbier ce părinte este cu dânşii. Şi i-au răspuns că un monah ce se numeşte Petru călătoreşte cu dânşii de la Roma, iar stăpânul casei a zis către corăbier: „Mă rog de voi, stăpânii mei, rugaţi pe părintele acela să vină în casa mea, ca să o binecuvinteze şi să se roage pentru noi, care suntem bolnavi, că, precum vedeţi, ne-am apropiat de moarte, căzând în această neputinţă cumplită".

Deci ducându-se corăbierii, au spus părintelui acestea. Dar el, fiind smerit, nu voia să se arate, ferindu-se a se duce la acel om; însă, pe de-o parte, fiind silit de rugămintea corăbierilor, iar pe de alta, fiind biruit de iubirea de oameni, ştiind că acel om se apropia de moarte, a mers cu dânşii şi, dacă a intrat pe uşa casei, a zis: „Pace casei acesteia şi celor ce vieţuiesc într-însa". Iar stăpânul casei, îndată deşteptându-se ca din somn, s-a schimbat din boala cea grea şi s-a simţit sănătos cu totul; şi, sculându-se repede de pe patul unde zăcuse, a căzut la picioarele cuviosului şi i le-a sărutat plângând. Atunci toţi care erau acolo, văzând schimbarea lui cea grabnică din bolnav în sănătos, s-au mirat şi au preamărit pe Dumnezeu. Apoi stăpânul casei, care câştigase tămăduirea, a luat pe sfântul de mână şi a înconjurat toate paturile bolnavilor; iar cuviosul, făcând peste dânşii semnul Sfintei Cruci, i-a făcut sănătoşi. Deci, tămăduind pe toţi bolnavii din casa aceea, s-a întors repede în corabie şi toţi care erau în corabie s-au închinat lui, ca unui mare plăcut al lui Dumnezeu. Iar omul cel tămăduit cu toată casa sa, luând pâine, vin şi untdelemn, s-a dus la corabie, ca să le dea cuviosului în semn de mulţumire pentru câştigarea tămăduirii.

Iar sfântul a lăudat osârdia lui, dar i-a poruncit să-I mulţumească lui Dumnezeu, şi nu lui, nevoind să primească darurile aduse. Iar omul acela, căzând cu lacrimi la picioarele cuviosului, grăia: „Robule de aproape al lui Hristos, dacă nu primeşti din mâinile noastre această mică aducere, apoi nici noi nu vom avea bucurie în casa noastră". Atunci şi corăbierii au rugat pe părinte să primească cele aduse, şi abia plecându-se, a primit; deci, binecuvântând pe omul acela şi pe toţi cei ce veniseră cu dânsul, i-a trimis la casa lor. Iar darurile cele aduse le-a dat corăbierilor, nevoind să guste nimic din ele, şi au plecat mai departe. Iar hrana cuviosului părinte în corabie era câte o bucăţică de pâine din seară în seară, iar ca băutură lua din apa mării câte un pahar mic, pe care Domnul o prefăcea pentru el în apă dulce.

Iar într-o oarecare vreme adormind Cuviosul Petru, fiind cuprins de un somn uşor, a văzut în vedenia visului pe Preacurata Fecioară Născătoare de Dumnezeu, strălucind cu lumină de slavă cerească mai mult

decât soarele, şi pe Sfântul Nicolae stând înaintea ei ca un rob, arătând spre dânsul şi grăind către Născătoarea de Dumnezeu: „Stăpână, deoarece pe acest rob al tău a-i voit a-1 mântui din acea cumplită robie şi din legăturile cele grele, unde îi arăţi acum locul la care şi-ar sfârşi cealaltă vreme a vieţii sale?" Iar ea a răspuns: „Odihna lui îi va fi în muntele Atonului; pentru că aceea este soarta mea dată mie de la Fiul meu şi Dumnezeu, ca cei ce fug de gâlcevile lumeşti şi se apucă de nevoinţele duhovniceşti după puterea lor şi, cu credinţă şi dragoste cheamă numele meu din suflet, acolo să petreacă fără grijă viaţa lor cea vremelnică şi, pentru lucrurile lor cele plăcute lui Dumnezeu, să câştige viaţă veşnică. Pentru că iubesc foarte mult acel loc şi voiesc să înmulţesc acolo rânduiala monahicească; căci mila Fiului şi Dumnezeului meu nu se va risipi în veci de la cei ce vor pustnici acolo - dacă şi ei vor păzi mântuitoarele porunci -, şi îi voi înmulţi pe muntele acela spre miazăzi şi spre miazănoapte, şi-1 vor stăpâni de la mare până la mare, numele lor îl voi face lăudat în toată partea de sub soare, şi-i voi apăra pe toţi aceia care se vor nevoi acolo în pustnicie cu răbdare!"

O vedenie ca aceasta văzând Cuviosul Petru şi deşteptându-se din somn, înălţa multe laude şi mulţumiri lui Hristos Dumnezeu, Preacuratei Maicii Lui şi marelui arhiereu Nicolae. Şi vântul suflând în ajutor, corabia mergea cu spor; iar când s-a apropiat de marginea Muntelui Athos, corabia a stat deodată nemişcată, deşi vântul sufla în pânză şi marea era adâncă. Şi se mirau corăbierii cu spaimă, şi grăiau unul către altul: „Ce este aceasta?" Şi nepricepând ei ce poate să fie, Cuviosul Petru a suspinat, apoi a zis către dânşii: „Fiilor, spuneţi-mi cum se numeşte locul acesta?" Ei au răspuns: „Acesta este Muntele Atonului". Sfântul a zis către dânşii: „Socotesc că pentru mine a stat aici corabia nemişcată; deci scoateţi-mă la mal şi lăsaţi-mă aici. Iar de nu veţi face aceasta, nu veţi putea pleca de aici". Iar ei nu voiau să se lipsească de un părinte ca acesta, însă neputând să se împotrivească voinţei lui Dumnezeu, au dezlegat pânza, s-au apropiat de pământ, au scos pe sfântul din corabie şi l-au lăsat acolo, zicând între ei plângere şi cu tânguire: „De mare acoperământ şi ajutor ne lipsim astăzi!" Iar sfântul grăia către dânşii: „Dumnezeu cel iubitor de oameni, Care este pretutindeni şi toate le împlineşte, Acela să călătorească împreună cu voi şi să vă păzească de tot răul".

Zicând aceasta şi dându-le sărutarea cea de pe urmă întru Domnul, a îngrădit corabia cu semnul Sfintei Cruci şi binecuvân-tându-i pe toţi, i-a lăsat în calea lor. Iar el, mergând de la marginea acelui munte prin locuri surpăcioase şi trecând multe văi cu desiş şi prăpăstii şi păduri dese, a găsit la un loc o peşteră foarte întunecoasă, în care era o mulţime de târâtoare cu care se încuibaseră şi diavolii împreună; şi s-a sălăşluit în acea peşteră. Iar ce fel de ispite a răbdat cuviosul de la diavoli şi câte primejdii a suferit, nu este cu putinţă a le spune, însă se cade ca o parte din ele să se povestească.

Sălăşluindu-se Cuviosul Petru în peştera aceea, se ruga lui Dumnezeu cu dinadinsul ziua şi noaptea. Şi a petrecut două săptămâni, negustând nici o hrană. O răbdare ca aceasta pustnicească neputând diavolul să o rabde, şi-a adunat ostile sale înarmate ca de război, cu săgeţi şi cu arcuri, cu săbii şi cu suliţe, şi au intrat în peştera aceea, strigând cu glasuri înfricoşătoare şi cu răcnete mari iuţindu-se şi gonind de acolo pe Cuviosul Petru. Şi se vedeau diavolii unii încordând arcurile şi dând drumul la săgeţi asupra lui; alţii scoţând săbiile şi îndreptând suliţele spre împungerea lui; iar alţii prăvălind pietre mari, încât pământul se cutremura şi peştera era gata să se surpe.

Iar cuviosul, văzând toate acestea, nu se mai aştepta pe sine să fie între cei vii, ci grăia întru sine: „Să mor aici, dacă astfel a voit Dumnezeul meu". Apoi, ridicându-şi ochii în sus şi înălţându-şi mâinile, a strigat cu glas mare, zicând: „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu Fecioară Marie, ajută mie, robului Tău!" Deci, când au auzit diavolii numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu - nume înfricoşat şi de spaimă pentru ei, iar pentru noi dulce şi preadorit -, îndată s-au stins cu sunet. Iar sfântul, chemând încă numele lui Iisus Hristos cu glas mare, ca şi cu un bici sau ca şi cu o praştie, izgonea pe cei ce fugeau; pentru că striga şi zicea: „Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, nu mă lăsa pe mine!" După aceea nu s-au mai auzit glasurile cele diavoleşti până la o vreme. Şi cuviosul petrecea fără de tulburare, slăvind pe Dumnezeu şi pe Preacurata Născătoare de Dumnezeu. Iar hrana lui era la început pâinea, din care luase puţină din corabie; apoi, sfârşindu-se acea pâine, se hrănea cu verdeţurile pustiei şi cu poame de copaci sălbatici, care erau în muntele acela. Şi s-a hrănit astfel până la vremea aceea, în care a început a i se

aduce cu mâinile îngereşti mană din cer, de care lucru se va pomeni mai pe urmă, iar acum să ne întoarcem iarăşi la cuvântul cel dintâi.

După cea dintâi năvălire tâlhărească a vrăjmaşului, trecând cincizeci de zile, diavolul a venit iarăşi cu multă putere de draci, înarmându-se cu chipul cel dintâi asupra nebiruitului ostaş al lui Hristos. Şi pornind împotriva lui toate fiarele care erau în muntele acela şi pe toate jivinele care se târăsc pe pământ, le-a adus la peşteră; şi încă şi însuşi diavolul şi prietenii lui s-au închipuit în multe feluri de fiare şi târâtoare. Deci unele se târau pe lângă picioarele sfântului, altele şuierau cu înfricoşat glas, altele, căscând gura, voiau să-l înghită de viu şi i se repezeau spre faţă; şi acea vedere era înfricoşată şi groaznică din toate părţile. Dar cuviosul, îngrădindu-se cu semnul Sfintei Cruci şi chemând numele lui Hristos Dumnezeu şi al Preacuratei Maicii Lui, iarăşi a făcut deşartă puterea acelora şi a izgonit-o departe de la sine; iar el, dănţuind, se veselea întru Dumnezeu, Mântuitorul său.

Şi sfârşind cuviosul anul cel dintâi al pustniciei sale întru desele lupte cu diavolii, în cele din urmă diavolul s-a închipuit într-unui din slugile lui Petru, care îi slujea lui când era în lume voievod şi, alergând, a căzut cu osârdie la picioarele cuviosului şi voia să i se închine lui, fiind plin de spurcăciune. Apoi, şezând, a început a plânge şi a zice astfel: „Am auzit, stăpâne al nostru, că ai fost prins în război, dus în Samara şi închis într-o temniţă întunecată. Iar Dumnezeu, cu rugăciunile Sfântului Părintelui nostru Nicolae, te-a izbăvit pe tine de acolo şi te-a adus în pământul grecesc. Drept aceea, toţi cei ce suntem în casa ta te-am căutat pretutindeni, plângând şi tânguindu-ne, şi am înconjurat multe cetăţi şi sate întrebând de tine; şi, neputând să te aflăm, nici să ştim unde eşti, ne-am rugat cu lacrimi către Sfântul Nicolae să ne descopere nouă despre tine, în ce loc petreci, visteria noastră cea ascunsă.

Iar Sfântul Nicolae, grabnicul ajutător al tuturor, n-a trecut cu vederea rugăciunea noastră, ci ne-a arătat nouă toate cele despre tine, şi ne-am bucurat foarte mult, toţi robii tăi. Iar eu, apucând înainte de toţi, am alergat la tine, stăpânul meu; deci, sculându-te de aici, mergi la casa ta, ca să te vadă pe tine toţi cei ce doresc să-ţi vadă faţa; şi se va preamări întru tine Dumnezeu, Cel ce te-a izbăvit pe tine cu minune de la robie şi din legături. Iar pentru linişte să nu te mâhneşti, căci şi acolo sunt mănăstiri şi locuri liniştite de sihastri, şi unde îţi va plăcea ţie, acolo îţi vei alege un locaş spre liniştea ta.

Insă şi tu însuţi să o socoteşti aceasta cu adevărat: Ce iubeşte Dumnezeu mai bine din aceste două lucruri? Oare sihăstria pustiei, în care omul se sălăşluieşte în crăpături de pietre şi în munţi şi singur se foloseşte numai pe sine? Sau folosul ce se face multora de la un bărbat plăcut şi insuflat de Dumnezeu, care prin învăţătura sa, pe mulţi la Dumnezeu îi întoarce şi-i povăţuieşte la calea mântuirii? Cu adevărat a doua este mai bună, mărturisind în Sfânta Scriptură însuşi Dumnezeu: Cel ce va scoate om cinstit din cel nevrednic, va fi ca gura Mea. Şi să ştii că mulţi sunt în cetatea noastră rătăciţi întru întuneric de patimi şi au trebuinţă de unul care poate a-i povăţui pe dânşii la pocăinţă. Deci prea multă răsplătire de la Dumnezeu se află ţie de faţă, stăpânul meu, dacă, venind, îi vei întoarce pe ei la Dumnezeu. Ci şi pe noi, slugile tale, cei ce cu toată inima te iubim pe tine, pentru ce ne treci aşa cu vederea, abătându-te de la noi şi ascunzându-te în pustiul acesta?"

Acestea şi cele asemenea cu acestea grăindu-le diavolul cu lacrimi câtăva vreme, a început sfântul a se tulbura puţin şi, lăcrimând, a zis către el: „La acest loc nici înger, nici om nu m-a adus pe mine, ci singur Dumnezeu şi Preacurata Născătoarea de Dumnezeu; şi, de nu va fi voia şi porunca acelora ca să ies eu de aici, apoi nu voi ieşi". Iar diavolul, dacă a auzit pomenirea numelui lui Dumnezeu şi al Născătoarei de Dumnezeu, îndată s-a stins; iar sfântul s-a minunat de meşteşugirea cea diavolească şi, însemnându-se cu semnul Sfintei Cruci a tăcut, ridicându-şi mintea sa către Dumnezeu.

Iar după ce au trecut şapte ani, mult meşteşugăreţul vrăjmaş, adică diavolul, s-a închipuit în îngerul luminii, având în mâini o sabie goală şi, stând înaintea peşterii, a strigat, zicând: „Petre, robule al lui Hristos, ieşi la mine, şi îţi voi spune ţie cuvinte bune". Iar sfântul a grăit: „Cine eşti tu care vrei să-mi spui mie cuvinte bune?" Iar vicleanul înşelător a zis: „Eu sunt arhistrategul Domnului trimis la tine, întăreşte-te şi îmbărbătează-te, bucură-te şi te veseleşte, că s-a gătit ţie scaun slăvit şi cunună neveştejită de la Dumnezeu. Deci, acum locul acesta lăsându-1, să te duci în lume spre întărirea şi folosul multora, că şi

izvorul de apă cel ce este aproape de tine s-a uscat cu dumnezeiască poruncă, pentru ca fiarele cele ce năvălesc asupra ta să moară de sete".

Iar acestea le-a zis meşteşugăreţul vrăjmaş, trimiţând mai înainte pe alt diavol, ca să oprească curgerea apei pentru o vreme, cu îngăduinţa lui Dumnezeu. Dar Sfântul Petru fiind smerit, a răspuns împotriva înşelătoarelor cuvinte ale diavolului, zicând: „Cine sunt eu ca într-acest fel să vină arhistrategul Domnului la mine, cel ce sunt asemenea cu un câine netrebnic?" Diavolul a zis: „Nu te mira de aceasta, robule al lui Domnului, pentru că în vremurile acestea tu ai covârşit pe Moise, pe Ilie, pe Daniil şi pe Iov. Ai covârşit pe Moise şi pe Ilie cu postirea, pe Daniil cu fiarele şi cu târâtoarele, cărora le-ai astupat gura, iar pe Iov l-ai covârşit cu răbdarea ta şi pentru aceea te vei numi mare la ceruri. Iar acum, sculându-te, vezi lipsirea apei şi, degrabă plecând de aici, să te duci în mănăstirile cele ce sunt în lume. Iar eu voi fi cu tine şi voi mântui pe mulţi prin tine, zice Domnul Atotţiitorul!" Atunci sfântul a răspuns diavolului, zicând: „Să ştii tu, că de nu vor veni aici ajutătoarea mea cea întru toate, Născătoarea de Dumnezeu, şi ajutătorul cel cald întru primejdiile mele, Sfântul Ierarh Nicolae, nu mă voi depărta de aici!" Iar diavolul, cum a auzit pomenirea numelui Născătoarei de Dumnezeu şi al Sfântului Nicolae, îndată a pierit.

Iar sfântul, cunoscând meşteşugul diavolului şi neputinţa lui, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, iată vrăjmaşul meu umblă răcnind, căutând să mă înghită, dar Tu cu puternica Ta mână mă îngrădeşte pe mine, robul Tău; de aceea mulţumesc Ţie că nu Te-ai depărtat de la mine. încă mă rog Ţie, Stăpâne, Preabunule, ca şi până în sfârşit să nu mă părăseşti". Deci după ce a trecut ziua aceea şi a venit noaptea, cuviosul a adormit puţin şi i s-a arătat în vedenia visului grabnica ajutătoare a creştinilor, iubitoarea de oameni, Stăpâna Preacurată Maria, Născătoarea de Dumnezeu, împreună cu Sfântul şi Marele Nicolae, şi au zis către dânsul: „De acum înainte să nu te mai înspăimânţi, că Dumnezeu este cu tine şi îngerul Domnului cel adevărat te va cerceta pe tine dimineaţa şi-ţi va aduce spre hrană mană din cer; pentru că aceluia i s-a poruncit de la Dumnezeu ca de astăzi la patruzeci de zile să-ţi aducă această hrană în toate zilele vieţii tale". Preacurata Născătoare de Dumnezeu i-a mai arătat Sfântului Petru şi mana, zicându-i: „Din acest fel de hrană ţi se va aduce ţie de înger în toate cele patruzeci de zile". Aceasta grăind Stăpâna şi pace dându-i lui, s-a dus de la dânsul; iar Petru, căzând la pământ, s-a închinat şi a sărutat acel loc unde stătuseră picioarele Născătoarei de Dumnezeu şi ale Sfântului Nicolae.

Iar a doua zi, după cuvântul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a venit îngerul lui Dumnezeu şi i-a adus hrană cerească şi, dându-i-o lui, s-a dus; iar el, mulţumind lui Dumnezeu şi Preacuratei Maicii lui Dumnezeu, a gustat din acea mană, care i se adusese din mâini îngereşti şi atât s-a întărit cu dânsa, încât putea să trăiască fără hrană până la patruzeci de zile. Iar după ce s-au sfârşit cele patruzeci de zile, îngerul îi aducea mană şi Sfântul Petru se întărea cu ea încă alte patruzeci de zile.

Astfel s-a liniştit singur în post şi rugăciuni cincizeci şi trei de ani. Şi au pierit ispitele diavoleşti, cele ce la început i se făceau lui adesea. Nălucirile, înfiorările şi toate meşteşugirile diavoleşti au fost gonite departe de la dânsul cu puterea cea nevăzută a lui Dumnezeu. Şi în atâţia ani cuviosul n-a văzut faţă omenească, nici nu avea vreo haină de acoperit goliciunea trupească, nici altceva de trebuinţă firii omeneşti nu avea, ci numai cerul acoperământ şi pământul pat; deci în vremea verii se ardea de căldura soarelui şi iarna degera de frig. Toate acestea le răbda pentru dragostea lui Dumnezeu şi pentru răsplătirea ce va să fie. Iar când Domnul a voit să arate pe robul său oamenilor, a rânduit cu purtarea sa de grijă un lucru ca acesta: Un oarecare vânător, luându-şi arcul şi tolba, a plecat ca să vâneze fiare prin muntele acela. Şi trecând prin multe locuri cu surpături, văi adânci şi dealuri dese, a ajuns în locul unde Cuviosul Petru petrecea viaţa asemenea cu îngerii.

Şi când vânătorul s-a apropiat de locul acela, a văzut ieşind din dumbravă un ţap mare care, jucându-se, mergea de departe înaintea vânătorului. Deci vânătorul, văzând acel ţap ales, a alergat după el toată ziua, căutând să-1 săgeteze pe el. Iar ţapul, povăţuit fiind de dumnezeiasca voie, a venit deasupra peşterii cuviosului şi a stat, iar vânătorul, căutând cum l-ar putea vâna pe el, a văzut stând lângă ţap, de partea dreaptă, un bărbat cu barba deasă, având perii capului până la coapsă, cu trupul gol şi cu perii crescuţi ca la o fiară. Pe acesta văzându-1 vânătorul, s-a înspăimântat foarte tare şi s-a pornit înapoi să fugă. Iar

Sfântul Petru, văzându-1 pe el fugind, a strigat către dânsul cu glas mare, zicând: „De ce te temi, frate, şi pentru ce fugi de mine? Căci eu sunt om ca şi tine, iar nu nălucire diavolească cum ai socotit! Deci întoarce-te şi vino la mine şi-ţi voi spune toate cele despre mine, că pentru aceasta te-a trimis pe tine Domnul aici".

Atunci vânătorul, auzind glasul acela, s-a întors din fugă şi a venit, cutremurându-se, la cuviosul părinte care îl chema pe el. Iar sfântul, poruncindu-i lui să nu se teamă, 1-a cuprins şi 1-a sărutat pe el întru Domnul şi, şezând cu dânsul, a început a vorbi, spunându-i lui cu de-amănuntul toate cele despre el: cum a fost voievod şi a fost prins în război, cum a fost dus în cetatea Samara şi ţinut în lanţuri, cum a fost scos din legături prin arătarea Sfântului Nicolae şi a Sfântului Simeon, primitorul de Dumnezeu, şi cum a fost dus la Roma; iar de acolo cum s-a întors şi cu ce chip s-a sălăşluit în muntele acela. I-a mai spus şi cum s-a luptat cu diavolii, cu ce se hrănea, câţi ani a vieţuit şi, în scurt să zicem, a spus toată viaţa lui acelui vânător.

Şi s-a minunat acel vânător, auzind cele grăite lui de către sfânt, şi s-a înspăimântat şi s-a umilit, zicând: „Acum am cunoscut că m-a cercetat pe mine Domnul cu darul Său şi te-a arătat mie nevrednicului, pe tine, o, părinte, plăcutul Său cel ascuns. Deci şi eu voi petrece cu tine de acum înainte, robule al lui Dumnezeu!" Iar cuviosul i-a grăit: „Nu va fi aşa, fiule, ci mai întâi să mergi la casa ta şi te ispiteşte pe tine singur, de vei putea să suferi nevoinţele cele pustniceşti. însă să te ispiteşti pe tine astfel: înfrânează-te de carne, de vin, de brânză şi de unt, iar mai înainte de toate înfrânează-te de femeia ta. Partea moştenirii tale să o împărţi săracilor, să te sileşti la post şi la rugăciuni şi să iei aminte la tine însuţi cu suflet umilit. Aşa să petreci tot anul acesta şi, după săvârşirea anului, să vii iar la mine şi ceea ce va fi plăcut lui Dumnezeu, aceea ţi se va porunci".

Aceasta zicându-i sfântul şi dând vânătorului binecuvântare şi rugăciune, ca o logodire, 1-a trimis la locul său şi cel din urmă cuvânt i-a spus aceasta: „Mergi, fiule, cu pace, iar taina cea arătată ţie să o păzeşti, nespunând-o la nimeni; căci comoara cea descoperită se fură". Iar vânătorul, închinându-se sfântului, s-a dus slăvind şi mulţumind lui Dumnezeu că s-a învrednicit a vedea în trup pe un plăcut al lui Dumnezeu atât de mare, şi a vorbi cu el. Deci, mergând acasă, a făcut toate cele ce i se porunciseră de Sfântul Petru.

Şi sfârşindu-se anul acela, vânătorul a luat cu sine doi călugări şi pe fratele său şi a mers în corăbioară până la malul acela, în dreptul căruia era petrecerea Sfântului Petru în pustie. Deci, sosind în acel loc, au ieşit la mal şi au mers drept prin pustia muntelui. Şi ajungând ei la peştera aceea, unde locuia plăcutul lui Dumnezeu, vânătorul, pornindu-se cu cea mai fierbinte dragoste, a apucat înainte de toţi şi a alergat la peşteră. Şi acolo a găsit pe cuviosul părinte zăcând mort la pământ, având mâinile strânse pe piept în chipul crucii, cu ochii închişi frumos şi celelalte părţi ale trupului îngrijite cu cinste. Aceasta văzând-o vânătorul, s-a înspăimântat şi, căzând înaintea trupului cuviosului, se tânguia cu plângere mare. Apoi l-au ajuns şi cei ce-i urmau lui. Şi văzând pe un mort cinstit ca acela şi pe prietenul lor plângând deasupra lui, l-au întrebat: „Cine este acesta ce s-a aflat mort şi pentru ce plângi aşa de amar pentru el?" Iar vânătorul, plângând şi tânguindu-se, a început a le spune cu de-a-mănuntul toată viaţa Cuviosului Petru, precum singur o auzise din gura lui, anul trecut.

Iar aceia, auzind de lucrurile cele de mirare ce li s-au spus, s-au umilit în inimile lor şi au plâns cu amar că nu s-au învrednicit să vadă între cei vii, nici să audă cuvintele celui atât de mare rob al lui Dumnezeu. Iar fratele acelui vânător, fiind cuprins de duh necurat, când s-a atins de moaştele sfântului, îndată a câştigat tămăduire; pentru că diavolul, trântindu-1 la pământ, a strigat cu glas mare, zicând: „O, Petre, au nu-ţi ajunge că m-ai izgonit din peştera mea? Acum mă izgoneşti şi din această locuinţă?" Aceasta zicând, a ieşit din gura omului ca un fum, şi a zăcut omul acela ca un mort, apoi, după puţină vreme, s-a sculat sănătos şi a zis către fratele său: „îţi mulţumesc, stăpânul meu frate, că m-ai adus aici la bine!" Şi iarăşi căzând cu mulţumire la moaştele cuviosului, le-a sărutat cu bucurie.

După aceasta, toţi împreună, luând cinstitele moaşte ale plăcutului lui Dumnezeu, le-au adus la mal şi, punându-le în corăbioară lor, le-au dus într-un sat vestit, care era sub stăpânirea Macedoniei. Acolo, dându-se multe tămăduiri de la moaştele sfântului, episcopul cetăţii a auzit şi, mergând cu tot clerul său, a

luat acele moaşte dătătoare de tămăduiri ale Cuviosului Petru şi le-a dus cu cinste la episcopia sa. Şi punându-le într-o raclă de mare preţ, şi cântând trei zile şi trei nopţi laudă lui Dumnezeu cu tot poporul, le-a îngropat în biserică, întru slava Preasfintei Treimi, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, a lui Dumnezeu, Cel slăvit de toată făptura, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

PĂTIMIREA SFINTEI FECIOARE ŞI MUCENIŢE ACHILINA (13 iunie)

In cetatea Palestinei, care se numeşte Vivlos, vieţuiau nişte creştini care învăţaseră credinţa cea în Hristos de la Sfinţii Apostoli. Unul dintre aceia, cu numele Evtolmie, petrecând cu plăcere de Dumnezeu în cinstita însoţire, Domnul i-a dat binecuvântarea Sa, iar femeia lui, zămislind în pântece, a născut o pruncă, pe care a numit-o Achilina. Şi când prunca era de patru luni, maica ei, luând-o, a dus-o la episcopul Evtalie; iar acela, însemnând pe acea copilă în numele Domnului nostru Iisus Hristos, a făcut-o catehumenă şi, după două luni, a luminat-o cu Sfântul Botez.

Şi când era de un an, tatăl ei, Evtolmie, s-a mutat de la cele pământeşti la cele cereşti, iar maica a crescut-o pe pruncă după obicei, şi, fiind de şapte ani, a învăţat-o toate obiceiurile care se cuvin creştinilor. Iar acea copilă, cu cât înainta în vârstă, cu atât mai mult se umplea de Duhul Sfânt şi se înfrumuseţa cu darul lui Hristos, în care a sporit atât de mult, încât, în puţinii şi nedesăvârşiţii ani ai tinereţilor sale, a călcat şi a răsturnat cu bărbăţie poruncile păgânilor împăraţi pentru închinarea la idoli, precum va arăta cuvântul:

Când fecioara era de zece ani şi chema neîncetat pe Dumnezeu în rugăciuni, întru al şaptelea an al împărăţiei lui Diocleţian, un oarecare Volusian, mai mult diavol decât om, a fost pus antipat al ţinutului Palestinei. Şi neştiind pe adevăratul Dumnezeu făcătorul a toate, a început cu toată răutatea a prigoni pe dreptcredincioşii închinători ai adevăratului Dumnezeu. Deci mulţi viteji pătimitori ai lui Hristos, sfârşind cu bărbăţie nevoinţele lor, s-au învrednicit bunurilor celor neveştejite. într-acea vreme şi fericita fecioară Achilina, care ştia bine pe Dumnezeu, adeseori sfătuia pe fecioarele cele de o vârstă cu ea, zicându-le: „Ce vă foloseşte pe voi cinstirea idolilor celor mulţi şi nesimţitori? Au nu ştiţi că cei ce cred în ei şi li se închină lor au nădejde zadarnică, oarbă, vătămătoare de suflet şi diavolească? Căci acei zei, fiind ei înşişi morţi şi neputincioşi, cum pot să facă bine altora?"

Iar fecioarele cele de o vârstă cu ea o întrebau: „Dar tu pe care Dumnezeu cinsteşti?" Achilina a răspuns: „Pe Unul Dumnezeu, Care a făcut cerul şi pământul, marea şi toate cele dintr-însele; pe Acela îl cinstesc şi Aceluia după vrednicie mă închin, Care din veci a făcut bine tuturor celor ce cred întru El şi nădăjduiesc spre Dânsul, că El este puternic să facă bine până la sfârşitul lumii celor ce-L cheamă pe El". Atunci cele de o vârstă cu ea i-au zis: „Noi am auzit că pe Dumnezeul cel propovăduit de tine iudeii L-au răstignit pe Cruce, pe care a şi murit". Sfânta a răspuns: „Moartea nu are stăpânire asupra Lui, pentru că nu numai El însuşi a înviat, ci şi pe cei ce muriseră cu moarte bună i-a răscumpărat cu cinstitul Său sânge şi i-a înviat. El, văzând pe om rătăcit din calea cea adevărată, a voit a se întrupa şi a se face om, ca să ridice firea noastră cea căzută şi să o povăţuiască la calea cea mântuitoare, pierzând înşelăciunea diavolească şi dăruin-du-ne darul cel împreunat cu adevărul".

Fecioarele acelea au întrebat-o: „Şi cine este Acela despre care se spune că a fost răstignit?" Achilina a răspuns: „Mântuitorul tuturor, iubitorul neamului omenesc, Care a răbdat pătimirile de bună voie pentru ca pe omul cel vechi să-1 îmbrace în cel nou, prin apă şi prin duh. Este Cel care S-a suit pe Cruce, voind să mântuiască nu numai pe cei ce vieţuiesc pe pământ, dar şi pe cei ţinuţi în iad să-i dezlege din legăturile morţii; Cel Care înviind a treia zi, a arătat cu adevărat că, la a doua venire a Sa, are să fie la toţi învierea din morţi cea de obşte". Atunci cele ce vorbeau cu dânsa au zis: „Dacă Acela, pentru care tu grăieşti, a făcut atâtea bunătăţi în lume, atunci pentru ce iudeii, din al căror neam a fost şi El, nu îl au ca pe un Dumnezeu?" La acestea, înţeleptita de Dumnezeu Achilina a răspuns: „Totdeauna neamul jidovesc se abate din calea cea dreaptă, şi avându-şi sufletul orbit de răutate şi cerbicea învârtoşată, leapădă cele ce

sunt drepte şi adevărate. De aceea s-au lepădat de Acela care le-a făcut prea mult bine, dându-L lui Pilat, spre a fi răstignit pe Cruce".

Acestea grăindu-le adeseori fericita cu acele fecioare, Nicodim, unul din slugile antipatului, a auzit cele spuse şi, alergând la antipat, i-a spus că în acea cetate este o fecioară care nu se supune poruncilor împărăteşti pentru cinstirea zeilor, socotindu-i de nimic şi numindu-i diavoli; iar pe Altul oarecare, răstignit, îl propovăduieşte Dumnezeu şi întoarce şi pe celelalte fecioare de la părinteasca cinstire de zei. Acestea aflându-le antipatul, a trimis pe slujitori să prindă pe fericita fecioară. Deci Sfânta Muceniţă Achilina a fost prinsă spre pătimire în al doilea an al antipatiei lui Volusian şi al doisprezecelea an de la naşterea sa, şi a fost adusă la păgâneasca judecată.

Iar antipatul i-a zis mai întâi: „Oare tu te împotriveşti poruncilor împărăteşti şi amăgeşti pe alte fecioare ca să nu se supună zeilor noştri şi le îndemni să se închine Omului Cel răstignit? Au nu ştii că împăraţii au poruncit ca pe cei ce mărturisesc pe Iisus să-i dăm la tot felul de munci şi la pedeapsă cu moartea? Deci lasă şi tu pe Cel răstignit şi adu cinste şi jertfă zeilor celor fără de moarte, ca să nu ne sileşti să te dăm la munci". Fericita Achilina a răspuns: „O, antipate, de mă vei da la munci amare, îmi vei fi mijlocitor a căpăta cununa cea nestricăcioaşă, pe care aştept s-o iau de la Mântuitorul meu; de vreme ce pe El îl mărturisesc şi nu mă voi lipsi de Dânsul nicidecum, măcar de aş fi în cele mai cumplite munci. Pentru aceea nu zăbovi, ci scorneşte asupra mea tot felul de munci, ca să mă cunoşti că stau înaintea ta înarmată cu credinţă şi nu mă tem nici de tine, nici de muncile tale".

Iar Volusian a început a o îndemna cu cuvinte înşelătoare, zicând: „Te văd că eşti încă tânără, bineîncuviinţată şi frumoasă; deci mă milostivesc spre tine, pentru că de te voi da la munci, atunci îndată toate mădularele tale cele tinere se vor zdrobi; căci muncitorii sunt nemilostivi şi, după cumplitele munciri, te vor da la amara moarte şi te vor lipsi de tânără de viaţă, şi nu-ţi va ajuta Dumnezeul creştinesc pe care II mărturiseşti". Sfânta a răspuns: „Nu-mi trebuie milostivirea ta, căci, dacă ţi se pare că te milostiveşti spre mine, cu aceasta mai mult voieşti să mă vatămi; deoarece te sârguieşti să mă depărtezi de adevăratul Dumnezeu. Deci te rog să nu ai milă de mine, ci te arată mai aspru, ca, din răbdarea mea, să ştii că cei ce nădăjduiesc spre Hristos rămân nebiruiţi".

Deci văzând antipatul că nu poate nicidecum să întoarcă de la mărturisirea ei pe roaba lui Hristos, a poruncit să o bată peste faţă, zicându-i: „Iată începutul muncilor! Oare îţi sunt dulci şi bine primite?" Achilina a răspuns: „O, muncitorule fără de omenie, de vreme ce ai îndrăznit a bate faţa cea zidită după chipul lui Dumnezeu, apoi să ştii că nici Acela, al Cărui chip îl port, nu te va ierta în ziua judecăţii Sale". Judecătorul a spus: „Eu socotesc că marii noştri zei ţin în mâinile lor mântuirea a toată lumea, iar în veacul ce va veni aşijderea vor avea în stăpânirea lor mântuirea tuturor". Zicând aceasta, a poruncit la doi ostaşi să o dezbrace pe fecioară de hainele ei, să o întindă pe pământ şi să o bată fără de milă, zicând şi aceste cuvinte: „Achilino, unde este acum Dumnezeul tău de care ai zis că nu mă va ierta pe mine la judecata Sa? Să vină aici şi să te scoată din mâinile mele!"

După aceasta a poruncit celor ce o băteau să înceteze, şi a zis către fericita: „Achilino, ascultă-mă pe mine, cel ce te sfătuiesc de bine, lasă-ţi sălbăticia aceasta şi te depărtează de la eresul creştinesc, dacă voieşti să scapi de munci; pentru că cine a ieşit izbăvit din mâinile mele, nădăjduind spre Acela Care singur nu S-a izbăvit, fiind răstignit? Şi pe cine din cei ce-L cinstesc pe El l-au lăsat împăraţii noştri să trăiască?" Sfânta Achilina a răspuns la acestea: „O, prea cumplitule muncitor, socoteşti oare că simt muncile cele puse de tine asupra mea? Să ştii aceasta cu adevărat, că pe cât tatăl tău, diavolul, îţi dă meşteşugiri asupra mea, pe atât şi mai mult Dumnezeul meu îmi dă putere şi răbdare!"

Iar Volusian s-a mirat, văzând o vitejească mărime de suflet ca aceea a fericitei fecioare, apoi a zis: „Te las câteva zile să te gândeşti şi să te înţelepţeşti a te închina zeilor, pentru care vei dobândi şi viaţă pe pământ şi cinste vrednică de la împărat". Sfânta 1-a întrebat: „Câte zile îmi vei lăsa pentru aceasta?" Volusian a răspuns: „Atâtea câte vei voi tu". Achilina a zis: „Te rog pentru aceea ca să nu-mi laşi să mă gândesc nici o zi şi nici chiar un ceas, pentru că eu din copilărie am învăţat a mă închina la Unul Dumnezeu şi a alerga la Acela Care, petrecând la ceruri, caută spre pământ!"

Iar Volusian, văzând pe fecioară neschimbată în dragostea adevăratului Dumnezeu, a zis într-însul: „în zadar sunt sfaturile şi ostenelile mele". Şi aşa mâniindu-se antipatul, a poruncit ca să-i sfredelească capul ei prin urechi, cu ţepuşi de fier înroşite în foc. Şi după ce muncitorii au făcut aceasta, fierbinţeala focului i-a străbătut creierii ei şi îi curgeau creieri cu sânge pe nări. Iar fericita, aflându-se într-o pătimire ca aceea, se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce m-ai hrănit din pruncie şi mi-ai luminat gândurile cele ascunse ale inimii cu razele dreptăţii şi m-ai întărit pe mine cu puterea ta cea tare şi bărbătească, ca să pot sta împotriva vrăjmaşului diavol; Tu, Cel ce ai descoperit adâncurile înţelepciunii celei adevărate şi mari celor ce cred în Tine, săvârşeşte alergarea nevoinţei mele şi-mi fereşte nestinsă făclia fecioriei mele ca şi eu să intru împreună cu cele cinci fecioare înţelepte, în nejntinata Ta cămară, ca acolo să mă învrednicesc a Te slăvi pe Tine, împlinitorul durerilor mele".

Acestea grăindu-le Sfânta Muceniţă Achilina, a căzut ca o moartă, din pricina cumplitelor dureri. Iar antipatul, socotind-o că a murit, a poruncit ca, târând-o de acolo, să o arunce afară din cetate spre mâncarea câinilor, judecând-o pe dânsa nevrednică de îngroparea omenească, de vreme ce, defăimând poruncile împărăteşti, s-a lepădat de zeii romanilor. Şi astfel muceniţă a zăcut toată ziua aruncată în drum. Iar sosind miezul nopţii, îngerul Domnului a venit la fericita şi, atingându-se de dânsa, i-a zis: „Scoală-te şi fii sănătoasă şi, ducându-te, ceartă pe Volusian că el şi sfaturile lui sunt de nimic!" Atunci Sfânta Achilina îndată s-a sculat sănătoasă şi, lăudând pe Dumnezeu, zicea: „Mulţumescu-Ţi Ţie, Făcătorule al vieţii mele, Cel ce mi-ai dat sănătate şi din necurăţie ai izbăvit pe roaba Ta; că Tu, Doamne, mai înainte de veci ai fost, în veci vei petrece şi nu este alt Dumnezeu afară de tine. Deci cu smerenie mă rog Ţie, ca, după ce voi săvârşi nevoinţa pătimirii, la Tine să mă învrednicesc de cununa slavei Tale şi, îndulcindu-mă de adevăratele Tale făgăduinţe, să Te laud pe Tine împreună cu cetele sfinţilor Tăi, care au pătimit pentru Tine". Iar Domnul de sus i-a răspuns ei: „Vino, că îţi va fi ţie precum ai cerut!"

Auzind fericita aceasta, s-a veselit foarte mult şi a mers în cetate. Şi ajungând la porţile ei, îndată s-au deschis singure. Deci fericita a mers la palatele lui Volusian - pentru că o povăţuia pe ea îngerul Domnului; şi intrând acolo fără să fie oprită de cineva, a stat înaintea antipatului pe când el dormea. Iar antipatul, deşteptându-se din somn şi văzând-o pe ea stând înaintea sa, s-a înspăimântat şi, chemând pe servitorii săi, le-a zis: „Cine este aceasta care stă înaintea ochilor mei?" Iar ei, aducând lumânări, au zis: „Aceasta este cu adevărat Achilina, care, fiind moartă după bătăile cele multe, ai poruncit să fie aruncată afară din cetate spre mâncarea câinilor". Acestea auzindu-le antipatul, mai mult s-a înspăimântat şi a poruncit ca, luând-o pe ea, să o păzească până dimineaţa. Iar după ce s-a făcut ziuă, a adus-o pe ea înaintea judecăţii sale şi a întrebat-o: „Oare tu eşti Achilina? "

Sfânta a răspuns: „O, om fără de lege! La ochii inimii tale fiind orbit de tatăl tău, diavolul, oare nici cu ochii cei trupeşti nu vezi? Eu sunt Achilina, roaba Domnului, şi stau în faţa ta". Iar antipatul, ştergându-şi ochii cu mâna, a rămas întru nepricepere şi zicea întru sine: „Dacă n-a murit când i-am găurit capul şi când i-am scos creierii, ce fel de munci pot să o vatăme pe ea?"

Spunând aceasta, a poruncit să o taie, zicând: „Pe Achilina, apărătoarea necuratului eres creştinesc, cea tânără cu anii, dar mare fermecătoare, care nu a cinstit pe zeii cei fără de moarte şi nici nu s-a supus împărăteştilor porunci, pe aceea noi ne-am ostenit mult a o pleca de la o nebunie ca aceasta, dar n-am putut să o întoarcem. De aceea, după multe munci, care nu s-au atins câtuşi de puţin de acea fermecătoare, poruncim ca, scoţând-o afară din cetate, să i se taie capul".

O osândă de moarte ca aceasta luând fericita fecioară, a mers afară din cetate, la locul cel de tăiere, la care ajungând, a cerut voie un ceas să se roage lui Dumnezeu. Deci, ridicându-şi ochii spre cer, zicea: „Doamne Dumnezeul meu, Atotputernice, mulţumesc Ţie că mi-ai arătat sfârşitul pătimirii mele. Pe Tine Te slăvesc, Dumnezeul meu şi făcătorul tuturor, că nu în deşert mi-am săvârşit măsura alergării mele. Te binecuvintez pe Tine, Ziditorule a toate, că pe muncitor l-ai ruşinat, iar pe mine mă învredniceşti cununii celei nestricăcioase. Deci primeşte în pace sufletul meu, ca, lăsând pe cele pământeşti, să câştig pe cele cereşti". Astfel rugându-se fericita, i-a venite un glas din cer, zicându-i: „Vino, fecioară aleasă, ceea ce ai călcat mânia muncitorului şi ai sfărâmat boldul diavolului prin nevoinţa ta, primeşte răsplătirea cea gătită ţie".

Acest glas venind de sus spre dânsa mai înainte să-şi ridice călăul sabia spre grumazul său, sfânta muceniţă a lui Hristos a adormit desăvârşit cu somn de moarte. Iar călăul, chiar văzând că muceniţă îşi dăduse sufletul său, nu a trecut cu vederea porunca antipatului, ci a tăiat cu sabia capul cel mort al fericitei fecioare şi a curs din rană lapte în loc de sânge. Iar creştinii care erau acolo, luând moaştele ei cele mai scumpe decât mărgăritarul, ungându-le cu aromate de mult preţ şi învelindu-le cu pânze subţiri şi noi, le-au îngropat în mormânt, cu cinste, în cetatea Vivlos; iar de la mormântul ei se dădeau bolnavilor multe tămăduiri întru slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel împreună slăvit cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL PROOROC ELISEI
(14 iunie)

Sfântul Prooroc Elisei era de neam din cetatea Avelmeula şi fiul lui Safat, care se trăgea din seminţia lui Ruvim. El de la naştere s-a arătat mare făcător de minuni; pentru că o junincă de aur din Silom, căreia israelitenii, care se întorseseră spre închinarea de idoli, îi aduceau jertfele lor şi i se închinau ca unui Dumnezeu; acea junincă fiind fără de suflet, în ceasul naşterii lui Elisei a mugit aşa de tare, încât s-a auzit până la Ierusalim glasul ei.

De acest lucru minunându-se toţi foarte mult, un preot oarecare, fiind plin de Duhul Sfânt, a zis: „Astăzi s-a născut un mare prooroc al lui Dumnezeu, care va strica pe idolii cei cioplіţi şi va sfărâma pe cei puternici". Iar după ce Elisei s-a făcut bărbat desăvârşit, îşi petrecea viaţa sa în curăţia fecioriei, pentru a fi mai plăcut lui Dumnezeu. El a fost chemat la proorocie în acest fel: Elisei ara pământul cu douăsprezece perechi de boi, iar Sfântul Prooroc Ilie era în muntele Horeb, vorbind cu Dumnezeu. Şi i-a poruncit Dumnezeu lui Ilie să se ducă şi să ungă prooroc în locul său pe Elisei. Şi ducându-se Sfântul Ilie, a găsit pe Elisei arând, şi, punând cojocul său pe dânsul, i-a spus voia Domnului şi 1-a numit să fie prooroc. Deci i-a poruncit să meargă după dânsul, iar Elisei, lăsând îndată toate, era gata să urmeze cu osârdie Sfântului Ilie, proorocul lui Dumnezeu; dar 1-a rugat să-i poruncească să se ducă acasă, ca să fie binecuvântat de tatăl şi de maica sa. Şi Ilie i-a poruncit să se ducă. Iar el, ducându-se, a luat o pereche de boi cu care ara singur şi, înjunghiindu-i, a tăiat şi plugul de lemn şi făcând foc cu el, a fript carnea şi a pus-o înaintea oamenilor şi a prietenilor care s-au întâmplat acolo şi, ospătându-i, a luat binecuvântare de la tatăl său şi de la mama sa; apoi a alergat în urma lui Ilie şi-i slujea, învăţând de la dânsul vederea multor taine ale lui Dumnezeu.

Astfel s-a făcut prooroc, cu darul lui Dumnezeu, nu mai puţin decât Sfântul Ilie, povăţuitorul şi învăţătorul său. Iar când Dumnezeu a voit să ia pe robul Său Ilie în vifor de foc cu căruţa sa spre cer şi să-1 mute în Rai, Ilie a poruncit lui Elisei să-i spună lui ce dar voieşte să ceară de la Dumnezeu, pe care să-1 mijlocească Sfântul Ilie cu rugăciunea sa. „Cere, a zis el, ce vrei să-ţi fac, mai înainte până ce nu voi pleca de la tine". Iar Elisei nu a cerut oarecare lucruri vremelnice, pământeşti, că nu-i trebuia nimic pe pământ, căci lăsase toate pentru Dumnezeu; ci, fiind sărac cu duhul şi cu lucrul, n-a cerut nici sănătate trupului, nici lungime de zile, pentru că nu dorea petrecere lungă în această viaţă vremelnică; ci, aşteptând să moştenească viaţa cea veşnică, a cerut îndoit darul Sfântului Duh, care era în Sfântul Ilie: „Să fie, zicea el, Duhul cel din tine îndoit în mine", adică darul proorociei şi al facerii de minuni, ca pe oamenii cei rătăciţi de la Dumnezeu şi duşi în urma idolului Baal să-i înveţe cu cuvântul proorocesc, iar cu facerea de minuni să întărească cele grăite şi să-i întoarcă iarăşi la Dumnezeul cel adevărat.

Deci el şi-a câştigat cererea, pentru că Ilie a grăit către dânsul: „Dacă mă vei vedea când voi fi luat de la tine, ţi se va împlini dorinţa". Pe când mergeau şi vorbeau, s-a văzut înaintea lor o căruţă cu cai de foc. Şi s-au despărţit amândoi şi Ilie a fost luat cu vifor spre cer. Iar Elisei, văzându-1 că se depărtează de la el, a strigat: „Părinte, părinte, carul lui Israel şi caii lui!" Şi n-a mai văzut Elisei căruţa aceea de foc care luase pe Sfântul Ilie, că se dusese în înălţime, departe de la ochii lui; apoi a început a plânge după dânsul, ca după părintele său, rupându-şi hainele. Şi a căzut cojocul de la Sfântul Ilie, din înălţime, lăsându-se lângă

dânsul; iar el l-a luat spre mângâierea necazului său şi spre semnul duhului cel îndoit câştigat de la Ilie, şi îl avea la el ca o vistierie scumpă sau ca o cinstită porfiră împărătească. Prin acel cojoc, ca şi Ilie mai înainte, a făcut această minune: voind să treacă râul Iordan, a lovit apa cu cojocul şi aceea s-a despărţit în două şi Elisei a trecut ca pe uscat.

Văzând aceasta fiii proorocilor care petreceau în Ierihon, au zis unul către altul: „Iată duhul lui Ilie se odihneşte peste Elisei". Apoi, venind, i s-au închinat lui. Iar Sfântul Elisei s-a dus la Ierihon, voind să petreacă acolo câtăva vreme; şi oamenii cetăţii au zis către dânsul: „Stăpâne, viaţa cetăţii noastre este bună, precum o vezi; însă apele sunt rele, de aceea şi pământul este neroditor". Sfântul Elisei a zis către dânşii: „Aduceţi-mi un vas nou de apă şi turnaţi sare într-insul". Făcând oamenii aceasta, el a luat vasul, s-a dus la izvoarele apelor, a turnat sarea acolo şi a zis: „Aşa grăieşte Domnul: Tămăduit-am apele acestea şi de acum nu va mai fi dintr-însele moarte şi nerodire". Şi s-au tămăduit apele Ierihonului după cuvântul lui Elisei. După aceasta Sfântul Elisei s-a dus de la Ierihon în cetatea Betel, întru care poporul lui Israel se lepădase de Dumnezeu şi se închina idolilor.

Şi dacă s-a apropiat de cetate, copiii cei mici care ieşiseră din cetate să se joace, văzând că vine sfântul prooroc, care era pleşuv la cap, au început a-l batjocori, zicând: „Hai, pleşuvule, hai!" Iar sfântul, trecând de dânşii, s-a uitat înapoi şi, văzându-i că alergau în urma lui şi strigau aceeaşi batjocură, i-a blestemat în numele Domnului. Atunci au ieşit din dumbravă două ursoaice şi au sfâşiat patruzeci şi doi dintr-înşii, iar ceilalţi abia au scăpat fugind în cetate. Proorocul lui Dumnezeu a adus asupra acelor copii această pedeapsă cu dreaptă judecată, pe de o parte pedepsind şi tăind batjocora lor, ca nu venind în vârstă bărbătească să fie mai răi cu obiceiul; iar pe de alta, făcând răsplătire părinţilor lor pentru închinarea de idoli şi învăţându-i ca să-şi crească copiii cu pedepsire, ca să ştie să se teamă de Dumnezeu şi să cinstească cu cucernicie pe slujitorii Lui. De aici sfântul s-a dus la muntele Carmelului şi de acolo s-a întors în Samaria.

In vremea aceea s-au ridicat israelitenii cu război împotriva moabitenilor, pentru o pricină ca aceasta: împăratul moabitenilor, al cărui pământ era foarte bogat şi avea cirezi de dobitoace, dădea dajdie împăratului lui Israel, în toţi anii, o sută de mii de miei şi o sută de mii de berbeci cu lâna lor. Iar murind Ahab, împăratul lui Israel, Mosa, împăratul moabitenilor, s-a depărtat de Israel şi a încetat a mai da dajdia obişnuită.

Atunci Ioram, fiul lui Ahab, cel ce împărăţea peste Israel în Samaria şi care ţinea de păgânătatea tatălui său, a adunat puterea oştilor sale, chemând în ajutor şi pe plăcutul lui Dumnezeu, Iosafat, împăratul Iudeii din Ierusalim, şi luând asemenea şi pe împăratul Edomului, cel ce era sub mâna lui. Iar după rânduiala lui Dumnezeu, era în rândul ostaşilor şi Sfântul Prooroc Elisei. Şi mergând cei trei împăraţi şapte zile cu ostile lor, nu aveau apă pentru ei şi pentru dobitoacele lor şi toţi slăbiseră de sete. Iar Ioram, împăratul lui Israel, a zis cu suspine: „Ne-a adunat pe noi Domnul, trei împăraţi, ca să ne dea în mâinile lui Moab". Iar împăratul Iudeii, Iosafat, a zis: „Oare nu este aici între ostaşi vreun prooroc al Domnului, ca prin el să întrebăm pe Domnul?" Şi o slugă a împăratului lui Israel a răspuns: „Este Elisei, fiul lui Safat, care a fost sluga proorocului Ilie şi care turna apă pe mâinile lui". Iar împăratul Iosafat a grăit despre Elisei: „într-acel bărbat este Cuvântul Domnului".

Deci toţi aceşti trei împăraţi au mers la Sfântul Elisei şi l-au rugat să se roage Domnului, şi i se va descoperi lui despre ei. Sfântul Elisei a zis către împăratul Ioram: „Mergi la proorocii lui Ahab, tatăl tău, şi ai mamei tale, Isabela, şi îi întreabă pe ei, să-ţi spună de cele ce vă vor fi vouă". Iar Ioram a zis cu smerenie către el: „Oare pentru aceasta ne-a adunat pe noi Domnul, ca să ne dea în mâinile lui Moab?" Elisei i-a zis lui: „Viu este Domnul puterilor, Căruia îi stau înainte, că de n-aş fi cinstit pe împăratul Iosafat, plăcutul lui Dumnezeu, n-aş fi ţinut seamă de tine şi nici n-aş fi căutat spre tine, care eşti închinător de idoli. Dar să aduceţi la mine un cântăreţ".

Atunci ei au adus un cântăreţ, anume Levit, care ştia a cânta bine psalmii lui David. Şi cântând Levit cântările psalmilor, s-a făcut mâna Domnului, adică Duhul Sfânt, peste Elisei şi a zis: „Săpaţi acum păraie şi gropi adânci, că aşa zice Domnul: Nu veţi vedea nici vânt, nici ploaie, iar râurile şi gropile se

vor^umple de apă şi veţi bea voi şi oamenii voştri şi dobitoacele voastre! încă şi pe Moab îl va da Domnul în mâinile voastre şi veţi birui puterea lui; veţi strica toate cetăţile cele tari, veţi tăia toţi pomii cei roditori şi veţi astupa cu pietre şi ţărână toate izvoarele de apă, şi veţi pustii tot pământul moabitenilor".

Şi aceste cuvinte prooroceşti s-au împlinit întocmai; fiindcă a doua zi, în vremea jertfei pe care Iosafat, dreptcredinciosul împărat al Ierusalimului, o aducea în toate dimineţile lui Dumnezeu prin mâinile preoţilor, au văzut toate popoarele că prin porunca lui Dumnezeu curgea apă pe calea Edomului; şi a curs mai întâi în tabăra lui Iosafat, apoi şi în celelalte, încât se umplură de apă toate gropile, pâraiele şi văile, şi s-a udat tot pământul acela de apă. Deci, bând toţi şi răcorindu-se cu apa aceea, au mers asupra lui Moab; şi au lovit ostile lui cu mare rană, robind şi pustiind tot pământul acela - după cuvântul proorocului lui Dumnezeu -, şi s-au întors cu veselie la locurile lor.

După aceasta, o văduvă oarecare, care fusese soţia unuia din fiii proorocilor, a strigat către Elisei: „Robul tău şi bărbatul meu, pe care tu îl ştii bine că a fost rob şi temător de Domnul, a murit; şi acum vine un datornic la care bărbatul meu s-a îndatorat mult, şi nimic nu poate să ia de la mine, fiind săracă; deci acela voieşte să ia în robie pe cei doi fii ai mei, pe care, în mângâierea văduviei mele, îi am ca pe lumina ochilor". Astfel striga acea femeie către proorocul lui Dumnezeu. Unii zic că femeia aceea a fost soţia proorocului Avdie, care a fost rânduitor al casei lui Ahab şi care a ascuns o sută de prooroci ai lui Dumnezeu dinaintea sabiei împărătesei Isabela, hrănindu-i la vreme de foamete şi cheltuind cu ei toată averea sa. Acela a fost nevoit să se împrumute şi, murind, a lăsat femeia şi copiii în grija lui Dumnezeu, poruncindu-le să aibă nădejde neîndoită către Domnul. Iar Sfântul prooroc Elisei, având milă de dânsa şi de fiii săi, i-a zis: „Ce voieşti să-ţi fac? Spune-mi ce ai în casa ta?" Iar ea i-a zis: „Nu este nimic în casa roabei tale, decât numai puţin untdelemn într-un vas". Şi a zis sfântul către dânsa: „Du-te acasă şi cere de la vecinii tăi multe vase goale şi, închizându-te în casă cu fiii tăi, toarnă din untdelemnul pe care-1 ai prin toate vasele şi le vei avea pline".

Deci ducându-se, femeia a făcut aşa. A cerut vase şi ducându-le în casă, a închis uşa după sine şi a turnat din vasul său în cele împrumutate; iar fiii ei, apropiindu-se, îi dădeau vasele; astfel că untdelemnul nu lipsea din vasele ei şi curgea ca dintr-un izvor. Iar după ce s-au umplut toate vasele, a zis femeia către fiii ei: „Acum nu mai este nici un vas gol", şi untdelemnul a încetat să curgă. Şi alergând femeia cu bucurie, a spus aceasta omului lui Dumnezeu. Şi a zis către ea Elisei: „Du-te şi vinde untdelemnul şi plăteşte datoriile celor ce ţi-au împrumutat; iar din untdelemnul rămas să te hrăneşti tu cu fin tăi".

Intr-o zi, Sfântul Prooroc Elisei trecea prin cetatea Soman, şi acolo 1-a oprit o femeie cinstită, ca să mănânce pâine în casa ei; deci acea femeie a ospătat pe omul lui Dumnezeu cu osârdie. Iar proorocul Elisei de multe ori umbla prin cetatea aceea, când mergea de la Carmel la Iordan, sau de la Galgala la Ierihon, sau se întorcea de acolo la Carmel; şi se abătea să mănânce pâine la casa acelei femei, pentru că era evlavioasă şi îmbunătăţită. Şi a zis acea femeie către bărbatul său: „Am cunoscut că acel om al lui Dumnezeu, care trece adeseori prin cetatea aceasta, este sfânt. Deci să-i facem un foişor mic şi să-i punem pat şi masă, şi scaun, şi sfeşnic, ca, abătându-se din drum la noi, să-şi aibă odihna sa". Deci s-a făcut astfel; aşa că Sfântul Prooroc Elisei găzduia acolo de câte ori i se întâmpla să meargă în cetatea aceea.

Iar într-o vreme, omul lui Dumnezeu, odihnindu-se într-acel foişor ce era făcut pentru dânsul, se gândea în sine cu ce ar putea mulţumi pe acea femeie primitoare de străini; pentru că vedea bunătatea ei cea mare. De aceea a zis către Ghehazi, sluga sa: „Cheamă pe şunamiteanca aceasta la mine". Şi chemând-o pe ea sluga, omul lui Dumnezeu a zis către dânsa: „Minunată primire de oaspeţi ne-ai făcut nouă! Deci cu ce să-ţi răsplătim ţie? Nu ai vreo trebuinţă de ajutor la împărat sau la vreun boier sau la voievod?" Atunci ea a răspuns: „Eu nu am nici un fel de nevoie; pentru că eu petrec în pace în poporul meu!" Iar după ce a ieşit de la dânsul femeia, sfântul a zis către Ghehazi: „Cu ce să mulţumim pe această femeie pentru facerile ei de bine?" Iar Ghehazi a zis către dânsul: „Iată, ei nu au copii, iar bărbatul ei este bătrân; deci roagă-te lui Dumnezeu pentru dânsa ca să-i dea ei un moştenitor".

Atunci plăcutul lui Dumnezeu a făcut rugăciune fierbinte pentru dânsa către Dumnezeu şi, primind încredinţare, a zis către sluga sa: „Cheamă la mine iarăşi pe şunamiteanca". Deci a chemat-o pe ea sluga

şi omul lui Dumnezeu a zis către dânsa: „La anul pe această vreme vei zămisli un fiu!" Iar ea, închinându-se, a zis: „Mă rog ţie, stăpânul meu, nu mă amăgi pe mine, roaba ta!" Iar sfântul o sfătuia să creadă cuvântul cel nemincinos. După aceea femeia a zămislit şi, împlinindu-se vremea, a născut un fiu şi îl hrănea pe el. Iar pruncul crescând, într-un an, la vremea secerişului a ieşit la tatăl său şi la secerători; şi, zăbovind puţin acolo, a zis către tatăl său: „Mă doare capul!" Atunci tatăl a zis slugii sale: „Du-1 pe el la maică-sa". Şi a zăcut copilul pe genunchii maicii sale până la amiază, şi a murit. Atunci dânsa, luând copilul mort, s-a suit cu el în foişorul proorocului şi 1-a pus pe pat, apoi ieşind, a închis uşa. Şi chemând pe bărbatul său, nu i-a spus nimic despre moartea fiului lor, ci 1-a rugat pe el, zicând: „Trimite cu mine o slugă şi o asină, ca să alerg la omul lui Dumnezeu în Carmel şi îndată mă voi întoarce".

Şi a zis către dânsa bărbatul ei: „Pentru ce vrei să te duci la dânsul, ca acum nu este lună nouă, nici sâmbătă - pentru că în acele zile se aduna poporul la Sfântul Prooroc Elisei, pentru preamărirea lui Dumnezeu şi pentru învăţătură. Atunci femeia a zis: „Măcar că nu este nici sâmbătă, nici lună nouă, însă eu mă voi duce". Şi s-a dus cu sârguinţă. Iar pe când se apropia de muntele Carmelului, omul lui Dumnezeu a cunoscut venirea ei şi a zis lui Ghehazi: „Iată, vine şunamiteanca; aleargă întru întâmpinarea ei şi zi-i: «Pace este ţie?»" Iar Ghehazi întâmpinând-o pe ea, i-a zis: „Pace este ţie? Pace este bărbatului tău? Pace este pruncului tău?" Iar ea a zis: „Pace". Deci femeia, alergând la Sfântul Elisei, a căzut înaintea lui şi s-a apucat de picioarele lui. Iar Ghehazi s-a apropiat de ea, vrând să o dea în lături. Dar Elisei i-a zis: „Las-o pe ea, că sufletul ei este întristat acum; şi Domnul a tăinuit de mine supărarea ei şi nu mi-a spus-o".

Atunci femeia a zis: „Au doar am cerut eu fiu de la domnul meu? Au nu tu singur, domnul meu, mi l-ai dăruit pe el de la Dumnezeu, iar eu ţi-am zis: «Nu mă amăgi pe mine roaba ta»? Iată dar că fiul meu acum a murit!" Omul lui Dumnezeu s-a umilit pentru dânsa şi a poruncit lui Ghehazi să ia toiagul lui, să alerge degrab şi să-1 pună peste pruncul cel mort. Dar mama pruncului, nemulţu-mindu-se cu aceasta, a zis către sfântul prooroc: „Viu este Domnul şi viu este sufletul tău, că nu mă voi duce de la tine". Deci Sfântul Elisei, sculându-se, a mers în urma ei; iar Ghehazi, apucând înainte, a pus toiagul pe faţa pruncului, dar nu era în el nici glas, nici suflare.

Atunci Ghehazi, întorcându-se, a întâmpinat pe omul lui Dumnezeu şi i-a spus lui că nu s-a sculat pruncul. Deci ajungând în cetate Sfântul Prooroc Elisei, s-a dus la casa femeii şi s-a suit în foişor, unde pruncul cel mort era pus pe patul lui. Deci intrând înăuntru Sfântul Elisei, a închis uşa şi s-a rugat Domnului, după aceea s-a suit şi s-a culcat peste prunc, şi punându-şi gura sa peste gura lui, ochii săi peste ochii lui, mâinile sale peste mâinile lui, gleznele sale peste gleznele lui, şi suflând peste dânsul, s-a încălzit trupul pruncului. Apoi, sculându-se proorocul şi umblând prin odaie încoace şi încolo, iarăşi s-a suit şi s-a aplecat peste prunc de şapte ori, şi astfel şi-a deschis pruncul ochii.

Apoi Elisei, chemând pe Ghehazi, i-a zis lui: „Cheamă la mine pe şunamiteanca". Şi Ghehazi a chemat-o pe ea, iar Elisei a zis către dânsa: „Ia-ţi pe fiul tău". Şi a căzut femeia la picioarele omului lui Dumnezeu şi, închinându-se lui până la pământ, a luat pe fiul său viu, bucurându-se şi lăudând pe Dumnezeu.

După aceea, proorocul lui Dumnezeu, Elisei, sculându-se de acolo, s-a dus la Galgala, pe unde, de demult, poporul israelitean a intrat în pământul făgăduinţei, trecând râul Iordanului. Şi zăbovind Sfântul Elisei în Galgala multă vreme, a fost în pământul acela foamete mare, iar fiii proorocilor, care erau ucenicii lui, petreceau lângă dânsul, urmând vieţii lui celei plăcute lui Dumnezeu, întru curăţie şi necâştigare, după asemănarea călugărilor celor din Legea nouă.

Iar petrecerea omului lui Dumnezeu cu ucenicii lui era la un loc osebit şi liniştit. Şi a zis unuia din slugile sale: „Să pui o căldare mare pe foc şi să fierbi fiertură fiilor proorocilor", căci erau ca la o sută de bărbaţi. Şi ieşind unul dintre dânşii să adune verdeţuri sălbatice, a aflat un rod sălbatec asemenea cu strugurii, care se numea colocuntidi, amar fără de măsură - pentru aceea unii l-au numit pe acela fierea pământului. încă este şi vătămător sănătăţii omului rodul acela, deşi se foloseşte în doctorii; iar de ar mânca cineva dintr-însul peste măsură, moare.

Iar acela care 1-a adunat, neştiind puterea cea vătămătoare a rodului acela, a cules haina sa plină şi a turnat în căldare, ca să fiarbă. Şi după ce fiertura aceea a fost pusă înaintea fiilor proorocilor şi au început a mânca din ea, au simţit amărăciunea împreună cu vătămarea, şi au strigat către sfântul, zicând: „în căldare este moarte, omule al lui Dumnezeu!" Şi nu au mai mâncat, pentru că nu le era cu putinţă. Iar Sfântul Elisei le-a poruncit să toarne în căldare puţină făină - nu pentru aceea, ca să gonească vătămarea aceea cu făină, ci ca să ascundă facerea lui de minuni -, şi s-a îndulcit fiertura aceea, iar vătămarea s-a prefăcut în doctorie, încât toţi mâncând s-au săturat şi au rămas sănătoşi.

După aceea a venit la proorocul lui Dumnezeu oarecare bărbat iubitor de Dumnezeu din cetatea Valsalisa şi a adus 20 de pâini din orzul pe care 1-a secerat întâi. Şi a poruncit Elisei, omul lui Dumnezeu, să pună pâinile acelea înaintea celor ce vieţuiau împreună cu dânsul; iar sluga lui a zis către el: „Aceste puţine pâini nu ajung la o sută de bărbaţi". Iar sfântul i-a zis: „Pune-le înaintea lor să mănânce, că aşa zice Domnul: Vor mânca şi le va prisosi". Şi aşa a fost. Au mâncat şi s-au săturat o sută de bărbaţi şi au rămas multe fărâmituri, după cuvântul Domnului cel zis prin gura proorocilor.

In zilele acelea, era la împăratul Siriei un boier din cei puternici, adică voievod a toate puterile ostăşeşti, cu numele Neeman, mare bărbat înaintea stăpânului său, viteaz şi bine norocit în războaie; însă era foarte lepros, încât nu se găseau doctori ca să-1 poată tămădui. Odată au ieşit din Siria nişte ostaşi voinici şi au răpit o fată tânără din pământul lui Israel şi au adus-o pe ea femeii lui Neeman, voievodul lor. Acea tânără auzind de la părinţii săi despre Sfântul prooroc Elisei şi despre minunile cele mari ale lui Dumnezeu, care se făceau cu rugăciunile lui, a zis stăpânei sale, căreia îi slujea: „Dacă stăpânul nostru s-ar duce la Elisei, proorocul lui Dumnezeu cel din Samaria, i-ar fi lui bine, că acela l-ar curaţi de boală".

Iar femeia lui Neeman i-a spus bărbatului său cuvintele acelei copile, zicând: „Acestea îmi spune tânăra, care este din pământul lui Israel". Atunci Neeman s-a dus la împăratul său şi 1-a rugat să-1 lase să se ducă pentru tămăduire în pământul lui Israel, în Samaria, la proorocul lui Dumnezeu. Iar împăratul nu numai că nu 1-a oprit să se ducă acolo, dar i-a dat şi o scrisoare din partea lui către Ioram, împăratul lui Israel, fiul lui Ahab. Atunci Neeman a luat zece talanţi de argint, şase mii de galbeni şi zece rânduri de haine frumoase pentru schimbat, ca toate acestea să le dăruiască omului lui Dumnezeu. Şi s-a dus în pământul lui Israel şi a dat împăratului Ioram scrisoarea de la împăratul său, în care era scris astfel: „Când vei primi această scrisoare a mea, să ştii că am trimis la tine pe Neeman, sluga mea, ca să-1 cureţi de lepra lui".

Iar împăratul lui Israel, Ioram, citind scrisoarea împăratului Siriei, s-a mâhnit foarte tare şi şi-a rupt hainele, zicând: „Oare eu sunt Dumnezeu ca să pot omorî şi să fac viu, de a trimis el la mine pe acest bărbat lepros să-1 curăţ? De aici puteţi vedea, că acesta caută pricini cu mine, ca să poată ridica război asupra mea".

Şi aflând Sfântul Prooroc Elisei de aceasta, că împăratul s-a supărat şi şi-a rupt hainele, a trimis la dânsul, zicând: „împărate, pentru ce te mâhneşti şi ţi-ai rupt hainele? Să vină Neeman la mine şi să cunoască că în Israel este proorocul lui Dumnezeu! Şi a mers Neeman cu caii şi cu caretele, şi a stat lângă uşile casei lui Elisei; iar sfântul a trimis pe sluga sa să-i spună: Du-te şi te scaldă de şapte ori în Iordan, că ţi se va curaţi trupul şi te vei vindeca de lepră". Deci Neeman s-a mâniat şi s-a dus, zicând: „Eu credeam că va ieşi afară şi, stând lângă mine, va chema numele Dumnezeului său, va pune mâna pe rănile mele şi îmi va curaţi lepra; însă el îmi porunceşte să mă duc la Iordan. Nu sunt oare mai bune râurile Damascului, Avana şi Farfara, decât Iordanul şi decât toate apele lui Israel ca să mă spăl într-însele şi să mă curăţ?" Zicând aceasta, a plecat mânios din Samaria. Dar slugile l-au sfătuit să nu calce porunca proorocului lui Dumnezeu, zicându-i: „Dacă ţi-ar fi grăit proorocul vreun cuvânt mare, n-ai fi făcut porunca lui? Iar acum el ţi-a spus să faci numai acest lucru mic: «Să te speli în Iordan şi te vei curaţi», şi tu nu voieşti să asculţi?"

Atunci Neeman a primit sfatul slugilor sale şi, apropiindu-se de râul Iordan, s-a dat jos din caretă, s-a afundat în Iordan de şapte ori, după cuvântul omului lui Dumnezeu, şi s-a făcut trupul lui ca de copil, curăţindu-se de stricăciune; apoi s-a întors iar la Sfântul Elisei împreună cu toată tabăra lui. Şi stând Neeman înaintea sfântului, a zis: „Acum am cunoscut că nu este Dumnezeu în tot pământul, fără numai în

Israel. Deci primeşte de la robul tău aceste daruri pe care ţi le-am adus". Şi Neeman voia să-i dea proorocului lui Dumnezeu aurul, argintul şi hainele. Iar Sfântul Elisei i-a zis: „Viu este Domnul, Căruia îi stau înainte, că nu voi lua nimic". Şi Neeman silea pe prooroc sa ia cele aduse; însă el nu 1-a ascultat, nici nu a luat nimic. Atunci Neeman a zis către dânsul: „Dacă nu voieşti să iei nimic de la mine, atunci dă-mi tu mie, robului tău, pământ cât voi putea duce cu două perechi de catâri, ca, ducându-1 la casa mea, să fac din el altar Domnului Dumnezeului lui Israel; căci de acum robul tău nu va mai aduce jertfe şi arderi întregi la alţi zei, ci numai Unuia Dumnezeului cel adevărat". Iar Sfântul Elisei nu 1-a oprit să ia ce a cerut şi 1-a eliberat cu pace.

Şi ducându-se Neeman de la Elisei, omul lui Dumnezeu, Ghehazi, sluga sfântului, a zis în sine: „Iată, stăpânul meu a făcut hatâr lui Neeman Sirianul, neluând nimic din darurile aduse! Viu este Domnul, că voi alerga în urma lui şi voi lua ceva!" Şi sculându-se Ghehazi, a alergat după Neeman şi, văzându-1 acela că vine în urma lui, s-a întors din caretă spre întâmpinarea lui. Şi i-a zis Ghehazi: „Pace ţie!" Asemenea i-a răspuns şi Neeman: „Pace!" Iar Ghehazi a zis: „Stăpânul meu m-a trimis la tine, zicând: Iată, acum au venit la mine de la muntele lui Efrem doi tineri din fiii proorocilor; să dai pentru ei un talant de argint şi două perechi de haine". Şi a zis Neeman: „Iată doi talanţi de argint şi hainele." Şi a pus Neeman doi talanţi în două pungi şi două perechi de haine şi le-a dat la două slugi ale sale pe care le-a trimis cu Ghehazi.

Şi venind Ghehazi seara când se întuneca la locul său cu acele lucruri, le-a luat din mâinile slugilor şi, slobozindu-i, le-a ascuns în casa sa. Apoi el singur s-a dus şi a stat în faţa stăpânului său. Iar Sfântul Elisei a zis către dânsul: „De unde ai venit, Ghehazi?" El a răspuns: „Nu a umblat robul tău nicăieri". Sfântul Elisei a zis către dânsul: „Oare inima mea nu a umblat cu tine şi nu a văzut cum s-a întors bărbatul din careta lui în întâmpinarea ta, cum ai luat de la dânsul argintul şi hainele? Oare cu acel argint voieşti să cumperi grădini, saduri de măslini, vii, oi, boi, slugi şi slujnice? Pentru aceasta, lepra lui Neeman să se lipească de tine şi de seminţia ta în veci!" Şi a plecat Ghehazi din faţa lui Elisei înleproşat ca zăpada.

Intr-o vreme, fiii proorocilor au zis către Elisei: „Iată, locul unde petrecem noi în preajma ta este strâmt. Deci să mergem acum la Iordan, să luăm de acolo fiecare bărbat câte o bârnă şi să ne facem locaşuri, ca să petrecem acolo". Sfântul le-a zis: „Mergeţi". Iar unul i-a zis cu blândeţe: „Părinte, să mergi şi tu cu slugile tale!" Iar omul lui Dumnezeu, sculându-se, a mers cu ei. Şi ajungând la Iordan, tăiau lemnele; iar unul din ei, pe când tăia o bârnă, fierul a ieşit din coadă şi a căzut în apă. Acela a strigat: „O, Domnul meu, acest topor l-am împrumutat de la altul!" Omul lui Dumnezeu a întrebat: „Unde a căzut fierul?" Iar acela i-a arătat locul şi sfântul a tăiat un lemn şi 1-a aruncat acolo în apă, şi fierul a ieşit deasupra. Şi a zis sfântul către tăietor: „Ia-1 tu singur". Iar el, întinzându-şi mâna, 1-a luat.

Atât de mare era puterea acestui sfânt bărbat, încât şi greutatea cea firească a fierului putea să o prefacă într-o uşurătate ca aceea, ca securea de fier să plutească deasupra apei, ca o frunză căzută din copac. El vedea şi pe cele depărtate, ca şi cum s-ar face aici înaintea ochilor. Pentru că, de multe ori, împăratul Siriei luptându-se împotriva lui Israel, se sfătuia cu slugile sale, zicând: „Să trecem prin cutare sau cutare loc şi să pândim pe împăratul lui Israel". Iar Sfântul Elisei, văzând mai înainte aceea, trimitea la împăratul lui Israel, zicând: „Fereşte-te să mergi prin cutare loc, căci acolo pândesc sirienii!" Iar împăratul trimitea acolo să ştie de este adevărat. Deci, înştiinţându-se că este aşa, se păzea cu dinadinsul şi, trimiţând pe ostaşii săi, năvălea fără de veste asupra sirienilor şi-i bătea.

Iar aceasta a fost nu o dată, nici de două ori, ci de mai multe ori. Deci s-a tulburat sufletul împăratului Siriei de lucrul acesta, şi a chemat pe slugile sale şi le-a zis: „Pentru ce nu-mi spuneţi cine este cel care înştiinţează tainele mele împăratului lui Israel şi mă dă în mâinile lui?" Şi unul din slugile lui a zis: „Stăpânul meu, împărate, nu de la noi se face aceasta, ci proorocul Elisei cel din Israel spune împăratului său toate cuvintele, orice ai grăi în ascuns în cămara ta", împăratul Siriei a zis: „Mergeţi ca să aflaţi unde este proorocul acela ca, trimiţând oastea, să-1 aduc pe el la mine". Ei i-au răspuns: „El acum petrece în Dotaim". Şi a trimis împăratul acolo cai, căruţe şi putere mare şi, sosind noaptea, a înconjurat cetatea. Iar dimineaţa, sculându-se sluga lui Elisei, a ieşit şi, iată, puterea sirienilor înconjurase cetatea cu mulţime de cai şi căruţe.

Atunci sluga a zis către Elisei: „O, stăpâne, ce vom face?" Sfântul Elisei a răspuns: „Nu te teme, căci mai mare putere este cu noi decât cu ei". Şi s-a rugat Elisei lui Dumnezeu şi a zis: „Doamne, deschide acum ochii slugii tale, ca să vadă puterea Ta!" Şi a deschis Dumnezeu ochii slugii şi a văzut muntele plin de cai şi de căruţe de foc împrejurul lui Elisei; şi a ieşit Sfântul Elisei cu sluga sa din cetate împotriva sirienilor. Şi aceia veneau spre dânsul. Deci Elisei s-a rugat Domnului şi a zis: „Pedepseşte, Doamne, cu orbirea, pe acest neam!" Şi Domnul i-a pedepsit cu orbirea, după cererea lui Elisei. Şi a zis Elisei către ei: „Nu este aceasta calea, nici nu este aceasta cetatea la care mergeţi; ci veniţi după mine şi eu vă voi duce la bărbatul acela pe care-1 căutaţi". Deci i-a dus în Samaria şi, după ce au intrat în Samaria, Elisei s-a rugat, zicând: „Doamne, deschide-le ochii, ca să vadă unde sunt". Iar Domnul le-a deschis ochii şi au văzut că sunt în mijlocul Samariei. Şi împăratul s-a înştiinţat de ei şi i-a văzut. Atunci el a întrebat pe Elisei: „Părinte, oare porunceşti să-i lovesc cu bătaie?" Sfântul a răspuns: „Să nu-i ucizi, căci nu tu i-ai adus pe ei aici, nici nu i-ai robit cu armele tale! Ci dă-le lor hrană şi băutură ca să mănânce şi să bea şi după aceea trimite-i la stăpânul lor". Deci împăratul le-a dat spre ospătare bucate multe şi ei au mâncat şi au băut şi s-au dus liberi la împăratul lor, iar după aceea nu au mai încercat să vină din Siria în pământul lui Israel.

După aceasta, trecând multă vreme, Venedad, împăratul Siriei, ridicând război împotriva lui Ioram, împăratul lui Israel, a adunat toată oastea sa şi, venind, a înconjurat Samaria, cetatea de scaun a împăraţilor lui Israel, unde era şi Sfântul prooroc Elisei. în cetate a fost atunci foamete mare, încât oamenii cei săraci îşi mâncau şi copiii lor. Iar odată împăratul lui Israel umblând pe zidul cetăţii, o femeie a strigat la el, zicând: „Impăratul meu, mântuieşte-mă pe mine!" Iar împăratul i-a răspuns: „De nu te va mântui Domnul, apoi eu cum te voi mântui pe tine? Oare din arie sau din călcătoare îţi voi da hrană? însă spune: ce-ţi trebuie?" Iar ea a început a se plânge împotriva prietenei sale, zicând: „Această femeie mi-a zis: «Dă-mi mie pe fiul tău, fiind prunc, să-1 mâncăm astăzi, iar mâine îl vom mânca pe al meu!» Deci am fript pe fiul meu şi l-am mâncat. Iar doua zi am zis: «Dă pe fiul tău să-1 mâncăm!» Iar ea a ascuns pe fiul ei!" Când a auzit împăratul cuvintele acelei femei, şi-a rupt hainele şi s-a mâniat foarte asupra proorocului lui Dumnezeu, Elisei, căci cu sfatul său 1-a oprit pe el, ca să nu se supună împăratului Siriei şi să nu dea cetatea în mâinile lui; ci să aştepte ajutor de la Dumnezeu. Şi a zis împăratul: „Aceasta să-mi facă mie Dumnezeu şi aceasta să-mi adauge, dacă capul lui Elisei va mai fi la locul lui!" Şi îndată a trimis pe un călău ca să taie capul proorocului.

Iar omul lui Dumnezeu şedea în casa sa şi bătrânii lui Israel şedeau cu el. Şi a zis sfântul către bătrâni: „Au nu ştiţi că împăratul Ioram, fiul ucigaşului Ahab, care a ucis fără de vină pe Navutia, acela a trimis pe călău ca să vină să-mi taie capul? Deci întăriţi bine uşile şi nu-1 lăsaţi aici, până ce va veni după el însuşi stăpânul lui, care 1-a trimis. Ascultaţi, oare nu se aude sunetul picioarelor stăpânului său în urma lui?" Grăind sfântul acestea, împăratul a ajuns pe acel călău trimis; căci îndată s-a căit de acel cuvânt al său şi a alergat degrabă el însuşi în urma trimisului, ca să nu se săvârşească acea poruncă rea a lui; pentru că ştia că Elisei proorocul este sfânt şi nevinovat şi este de bună trebuinţă împărăţiei lui Israel, căci la mulţi a făcut mult bine. Şi venind împăratul la proorocul lui Dumnezeu, a zis: „Iată, atâta răutate s-a pornit de la Domnul asupra noastră, încât nu ştiu ce să mai aştept de la El? Deci voi da cetatea împăratului Siriei şi mă voi închina lui, ca să nu murim cu toţii de foame; pentru că este mai bine să fim robi lui, decât să pierim de foame, împotrivindu-ne".

Iar Sfântul Prooroc Elisei a zis către împărat şi către toţi cei ce erau acolo: „Ascultaţi cuvântul Domnului. Aşa grăieşte Domnul: Mâine, în ceasul acesta, în părţile Samariei măsura de făină de grâu va fi un siclu, şi două măsuri de orz vor fi un siclu". Şi a răspuns voievodul pe a cărui mână se sprijinea împăratul, şi a zis către Elisei: „De ar deschide Dumnezeu jgheaburile cereşti şi tot nu ar fi aşa precum grăieşti!" Iar Elisei i-a zis: „Iată, tu vei vedea aceasta cu ochii tăi; însă din pâinea aceea nu vei mânca". Şi potolindu-se puţin împăratul, s-a dus la palat.

In noaptea aceea, rugându-se Elisei, proorocul lui Dumnezeu, pentru eliberarea cetăţii, Domnul a trimis tulburare în tabăra sirienilor; pentru că le-a făcut auzit un zgomot de armă şi glas de cai, şi glas de puteri mari, şi au zis unul către altul: „Iată, împăratul lui Israel a ridicat acum asupra noastră pe împăratul Heteului şi pe împăratul Egiptului, şi au venit asupra noastră cu puterea lor". Deci s-au umplut sirienii de

frică mare şi au zis: „Să fugim de aici". Şi, sculându-se noaptea cu împăratul lor, au fugit lăsând corturile, caii, catârii şi toate cele ce erau în tabăra lor, scăpând numai sufletele lor.

In noaptea aceea, patru bărbaţi leproşi şedeau lângă porţile cetăţii şi ziceau unul către altul: „Pentru ce noi aşteptăm să murim şezând aici? De vom intra în cetate, vom muri de foame, pentru că acolo este foamete. De vom sta aici, asemenea vom muri; deci să intrăm în tabăra sirienilor şi, de ne vor lăsa vii, apoi vii vom fi; iar de ne vor omorî, apoi vom muri şi nu vom răbda mai multă rea pătimire în viaţa aceasta, căci este mai bine să murim de sabie decât de foame". Astfel sfătuindu-se, s-au sculat şi au intrat în tabăra sirienilor, fiind noapte. Şi intrând în tabără, n-au aflat nici un om; şi trecând până în mijloc, n-au văzut pe nimeni şi s-au mirat. După aceea au intrat într-un cort unde au mâncat, au băut şi au luat de acolo aur, argint şi haine pe care le-au ascuns.

Şi iarăşi întorcându-se, au intrat în alt cort şi au luat de acolo ce au voit şi cât au putut să ducă şi le-au ascuns. Apoi au zis între ei: „Nu facem bine acum, pentru că ziua aceasta este zi de bună vestire, iar noi tăcem. Şi de vom petrece până la lumina dimineţii, ne vom afla vinovaţi păcatului; deci să mergem în cetate să spunem şi în casele împărăteşti". Şi ducându-se la porţile cetăţii, au spus păzitorilor: „Am intrat în tabăra sirienilor şi n-am aflat acolo nici un om, nici glas de om, decât numai caii şi catârii legaţi, şi corturile cu toate bogăţiile ce sunt într-însele". Iar portarii ce păzeau au spus aceasta în casele împărăteşti. Şi sculându-se împăratul noaptea, a zis către slugile sale: „Eu vă voi spune meşteşugul sirienilor, pe care ei acum ni l-au făcut nouă. Ei au înţeles că noi suntem flămânzi; deci, ieşind din conacul lor, s-au ascuns în sat, zicând: «Ei vor ieşi din cetate flămânzi şi îi vom prinde vii, după aceea vom intra în cetatea lor».

Iar slugile au sfătuit pe împărat să trimită ca să afle adevărul. Şi a trimis împăratul lui Israel doi călăreţi care, intrând în tabără şi neaflând pe nimeni, au alergat în urma sirienilor până la Iordan. Şi toată calea aceea era plină de haine şi de arme pe care le aruncaseră sirienii, fugind de frică.

Şi întorcându-se trimişii, au spus împăratului şi la toată cetatea tot ce văzuseră. Atunci, ieşind tot poporul, au jefuit toate corturile sirienilor şi a fost măsura de grâu un siclu şi două măsuri de orz iarăşi un siclu, după cuvântul Domnului. Iar împăratul a pus pe voievodul cel mai înainte zis, pe ale cărui mâini se odihnea, spre a păzi porţile cetăţii. Iar pe când acela voia să îndrepteze poporul să nu se îngrămădească la porţi, 1-a călcat poporul şi a murit, precum a zis omul lui Dumnezeu, Elisei; pentru că acel voievod n-a crezut Cuvântul lui Dumnezeu, cel zis prin gura proorocului, pentru îndestularea pâinii, ci a răspuns împotrivă, zicând: „Măcar şi jgheaburile cereşti de ar deschide Domnul, tot nu va fi aşa".

Şi era minunat acest mare plăcut al lui Dumnezeu şi în alte fapte şi daruri proorocești, precum se scrie pe larg în cărţile împăraţilor. O foamete de şapte ani, ce era să fie în pământul lui Israel, a spus-o mai înainte. Moartea lui Venadad, împăratul Siriei, a ştiut-o mai înainte, iar lui Azail i-a spus mai înainte despre luarea împărăţiei Siriei. Pe Iehu, unul din boierii lui Israel, 1-a uns la împărăţie şi 1-a ridicat spre pierderea casei lui Ahab, cea urâtă de Dumnezeu şi închinătoare de idoli; acela a şi ucis pe doi împăraţi închinători de idoli, pe Ioram al lui Israel şi pe Ohozie al Iudeei, nepotul împăratului Iosafat, care, neurmând unchiului său, s-a abătut la păgânătate. A ucis încă şi pe Izabela, acea spurcată femeie a lui Ahab şj mama lui Ioram. A ucis şi pe toţi slujitorii lui Baal şi pe vrăjitori. în toate acestea avea ajutor binecuvântarea şi rugăciunile Sfântului Prooroc Elisei.

După moartea lui Iehu a împărăţit în Israel Ioahaz, fiul lui, apoi Ioaş, nepotul lui Iehu. Pe vremea împărăţiei aceluia, s-a îmbolnăvit de moarte în Samaria omul lui Dumnezeu, Elisei, fiind la adânci bătrâneţi. Şi a venit la dânsul Ioaş, regele lui Israel, spre cercetare şi, plângând deasupra lui, a zis: „Părinte, părinte, carul lui Israel şi caii lui!" Şi i-a zis Elisei: „Ia un arc şi o săgeată şi deschide fereastra cea dinspre răsărit, încotro se află Siria, şi pune o săgeată în arcul cel întins". Şi a făcut împăratul aceasta; iar proorocul lui Dumnezeu, punându-şi mâinile sale pe ale împăratului, a zis: „Dă drumul săgeţii spre Siria". Şi împăratul a făcut aşa. Iar proorocul a zis: „Această săgeată este mântuirea Domnului şi vei birui pe sirieni". Şi iar a zis împăratului: „Ia un arc şi nişte săgeţi!" Şi împăratul a luat. Şi a zis către el proorocul: „Loveşte în pământ". Şi a lovit împăratul de trei ori şi a stat. Atunci s-a scârbit asupra lui omul

lui Dumnezeu si a zis: „Dacă ai fi lovit de cinci sau de şapte ori, ai fi călcat Siria până în sfârşit, iar acum o vei birui numai de trei ori".

Astfel proorocind Sfântul Elisei, a murit şi s-a îngropat cu cinste. Dar nu numai în viaţă a făcut multe minuni, ci şi după moarte era făcător de minuni; pentru că în acelaşi an s-a întâmplat un lucru ca acesta: Dus fiind un mort la îngropare în cetatea Samariei, deodată ostaşii de la Moab au năvălit tâlhăreşte în pământul acela. Iar îngropătorii, văzând de departe pe ostaşi venind, au aruncat pe acel mort în mormântul lui Elisei şi au fugit în cetate. Şi căzând trupul celui mort, s-a atins de oasele lui Elisei şi îndată a înviat şi a stat pe picioarele sale; apoi, ieşind din groapă, a alergat în cetate. Astfel a preamărit Dumnezeu pe plăcutul său şi după moarte, pentru care lucru se cuvine Dumnezeului nostru de la toţi slavă, cinste şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL IERARH METODIE, PATRIARHUL CONSTANTINOPOLULUI (14 iunie)

Metodie, arhiereul lui Hristos, era de neam din părţile Siciliei. Din tinereţe a primit viaţa călugărească şi a sporit în multe fapte bune, iar pe vremea împărăţiei lui Leon Armeanul, luptătorul împotriva icoanelor, pe scaunul patriarhiei Constantinopolului fiind Prea Sfinţitul Nichifor, Sfântul Metodie avea rânduiala de apocrisiarh şi a fost trimis de patriarhul Nichifor la papa Romei pentru trebuinţele bisericeşti. Şi a zăbovit acolo mult, deoarece răucredinciosul împărat Leon a izgonit de pe scaun pe Prea Sfinţitul Nichifor, iar în locul lui a ridicat pe cel de un gând cu dânsul, pe ereticul Teodot milesianul, cel cu porecla Casiter.

Iar după ce au pierit împăratul Leon şi mincinosul patriarh Teodot, Sfântul Metodie s-a întors din Roma cea veche în Roma cea nouă şi, având rânduiala preoţiei, slujea Domnului întru cuvioşie şi dreptate, nevoindu-se totdeauna împotriva eresului luptării de icoane, care într-acea vreme se întinsese foarte mult, pentru că după Leon Armeanul a luat împărăţia Mihail, supranumit Valvos sau Travlos, de acelaşi eres cu dânsul, iar scaunul patriarhiei din Constantinopol se ţinea de cei necredincioşi. Deci fericitul Metodie suferea multă osteneală, luptându-se cu ereticii, înfruntându-i şi biruindu-i; de aceea era chinuit în legături şi în temniţă de răucredinciosul împărat, precum încredinţează despre aceasta Zonara grecul, care spune că Mihail Travlos, măcar că la începutul împărăţiei sale s-a arătat bun, căci pe mulţi părinţi care au fost surghiuniţi de Leon Armeanul pentru cinstirea icoanelor, i-a iertat de pedeapsă şi din legături le-a dat drumul; însă, nu după multă vreme, lepădând acea făţarnică facere de bine, şi-a dat pe faţă răutatea sa şi a început a prigoni pe cei dreptcredincioşi şi, afară de mulţi alţii care au fost munciţi, s-a sculat cu mânie asupra Sfântului Metodie şi a lui Eftimie, arhiepiscopul Sardiei. Deci pe Eftimie 1-a izgonit, pentru că cinstea sfintele icoane, iar pe Metodie 1-a închis în temniţa din Crit.

Acelaşi Zonara scrie despre împăratul acela cât era de rău cu credinţa; căci Mihail Travlul urma întru toate lui Copronim, fiind supus jidovilor, şi poruncea să se postească sâmbăta, iar învierea morţilor nu credea că este. De aceea, bunătăţile cele ce vor să fie le defăima şi râdea de sfinţii prooroci. încă zicea că nu sunt diavoli. Păcatele spurcate trupeşti nu le socotea ca păcate v iar pe Iuda vânzătorul îl socotea că este mântuit, socotindu-1 sfânt. înţelepciunea Scripturilor îi era foarte urâtă şi nu lăsa pe oameni să-şi dea copiii la învăţătura cărţii, ca să nu se vădească nebunia lui de cei ce ştiu puterea şi tainele dumnezeieştilor Scripturi; căci voia ca toţi să urmeze rătăcirii lui, întru neştiinţă şi fără de carte. Acestui rău-credincios împărat se împotrivea foarte tare Sfântul Metodie, ca un preaînţelept şi iscusit în dumnezeiasca Scriptură, în dogmele credinţei celei drepte şi în rânduiala Sfinţilor Părinţi; de aceea era chinuit ca un mărturisitor al adevărului, nu numai cu legături şi cu temniţă, ci şi cu bătăi.

Iar după moartea lui Mihail Travlul, împărăţia grecească a luat-o fiul său, Teofil, care, precum a fost moştenitor al scaunului părintesc, tot aşa a fost şi al credinţei sale celei rele, şi a muncit pe mulţi pentru dreapta cinstire a sfintelor icoane. El însă iubea înţelepciunea Sfintei Scripturi şi şcolile cele pustiite din Constantinopol le-a înnoit, poruncind ca iarăşi să se înveţe carte în ele. Tot el a eliberat pe Sfântul

Metodie, precum scrie despre aceasta istoricul grec Mihail Glicas: „Dumnezeu a scos din legăturile cele întunecoase pe Metodie cu oarecare închipuire nouă şi minunată; căci Teofil iubind înţelepciunea Scripturii şi îndeletnicindu-se adeseori la citirea cărţilor, a aflat oarecare carte greu de înţeles şi nu a putut să tâlcuiască cele scrise într-însa. Atunci cineva dintre ai săi i-a spus că nu este între oameni altul care să poată tâlcui cu înlesnire cărţile cele greu de înţeles, decât Metodie cel închis în temniţa din Crit. Şi îndată împăratul a trimis şi a scos din legături pe Sfântul Metodie. Deci, văzându-1 şi vorbind cu el, 1-a cunoscut că este bărbat înţelept şi, lăsându-1 liber, îl avea pe el în cinste".

Iar după ce sfântul a câştigat libertate, iarăşi se lupta cu ereticii, învăţându-i să dea sfintelor icoane cinstea şi închinăciunea cea vrednică. Astfel, iarăşi a pornit spre mânie pe cei potrivnici şi chiar împăratului i se aducea de ştire despre aceasta, şi se tulbura cu mânie asupra sfântului, însă 1-a răbdat până la o vreme.

Intr-acea vreme, grecii au avut un război cu saracinii şi era nevoie ca însuşi împăratul să meargă la război. Deci, mergând împăratul în tabără, a luat cu dânsul şi pe Sfântul Metodie; pe de o parte ca şi cum l-ar fi luat pentru rugăciune, iar pe de alta, pentru vorbele şi întrebările din Sfintele Scripturi, ce le făcea cu dânsul, pe care Sfântul Metodie lesne le dezlega. De fapt însă împăratul 1-a luat cu el pentru că se temea ca, rămânând singur sfântul în Constantinopol, să nu facă tulburare în popor şi sculare împotriva celor ce nu se închină sfintelor icoane; căci cuviosul era iubit poporului, ca un bărbat sfânt, învăţător şi iscusit nu numai în lucrurile cele duhovniceşti, ci şi în ocârmuirea cetăţii.

De aceea împăratul, nelăsându-1 pe el singur în cetate, 1-a luat cu dânsul printre ostaşi. Iar după ce, cu îngăduinţa lui Dumnezeu, ismaelitenii au biruit pe greci şi au sfărâmat toată puterea lui Teofil, încât abia a scăpat singur şi cu puţină oaste, atunci mânia sa asupra Sfântului Metodie, ţinută în inimă, a dat-o pe faţă. Pentru că rău credinciosul împărat zicea: „De aceea ne-a lăsat pe noi Dumnezeu să fim biruiţi de vrăjmaşi pentru că printre noi se află închinători de idoli!" Astfel grăind ticălosul, numea sfintele icoane idoli. La acestea grăindu-i Sfântul Metodie împotrivă, îi zicea: „Pentru aceea s-a mâniat Domnul împotriva creştinilor, fiindcă este necinstit de dânşii în sfânta Sa icoană, şi de aceea a îngăduit ca să fie călcaţi de vrăjmaşi". Atunci împăratul, umplându-se de mânie, i-a dat multe bătăi şi 1-a trimis la surghiunie într-o insulă oarecare.

Acolo a poruncit să-1 închidă împreună cu doi tâlhari într-un mormânt săpat adânc în pământ în chip de peşteră, şi să nu-1 lase să vadă lumina zilei. Deci Metodie fiind viu, petrecea ca un mort în şanurile pământului, ca şi Iona în pântecele chitului şi mulţumea lui Dumnezeu. Şi a fost pus un pescar oarecare să-i dea mâncare foarte puţină, atât cât să nu moară de foame, ci să i se lungească viaţa, ca astfel să pătimească cât mai mult în mormântul acela.

In acea vreme, Teofil a muncit pe doi sfinţi mărturisitori, Teodor şi Teofan, pentru cinstirea sfintelor icoane şi, însemnându-le feţele cu scrisori de fier, i-a trimis în surghiun. Deci, fiindu-le calea alături de insula în care Sfântul Metodie şedea închis în mormânt, s-au întâlnit din întâmplare în cale cu pescarul care îl hrănea pe cel legat şi au aflat de la el toate cele întâmplate Sfântului Metodie. Dar de vreme ce nu era cu putinţă a se vedea cu dânsul, căci erau cumpliţi cei ce îi duceau pe ei, i-au trimis prin acel pescar o scrisoare cu aceste mici stihuri aşa: Către cel viu şi mort, care în mormânt sade, Ca un pământesc, pe cele de sus părţi le înconjoară. Cei ferecaţi, celui ce poartă legături Ii scriu, avându-şi feţele însemnate.

Citind Sfântul Metodie acea scrisoare şi aflând încă şi din povestirile pescarului de acei sfinţi purtători de chinuri, s-a mângâiat cu duhul şi a mulţumit lui Dumnezeu, Care i-a întărit într-o nevoinţă ca aceasta. Deci le-a răspuns înapoi prin următoarele rânduri:

Celor scrişi sus în cartea cea neuitată, Din care fiecare este cu faţa însemnată, Pe legăturile acelora, le sărută cel legat, Care, viu, mai înainte de moarte, este îngropat.

Sfântul Metodie a petrecut în acea închisoare de mormânt până la moartea lui Teofil. Şi după ce pe mortul acela 1-a luat înăuntrul său mormântul lui, atunci pe acest viu mort 1-a dat mormântul afară la lume, precum chitul 1-a aruncat pe Iona din pântece. După aceea, viteazul mărturisitor a văzut iar lumina zilei şi

şi-a deschis gura spre mărturisirea dreptei credinţe, după ce moartea a întunecat ochii lui Teofil cu ţărâna mormântului şi, gura hulitoare a aceluia închizând-o în mormânt, i-a făcut tăcere limbii lui celei bârfitoare. Apoi, după moartea lui Teofil, a luat împărăţia Mihail al treilea, fiul lui; dar împărăţia o îndrepta maica lui, Teodora, fiind prea tânăr împăratul Mihail, fiul ei. Aceasta primind cârmuirea împărăţiei, întâi a început a se îngriji de pacea Bisericii lui Hristos, care era foarte tulburată de luptătorii împotriva sfintelor icoane; pentru că începând din zilele împăratului Leon Isaurul până la moartea lui Teofil, au trecut 120 de ani în care icoana lui Hristos fiind călcată şi batjocorită de creştini, foarte mult se mânia şi se întărâta Hristos Dumnezeu şi îngăduia nu puţine răutăţi asupra împărăţiei creştineşti, pentru că, în acei ani, multe ţări creştineşti au fost robite saracinilor, care le-au luat în stăpânirea lor.

Pe vremea aceea, împărăţia grecească şi cea romană s-au împărţit în două, pentru că la început împăratul grecesc al Constantinopo-lului - Roma cea nouă - stăpânea şi Roma cea veche, deci Răsăritul şi Apusul era îndreptat de un sceptru, adică de împăratul grecesc, iar pentru înmulţirea eresului luptătorilor de icoane şi pentru vărsarea sângelui mărturisitorilor celor fără de număr ai dreptei credinţe, care erau munciţi cumplit de luptătorii de icoane, Apusul s-a despărţit de stăpânirea împăraţilor greceşti şi şi-a pus alt împărat. Deci împăratul grecesc a rămas a stăpâni numai ţara grecească singură şi nici pe aceea întreagă, deoarece Sfânta Cetate a Ierusalimului cu Palestina, cu Siria, cu Arabia, şi Egiptul cu părţile de sub stăpânirea lui, au căzut sub stăpânirea saracinilor.

Toate acestea veniseră de la Dumnezeu pentru păcatele creştinilor, care se abătuseră de la dreapta credinţă, căzuseră în eresuri şi călcau sfintele icoane. Deci privind şi socotind acestea, dreptcredincioasa şi plina de înţelegere împărăteasă Teodora, cea de Dumnezeu insuflată, s-a sârguit să piardă din împărăţia creştinească acel blestemat eres al luptătorilor împotriva icoanelor; iar dreptcredincioasa cinstire a sfintelor icoane s-o întoarcă ca pe o prea frumoasă podoabă Miresei lui Hristos, Sfintei Biserici, şi astfel să întărească dreapta credinţă. Deci a poruncit ca îndată să elibereze pe toţi mărturisitorii dreptei credinţe din legături şi din temniţe şi de la pedeapsă, ca să vină în Constantinopol la sinod şi să ducă cu cinste cuviincioasă sfintele icoane în Bisericile lui Dumnezeu.

In vremea aceea a fost scos şi Sfântul Metodie din închisoarea mormântului său. Iar de vreme ce atunci era pe scaunul patriarhiei -ca o urâciune a pustiirii la locul cel mai de cinste - mincinosul patriarh Ioan, cel numit Anie, ereticul şi fermecătorul, acela care fusese ridicat la scaunul patriarhiei de împăratul Teofil; iar Sfinţii Părinţi nu voiau să aibă împărtăşire cu dânsul, pentru aceea, la început, dreptcredincioasa împărăteasă 1-a izgonit pe acel patriarh de la scaunul patriarhiei, ca pe un vier sălbatic de la vie, adică de la Biserica lui Hristos.

Şi a fost ales la patriarhie, cu bunăvoinţa lui Dumnezeu, acest sfânt mărturisitor şi mucenic Metodie, şi a fost ridicat la scaun cu mare bucurie de întregul popor dreptcredincios. Această ridice re a lui, după alegerea lui Dumnezeu, mai mult decât după cea omenească, s-a încredinţat mai înainte că se va face, prin proorocia Cuviosului Ioanichie cel Mare, de care lucru se scrie astfel în viaţa lui: Evstratie, egumenul mănăstirii Avgarov, a întrebat odată pe Cuviosul Ioanichie: „Părinte, până când vor fi călcate sfintele icoane şi nu se vor da Bisericii, iar prigonitorii se vor înmulţi şi turma lui Hristos o vor răpi ca nişte fiare sălbatice?" Sfântul Ioanichie a răspuns: „Frate, să mai aştepţi puţin şi vei vedea puterea lui Dumnezeu. Pentru că va lua ocârmuirea bisericească un oarecare Metodie cu numele. Acela o va îndrepta pe ea prin duhul dumnezeiesc, eresurile le va pierde şi cu dogmele ortodoxe va întări Biserica şi va aduce alinare şi unire la un gând; iar pe cei potrivnici îi va smeri dreapta Celui Preaînalt".

Această proorocie a Cuviosului Ioanichie s-a împlinit la Sfântul Metodie, căci, după moartea lui Teofil, a fost numit patriarh al Constantinopolului, fiind vrednic de o dregătorie ca aceea, ca unul ce era stâlpul cel tare al dreptei credinţe, întărirea cea neclătită a evlaviei, ostaşul lui Hristos cel împodobit cu mucenicie, cel mai înainte însemnat de Dumnezeu spre acea mare arhierie şi de bărbatul cel înaintevăzător mai înainte înştiinţat. Acesta, cu împărăteasa Teodora cea dreptcredincioasă, a adunat în Constantinopol sinod de Sfinţi Părinţi şi a întărit dogmele cele ortodoxe ale sfântului şi marelui a toată lumea al şaptelea Sinod, care s-a adunat mai înainte în Niceea, pe vremea împărăţiei lui Constantin şi a Irinei, împotriva

luptătorilor de icoane. Iar pe cei ce se împotriveau la acele dogme aşezate la al şaptelea Sinod a toată lumea, i-a dat anatemei a doua oară.

Deci, veselind cu totul Ortodoxia, a împăcat tulburarea bisericească, şi, prefăcând în alinare toată furtuna şi învăluirea, a adus icoanele în Biserica Domnului cu mare dănţuire, în cea dintâi Duminică a Sfântului Marelui Post al Paştelui. Şi s-a făcut bucurie nu numai în Constantinopol, ci în toată partea cea de sub cer, oriunde se afla dreapta credinţă cea creştinească.

Şi biruind pretutindeni dreapta credinţă şi toţi creştinii dănţuind duhovniceşte, se rupeau de zavistie inimile acelora, în care era înrădăcinat eresul luptării împotriva icoanelor. Unul ca acela era Anie, mincinosul patriarh Ioan, cel zis mai înainte, care a fost lepădat de pe scaun, şi fratele lui, Arsavar, cel ce avea în palatul împărătesc rânduiala de patriciu, şi alţii oarecare, unii din boierii cei cu dregătorii, iar alţii din rânduiala mai mică. Aceia, nepricepându-se ce să facă, socoteau în sine cum ar putea să aducă hulă asupra prea sfinţitului Metodie.

Deci Anie a îndemnat pe o oarecare femeie de un gând cu dânsul - nu din cele de rând, ci din cele strălucite, pentru că fiul ei a fost voievod în Smirna - şi a năimit-o cu mult aur, ca, mergând la împărăteasă şi la ispravnicii cei ce erau puşi lângă împăratul cel tânăr, să le spună că Metodie, noul patriarh, a păcătuit cu ea. Aceasta au scornit-o ticăloşii, socotind că, dacă îl vor necinsti, se va duce în popor veste rea şi nume hulit despre dânsul şi atunci ei vor putea cu înlesnire ca şi învăţătura lui şi sfintele icoane iarăşi să le hulească pe faţă. Deci, ducându-se acea femeie la împărăteasă şi la boierii cei puşi lângă împăratul cel tânăr, a spus acel lucru, aducând plângere împotriva sfântului şi nevinovatului bărbat. Şi ca să i se creadă minciuna ca un adevăr, acea femeie vărsa lacrimi din ochi, ca şi cum ar fi fost silită de noul patriarh Metodie.

Atunci toţi s-au minunat de acel lucru şi s-au smintit; deci îndată s-a lăţit această veste prin toată cetatea, şi se tulburau cei dreptcredincioşi, iar cei răucredincioşi se bucurau şi dănţuiau. Unii batjocoreau pe cei dreptcredincioşi şi, ocărându-i, le ziceau: „Iată ce fel de patriarh aveţi şi unuia ca acesta urmaţi!" Iar Prea Sfinţitul Metodie, auzind unele ca acelea, se minuna de unde i-a venit acea năpastă. Insă, având conştiinţa curată, se bucura cu duhul de ispita cea fără de vină; dar a fost şi cuprins de mare mâhnire pentru sminteala poporului celui atât de mult şi pentru batjocorirea aceea care se făcea la toţi cei dreptcredincioşi de la cei răucredincioşi.

Deci ce a făcut Metodie, marele arhiereu, bărbatul nevinovat cu mâinile şi curat cu inima, care şi-a păzit fără de prihană curăţia trupului său din pântecele maicii sale? Vrând el ca nu atât pe sine să se curăţească de pâra cea mincinoasă, ci mai mult să ridice sminteala din Biserică şi să astupe gurile cele mincinoase ale ereticilor, a gândit ca, deşi era cu ruşine, să-şi descopere boala cea tăinuită a trupului său, care până atunci nu era ştiută de nimeni, şi să arate şi să dovedească cum că nu putea el să facă amestecarea păcatului cea trupească. Deci, trimiţând la palatul împărătesc, a cerut judecată dreaptă, care să cerceteze faptele între el şi femeia aceea.

Şi stând înainte la judecata feţelor celor cinstite, neavând ce să grăiască altceva afară de nevinovăţia sa şi nevrând să se sfădească cu femeia cea fără de ruşine, a lepădat ruşinea cea firească şi cuviincioasă unui om ca acela - fiind silit de primejdia zisă -, şi în faţa tuturor şi-a descoperit haina până la goliciune, arătându-şi locul cel tăinuit al trupului cu totul cuprins de vătămare. Atunci toţi au cunoscut că era mincinoasă clevetirea acelei femei; pentru că au văzut că era cu neputinţă unui om atât de bolnav să se amestece cu păcatul trupesc. Deci îndată s-au bucurat dreptcredincioşii şi s-a ridicat ocara de la fiii dreptei credinţe şi s-a pierdut sminteala din Biserică. Iar pe cei răucredincioşi i-a cuprins ruşinea şi s-au astupat gurile lor cele hulitoare; iar durerea s-a întors la capul lor şi batjocorirea lor spre ruşinarea şi defăimarea lor înşişi.

Iar Prea Sfinţitul Patriarh Metodie, fiind întrebat de acei cinstiţi judecători, prin ce întâmplare i s-a făcut lui acea boală, el n-a tăinuit lucrul acela, pe care până atunci nu-l spusese nimănui, ci descoperind acea durere a sa, a descoperit şi pricina durerii, şi a răspuns: „Când am fost trimis de Prea Sfinţitul Patriarh

Nichifor la papa, zăbovind acolo, mi-a venit de la ispititorul trupului - îngerul satanei - o poftă foarte mare spre păcatul trupesc şi o grozavă aprindere a mădularelor, încât mult mă luptam ziua şi noaptea cu patima aceea, muncindu-mă cu postul, cu privegherea şi cu tot felul de osteneli omorâtoare.

Şi dacă am văzut că nu se depărtează de la mine acea patimă, socotindu-mă aproape de cădere, m-am aruncat cu lacrimi înaintea Sfântului Apostol Petru, încredinţându-mă în ajutorul lui şi cerând uşurare de la dânsul, ca el, cu puterea darului său pe care îl primise de la Dumnezeu, să-mi uşureze patima şi să mă izbăvească de războiul cel trupesc, ca să nu mă lase să-mi spurc trupul meu cel sfinţit spre curăţie. Şi adormind eu puţin întru acea grijă, mi s-a arătat Sfântul Apostol Petru şi cu dreapta sa s-a atins de părţile cele tăinuite ale trupului meu. Din această atingere am simţit o durere, ca şi cum a ars cu foc acel loc şi am suspinat foarte tare. Iar apostolul mi-a zis: «De acum nu vei mai simţi mai mult război de la păcatul cel trupesc». Iar eu îndată deşteptându-mă, m-am aflat că primisem această vătămare şi acest fel de boală precum vedeţi".

Auzind aceasta judecătorii de la sfântul, s-au umilit şi au judecat că este nevinovat păcatului. Iar pe femeia aceea au poruncit s-o muncească, ca să afle de la cine a fost îndemnată să clevetească de rău pe arhiereul lui Dumnezeu, cel nevinovat şi curat. Şi îndată au stat de faţă muncitorii ca să ia pe acea femeie spre muncire. Iar ea, văzând sabia trasă, locul pregătit şi toiege cu ghimpi ascuţiţi, s-a temut foarte şi, mai înainte de a o munci, a spus adevărul, arătând pe nume pe toţi cei ce au îndemnat-o şi au năimit-o pe ea, spunând şi aurul ce i se dăduse de îndemnătorii ei şi în ce loc este pus în casa ei.

Atunci judecătorii au trimis slugi credincioase la casa ei, care mergând, au găsit aurul la locul acela, în care a spus ea şi l-au adus la judecători. Şi au hotărât judecătorii dreaptă judecată împotriva acelei femei şi împotriva îndemnătorilor ei, ca să fie pedepsiţi cu moartea.

Dar Prea Sfinţitul Patriarh Metodie, fiind fără de răutate, credincios şi adevărat următor al Domnului său, n-a lăsat să se facă aceea şi i-a eliberat, nu numai de la moarte, ci şi de la bătăile ce li se cuveneau, punând asupra lor numai această pedeapsă, ca în toate sărbătorile mari să meargă, cu rânduială şi cu lumânări aprinse, de la biserica Vlaherna, a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, la biserica sobornicească a Sfintei Sofia şi, stând lângă uşile bisericeşti, să-şi primească anatema în urechile lor.

Atunci au tăcut gurile ereticeşti cele hulitoare, iar eresul luptătorilor de icoane din Constantinopol s-a pierdut până la sfârşit, cu darul lui Dumnezeu, cu rugăciunile şi cu sârguinţa cea neadormită a plăcutului lui Dumnezeu Prea Sfinţitul Patriarh Metodie, care pentru minciuna ce se scornise împotriva lui fără de vină, s-a arătat mai luminat şi mai slăvit. Iar potrivnicilor nu li s-a dat aceea pe care David o cerea de la Dumnezeu, celor .ce i-au greşit, zicând: Umple feţele lor de ocară, şi vor căuta numele Tău, Doamne, pentru că, orbindu-i răutatea şi împietrindu-li-se inima, la cele dintâi fapte rele ale lor au adăugat alte răutăţi mai mari.

Astfel mincinosul patriarh Ioan, căruia îi zicea Anie, fiind începător al acelei răutăţi, a fost trimis la pocăinţă într-o mănăstire. Iar pe când era acolo, a văzut sfintele icoane ale Mântuitorului Hristos, ale Preacuratei Născătoare de Dumnezeu şi ale sfinţilor îngeri, înnoite de cei dreptcredincioşi, după stricarea care se făcuse de luptătorii împotriva icoanelor. Deci a poruncit diaconului său să le scoată ochii sfinţilor de pe sfintele icoane, iar diaconul a făcut după cum i s-a poruncit. Despre aceasta s-a înştiinţat împărăteasa Teodora, care, .râvnind după Hristos Dumnezeu, a poruncit ca însuşi acelui eretic patriarh mincinos să i se scoată ochii; dar, fiind rugată de oarecare cinstiţi senatori, nu a mai poruncit să i se scoată ochii, ci să i se dea două sute de lovituri cu nişte bice tari, celui ce era vrednic de nenumărate munci şi morţi; de vreme ce şi el, la vremea stăpânirii sale de puţin timp, pe mulţi i-a muncit până la moarte pentru dreapta credinţă; iar acum, fiind la pedeapsă, nu înceta a face batjocură la sfintele icoane.

Iar Prea Sfinţitul Patriarh Metodie, după toate acele tulburări bisericeşti şi după multele sale primejdii pe care le-a răbdat pentru sfintele icoane, a îndreptat ocârmuirea bisericească în linişte şi în pace, împodobind scaunul patriarhiei Constantinopolului, cu chipul şi cu viaţa sa, cea asemenea cu îngerii, păzind bine turma cea cuvântătoare a oilor lui Hristos şi săturându-o cu păşunea învăţăturilor celor

insuflate de Dumnezeu. El în toate zilele înmulţea cinstea sfintelor icoane, cinstind în icoane pe însăşi feţele acelora care se închipuiesc prin zugrăvirea icoanelor. împreună cu cinstirea icoanelor, s-a sârguit să întărească în Constantinopol şi aceea, ca să se dea iarăşi cinstea vrednică cinstitelor moaşte ale sfinţilor şi plăcuţilor lui Dumnezeu; căci, pe vremea stăpânirii ereticeşti, împreună cu sfintele icoane erau necinstite şi moaştele sfinţilor, fiind călcate cu picioarele, târâte pe uliţe cu batjocură, aruncate în noroi şi în gunoi, şi defăimate prin arderea focului sau prin înecare în apă. Şi numai acelea s-au păstrat întregi, pe care mâinile dreptcredincioşilor s-au grăbit să le ascundă de la faţa celor răucredincioşi în sanurile pământului; încât atunci nici nu puteai să auzi de moaştele plăcuţilor lui Dumnezeu în Constantinopol.

Deci Prea Sfinţitul Metodie, arhiereul lui Hristos, s-a sârguit iarăşi să îmbogăţească Constantinopolul cu moaştele sfinţilor şi să înveţe pe poporul cel dreptcredincios la cinstirea cea cu vrednică datorie a lor. întâi au fost aduse cu cinste de la Heronis la Constantinopol moaştele Sfântului Teodor Studitul, care, după 18 ani ai mutării lui la Dumnezeu, erau întregi, fără de stricăciune. Apoi a adus de asemenea cu cinste în Constantinopol moaştele Prea Sfinţitului Patriarh Nichifor, stăpânul său, la care a fost în rânduiala de apocrisiarh şi de care a fost trimis la Roma. Despre aceasta s-a scris pe larg la 13 zile ale lunii martie.

Apoi şi trupul său mult ostenit şi mult chinuit, sfinţit prin curăţie, îl gătea întru moaşte nestricăcioase Bisericii Constantinopolului, ca pe o vistierie de mult preţ; pentru că se apropia acum de fericitul său sfârşit, pe care 1-a văzut mai înainte şi de care s-a înştiinţat şi din proorocia Cuviosului Ioanichie. Pentru că acela, precum mai înainte a spus despre vremea când va fi patriarh Sfântul Metodie, aşa şi după aceea a spus şi când îşi va lua obştescul sfârşit. Căci amândoi fiind înainte-văzători în Sfântul Duh, unul altuia şi-au ştiut mai înainte mutarea lor, precum se povesteşte aceasta în viaţa Cuviosului Ioanichie, astfel:

In al cincilea an al împărăţiei lui Mihail, părintele Metodie patriarhul, văzând mai înainte că se apropie ducerea la Domnul a lui Ioanichie, a mers la el cu clerul său, cerând cea mai de pe urmă binecuvântare şi rugăciune. Iar Cuviosul Ioanichie, vorbind mult cu Sfântul Metodie şi învăţându-i dreapta credinţă pe cei ce veniseră cu el, i-a proorocit lui Metodie că şi el, după sfârşitul lui, va trece fără zăbavă din această viaţă vremelnică în cea veşnică. Apoi, făcând rugăciune şi sărutându-se unul pe altul cu sărutarea cea mai de pe urmă, s-au despărţit. Patriarhul s-a întors întru ale sale, iar Cuviosul părinte Ioanichie a rămas în chilia sa, rugându-se şi pregătindu-se mai înainte de sfârşitul său. Iar a treia zi după plecarea patriarhului, Cuviosul şi purtătorul de Dumnezeu Părintele nostru Ioanichie a trecut la Domnul în patru zile ale lunii noiembrie. Iar în a opta lună după moartea lui, Prea Sfinţitul Patriarh Metodie s-a odihnit şi el întru Domnul, în 14 zile ale lunii iunie. Astfel s-a împlinit proorocia Cuviosului Ioanichie, pe care a proorocit-o patriarhului, că, fără zăbavă, va trece şi el din această viaţă vremelnică la cea veşnică.

Iar după ce Sfântul Metodie s-a mutat către Domnul, multă plângere şi tânguire a fost pentru el în toată Biserica Constantino-polului, care s-a lipsit de un mare şi luminător părinte ca acesta a toată lumea. Şi i-au făcut lui îngropare cinstită, precum se cădea unui atât de mare arhiereu.

Şi păstorind Sfântul Metodie Biserica lui Hristos patru ani şi trei luni, a trecut la viaţa cea nelipsită cu anii, numărându-şe în ceata sfinţilor ierarhi, şi a stat înaintea Arhiereului cel Mare, începătorul păstorilor, Cel ce a străbătut cerurile, Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Cel de toţi sfinţii slăvit, Căruia şi de la noi, păcătoşii, să-I fie cinste şi slavă, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL NIFON ATONITUL
(14 iunie)

(Tradus din limba greacă.)

Cuviosul părintele nostru Nifon a fost de neam din Arghirocas-tron, dintr-un sat ce se numeşte Lucovi. Tatăl lui a fost preot, foarte cucernic şi temător de Dumnezeu. După ce cuviosul s-a făcut de zece ani,

fratele tatălui său 1-a luat şi 1-a dus în mănăstirea Sfântului Nicolae, unde era eclesiarh. Acea mănăstire era zidită de Constantin, pururea pomenitul împărat, care se chema Monomahul, în locul ce până astăzi se zice Mesopotamia.

De la început 1-a învăţat Sfintele Scripturi, apoi 1-a îmbrăcat în chipul monahicesc. Şi văzându-1 cât de mult sporea la învăţătură, cât şi la ascultarea mănăstirii, 1-a hirotesit şi anagnost; iar după ce a ajuns la vârsta desăvârşită, văzându-1 că odată cu vârsta a crescut şi în fapta bună, 1-a hirotonit ieromonah. Deci cuviosul, fiind foarte isteţ şi osârdnic, citind dumnezeieştile Scripturi şi Vieţile Sfinţilor, s-a făcut şi foarte învăţat. De aceea a început dragostea lui Dumnezeu a-1 împunge în inimă şi s-a aprins într-însul dorul liniştii, şi s-a făcut văpaie mare, care i-a învăpăiat mintea şi cugetul, din care pricină a plecat din mănăstirea Sfântului Nicolae şi s-a dus la un îmbunătăţit pustnic, care atunci venise de curând de la muntele Sinai şi se liniştea într-un deal care se numea Geromerie. De la acela a învăţat mai cu dinadinsul petrecerea monahicească. Deci, îndulcindu-se de mierea liniştii, nu putea să se mai întoarcă în lume; şi astfel a părăsit patria, rudele, prietenii şi orice avuţie lumească şi s-a dus cu osârdie în Sfântul Munte şi, cu a lui Dumnezeu povăţuire, a mers în părţile Lavrei Mari, la şederea Sfântului Petru Atonitul.

Acolo, aflând un pustnic minunat, cu numele Teognost, s-a supus lui cu desăvârşită ascultare. Iar după trei ani, înştiinţându-se Teognost că Nifon este preot şi văzând multele lui fapte bune şi mari, n-a voit să-1 mai aibă pe el ca pe un supus, ci ca pe un frate întocmai cu cinstea. Iar Cuviosul Nifon zicând că nu poate monahul a se linişti deosebi, de nu se va supune mai înainte pe sine în ascultare, îl ruga ca să-1 aibă supus ca şi mai înainte. Dar fiindcă şi Teognost nu se pleca la aceasta, pentru desăvârşita lui smerenie, Cuviosul Nifon a plecat de acolo, îmbogăţit cu darul lacrimilor; şi s-a dus la chilia marelui Vasile, care era acolo aproape, şi a rămas într-însa cu desăvârşită linişte 14 ani, mâncând o dată pe săptămână pâine uscată.

Iar odată, încuibându-se ciuma în mănăstirea Lavrei şi murind mulţi fraţi, egumenul a rugat pe Cuviosul Nifon să vină la biserică să slujească deoarece rămăseseră puţini preoţi. Iar cuviosul, iubind liniştea, a zis către egumen: „Iartă-mă, părinte, că sunt necărturar şi prost!" Atunci egumenul a zis: „Să slujească măcar la chiliile din afară de lavră". Iar sfântul, ca un smerit cugetător ce era, a ascultat de egumen, petrecând astfel trei ani. Dar, fiindcă inima lui ardea cu totul de dorul liniştii, a plecat de acolo şi s-a dus la divanuri, unde este acum schitul Sfintei Ana. Acolo s-a liniştit mulţi ani, fără colibă şi fără acoperământ, mâncând numai buruieni.

Dar o petrecere ca aceasta nesuferind să o vadă unii, fiind porniţi din zavistia urătorului binelui, l-au pârât la egumenul Sfintei Lavre că este rătăcit şi că s-a scârbit de pâine şi de aceea mănâncă buruieni. Atunci egumenul, chemându-1 în mănăstire, i-a zis: „Pentru ce, fratele şi fiul meu, duci o viaţă aşa de aspră şi înaltă, din care se naşte mândria şi rătăcirea şi nu umbli pe drumul cel de mijloc şi nerătăcit, care este lesne şi nu are prăpăstii? Părinţii cei vechi se hrăneau cu buruieni în pustie; fiindcă acolo nu se găsea pâine, dar aici se află şi pâine şi alte feluri de bucate pe care se cuvine a le mânca cu înfrânare, ca să goneşti de la tine părerea cea drăcească şi rătăcirea".

Atunci cuviosul s-a plecat la aceasta pentru adânca lui smerenie şi, fugind de la Vulevtiri, a venit la chilia Schimbării la Faţă; şi a rămas acolo mulţi ani, slujind Sfânta Liturghie. Inştiinţându-se de aceasta, şi alţi fraţi s-au adunat acolo la el, vrând să se supună lui, şi să-1 aibă povăţuitor şi învăţător al petrecerii monahiceşti. Dar el, nesuferind supărarea celorlalţi, a plecat şi de acolo şi s-a dus la Cuviosul Maxim Cavsocalivitul, unde s-au liniştit împreună mulţi ani. Şi atâta dragoste au câştigat unul către altul, încât se părea că amândoi au un suflet în două trupuri; iar Cuviosul Maxim a dăruit coliba sa Sfântului Nifon şi şi-a făcut alta pentru el acolo aproape. Dar, fiindcă şi acolo la Sfântul Maxim alergau mulţi pentru minunile ce le făcea şi proorociile ce le spunea, pentru aceasta Cuviosul Nifon, nesuferind să fie supărat şi fiind povăţuit de fericitul Maxim, a plecat de acolo şi s-a dus la peştera ce este de cealaltă parte de Sfântul Hristofor.

Deci trecând puţină vreme, a venit din patria sfântului un monah, anume Marcu, care cerea să i se supună, ca să înveţe rânduiala monahală. Pe acela sfântul 1-a primit, însă i-a zis să zidească lângă coliba sa şi alta, ca să locuiască împreună cu el şi fratele său. Iar Marcu, umilindu-se la cuvintele sfântului, i-a zis: „Cum

este cu putinţă, părinte, ca fratele meu, care este un om mirean şi cu familie să vină aici?" Atunci sfântul, pentru adânca şi smerita lui cugetare, a răspuns: „Frate, eu m-am făcut afară din minţi şi nu ştiu ce zic, dar tu fă ce voieşti!" Şi s-a întâmplat atunci şi sărbătorirea Sfântului Atanasie, şi trimiţând Cuviosul Nifon pe Cuviosul Marcu la lavră pentru o trebuinţă oarecare, i-a zis şi aceasta: „întorcându-te de la praznic, să aduci cu tine şi pe fratele tău ca să-1 vedem". Iar Marcu a răspuns iarăşi cele asemenea, însă ducându-se la lavră, a văzut pe fratele său şezând în afară de poartă şi, minunându-se de proorocia sfântului, a primit pe fratele său şi 1-a sărutat, iar de bucurie s-a schimbat cu totul. însă îl certa conştiinţa pentru necredinţa ce a arătat bătrânului său. De aceea, luând pe fratele său, s-a dus la sfântul şi, căzând înaintea lui, a cerut iertare pentru necredinţa lui.

Şi nu a trecut multă vreme şi Marcu a slăbit atât încât nu putea nici să umble, nici să-şi mişte mâinile şi picioarele. Deci ruga pe sfântul ca să i se facă milă şi să-1 vindece; dar sfântul, voind să-1 facă să cunoască greşeala necredinţei şi neascultării, i-a zis: „Sfinţii fără de arginţi pot a te tămădui, ca nişte făcători de minuni; iar eu, fătul meu, sunt păcătos şi nevrednic, şi Dumnezeu nu mă aude". Deci pentru că şi fratele lui pătimea împreună cu el şi ruga pe sfântul să-1 ierte, a luat untdelemn din candela icoanei, a uns trupul bolnavului şi îndată Marcu s-a tămăduit, sculându-se din patul unde zăcea. Atunci sfântul i-a zis: „Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greşeşti, ca să nu ţi se întâmple ceva mai rău!"

Dar Marcu a căzut iarăşi în neascultare, căci, cerând voie de la Cuviosul Nifon să meargă la malul mării să pescuiască şi neprimind, ci fiind îndemnat să se înveţe mai degrabă a pescui gândurile cele necurate, ca să nu-1 mănânce; şi să se depărteze de la mare şi de peşte, ca să nu cadă în marea ispitelor; el, neluând aminte la cuvintele cuviosului, ca un neascultător, s-a pogorât la malul mării ca şi cum ar fi vrut să spele rasele lui cele vechi, dar în fapt ca să prindă peşte cu undiţa. Şi acolo unde se îndeletnicea el cu aceasta, fără de veste un peşte-câine uriaş a sărit din mare asupra lui, ca să-1 înghită. Şi înspăimântându-se Marcu, a chemat în ajutor rugăciunea bătrânului şi, dându-se puţin în lături, abia a scăpat de fiară. Deci îndată a alergat la sfântul tremurând, ţinând în mână peştii ce-i prinsese.

Iar sfântul văzându-1, i-a zis: „Neascultătorule, nu te face necredincios; pentru că cel ce s-a prefăcut în şarpe la strămoşi şi i-a învăţat neascultarea, acela însuşi s-a prefăcut astăzi în peşte-câine, pentru neascultarea ce te-a învăţat mai înainte, voind a te arunca în groapa neascultării şi sufleteşte şi trupeşte. însă Hristos, Care a venit în lume să-1 surpe, ţi-a ajutat astăzi, aşteptând pocăinţa ta, pentru nemărginita Lui bunătate. Iar eu niciodată nu voi mânca din peştele neascultării!" Auzind acestea Marcu, a aruncat peştii departe şi, căzând la picioarele sfântului, cerea cu lacrimi fierbinţi iertare; iar sfântul, ca un preamilostiv, 1-a iertat. De atunci înainte a păzit desăvârşit ascultarea, până şi-a sfârşit viaţa şi s-a dus la viaţa cealaltă cu bună nădejde, ca să ia înmiită plata ascultării sale.

El a lăsat urmaş al său, ca să slujească sfântului, pe Gavriil, nepotul său, al cărui tată se numea Dositei. Iar acest Dositei a rugat odată pe Cuviosul Nifon să trimită pe Gavriil pentru o trebuinţă oarecare la Sfânta Mănăstire Vatopedu, şi cuviosul 1-a trimis, rânduindu-i în ce zi să vină înapoi neapărat. Şi când a sosit ziua cea rânduită, iar Gavriil nu s-a mai întors, atunci Dositei a început a plânge, socotind că s-a robit fiul său, căci auzise că agarenii pradă acele părţi. Iar Sfântul Nifon, cu ochii sufletului cei înainte-văzători ştiind cele făcute, a zis: „Nu plânge, bătrânule Dositei, pe fiul tău, că este liber!" Astfel, mai înainte de a apune soarele, a sosit şi Gavriil, fără a pătimi ceva rău.

Sfântul Nifon, cunoscând mai înainte că după şase luni Sfântul Maxim va adormi somnul cel de pe urmă, a zis către ai săi: „Să mergem către Sfântul Maxim, ca să ne îndulcim de el, că n-o să-1 mai vedem mult în această viaţă!" Deci s-a dus către el şi, făcând sărutarea cea întru Hristos, Sfântul Maxim a zis: „Iubiţii mei fraţi, bucuraţi-vă întru Hristos, că aceasta este cea mai de pe urmă întâlnire a noastră; căci de acum nu ne vom mai vedea unul cu altul!" Şi s-a împlinit proorocia amândurora întocmai.

După mulţi ani, ciuma a venit iarăşi în Sfântul Munte şi Gavriil s-a îmbolnăvit atât de rău, încât era în primejdie de moarte; deci, văzându-1 tatăl lui, plângea nemângâiat. Iar Sfântul Nifon îl mângâia, zicându-i: „Nu plânge, frate, că fiul tău nu moare acum; pentru că mi-a slujit cum voieşte Dumnezeu!" Şi îndată întorcându-se către Răsărit, s-a rugat mult în taină Preabunului Dumnezeu pentru cel bolnav. Şi o,

minune! îndată s-a sculat bolnavul sănătos şi slăvea pe Dumnezeu, iar sfântul, întorcându-se către ei, a zis: „Iată, fratele nostru şi-a luat sănătatea cu ajutorul lui Dumnezeu, iar eu voi muri în vremea postului Sfinţilor Apostoli!"

Deci, sosind postul Sfinţilor Apostoli, Sfântul Nifon s-a sculat în dimineaţa primei sâmbete, a făcut rugăciune şi s-a împărtăşit cu Preasfintele Taine. Apoi a zis către obştea sa: „Fraţii mei iubiţi în Domnul, iată a venit vremea să merg către* Domnul, pe Care 1-a dorit sufletul meu din tinereţe". Şi, văzându-i că s-au tulburat şi s-au întristat, le-a zis: „Nu trebuie, fraţii mei, să vă întristaţi, că de acum înainte mă veţi avea mijlocitor către Dumnezeu, ca să-L rog pentru mântuirea voastră; numai voi să păziţi poruncile Lui".

Apoi Duminică le-a zis să pună masa, ca să guste ceva, iar după aceea să sape mormântul şi să-1 pregătească, ca să meargă în pământul din care a fost luat. Iar după ce s-au făcut toate acestea, sfântul s-a sculat şi, înălţând ochii şi mâinile către cer, s-a rugat mult. Apoi, binecuvântându-i, iertându-i şi cerând şi el iertare de la ei şi însemnându-i cu semnul Sfintei Cruci, şi-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu. Şi a strălucit faţa lui ca soarele, dând semn cu aceasta de îndrăzneala lui către Dumnezeu. Deci a adormit acest pururea pomenit părinte în 14 zile ale lunii iunie, în anul 1330, trăind 96 de ani. El a făcut în viaţa sa şi mari minuni, din care sunt şi acestea:

Un bătrân duhovnicesc şi îmbunătăţit, cu numele Teodul, a voit odată să meargă la Sfântul Nifon, pentru folos sufletesc. Şi mergând pe drum, a ajuns la un loc prăpăstios şi acolo a alunecat şi şi-a lovit piciorul de o piatră mare. Şi i-a curs atâta sânge din rană şi avea atâtea dureri, încât puţin a lipsit să-şi dea sufletul. Deci văzându-se că se afla într-o stare ticăloasă ca aceea, a strigat din adâncul sufletului: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, dacă Nifon este sluga ta, şi are îndrăzneală către Tine, să stea curgerea sângelui şi să înceteze durerile, ca să mă însănătoşez prin rugăciunile lui şi să nu mă mănânce aici fiarele sălbatice". Zicând acestea, îndată a stat sângele, au încetat durerile, şi cel mort pe jumătate s-a sculat în picioare şi umbla slăvind pe Dumnezeu.

Un monah din lavră, având evlavie către Sfântul Nifon, i-a trimis cu un prieten al său un vas plin cu untdelemn. Acela mergând pe drum, s-a împiedicat şi a căzut şi toate cele ce avea s-au sfărâmat, numai vasul cu untdelemn a rămas întreg şi 1-a dus sfântului. Iar sfântul, zâmbind, a apucat mai înainte şi i-a zis: „Vezi câtă tărie are credinţa fratelui care a trimis untdelemnul, că te-a mântuit şi pe tine din primejdie şi a păzit sănătos şi vasul cu untdelemn, cu toate că celelalte s-au sfărâmat desăvârşit!" Iar aducătorul, minunându-se de mai înainte vederea sfântului, a slăvit pe Dumnezeu.

Alt monah, fiind bolnav multă vreme de durere de cap, s-a dus la doctori, cu care a cheltuit foarte mult, dar nu s-a putut vindeca. De aceea a alergat la Sfântul Nifon şi, căzând la picioarele lui, s-a rugat fierbinte să-1 vindece, zicând: „Prea sfinte părinte, ştiu că orice ai cere de la Dumnezeu îţi va da ţie, căci pentru dragostea Lui ai ales să şezi în pustia aceasta". Iar sfântul, ca un smerit cugetător, i-a răspuns: „Părinte, sunt păcătos şi Dumnezeu nu ascultă pe cei păcătoşi". Dar bolnavul nu înceta a se plânge, a cădea şi a ruga pe sfânt să-1 vindece. Atunci fericitul Nifon, fiind biruit de fireasca lui bunătate şi milostivire, s-a rugat deasupra capului celui care avea durere, din care a ieşit un vuiet ca de un vânt silnic şi o, minune, îndată s-a vindecat acela şi, mulţumind sfântului, slăvea pe Dumnezeu.

Un alt monah, fiind de sine rânduitor, s-a încrezut lui şi socotelii sale, şi nu spunea gândurile lui vreunui duhovnicesc părinte mai sârguitor decât el; ci, precum îi zicea gândul, aşa făcea. De aceea s-a rătăcit ticălosul şi a primit îngerul întunericului în loc de cel al luminii, şi a învăţat de la el multe lucruri necuvioase şi a căzut întru atâta mândrie, încât credea că el este mai bun decât ceilalţi în toate faptele bune. Acesta s-a dus odată la Sfântul Nifon şi, între-bându-1 sfântul pentru care pricină a venit la dânsul, el a răspuns: „Am venit să te văd, ca pe unul ce eşti vestit în fapte bune". Sfântul i-a zis: „Cum, tu cel atât de mare şi de minunat te-ai înjosit a veni la mine preamicul şi neînvăţatul?" Acela a răspuns: „Dumnezeu mi-a făcut bine, şi darul care îl am, este al lui Dumnezeu".

Atunci cuviosul i-a zis: „Frate, darul lui Dumnezeu este smerita cugetare; al lui Dumnezeu este a te socoti că eşti cel mai de pe urmă decât toţi; al lui Dumnezeu este a face fapte mari şi bune şi a te ţine că eşti cel

mai jos decât toţi; iar acestea ce le năluceşti tu sunt ale rătăcirii şi ale satanei care te-a învăţat". Atunci, acela, rămânând umilit din cuvintele sfântului insuflate de Dumnezeu şi venindu-şi în sine, a zis: „Părinte, dacă acestea sunt ale celui viclean, te rog goneşte-le cu rugăciunea ta şi izbăveşte-mă de nălucirea lui". Iar fericitul Nifon, înălţând la cer ochii sufletului, a zis: „Doamne Iisuse Hristoase, Care ai căutat oaia cea pierdută şi rătăcită şi, găsind-o, ai numărat-o împreună cu celelalte oi nerătăcite; Tu, Care ai izgonit pe lupul cel gândit, care căuta să o omoare şi ne-ai arătat nouă cale de mântuire; Tu, Stăpâne, scapă din meşteşugirea rătăcitorului diavol pe robul tău acesta, care, pentru neştiinţa sa, a căzut în rătăcire, slobozeşte-1 pe el din nălucirile aceluia, ca să Te cunoască că Tu eşti singur Dumnezeu adevărat, Care pentru noi ai răbdat Cruce şi moarte, şi să slăvească numele Tău cel binecuvântat în veci. Amin".

Aşa s-a rugat Cuviosul Nifon şi îndată s-a risipit ca un nor de la ochii fratelui şi a cunoscut singur ticălosul în ce mare rău era căzut. De atunci a scăpat de nălucirile satanei şi a grăit cele plăcute lui Dumnezeu, cu multă înţelepciune şi cu smerenie.

Ceasornicarul cinstitei Lavre, fiind izgonit din mănăstire pentru o greşeală oarecare ce o înfăptuise, s-a dus la Sfântul Nifon şi, spunându-i că a fost alungat din lavră pe nedrept, îl întreba dacă se poate să rămână acolo în supunerea lui. Iar sfântul, văzând mai înainte cele ce au să fie, i-a zis: „Du-te înapoi la mănăstire şi cazi înaintea egumenului cu pocăinţă şi cu smerenie, şi iarăşi te va primi; pentru că, dacă nu te vei duce, aici nu vei putea răbda strâmtorarea şi te vei lipsi şi de bunătăţile mănăstirii. Deci, ducându-te înapoi, nu va trece multă vreme şi te vei face eclesiarh, apoi egumen; însă, mai mult decât toate, se cuvine să ai smerita cugetare". Apoi a adăugat acestuia: „Când, cu ajutorul lui Dumnezeu, te vei face egumen, să-ţi aduci aminte de noi şi să ne învredniceşti părţii vieţii de obşte". Deci, întorcându-se ceasornicarul la mănăstire, în puţină vreme a fost făcut eclesiarh, apoi egumen, după cele ce spusese mai înainte cuviosul; de aceea, trimitea şi sfântului cele de nevoie vieţii.

Incă şi trei monahi au voit să vină la Sfântul Nifon; dar, fiindcă unul dintr-înşii era fără barbă, l-au lăsat în drum departe de chilia cuviosului şi s-au dus numai cei doi. Iar sfântul le-a zis: „De ce nu aţi adus şi pe tânărul celălalt, căci el se va face locaş al Sfântului Duh?" Atunci ei, minunându-se de această înainte cunoştinţă a sfântului, s-au dus şi au adus pe acel tânăr. Şi folosindu-se mult de cuvintele cuviosului, şi luând binecuvântare, s-au dus, slăvind pe Dumnezeu. Iar tânărul acela, sporind în fapta bună, după cuvântul sfântului, a strălucit în petrecerea monahicească.

Odată, Dositei, tatăl lui Gavriil, despre care am zis mai înainte, ruga pe Sfântul Nifon să dea voie lui Gavriil să se ducă pentru o trebuinţă oarecare la mănăstirea Ivirilor. Iar sfântul, văzând mai înainte primejdia care avea să se întâmple, 1-a oprit. însă Dositei întărea că nu este nici o primejdie să se ducă în ziua dintâi la chilia Amalfinului, care acum se numeşte a Morfinului. Atunci sfântul a zis: „Dar dacă Gavriil se va robi mai încoace de chilia Amalfinului, ce va fi? Să se ducă, dar eu să nu fiu vinovat de paguba ce va urma". Deci, crezând Dositei cuvintelor sfântului, nu s-a împotrivit mai mult. Iar în seara aceea, venind un frate la dânsul, le-a spus că dincoace de chilia Morfinului a venit o corabie de tâlhari şi a robit trei monahi care se găseau din întâmplare în drumul acela, precum spusese sfântul mai înainte.

Odată a mers la cuviosul un monah de la lavră şi i-a zis că ieromonahul Ioanichie a fost trimis de egumen cu alţi monahi la ostrovul Schirului şi, mergând cu caicul mănăstirii, pe drum a fost robit de tâlhari; deci părinţii au adunat bani în Lavră şi au trimis să-i răscumpere, şi a dat şi el un galben din partea lui. Iar sfântul a zis atunci: „Fătul meu, mai bine ar fi fost să fi dat galbenul tău la săraci, căci Ioanichie şi ceilalţi s-au dezrobit şi se află bine. Măcar de ne-am fi învrednicit şi noi de mângâierea de care se îndulcesc ei acum".

Acestea auzindu-le monahul acela de la Sfântul Nifon, a însemnat ziua aceea şi, când s-a întors Ioanichie în lavră, a spus ceea ce a proorocit despre ei Cuviosul Nifon şi s-a înştiinţat că, după cum a zis mai înainte sfântul, aşa s-a şi făcut. Şi în ziua aceea, pe care a însemnat-o, au prins peşte mult şi mare şi au luat mare mângâiere întru slava lui Dumnezeu, Care slăveşte pe cei ce-L slăvesc pe El în veci. Amin.

SFÂNTUL PROOROC AMOS
(15 iunie)

Sfântul Prooroc Amos s-a născut în cetatea Tecui, care era aşezată în pământul Iudeei, nu departe de Betleem. El era de neam prost şi sărac, petrecându-şi zilele la păstoria turmelor de dobitoace. Iar Domnul, Care nu priveşte spre cei bogaţi şi slăviţi, ci spre cei smeriţi şi săraci, 1-a chemat pe el de la turmele oilor la proorocie, ca şi pe Moise şi pe David, şi i-a poruncit să meargă din pământul Iudeei în pământul lui Israel, ca acolo, cu cuvintele cele prooroceşti, să îndemne popoarele la pocăinţă, de vreme ce se abătuseră la închinarea de idoli; pentru că din zilele lui Ieroboam, împăratul lui Israel - care după moartea lui Solomon s-a rupt de sub stăpânirea împăratului Iudeei, fiul lui Solomon, ce împărăţea în Ierusalim, şi şi-a făcut o altă împărăţie peste zece seminţii ale lui Israel -, dintr-acele zile, popoarele israelite au căzut de la dreapta cinstire a lui Dumnezeu şi se închinau idolilor.

Deci, acel împărat, vrând ca să întărească pe israeliteni sub stăpânirea sa, se temea ca nu cumva, mergând supuşii săi în Ierusalim la praznice spre închinăciune, să se lipească iarăşi de biserica Ierusalimului, să se rupă de el şi să-1 ucidă. De aceea, a făcut două juninci cioplite în aur, pentru că ştia obiceiul poporului său, că era lesne de plecat la închinarea de idoli, ca şi strămoşii lui, când au trecut Marea Roşie din pustia Egiptului şi au turnat un viţel de aur din salbele lor cele de aur. Deci, pe acele două juninci turnându-le Ieroboam, una a pus-o în Dan, iar cealaltă în Betel, cetăţi ale stăpânirii sale, poruncind tuturor israelitenilor ca, neducându-se la Ierusalim, să se închine cu jertfe junincilor de aur şi să le prăznuiască pe acelea cu dănţuire; pentru că acel ticălos împărat zicea către popor: „Iată zeii tăi, Israele, cei care te-au scos din Egipt". Şi aşa a îndărătnicit Ieroboam pe Israel.

Deci, din acea vreme, deşi Dumnezeu trimitea pe sfinţii Săi prooroci la israeliteni, ca să le arate rătăcirea lor şi să-i povăţuiască la calea cea dreaptă, însă puţini dintre ei se îndreptau şi se întorceau la adevăratul Dumnezeu, iar alţii se închinau şi Dumnezeului celui adevărat şi idolilor, adică junincilor de aur. Deci, între alţi prooroci, Dumnezeu a trimis la ei şi pe acest rob al Său, pe Sfântul Prooroc Amos, cu înfricoşate îngroziri. Acest prooroc al lui Dumnezeu era simplu şi neiscusit la vorbă, dar nu şi la înţelegere; pentru că acelaşi Duh Sfânt, care lucra în toţi proorocii, lucra şi într-însul şi grăia prin gura lui. Iar începutul proorocirii lui a fost pe vremea împăratului Iudeei Ozia, cel din Ierusalim, şi în vremea împăratului lui Israel Ieroboam, cel din Samaria - nu acel împărat, care rupându-se de la sceptrul Iudeei, a făcut junincile de aur, ci alt Ieroboam, mai în urmă cu anii, care, asemenea celui dintâi Ieroboam, a fost închinător de idoli şi slujitor al junincilor de aur.

Deci Proorocul Amos a început a prooroci în vremea acelor împăraţi, cu doi ani mai înainte de cutremurul cel înfricoşat ce avea să fie în Palestina. Iar cutremurul cel mare, după adeverirea scriitorilor celor vechi, a fost astfel: Ozia, împăratul Iudeei, care s-a numit şi Azarie, mândrindu-se, a îndrăznit a tămâia cu cădelniţa în altar, în Sfânta Sfintelor, după rânduiala preoţească. Iar preoţii oprindu-1, îl îngrozeau cu moarte şi îndată, chiar în ceasul acela, s-a cutremurat pământul cu cutremur mare în Ierusalim şi în toată Palestina şi au căzut nu numai ziduri multe, ci şi unii munţi s-au pornit din locurile lor. Templul s-a despicat din vârf şi prin acea deschizătură a venit raza soarelui pe faţa împăratului şi s-a umplut fruntea lui de lepră, după care s-a făcut lepros cu totul. Astfel, Domnul n-a suferit întinăciunea făcută altarului Său şi necinstea adusă preoţilor Lui.

Şi a proorocit Sfântul Amos, îngrozindu-i cu înfricoşatele pedepse ale lui Dumnezeu, ce aveau să vină nu numai asupra lui Israel, ci şi asupra părţilor celor dimprejur: asupra Siriei, a Filistinei, asupra Tirului şi a Idumeii, asupra amonitenilor şi asupra moabitenilor, precum se scrie pe larg în cartea lui. Dar mai ales a proorocit asupra israelitenilor, căci, după ce au cunoscut pe Dumnezeu, s-au depărtat de la El; pentru că Dumnezeu nu atât se mânie şi se răzbună pentru păcatele păgânilor, care nu-L ştiu pe El, pe cât pentru păcatele poporului care L-a cunoscut pe El şi s-a îndulcit de facerile Lui de bine. Căci ce fel de faceri de bine n-a făcut Dumnezeu neamului celui nemulţumitor al lui Israel? L-a eliberat din robia Egiptului, l-a trecut prin mare ca pe uscat, 1-a hrănit cu mană în pustie când flămânzea, i-a izvorât apă din piatră când

înseta, a izgonit neamurile dinaintea lui şi 1-a dus în pământul făgăduinţei, unde curge lapte şi miere. însă ei, făcând prăznuiri idolilor de aur turnaţi în chip de juninci, strigau cu dănţuire: „Iată zeii tăi, Israele".

Nişte praznice ca acestea urâte de Dumnezeu, se săvârşeau mai ales în cetatea Betel, la un munte înalt, unde era o junincă de aur. Deci, acolo mai ales mergând Sfântul Amos, striga poporului cu glas mare rugându-1, îndemnându-1 şi înfricoşându-1 cu pedepsele cele cumplite, care din mânia lui Dumnezeu vin asupra lui, să înceteze de la o prăznuire ca aceea; dar foarte puţini îl ascultau. Atunci era în Betel un slujitor al acelei juninci, cu numele Amasia. Acel slujitor, văzând pe proorocul lui Dumnezeu că huleşte pe idolul lor - juninca cea de aur -, că scuipă jertfele lor şi depărtează poporul de la spurcata lor prăznuire, spunându-le încă şi îngrozirile şi pedepsele cele viitoare asupra celor ce nu se pocăiau, clevetea pe Amos lui Ierobo-am, împăratul lui Israel, zicând: „Amos face întărâtări împotriva ta în mijlocul casei lui Israel. Pământul nu poate să sufere toate cuvintele lui; pentru că tulbură şi ridică poporul împotriva ta şi încă prooroceşte şi rele pentru tine, zicând: «Ieroboam de sabie se va sfârşi, iar poporul lui Israel va fi robit şi dus din pământul său»".

Astfel pâra slujitorul Amasie pe proorocul Amos, vrând să pornească pe împărat spre mânie împotriva lui; dar împăratul nu lua în seamă cuvintele aceluia, nici nu voia să facă rău proorocului lui Dumnezeu, pe care îl cinstea, deşi el era închinător de idoli. Şi văzând slujitorul că nu poate să pornească pe împărat împotriva proorocului lui Dumnezeu, a început a-1 prigoni pe el, muncindu-1; pentru că de multe ori, prinzându-1, îl bătea cumplit şi-1 gonea din Betel, îngrozindu-1 să nu vină la praznicul lor, nici să întoarcă pe popor de la jertfele şi de la ospăţurile lor. însă sfântul prooroc nu lua în seamă îngrozirile şi bătăile ce-i veneau de la dânsul, ci iarăşi venea şi proorocea cuvintele cele învăţătoare şi îndemnătoare către popor. Şi iarăşi era prins de acel slujitor şi muncit cu bătăi.

Iar odată, vicleanul slujitor a zis cu rugăminte către Amos: „Proorocule, du-te de aici şi mergi în patria ta, în pământul Iudeei. Acolo să vieţuieşti şi să prooroceşti, iar în Betel să nu te mai întorci, deoarece este sfinţire a împăratului şi casa împărăţiei lui". Proorocul Amos a răspuns, zicând: „Eu n-am fost prooroc, nici nu sunt fiu de prooroc, ci am fost păstor al dobitoacelor; şi fiind sărac, mă hrăneam cu poame din pustie până m-a luat Domnul de la oi şi mi-a zis: «Mergi şi prooroceşte la poporul meu Israel». Iar tu îmi zici să nu proorocesc în Israel, nici să supăr casa lui Iacov? Pentru aceasta, Domnul zice despre tine: «Când vor veni asirienii în pământul lui Israel şi-1 vor robi, atunci vor pustii cetăţile lui şi le vor strica; iar cetatea aceasta o vor lua. Atunci ostaşii asirienilor cei fără de ruşine vor spurca cu desfranare pe femeia ta înaintea ochilor tăi, deoarece şi tu ai făcut pe Israel să rătăcească înaintea ochilor lui Dumnezeu cei atotvazatori şi ai învăţat popoarele acestea să facă lucruri necurate, în întinata capişte a junincei celei de aur. Iar fiii şi fiicele tale de sabie vor cădea şi tu în pământ necurat te vei sfârşi, iar poporul lui Israel va fi dus în robie din pământul său»".

Cu nişte cuvinte prooroceşti ca acestea pornindu-1 pe acel slujitor spre mânie, a fost bătut Sfântul Amos fără cruţare; iar la sfârşit, un fiu al slujitorului, anume Ozia, fiind plin de mânie şi iuţime, 1-a lovit pe el foarte tare peste sprâncene, rănindu-1 de moarte. însă n-a murit îndată, ci a fost dus abia viu la pământul său şi la patria sa, în cetatea Tecui, unde, din rănile cele dureroase, şi-a dat sufletul său după câteva zile şi a fost îngropat cu părinţii săi. Iar ce fel au fost proorociile lui, cel ce va voi, să citească cartea proorociei lui. Iar noi pe Dumnezeul Cel ce 1-a înţelepţit pe el Il slăvim, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Notă. Să se ştie că altul a fost Amos, tatăl lui Isaia, şi altul proorocul acesta. Amos, tatăl lui Isaia, a fost din seminţia împăraţilor Iudeei; el s-a născut şi a petrecut în Ierusalim. Iar acest prooroc a fost de neam de jos şi nu din Ierusalim, ci din cetatea Tecui, locuinţa păstorilor. Pentru că acolo păşunile erau bune, şi mulţi ierusalimeni bogaţi îşi ţineau dobitoacele lor la Tecui. Amos, tatăl lui Isaia, nu era din numărul proorocilor, nici nu a fost trimis undeva de Dumnezeu şi nu a murit de moarte mucenicească.

Iar acest Sfânt Amos, pentru darul lui cel proorocesc, a fost numărat cu proorocii, a fost trimis în Israel şi a murit muceniceşte. Deci măcar că alţii scriu altfel despre aceasta, însă nu este fără de greşeală istoria lor.

SFINŢII MUCENICI VIT, MODEST ŞI CRISCHENTIA
(15 iunie)

In timpul împărăţiei lui Diocleţian, când ighemonul Valerian din Sicilia prigonea pe creştini, era acolo un copil de doisprezece ani, cu numele Vit, fiul unui bărbat bogat şi de neam bun care se numea Ghilas. Acela se ţinea de necurăţia păgânească, iar fiul lui, fericitul Vit, fiind luminat de sus în copilăria sa cu minunatul dar al Sfântului Duh, a cunoscut pe Unul şi adevăratul Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul şi pământul şi, crezând într-însul, se ruga Lui ziua şi noaptea, îmbrăcându-se într-o haină de păr.

Şi s-a învrednicit a auzi un glas dumnezeiesc de sus către dânsul, grăind: „S-a auzit rugăciunea ta şi voi arăta spre tine mila Mea". După glasul acesta, i s-a dat lui de la Dumnezeu puterea facerii de minuni şi tămăduia neputinţele omeneşti, şi sfătuia pe cei necredincioşi ca să cunoască pe adevăratul Dumnezeu, şi povăţuia pe mulţi la calea cea dreaptă; pentru că Domnul Cel atotputernic a voit ca din gura pruncului acesta şi din lucrurile lui, să-şi săvârşească lauda, spre înfruntarea rătăcirii închinării la idoli. Deci, mai presus de fire i-a dat aceluia, împreună cu înţelegerea, şi darul facerii de minuni, ca întru anii cei tineri, fericitul Vit să fie bărbat puternic cu lucrul şi cu cuvântul şi să se slăvească întru dânsul Dumnezeu Cel minunat întru sfântul Său.

Şi înştiinţându-se ighemonul Valerian de acest sfânt prunc, a chemat pe tatăl lui la dânsul şi i-a zis: „Ce este aceasta care aud, că fiul tău se închină acelui Dumnezeu, pe care Il cinstesc creştinii? De voieşti să-1 ai pe el întreg şi sănătos, sârguieşte-te să-1 întorci de la acea sălbăticie". Iar Ghilas, venind acasă, a început a sfătui pe fiul său să nu se întoarcă de la vechile slujbe cele păgâneşti, care se fac zeilor lor. Iar fericitul prunc Vit a zis către tatăl său: „Eu nu ştiu pe alt Dumnezeu, fără numai pe Unul Cel ce este din veac, al Cărui Duh se poartă peste ape şi Care a deosebit lumina de întuneric! Aceluia îi slujesc eu. El este făcătorul cerului şi al pământului, iar Fiul Său este Domnul nostru Iisus Hristos, împăratul îngerilor. Pe Acela îl mărturisesc şi Il voi mărturisi în toate zilele vieţii mele!" Atunci tatăl său, mâniindu-se, a poruncit să-1 bată cu vergi, zicându-i: „Cine te-a învăţat pe tine să grăieşti acestea? Au nu ştii că ighemonul va auzi acestea şi vei pieri?" Tânărul i-a răspuns: „Hristos, al Cărui rob sunt, m-a învăţat pe mine, iar de mânia ighemonului nu mă tem".

Atunci Ghilas, chemându-1 pe ispravnicul său cu numele Modest, i-a zis: „Vezi, ca niciodată fiul meu să nu grăiască cuvintele care pomenesc pe Hristos". însă Sfântul Vit nu băga în seamă îngrozirile tatălui, şi precum purta totdeauna în inima sa numele lui Hristos, aşa şi în gură. Şi a fost mângâiat de Hristos Domnul prin îngerească arătare, pentru că îngerul Domnului i s-a arătat în vedenie, zicându-i: „Nu te teme, ci îndrăzneşte în numele lui Iisus Hristos, că eu îţi sunt dat păzitor să te păzesc până la sfârşit; deci cunoaşte acest dar de la Domnul, că tot ce vei cere de la Dânsul, ţi se va da".

Sfântul Vit, veselindu-se şi întărindu-se prin această îngerească arătare, şi mai mult mărturisea şi preamărea numele Domnului. Iar tatăl său plângea pentru el, deoarece pe el singur îl avea; şi se sârguia cu cuvinte amăgitoare să-1 întoarcă la slujba diavolească. Şi a întrebat Sfântul Vit pe tatăl său: „Tată, căror zei îmi porunceşti să slujesc?" Tatăl lui i-a răspuns: „Fiule, nu ştii oare pe zeii noştri: Die, Hercules, Junona, Artemida, Vesta, Apolon şi ceilalţi, cărora se închină împăraţii şi boierii?" Sfântul a zis către tatăl său: „Aceia cărora le zici că sunt zei, sunt idoli fără de suflet, făcuţi de mâini omeneşti, care au gură, dar sunt muţi, au ochi şi sunt orbi, au mâini şi picioare, dar nu se mişcă. Iar eu ştiu că unul este Dumnezeu viu şi lucrător în Care vieţuim şi ne mişcăm, ziditor şi atoateţiitor, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, şi mărturisesc că Unul este Răscumpărătorul şi Mântuitorul neamului omenesc, Fiul lui Dumnezeu, Care a fost muncit pentru păcatele noastre şi cu al Cărui sânge ne-am izbăvit".

Tatăl său i-a zis cu lacrimi: „O, prea dulcele meu fiu, ia aminte la sfatul folositor şi sănătos al tatălui şi întoarce-te de la credinţa cea nebună; prin care tu te osteneşti în zadar şi cinsteşti pe un om mort, ca nu cumva mâniindu-se ighemonul să te piardă şi vei înmulţi durerile inimii mele!" Fericitul Vit a răspuns: „O, tată! De-ai cunoaşte şi tu cine este Acela pe care tu Il defăimezi, numindu-L om mort şi de te-ai închina şi tu Lui, împreună cu mine, pentru că Acela este Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu Cel viu,

mieluşelul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii". Ghilas a zis: „Eu ştiu pe Hristos Acela, Căruia tu îi zici că este Dumnezeu, că a fost bătut în Iudeea din porunca lui Pilat şi a fost osândit la moarte pe cruce, şi răstignit de iudei şi de slugile lui Pilat". Sfântul tânăr a răspuns: „Aşa este tată, precum zici, dar taina acestui lucru este mare, minunată şi sfântă". Ghilas a zis: „Vorbind adevărul, aceea ai numi-o mai bine pedeapsă decât taină". Fericitul copil a răspuns: „O, tată, ascultă-mă cu blândeţe şi cunoaşte adevărul. Vinderea şi răstignirea Domnului nostru Iisus Hristos este mântuirea noastră, de la a Cărui dragoste să ştii că nimeni, cu nici un fel de munci, nu va putea vreodată să mă despartă". Atunci Ghilas a tăcut, mâhnindu-se cu inima pentru fiul său.

Şi multe minuni se săvârşeau cu darul lui Dumnezeu, care petrecea în fericitul tânăr: orbii se luminau, neputincioşii se tămăduiau, iar diavolii se izgoneau şi mărturiseau pe faţă sfinţenia lui cea mare. Toate acestea nu s-au ascuns de ighemonul Valerian, care, şezând la judecată, a zis către tatăl lui Vit înaintea,tuturor: „O, Ghilas, bărbat de neam bun, acum mi s-a făcut înştiinţare cu adevărat că fiul tău cinsteşte şi se închină cu toată osârdia Celui răstignit în Iudeea, Care Se numeşte Hristos; iar pe zeii părinteşti îi defaima; deci este dator să stea de faţă la judecata noastră şi să-1 aduci aici".

Şi fiind adus Sfântul Vit la judecata păgânească, ighemonul a zis către dânsul: „Pentru ce nu jertfeşti zeilor celor fără de moarte? Nu ştii poruncile împărăteşti, că toţi care cinstesc pe Cel răstignit se vor pierde cu felurite pedepse?" Iar fericitul prunc, fiind plin de Duhul Sfânt, nu s-a înspăimântat deloc; ci, făcându-şi semnul Sfintei Cruci, a răspuns zicând: „Eu nu voiesc să mă închin diavolilor, nici nu voi cinsti pe idolii cei de piatră şi de lemn. Am pe Dumnezeul Cel viu, Căruia îi slujeşte sufletul meu!" Atunci Ghilas, tatăl lui, a strigat către cei de aproape şi către rudele sale cu mare plângere, zicând: „O, prietenilor, vă rog tânguiţi-vă cu mine, pentru că văd pe fiul meu unul născut că piere". Iar Sfântul Vit a strigat împotriva lui, zicând: „Nu pier, ci mă învrednicesc a fi numărat în ceata drepţilor, celor plăcuţi lui Dumnezeu". Valerian a zis către dânsul: „Pentru cinstea bunului tău neam şi de dragostea prieteşugului tatălui tău, m-am oprit până acum şi n-am împlinit asupra ta poruncile împărăteşti cele hotărâte asupra călcătorilor de lege. Iar acum, văzându-te pe tine întărit întru împotrivirea ta, voi începe a te munci după lege, căci poate vei lăsa nesupunerea ta, fiind pedepsit cu bătăi". Aceasta zicând ighemonul, a poruncit să-1 bată pe fericitul copil cu toiege.

Deci fiind el mult bătut, muncitorul îi zicea: „Supune-te acum şi jertfeşte zeilor". Mucenicul îi răspundea: „O, ighemoane, ţi-am spus o dată că mă închin lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu!" Şi, mâniindu-se ighemonul, a poruncit să-1 bată cu un lanţ de fier. Dar, pe când slujitorii voiau să facă aceea, îndată li s-au uscat mâinile. Asemenea şi mâna ighemonului, cu care arăta la slujitori şi le poruncea, s-a vătămat de o boală năprasnică şi a rămas uscată. Iar ighemonul a strigat cu durere, zicând: „Vai mie, mi-am pierdut mâna şi pătimesc de durerea cea cumplită". Apoi a zis către tatăl lui Vit: „Nu fiu ai, ci vrăjitor". Iar Sfântul Vit a strigat, zicând: „Nu sunt vrăjitor, ci rob al Domnului meu Iisus Hristos Cel Atotputernic, Care, petrecând cu oamenii pe pământ, a înviat morţii, a umblat pe ape ca pe uscat, a liniştit marea cea furtunoasă, a tămăduit toate bolile oamenilor cele nevindecate şi acum tot aceleaşi minuni le face cu tăria Sa cea atotputernică. Eu sunt rob al Aceluia şi mă sârguiesc a împlini poruncile Lui. Iar zeii tăi, cărora le slujeşti, ce pot? Spune-mi! Să-ţi tămăduiască ei mâna, de pot să o tămăduiască!"

Ighemonul a zis: „Dar tu poţi s-o tămăduieşti?" Sfântul a răspuns: „în numele lui Iisus Hristos, pot!" Ighemonul i-a zis: „Fă-mă întreg, ca să te cunosc cu dinadinsul, că eşti rob al lui Dumnezeu, precum zici, iar nu vrăjitor". Atunci sfântul mucenic, ridicându-şi ochii către cer, a zis: „Dumnezeule, Tată ceresc, ascultă-mă pe mine, nevrednicul robul Tău, pentru cei ce stau de faţă, ca să vadă şi să creadă întru Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul Tău Cel adevărat şi atotputernic, Dumnezeu care, împreună cu Duhul Sfânt, împărăteşte în veci cu Tine. Fă ca în numele Aceluia, Unul născut Fiul Tău, să se tămăduiască mâna ighemonului". Aşa rugându-se sfântul, îndată s-a tămăduit mâna lui Valerian şi s-a făcut sănătoasă ca şi mai înainte. Atunci ighemonul a încredinţat pe copil tatălui său, zicând: „Ia-ţi pe fiul tău acasă şi învaţă-1 să aducă jertfă zeilor, ca să nu piară".

Iar Ghilas luând acasă pe Sfântul Vit, îl amăgea în multe chipuri spre păgânătatea sa: făcea ospeţe şi dansuri, cânta cu organe bine glăsuitoare, suna chimvalele şi alăutele, înaintea ochilor lui Vit jucau

fecioare frumoase, dănţuîau tinerii, cântau cu glasuri dulci cântece lumeşti de desfrânare şi grăiau multe cuvinte înşelătoare, ca astfel să întoarcă inima tânărului spre deşertăciuni. Dar sufletul cel de diamant al tânărului copil petrecea nemişcat de nimic, pentru că, având dragostea lui Dumnezeu într-însul, Care biruieşte toate cele lumeşti, nu lua aminte la nimic din cele ce se cântau şi din cele ce se făceau înaintea ochilor lui, decât numai îşi ridica ochii săi neîncetat spre cer şi suspina din adâncul inimii, zicând: „Dumnezeul meu, nu trece cu vederea inima cea umilită şi smerită". Apoi tatăl său a poruncit să se pregătească o odaie pentru fiul său, pe care a umplut-o cu tot felul de bogăţii. A împodobit pereţii cu îmbrăcăminte ţesută cu aur, iar pe jos a aşternut covoare alese. Cearşafurile erau împodobite cu mărgăritare şi patul de mult preţ. în sfârşit, toată odaia era plină de podoabe de mult preţ.

Deci a închis într-însa pe fiul său, punând pe lângă el nişte fecioare preafrumoase ca să-i slujească spre înşelare. Dar tânărul Vit, fiind întreg la minte şi sfânt, îşi pleca genunchii şi se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac şi al lui Iacov, Dumnezeule, Părinte al iubitului Tău Fiu, Domnul meu Iisus Hristos, caută spre mine, miluieşte-mă şi întăreşte-mă cu puterea Ta, ca să nu poată balaurul cel rău şi fărădelegea a-şi împlini dorinţa sa în mine robul Tău, nici să batjocorească păgânii pe credincioşii robii Tăi şi să zică: «Unde este Dumnezeul lor?»" Astfel rugându-se sfântul, deodată a răsărit în camera lui o strălucire de lumină negrăită şi s-au văzut nişte feţe purtătoare de lumină, ca nişte făclii în chip de văpaie, în număr de douăsprezece. O mireasmă nespus de plăcută ieşea de la acele feţe, care, revărsându-se prin văzduh, a umplut toată casa aceea, încât tatăl Sfântului Vit, minunându-se şi înspăimântându-se cu toţi casnicii săi, a strigat, zicând: „Mare este această minune. De unde ne vine o mireasmă plăcută ca aceasta pe care nici în capiştile zeilor noştri n-am mirosit-o vreodată?" Apoi a zis: „Zeii au venit în casa mea la fiul meu!" Deci a început a cerceta cu iscodire de unde este acea mireasmă plăcută.

Şi apropiindu-se de uşa cămării fiului şi uitându-se înăuntru, a văzut feţele îngerilor celor înaripaţi ca nişte vulturi, care străluceau luminos cu negrăită frumuseţe şi cântau: „Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul...". Această strălucire văzând-o Ghilas, îndată a orbit, de vreme ce, având ochii necuraţi, era nevrednic să privească acea lumină îngerească, care stă ascunsă în ceruri, şi numai cei ce au ochii sufleteşti curaţi o pot privi.

Iar fericitul Vit, văzând pe tatăl său orbit, s-a umplut de fireasca dragoste pentru el şi se ruga lui Dumnezeu ca să fie miluit. Deci, sfârşindu-şi rugăciunea, zicea astfel: „O, Stăpâne, nu voia mea să se săvârşească, ci voia Ta, şi precum Ţie Unuia îţi este cu plăcere, aşa să fie". Iar Ghilas, strigând de durerea cea fără de măsură a ochilor, zicea: „Vai, mie, mi-am pierdut lumina ochilor mei şi sunt cuprins de cumplită durere". Şi plângeau pentru el toţi casnicii lui, robii şi roabele, văzând pe stăpânul lor orb. Atunci s-a auzit strigarea plângerii lor prin casele cele dimprejur şi toată cetatea s-a înştiinţat de ceea ce i se întâmplase lui Ghilas. Şi s-au adunat mulţi la casa aceea şi a venit cu sârguinţă şi ighemonul Valerian, care, văzând pe Ghilas orb, sprijinindu-se de mâinile slugilor şi văitându-se de durere, 1-a întrebat ce i s-a întâmplat şi din ce pricină a orbit. Iar el a zis: „Am văzut în odaia fiului meu nişte zei cu aripi, ai căror ochi erau ca nişte stele. Vederea lor era ca fulgerul şi, nesuferind acea strălucire a o vedea, m-am vătămat la ochi şi mi-am pierdut vederea".

Valerian a zis: „Puternici au fost acei zei pe care i-ai văzut; deci se cade ţie să te rogi lor ca să te tămăduiască". Şi luând Valerian pe Ghilas cel orb, 1-a dus în capiştea lui Die. Şi se ruga acolo Ghilas, zicând: „O, Die, zeule atotputernic, de îmi vei tămădui ochii, îţi voi aduce jertfe fără de număr şi îţi voi jertfi un viţel cu coarnele de aur. Asemenea şi ţie, o, zeiţă Vesto, îţi voi aduce nişte fecioare curate, de voi câştiga ajutor de la tine". Astfel rugându-se Ghilas către deşerţii săi zei, nu numai că nu dobândea tămăduire, ci simţea că durerea se măreşte şi mai cumplit într-însul.

Iar Sfântul Vit, plecându-şi genunchii spre Domnul în camera sa, se ruga pentru tatăl său, zicând: „Stăpâne, cel ce ai luminat pe orbul Tobie, fă milă cu tatăl meu, să te cunoască pe tine!" Apoi Ghilas, fără de folos fiind adus acasă de slugi de la capiştea idolească, a intrat văitându-se în casa în care Sfântul Vit aducea lui Dumnezeu jertfă de laudă şi, căzând la picioarele fiului său, i-a zis: „Iubitul meu fiu,

tămăduieşte-mă pe mine!" Iar Sfântul Vit a zis către el: „Tată, dar voieşti să fii sănătos?" Ghilas a răspuns: „Voiesc, fiule, şi o doresc foarte tare".

Sfântul i-a zis: „Dacă voieşti să câştigi tămăduire, leapădă-te de Die, de Hercules, de Junona, de Artemida, de Vesta şi de Apolon!" Ghilas a zis: „Cum mă voi lepăda de ei?" Sfântul Vit a zis: „Nu-i mai numi pe ei zei, ci diavoli; iar idolii pe care i-ai cinstit până acum nu-i mai cinsti, ci să-i ai ca pe nişte fără de suflet şi netrebnici. De te vei făgădui a face aceasta cu inimă curată, îndată se vor tămădui ochii tăi şi se vor lumina!" Ghilas a zis: „Mă lepăd de zei şi făgăduiesc a face ceea ce-mi porunceşti". Sfântul a zis: „Ştiu inima ta cea împietrită şi cuvintele tale cele neadevărate; însă pentru cei ce stau de faţă, ca să creadă şi să preamărească numele Domnului meu Iisus Hristos, deşi eşti nevrednic, însă voi arăta spre tine puterea Stăpânului meu".

Aceasta zicând-o sfântul, a pus mâna sa pe ochii cei bolnavi ai tatălui său şi s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, Care ai luminat mai presus de fire ochii celui orb din naştere, luminează şi ochii tatălui meu, deşi nu este vrednic pentru necredinţa lui, însă să o faci aceasta, pentru slava numelui Tău cel sfânt, ca el să vadă şi să fie înfruntaţi vrăjmaşii Tăi şi să se bucure toţi cei ce cunosc şi iubesc numele Tău". Aşa rugându-se sfântul, îndată au căzut nişte bube ca nişte solzi de pe ochii orbului şi s-a făcut sănătos.

Dar Ghilas, după o vreme, în loc să cunoască pe adevăratul Dumnezeu şi să dea mulţumire pentru tămăduirea ce a căpătat-o de la El, a început a huli pe Făcătorul său de bine, zicând către fiul său: „Nu m-a tămăduit Dumnezeul tău, ci zeii mei, cărora le slujesc şi cărora m-am făgăduit să le aduc jertfe!" Şi astfel preamărea pe zeii lui cei necuraţi înaintea tuturor, zicând cu glas mare: „Mulţumesc zeilor mei, celor ce m-au tămăduit pe mine!" Deci mergând în capiştea lor, le aducea jertfe spurcate de mulţumire, precum făgăduise. Şi atât se împietrise inima lui de către diavol şi se robise de răutate, încât fireasca dragoste ce avea către fiul său a schimbat-o în ură şi se gândea să omoare pe fiul său, pruncul cel sfânt şi nevinovat. Dar Domnul, Cel ce păzea pe robul Său, a trimis pe îngerul Său spre paza aceluia.

Deci îngerul Domnului s-a arătat noaptea în vederea ochilor, în chip de tânăr frumos şi strălucitor de lumină, celui mai înainte zis Modest, ispravnicul lui Vit, bărbat bătrân cu anii, care crezuse în Hristos, şi i-a zis: „Ia pe copil şi mergi la mare şi veţi afla la mal o corăbioară; deci să intraţi în ea şi să treceţi în ţara în care vă voi arăta eu". Iar Modest a zis către înger: „Doamne, nu ştiu calea încotro voi merge". Zis-a îngerul: „Eu vă voi duce pe voi". Şi îndată sculându-se Modest, a luat pe Sfântul prunc Vit, şi a luat încă şi pe Crischentia, maica lui, credincioasa roabă a lui Hristos, şi a mers cu ei la mare, urmând după îngerul cel ce-i conducea. Iar când au ajuns la malul marii, au aflat corăbioară cea gătită de Dumnezeu. Şi a zis îngerul către Sfântul Vit, ca şi cum îl ispitea: „In care ţară te duci?" Răspuns-a sfântul: „Oriunde ne va duce Domnul, acolo vom merge cu osârdie". Zis-a îngerul: „Ai oare cu ce plăti?" Răspuns-a sfântul: „Aceluia Căruia îi slujim, Acela îţi va răsplăti".

Şi intrând în corăbioară, au mers puţină cale de la Sicilia, şi s-au aflat într-una din părţile Italiei, care se numea Lucania, la un loc care se numea Alectoria. Şi după ce au sosit la mal, au ieşit din corăbioară la uscat şi îndată îngerul Domnului cel în chip de tânăr, ce era cu ei, s-a făcut nevăzut. Iar ei mergând, au sosit la un râu ce se numea Silar, .care curgea din ţara Lucaniei spre mare; deci, lângă acel râu s-au odihnit sub nişte copaci cu umbră deasă. Acel loc era plăcut spre petrecere şi au început a vieţui acolo, iar hrană le trimitea Dumnezeu, căci precum pe Sfântul Uie îl hrănea corbul în pustie din porunca lui Dumnezeu, tot aşa şi pe aceşti sfinţi îi hrănea un vultur, aducându-le în toate zilele hrană. Şi au început a se face multe minuni prin Sfântul Vit, că se preamărea numele lui în ţara aceea, Dumnezeu proslăvindu-1 pe robul Său. încă şi diavolii fiind siliţi de puterea lui Dumnezeu, strigau din oameni: „Ce este nouă şi ţie, Vite? Ai venit aici mai înainte de vreme să ne pierzi pe noi?" Deci popoarele se adunau la el cu neputincioşii lor; iar el, tămăduindu-i cu rugăciunea şi cu semnul Sfintei Cruci, îi învăţa cunoştinţa Adevăratului Dumnezeu şi paza poruncilor Lui, şi mulţi necredincioşi întorcându-se la Hristos Dumnezeu, primeau Sfântul Botez.

Intr-acea vreme, împăratul Diocleţian avea un fiu cuprins de îndrăcire, iar diavolul striga prin gura aceluia: „Nu voi ieşi de aici, de nu va veni Vit din Lucania". Iar împăratul zicea: „Unde putem afla pe acel om?" Răspuns-a diavolul: „îl veţi afla petrecând lângă râul Silar". Deci împăratul a trimis ostaşi înarmaţi în Lucania, ca să aducă îndată pe Vit la el. Şi mergând trimişii acolo, au găsit pe ostaşii lui Hristos lângă râu, făcând rugăciuni către Dumnezeu, şi au zis către copil: „Tu eşti Vit?" Răspuns-a sfântul: „Eu sunt". Zis-au ostaşii: „împăratul Diocleţian are trebuinţă de tine!" Iar sfântul a zis: „Eu, un copil mic şi prost, pentru ce sunt trebuincios împăratului?" Răspuns-au ostaşii: „Fiul lui este muncit de diavol şi de aceea are trebuinţă de tine". Şi a zis Sfântul Vit: „Să mergem dar întru numele Domnului".

Deci a mers cu ostaşii pe cale spre Roma, şi cu el a mers şi Sfântul Modest, iar fericita Crischentia le urma lor de departe. Şi ajungând la Roma, ostaşii au spus lui Diocleţian despre venirea lui Vit; iar Diocleţian a poruncit să-1 aducă înaintea lui. Şi stând sfântul înaintea împăratului, s-a mirat acela de frumuseţea lui, pentru că Sfântul Vit era cu adevărat un copil frumos, faţa lui era ca de înger, iar ochii ca nişte raze de soare, deoarece era plin de darul lui Hristos.

Atunci Diocleţian a zis către el: „Tu eşti Vit?" Iar sfântul nu i-a răspuns. Deci împăratul a început a întreba pe Modest, vrând ca să ştie despre dânşii. Iar Modest, fiind bătrân şi simplu la obicei, nu putea să dea răspuns cuviincios împăratului. Apoi împăratul, defăimând cu necinstite cuvinte pe Modest, voia să-1 gonească din faţa lui. Atunci Sfântul Vit, deschizând gura, a zis către împărat: „Pentru ce întrebi cu aşa îngrozire pe cel bătrân ca şi pe cel tânăr? Se cuvenea ca pe cel bătrân să-1 cinsteşti măcar pentru cărunteţe". împăratul a zis către Sfântul Vit: „De unde este în tine atâta îndrăzneală, ca să vorbeşti cu noi aşa mânios, neluând în seamă puterea noastră?" Răspuns-a sfântul: „Noi nu suntem mânioşi, căci am luat Duhul neräutăţii de la Hristos Dumnezeul nostru şi suntem următori blândeţii porumbelului; pentru că învăţătorul nostru este bun din fire, cu puterea mare, cu obiceiul fără de răutate, smerit şi blând. Deci şi ucenicii Lui sunt datori să fie blânzi şi smeriţi cu inima, iar nu iuţi şi mânioşi, precum ne numeşti pe noi". Acestea grăindu-le Sfântul Vit, deodată diavolul a răcnit cu spaimă prin gura fiului de împărat: „O, Vite, pentru ce mă munceşti atât de cumplit mai înainte de vreme?"

Iar sfântul nu răspundea diavolului. Diocleţian a zis către sfânt: „Oare poţi să-mi tămăduieşti pe fiul meu?" Răspuns-a sfântul: „Poate să fie sănătos fiul tău, dar eu nu pot să-i dau sănătate. Hristos Fiul lui Dumnezeu, al Cărui rob sunt, Acela de va voi, poate cu înlesnire prin mine, robul Său, să-1 izbăvească de muncirea diavolească, pentru că este puternic!"

Deci Diocleţian a început a ruga pe Sfântul Vit să tămăduiască pe fiul său; iar sfântul, apropiindu-se de cel îndrăcit, şi-a pus mâinile pe capul lui şi a zis: „în numele Domnului nostru Iisus Hristos, ieşi, duh necurat, din zidirea lui Dumnezeu!" Şi îndată a ieşit diavolul din fiul împăratului, însă nu fără de vătămarea celor ce stăteau acolo de faţă. Pentru că pe mulţi necredincioşi, care batjocoreau pe Sfântul Vit cu cuvântul sau în gândurile lor, deodată i-a ucis diavolul prin îngăduinţa lui Dumnezeu şi sufletele lor cele necurate le-a dus în iad, ca pe o dobândă a sa. Iar împăratul s-a mirat şi s-a înspăimântat văzând pe fiul său sănătos şi pe cei mulţi căzuţi morţi. Şi în loc să cunoască puterea numelui lui Iisus Hristos şi să preamărească pe adevăratul Dumnezeu, se gândea în sine, cum ar putea să întoarcă pe Vit la păgânătatea sa.

Căci împăratul cel fără de lege se rănise de frumuseţea lui şi a început cu momeli a vorbi către dânsul, zicându-i: „Prea iubitule Vite, învoieşte-te cu mine ca să aducem împreună jertfe zeilor. Şi îţi voi da ţie până la jumătate din împărăţia mea, te voi îmbogăţi cu mulţime de aur, de argint şi de lucruri de mult preţ; te voi îmbrăca în haină împărătească şi îmi vei fi mie prieten de aproape". Răspuns-a Sfântul Vit: „împărăţia şi bogăţiile tale îmi sunt netrebnice, pentru că am pe Domnul Dumnezeul meu, Căruia, de Ii voi sluji cu credinţă, mă va îmbrăca pe mine în haina cea nestricăcioasă şi prea luminată a nemuririi în împărăţia cea cerească". Zis-a Diocleţian: „Nu grăi astfel, ci cruţă-ţi viaţa ta şi jertfeşte zeilor ca să nu suferi feluri de munci, dându-te la moarte amară". Răspuns-a sfântul: „Eu, cu negrăită osârdie, doresc aceste munci, cu care mă îngrozeşti, ca să pot merge la cununa pe care Domnul a făgăduit-o aleşilor Săi".

Atunci Diocleţian a poruncit ca pe Sfântul Vit şi pe Modest să-i arunce într-o temniţă întunecoasă şi puturoasă, şi fiecăruia să i se pună fiare grele de câte zece ocale şi să le pecetluiască uşa şi fereastra cu inelul său cel împărătesc, ca să nu le dea lor cineva pâine sau apă, căci el voia să-i omoare pe ei cu foamea şi cu setea. Şi fiind sfinţii închişi în temniţă, îndată a strălucit o lumină înăuntru, pe care şi străjerii au văzut-o, privind printr-o spărtură; iar Sfântul Vit a strigat cu glas mare către Dumnezeu, zicând: „Doamne, ia aminte spre ajutorul nostru, grăbeşte de ne izbăveşte pe noi din legăturile acestea, precum ai izbăvit pe cei trei tineri din cuptorul cel cu foc şi pe Suzana de la martorii cei mincinoşi şi fără de lege".

Astfel rugându-se sfântul, s-a cutremurat pământul în temniţă şi a strălucit mai multă lumină, şi o bună mireasmă negrăită s-a revărsat prin văzduh. Şi i S-a arătat lui Domnul nostru Iisus Hristos şi i-a zis: „Scoală-te, Vite, şi te îmbărbătează şi fii tare, pentru că Eu sunt totdeauna cu tine". Acestea zicându-le Domnul, S-a făcut nevăzut; iar fiarele au căzut de pe sfinţii cei legaţi, Vit şi Modest, şi s-au făcut ca praful. Şi amândoi s-au sculat şi au început a cânta: „Bine este cuvântat Domnul Dumnezeul lui Israel, că a cercetat şi a făcut izbăvire poporului Său". Şi se mai auzeau şi glasuri îngereşti cântând împreună cu ei. Iar străjerii, văzând lumina cea negrăită şi auzind cântând glasurile îngereşti, s-au umplut de spaimă şi au rămas ca nişte morţi. Apoi, venindu-şi în fire, au alergat cu cutremur la împăratul şi i-au spus cele ce au văzut şi auzit. Iar împăratul, socotind acelea ca pe nişte vrăji creştineşti, a chemat pe mai marele priveliştilor şi a poruncit să pregătească pentru a doua zi locul în care voia să dea pe cei legaţi la mâncarea fiarelor. Căci zicea: „Voi vedea de va putea Hristos al lor să-i scoată din mâinile mele".

Iar a doua zi au fost scoşi la acel loc robii lui Hristos, iar Sfântul Vit întărea pe fericitul Modest, ispravnicul său, zicându-i: „Părinte, să nu te înfricoşezi, nici să te temi de armele diavolului, ci fii bărbat; pentru că ni se apropie cununa noastră cea mucenicească". Iar poporul care privea la acea privelişte era ca la cinci mii de bărbaţi, afară de femei şi copii, care erau fără de număr.

Şi a zis Diocleţian către Sfântul Vit: „Vite, unde te vezi acum?" Iar sfântul, nerăspunzând nimic muncitorului, şi-a ridicat ochii spre cer. împăratul iarăşi i-a zis: „Unde te afli acum, Vit?" Sfântul i-a răspuns: „Mă văd în privelişte; iar tu să faci degrabă ceea ce voieşti să faci". Diocleţian a zis: „Vit, cruţă sufletul tău şi jertfeşte marilor zei". Sfântul a răspuns: „Să nu-ţi fie ţie bine, diavole, lup răpitor şi înşelător al sufletelor! Mă mir de nebunia ta că, văzând puterile lui Dumnezeu, nu cunoşti pe Dumnezeu şi nu te ruşinezi a mă întoarce de la Dumnezeul meu cu cuvintele tale. Eu ţi-am spus de mai multe ori, că nu voi jertfi zeilor tăi, fiind diavoli, iar sfaturile tale cele păgâneşti şi fără de ruşine le întinzi spre mine? Câinelui îi zic: «Ieşi afară!» şi el, ruşinându-se, iese; dar tu nu te ruşinezi! însă eu am pe Hristos Dumnezeul meu, Căruia până acum Ii slujesc şi îi aduc jertfă de laudă din inima mea; iar acum îmi mai rămâne încă să-i fiu Lui cu totul jertfă vie!"

Atunci împăratul, din mânia cea fără de măsură, în loc să dea drumul fiarelor asupra mucenicilor, a poruncit ca îndată să se pregătească un cuptor aprins şi o căldare mare şi într-însa să topească plumb cu pucioasă şi cu smoală, şi să bage pe Vit în acea căldare înfierbântată, zicând: „Acum vom vedea, de-i va ajuta Dumnezeul lui!" Iar Sfântul Vit, îngrădindu-se cu semnul Sfintei Cruci, a intrat în mijlocul căldării care fierbea ca o mare. Şi îndată stând de faţă îngerul Domnului, a luat puterea focului şi a răcit fierbinţeala căldării; iar mucenicul stătea ca în mijlocul unei băi calde, cântând Domnului şi zicând: „Cel ce ai izbăvit pe fiii lui Israel din robia cea grea a Egiptului, prin Moise şi Aaron, slugile Tale, fă milă cu noi pentru slava numelui Tău cel sfânt!" Şi privind spre împărat, i-a zis: „Mulţumesc, Diocleţiane, ţie şi slujitorilor tăi, că mi-aţi făcut baie plăcută aici!" Şi tot poporul care privea a strigat cu glas mare: „O minune ca aceasta nu am văzut niciodată! Cu adevărat, mare şi adevărat este Dumnezeul acestui prunc!" Şi a ieşit sfântul din căldare, neavând nici o vătămare pe trupul său, ci dimpotrivă, mai vârtos se lumina trupul lui curat ca zăpada şi el cânta, zicând: „Lămuritu-m-ai pe mine, Doamne, ca aurul prin foc! Cercetatu-m-ai şi nu s-a aflat întru mine nedreptate!" Apoi a început a ocărî pe împărat, zicând: „Ruşinează-te, diavole, cu tatăl tău, satana, văzând tu cât de mare putere arată Domnul în mine, robul Său!"

Iar împăratul, aprinzându-se de mai multă mânie, a poruncit să aducă un leu înfricoşat, mare şi cumplit, a cărui răcnire oamenii nu puteau să o rabde. Şi a zis împăratul către sfânt: „Au doară şi pe acesta îl vor birui vrăjile tale?" Iar mucenicul a răspuns: „Nebunule şi nesocotitule, au încă nu cunoşti puterea lui Hristos, care este cu mine şi prin care îngerul mă va scoate degrabă din mâinile tale cele muncitoare?" Iar după ce a venit leul, sfântul s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci, iar leul a căzut la picioarele lui şi îi lingea gleznele.

Şi a zis Sfântul Vit către împărat: „Iată, fiara dă cinste Dumnezeului meu, iar tu nu poţi cunoaşte pe Făcătorul tău, în Care măcar acum de ai voi să crezi, ţi-ai câştiga mântuirea". împăratul a răspuns: „Crede într-însul tu şi neamul tău". Iar sfântul, zâmbind, a zis: „Bine ai zis, pentru că eu şi tot neamul meu, prin baia Sfântului Botez, născându-ne a doua oară, nădăjduim să câştigăm cununa vieţii în împărăţia Dumnezeului nostru".

In acea vreme, mulţi din popor, ca la o mie de bărbaţi, au crezut în Hristos. Iar împăratul a zis către mucenic: „Ce este aceasta, Vite, că nu te vatămă focul şi fiarele? Cu ce fel de vrăji le îmblânzeşti şi faci pe popor să se mire şi mulţi cred în vrăjile tale?" Mucenicul a răspuns: „Eu nu îmblânzesc focul şi fiarele cu nici un fel de vrăji, ci toate acestea le lucrează puterea lui Hristos, Dumnezeul meu. Focul şi fiarele, fiind zidirea lui Dumnezeu, se supun voinţei Ziditorului lor şi nu pe mine, ci pe El Il cinstesc, iar ţie îţi aduc mai multă ruşine, pentru că focul, fiind făptură fără suflet, şi fiarele, fiind zidire fără de cuvântare, ştiu pe Dumnezeu care le-a zidit; iar tu, având suflet înţelegător, nu poţi să-L cunoşti pe Acela şi te afli mai prost decât făpturile cele fără de cuvântare şi fără de suflet".

Atunci împăratul a poruncit ca să spânzure pe Sfinţii Mucenici Vit şi Modest şi să-i muncească, şi împreună cu dânşii şi pe Sfânta Crischentia, maica lui Vit, care a venit acolo şi a mărturisit că este creştină, iar pe împărat 1-a vădit pentru păgânătatea şi tirania lui. Şi a poruncit muncitorul să le strujească trupurile cele dezgolite cu unghii de fier. Şi a zis Sfântul Vit către împărat: „Puterea ta o arăţi că este de râs şi neputincioasă, când munceşti pe o femeie".

Deci sfinţii au fost munciţi foarte, încât strujindu-li-se trupurile, oasele rămăseseră goale şi se vedeau toate cele dinăuntrul lor. Atunci Sfântul Vit a strigat către Domnul: „Dumnezeule, în numele Tău mântuieşte-ne pe noi şi ne izbăveşte cu puterea Ta!" Şi îndată s-a cutremurat pământul foarte tare şi s-au făcut fulgere şi tunete, capiştile idoleşti au căzut şi mulţi din poporul necredincios au pierit; unii împresuraţi de zidurile cele căzute, iar alţii fiind ucişi de fulgere şi tunete. Iar împăratul s-a umplut de frică şi a fugit din acel loc, bătându-se peste obraz şi strigând: „Amar mie, că am fost biruit de un copil mic ca acesta!"

Iar îngerul Domnului, dezlegând pe acei sfinţi mucenici de la muncire, i-a dus la locul lor din Lucania, la râul care se numea Silar şi i-a pus sub copacul unde se odihniseră mai înainte, când au venit din Sicilia. Şi odihnindu-se sfinţii sub acel copac, s-au adunat la dânşii oameni credincioşi din cei ce locuiau acolo aproape şi Sfântul Vit s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul Dumnezeului Celui viu, primeşte în pace sufletele noastre, iar cei ce în slava Ta vor voi să cinstească pomenirea pătimirilor noastre, pe aceia păzeşte-i de toate răutăţile lumii acesteia şi să-i treci fără de primejdie în cereasca Ta împărăţie". Astfel rugându-se sfântul, s-a auzit glas din cer grăind către dânsul: „Rugăciunea ta s-a auzit".

Şi a zis sfântul către cei ce stăteau împrejur: „Fraţilor, să îngropaţi aici trupurile noastre; iar noi, după ieşirea noastră, vom ruga pe Domnul pentru voi ca, toate câte veţi cere pentru mântuirea voastră, să le primiţi şi Hristos vă va izbăvi de vrăjmăşiile diavolului". După aceste cuvinte, sfinţii mucenici într-un ceas împreună şi-au dat cu bucurie sufletele în mâinile lui Dumnezeu. Iar oamenii, învelind cu pânze curate cinstitele lor trupuri şi ungându-le cu aromate, le-au îngropat cu cinste în acel loc, care se numeşte Mariane.

Sfinţii Vit, Modest şi Crischentia au pătimit în ziua de 15 a lunii iunie, stăpânind în Roma Diocleţian; iar întru noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine cinste şi slavă în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC DULA
(15 iunie)

Pe vremea când plăcuţii diavolului se închinau aceluia, iar fermecătoria şi rătăcirea închinării de idoli se întărea, era un ighemon în Cilicia pe nume Maxim. La acest ighemon a fost pârât robul lui Hristos Dula, bărbat din aceeaşi eparhie a Ciliciei, drept şi temător de Dumnezeu, care cu mărturia a tot poporul era adeverit că are viaţă îmbunătăţită şi că păzeşte adevărul întru totul. Şi a fost înştiinţat ighemonul că Dula - mărturisitorul credinţei lui Hristos - a fost aruncat în temniţă, notarii spunând astfel înaintea ighemonului: „O, ighemoane, mai marii cetăţii străbătând, precum ai poruncit, partea aceasta până la cetăţile Zeferiei, au prins pe un următor al credinţei creştineşti pe care l-am adus de faţă înaintea dreptei şi prealuminatei tale judecăţi". Acestea zicându-le ei, ighemonul a răspuns: „Când voi veni să cercetez acele cetăţi, atunci pe toţi legaţii care sunt prin temniţe voi porunci să-i aducă după mine, şi-i voi munci pe ei la locuri însemnate".

Iar după un timp oarecare s-a dus el la cetatea din ţara Zeferiei, care se numea Pretoriada şi, şezând la judecată, a poruncit ca mai înainte să-i aducă lui de faţă pe fericitul Dula. Iar robul lui Hristos mergând la cercare, se ruga Domnului astfel: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, izvorule al milei, Tu ai zis prin gura lui David: Lărgeşte-ţi gura ta şi o voi umple! Tu şi în Sfânta Evanghelie ai grăit: Nu vă îngrijiţi cum şi ce veţi răspunde! Tu trimite şi acum pe sfântul Tău înger să-mi dea cuvânt mie, celui ce îmi deschid gura mea, ca, mergând la necuratul Maxim, să-i arăt păgânătatea lui, şi câte va fi să pătimesc, să nu mă înfricoşez de muncile lui, avându-Te pe Tine înaintea ochilor mei, şi să-mi dau cu osârdie trupul meu spre muncirea ighemonului. Pentru că, de nu-mi voi da trupul meu astfel ca să fie ars cu foc, atunci de ce fel de bunătăţi voi putea să mă învrednicesc? Ce cunună voi primi, ce fel de răni îţi voi arăta Ţie, Domnul meu, pe care Tu de le-ai fi văzut, ai fi arătat spre mine mila ta şi mi-ai fi dat iertare de păcate?" Grăind el acestea, ostaşii l-au dezbrăcat de haina cea de deasupra şi l-au dus legat înaintea ighemonului.

Deci Maxim ighemonul a zis către dânsul: „Spune-mi mie pe scurt cum te numeşti?" Sfântul Dula a răspuns: „Eu sunt rob al lui Hristos". La acestea, Maxim a zis către fericitul: „Spune-mi numele tău adevărat, că ceea ce spui tu de numele cel creştinesc, nimic nu poate să-ţi folosească ţie". Fericitul a răspuns: „Au nu ţi-am spus cu adevărat numele meu? Eu mă numesc creştin, iar numele cu care oamenii mă cheamă este Dula; deci numindu-mă astfel, cu adevărat sunt rob al lui Hristos!" Ighemonul a zis: „Frica judecăţii şi a muncirii încă nu ai încercat-o, de aceea grăieşti către noi cu îndrăzneală; deci spune-ne nouă din ce ţară eşti, din ce loc şi din ce neam".

Sfântul a răspuns: „Eu sunt născut în eparhia Ciliciei, în această cetate Pretoriada din Zeferia. Sunt de neam slăvit, iar din copilărie sunt creştin". Atunci ighemonul a zis: „Dacă din neam slăvit te-ai născut, atunci la nebiruiţii împăraţi să te supui. Deci, mergând la capişte, jertfeşte zeilor ca să fii cinstit de noi, iar de la marii împăraţi să primeşti mare şi luminată cinste". Sfântul a răspuns: „Cinstirile tale şi stăpânirile de la împăraţi să fie cu voi şi cu toţi aceia care nu cunosc pe adevăratul Dumnezeu; iar de la mine să le întoarcă pe acelea Dumnezeul meu, ca într-alt lucru să sporesc, adică în credinţa Domnului nostru Iisus Hristos". Acestea auzindu-le ighemonul de la fericitul, a poruncit să-1 întindă la pământ şi să-1 bată cu toiege, zicând slujitorilor: „Sfatuiţi-1 pe el să înceteze de a se înnebuni". Iar sfântul, fiind bătut cu toiege, grăia: „Mulţumesc Ţie, Hristoase, că m-ai învrednicit să rabd acestea pentru mărturisirea numelui Tău cel sfânt". Auzind Maxim pe mucenic grăind astfel, îl defăima pe el, zicându-i: „Ce-ţi va ajuta ţie acum Hristos, când cu totul eşti rănit? Oare încă nu înţelegi aceasta, omule nebun?"

Răspuns-a mucenicul: „Au nu grăieşte învăţătorul credinţei noastre, Sfântul Apostol Pavel: Nimeni nu se încununează, de nu va fi muncit după lege?" Atunci ighemonul a zis: „Dacă eşti muncit, te învredniceşti de vreo cunună?" Răspuns-a sfântul: „Eu mă nevoiesc acum împotriva tatălui tău, diavolul; şi de voi birui războiul satanei, adică pe tine, sluga diavolului, voi primi în ceruri cunună!"

Muncitorul a zis: „De ce eşti aşa de nebun şi crezi în omul cel pironit pe Cruce?" Sfântul Dula a răspuns: „Oare ce este mai bine: a crede în idolii cei de piatră şi de lemn, care sunt lucruri făcute de mâini

omeneşti; sau a crede în Omul Cel îndumnezeit, Cel viu, Care este adevărat Dumnezeu şi Care S-a răstignit de voie pentru noi?" La acestea, Maxim a zis: „O, nelegiuitule, oare lucru de mâini omeneşti socoteşti că este Apolon, marele zeu?" La aceasta, sfântul a răspuns: „Cu dreptate ai numit pe Apolon cu un nume ca acesta, care se tâlcuieşte "pierzător"; căci inima ta, lipind-o de dânsul, ţi-ai pierdut sufletul tău; şi nu numai al tău, ci şi pe al acelora pe care îi sfătuieşti să i se închine lui. însă să ştii aceasta, că singur adevăratul Dumnezeu, Cel ce este în ceruri, va cere din mâinile tale sufletele lor, pe care, silindu-le spre închinarea de idoli, le-ai pierdut. Căci îţi voi spune ţie în ce fel a fost necuratul Apolon: El a fost precum eşti şi tu acum, neînfrânat; şi fiind el cuprins de spurcata dragoste a unei femei ce se chema Dafni, i-a dat ei mult aur, dar făgăduinţa de la dânsa nu a câştigat-o. Deci te întreb pe tine să-mi spui ce fel de zeu este acela, care, rănindu-se de trupească dragoste, n-a putut să-şi câştige dragostea acelei femei, pe care foarte mult o iubea? Apoi cum nadajduieşti tu ceva de la dânsul? Cu adevărat cele povestite despre dânsul la voi sunt vrednice de râs, iar mai mult, sunt vrednice de plâns. Pentru că acelui Apolon i te închini tu ca unui Dumnezeu, pe care acea femeie desfrânată, urâtă şi plină de toată necurăţia, întru nimic îl socotea, şi în faţa căruia scuipa? Vezi cât de vrednice de plâns sunt necuratele voastre lucruri?"

Auzind acestea Maxim ighemonul, a zis către slujitorii cei ce-1 băteau: „Intorce-ţi-1 pe cealaltă parte şi să-1 bateţi pe pântece". Atunci Atanasie, cel mai mare peste tabăra oştilor, a zis sfântului: „Ascultă cuvântul ighemonului, oare nu vezi că cele dinlăuntru ale tale se varsă?" Sfântul mucenic a răspuns: „Ascultă tu, cel ce eşti sfetnic şi slugă a diavolului, pe tine şi pe ighemonul tău să te sfătuieşti aşa! Cum aţi putea îndemna pe desfrânata Dafni ca să voiască să se desfrâneze cu zeul vostru Apolon şi să-i împlinească pofta lui, ca nu cumva aprinzându-se de dragostea către ea şi nedobândind pofta lui, să piară rău? Iar eu am pe sfetnicul meu, pe Domnul nostru Iisus Hristos".

Atunci muncitorul a poruncit să aducă un grătar de fier şi a zis către slujitori: „înfierbântaţi acest grătar foarte şi puneţi pe acest ocărâtor al zeilor noştri peste dânsul". Iar fericitul a zis: „Apolon al tău îţi mulţumeşte ţie în gheenă că îi înmulţeşti lui focul cel nestins şi îţi va da un dar ca acesta, ca să fii aruncat împreună cu dânsul în întunericul cel mai dinafară; atunci eu voi râde de tine, necuratule făcător de bine al lui Apolon!" Şi muncind trupul fericitului, puţin a lipsit să nu-1 ardă desăvârşit, dar n-a sporit cu nimic; pentru că nici cu sfatul cel înşelător nu 1-a plecat, nici cu muncile n-a putut să-1 silească pe robul lui Dumnezeu, ca să-şi lase credinţa cea întru Hristos. Atunci, ighemonul a poruncit ostaşilor ca pe cel atât Ce ars să-1 păzească în temniţa cea mai dinăuntru şi nici o grijă să nu aibă pentru dânsul, zicând şi acestea: „Nu cumva să-1 numească pe el fericit careva din ceilalţi oameni creştini, căci a suferit acele munci batjocorind pe zeii noştri".

Deci sfântul a petrecut în temniţa aceea, preamărind neîncetat pe Dumnezeu şi rugându-se ca să-i dea lui putere să săvârşească cu bine nevoinţa mucenicească. Iar după cinci zile, ighemonul Maxim şezând la judecată, 1-a întrebat: „Oare viu este acel om înrăutăţit şi următor al credinţei creştineşti celei necurate? Aduceţi-1 pe el aici". Atanasie, cel mai mare peste ostaşi, a răspuns: „Aşa de statornic spre apărarea mărturisirii sale şi sănătos este omul acela, ca şi cum nici o rană n-ar fi avut pe trupul său!" Şi a poruncit ca să-1 aducă pe el. Iar ighemonul, văzându-1 sănătos cu trupul şi luminat la faţă, a zis către ostaşi: „O, ticăloşilor străjeri, oare nu v-am poruncit să nu aveţi pentru dânsul nici o grijă?" La acestea a răspuns Pigasie, mai marele notarilor: „Ne jurăm pe măria ta, că a fost păzit în temniţa cea mai dinăuntru, după porunca ta, având spânzurat la grumaji chipul cel de fier al lui Iraclie, de greutate ca la trei sute de litre; iar în ce chip s-a tămăduit, nimeni din noi nu ştie". Atunci sfântul mucenic a zis: „O, ighemonule nebun, iată Hristos m-a tămăduit şi mi-a dat mie trup sănătos şi tare spre primirea muncilor care iarăşi mi se vor pune de tine asupra mea, ca să cunoşti că Dumnezeul nostru este doctor, Care S-a obişnuit a tămădui în chip minunat pe oamenii cei ce nădăjduiesc spre Dânsul. împreună cu ei nădăjduiesc să primesc şi eu îndoita cunună a muceniciei, iar tu să pătimeşti îndoit muncile cele veşnice. Iar dacă tu ai fi răbdat pentru Apolon al tău nişte munci ca acestea, ar fi putut oare acel zeu al tău să te tămăduiască astfel precum m-a tămăduit pe mine Hristosul meu?"

Atunci ighemonul, mâniindu-se, a zis: „De vreme ce omul acesta nu încetează a ocărî zeii noştri cu cuvinte rele, turnaţi untdelemn pe capul lui şi daţi-i foc". Mucenicul i-a grăit: „Dacă vei arde creierii mei, ce vei spori, păgânule? Scorneşte şi alte munci mai grele". Ighemonul a zis: „Turnaţi multe seminţe de

muştar în nările lui". Mucenicul a răspuns: „Eu batjocoresc toate muncile tale!" Atunci ighemonul a poruncit slujitorilor să strujească spatele sfântului cu unghii de fier, să-i stropească rănile cu oţet tare şi să-1 frece cu cioburi ascuţite.

Făcându-se toate acestea după porunca ighemonului, sfântul purtător de chinuri se ruga, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, stai de faţă înaintea robului tău, că pe spatele meu lucrează păcătoşii, înmul-ţindu-şi fărădelegile lor". Atunci Maxim i-a zis: „Pleacă-te măcar acum şi mărturiseşte pe zeii noştri". Sfântul Dula a răspuns: „Zeii tăi, mai ales Afrodita şi Artemida, să-ţi ajute ţie şi răutăţii tale; iar de vei voi, îţi voi spune şi alte zeiţe ale tale şi neruşinările lor". Ighemonul a zis: „Zdrobiţi-i fălcile ca să nu mai hulească pe zei; apoi să-1 lăsaţi aşa, ca să nu mai poată zice nici un cuvânt". Sfântul mucenic a zis: „O, ighemon fără de lege, oare pe mine mă vei bate, care-ţi grăiesc adevărul, că Afrodita şi celelalte zeiţe şi-au petrecut viaţa în desfrânări şi în poftele cele spurcate; care pe un păstor oarecare Paris şi l-au pus judecător în cearta lor - care dintre ele ar fi fost mai aleasă în desfrânare? Pentru ce te mânii când eşti mustrat pentru lucrurile cele prea urâte ale zeiţelor tale celor spurcate? Al meu este Dumnezeu adevărat, Care a binevoit a Se face om, a Se răstigni pe cruce şi a Se îngropa şi a înviat a treia zi şi a şezut de-a dreapta Tatălui, şi are să vină cu foc să piardă pe zeii Tăi". Ighemonul, auzind acestea, a zis către sfântul: „Vezi, o, ticălosule, că şi tu ai doi Dumnezei?"

Fericitul a răspuns: „Nu greşi, nici te înşela, zicând doi Dumnezei, pentru că este Treime, Aceea pe Care noi o cinstim!" Ighemonul a zis: „Atunci ai trei Dumnezei?" Mucenicul a răspuns: „Treimea O mărturisesc şi O cinstesc! Cred în Tatăl, mărturisesc pe Fiul şi mă închin Sfântului Duh".

Atunci ighemonul a zis: „Spune-mi, cum crezi într-un Dumnezeu şi mărturiseşti trei?" Sfântul mucenic a răspuns: „Deşi omul cel trupesc nu înţelege cele ce sunt ale Duhului lui Dumnezeu, însă voi spune pentru cei ce stau de faţă: Precum tu eşti om şi ai cuvânt şi suflare, aşa şi Dumnezeu Tatăl, Cel Atotputernic, din firea Lui are Cuvânt şi pe Cel întru tot Sfânt Duhul Său. Acest Dumnezeu al nostru a zidit pe om întru început, 1-a cinstit cu chipul Său, suflând într-însul duh de viaţă, şi 1-a pus vieţuitor în Rai; iar satana, care acum îşi face voia sa prin tine, s-a sârguit să silească pe om spre călcarea poruncilor lui Dumnezeu, precum face şi acum prin tine, şi 1-a depărtat pe acela de la dumnezeieştile porunci. Atunci Dumnezeu, voind să ridice lucrul cel căzut al mâinilor Sale şi pe cel rătăcit să-1 întoarcă la calea cea adevărată, a trimis pe Fiul Său, adică pe Cuvântul. Deci acest Cuvânt al lui Dumnezeu S-a sălăşluit în Preacurata Fecioară şi dintr-însa S-a născut Fiu, prin Care Dumnezeu Tatăl a dat mântuire lumii".

Atunci, ighemonul a întrebat: „Au doar vreun cuvânt naşte pe om?" Sfântul a răspuns: „Nu înţelegi tainele lui Dumnezeu; că de ai fi cunoscut tăria Atotputernicului, ai fi ştiut că Cel ce a zidit pe om din ţărână, a întemeiat pământul pe ape, a întărit cerul şi a făcut toată firea, Acela este Hristos. Pentru că de vreme ce firea omenească nu putea să vadă dumnezeirea, pentru aceea, El fiind milostiv, S-a făcut om pentru dragostea Sa pentru neamul omenesc şi a luat asupra Sa smerenia omenească; ca, precum prin omul cel zidit întâi a intrat moartea în lume, tot aşa printr-un Om, Domnul nostru Iisus Hristos, să intre învierea morţilor". Ighemonul a zis: „Ce zici, oare va fi învierea morţilor?" Sfântul mucenic a răspuns: „Va fi cu adevărat! Cum va judeca Dumnezeu lumea, dacă nu se vor scula morţii?". Ighemonul a zis: „Nu vreau să-mi grăieşti acele cuvinte meşteşugite, ci lasă, precum vom muri, aşa vom zăcea şi morţi". Mucenicul a grăit: „Adevărat ai zis, că morţi sunteţi, fiindcă credeţi în idolii cei mulţi; pentru aceea, niciodată nu veţi ajunge la învierea vieţii, ci veţi ieşi întru învierea judecăţii şi a muncii celei veşnice. însă se cade ca toţi oamenii să stea înaintea judecăţii lui Hristos şi să dea răspuns pentru toate faptele lor". Atunci ighemonul a poruncit ostaşilor ca, ferecându-1 pe mucenic cu legături de fier, să-1 închidă în temniţă şi să-1 păzească.

Iar a doua zi de dimineaţă, ighemonul a poruncit iarăşi să aducă înaintea judecăţii sale pe Dula, robul lui Dumnezeu. Apoi, stând el de faţă, ighemonul i-a zis: „O, ticălosule, ce folos îţi este ţie să huleşti fără de cinste pe zeii noştri?" Fericitul a răspuns: „Primesc mare plată de la Dumnezeul meu, când ocărăsc pe zeii voştri, care nu sunt zei; iar pe tine, fiind încă viu, te va ajunge pedeapsa lui Dumnezeu". Atunci Maxim, voind să întineze pe sfânt cu cele jertfite idolilor, a zis către slujitorii care stăteau de faţă: „Băgaţi în gura lui carne jertfită şi vin". Fericitul a răspuns: „Chiar dacă vei spăla tot jertfelnicul tău cel urât de

Dumnezeu şi-1 vei turna în gura mea, cu aceea nu vei putea întina cât de puţin pe robul lui Hristos". Muncitorul a zis: „Omule ticălos, iată, vezi că acum ai gustat din cele jertfite la jertfelnicele noastre".

Iar sfântul mucenic a răspuns: „Nimic nu mă vatămă pe mine acelea, urâtule şi nebunule ighemoane!" Apoi ighemonul a poruncit să spânzure pe sfânt de un lemn, să-i strujească trupul până la cele dinlăuntru şi să-i rupă măselele şi gâtlejul. Iar sfântul mucenic a zis: „Nebunule, nu ştii oare că tatăl tău, satana, te-a învăţat să faci acestea?" Astfel trupul mucenicului a fost strujit până la oase şi i-au rupt măselele din fălci; apoi ighemonul a poruncit să-1 arunce în temniţă. După aceea ighemonul s-a dus la Tars, cetatea Ciliciei, şi a poruncit să-i aducă după dânsul şi pe cei legaţi.

Iar după ce a mers o cale lungă ca de douăzeci de stadii, Sfântul Mucenic Dula, făcând semnul Sfintei Cruci, şi-a dat pătimitorul său suflet în mâinile lui Dumnezeu, şi astfel îl duceau mort. Şi când erau aproape de Tars, ca la 14 stadii, mai marele temnicerilor a spus ighemonului: „Dula, cel ce ocăra cu necinste pe zei, a murit şi trupul lui a fost adus până aici. Ce să fac cu el?" Iar ighemonul a poruncit să-1 arunce într-o groapă adâncă, ca să fie fără de îngropare. Deci ostaşii, luând trupul sfântului, l-au aruncat în râul ce curge spre ţara Zeferiei. Şi a plutit trupul spre un sat, care se afla nu departe de cetatea Pretoriada; şi a zăcut lângă mal. Iar câinii păstorilor care se aflau pe acolo au mirosit trupul sfântului, şi unul din ei 1-a păzit, nelăsând nici o pasăre să se atingă de acel trup mucenicesc; iar alt câine, luând cu gura o haină păstorească, a tras-o şi a acoperit moaştele mucenicului. Iar păstorii, văzând aceasta, au spus în sat şi în cetate, şi îndată a ieşit mulţime de popor credincios la moaştele sfântului mucenic şi, luându-le cu evlavie, au mulţumit lui Dumnezeu, Care nu i-a lipsit pe ei de un mărgăritar scump ca acela. Deci, de unde a ieşit trupul acela viu, acolo s-a şi întors, după săvârşirea muceniciei. Şi luându-1 cu bună cucernicie, l-au îngropat cu cinste, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh în veci. Amin.

Notă. în altă parte se scrie că acest Sfânt Mucenic Dula ar fi fost eparh al Ciliciei, dar el a fost doar cu neamul din eparhia Ciliciei. Nici Sfântul Simeon Metafrast nu pomeneşte că el ar fi fost eparh. Iar în Mineiul cel mare din această zi se scrie despre acesta, că a fost din ţara Zeferiei, din cetatea Pretoriada şi din eparhia Ciliciei.

POMENIREA ALTUI CUVIOS DULA, PURTĂTOR DE CHINURI (15 iunie)

Fericitul rob al lui Hristos, Dula, a fost monah într-una din mănăstirile cu viaţă de obşte din părţile Egiptului. El era smerit şi defăimat la vedere, iar la înţelegere mare şi cinstit. Acesta, fiind defăimat şi grăit de rău, încă şi scuipat de toţi, se bucura şi se veselea cu duhul. Deci îi făcea nevinovaţi pe cei ce-1 defăimau şi se ruga lui Dumnezeu pentru ei, ca să nu li se socotească lor aceea întru păcat. Iar pricina o arunca asupra diavolului, căci acela tulbura pe fraţi, şi fericitul Dula se înarma tare asupra lui, cu răbdare, cu nerăutate şi cu rugăciune, biruind meşteşugirile sale. Acest nevoitor a petrecut într-o răbdare ca aceea douăzeci de ani, având nemişcate blândeţea şi smerenia inimii sale.

Şi neştiind mai mult diavolul cum i-ar face lui rău, a scornit un meşteşug de acest fel, prin care a adus ispită şi mâhnire nu numai Cuviosului Dula, ci şi tuturor fraţilor, şi i-a tulburat pe cei de la linişte. Căci pe un frate, ce petrecea tară frica lui Dumnezeu, 1-a îndemnat să intre noaptea, tâlhăreşte, în biserică şi să fure toate sfintele vase. Iar monahul acela, făcând aceasta, a ascuns cele furate şi s-a ascuns în chilia sa, ca şi cum n-ar fi ieşit nicăieri. Iar după ce a sosit vremea adunării la Utrenie, paraclisierul a intrat în biserică să aprindă candelele, a văzut că sunt furate toate vasele bisericeşti şi s-a dus şi a spus avvei. Deci a lovit în toacă după obicei şi s-au adunat toţi fraţii în biserică la cântarea Utreniei. Iar după cântarea Utreniei, avva şi paraclisierul au spus fraţilor că sunt furate vasele şi toţi au început a se tulbura.

Intr-acea vreme, se întâmplase fericitului Dula, din pricina unei boli trupeşti, că n-a venit în sobor la pravila Utreniei. Şi au zis unii din fraţi: „Nimeni nu le-a furat pe acelea, decât numai fratele Dula, căci de aceea n-a venit în sobor, că de n-ar fi făcut el acest furtişag, apoi ar fi venit mai întâi decât toţi la slujba de noapte, precum s-a obişnuit a veni totdeauna". Deci au trimis să-1 aducă la sobor. Şi ducându-se trimişii, îl găsiră pe el bolnav, însă stând la rugăciune; şi, apucându-1, îl trăgeau cu sila. Iar el îi întreba, zicând: „Ce este lucrul acesta, fraţilor? Pentru ce mă trageţi cu sila, când eu pot să merg şi singur la sfinţii părinţi?" Iar ei îl ocărau cu hulă şi cu cuvinte necinstite şi cu dosădiri, zicându-i: „Furătorule de cele sfinte, nevrednicule de viaţă, au nu-ţi era destul că ne-ai tulburat atâţia ani? Iar acum şi sufletele noastre le-ai batjocorit?" Iar el zicea: „Iertaţi-mă, fraţilor, că am greşit!"

Deci l-au dus pe el la avva şi la soborul părinţilor, care îmbătrâniseră în pustnicie, şi au zis: „Acesta este cel ce ne tulbură din început şi strică viaţa noastră cea de obşte". Şi unul după altul au început a cleveti împotriva lui. Unul zicea: „Eu l-am văzut mâncând verdeţuri în taină". Altul zicea: „Eu l-am văzut furând pâine şi dând-o afară din mănăstire". Altul zicea: „Eu l-am văzut bând în taină vin din cel bun". Iar alţii ziceau alte oarecare rele, minţind împotriva lui.

Acestea toate auzindu-le avva şi cei care erau cu el, au crezut acele clevetiri şi au întrebat pe Dula cel nevinovat, dacă sunt adevărate cele grăite despre el. Iar mai ales îl cercetau pentru furtişag şi-1 întrebau unde a ascuns sfintele vase pe care le-a furat. Iar el, de la început îndreptându-se, le spunea că nu este vinovat cu nimic dintr-a-celea. Apoi, văzând că nu-1 cred, a tăcut, zicând numai aceasta: „Iertaţi-mă, sfinţilor părinţi, căci sunt păcătos!" Deci avva a poruncit să dezbrace de pe el chipul cel monahicesc şi să-1 îmbrace în hainele cele mireneşti, zicându-i: „Lucruri ca acestea nu sunt ale chipului monahicesc".

Iar după ce au dezbrăcat de pe fericitul Dula chipul monahicesc, el a plâns cu amar şi privind către cer, a zis cu glas mare: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru numele Tău cel sfânt m-am îmbrăcat în chipul acesta; iar acum, pentru păcatele mele, sunt dezbrăcat de acest chip". Iar avva a poruncit ca, legându-1, să-1 dea economului. Iar economul, dezbrăcându-i trupul, 1-a bătut foarte tare cu vine de dobitoc, întrebându-1 de sunt adevărate cele grăite împotriva lui pentru furtişag. Iar el, deşi cu lacrimi, însă zâmbind în nevinovăţia sa, zicea: „Iertaţi-mă, fraţilor, că am greşit!" Iar economul văzându-1 zâmbind şi spunând unele ca acestea, mai mult s-a mâniat. Deci 1-a aruncat în temniţă şi i-a pus picioarele în butuci. Apoi a scris o scrisoare la mai marele cetăţii, înştiinţându-1 de furtişag şi de fratele Dula, şi a trimis-o degrabă. Iar domnul, citind scrisoarea, îndată a trimis nişte slujitori răi, ca să aducă pe Dula ca pe un tâlhar.

Şi luând slujitorii pe robul lui Dumnezeu, l-au pus pe un dobitoc fără de şa, şi punându-i nişte fiare grele peste grumajii lui, îl trăgeau prin mijlocul cetăţii cu batjocură. Şi ducându-1 la judecată, domnul 1-a întrebat: „De unde eşti? Cum te numeşti? Pentru ce te-ai făcut călugăr? Cum ai furat sfintele vase şi unde le-ai ascuns?" Iar purtătorul de chinuri Dula nu răspundea altceva nimic domnului, fără numai aceasta: „Am greşit! Iertaţi-mă!" Apoi domnul, mâniindu-se, a poruncit să-1 dezbrace şi să-1 întindă la pământ şi patru slujitori să-1 bată cu vine fără de cruţare. Şi fiind bătut fără de milă multă vreme, zicea cu faţă veselă către domnul: „Bate-mă, bate-mă, că argintul meu îl vei face mai curat!" Iar domnul a zis către dânsul: „Nebunule, eu îţi voi face ţie argint mai curat decât zăpada pe trupul tău şi pe coastele tale". Deci a poruncit să pună pe sub pântecele lui cărbuni aprinşi şi să verse pe rănile lui oţet amestecat cu sare. Iar cei ce stăteau de faţă se minunau de răbdarea lui şi grăiau către dânsul: „Spune unde ai pus sfintele vase şi vei scăpa de chinuri!" Iar el răspundea: „Nu am argint şi nici un fel de vase!" Apoi domnul, slăbindu-1 pe el de la muncire, a poruncit să-1 ducă în temniţă.

Iar a doua zi, domnul a trimis la lavră, poruncind ca să vină la dânsul începătorul de obşte cu călugării. Şi adunându-se toţi, au venit împreună. Atunci domnul a zis către dânşii: „Multe şi grele munci am pus asupra celui numit de voi tâlhar, dar nimic rău n-am aflat într-însul!" Zis-au lui călugării: „Stăpâne, afară de furtişag, încă şi alte multe răutăţi a făcut ticălosul acesta; şi până acum i-am răbdat lui pentru Dumnezeu, aşteptând să se întoarcă de la răutăţi; iar el mai mult spre rău a venit". Domnul a zis către dânşii: „Atunci ce să fac cu el?" Iar monahii au zis: „Să faci precum poruncesc legile". Zis-a boierul:

„Legea cetăţii porunceşte, ca furului de cele sfinte să i se taie mâinile". Iar monahii au zis: „Să pătimească după lege şi să-şi ia pedeapsa după lucrurile lui".

Iar boierul a poruncit ca să aducă pe purtătorul de chinuri Dula în mijlocul lor, şi-1 cerceta pe dânsul înaintea tuturor, zicându-i: „Ticălosule şi împietritule, spune nouă adevărul pentru furtişagul cel mărturisit asupra ta şi vei scăpa de la moarte". Iar nevinovatul Dula a grăit: „Voieşti oare să zic împotriva mea ceea ce n-am făcut? Nu voiesc să mint împotriva mea, pentru că toata minciuna este de la diavol". Şi iarăşi a zis: „Despre lucrul de care mă întrebaţi acum pe mine, nimic nu ştiu că am făcut de acest fel". Iar boierul văzând că nimic nu mărturiseşte împotriva sa, iar călugării îl sileau ca după lege să primească judecata, 1-a judecat ca să-i taie mâinile. Şi a fost dus nevinovatul bătrân Dula la locul unde iau pedeapsa cei osândiţi.

Intr-acea vreme, monahul acela care făcuse cu adevărat răutatea aceea şi furase sfintele vase, a venit întru umilinţă şi şi-a zis în sine: „Dar dacă acum sau după aceasta se vor cunoaşte cele făcute de mine? Şi chiar dacă acum se va tăinui aici lucrul meu cel rău, apoi în ziua dreptei judecăţi a lui Dumnezeu tot se va dovedi, şi ce voi face atunci eu, ticălosul? Ce fel de răspuns voi da pentru un îndoit rău ca acesta, căci şi vasele le-am furat şi pe fratele cel nevinovat l-am dat la munci". Deci a mers degrabă la avva lavrei şi i-a zis: „Avva, trimite degrabă în cetate, la domnul cetăţii, ca să nu taie mâinile fratelui, căci s-au aflat sfintele vase!" Auzind aceasta avva, îndată a trimis la domnul cetăţii şi a eliberat pe răbdătorul de chinuri, fără să-i taie mâinile.

Şi când l-au adus pe el în lavră, s-a descoperit nevinovăţia lui; pentru că acea faptă s-a arătat că este a altuia. Atunci au început fraţii a cădea la picioarele Cuviosului Dula, zicând: „Iartă-ne, că ţi-am greşit ţie!" Iar el, plângând, le zicea: „Iertaţi-mă pe mine, părinţilor şi fraţilor, mare mulţumire dau eu vouă; căci pentru durerile cele de puţină vreme, pe care mi le-aţi mijlocit mie, mă voi izbăvi de veşnicele munci şi mă voi învrednici de mari bunătăţi prin milostivirea lui Dumnezeu. Că auzind adeseori vorbele cele netrebnice şi ocărâtoare, grăite de voi împotriva mea, mă bucuram cu duhul, nădăjduind ca să scap prin acelea de ruşinea cea mare pentru păcatele mele, când va veni Domnul întru slava Sa şi va descoperi tainele şi va arăta sfaturile inimii. Iar acum mă bucur mai mult de aceasta, că am pătimit fără vină; pentru că ştiu ce fel de bunătăţi a gătit Dumnezeu celor ce rabdă scârbe pentru Dânsul. O singură mâhnire am eu pentru voi, ca să nu vi se socotească vouă întru păcat lucrul cel făcut mie de voi fără de dreptate; şi rog pentru aceasta pe induratul Dumnezeu ca să vă dea vouă iertare".

După aceasta, mai trăind Cuviosul Dula trei zile, s-a dus către Domnul, neştiind nimeni de moartea lui. Iar un frate, care era rânduit să deştepte pe fraţi la rugăciunea cea de la miezul nopţii, mergând la chilia cuviosului şi bătând, nu a auzit răspuns. Şi bătând a doua şi a treia oară şi neprimind nici un răspuns, s-a dus de a chemat pe alt frate şi, aducând lumânare, au deschis uşa şi au intrat înăuntru şi au aflat pe cuviosul în mijlocul chiliei, stând în genunchi, fiindcă făcuse închinăciuni, iar cu sufletul fiind dus la Dumnezeu. Astfel, fiind în rugăciune şi în plecarea genunchilor, şi-a dat sufletul său Domnului. Deci, neîndrăznind să se atingă de el, l-au lăsat aşa şi, ducându-se, au spus părintelui lavrei că fratele Dula a murit. Apoi, după cântarea Utreniei, mergând însuşi părintele şi văzând pe Dula mort, a poruncit să-i învelească trupul său şi să-1 aducă la biserică pentru îngropare.

Iar după ce cinstitul lui trup a fost învelit şi adus în biserică, părintele a poruncit să toace, ca toţi fraţii să ştie de sfârşitul lui. Deci s-au adunat toţi şi se atingeau de cinstitul lui trup, ca de al unui mucenic. Iar de vreme ce avva a voit să trimită la altă lavră, ca să vină şi alt avvă cu fraţii să îngroape cu cinste pe fratele care a pătimit fără de vină, atunci părintele, văzând că fraţii se îmbulzesc să îngenuncheze la acel mort, a poruncit să-i aducă trupul înăuntrul bisericii şi să-1 încuie, aşteptând să vină şi avva cu clericii de la cealaltă lavră şi să se adune monahii de la amândouă lavrele. Iar când era la al nouălea ceas, venind şi celălalt avvă cu fraţii şi adunându-se toţi, a poruncit ca să deschidă biserica şi să pună trupul fericitului Dula în mijlocul soborului ca, văzându-1 pe el, să-1 dea cinstitei îngropări cu cântări cuviincioase.

Şi apropiindu-se de trup, nu l-au aflat pe el, fără numai hainele şi papucii singuri, şi toţi s-au umplut de mare mirare şi spaimă. După aceasta, părinţii celor două lavre au zis către fraţi: „Vedeţi, fraţilor, ce poate

pătimirea cea cu multă răbdare, blândeţea, nerăutatea şi smerenia? Iată acum fratele nostru nu numai cu sufletul, ci şi cu trupul s-a dus de la noi, mutat fiind de mâinile îngereşti, nevăzut, în altă parte; de vreme ce noi ne-am aflat nevrednici să ne atingem de sfântul lui trup. Iar de cinstea aceasta s-a învrednicit de la Dumnezeu pentru îndelunga sa răbdare cu blândeţe şi cu nerăutate, în smerenia inimii. Noi îl socoteam că este păcătos şi nevrednic de viaţa omenească cea de pe pământ, iar el s-a aflat sfânt şi vrednic de viaţa cea cerească cu îngerii. Deci noi suntem ruşinaţi, iar el a fost preamărit, noi suntem defăimaţi, iar el este încununat de Domnul nostru Iisus Hristos. Aşadar, să ne sârguim a ne învăţa răbdarea şi smerenia, blândeţea şi nerăutatea, având spre pildă pe acest îndelung răbdător pătimitor".

Aceasta când o ziceau părinţii de la cele două lavre, fraţii au plâns cu plângere mare şi au aşezat ca în tot anul să se săvârşească pomenirea Cuviosului părintelui Dula, răbdătorul de chinuri, spre folosul sufletelor lor şi spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

FERICITUL IERONIM
(15 iunie)

Fericitul Ieronim s-a născut în orăşelul Stridon, aproape de Acvileia, în anul 347. Primele învăţături le-a primit în casa părinţilor. Apoi, mergând la Roma, a învăţat greaca şi latina, arta vorbirii şi filosofia. A primit botezul la vârsta de 20 de ani, din mâinile papei Liberios. La Treveri, în Galia, a descoperit viaţa mănăstirească. La Roma a intrat într-o obşte de prieteni, unde a început învăţătura Scripturii şi a cunoscut catacombele romane. In urma unei neînţelegeri cu ai săi şi scârbit de deşertăciunile Romei, a făcut prima călătorie în Răsărit, cercetând mănăstirile din Grecia, Tracia, Asia Mică, Cilicia, şi s-a stabilit în Antiohia. S-a retras apoi în pustia Calsis, din Siria, unde a trăit o perioadă de patru ani de nevoinţe ascetice, luptând împotriva patimilor. In această perioadă a învăţat limba ebraică. Revenind în Antiohia, a primit darul preoţiei, apoi a făcut o călătorie la Constantinopol, atras de faima cuvântărilor Sfântului Grigorie de Nazianz şi a stat acolo doi ani, ascultându-i cuvintele.

Il găsim, apoi, din nou la Roma, unde viaţa lui a luat un drum statornic. Papa Damasus 1-a luat ca diac al său, cu ascultarea de a revedea textul Bibliei în limba latină, numită, mai târziu, Vulgata. Murind papa Damasus, fericitul Ieronim s-a retras, din nou, în Palestina şi s-a stabilit la Betleem, unde a întemeiat trei mănăstiri. A început, atunci, o perioadă de strădanii cărturăreşti, care a ţinut 30 de ani. A alcătuit multe scrisori, îndemnând pe credincioşi la o viaţă curată şi păzirea poruncilor Domnului. Pe călugări i-a învăţat arta copierii manuscriselor. Impovărat de bătrâneţe şi de neîncetate nevoinţe, Cuviosul Ieronim a murit la Betleem, în anul 420. Ne-au rămas de la el Vulgata, numeroase alte traduceri, omilii, comentarii la cărţile Sfintei Scripturi, lucrări de istorie bisericească şi scrisori de îndrumare duhovnicească.

Fericitul Ieronim rămâne, pentru noi, icoana cărturarului creştin. Prăznuirea lui, în Biserica Ortodoxă, se face la 15 iunie, în fiecare an.

FERICITUL AUGUSTIN, EPISCOPUL HIPONIEI
(15 iunie)

Fericitul Augustin s-a născut la 13 noiembrie 354, în Tagaste, orăşel din provincia africană Numidia. Tatăl său nu era creştin şi s-a botezat numai pe patul de moarte, dar în schimb, mama sa, Monica, era o fierbinte credincioasă. Augustin a învăţat mai întâi în Tagaste, apoi în Madaura şi Cartagina. Fiind foarte înzestrat, a deschis o şcoală de retorică la Cartagina, ca după aceea să meargă la Roma şi Milano.

In tinereţea lui a cunoscut şi o viaţă de destrăbălare şi abateri de la dreapta credinţă. La Milano a început să se apropie mai mult de Dumnezeu. Acolo a cunoscut pe dumnezeiescul episcop Ambrozie şi a fost încântat de cuvântările acestuia. Mama sa, Sfânta Monica, plângea necontenit, rugându-se lui Dumnezeu pentru îndreptarea lui. Ca s-o îmbărbăteze, Sfântul Ambrozie i-a spus: „Fiul unor astfel de lacrimi, nu poate să piară".

Acum Augustin a descoperit şi rânduiala monahilor, citind viaţa Sfântului Antonie, scrisă de Sfântul Atanasie, care 1-a mişcat şi 1-a adus la pocăinţă. Odată, aflându-se în grădina unui prieten şi plângând pentru viaţa sa, a auzit un glas de copil, care-1 îndemna: „Ia şi citeşte!" Deschizând Sfânta Scriptură, a citit următorul cuvânt din Epistola către romani (13, 12-14): Nu în ospeţe şi în beţii, nu în desfrânări şi fapte de ruşine, nu în ceartă şi în pizmă, ci îmbrăcaţi-vă în Domnul Iisus Hristos, iar grija de trup să nu o faceţi spre pofte. Acesta era răspunsul lui Dumnezeu, la căutările lui Augustin. în Confesiunile sale, el mulţumeşte lui Dumnezeu pentru acest răspuns, In anul 387, Augustin primeşte botezul din mâinile Sfântului Ambrozie, în noaptea de Paşti. Pe când avea 32 de ani, Sfânta Monica moare şi Augustin se retrage în Tagaste, vinde tot ce are şi întemeiază o mănăstire împreună cu prietenii şi ucenicii săi.

După trei ani este sfinţit preot la Hipon, de episcopul Valerius şi începe o ascultare grea, slujirea Bisericii. Peste cinci ani este ridicat în scaunul lui Valerius şi devine, în câţiva ani, căpetenia episcopatului african.

Scrierile lui Augustin dezvăluie măsura fără pereche a darurilor sale. Ca o conştiinţă vie a Ortodoxiei, Augustin se vede nevoit să apere dreapta credinţă, împotriva tuturor ereziilor, care se iviseră în Biserica lui Dumnezeu, în timpul acela: maniheii, donaţienii, pelagienii. Dintre scrierile sale, cele mai însemnate sunt cartea Despre Trinitate, la care a lucrat 14 ani, şi cartea Despre cetatea lui Dumnezeu. Scrierea care-i face cea mai mare cinste este cartea Retractărilor sale, o recunoaştere a propriilor greşeli, iar lucrarea lui cea mai citită este Confesiunile.

Fericitul Augustin rămâne dascălul fără asemănare al întregului Occident creştin. A murit la 28 august 430. Mormântul său se află în biserica Sfântul Petru din Pavia. în Biserica Ortodoxă este prăznuit la 15 iunie.

SFÎNTUL TIHON, EPISCOPUL AMATUNDEI, FĂCĂTORUL DE MINUNI (16 iunie)

Sfântul Tihon se trăgea din oraşul Amatunda, cetate în insula Cipru, din părinţi binecredincioşi şi iubitori de Hristos, de la care a învăţat din tinereţe a cunoaşte pe Hristos Dumnezeu şi Sfintele Scripturi. El s-a numărat în clerul Bisericii şi s-a rânduit ca să citească poporului durnnezeieştile cuvinte în biserică. Apoi, pentru curăţia vieţii lui, a fost hirotonisit diacon de Sfântul Memnon, episcop al aceleiaşi cetăţi Atnatunda. Şi ducându-se episcopul Memnon către Domnul, Sfântul Tihon a fost ridicat prin alegere la scaunul episcopal şi a fost sfinţit arhierei de marele Epifanie, arhiepiscopul Ciprului.

In acea vreme era încă în insula Cipru, mulţime de popor necredincios, care se ţinea de rătăcirea închinării la idoli. Deci multă osteneală a suferit Tihon, arhiereul lui Hristos, întorcând de la înşelăciunea idolească la credinţă pe oamenii care piereau în păgânătatea elinească şi aducându-i la Hristos Dumnezeu. Iar Domnul i-a ajutat în ostenelile lui, căci, scoţând turma cea cuvântătoare din dinţii lupilor răpitori şi drăceşti, a adus-o în ograda Bisericii celei soborniceşti şi din capre a făcut oi ale lui Hristos. El a sfărâmat toţi idolii care erau împrejurul Amatundei şi drăceştile locuinţe, iar capiştile lor le-a stricat.

Şi vieţuind mulţi ani şi bine îndreptând Biserica cea încredinţată lui, s-a dus către Domnul şi a fost numit făcător de minuni, căci multe minuni a făcut în viaţa lui şi după moarte. Dar viaţa lui întreagă şi istoria minunilor lui nu s-au putut afla; căci din pricina învechirii vremii şi a războaielor agarenilor, precum

multe sfinte biserici au fost pustiite, tot astfel au pierit şi cărţile bisericeşti. însă din multele minuni ale lui, două au venit la ştirea noastră.

Iată prima minune: Pe când era încă tânăr în casa sa, petrecând lângă părinţi, 1-a pus tatăl său să vândă pâine; pentru că aceea era meseria tatălui său, ca din vânzarea pâinii să-şi hrănească familia. Iar fericitul tânăr dădea pâinea la săraci fără plată. Deci tatăl lui, înştiinţându-se de aceasta, a început a se supăra asupra lui şi a-1 ocări. Iar tânărul, fiind insuflat de Dumnezeu, îi zicea: „O, tată, pentru ce te mâhneşti, ca şi cum ai suferi vreo pagubă? Pâinile le-am dat împrumut lui Dumnezeu şi am zapisul Lui cel nemincinos, Care zice în sfintele cărţi: Cel ce dă lui Dumnezeu, va primi însutit! Iar de nu crezi cele grăite, să mergem la hambar şi vei vedea acolo, cum Dumnezeu dă datoria Sa, celor ce I-au dat Lui cu împrumut". Aceasta zicând-o, a mers cu tatăl său la hambar, şi, când a deschis uşa, a aflat cămara care era deşartă, plină de grâu curat. Iar tatăl său s-a mirat cu spaimă şi, căzând, s-a închinat lui Dumnezeu, dându-I mulţumire. Dintr-acea vreme nu mai oprea pe fiul său să împartă pâini la săraci cât va voi.

A doua minune este aceasta: într-o oarecare vie, lucrătorii tăind viţele cele uscate, le aruncau afară; iar Sfântul Tihon, adunând acele viţe uscate, le sădea în via sa şi se ruga lui Dumnezeu să-i dea la via lui patru daruri: Cel dintâi, ca viţele cele uscate, fiind sădite, să primească umezeală şi putere vie, ca ele să se înrădăcineze, să răsară şi să crească. Al doilea, ca acea vie a lui să fie îndestulată cu rodurile sale. Al treilea, ca strugurii să fie dulci la gust şi sănătoşi. Al patrulea, ca strugurii din via lui să se coacă mai degrabă decât în toate viile.

Astfel rugându-se, a doua zi, mergând la acele viţe uscate pe care le sădise, le-a găsit pe toate răsărite şi înverzite. Şi începând a creşte într-acelaşi an mai presus de obicei şi de firea sa, au adus mare îndestulare de struguri. Şi fiind strugurii încă verzi în celelalte vii, în via Sfântului Tihon strugurii se copseseră mai degrabă decât la toţi şi erau foarte dulci la gust şi foarte folositori sănătăţii omeneşti. Acea vie a fost lucrată mulţi ani nu numai cât a trăit Sfântul Tihon, ci şi după moartea lui, aducând rod cu îndestulare. Şi în tot anul, mai înainte de vremea cea obişnuită a coacerii tuturor viilor, în 16 zile ale lunii iunie, la pomenirea Sfântului Tihon, se aduceau la biserica sfântului struguri copţi din acea vie, iar cu vinul cel stors dintr-înşii, se săvârşea jertfa cea fără de sânge la Sfânta Liturghie.

Din aceste două minuni se poate vedea cu îndestulare că Sfântul Tihon a fost făcător de minuni şi mare plăcut al lui Dumnezeu. Se adevereşte încă la slujba lui şi aceasta, că vremea sfârşitului său a văzut-o mai înainte şi a spus aceasta şi altora. Pentru sfinţenia acestui făcător de minuni, să fie slăvit Dumnezeul nostru acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFINŢII MUCENICI TIGRIE PREOTUL ŞI EUTROPIE CITEŢUL (16 iunie)

Sfinţii Tigrie şi Eutropie au fost din clerul Sfântului Ioan Gură de Aur, pentru care au şi pătimit; căci a fost pusă asupra lor o pricină nedreaptă, pentru arderea ce s-a făcut în Constantinopol. Iată acea pricină: In ziua în care a fost izgonit marele luminător al Bisericii, Sfântul Ioan 0ură de Aur, fiind dus la surghiun ca un soare la apus, s-a aprins un foc în biserica cea sobornicească nu din vreo pricină omenească, ci din urgia lui Dumnezeu; şi răspândindu-se prin toată biserica, a ieşit prin ferestrele cele mai de sus şi a ajuns la acoperişul bisericii.

Şi a înconjurat văpaia biserica, nu numai înăuntru, ci şi pe dinafară, încât au ars toate zidirile cele de lemn ce erau aproape de piatră. Şi suflând un vânt puternic, acea văpaie a fost dusă pe sus prin aer de la biserică, a trecut târgul şi s-a plecat ca un pod deasupra palatului în care se făceau sfaturile senatului, şi 1-a ars desăvârşit. Şi se vedea o minune înspăimântătoare: Focul, ca un însufleţit, în chip de balaur, umblând împrejur, mistuia casele cele depărtate şi mai ales cele ale vrăjmaşilor Sfântului Ioan, iar casele ce erau aproape de biserică, acelea au rămas întregi. Deci cămările care erau cu cinstitele vase, focul nu

le-a atins, ca dintr-aceasta să se înştiinţeze toţi, că nu după întâmplare s-a făcut o ardere ca aceasta, ci din mânia lui Dumnezeu, pentru izgonirea cea nedreaptă a Sfântului Ioan Gură de Aur. Şi în trei ceasuri, multe zidiri frumoase şi de mulţi ani, podoabe nespuse şi bogăţii nenumărate s-au prefăcut în cenuşă; însă n-a pierit nici un suflet de om în pârjolul cel înfricoşat, şi toţi ziceau: „Dumnezeu pedepseşte cetatea cu foc, pentru că fără de vină au izgonit pe Ioan Gură de Aur, plăcutul lui Dumnezeu". Iar oamenii vrăjmaşi ai Sfântului Ioan au găsit de aici pricină împotriva prietenilor lui şi ziceau: „Cei ce sunt de un gând cu Ioan au aprins biserica".

Deci îndată au ridicat prigoană cumplită asupra robilor nevinovaţi ai lui Dumnezeu, episcopi, preoţi, clerici şi călugări, pe care, prinzându-i, pe unii îi munceau în Constantinopol, iar pe alţii, legându-i, i-au trimis în Calcedon şi îi chinuiau cu grele legături prin temniţe. Şi erau unii dintre vrăjmaşii Sfântului Ioan, cu nărav ca de oameni sălbatici, care erau rânduiţi să umble prin cetate, să asculte vorbele din popor ce se grăiesc despre Ioan şi, de auzeau pe cineva grăind bine de Ioan şi jelind pentru izgonirea lui, îndată îl prindeau, îl duceau la închisoare şi-1 sileau să blesteme pe bărbatul cel sfânt; iar pe cei ce nu voiau, pe unii îi băteau cumplit, altora le jefuiau averile şi-i surghiuneau prin felurite locuri; pentru că, păstorul fiind bătut, se cuvenea şi oile să fie risipite.

Intr-acea vreme, era eparh al cetăţii un anume Optat, cu credinţa elin, ţinând de păgânătatea închinării de idoli; iar cu obiceiul aspru şi nemilostiv. Acela, fiind vrăjmaş al creştinătăţii, se bucura în sine văzând tulburarea aceea care se făcea între creştini, unul împotriva celuilalt năvălind deodată cu răutate. Deci primejdiile şi strâmtorările care erau între creştini, acelea îi erau lui bucurie şi veselie, şi ajuta pe cei care vrăjmăşuiau împotriva Sfântului Ioan şi împotriva iubitorilor lui. Deci a început a face cercetare pentru focul ce se pusese, de unde şi prin a cărui faptă s-a aprins. Şi, prinzând pe mulţi, îi muncea cumplit, ca şi cum ei ar fi fost pricina focului, dar în fapt zavistuind asupra creştinilor. între alţii au prins şi pe cinstitul preot Tigrie, pe care, dezbrăcându-1 şi dându-1 la munci, l-au bătut cumplit, cu curele ude, peste tot trupul. Iar acest Tigrie era de neam barbar şi famen cu trupul, însă nu din naştere, ci din scopire. El, fiind robit din copilăria sa şi cumpărat de un stăpân bogat, acela 1-a scopit şi el slujea ca un rob în casa stăpânului său. Iar după mulţi ani, prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, câştigând libertatea sa, s-a lipit de slujitorii bisericeşti şi, pentru viaţa lui cea îmbunătăţită, l-au cinstit cu rânduiala de preot, pentru că era cu adevărat bărbat plin de toate bunătăţile şi de plăcerea lui Dumnezeu: blând, smerit, milostiv, iubitor de străini, folositor celorlalţi cu cuvântul şi cu lucrul. Pe acesta muncindu-1 mult eparhul cel nemilostiv, 1-a surghiunit în Mesopota-mia unde s-a şi sfârşit ca un pătimitor în strâmtorarea legăturilor.

După aceasta, muncitorul a prins şi pe Eutropie citeţul, fiindcă a fost pârât ca un pricinuitor al focului. Iar Sfântul Eutropie era feciorelnic, fără de prihană din pântecele maicii sale, tânăr cu anii şi cu nici un rău amestecat, nevinovat cu mâinile şi curat la inimă. Pe acesta dându-1 la muncire, întâi l-au bătut cu vine de bou, apoi, bătându-1 cu beţe şi vergi groase, i-au sfărâmat oasele. După aceea, cu unghii de fier i-au strujit nu numai coastele, ci şi faţa, fruntea şi tot trupul lui până la oase. După aceasta, i-au ars cu lumânări părţile cele de jos ale trupului său. In toată vremea acelor munci, eparhul îl întreba de focul ce se aprinsese, dacă el a aprins biserica. Şi după ce sfântul mucenic nu i s-a supus, a poruncit ca să-1 ia de la muncire şi să-1 arunce în temniţă.

In acea vreme, un episcop, cu numele Sisinie, dormind, i s-a făcut o vedenie ca aceasta: I se părea că este în biserica Sfântului întâiului Mucenic şi Arhidiacon Ştefan şi a văzut pe un bărbat cinstit cu faţa în chip de înger, fiind strălucit ca unul din sfinţii cei mari. Acela stătea în faţa dumnezeiescului altar, ca şi cum se minuna şi se întrista, şi 1-a auzit zicând astfel: „Pe toată cetatea am înconjurat-o căutând bărbaţi îmbunătăţiţi şi, dintr-atâta mulţime de oameni, pe nici unul nu am putut afla bărbat bun decât numai pe fericitul Eutropie".

Aceasta văzând-o Sisinie episcopul în vis şi deşteptându-se, a chemat îndată pe un preot ce era lângă el şi i-a spus cele văzute şi auzite. Deci i-a poruncit ca să meargă prin toată cetatea, căutând şi întrebând cine este Eutropie. Iar preotul, ducându-se şi căutând pe Eutropie, i s-a spus că un Eutropie a fost muncit şi dat la judecată nu demult în privelişte, ca un făcător de rele, apoi a fost aruncat în temniţă. Deci acel preot alergând şi aflând pe mucenic în temniţă, a căzut la dânsul cu lacrimi şi a vorbit cu dânsul, şi 1-a rugat pe

el ca pe un mare plăcut al lui Dumnezeu şi răbdător de chinuri al lui Hristos să se roage Domnului pentru dânsul. Şi întorcându-se preotul la episcopul său, i-a spus cine este Eutropie şi unde se află.

Şi zăcând Sfântul Eutropie în temniţă foarte bolnav de muncile cele cumplite ce le pătimise, au început a putrezi rănile trupului său şi suferea dureri cumplite. Iar după o vreme, scoţându-1 iarăşi la muncire şi spânzurându-1 la muncă, şi-a dat sufletul său în mâinile Domnului, lăsând celor ce-1 munciseră pe el, trupul său mort şi plin de răni. Iar muncitorul, înştiinţându-se că el este mort, a poruncit să-1 arunce afară fără de îngropare, spre mâncarea câinilor. Şi a stat acel trup pătimitor până noaptea, când, pe o vreme întunecată cu vifor şi vărsare de ploaie, au venit nişte cucernici preoţi în taină şi au luat trupul mucenicului şi, în aceeaşi noapte, l-au îngropat la un loc cinstit. Iar în timpul îngropării, au auzit în văzduh glasuri de cântări îngereşti preadulci şi negrăite. Şi s-au încredinţat de sfinţenia fericitului Eutropie şi astfel au început a-1 cinsti pe acela ca pe un mare mucenic al lui Hristos. Iar noi cinstind cu dreaptă credinţă pomenirea acestor doi sfinţi mucenici, Tigrie preotul şi Eutropie citeţul, şi nădăjduind spre sfintele lor rugăciuni, slăvim pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe Unul Dumnezeul nostru în veci. Amin.

SFINŢII MUCENICI MANUIL, SAVEL ŞI ISMAIL
(17 iunie)

Sfinţii Mucenici Manuil, Savel şi Ismail au fost fraţi de o mamă. Patria lor a fost Persia; părinţii lor nu erau de o credinţă, căci tatăl lor ţinea de păgânătatea persienească, iar maica lor de credinţa cea bună creştinească. Aceasta, precum şi-a hrănit pe fiii săi cu laptele său de maică, tot aşa i-a adăpat pe ei din tinereţe cu credinţa creştinească şi i-a crescut în frica lui Dumnezeu. Iar fericitul Evnoic, preotul, i-a creştinat prin baia Sfântului Botez şi i-a învăţat dumne-zeieştile cărţi. Iar după ce aceştia au venit la creşterea bărbătească, au fost număraţi în rânduiala ostăşească şi cu trupul slujeau împăratului Persiei, Alamundar, iar cu duhul slujeau împăratului ceresc, Domnului nostru Iisus Hristos, păzind sfintele Lui porunci şi plăcându-I Lui cu toate lucrurile cele bune.

Deci au fost trimişi de împăratul lor la Iulian Paravatul, împăratul grecesc, pentru întărirea păcii. Iar împăratul Iulian i-a primit mai întâi cu cinste şi le-a arătat lor multa sa milă, făcându-se ca un prieten iubit către ei. Apoi, înştiinţându-se că sunt creştini, s-a umplut de mânie şi, împotriva obiceiurilor şi legilor celor de obşte tuturor popoarelor, pe aceşti trimişi la dânsul de către împăratul Persiei, muncindu-i pentru credinţa lor cea întru Hristos, i-a pierdut.

Muncirea lor a fost astfel: împăratul cel fără de lege a voit să meargă în Bitinia la un loc oarecare, ce se numea Orghia Trigon, unde avea să săvârşească un praznic necurat şi diavolesc. Deci a mers cu corabia din Constantinopol la Calcedon şi, ajungând la locul cel zis, a început cu toată mulţimea poporului elinesc, care se adunase acolo, a săvârşi acea necurată prăznuire, închinându-se idolilor şi aducându-le jertfe fără de număr şi făcând ospeţe mari cu dănţuiri, cu timpane şi cu tot felul de cântări, săvârşind multe lucruri urâte şi fărădelegi în cinstea pierzătorilor zei. Iar robii lui Hristos, Manuil, Savel şi Ismail, care erau acolo cu împăratul, nevoind nici măcar să privească la acea prăznuire urâtă de Dumnezeu, s-au despărţit deosebi.

Deci, stând ei oareunde la o parte, plângeau şi se tânguiau pentru înşelarea şi rătăcirea unui atât de mare popor şi se rugau lui Hristos Dumnezeu, ca să-i poată păzi pe ei de împărtăşirea necurăţiilor închinătorilor de idoli; asemenea se rugau şi pentru cei rătăciţi, ca să-i aducă şi pe ei Dumnezeu la cunoştinţa adevărului. „Nu lăsa, Doamne - ziceau ei -, să petreacă poporul acesta întru atâta adânc de răutăţi şi nu lăsa zidirea Ta cea căzută să piară întru aşa nebunie, căci se văd a fi mai nesocotitori decât pietrele şi lemnele care se cinstesc de dânşii. Pentru că acelea, fiind făpturi neînsufleţite şi nesimţitoare, nimic nu ştiu din cele ce li se fac lor; iar aceştia, cinstiţi fiind de Tine cu suflet înţelegător, fiind după chipul şi

asemănarea Ta, nu ştiu şi nici nu înţeleg ce fac şi pe cine cinstesc în locul lui Dumnezeu, ci umblă întru întuneric, rătăcesc şi merg la veşnica pierzare".

Astfel stând şi plângând sfinţii la acel loc osebit, împăratul a privit spre cei ce jertfeau şi se ospătau cu dânsul; iar pe trimişii cei din Persia, nevăzându-i lângă el, a poruncit să-i caute şi să-i aducă acolo, ca să se veselească împreună cu dânsul. Deci unul din sfetnicii împărăteşti, aflându-i pe ei stând deosebi, i-a chemat la ospăţul împărătesc; pentru că socotea că şi aceia sunt de aceeaşi necurăţie a închinării de idoli. Iar robii lui Hristos i-au zis într-un glas, sfetnicului împărătesc care îi chema pe dânşii: „Depărtează-te de la noi, pentru că nu ne vom lepăda de credinţa în care suntem crescuţi din tinereţe; iar pe Dumnezeul nostru nu-L vom lăsa, nici nu ne vom închina diavolilor care sunt între voi. Să nu ne fie nouă aceasta, să ne lipim de acea rătăcire arătată, fiindcă nu suntem atât de nebuni şi nesocotitori, ca, defăimând pe Dumnezeu Cel viu, Ziditorul nostru, să slujim zidirii celei neînsufleţite. Noi nu pentru aceea am suferit atâta osteneală de drum şi am venit aici, ca să ne lepădăm de credinţa noastră; ci ca să întărim pacea între împărăţia persană şi grecească. Acestea să le ştie împăratul tău şi cei de un gând cu el, că nu ne va întoarce pe noi de la cinstirea cea adevărată a lui Dumnezeu şi la a sa necurăţie nu ne va trage, măcar de ne-ar da pe noi focului şi muncilor, şi chiar de ar lua de la noi sufletele noastre".

Deci, ducându-se sfetnicul, a spus împăratului cuvintele sfinţilor. Atunci împăratul îndată s-a umplut de mânie asupra lor; însă n-a voit să-i muncească pe dânşii într-acea zi, ca să nu-şi facă împiedicare necuratei sale prăznuiri, ci, amânând până a doua zi, a poruncit ca pe robii lui Hristos să-i arunce în temniţă. Iar aceia, mergând spre temniţă, cântau zicând: „Veniţi să ne bucurăm Domnului, să strigăm lui Dumnezeu Mântuitorul nostru, să întâmpinăm faţa Lui întru mărturisire şi în psalmi să-I strigăm". Şi iarăşi: „Cine este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru? Iar noi, poporul Lui şi lucrul mâinilor Lui, Il vom chema totdeauna pe El!"

Iar a doua zi, muncitorul şezând la judecată, a pus de faţă pe trimişii din Persia şi a început a zice către dânşii: „O, bunilor bărbaţi, împăratul vostru v-a trimis la noi ca pe credincioşii săi şi ai noştri iubiţi, ca să aşezaţi pacea cea dorită între amândouă împărăţiile. Insă aceasta nu se poate aşeza într-alt fel, decât numai prin unirea cea de dragoste şi prin prietenia unuia cu celălalt. Şi ce fel de unire şi prietenie de dragoste arătaţi spre noi, de vreme ce n-aţi voit ieri să săvârşiţi prăznuirea împreună cu noi şi să vă îndulciţi de veselia făcută în cinstea zeilor, pe care îi cinstiţi şi voi, perşii; căci perşii cinstesc asemenea cu noi: soarele, luna, stelele şi puterea cea prea luminoasă a focului şi pe ceilalţi zei. Deci pentru ce voi v-aţi lepădat a-i cinsti pe aceia împreună cu noi şi n-aţi voit să fiţi cu noi la soborniceasca noastră cinstire de zei, ca astfel şi aşezămintele cele de pace cu noi să fie mai puternice şi mai tari? Iar dacă voi sunteţi nebăgători de seamă şi defăimători ai zeilor noştri şi nu de un gând cu noi, apoi aţi venit la noi nu spre întărirea păcii, ci spre stricarea ei, spre ridicarea vrăjmăşiei şi a războiului".

Sfinţii au răspuns: „O, împărate, noi fiind trimişi de împăratul nostru, am venit pentru aşezămintele de pace, ca să nu treacă ostaşii voştri hotarele noastre, nici ostaşii noştri pe ale voastre şi să nu pustiască părţile unul altuia; iar oamenii cei ce fac neguţătorii, ai noştri întru a voastră stăpânire şi ai voştri întru al nostru pământ, să aibă intrare paşnică şi fără de temere şi ieşire nevătămată. Pentru aceasta suntem trimişi, iar nu pentru zei, căci fiecare, pe care Dumnezeu voieşte şi precum voieşte, Il cinsteşte; şi nu se ridică pentru aceasta războaie între împăraţi, ci pentru cetăţi şi pentru ţări şi pentru hotarele lor se fac certurile, vrajbele şi războaiele. Iar tu, lăsând pe acelea care sunt ale împăcării, pentru care suntem trimişi la tine, începi altele pentru care nu suntem trimişi; pentru că nu vorbeşti cu noi despre întregimea stăpânirii tale, nici pentru petrecerea cea paşnică a împărăţiei noastre cea de un hotar cu voi, ci întrebi despre zei şi despre credinţă. Şi dacă tu ai voit aceasta, apoi să ştii că noi, deşi suntem perşi cu neamul, însă cu credinţa suntem crescuţi de maica noastră creştini, în evlavie, şi suntem întăriţi de duhovnicescul nostru părinte în credinţa cea adevărată. Şi acum chiar şi în patria noastră erau mulţi de felul acesta, care au voit să ne întoarcă de la Hristos Dumnezeul nostru, la închinarea de idoli, dar n-au sporit nimic; căci, cu darul Stăpânului nostru, am rămas nemişcaţi şi nebiruiţi în mărturisirea noastră, şi nădăjduim şi acum în ajutorul Domnului, că şi aici nimeni nu va putea să ne rupă pe noi de la credinţa cea sfântă şi să ne silească la slujba cea diavolească, care cu adevărat este plină de deşertăciune, de înşelăciune, de rătăcire şi de minciună".

Iar muncitorul, umplându-se de mânie, a zis către dânşii: „Cum, voi, fiind proşti şi neştiutori şi limba grecească neştiind-o, îndrăzniţi cu atâta neruşinare a ocări cu cuvintele voastre cele nebune credinţa pe care o ţinem noi, care suntem preaînţelepţi şi am deprins toată înţelepciunea cărţii cu desăvârşire? Şi cunoaştem şi scripturile voastre, pentru că ştiţi că şi în cărţile voastre creştineşti ne-am învăţat odată şi am cunoscut toate cele scrise într-însele, dar neaflând nimic adevărat, îndată le-am lepădat, ca nu cumva, din neluare aminte, să cădem în rătăcire. Căci cine din acei care au credinţă în cărţile voastre şi se întăresc în ele, s-a arătat vreodată a fi bun şi desăvârşit? Şi ce a făcut, spre a fi preaslăvit şi vrednic de pomenire? De aceea vă sfătuiesc ca, lăsând socoteala voastră cea copilărească şi de nimic, să vă alegeţi credinţa cea bună, în care au petrecut preaînţelepţii filosofi cei de demult. Iar de nu veţi voi a asculta sfatul meu cel de folos, veţi asculta, chiar nevrând, de muncile pe care le veţi primi îndată!"

Sfinţii au răspuns: „Ne-am învăţat de la Domnul nostru să nu ne temem de cei ce ucid trupul nostru, nici să ne îngrijim ce vom răspunde celor ce ne întreabă pe noi; pentru că însuşi Sfântul Duh ne va întări în pătimire şi ne va da cuvânt şi îndrăznire în răspunsuri, Insă te întrebăm pe tine: Ce fel de nebunie spui că este în noi, tu care te socoteşti a fi mai înţelept decât toţi? Care este mai nebun din doi? Cel care a cunoscut pe adevăratul Dumnezeu, Ziditorul a toate, şi-L cinsteşte cu dreaptă credinţă? Sau cel care, lăsând pe Dumnezeul cel viu, se închină făpturii celei fără de suflet, pietrelor şi lemnelor şi tuturor celor asemenea cu ele? Cu adevărat acela este nebun, care are lucrul cel neînsufleţit în loc de Dumnezeu; iar înţelept este cel ce slujeşte Dumnezeului Celui viu.

Pentru că acesta este cel dintâi lucru al cunoaşterii omeneşti, ca să cunoască cineva pe Dumnezeu, Făcătorul său, pe Dătătorul tuturor darurilor, să creadă în El şi să-I slujească cu osârdie. Iar a nu-L cunoaşte pe Cel ce este Ziditor şi Făcător de bine al său şi a sluji diavolului, vrăjmaşului cel pierzător de suflete, aceasta este nebunia cea mai desăvârşită. Iar filosofii voştri cei vechi, care au petrecut într-acea rătăcire pierzătoare, numai li se părea că sunt înţelepţi, dar în fapt erau prea nebuni, după cuvântul Sfântului Apostol: Socotin-du-se că sunt înţelepţi, au înnebunit şi s-a întunecat inima lor. Iar tu eşti asemenea lor, dacă nu încă şi mai rău; pentru că aceia, necunoscând credinţa cea dreaptă, au petrecut în rătăcire, iar tu, fiind luminat prin Sfântul Botez şi crescut în creştinătate, te-ai lepădat de Hristos Dumnezeu; şi acum toţi cei ce ştiu pe adevăratul Dumnezeu te numesc elin în loc de creştin, şi păgân fără de Dumnezeu, în loc de dreptcredincios!"

De nişte cuvinte ca acestea ale sfinţilor mucenici, întărâtându-se împăratul foarte tare şi umplându-se de nemăsurată mânie, a poruncit ca îndată să-i muncească cumplit. Deci mai întâi i-au dezbrăcat, apoi i-au întins la pământ şi i-au bătut fără de cruţare cu curele crude, pe spate şi pe pântece. Apoi i-au spânzurat la muncire, pironindu-le mâinile şi picioarele de un lemn, şi au strujit cu unghii de fier tot trupul lor. Iar ei răbdând cu vitejie muncile cele grele, şi-au ridicat ochii spre cer şi se rugau lui Dumnezeu, zicând: „O, Stăpâne, Care însuţi ai fost pironit pe lemn de necredincioşii jidovi şi n-ai pierdut într-alt chip păcatele lumii, decât numai prin pătimirea crucii şi a morţii, caută şi spre noi cei ce suntem spânzuraţi pe lemn şi ne dezbrăcăm cu sila de grosimea trupului, prin această cumplită strujire. Iar de vreme ce firea noastră este neputincioasă, dă-ne nouă ajutor de sus şi uşurare de dureri, căci spre Tine nădăjduind, am îndrăznit a intra în nevoinţa aceasta. Cât de cumplite şi amare sunt aceste munci, Tu singur Doamne, ştii şi vezi. însă pentru dragostea Ta, ele ne sunt dulci, o, preadulce Iisuse!"

Astfel rugându-se sfinţii, îndată le-a stat lor de faţă îngerul Domnului, pe care numai singuri sfinţii mucenici îl vedeau, iar întunecaţii ochi ai păgânilor n-au fost vrednici de vederea lui. Acela, mângâind pe cei ce pătimeau, atâta uşurare le-a dat în munci, încât nu mai simţeau durerea câtuşi de puţin; şi astfel răbdau ca în nişte trupuri străine.

După aceasta, muncitorul, poruncind să-i ia pe ei de la muncire, le-a zis în batjocură: „Vedeţi cum vă cruţ pe voi, nemuncindu-vă mai greu; pentru că nădăjduiesc, că pedepsindu-vă cu aceste mici bătăi, vă veţi uni la un gând cu noi!" Iar sfinţii mucenici, nesuferind cuvintele lui, i-au răspuns cu mai multă îndrăzneală: „Să nu socoteşti, nici să nădăjduieşti, o, vrăjmaş al lui Dumnezeu, că vei putea schimba statornicia noastră în credinţa lui Hristos! Deci, dacă voieşti, ceva mai mult fă-ne nouă, căci suntem gata a răbda

toate; pentru că rănile, focul, sabia sau orice alt chin mai cumplit, noi le socotim că ne sunt mai mult dulceaţă decât munci, şi suntem gata a răbda acestea pentru Iisus Hristos, Cel ce ne-a iubit de noi!"

Iar Iulian, împăratul cel fără de lege, văzând pe Sfântul Manuil, fratele cel mai mare între mucenici, grăind mai mult şi mai cu îndrăzneală decât amândoi fraţii, a poruncit ca deosebi să-1 ducă pe el; iar cu Savel şi cu Ismail a început a vorbi cu vicleşug, grăind către dânşii: „Din aceiaşi părinţi sunteţi născuţi, dar nu semănaţi unul cu altul. Fratele vostru cel mai mare nici nu este vrednic a se numi frate cu voi, deoarece este nesupus, rău, mândru, certăreţ şi fără de ruşine, neavând înţelegere dreaptă. El petrece întru nebunia sa neschimbat şi pe voi vă târăşte după el, nelăsându-vă să vă alegeţi cele bune. Iar voi, precum văd, sunteţi cu obicei bun, blânzi, necertăreţi şi binecunoscători; deci ascultaţi acum sfatul meu: Lăsaţi pe fratele vostru într-a lui deşartă socotinţă, ca să piară în împotrivirea cea fără de minte, iar voi apropiaţi-vă la cinstirea zeilor noştri, că mult bine veţi câştiga de la dânşii şi veţi lua de la noi daruri şi cinstiri mari!" Iar sfinţii, nevrând nici să asculte cuvintele lui cele viclene, cu mare glas au început a-1 ocărî pe el, pentru meşteşugul lui, şi a defăima nebunia lui. Atunci el, pornindu-se cu mare mânie, a poruncit să-i ia pe dânşii la muncire şi cu lumânări aprinse să le ardă coastele. Iar ei, răbdând cu vitejie, slăveau pe Dumnezeu, iar pe muncitor îl batjocoreau.

Asemenea şi pe Sfântul Manuil aducându-l, pe de o parte cu îmbunări, iar pe de alta cu îngroziri, îl silea spre închinarea idolilor, Insă dacă 1-a văzut pe el nemişcat ca un stâlp întru mărturisirea lui Hristos, a început iarăşi a-1 munci, ca şi pe fraţii lui. După aceea, în capul fiecărui mucenic a bătut câte un piron de fier şi le-a înfipt trestii ascuţite sub unghii, la mâini şi la picioare; apoi, în sfârşit, i-a osândit pe ei la moarte prin tăiere cu sabia; iar după tăiere, a poruncit să se ardă trupurile lor.

Şi au scos pe sfinţii mucenici la locul cel de moarte, care se numea al lui Constantin. Iar acolo, înainte de vărsarea sângelui lor, au făcut către Dumnezeu rugăciunea cea mai de pe urmă, zicând: „Dumnezeule, Cel mai înainte de veci, Cel fără început, Cel ce dintru nefiinţă, întru fiinţă pe toate le-ai adus, iar în anii cei mai de pe urmă, pentru mântuirea noastră, pe Tine micşorându-Te, în chip de rob cu oamenii ai petrecut şi ai răbdat Crucea, ca pe noi din legăturile păcatelor să ne eliberezi şi împărăţiei Tale să ne faci moştenitori; primeşte în pace pe robii Tăi şi ne numără pe noi în ceata celor ce din veac Ţi-au plăcut Ţie, că pentru numele Tău cel sfânt primim această tăiere de sabie şi ieşirea din viaţa aceasta. Incă şi pe mulţimea poporului cel ce ne-a înconjurat, care este robită de înşelăciunea vrăjmaşului, întoarce-o la Tine, o, milostive Stăpâne, şi le dă lor luminarea minţii şi înţelegere dreaptă, ca astfel, cunoscân-du-Te pe Tine, Unul adevăratul Dumnezeul, Ţie unuia să-Ţi slujească şi mântuire să câştige!" Astfel rugându-se sfinţii mucenici, s-a auzit un glas de sus, grăind către dânşii: „Veniţi de luaţi cununa slavei, că bine aţi săvârşit nevoinţa voastră". Şi s-au tăiat cinstitele capete ale sfinţilor mucenici în 17 zile ale lunii iunie.

Iar când necuraţii slujitori voiau să săvârşească cealaltă poruncă a spurcatului lor împărat, adică să ardă trupurile mucenicilor, îndată, după porunca lui Dumnezeu, s-a cutremurat pământul şi locul pe care stăteau s-a desfăcut şi a primit muceniceştile lor trupuri, acoperin-du-le pe ele; ca nu mai mult să se atingă de dânsele muncitoarele şi spurcatele mâini, nici puterea focului să le prefacă pe ele în cenuşă. Iar slujitorii, văzând aceasta, au fugit de frică. Atunci mulţi din cei ce erau acolo, văzând o minune ca aceea, au crezut în Hristos şi, lepădând păgâneasca rătăcire, s-au făcut creştini. Şi stând credincioşii aceia nedespărţiţi în acel loc vreme de două zile, rugându-se ziua şi noaptea, pământul a dat afară trupurile sfinţilor, care revărsau din ele negrăită bună mirosire. Iar credincioşii, umplându-se de bucurie mare, le-au primit pe ele cu dragoste şi le-au îngropat cu cinste la un loc însemnat, unde izvorau tămăduiri de toate neputinţele din mormintele sfinţilor mucenici.

Iar Iulian, păgânul împărat, a pierit degrabă cu sunet, pentru că, după uciderea acestor trimişi din Persia - Sfinţii Mucenici Manuil, Savel şi Ismail -, el s-a dus cu toată puterea sa în Persia; căci diavolii, înşelându-1 cu fermecătoriile proorocilor mincinoşi, i-au făgăduit lui biruinţă asupra perşilor. Iar împăratul Persiei, auzind de uciderea trimişilor săi, s-a umplut de mare mâhnire şi de mânie fără de măsură, şi înştiinţându-se că Iulian, călcătorul de lege, vine asupra sa, aşijderea şi-a strâns puterea sa, şi stând la hotarele pământului său, a tăbărât asupra mândrului vrăjmaş ce venea asupra lui. Şi după ce din amândouă părţile

ostaşii s-au lovit şi s-a făcut mare vărsare de sânge, perşii s-au împuternicit şi au biruit cetele greceşti şi au sfărâmat puterea lui Iulian.

Incă şi mânia lui Dumnezeu 1-a ajuns pe acel apostat şi a fost ucis spurcatul Iulian de o mână nevăzută, şi cu sila şi-a lepădat ticălosul său suflet, fiind de râs şi de batjocură perşilor, asupra cărora mergea cu mândrie şi cu nădejde deşartă, şi de bucurie diavolilor, în care credea şi spre care nădăjduia. Deci creştinii scăpând de cumplita gonire şi muncire, slăveau pe Hristos, Dumnezeul şi Izbăvitorul lor, Căruia şi de la noi I se cuvine cinste şi slavă, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC ISAVRU ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL
(17 iunie)

Sfântul Isavru şi cei împreună cu el erau din Atena. Şi ieşind din patria lui şi mergând la o peşteră din Apolonia, a aflat pe Inochentie, pe Felix, pe Peregrin şi pe Ermia, pe care învăţându-i să nu se dedea spre lucrurile cele lumeşti şi trecătoare, aceştia au întărit cuvântul cu fapta; căci, ferindu-se şi fugind de vorba şi adunarea rudeniilor lor, au fost pârâţi de rudenii la Tripondie eparhul, care prinzându-i şi neputând să-i facă să se lepede de Hristos, a poruncit să fie daţi la chinuri. Iar Isavru, diaconul lui Hristos, şi cei împreună cu el au fost daţi în seama lui Apolonie, fiul eparhului, de către care au fost chinuiţi prin foc şi prin apă. Dar, fiind izbăviţi din aceste chinuri în chip minunat, au întors pe mulţi la credinţa în Hristos, între care erau şi cei mai de frunte ai cetăţii: fraţii Ruf şi Rugin. Apoi, fiind osândiţi la moarte, li s-au tăiat capetele.

SFINŢII MUCENICI LEONTIE, IPATIE ŞI TEODUL
(18 iunie)

Pe vremea împărăţiei lui Vespasian, era în Roma un oarecare bărbat din rânduiala senatorilor, cu numele Adrian. Acesta era cumplit la obicei, muncitor nemilostiv şi aflător de toate răutăţile. Deci, auzind de creştini că se îngreţoşează de mulţimea zeilor şi de jertfele idoleşti şi hulesc pe zeii ce se cinstesc de romani şi de elini şi spun că Unul este adevăratul Dumnezeu, Hristos, şi pe mulţi îi aduc la credinţa lor, s-a umplut de râvnă pentru zeii săi cei spurcaţi şi, ducându-se la împărat, a cerut putere de la dânsul asupra creştinilor ca să-i silească la închinarea de idoli, iar pe cei ce nu vor voi să se închine idolilor, să-i muncească şi să-i omoare. Şi împăratul i-a dat îndată acea putere şi 1-a trimis ca ighemon în ţara Feniciei, ca să prigonească pe toţi cei care cred în Hristos. Şi ieşind el din Roma şi apropiindu-se de Fenicia, a aflat că în cetatea ce se numea Tripol se afla un oarecare începător de oaste cu numele Leontie, care ocărăşte pe zeii cei vechi şi întoarce pe oameni de la dânşii, învăţându-i să nu le aducă lor jertfă, nici să li se închine, şi strică legile părinteşti şi mulţi îl ascultă pe el. Iar ighemonul Adrian îndată a trimis în Tripol pe un tribun cu mulţi ostaşi, cu numele Ipatie, ca să prindă pe Leontie şi să-1 ţină sub strajă până la venirea lui.

Şi Leontie, robul lui Hristos, era de neam din Elada. El era mare la statura trupului, puternic şi viteaz în războaie şi arătase multe biruinţe şi pentru aceea avea mare slavă şi cinste între ostaşi. încă era şi înţelept în toate socotelile şi aşezările, având înţelepciune, iscusinţă şi ştiinţă în scripturi. Şi ştiind că Unul este adevăratul Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, şi crezând într-însul, slujea de-a pururea Aceluia, petrecându-şi viaţa sa în întreaga înţelepciune. Incă era şi foarte milostiv cu cei săraci, hrănea pe cei flămânzi, îmbrăca pe cei goi şi odihnea pe străini. Astfel se împodobea cu toate lucrurile cele bune, pentru care, după aceea, s-a învrednicit de la Domnul de cununa cea purtătoare de biruinţă.

Deci, apropiindu-se ostaşii de cetatea Tripol, deodată tribunul a fost cuprins de o boală grea, cu cutremur şi cu fierbinţeală, şi a zis către ostaşii săi: „Ştiu pentru ce a căzut asupra mea această boală; zeii s-au mâniat asupra mea, căci, voind a veni aici, nu le-am adus cuviincioase jertfe, şi pentru aceasta mă pedepsesc cu această boală". Iar ostaşii, văzând pe tribunul lor că pătimea rău, le era milă de dânsul şi erau mâhniţi pentru el, că de trei zile nu gustase nimic şi, din ceas în ceas, boala se întărea mai mult şi îl îngrozea cu moarte.

Iar după trei zile, sosind noaptea, îngerul Domnului s-a arătat tribunului în vedenie, zicându-i: „De voieşti să fii sănătos, strigă de trei ori către cer împreună cu ostaşii care sunt cu tine, zicând: «Dumnezeul lui Leontie, ajută-mi mie!» De vei face aceasta, îndată vei fi sănătos!" Iar tribunul, deşteptându-se şi deschizând ochii săi -fiind în fierbinţeală -, a văzut un sfânt înger întru asemănare de tânăr, cu podoabă frumoasă, îmbrăcat în haină albă ca zăpada, stând înaintea lui. Şi a zis tribunul către dânsul: „Eu sunt trimis cu ostaşii ca să prind pe Leontie şi să-1 păzesc până la venirea ighemonului Adrian, iar tu îmi porunceşti să chem spre ajutor pe Dumnezeul lui Leontie". Aceasta zicând-o bolnavul, îngerul s-a făcut nevăzut de la ochii lui.

Atunci el s-a înspăimântat şi a strigat pe prietenii săi care se odihneau aproape de el şi le-a spus: „Fraţilor, ascultaţi ce am văzut în întâiul somn, când am adormit: Un tânăr oarecare prealuminat mi-a stat înainte şi m-a sfătuit ca, împreună cu voi toţi, să chem pe Dumnezeul lui Leontie şi voi fi sănătos. Pe acel tânăr l-am văzut şi în vederea ochilor, după ce m-am deşteptat din somn, apoi îndată s-a făcut nevăzut dinaintea mea". Prietenii i-au răspuns: „Nu este mare lucru să facem aceasta toţi împreună, numai să te poţi face sănătos".

Iar unul din prietenii lui, cu numele Teodul, se mira foarte mult de vedenia bolnavului, şi-1 întreba cu de-amănuntul, în ce fel era acel tânăr, pe care 1-a văzut în vedenie. Şi le spunea bolnavul toată asemănarea îngerului Domnului. Şi se aprindea inima lui Teodul cu dragoste către Dumnezeul lui Leontie, cel neştiut încă. Apoi, după ce toţi ostaşii s-au deşteptat din somn, s-au adunat la tribunul cel bolnav şi, aflând de vedenia ce a avut, au stat toţi împreună privind spre cer şi au strigat de trei ori cu bolnavul, zicând: „Dumnezeul lui Leontie, ajută-mi!" Şi îndată tribunul cel bolnav s-a făcut sănătos ca şi cum nu fusese bolnav deloc. Apoi, venind vremea prânzului, a început a mânca şi a bea cu dânşii şi a se veseli. Iar Teodul, văzând o minune ca aceea, a fost mai mult în mirare şi şedea deoparte, tăcând şi gândind în sine: „Cine este Leontie şi Cine este Dumnezeul lui?"

Deci tovarăşii săi îl chemau să mănânce şi să bea cu dânşii, iar el nu voia să guste nimic, ci petrecea flămând. Dar, văzând pe ostaşi dându-se la băutură şi neîngrijindu-se de drum, a zis către dânşii: „Iată, mâine sau poimâine ne va ajunge Adrian. Iar noi nu ne sârguim să căutăm pe bărbatul care ni s-a poruncit să-1 prindem; deci dacă voiţi, mă duc eu şi cu tribunul înainte de voi în cetate, ca să căutăm pe acel bărbat după care suntem trimişi". Zicând aceasta, a sfătuit şi pe tribun să meargă cu el în cetate, şi au plecat amândoi înainte.

Şi suindu-se ei pe vârful muntelui, pe care era zidită cetatea Tripol, iată, Leontie venea în întâmpinarea lor şi li s-a închinat, zicându-le: „Bucuraţi-vă întru Domnul, fraţilor". Tribunul şi Teodul i-au răspuns: „Bucură-te şi tu, frate!" Leontie a zis către dânşii: „Pe cine aţi venit să căutaţi aici?" Iar ei au răspuns: „Impăratul Vespasian a aflat că un oarecare bărbat cinstit, înţelept, desăvârşit în fapte bune şi viteaz în oaste, cu numele Leontie, vieţuieşte în cetatea aceasta; la el suntem trimişi, ca să-i ştim casa, căci în urma noastră vine ighemonul Adrian, căruia i s-a încredinţat de împărat această ţară a Feniciei, spre îndreptare. El însuşi doreşte să vadă pe Leontie, ca pe un om iubit al zeilor, şi voieşte să-1 trimită la împărat cu mare cinste, pentru că tot senatul Romei voieşte să-1 vadă şi să-1 ştie, deoarece toţi au auzit de bărbăteasca lui vitejie în războaie, de isteţimea lui la cârmuirea cetăţilor şi de multele lucruri însemnate ale lui, şi cum că spre zei este foarte osârdnic".

Iar fericitul Leontie, auzind acestea, le-a zis: „Văd că sunteţi străini şi nu ştiţi cele ce se fac în cetatea aceasta; deci veniţi în casa mea şi vă odihniţi puţin, iar eu vă voi arăta pe Leontie, de care ziceţi că este prieten al acelor zei pe care voi îi cinstiţi; dar să ştiţi că acela este creştin şi crede în Domnul Iisus

Hristos". Ei, auzind aceasta, ziceau în gândul lor: „Cine este acest bărbat care spune că Leontie este creştin? Oare nu este din prietenii lui?" Apoi l-au întrebat: „Care este numele tău?" El a răspuns: „Despre numele meu se scrie astfel în cărţi: Peste aspidă şi vasilisc vei păşi şi vei călca peste leu şi peste balaur; pentru că mi se cade a călca peste leul diavol, vrăjmaşul cel nevăzut, şi peste balaur, ighemonul vostru, vrăjmaşul cel văzut; iar peste sfetnicii lui şi peste cei mai calzi slujitori ai diavolului voi păşi ca peste nişte aspide şi vasilişti. Şi după ce voi dănţui peste toată tabăra leului, atunci din fapte se va arăta luminos numele meu".

Tribunul şi Teodul n-au înţeles cele grăite, însă socoteau în sine şi se minunau, şi au mers cu dânsul în casă. Iar Sfântul Leontie le-a pus masa şi i-a ospătat. Şi mâncând ei din cele puse înainte, au zis: „O, bunule bărbat, suntem îndestulaţi de ospăţul tău, ne-am săturat de facerile tale de bine, acum rămâne să ne spui de Leontie pe care-1 căutăm. Iar dacă va veni Adrian, îi vom spune de tine, făcătorul nostru de bine, că ne-ai arătat atâta dragoste, şi el te va cinsti cu multă cinste pentru aceasta şi vei avea împărtăşire cu prietenii împărăteşti". Sfântul a zis către dânşii: „Eu sunt Leontie pe care voi îl căutaţi! Eu sunt ostaşul lui Iisus Hristos! Eu sunt acela pe care v-a trimis Adrian să-1 prindeţi!" Atunci ei au căzut la picioarele lui, zicând: „Robule al Dumnezeului cel de sus, iartă-ne păcatul nostru şi grăbeşte a ruga pe Dumnezeul tău pentru noi, ca să ne izbăvească şi pe noi de păgânătatea idolească şi de Adrian, fiara cea preacumplită, pentru că şi noi voim să fim creştini!" Apoi i-au spus lui cum i s-a făcut celui bolnav arătare îngerească şi cum, prin chemarea Dumnezeului lui Leontie, s-a tămăduit de boală.

Iar Sfântul Leontie, auzind aceasta, s-a bucurat de puterea lui Hristos şi, întinzându-se la pământ înaintea lui Dumnezeu în chipul Sfintei Craci, se ruga cu lacrimi, zicând: „Doamne Dumnezeule, Cel ce voieşti ca toţi oamenii să se mântuiască şi să vină la cunoştinţa adevărului, caută spre noi în ceasul acesta. Tu ai făcut ca cei ce au venit asupra mea să fie cu mine; deci mă rog, păzeşte-mă şi pe mine, oaia Ta şi pe cei împreună cu mine luminează-i cu lumina milostivirii Tale. Revarsă peste dânşii harul Sfântului Tău Duh, zideşte într-înşii inimă curată şi, însemnându-i cu semnul Tău cel sfânt, fă-i pe ei ostaşi nebiruiţi ai Tăi. înarmează-i şi întăreşte-i împotriva vrăjmaşului diavol şi împotriva slujitorilor lui, ca aceşti robi ai Tăi să sfărâme capul nevăzutului balaur şi al văzutului Adrian, fiara cea rea".

Astfel rugându-se sfântul cu căldură, un nor luminos s-a pogorât peste tribunul Ipatie şi peste Teodul, prietenul lui, şi, umbrindu-i, a lăsat ploaie peste ei şi i-a botezat. Aceasta văzând-o sfântul, a chemat peste dânşii, pe când îi ploua, numele Preasfintei Treimi, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Apoi, după acea minunată botezare, a zis: „Slavă Ţie, Dumnezeul meu, că nu ai trecut cu vederea rugăciunea celor ce Te iubesc şi împlineşti voia celor ce se tem de Tine". După aceea, Leontie a îmbrăcat în haine albe pe cei nou botezaţi şi a poruncit să poarte lumânări aprinse înaintea lor.

In acea vreme, au sosit în cetate şi ceilalţi ostaşi care rămăseseră pe drum şi întrebau asemenea de Leontie, de tribunul lor şi de Teodul. Şi aflându-i şi venind la dânşii, au văzut pe tribun şi pe Teodul în haine albe şi lumânări arzând înaintea lor, deci s-au minunat şi nu pricepeau ce este aceea. Apoi, cunoscând că s-au făcut creştini ş\ s-au botezat, ostaşii au început a se tulbura şi a se mânia de aceasta. încă aflând despre cele petrecute şi unii din cetăţeni, au început a face tulburare în cetate, strigând: „Să se ardă cu foc cei ce fac necinste zeilor noştri!" Deci s-a făcut gâlceava şi tulburare în cetate. Unii apărau pe Leontie şi pe creştinii care erau cu dânsul, iar alţii voiau să-i piardă; însă nu îndrăzneau să le facă lor ceva rău ei singuri, ci aşteptau venirea ighemonului.

Iar după două zile, Adrian ighemonul a venit în cetate şi toţi ieşind în întâmpinarea lui, i-au spus despre Leontie şi despre cei ce erau cu dânsul, care au crezut în Hristos. Şi ziceau: „Un bărbat oarecare, anume Leontie, numindu-se creştin, îi întoarce pe mulţi de la zeii noştri, amăgindu-i cu oarecare meşteşugiri vrăjitoreşti. El preamăreşte pe un Om, Care a fost lovit de jidovi peste obraz şi a fost dat la moarte pe cruce şi, fiind bătut de Pilat, a fost răstignit, încă şi pe ostaşii cei împărăteşti, acelaşi Leontie i-a amăgit cu farmecele lui obişnuite, i-a tras la credinţa creştină şi i-a îmbrăcat în haine albe. Iată, acum sunt trei zile de când îi ţine închişi în casa sa şi, împreună cu dânşii, slăveşte pe Hristos al lor, Cel ce a fost răstignit, şi defăima zeii noştri cu huliri fără de număr". Atunci Adrian a trimis îndată ostaşi ca să prindă pe Leontie,

pe tribunul Ipatie şi pe Teodul, să-i arunce în temniţă şi să-i păzească până la cercetare. Şi intrând ighemonul în cetate, s-a odihnit de cale în ziua aceea.

Iar Sfântul Leontie şezând în temniţă împreună cu ceilalţi legaţi, toată ziua neîncetat îi învăţa dreapta credinţă şi-i întărea spre muceniceasca nevoinţă, mângâindu-i pe ei cu răsplătirea ce are să fie. Apoi, sosind noaptea, a petrecut-o toată cu dânşii în rugăciune, în cântări de psalmi şi în preaslăvirea lui Dumnezeu.

Şi făcându-se ziuă, ighemonul a stat la judecată şi, scoţând din temniţă pe sfinţii legaţi şi punându-i înainte la cercetare, a zis către Leontie: „Oare tu eşti Leontie?" Sfântul a zis: „Eu sunt". Ighemonul a zis: „Ce fel de om eşti tu? Cum ai înşelat cu vrăjile şi cu farmecele tale pe ostaşii cei ce totdeauna cu credinţă slujeau împăratului nostru, şi i-ai înduplecat să slujească Dumnezeului tău?" Răspuns-a Leontie: „Eu sunt ostaş al Hristosului meu, fiu al luminii celei adevărate, a Aceluia care luminează pe tot omul ce vine în lume; şi tot cel ce vine la lumina aceea nu se poticneşte. Ipatie şi Teodul ştiu acum Cine este începătorul luminii aceleia, lucrarea şi săvârşirea; adică însuşi Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeul Cel fără de început, Cel de o fiinţă cu Tatăl, lumina cea din lumină, Dumnezeul cel din Dumnezeu. Pe Acela ei cunoscându-L, au părăsit pe zeii tăi cei făcuţi din lemn, din piatră şi din oase de dobitoace necuvântătoare, de vreme ce sunt necuvântători şi neputincioşi şi cu înlesnire pot a se sfărâma".

Atunci ighemonul, auzind acele cuvinte îndrăzneţe ale lui Leon-tie, a poruncit slujitorilor să-1 bată pe el tare. Iar Sfântul Leontie, fiind bătut, îşi ridica ochii săi spre cer, de unde aştepta ajutorul lui Dumnezeu, iar către ighemon grăia: „O, nebunule tiran, ţie ţi se pare că mă munceşti pe mine, dar mai mult te munceşti pe tine însuţi, împietrindu-ţi inima ta!" Iar ighemonul, după ce 1-a bătut mult pe el, a poruncit să-1 ducă în temniţă şi, întorcându-se către Ipatie şi Teodul, le-a zis: „Pentru ce aţi lepădat obiceiurile părinteşti în care aţi crescut şi, lăsând lefurile ostăşeşti, aţi mâhnit pe împărat?" Sfinţii au răspuns: „Mai bune lefuri am găsit la Impăratul Cel ceresc; pentru că ni s-a dat de la Dânsul pâinea aceea, care se pogoară din cer şi care nu se sfârşeşte niciodată. Ni s-a dat paharul cel cu vin, care curge din coastele lui Hristos".

Adrian a zis către dânşii: „Aceste cuvinte netrebnice şi nebuneşti v-a învăţat pe voi spurcatul Leontie. Iar eu vă zic vouă să faceţi cele plăcute împăratului! Au doară nu ştiţi poruncile lui, că cei ce cinstesc pe zei, aceia să se cinstească cu mari cinstiri şi cu mai mari rânduieli în oaste? Iar cei ce se întorc de la zei, aceia să se piardă cu pedepse mai cumplite?" Iar Sfinţii Mucenici Ipatie şi Teodul, răspunzând la aceasta, au zis: „Răsplata noastră este la ceruri; iar tu fă ceea ce voieşti, pentru că eşti râvni tor către necuraţii tăi zei. Te înarmezi asupra noastră, fiind nevinovaţi, dar degrabă va pieri viaţa ta, pentru că vremea zilelor tale s-a scurtat".

Atunci Adrian, umplându-se de mânie, a poruncit să spânzure dezbrăcat pe tribun de lemnul de muncă şi să-i strujească trupul lui cu unghii de fier; iar pe Teodui, întinzându-1 la pământ, să-1 bată fără cruţare. Iar sfinţii, răbdând cu vitejie acele munci, nu grăiau altceva, decât numai se rugau lui Dumnezeu, după cum erau învăţaţi de Sfântul Leontie şi strigau, zicând: Mântuieşte-ne pe noi, Dumnezeule, că a lipsit cel cuvios. Iar muncitorul, văzându-i pe dânşii petrecând tari şi nebiruiţi în credinţa lui Hristos, i-a osândit la moarte, adică să li se taie capetele cu securea. Deci, sfinţii ducându-se la moarte, cântau: „Tu eşti scăparea noastră, Doamne. In mâinile Tale ne dăm sufletele noastre!" Astfel cu bucurie şi-au întins pentru Hristos grumajii lor sub secure şi, fiind tăiaţi, s-au dus către Domnul ca să-şi ia cununa cea gătită lor, din dreapta puitorului de nevoinţă.

După aceasta, Sfântul Leontie iarăşi a fost scos la judecată şi, pus fiind înaintea ighemonului, acesta a zis către dânsul: „Leontie, cruţă-ţi viaţa ta, ca să nu suferi munci grele, precum au suferit cei înşelaţi de tine, tribunul Ipatie şi Teodul. Ascultă-mă pe mine şi jertfeşte zeilor, ca să te învredniceşti de mare cinste de la mine, de la însuşi împăratul şi de la senatul Romei". Sfântul Leontie a răspuns: „Să nu-mi fie mie aceea ce zici, ca să văd faţa împăratului tău, care este vrăjmaşă şi urâtă lui Dumnezeu! Dar de voieşti tu, Adriane, fă-te prieten al Hristosului meu, şi de vei face aceasta, îţi voi arăta câtă cinste, bogăţie şi mântuire veşnică vei câştiga".

Atunci Adrian, de mânie râzând, a zis: „Oare acel fel de mântuire voieşti să câştig, precum au câştigat tribunul şi Teodul? O, spurcatule ce eşti, oare nu ştii cu ce fel de pedeapsă au pierit aceia?" Sfântul a zis: „Pedeapsa aceea pe care ai dat-o lor, nu este pedeapsă, ci mai ales viaţă, pace şi bucurie; pentru că acum ei se bucură şi se veselesc, sălăşluindu-se împreună cu cetele îngereşti". Adrian a zis: „Ia aminte, Leontie, la cele grăite de mine. Care dintre oamenii cei ce au minte au defăimat cândva această strălucire prealuminoasă a soarelui şi pe marii zei - Die, Apolon, Poseidon, Afrodita şi ceilalţi -, ca apoi să-şi sfârşească viaţa lor cu moarte necinstită şi cumplită? Cu adevărat nimeni, fără numai cei ce sunt fermecaţi de tine". Răspuns-a sfântul: „Au n-ai auzit Scriptura, care zice: Zeii păgânilor sunt diavoli şi asemenea lor să fie cei ce-i fac pe ei şi toţi cei ce nădăjduiesc spre dânşii. Şi cine este din cei ce au înţelegere sănătoasă, care ar fi voit să fie asemenea cu pietrele cele mute şi cu lucrurile cele neînsufleţite, precum sunt zeii voştri, ca, aducându-le lor jertfe, să piară cu moarte fără de sfârşit?"

Atunci muncitorul, mâniindu-se, a poruncit să întindă la pământ pe mucenic şi patru slujitori tari să-1 bată fără cruţare, iar crainicul să strige: „Cei ce defăimează pe zeii noştri şi nu se supun împărăteştilor porunci, cu o pedeapsă ca aceasta să piară".

Deci sfântul mucenic a fost bătut până au ostenit slujitorii cei ce-1 băteau; iar sfântul zicea către muncitor: „Chiar de-mi vei zdrobi tot trupul meu cu răni, mintea mea nu mi-o vei birui, nici vei fi stăpân pe sufletul meu!" Atunci ighemonul a poruncit să-1 spânzure de un lemn de muncă şi tot trupul lui, coastele şi fluierele, să le stru-jească cu unelte de fier ascuţite. Astfel fiind strujit sfântul, într-acele dureri cumplite îşi ridica ochii săi spre cer şi se ruga: „Dumnezeul meu, spre Tine am nădăjduit, mântuieşte-mă pe mine, Doamne!"

Apoi, muncitorul a zis către slujitori; „Luaţi-1 pe el de pe lemn, căci ştiu că de aceea şi-a ridicat ochii săi spre cer, ca să roage pe zeii noştri, să-i dea lui odihnă". Atunci Sfântul Leontie, auzind aceasta, a strigat cu glas mare către dânsul: „Să piei şi tu şi zeii tăi, ticălosule şi spurcatule muncitor! Eu mă rog Dumnezeului meu, ca să-mi dea mie tărie şi putere de a răbda muncile cele date de tine".

Deci muncitorul a poruncit ca iarăşi să-1 spânzure cu capul în jos şi să-i lege de grumaji o piatră grea. Astfel mucenicul, stând spânzurat multă vreme, se ruga zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce ai întărit pe robii Tăi, Ipatie şi Teodul, întru mărturisirea Preasfântului Tău nume, întăreşte-mă şi pe mine, robul Tău, cel smerit şi păcătos, ca să pot îndura muncile acestea. Nu te depărta de la mine, nădejdea mea!". Atunci Adrian a zis: „O, Leontie, ştiu că vei fi prieten zeilor noştri". Răspuns-a mucenicul: „Eu sunt rob al lui Dumnezeu Cel de sus, iar tu eşti rob al zeilor tăi, cu care vei pieri tu şi ostaşii tăi".

In nişte munci ca acestea pătimind Sfântul Leontie toată ziua, s-a apropiat seara, iar soarele se pleca spre apus. Deci muncitorul a poruncit ca să ia pe sfântul mucenic şi să-1 arunce în temniţă până a doua zi. Iar sfântul a cântat toată noaptea în temniţă, zicând: Domnul este luminarea mea şi Mântuitorul meu, de cine mă voi teme? Şi i s-a arătat lui îngerul Domnului şi i-a zis: „Imbărbătează-te, Leontie! Domnul Dumnezeu, Căruia tu îi slujeşti cu credinţă, m-a trimis pe mine la tine, ca nedepărtat să fiu de tine". Deci sfântul se bucura şi se veselea întru Dumnezeul său.

Iar a doua zi, ighemonul Adrian şezând iarăşi la judecată, a pus înainte pe Sfântul Leontie şi i-a zis: „Cum ai socotit, Leontie?" Răspuns-a sfântul: „Am socotit o dată ca să nu iau aminte la cuvintele tale cele deşarte şi de multe ori ţi-am spus ţie, şi acum îţi spun acelaşi lucru, că niciodată nu voi lăsa pe Dumnezeul meu, Cel ce a făcut cerul şi pământul, marea şi toate cele dintr-însele, pe Domnul meu Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Care a pătimit cruce pentru mântuirea noastră şi în Care mi-am pus nădejdea mea". Ighemonul a zis: „Ascultă-mă, Leontie, jertfeşte zeilor; că de mă vei asculta, mă jur ţie pe zeii mei, că mare cinste şi multe bogăţii vei câştiga de la împăratul". Răspuns-a sfântul: „Ce fel de cinste şi bogăţii sunt în partea cea de sub cer, pentru care te-aş fi ascultat pe tine şi m-aş fi lepădat de Dumnezeul meu? Căci toată lumea nu este vrednică lui Hristos Stăpânul meu, pe Care cu toată inima mea Il iubesc şi pentru a Cărui dragoste pătimesc şi sunt gata a le pătimi pe toate; iar diavolilor tăi nu voi jertfi niciodată!"

Şi văzând muncitorul că nu poate birui pe ostaşul lui Hristos şi nici a-1 îndupleca spre a sa păgânătate, a dat asupra lui osândă de moarte, în acest chip: „Pe Leontie, care n-a voit să se supună poruncii împărăteşti şi să aducă jertfă zeilor; ci, mai cu seamă a şi ocărât pe zeii noştri cei părinteşti, poruncim să fie întins la muncire în patru părţi şi să-1 bată atât de tare, până ce rău îşi va lepăda sufletul său". Deci Mucenicul Leontie fiind întins şi legat de patru pari, a fost bătut cumplit de nişte ostaşi tari, şi în acele munci grele şi-a dat sufletul său cel sfânt în mâinile lui Dumnezeu. Iar trupul lui, târându-1, l-au aruncat afară din cetate; şi luându-1 credincioşii, l-au îngropat cu cinste aproape de malul Tripolei.

Această pătimire a Sfântului Mucenic Leontie a scris-o robul lui Hristos Notarie, care a văzut toate acestea cu ochii săi. A scris-o pe tăbliţe de plumb şi a pus-o în mormânt lângă moaştele sfântului, pentru neamul cel mai de pe urmă. Deci fiecare care citeşte sau ascultă pe cel ce citeşte, să-şi ridice spre cer mâinile sale şi să dea slavă lui Dumnezeu, Care a întărit pe robul Său spre atât de mare nevoinţă. Mucenicul lui Hristos, Leontie, şi-a săvârşit pătimirea sa în ziua de 18 iunie, în timpul stăpânirii lui Vespasian în Roma, iar întru noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia să-I fie slava, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL APOSTOL IUDA, FRATELE DOMNULUI DUPĂ TRUP (19 iunie)

Sfântul Apostol Iuda a fost unul din cei doisprezece Sfinţi Apostoli ai lui Hristos, trăgându-se din seminţia lui David şi a lui Solomon. El s-a născut în Nazaretul Galileii, din tatăl său, Iosif teslarul - care a fost după aceea logodnicul Preacuratei Fecioare Maria - şi din maica sa Salomeea, nu cea din Betleem, ci alta, care a fost fiica lui Agheu, fiul lui Varahie şi fratele lui Zaharia. Pe ea a luat-o Iosif în însoţire legiuită şi i-a născut pe aceşti fii, care sunt pomeniţi în Evanghelia lui Matei: Iacob, Iosie, Simon şi Iuda. însă acest Sfânt Iuda se numeşte Iuda al lui Iacov - adică fratele lui Iacov cel numit fratele Domnului -, căci pentru smerenie, singur se făcea nevrednic să se numească fratele Domnului după trup, de vreme ce la început a greşit din neştiinţă faţă de El, pe de o parte pentru necredinţă, iar pe de alta pentru neiubirea de frate. Cu necredinţa a greşit, precum adevereşte despre aceasta Sfântul Ioan, zicând: Nici fraţii lui nu credeau în El.

Tâlcuind aceasta, Sfântul Teofilact spune că feciorii lui Iosif sunt fraţi ai Lui şi zice: „Il ocărăsc fraţii lui, feciorii lui Iosif, între care este şi acest Iuda. Insă de unde aveau ei această necredinţă? Din socoteala cea putredă şi din zavistie, pentru că obiceiul rudeniilor este ca totdeauna să urască mai mult pe ai săi, decât pe cei străini". Deci este arătat că Iuda de la început a greşit întru neştiinţă către Hristos, cu necredinţa şi cu zavistia. El a mai greşit şi cu neiubirea de frate, precum se scrie despre aceasta în Viaţa Sfântului Iacov, fratele Domnului, pentru că Iosif - după întoarcerea din Egipt - împărţind pământul său fiilor lui cei fireşti, pe care i-a avut cu femeia cea dintâi, a voit să facă parte şi Domnului nostru Iisus Hristos, Cel născut fără de stricăciune, mai presus de fire, din Preacurata Fecioară, fiind Acela atunci încă prunc mic, iar ceilalţi fii ai lui Iosif - între care şi acest Iuda - nu voiau să-L primească la moştenire împreună cu ei, ca pe Cel ce nu era născut din aceeaşi maică. Iar Iacov L-a primit pe El împreună moştenitor la partea sa, şi de aceea Iacov s-a numit după aceea „fratele Domnului". Deci Sfântul Iuda, ştiind greşelile sale cele mai dinainte, nu îndrăznea să se numească fratele Domnului, ci numai al lui Iacov, precum scrie şi în scrisoarea sa, zicând: „Iuda, sluga lui Iisus Hristos şi fratele lui Iacov...". Acest sfânt apostol are încă şi alte felurite numiri.

Astfel, Sfântul Matei Evanghelistul îl numeşte Levi sau Tadeu şi aceasta nu fără oarecare taine, pe care le putem cunoaşte în parte din tâlcuiri, pentru că Levi se numeşte „împreunat" sau „din inimă" sau „ca un leu". Deci Sfântul Iuda s-a numit Levi, pentru că după greşeala lui cea mai dinainte, ce o făcuse din neştiinţă, după ce a cunoscut că Iisus este adevăratul Mesia, s-a alăturat lângă Dânsul cu dragoste din inimă şi ca un leu s-a nevoit cu bărbăţie pentru El. Drept aceea, cu dreptate şi cu cuviinţă s-au zis despre dânsul aceste cuvinte, care oarecând s-au zis şi despre Iuda cel dinainte, fiul lui Iacov şi strămoşul lui

Hristos: ludo, pe tine te laudă fraţii tăi; culcându-te, ai dormit ca un leu şi ca un pui de leu. Iar Tadeu se tâlcuieşte "lăudător" şi "mărturisitor" sau "sânii laptelui". Deci Sfântul Iuda a fost numit Tadeu, căci, lăudând şi mărturisind pe Hristos Dumnezeu, hrănea din învăţăturile sale apostoleşti ca prin nişte sâni de lapte pe cei ce erau prunci în credinţă, adică pe cei dintâi credincioşi ai Bisericii.

Mai sunt încă şi unii care socotesc cum că acest Sfânt Iuda, iar nu altul, este numit Varsava în Faptele Apostolilor. Acolo se zice: Au voit apostolii şi bătrânii cu toată adunarea să aleagă pe un bărbat dintr-înşii şi să-l trimită în Antiohia cu Pavel şi cu Varnava, anume pe Iuda, care se numea Varsava. Deci Varsava se tâlcuieşte „fiul întoarcerii" şi de aceea se numeşte Sfântul Iuda Varsava, fiindcă, după greşelile sale cele de mai înainte către Hristos, s-a întors la El prin pocăinţă, cu credinţă şi cu dragoste. Căci, în cele ce greşise mai mult, în acelea a arătat mare îndreptare. El greşise mai întâi prin necredinţă, după aceea a crezut într-însul fără îndoială şi s-a făcut Apostolul şi propovăduitorul Lui. Greşise către Hristos şi prin neiubire, iar după aceea atât L-a iubit, încât şi-a pus şi sufletul pentru Dânsul, pentru că avea mare râvnă pentru Hristos şi dorea ca toată lumea să-L cunoască pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, să creadă într-însul, să-L iubească şi să-şi câştige mântuirea. Această râvnă a lui este povestită şi în Sfânta Evanghelie. Căci, pe când Domnul grăia către ucenicii Săi: Cel ce mă iubeşte pe Mine, va fi iubit de Tatăl Meu şi Eu îl voi iubi pe el şi singur Mă voi arăta lui... atunci Iuda -nu Iscarioteanul, ci acest frate al Domnului după trup - a zis către dânsul: Doamne, ce este că ai să Te arăţi nouă, şi nu lumii? Ca şi cum ar fi zis: „Doamne, nu numai nouă să ne dai cunoştinţa Ta, ci la toată lumea. Nu numai nouă singuri să ne arăţi mântuirea Ta, ci şi la tot neamul omenesc, ca nu numai noi, robii şi ucenicii Tăi, ci şi toată lumea, cunoscându-Te pe Tine Făcătorul şi Mântuitorul său, să Te iubească cu căldură, să-Ţi slujească cu credinţă şi să Te proslăvească în veci".

Iar după înălţarea Domnului, Sfântul Apostol Iuda a propovăduit pe Hristos în felurite ţări. Despre aceasta ne spune Nichifor, istoricul bisericesc, zicând despre dânsul astfel: „Dumnezeiescul Iuda, nu Iscarioteanul, ci altul, care avea două nume, Tadeu şi Levi, fiul lui Iosif şi fratele lui Iacov, cel aruncat de pe aripa bisericii, a propovăduit mai întâi Evanghelia în Iudeea, Galileea, Samaria, şi Idumeea, apoi în cetăţile Arabiei, în părţile Siriei şi ale Mesopo-tamiei; iar mai pe urmă, s-a dus în Edesa, în cetatea lui Avgar, unde mai înainte propovăduise pe Hristos alt Tadeu, care era unul din cei şaptezeci de apostoli. Acolo, dacă lipsea ceva din slujba acelui Tadeu, acest Iuda Tadeu le-a împlinit bine".

Incă să se mai ştie că Sfântul Iuda a binevestit cuvântul mântuirii şi în Persia, iar de acolo a scris în limba grecească Epistola sobornicească către toţi credincioşii, care, deşi este scrisă pe scurt, este însă de mare înţelegere şi plină de învăţături folositoare. Unele cuvinte din acea scrisoare sunt dogmatice, adică despre taina Prea Sfintei Treimi şi a întrupării lui Hristos, despre deosebirea îngerilor buni de cei răi şi despre înfricoşata judecată ce va să fie; iar altele sunt învăţătoare de obiceiuri, care sfătuiesc pe oameni a fugi de necurăţiile păcatelor trupeşti, de huliri, de mândrie, de neascultare, de zavistie şi de urâciune, de meşteşugiri şi de vicleşuguri, ca fiecare să fie statornic în chemarea sa, în credinţă, în rugăciune şi în dragoste. Aşijderea, ele mai învaţă a se îngriji de întoarcerea celor rătăciţi la adevărata credinţă şi a se păzi de eretici, ale căror obiceiuri vătămătoare de suflet le-a vădit luminos, iar pierzarea lor a arătat-o asemenea cu a sodomitenilor.

In scrisoarea sa arată încă şi aceasta, că nu este destul pentru mântuire, ca să se lepede cineva de păgânătate şi să fie chemat la sfânta credinţă, ci se cuvine ca, pe lângă credinţă, să facă şi fapte bune cuviincioase chemării şi vrednice de mântuire. Pentru aceasta el aduce spre pildă pe îngerii şi oamenii pedepsiţi de Dumnezeu. Pe îngerii răi Dumnezeu i-a legat în întuneric cu legăturile cele veşnice şi spre judecata Sa îi păzeşte, deoarece nu şi-au păzit rânduiala lor. Pe oamenii cei scoşi din Egipt i-a pierdut în pustie, deoarece n-au umblat după chemarea lui Dumnezeu, ci s-au abătut la îndărătnicii. Astfel Sfântul Apostol Iuda a arătat în trimiterea sa prin cuvinte scurte lucruri mari.

El a suferit multe dureri şi osteneli, trecând prin multe ţări, propovăduind pe Hristos, botezând şi încredinţând popoarele şi povă-ţuindu-le la mântuire. Apoi, după ce s-a dus în părţile Araratului, întorcând mulţime de popor de la înşelăciunea idolească la Hristos, a fost prins de închinătorii la idoli şi, după ce l-au muncit mult, l-au spânzurat pe un lemn în chip de cruce. Şi fiind străpuns cu săgeţi de cei

necredincioşi, şi-a sfârşit nevoinţa şi alergarea sa, şi a trecut la Hristos Dumnezeu, ca să-şi ia cununa cea veşnică a răsplătirii aposto-leşti la ceruri.

CUVIOSUL PAISIE CEL MARE
(19 iunie)

(Scrisă de Cuviosul Ioan Colov, tradusă din limba greacă.)

Cuviosul Părintele nostru Paisie a fost din Egipt. El s-a născut din părinţi dreptcredincioşi, îmbunătăţiţi şi îmbogăţiţi de obiceiuri bune şi creştineşti, care aveau şapte copii asemeni lor în obiceiuri şi fapte bune. Bogăţia lor le era destulă, încât puteau să ajute şi pe cei ce aveau trebuinţă; căci, cu cât împărţeau la săraci averile lor, cu atât mai mult Dumnezeu le înmulţea toate.

Murind tatăl lor, a rămas toată grija copiilor şi a lucrurilor pe seama maicii lor. însă cea mar mare grijă îi pricinuia ei Paisie, ca unul ce era mai mic decât toţi copiii ei. De aceea, fiindcă ea se întrista mult, i s-a arătat îngerul Domnului într-o noapte şi i-a zis: „Dumnezeu, Tatăl sărmanilor, m-a trimis să-ţi spun pentru ce te întristezi atât pentru grija copiilor tăi, ca şi cum ai avea grijă de ei numai tu singură şi nu şi Dumnezeu? Deci nu te întrista, ci închină lui Dumnezeu pe un fiu al tău, prin care se va slăvi numele Său cel sfânt, care de-a pururea se slăveşte".

Iar ea, auzind acestea, a zis: „Toţi copiii mei sunt ai lui Dumnezeu, să-şi ia pe care voieşte". Dar îngerul, apucând de mână pe Paisie, a zis: „Acesta este bineplăcut Domnului!" Atunci ea a zis către înger: „Acesta nu este vrednic pentru slujirea şi slujba lui Dumnezeu, ci ia mai bine pe unul din cei mai mari care va fi vrednic". Ingerul a zis: „O, preabună femeie, tu zici că Paisie nu este vrednic spre slujirea lui Dumnezeu pentru tinereţea lui, însă să ştii că puterea lui Dumnezeu se arată în cei neputincioşi. Acesta, cel mai mic decât ceilalţi, este mai ales de Dumnezeu". Acestea zicând, îngerul s-a dus, iar femeia, deşteptându-se din somn, se minuna de dumnezeiasca poruncă şi-L slăvea pe Dumnezeu, zicând: „Doamne, facă-se mila Ta spre noi şi spre robul tău Paisie!" Acestea şi altele asemenea a zis, rugându-se şi mulţumind lui Dumnezeu. Apoi, luând pe copil, 1-a afierosit lui Dumnezeu.

Dumnezeiescul Paisie, fiindcă era temător de Dumnezeu, odată cu creşterea vârstei, a crescut şi în dumnezeiescul dar, iar inima lui s-a rănit de dumnezeiasca dragoste şi a dorit petrecerea monahicească. Deci, ajungând la vârsta vrednică să lucreze poruncile Domnului, a fost povăţuit de dumnezeiescul dar şi s-a dus în pustia Schitului, ca un miel fără de răutate, la păstorul oilor cuvântătoare, adică la dumnezeiescul Pamvo, care, având darul de a vedea mai înainte, a cunoscut cele ce erau să fie pentru Paisie. Deci, primindu-1 cu multă bucurie, 1-a îmbrăcat în cuviosul chip al monahilor.

Dar, fiindcă Paisie era vas ales al dumnezeiescului dar, era povăţuit de acesta la toată fapta bună. Şi întâi a isprăvit bine nevoinţele ascultării şi ale răbdării, făcând cu osârdie toate acelea, pe care i le poruncea părintele lui cel duhovnicesc. Apoi s-a apucat de mai multă şi mai aspră pătimire, dorind a ajunge la sporirea celor desăvârşite. Iar dumnezeiescul părintele nostru Pamvo, văzându-1 că dorea isprăvile cele mai înalte, i-a zis: „Fiul meu, Paisie, nu se cuvine celui nou începător să caute la faţa vreunui om, ci să-şi plece pururea capul în jos şi cu mintea sa să gândească necontenit la cele cereşti, privind frumuseţile şi podoabele negrăitei slave a lui Dumnezeu şi, dintr-o privire ca aceasta, să slăvească atotputernica bunătate a lui Dumnezeu, Făcătorul nostru de bine".

Iar Paisie, auzind aceste cuvinte folositoare de suflet, s-a umplut de dor dumnezeiesc şi le-a săvârşit cu lucrul. De atunci au trecut trei ani, păzind această poruncă cu atâta tărie, încât n-a văzut deloc faţă de om, ci se îndeletnicea cu totul în citirea dumnezeieştilor Scripturi şi în cercetarea dumnezeieştilor înţelesuri şi cu acestea, ca şi cu nişte ape dulci, adăpa şi roura sufletul său, precum zice proorocul David: Era ca un sad pururea înverzit şi răsădit lângă izvoarele apelor, care, adăpându-se, sporeşte şi înfloreşte şi, la

vremea potrivită, face rod copt şi prea dulce. Şi adeseori obişnuia a zice cu mult dor şi acest grai al lui David: Cât sunt de dulci cuvintele Tale gâtlejului meu, mai mult decât mierea gurii mele!

Astfel rugându-se Paisie necontenit, strâmtora şi muncea trupul său cu postiri şi privegheri, după cuvântul apostolului, şi îl avea supus voilor sufletului. Iar dumnezeiescul Pamvo, văzându-1 că sporea în duhovniceasca nevoinţă şi în fapte bune, îl îndemna părinteşte şi-1 povăţuia cu luare aminte la cele plăcute lui Dumnezeu; şi aşa, cârmuindu-1 bine şi cu dreaptă credinţă, 1-a arătat iscusit şi lămurit, după faptă şi după privire.

Dar bătrânul, apropiindu-se de sfârşitul său, se silea de aici să ajungă la cereştile bunătăţi, pe care dorea de mult să le dobândească, şi binecuvântând pe Paisie cu multe binecuvântări şi spunând multe proorocii despre dânsul, a trecut de la pământ către cele cereşti. Deci în acest chip Paisie se îndulcea de nădejdile cele bune, pe care le avea, iar eu, smeritul Ioan, care am scris această povestire de faţă, am rămas împreună cu Paisie în una şi aceeaşi chilie, având amândoi aceeaşi socoteală, petrecând aceeaşi petrecere şi vieţuire, după canonul ce îl luasem de la duhovnicescul nostru părinte, întărindu-ne unul pe altul la fapta bună şi sârguindu-ne amândoi pentru mântuirea sufletelor noastre.

Şi trecând puţină vreme, iar Paisie încălzindu-se cu căldura Sfântului Duh, se nevoia cu o mai înaltă petrecere. El a început a posti toată săptămâna si numai sâmbăta mânca, iar hrana lui era puţină pâine şi sare. In celelalte zile ale săptămânii, în loc să se hrănească cu pâine simţită, se îndulcea şi se veselea cu pâine gândită, adică cu cuvântul lui Dumnezeu. Adeseori citea şi cugeta la proorocia dumnezeiescului Ieremia, care i s-a şi arătat de multe ori, precum zic unii, şi îi tâlcuia înţelesurile cele ascunse ale proorociei şi cu acestea îl îndemna spre îndrăgirea şi dragostea bunătăţilor celor făgăduite. Dar el totdeauna se întindea la cele dinainte, după dumnezeiescul Pavel, adică totdeauna se silea să facă şi alte fapte bune şi nu se mulţumea cu cele mai dinainte.

Deci, pe lângă săptămâna care postea mai întâi a adăugat şi alta, şi postea împreună două săptămâni, iar sâmbăta iarăşi mânca hrana lui cea obişnuită, adică puţină pâine şi sare. Şi cel mai minunat lucru era că nimeni nu ştia petrecerea lui cea întocmai cu a îngerilor, afară de Dumnezeu, care vede cele ascunse şi nearătate. De aceea, robin-du-se de dragostea liniştii, numai aceasta iubea, ca să se roage şi să vorbească totdeauna cu Dumnezeu şi, prin strălucirile ce se trimit afară de la El, să se apropie de marginea doririlor - care este Dumnezeu.

Deci cunoscând eu că dumnezeiescul Paisie avea nişte gânduri ca acestea, adică să petreacă singur, măcar că despărţirea de el îmi era mie lucru nesuferit, cu toate acestea am făcut încercare ca să cunosc chipul acelei linişti, de unde era: din povăţuirea lui Dumnezeu, ori din însăşi voia lui? Pentru aceea am zis către el: „Frate Paisie, iată, te văd că te stăpâneşti de îndrăgirea liniştii. Să ştii bine că şi eu am acelaşi dor, însă nu ştiu de unde ne-a venit nouă un gând ca acesta. Deci vino să rugăm pe milostivul Dumnezeu, ca să ne arate voia Lui cea sfântă şi după acea voie să facem: ori să locuim împreună, ori să ne despărţim unul de altul".

Acestea auzindu-le Paisie, a răspuns: „Bine zici, iubitul meu Ioan, aşa să facem, ca osârdia noastră cea duhovnicească să fie bine-primită la Dumnezeu şi fără îndoială". Acestea zicând, am petrecut noaptea aceea priveghind şi rugând fierbinte pe Dumnezeu, ca sa ne arate voia Sa cea sfântă. Iar Dumnezeu, ca un bun şi milostiv ce este, a ascultat rugăciunea noastră, şi în vremea Utreniei, un înger dumnezeiesc ni s-a arătat nouă, zicând: „Dumnezeu porunceşte să vă despărţiţi şi fiecare să aibă locuinţă deosebită. Iar tu, o, Ioane rămâi în acest loc şi fă-te multora povăţuitor spre mântuire. Iar tu, o, Paisie, sluga lui Hristos, du-te de aici şi mergi în partea de apus a pustiei. Acolo se va aduna prin tine popor nenumărat - zice Domnul -, şi vei zidi o mănăstire, şi numele Meu se va slăvi în acel loc".

Acestea zicând îngerul, s-a făcut nevăzut. Deci noi, ascultând porunca Lui, ne-am despărţit unul de altul. Eu am rămas la locul acela, iar Paisie, mergând în partea pustiei dinspre apus, a tăiat o piatră şi făcând o peşteră, a locuit într-însa. Şi atâta s-a apropiat de Dumnezeu, prin covârşitoarea lui curăţie şi prin înalta

lui petrecere, încât şi Insuşi Hristos i se arăta lui de multe ori, şi-1 povăţuia la fapte bune, precum va arăta cuvântul ce urmează.

Intr-una din zile, dumnezeiescul Paisie, şezând în peştera sa şi preamărind pe Dumnezeu, i s-a arătat Mântuitorul nostru, zicându-i: „Pace ţie, iubitul meu Paisie!" Iar Paisie, sculându-se în picioare înfricoşat, a zis: „Iată robul Tău. Ce porunceşti, Stăpâne? Şi care este pricina pogorârii Tale către mine?" Iar Hristos a răspuns: „Vezi pustia aceasta, care are atâta lungime şi lăţime? Prin mijlocirea ta, aceasta toată am s-o umplu de pustnici, care vor slăvi numele Meu!"

Iar alesul lui Dumnezeu, Paisie, căzând la pământ, a zis: „Acestea care le zici, Stăpâne Doamne, sunt supuse mâinii Tale celei puternice şi îndată, cu voinţa Ta, le-ai şi săvârşit. Mă rog însă bunătăţii Tale, de unde vor avea cele de nevoie cei ce se vor aduna în pustia aceasta?" Iar Mântuitorul a răspuns: „Crede mie, că de îi voi afla pe dânşii având dragoste între ei - maica tuturor faptelor bune -şi, de vor păzi poruncile Mele, eu voi avea toată grija de dânşii, încât nu le va lipsi nimic din cele trebuincioase lor!"

Apoi dumnezeiescul Paisie a zis iarăşi către Domnul: „încă odată întreb bunătatea Ta: Cum vor putea ei trece lesne cursele vrăjmaşului şi cum vor scăpa de cumplitele lui ispite?" Iar Mântuitorul a zis: „De vor păzi cu blândeţe, cu dreptate şi cu inimă smerită, precum ţi-am zis, poruncile Mele, nu numai că îi voi elibera de războaiele vrăjmaşului şi de cursele lui cele viclene, ci îi voi arăta şi moştenitori ai împărăţiei cerurilor!" Acestea zicând Mântuitorul, S-a înălţat cu slavă la cer, iar sfinţitul Paisie a luat mai multă frică întru sine, cucernicindu-se de porunca Mântuitorului către dânsul.

Dar ce meşteşugeşte zavistnicul şi urătorul de oameni vrăjmaş? Văzând pe dumnezeiescul Paisie că trece cu întemeiere peste cursele lui şi rămâne nevătămat de bântuielile lui, scrâşnea cu dinţii săi. Şi, neputând a se apropia de dânsul, pentru puterea ce luase de la Dumnezeu, a căutat să-1 biruiască cu vicleşug prin altă mijlocire, adică a încercat să-1 lipsească de binele necâştigării şi, prin urmare, de dumnezeiescul dar, şi cu acest chip să se apropie de dânsul şi să-1 biruiască. De aceea vrăjmaşul s-a dus la un om bogat al Egiptului şi i s-a arătat lui în chip de înger şi a zis: „Du-te în pustie şi acolo vei afla un om sărac, cu numele Paisie, însă bogat şi împodobit strălucit cu faptele bune şi vas ales al dumnezeiescului dar. Deci închină-te lui, ducându-i bani mulţi, ca să împartă milostenie monahilor, care pustnicesc acolo".

Iar bogatul, necunoscând diavoleasca amăgire, a luat o sarcină de argint şi de galbeni şi s-a dus la Cuviosul Paisie. Dar Dumnezeu a descoperit robului Său bântuirea diavolului şi măiestria ce s-a meşte-şugit să-i facă prin dărnicia boierului. Deci Cuviosul Paisie a ieşit întru întâmpinarea lui, iar boierul acela, văzându-1, 1-a întrebat: „Cine este Paisie şi unde se află?" Iar Paisie i-a zis: „Dar ce voieşti cu el?" Iar boierul i-a răspuns: „Am adus bani ca să-i împartă milostenie la monahi". Iar cuviosul i-a zis: „Iartă-ne, omule, iubitorule de Hristos! Noi nu avem trebuinţă de bani, dacă voim să locuim în pustia aceasta. Ia-i pe ei şi du-te în pace şi nu te întrista, căci Dumnezeu a primit dăruirea ta. Dacă banii care i-ai adus ca să-i dai monahilor, îi vei împărţi săracilor - căci în satele Egiptului sunt mulţi săraci şi văduve -, şi dacă îi vei chivernisi pe dânşii, vei lua plată de la Dumnezeu mult mai multă". Iar boierul, ascultând cuvintele sfântului, s-a întors în Egipt.

Şi întorcându-se Paisie în peştera sa, i s-a arătat diavolul, zicând: „O, silă! Nu pot să-ţi fac nimic, Paisie, căci ai izgonit meşteşugirile mele. Deci fug de la tine şi mă duc să mă lupt cu alţii şi la tine nu mai vin, căci m-ai biruit!" Iar cuviosul, certându-1 pe diavol, i-a zis: „Taci, diavole, că eşti plin de răutate!" Astfel, ruşi-nându-se diavolul, a fugit şi nu mai îndrăznea să se mai apropie de dânsul.

Iar dumnezeiescul Paisie s-a dus în pustia cea mai dinăuntru şi cu trupul locuia acolo în nevoinţă aspră, iar cu duhul socotea cele cereşti şi vorbea cu Stăpânul Hristos. De aceea şi dumnezeiescul Duh ce locuia în Paisie a binevoit a-1 face privitor al dumnezeieştilor vistierii şi al veseliei, de care se îndulcesc acolo cei drepţi, căci rugându-se odată, a venit întru uimire şi a fost răpit la cer. Iar acolo întâi a privit la cele veselitoare şi la frumuseţile Raiului şi din acelea s-a umplut de bucurie şi de veselie. Apoi a văzut Biserica celor întâi-născuţi, care este în cer, adică pe toţi sfinţii şi, împărtăşindu-se de desfătarea cea

nematerialnică şi de îndulcirea din vedenia aceea, s-a învrednicit de la Dumnezeu şi a luat darul înfrânarii şi al ajunării.

Deci, cuminecându-se cu Preacuratele Taine în fiecare Duminică, petrecea fără de altă hrană. Şi să nu fie cineva necredincios, din cei ce se pleacă dumnezeiescului cuvânt, nici să se îndoiască de cele zise, căci toate se supun dumnezeieştii porunci. Pentru aceasta, nu voi ascunde adevărul, căci cu împărtăşirea dumnezeieştilor Taine a petrecut şaptezeci de ani, negustând altă hrană trupească. Iar aceasta nu este minunată, pe lângă neasemuita putere a lui Dumnezeu, căci hrana cea trupească o cere firea pentru alcătuirea şi petrecerea trupului, iar la cei mai înalţi şi mai presus de fire, cum era dumnezeiescul Paisie, puterea ziditoare a lui Dumnezeu, care este fără lipsă şi nu se supune cu totul legii firii, dă cu adevărat acest dar, care este mai presus de puterea şi de firea omenească. în acest chip, mai presus de legea firii, a păzit fără hrană până acum pe Proorocul Ilie şi pe Enoh, şi îi va păzi până la vremea cea de pe urmă. Acestea sunt destule spre dovada acestui dar mai presus de fire.

Şi mulţime de monahi şi de mireni alergau la dumnezeiescul Paisie, după buna voire a lui Dumnezeu, poftind să locuiască împreună cu el. Şi îl înconjurau pe el ca albinele fagurele şi se împărtăşeau fără de saţ din mierea cea gândită şi din prea dulcea lui învăţătură, din care îndulcindu-se, lăsau lumea şi cele din lume şi în fiecare zi înmulţeau numărul monahilor. Pe unii, care doreau să se liniştească deosebi, îi învăţa să vorbească împreună cu Dumnezeu prin rugăciune, iar pe cei ce voiau să fie în supunere şi ascultare, întru petrecerea cea cu adevărat fericită, îi punea să locuiască în viaţă de obşte, împreună cu alţi fraţi, rânduindu-le să lucreze şi lucrul de mâini potrivit lor, pe de o parte ca să nu şadă degeaba, ci să se iscusească şi să aibă trup cu îndemânare la ostenelile faptelor bune; iar pe de alta, ca să-şi scoată hrana vieţii lor din sudorile şi ostenelile lor şi să miluiască şi pe cei săraci. Iar peste toate acestea le-a dat poruncă necălcată, să nu facă nimic, nici cel mai mic lucru din voia lor, fără socoteala şi voia duhovnicescului lor părinte. In acest fel învăţa şi purta grijă de fraţi. Iar nevoinţa ce o făcea el în linişte şi în depărtare, cine poate să o povestească cu de-amănuntul?

Dumnezeiescul Paisie a intrat odată în pustia cea mai dinăuntru şi, găsind acolo o peşteră, a locuit întrînsa trei ani. Şi fiindcă perii capului i-au crescut mult şi s-au lungit, ce a socotit pururea fericitul? A pus un par în partea cea de sus a peşterii, a legat de el părul său, şi astfel se ruga mai cu sârguinţă şi mai cu osteneală. Şi nu numai aceasta, ci şi alte osteneli făcea ziua şi noaptea, înfierbântându-se de dragostea lui Hristos şi socotind odihnă acele nevoinţe aspre. Pentru aceasta şi Mântuitorul s-a arătat lui precum s-a făgăduit în Sfânta Evanghelie şi în vremea când Paisie se ruga, iată se arată înaintea lui Mântuitorul nostru, cel mai dorit decât toate. Iar el, nesuferind a vedea dumnezeiescul Lui chip, a căzut la pământ, cutremurat şi înfricoşat, zicând: „O, Hristoase Impărate, nepovestita Ta dragoste care o ai spre slugile Tale!" Iar Mântuitorul, întinzând mâna Sa, 1-a ridicat şi i-a zis: „Pace ţie, sluga mea! Nu te înfricoşa, căci bunătatea Mea se veseleşte foarte de lucrurile tale şi rugăciunea ta este foarte bine primită şi plăcută Mie. Deci veseleşte-te şi ia plată preastrălucită pentru aceste lucruri ale tale. Iată îţi dau un dar ca acesta: Orice cerere vei face în numele Meu, să ţi se dea, şi pentru oricare păcătoşi vei mijloci la Mine, să se ierte păcatele lor".

Iar Sfântul Paisie a zis: „Impărate Hristoase, măcar de m-aş învrednici eu ticălosul să iau de la bunătatea Ta o iubire de oameni ca aceasta, adică să mi se dea dar, ca să cer cele ce se cuvin şi cele ce-mi sunt trebuincioase mie, ca să petrec lesne căile cele mântuitoare ale poruncilor Tale şi să dobândesc sfârşit bun, căci fără de pronia Ta, nu ne este cu putinţă să facem vreun bine. Căci dacă Tu Ţi-ai vărsat pentru mântuirea noastră Sângele Tău cel de mult preţ, ai primit să rabzi moarte şi îngropare şi prin Invierea Ta ne-ai dăruit nouă viaţă veşnică, câte morţi oare nu suntem noi datori să răbdăm pentru dragostea Ta?" Iar după ce Paisie a zis acestea, Mântuitorul 1-a binecuvântat şi S-a înălţat la ceruri. Iar că sfântul a luat cu adevărat un dar ca acesta de la Dumnezeu, se va arăta în cele ce urmează:

Un ascultător al unui bătrân a murit. Acela, amăgindu-se de zavistnicul diavol, se afla în osânda nesupunerii şi a neascultării şi lucrul cel mai rău a făcut, că a căzut şi în alt păcat şi nu s-a pocăit, ticălosul. Deci bătrânul lui ruga de multe ori pe Dumnezeu să-i arate unde a ajuns sufletul leneşului lui ascultător. De aceea i s-a arătat că se muncea în iad cu munci cumplite şi aspre. Şi rănindu-se groaznic

bătrânul cu inima, nu înceta a ruga pe Dumnezeu pentru el şi, adăugând noi postiri pe lângă postirea sa cea mai dinainte, a postit patruzeci de zile şi atunci a auzit un glas ce-i zicea: „Acest suflet, pentru care te rogi fierbinte, se cade să fie în iad până când voi veni cu îngerii şi cu trâmbiţele judecăţii şi atunci va lua cuviincioasă plată pentru lucrurile sale".

Bătrânul, auzind această hotărâre, s-a întristat foarte mult şi, pe lângă cele patruzeci de zile de mai înainte, a adăugat alte patruzeci de zile de postire şi, umilindu-se pe sine mai mult, ruga pe Dumnezeu. Dar iarăşi a auzit de la Dumnezeu: „Rămâne în iad, până voi veni pe norii cerului!" Deci, de vreme ce n-a putut să plece dumnezeiasca milostivire să-1 ierte - şi aceasta poate a făcut-o Mântuitorul, ca bătrânul să pună mijlocitor pe dumnezeiescul Paisie şi astfel, ascul-tându-1 pe acesta, să se adeverească deplin făgăduinţa ce i-a dat-o -, a alergat bătrânul la Paisie în pustia cea mai dinăuntru, ştiind îndrăzneala ce avea acela către Dumnezeu şi nădăjduind că singur el poate să milostivească pe Dumnezeu.

Iar Cuviosul Paisie, cunoscând prin dumnezeiescul dar venirea bătrânului, a ieşit întru întâmpinarea lui şi după sărutarea lor a zis către el: „O, părinte, pentru ce ai venit la mine prostul şi păcătosul şi te-ai umilit atât de mult?" Iar bătrânul, povestind întâmplarea ucenicului său şi rugile ce le-a adus la Dumnezeu pentru el şi hotărârea ce a auzit-o că se va pedepsi în iad până la venirea Domnului, i-a zis: „Pentru aceasta am venit să rog pe cuvioşia ta, ca împreună să te doară inima pentru el şi să rogi pe Dumnezeu pentru ticălosul meu ucenic, căci cred că dacă îl vei ruga, te va asculta. Deci nu mă lăsa supărat, ci roagă-L, căci altfel nu mă duc de aici".

Acestea zicând acel bun bătrân, a înduplecat pe marele Paisie, mai mult cu lacrimile lui decât cu cuvintele, să se roage lui Dumnezeu şi să milostivească îndurările Lui. Deci a zis Cuviosul Paisie: „O, sfinţite părinte, cum este cu putinţă să mă apuc de un lucru ca acesta? Căci acesta este lucrul tău şi al marii tale minţi, măcar că de astă dată nu te ascultă Dumnezeu, pentru pricinile pe care El singur le ştie, căci judecăţile Lui sunt multe şi adânci. însă, ca să ascult porunca ta, iată, rog pe Dumnezeu împreună cu cuvioşia ta şi orice se va arăta plăcut Lui, facă-se. Deci, rămânând tu în acest loc, roagă pe Dumnezeu, iar eu mă duc să-L rog în pustia cea mai dinăuntru".

Şi ducându-se acolo, a stat la rugăciune şi, înălţându-şi mâinile şi mintea la cer, a zis: „Ziditorule al tuturor, caută spre rugile noastre, ale nevrednicilor robilor Tăi şi ca un bun liberează din legăturile iadului sufletul ucenicului bătrânului!" Acestea şi cele asemenea acestora rugându-se lui Dumnezeu, n-a fost chip să nu fie auzit - după nemincinoasa făgăduinţă ce a luat. Deci îndată, Hristos, Cel ce este de faţă pretutindeni, nevăzut, i s-a arătat lui şi i-a zis: „Robul meu Paisie, ce ceri cu tot sufletul?" El a răspuns: „Doamne, Tu eşti Cel ce cunoşti toate! Tu ştii că cer să miluieşti pe neascultătorul şi păcătosul ucenic al bătrânului, care vai! se munceşte în iad, ticălosul. Deci mă rog Ţie, ascultă-mă pe mine, robul Tău, şi izbăveşte-1 ca un iertător şi mult milostiv".

Mântuitorul a zis către dânsul: „Dar eu am hotărât ca el să rămână în iad şi să se muncească pentru neascultarea şi păcatul lui, până când voi veni cu îngerii pe norii cerului!" Iar Paisie, alesul Domnului, rugându-1, a zis: „Stăpâne al tuturor, dar ce lucru nu se supune poruncii Tale când voieşti? îţi este lesne Ţie, Stăpânul veacurilor şi Făcătorul tuturor celor ce sunt, să faci şi acum acelaşi chip al venirii Tale".

Mântuitorul, auzind acestea, S-a înălţat la ceruri. Apoi S-a pogorât pe nori cu multă slavă, cu îngeri şi cu arhangheli, cu trâmbiţe, cu cete de drepţi şi cu toate acelea câte au să se pogoare în ziua cea de apoi a judecăţii, şi a aşezat scaune şi divan înfricoşat. Pe urmă a fost chemat şi sufletul ascultătorului ce murise şi, ieşind din iad, a stat înaintea Judecătorului şi a fost dat în mâinile lui Paisie, şi apoi bătrânului lui, care se ruga în ceasul acela cu multă nevoinţă, precum se învoiseră mai înainte, ca să se roage amândoi.

Deci a auzit glas de sus, zicându-i: „Prin mâinile slugii Mele Paisie, ia sufletul ucenicului tău care s-a eliberat din iad, şi nu-1 vei mai vedea în munci, ci în odihnă!" Atunci îndată a venit sufletul ucenicului şi a stat înaintea bătrânului şi mărturisea că multe a pătimit de la schingiuirile muncii pentru neascultare, fiindcă aceasta i s-a făcut pricină să cadă în păcat, şi pentru păcat a încercat muncile cele cumplite ale

iadului. Apoi zicea: „Dar prin rugăciunile tale şi ale dumnezeiescului Paisie, S-a milostivit iubitorul de oameni, Dumnezeu, şi m-a dezlegat din legăturile iadului; deci, iată, mă duc la locul drepţilor!"

Acestea s-au arătat bătrânului în vremea rugăciunii lui, iar după ce s-a încredinţat pe deplin de mântuirea ucenicului său, s-a dus îndată la marele Paisie şi 1-a găsit mulţumind lui Dumnezeu pentru mântuirea ucenicului care murise. Deci i-a spus vedenia ce o văzuse şi Paisie i-a povestit bătrânului de înfricoşata venire a Domnului şi de toate cele ce văzuse. Şi au mulţumit amândoi lui Dumnezeu, Care a făcut nişte lucruri minunate ca acestea. Apoi bătrânul a zis către marele Paisie: „Dumnezeiescule Paisie, îţi mulţumesc foarte mult că prin rugăciunile tale ai mântuit nu numai pe deznădăjduitul meu ucenic, ci şi sufletul meu care se primejduia cumplit de întristare! însă te rog să-mi spui care este fapta ta minunată şi care sunt nevo-inţele tale, prin care te-ai învrednicit a lua nişte daruri ca acestea?"

Iar marele Paisie i-a răspuns: „Iartă-mă, cinstite părinte, la mine smeritul nu se află nici un lucru care să fie vrednic de vreun dar ca acesta. Dar dumnezeiasca pronie, care iconomiseşte nişte lucruri ca acestea la cei ce cer din tot sufletul ajutorul ei, auzind rugăciunile tale, n-a trecut cu vederea multa ta dragoste ce ai arătat-o către ucenicul tău. Căci ai urmat cu lucrul pe Dumnezeu iubitorul de oameni, Care, pentru noi oamenii - cei ce am fost izgoniţi din Rai pentru neascultarea noastră şi ne-am făcut vrăjmaşi ai lui Dumnezeu din amăgirea celui viclean -, S-a născut din pururea Fecioara Măria, a fost crescut ca un copil, a pătimit ca un om şi, cu pătimirea Sa, ne-a eliberat, şi arătând către noi cu fapta atâta covârşitoare dragoste, a legiuit şi cu cuvântul că nu este nici un alt bine mai mare decât dragostea cea curată, prin care cineva îşi pune şi viaţa sa pentru prietenul său, precum ţi-ai pus şi tu, părinte, pentru ucenicul tău. De aceea Domnul a ascultat rugămintea ta şi a mântuit pe ucenicul tău. Iar eu sunt un păcătos şi nu cunosc în mine nici un bine, pentru aceea sunt nevrednic de darurile lui Dumnezeu. Deci iartă-mă, o, prea sfinţite suflete, şi vino să mulţumim şi să slăvim pe Dumnezeu milostivul şi iubitorul de oameni". Zicând acestea cu smerită cugetare, a slăvit împreună cu bătrânul pe Dumnezeu dătătorul tuturor darurilor. Apoi, luând binecuvântare unul de la altul şi luându-şi rămas bun, s-a întors fiecare la locuinţa sa.

Iar părintele nostru Paisie, uitând de cele din urmă, după dumnezeiescul Pavel, şi întinzându-se spre cele dinainte, s-a dat pe sine la nevoinţe şi mai aspre. Deci înconjura pustia cea fără apă, pe de o parte ca să se ascundă de oameni să nu-i vadă nevoinţele, iar pe de altă parte, ca să se îndulcească de mierea liniştii fără nici o supărare. Insă Dumnezeu n-a lăsat în pustie pe un luminător atât de luminos, ci voind să lumineze şi pe alţii, şi cu lumina învăţăturii aceluia să-i povăţuiască spre mântuire, i-a poruncit să iasă în pustia cea din afară, ca să întărească pe fraţii ce se aflau acolo şi să-i facă, cu învăţătura sa, următori ai faptei lui celei bune şi prieteni ai sfinţitei lui petreceri cea întocmai cu a îngerilor.

Iar cuviosul a zis: „O, Doamne al meu, dar ce câştig voi lua, dacă voi lăsa pustia în care mă îndulcesc cu bucurie de cercetarea Ta şi mă voi duce spre cercetarea altora, pe care nu m-am făcut încă îndestulat să-i ocârmuiesc? Mă tem, Stăpâne, ca nu cumva, îndelet-nicindu-mă de ocârmuirea acelora, să nu pot face poruncile Tale cum se cuvine şi să mă osândesc eu, ticălosul, pentru lenevirea mea". Mântuitorul i-a răspuns la acestea: „Nu are plată întocmai osteneala ce o vei face pentru mântuirea altora, cu osteneala ce o faci aici în pustie, ci pentru aceea vei lua plată îndoită şi înmulţite şi strălucite răsplătiri în Ierusalimul cel de sus".

Atunci dumnezeiescul Paisie a ieşit în pustia cea dinafară, după dumnezeiasca poruncă şi, aflând fraţii de venirea lui, alergau la dânsul mulţime multă şi ascultau învăţătura lui cea preadulce, căci după adevăr învăţătura lui era izvor de-a pururea curgător, care izvora apă de nemurire. De aceea, dorind să-1 văd şi eu, zice Cuviosul Ioan, fiindcă era cu putinţă ca din singură privirea lui să primesc dar dumnezeiesc, m-am dus la dânsul şi mai înainte de a bate în chilia lui, l-am auzit^ dinăuntru vorbind cu un om şi, sfiindu-mă a bate, stăteam afară. însă am făcut puţin zgomot şi cinstitul părinte, auzind acel zgomot, a ieşit afară şi, văzându-mă pe mine, s-a bucurat şi m-a sărutat, asemenea şi eu pe el. Apoi, intrând împreună cu dânsul în chilie şi nevăzând pe nimeni altul, nu mă dumiream şi socoteam cine să fi fost oare acela care cu puţin înainte a vorbit cu cuviosul, şi căutam într-o parte şi în alta să văd pe cineva. Atunci el m-a întrebat: „De ce te uiţi încoace şi în colo şi nu te dumireşti, ca şi cum ai vedea un lucru preaslăvit?" Eu i-am răspuns: „Cu adevărat văd lucru preaslăvit şi, nedumirindu-mă, nu ştiu ce să zic, fiindcă cu puţin mai

înainte am auzit glasul unui om care vorbea cu tine şi acum nu văd pe altcineva; şi nu ştiu ce este aceasta. Deci te rog să-mi arăţi această taină preaslăvită!"

Iar dumnezeiescul părinte mi-a spus: „O, Ioane, taină preaslăvită ţi-a descoperit ţie Dumnezeu astăzi şi mie mi se cuvine să-ţi arăt dragostea ce o are spre noi bunătatea Lui. Acela, alesule prieten, pe care l-ai auzit vorbind cu mine, era marele Constantin, întâiul împărat al creştinilor. El s-a pogorât din cer trimis fiind de Dumnezeu şi mi-a zis: «Fericiţi sunteţi voi care v-aţi învrednicit a avea petrecerea monahicească, căci după adevăr a voastră este îndumnezeita fericire a Mântuitorului». Iar eu i-am zis: «Cine eşti tu, domnul meu, care zici acestea şi ne fericeşti pe noi, monahii?» El mi-a răspuns: «Eu sunt marele Constantin şi m-am pogorât din cer ca să-ţi arăt slava pe care o dobândesc monahii în ceruri, prietenia şi îndrăzneala care o au către Hristos. Deci te fericesc pe tine, o, Paisie, pentru că îi îndemni pe dânşii la această sfinţită petrecere a pustniciei, iar eu mă prihănesc şi mă ocărăsc pe mine, că n-am nimerit o rânduială prea mare ca aceasta a monahilor şi nu sufăr paguba ce am luat».

Atunci eu iarăşi i-am zis: «Pentru ce, o, minunatule, te ocărăşti pe tine? Oare n-ai dobândit slava cea pururea fiitoare şi dumnezeiasca strălucire?» El mi-a răspuns: «Aşa este, am dobândit-o! Dar nu am aceeaşi îndrăzneală ca monahii, nici cinstea întocmai cu ei! Căci am văzut sufletele oarecăror monahi, care, despărţindu-se de trup, zburau ca nişte vulturi şi se suiau la cer cu multă îndrăzneală, iar ceata cea potrivnică a diavolilor nu îndrăznea să se apropie deloc de dânsele. Apoi am văzut că li se deschideau uşile cerului şi intrau înăuntru şi, arătându-se cerescului împărat, stăteau de faţă cu multă îndrăzneală la scaunul lui Dumnezeu. Deci, pentru această vrednicie, minunându-mă eu de voi, monahii, vă fericesc şi mă ocărăsc pe mine, că nu m-am învrednicit a lua o îndrăznire ca aceasta. O, de aş fi lăsat vremelnica împărăţie, haina şi coroana împărătească şi să mă fi făcut sărac; să fi purtat sac şi să fi primit toate câte le cere petrecerea monahicească!»

Atunci eu i-am zis: «Toate le zici bine, o, sfinţite împărat, şi ne mângâi cu acestea. Insă unele ca acestea se cuvin să fie judecăţile Dumnezeului nostru şi nu este cu dreptate a zice în alt fel pentru dumnezeiasca dreaptă judecată, căci dreptul Judecător le dă toate cu dreptate după vrednicie, şi după ostenelile fiecăruia îi dă şi plata. Căci viaţa ta nu avea ostenelile cele întocmai cu ale noastre, nici nu era asemenea cu viaţa monahilor; pentru că tu aveai pe femeie ajutătoare, aveai copii şi slugi şi multe alte feluri de îndulciri şi odihne; iar monahii, defăimând toate cele dulci şi veselitoare ale acestei vieţi, în loc de toate bunătăţile lumii, au luat pe Dumnezeu şi pe Dânsul îl aveau de bucurie şi de bogăţie, şi să facă cele bineplăcute Lui o socoteau desfătare şi mare îndulcire. Şi ei erau, după cum zice apostolul, lipsiţi, necăjiţi şi rău pătimitori. De aceea cu neputinţă îţi este ţie, împăratul meu, să te faci întocmai cu ei». Deci, în timpul când noi vorbeam aceasta, atunci ai venit tu, fratele meu Ioan; iar el îndată s-a suit la cer. Deci acum, învăţându-te arătat prin această taină câte bunătăţi pricinuiesc durerile pustniciei, întăreşte pe fraţi". Acestea auzindu-le eu, am dat mare mulţumire lui Dumnezeu. După aceea, vorbind din destul cu dumnezeiescul Paisie, m-am întors la locuinţa mea, bucurându-mă şi veselindu-mă. însă cuvântul ne va arăta şi înfocata râvnă pe care o avea Cuviosul Paisie pentru credinţă.

Un bătrân oarecare locuia într-un sat ce se învecina cu părţile Egiptului. Acela, rătăcindu-se din neştiinţă, zicea că se cuvine creştinilor să cinstească şi să slujească numai Tatălui şi Fiului, iar Sfântului Duh să nu-i slujească, nici să-I zică Dumnezeu. Iar această rătăcire şi rea cugetare au urmat-o o mulţime de oameni. Insă Domnul, voind să nu fie în deşert şi să se piardă pustniceştile osteneli şi sudori ale bătrânului, i-a descoperit Cuviosului Paisie relele cugetări ale aceluia şi satul în care locuia.

Şi îndată dumnezeiescul Paisie, făcând o mulţime de coşniţe cu trei urechi, le-a luat şi le-a dus către acel bătrân. In acel ceas, se aflau acolo mulţi dintre cei care erau părtaşi ai acelei nedumnezeieşti dogme. Deci, văzând coşniţele cu trei urechi şi necunoscând pe Paisie, se minunau şi se mirau mult de facerea coşniţelor şi întrebau ce sunt acelea şi ce are de gând să facă cu ele? Iar el a zis: „Voiesc să le vând". Atunci iarăşi l-au întrebat: „De ce le-ai făcut cu trei urechi?" El a zis: „Fiindcă sunt prieten şi iubitor al Sfintei Treimi şi se cade să arăt cu lucrurile cele trei feţe ale Sfintei Treimi, să o laud şi să o slăvesc în trei ipostasuri, având în mâinile mele semnele Treimii, pentru că precum Sfânta Treime este o fire şi are trei feţe -iar de o înţelege cineva altfel, atunci nu o înţelege drept -, tot aşa se cade să socotim şi aceste

coşniţe, pentru că fiecare dintre dânsele are o fiinţă privindu-se în trei, fiindcă în fiecare din cele trei urechi se află întocmai toată fiinţa coşniţei.

Deci aşa şi nematerialnica fire şi dumnezeirea cea mai presus de fiinţă se află întocmai în trei chipuri, adică în trei feţe: în Tatăl, în Fiul şi în Sfântul Duh; şi petrece toată în fiecare faţă şi nici mai mult decât trei feţe se zice, nici mai puţin, adică nici pătrime, nici doime, ci treime, fiindcă aceasta, adică o faţă a Sfintei Treimi, nu este mai mult decât cealaltă, nici cealaltă mai puţină decât aceasta".

Acestea zicându-le pe scurt dumnezeiescul Paisie, bătrânul şi toţi câţi se aflau acolo au cunoscut adevărul şi cucernicindu-se de dânsul, i-au zis: „Minunatule, spune nouă şi altele mai curate despre dreapta credinţă, arătând şi alte dovezi ca acestea descoperite, căci ne-ai înspăimântat de la începutul cuvintelor tale". Iar dumnezeiescul Paisie, cu glas îndrăzneţ a răsturnat toate cuvintele cele hulitoare ale ereticilor şi le-a arătat mai neputincioase decât ţesătura păianjenului, iar dreapta credinţă le-a arătat-o mai pe larg şi cu mai multe pilde, şi întipărind-o în inimile lor, i-a adus la adevărata cunoştinţă a Sfintei Treimi, dovedind cu multe mărturii din Scripturile cele insuflate de Dumnezeu, că şi Sfântul Duh este Dumnezeu precum este şi Tatăl şi Fiul. Apoi, sfătuindu-i pe toţi să-şi mărturisească neştiinţa lor şi să se pocăiască pentru defăimarea lor, s-a întors iarăşi în pustie, slăvind şi mulţumind lui Dumnezeu.

Iar ajungând în pustie, a strălucit deodată o lumină înaintea lui şi, privind la acea lumină, vedea cete de îngeri umplând pustia. Şi pe când se minuna ce era ceea ce se arăta, a auzit pe îngerul său păzitor zicând: „Paisie, şi când tu eşti aici şi când lipseşti, noi păzim pe monahii care locuiesc într-această pustie, precum Dumnezeul tuturor ţi-a făgăduit". Iar el, cu laude mulţumitoare, slăvea pe Dumnezeu, care poartă grijă de toţi. Iar despre proorocescul dar, pe care s-a învrednicit a-1 lua marele Paisie, vă arăt următoarea povestire:

Fiindcă vestea despre Cuviosul Paisie s-a auzit în toată lumea şi îndemna pe mulţi iubitori de fapte bune să meargă şi să ia binecuvântarea lui, pentru aceasta şi Cuviosul Pimen, cel mare între părinţi, fiind încă tânăr într-acea vreme, şi dorind foarte mult a-1 vedea, s-a dus la Cuviosul Pavel şi 1-a rugat să meargă împreună la marele Paisie; căci Pavel era cunoscut şi prieten al lui Paisie şi se ducea des la el. Iar părintele nostru Pavel i-a zis: „Fiul meu, mă sfiesc să te duc la el, căci eşti tânăr şi acela este înalt la fapta bună. Noi nu ne ducem la el aşa cum se întâmplă, ci cu multă chibzuire şi cu cucernicie, şi nu întotdeauna îl întâmpinăm pentru folos, ci la vreme potrivită". Pimen i-a zis: „Dar eu voi rămâne afară din chilia lui când vom merge, şi numai de voi auzi dumnezeiescul lui glas vorbind cu tine, voi lua bucurie covârşitoare şi voi cunoaşte mare dar. Iar de va fi cu anevoie a auzi glasul lui, de voi pipăi numai chilia lui, voi dobândi mântuire; iar când vei ieşi din chilia lui, voi săruta picioarele tale, care au călcat pământul acela, pe care calcă frumoasele lui picioare, şi cu aceasta voi dobândi binecuvântare îndestulată".

Acestea zicând Pimen, Cuviosul Pavel s-a minunat de smerenia lui şi de multa credinţă ce avea către Paisie. Deci, luându-1 împreună cu el, s-a dus la Paisie. Şi, ajungând la chilia lui, Pavel a intrat singur înăuntru, iar dumnezeiescul Paisie, primindu-1 părinteşte şi prieteneşte, 1-a întrebat despre Pimen. Atunci Pavel i-a spus că a rămas afară, căci se sfieşte a intra înăuntru. Iar sfântul i-a poruncit să intre înăuntru şi a zis către Pavel: „Nu este bine a opri pe unii ca aceştia şi să rămână afară când vin la noi, căci aceştia mai lesne merg în cer, zice Mântuitorul nostru".

Zicând acestea, a îmbrăţişat pe tânărul Pimen şi, binecuvân-tându-1, i-a zis: „O, preaiubite Pavel, să-ţi aduci aminte că acest tânăr va mântui sufletele multor oameni şi prin dânsul se vor învrednici mulţi a dobândi Raiul, căci mâna Domnului, Care îl păzeşte şi îl povăţuieşte la dumnezeieştile porunci, se vede cu el". Apoi a pus mâinile sale pe capul lui şi, binecuvântându-1, 1-a trimis înapoi cu Pavel. Deci Pimen câştigând ceea ce dorise, slăvea foarte mult pe Dumnezeu.

Odată având sfinţitul Paisie douăzeci şi una de zile de postire, i s-a arătat Domnul Hristos şi i-a zis: „O, alesul meu, Paisie, mult rău pătimeşti pentru Mine!" Iar el a zis: „Ce mare lucru este această proastă şi rea pătimire, o, bunul meu Stăpân! Mai ales că bunătatea Ta îmi dă putere". Iar Mântuitorul a zis: „Tot lucrul

bun este bineprimit de Mine şi, celor ce-1 fac, le voi da plată întocmai cu ostenelile lor; deci urmează-Mă!"

Iar Paisie L-a urmat până ce au mers la o peşteră a pustiei. Atunci Mântuitorul a zis către el: „Intră înăuntru şi vezi un bărbat cu adevărat nevoitor!" Şi intrând Paisie în peşteră, a văzut un om care se tăvălea pe pământ şi care-şi freca gura şi faţa de pământ. Deci, mirându-se de covârşitoarea nevoinţă a acelui bărbat, a ieşit afară, rugându-se ca să afle de la Domnul Hristos pricina nevoinţei celei mari a acelui bărbat. Iar Domnul i-a zis: „Ai văzut pe nevoitorul Meu, ce fel de osteneli mari rabdă pentru Mine?" Paisie a zis: „L-am văzut, Stăpâne, şi m-am înspăimântat de ostenelile nevoinţei lui; dar rog bunătatea Ta să-mi descoperi cum are atâta nevoinţă?" Mântuitorul i-a zis: „Are numai două zile de postire şi, iată, îl vezi în ce fel se chinuieşte de foame şi de sete?"

Paisie, auzind acestea, a zis: „Şi cum eu, care am douăzeci şi două de zile de post, n-am pătimit nimic asemenea?" Mântuitorul i-a zis: „Pentru că tu te întăreşti de darul Meu şi posteşti fără de osteneală, iar acela ca un pătimitor, din însăşi voia lui posteşte cu multă osteneală şi, încălzindu-se de dorul pe care-1 are către Mine, suferă să pătimească mai presus de puterea sa". Apoi Paisie a întrebat pe Domnul: „Ce plată are să ia de la bunătatea Ta, pentru cele două zile?" Domnul i-a răspuns: „Acesta va lua aceeaşi plată pentru cele două zile, la fel cu plata ce ai s-o iei tu pentru cele douăzeci şi două de zile! Şi voi zice deopotrivă: Intră în bucuria Domnului tău, şi ţie care ai luat cinci talanţi şi aceluia care a luat doi, căci întocmai aţi făcut binele şi amândoi v-aţi arătat vrednici după puterea voastră!" Acestea zicându-le Mântuitorul, S-a făcut nevăzut.

Deci părintele nostru Paisie, întorcându-se la chilia sa, şi-a adăugat mai multe nevoinţe şi se ruga lui Dumnezeu să se facă mai presus de hrană. Astfel, hrana lui acum nu mai era alta, cum am zis mai înainte, decât împărtăşirea în fiecare Duminică cu preacuratul Trup şi cinstitul Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos, Iar Mântuitorul, cu iubire de oameni, i S-a arătat iarăşi robului Său Paisie şi i-a zis: „Ce Mă mai rogi pentru hrană, de vreme ce nu mănânci nimic? Cere altceva, dacă îţi trebuie!" El i-a zis: „Mă rog Domnului meu, când ies din această pustie şi mă duc spre cercetarea fraţilor, să am voie să vin îndată înapoi în pustie, pentru că nu sufăr să zăbovesc în cercetarea altora şi să mă lipsesc de a Ta!" Iar Domnul i-a zis: „Nu te întrista de asta, căci atunci când ieşi din pustie Eu nu mă depărtez de la tine, ci sunt cu tine".

Pe urmă Paisie I-a zis: „Mă rog Ţie, Hristoase al meu, slobozeşte-mă de mânie!" Iar Domnul i-a zis: „De voieşti a birui mânia şi iuţimea, ia aminte să nu răneşti ori să ocărăşti ori să defaimi pe cineva; şi, de vei păzi acestea, nu te vei mânia". Paisie iarăşi L-a întrebat, zicând: „Stăpâne, Iubitorule de oameni şi îndelung răbdătorule, dacă cineva face poruncile Tale şi se duce la cei ce Te iubesc pe Tine, ca să slujească la trebuinţele lor, oare are câştig din aceasta, sau pagubă?" Domnul i-a răspuns: „Precum cel ce lucrează într-o ţarină, ia plată de la stăpânul ţarinii, aşa şi cei ce fac binele şi ajută sau învaţă pe alţii, vor lua în ceruri plăţi strălucite".

Apoi Paisie L-a mai întrebat: „Domnul meu, dacă cineva se nevoieşte la fapta bună şi slujeşte şi pe alţii, iar altul se nevoieşte numai pentru sine şi pe alţii nu-i slujeşte, se deosebeşte unul de altul?" Domnul i-a răspuns: „Cel ce se nevoieşte numai pentru el este ucenicul Meu, iar cel ce se nevoieşte pentru el şi slujeşte şi pe alţii este fiu şi moştenitor al Meu!" Paisie a întrebat iarăşi: „Dacă cineva se sârguieşte spre slujba altora şi se nevoieşte şi pentru sine cât îi este cu putinţă, însă, fiind împiedicat de slujirea altora, nu ajunge la nevoinţele celor ce au nişte împiedicări ca acestea, oare unul ca acesta va lua aceeaşi plată ca cei care se nevoiesc mai mult?" Mântuitorul i-a răspuns: „Da, aceeaşi plată va lua". Zicând aceasta, s-a suit la cer.

In părţile Siriei era un nevoitor împodobit cu multe feluri de fapte bune. El, rugându-se odată, i-a venit un gând ca acesta: „Oare a ajuns a se face asemenea cu cineva din cei ce au bineplăcut lui Dumnezeu?" Şi, gândind unele ca acestea, a auzit un glas de sus, zicându-i: „Du-te în Egipt şi acolo vei găsi un nevoitor, cu numele Paisie, care se îndeletniceşte cu smerenia şi cu dragostea către Dumnezeu ca şi tine".

Atunci, acel cinstit bătrân n-a socotit nicidecum osteneala drumului, şi a pornit îndată spre Egipt. Şi ajungând în muntele Nitriei, întreba unde se găseşte Paisie. Şi fiindcă numele lui era propovăduit de toţi, nu s-a ascuns bătrânului locul unde locuia Paisie, nici de Paisie nu s-a ascuns venirea bătrânului; căci, cum a intrat bătrânul în pustie şi mergea drept spre Paisie, îndată Paisie 1-a întâmpinat în drum şi, cunoscându-se între dânşii prin dumnezeiescul dar, s-au îmbrăţişat cu bucurie şi au făcut sărutarea cea întru Hristos. Apoi, ducându-se la chilia lui Paisie şi rugându-se, au şezut. Deci bătrânul, începând a grăi către dumnezeiescul Paisie, vorbea în limba siriană, iar Paisie, fiind egiptean, ştia numai limba egipteană. De aceea, s-a întristat foarte mult că nu înţelegea cuvintele cele folositoare de suflet ale bătrânului şi, înălţând îndată la cer ochii şi mintea, a suspinat din adâncul inimii şi a zis: „Iisuse Hristoase, Fiule şi Cuvinte al lui Dumnezeu, dă-mi darul Tău mie, robului Tău, ca să cunosc puterea cuvintelor bătrânului". Şi, o, minune! pentru cercetarea Domnului cea repede, îndată, împreună cu cuvântul, vorbea şi înţelegea limba siriană.

Deci vorbind între ei multe, şi-au povestit unul altuia vedeniile ce s-au învrednicit a le vedea fiecare, cu care părinţi au vorbit şi au petrecut împreună şi ce fapte bune aveau acei părinţi; şi amândoi erau plini de bucurie pentru o împreună vorbire ca aceea. Iar după ce au trecut şase zile şi au sfârşit câte aveau de vorbit, bătrânul voia a se întoarce la locul său. Atunci Paisie a chemat pe ucenicii săi şi le-a zis: „Iată, o, preaiubiţi fii, om sfânt, din cei desăvârşiţi în fapta bună, plin de Duh Sfânt şi de dumnezeiesc dar; deci luaţi toţi binecuvântările lui cu cucernicie, ca să le aveţi ca pe nişte turnuri şi strajă împotriva vrăjmaşilor". Atunci, îndată au căzut toţi la pământ şi, închinându-se acelui sfânt bătrân, precum se cuvenea, cereau fierbinte rugile şi binecuvântarea lui. Iar acela, făcând rugăciune pentru dânşii, i-a binecuvântat şi, luându-şi rămas bun de la toţi, s-a dus.

Iar după puţină vreme, a venit la marele Paisie un pustnic, iar ucenicii cuviosului i-au zis: „O, părinte, mare câştig ai fi nimerit, dacă ai fi venit puţin mai înainte, căci a venit la noi un om dumnezeiesc din Siria, strălucit cu mintea şi cu inima, care după ce ne-a întărit cu cuvinte mântuitoare, s-a dus puţin mai înainte. Dar, dacă vrei, poţi să-1 ajungi, că nu este departe". Şi alergând pustnicul acela să-1 ajungă, dumnezeiescul Paisie i-a zis: „Stai, pentru că acela acum a trecut cale de mai mult de 18 mile, fiind dus de un nor la locuinţa sa". Auzind aceasta, toţi s-au minunat şi au slăvit pe Dumnezeu.

Un alt frate s-a dus la marele Paisie să-1 vadă, dar găsindu-1 dormind şi având păzitor un înger preafrumos, s-a minunat şi a zis: „Intr-adevăr Dumnezeu păzeşte pe cei ce nădăjduiesc spre Dânsul". Deci s-a întors înapoi, slăvind pe Dumnezeu, Cel ce iubeşte pe cei ce-L slăvesc.

Un monah foarte simplu cu socoteala minţii, era ucenic al Sfântului Paisie şi asculta bine de toate poruncile lui. Acesta, ducându-se odată în Egipt să vândă nişte lucruri de mână, s-a găsit în cale cu un evreu şi mergea împreună cu dânsul. Iar evreul, cunoscând simplitatea monahului, cu pângărita lui limbă a vărsat într-însul veninul şarpelui cel stricător de suflete, care-1 avea în inima sa, zicându-i: „O, monahule, pentru ce credeţi voi aşa, la întâmplare, în Cel Răstignit, fiindcă nu este El Mesia cel aşteptat, ci altul! Pentru că altul este acela, iar nu acesta în Care credeţi voi, creştinii!" Iar monahul, din nerăutate şi din prostimea inimii sale, s-a amăgit şi a răspuns: „Poate aşa este, cum zici tu".

Şi îndată, vai de primejdia ce a pătimit ticălosul, căci a căzut din darul Sfântului Botez, precum se va vedea în cele următoare, căci întorcându-se în pustie şi văzându-1 dumnezeiescul Paisie, nu voia să-1 primească nicidecum, nici chiar să-1 vadă, nici a se apropia de dânsul să-i vorbească, ci se întorcea de la el. Iar ucenicul, văzând pe bătrânul său că se întoarce de la el, s-a întristat foarte mult şi se mira care să fie pricina. De aceea, căzând la picioarele lui, i-a zis: „Părinte, pentru ce te întorci de la mine, ticălosul, şi nu voieşti să mă vezi, ci te îngreţoşezi ca de o urâciune? Acest lucru nu mi l-ai făcut niciodată!" Bătrânul i-a zis: „O, omule, cine eşti tu că nu te cunosc?" Ucenicul i-a răspuns: „O, părinte, dar ce lucru neobişnuit ai văzut la mine că nu mă cunoşti? Oare nu sunt eu cutare, ucenicul tău?" Bătrânul a zis: „Ucenicul meu acela era creştin şi avea Botez; dar tu nu eşti ca acela! Iar dacă eşti ucenicul meu acela, a fugit de la tine Botezul şi semnele creştinilor! Spune-mi ce ţi s-a întâmplat şi ce ai pătimit pe drum?"

El a răspuns: „N-am păţit nimic!" Bătrânul i-a zis: „Fiule, du-te departe de la mine, că nu sufăr a auzi vorbe din gura omului care s-a lepădat de Hristos! Dacă ai fi fost tu ucenicul meu, te-ai fi văzut cum erai mai întâi". Atunci el a suspinat adânc şi, vărsând lacrimi care porneau pe bătrân spre milostivire, a zis: „Eu însumi sunt ucenicul tău, iar nu altul, şi nu cunosc nicidecum greşeala făcută şi nici că am făcut vreun rău". Marele Paisie a zis: „Cu cine ai vorbit când te-ai dus pe drum?" Acela a răspuns: „Cu un evreu am vorbit împreună, iar cu altcineva nu". „Ce ţi-a zis el şi ce i-ai răspuns tu?" „Nu mi-a spus altceva decât aceasta, că «Hristos nu este acesta la Care vă închinaţi voi creştinii, ci un altul care are să vină». Eu i-am răspuns: «Poate aşa este cum zici tu»".

Iar bătrânul a zis către dânsul: „Ticălosule, dar ce este mai rău şi mai urât decât aceasta care ai zis? Cu aceasta te-ai lepădat de Hristos şi te-ai dezbrăcat de Sfântul Botez. Deci du-te, plânge-te pe tine cum voieşti, căci cu mine nu ai parte, deoarece numele tău s-a scris împreună cu aceia care s-au lepădat de Hristos şi te vei munci împreună cu dânşii!" Acestea auzindu-le ucenicul, a suspinat din adâncul inimii şi se tânguia şi striga, zicând: „Miluieşte-mă, părinte, pe mine, rău norocitul, că nu ştiu ce să mă fac! Din neluarea mea aminte, am lepădat dumnezeiescul Botez şi m-am făcut bucurie diavolilor; însă alerg către tine, după Dumnezeu, nu mă trece cu vederea pe mine, ticălosul!"

Rugându-se în acest chip ucenicul, cu lacrimi mai mult decât cu cuvinte, a pornit pe bătrân spre milostivire. Deci i-a zis: „Fiule, îngăduieşte puţin să rog îndurările şi mila lui Dumnezeu Iubitorul de oameni, pentru tine". Zicând aceasta, ruga fierbinte pe Dumnezeu şi cerea iertare pentru ucenicul său. Iar Dumnezeu n-a zăbovit, ci a iertat îndată păcatul ucenicului şi 1-a învrednicit iarăşi de darul Sfântului Botez, pentru că dumnezeiescul Paisie a văzut Duhul cel Sfânt intrând ca un porumbel în gura ucenicului; iar duhul cel de hulă a ieşit ca un fum, risipindu-se în văzduh.

Astfel s-a adeverit pe deplin că şi-a primit cererea sa şi, întorcându-se, a zis către ucenicul lui: „O, fiule, slăveşte pe Dumnezeu şi mulţumeşte-i împreună cu mine, că a ieşit din tine duhul cel necurat al hulei şi în locul lui a intrat Duhul Sfânt şi ţi s-a dat iarăşi darul Botezului. Deci ia aminte bine să nu cazi şi altădată în cursele păgânătăţii din neluare aminte şi din lenevirea ta, nici să-ţi dai sufletul să ardă în focul muncii pentru vreun alt păcat". Astfel a îndreptat pe ucenic.

Odată, a venit la sfinţitul Paisie un bătrân cu numele Ioan. Acela umblase multe zile prin pustie şi, fiind obosit tare, avea trebuinţă de hrană şi de odihnă. Deci, după ce au vorbit multă vreme unul cu altul, Paisie a zis către ucenicul său să gătească masa şi să pună mâncare să mănânce împreună cu Ioan. Iar ucenicul a făcut după porunca cuviosului. Apoi Paisie a îndemnat pe Ioan să mănânce, că era flămând de multă înfrânare. Iar Ioan i-a zis: „Iartă-mă că astăzi este post şi se cade să postesc pentru păcatele mele cele multe". Dumnezeiescul Paisie, uimindu-se de hotărârea lui, s-a sculat îndată şi, înălţându-şi ochii şi mintea la cer, a zis din adâncul inimii: „Doamne, cercetează pe robul tău Ioan, care se nevoieşte cu silinţă pentru numele Tău".

Iar sfârşitul rugăciunii sfinţitului Paisie a dat lui Ioan bun şi preaslăvit dar, pentru că a venit în uimire şi i s-a părut că a văzut un tânăr care ţinea în mâini hrană şi băutură şi îi dădea lui; apoi Ioan, venindu-şi în sine, era plin de bucurie şi sătul de hrană. După aceea, netrebuindu-i lui hrană trupească, fiind sătul de cea îngerească, s-a sculat şi, mulţumind lui Dumnezeu şi dumnezeiescului Paisie, s-a dus iar în pustie, adăugând astfel altă postire la cea dintâi. Şi îşi zicea în sine: „Ioane, ai mâncat cu saturare, deci se cade să posteşti cu toată osârdia". In acest chip se lupta viteazul şi biruia cu rugăciunea Sfinţitului Paisie.

Alt monah nou începător locuia în pustie deosebi şi, supărân-du-se mult de gânduri, s-a dus la marele Paisie şi i-a zis: „Te rog, cuvioase părinte, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, prostul, că sunt luptat cumplit de draci". Iar cuviosul, cunoscând că el îşi face voia sa şi urmează cu osârdie diavolului desfrânării şi al slavei deşarte şi voind a-1 opri de a se purta fără rânduială şi după voia sa, a zis către dânsul: „O, fiule, nu te lupţi cu diavolii, precum socoteşti, fiindcă aceia încă n-au simţit că ai venit în pustie; ci te lupţi cu gândurile tale. Deci du-te şi te nevoieşte cu bună rânduială şi roagă pe Dumnezeu să te cerceteze, că ai să te ispiteşti cumplit de diavoli, şi atunci vei cunoaşte bine asuprelile lor şi ce fel de rele pătimesc cei ce se luptă cu dânşii".

Zicând acestea, a trimis pe tânăr la locuinţa lui; apoi a rugat pe Dumnezeu cu tot sufletul să-1 păzească nevătămat. Iar mai marele diavolilor, răcnind ca un leu, s-a arătat cuviosului, zicându-i: „O, silă! Ce ai cu mine, Paisie, de mă izgoneşti şi mă nedreptăţeşti, eu nesupărându-te pe tine?" Iar cuviosul i-a zis: „Fugi de la monahul cel tânăr şi nu-1 supăra cu gânduri viclene". Diavolul i-a răspuns cu obrăznicie şi cu multă mândrie: „Crede-mă, că încă n-am ştiut că a venit acest tânăr în pustie, nici nu l-am supărat vreodată, dar el se luptă cu lenevirea sa; însă de acum înainte să se gătească să încerce ispitele mele cumplite şi asuprelile ce am socotit să i le dau". Cuviosul i-a zis: „Dumnezeu să te certe, vrăjmaşule al adevărului şi să te arunce pe tine în focul cel nestins al muncii".

Şi aşa vicleanul diavol s-a făcut nevăzut. Insă aflătorul răutăţii n-a încetat răutatea sa, ci cele ce a zis, le-a făcut şi cu fapta. Şi pornind război împotriva tânărului monah, a arătat tot felul de meşteşugiri viclene. Iar tânărul, ispitindu-se de măiestriile vrăjmaşului şi neputând suferi, a năzuit iar la turnul cel neclintit, adică la marele Paisie şi, povestindu-i ispitele vrăjmaşului, îi spunea că nu poate suferi relele ce-i face.

Iar cuviosul i-a zis: „O, fiule, nu ţi-am spus că vrăjmaşul încă nu ştie că ai venit în pustie?" Apoi, certându-1 şi sfătuindu-1 cum să petreacă, s-a întors la rugăciune, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiule şi Cuvântul lui Dumnezeu, să nu laşi zidirea Ta să o piardă vrăjmaşul, ci ajută-i lui din cer, că puterea Ta este nebiruită şi toate sunt supuse ei!" Şi îndată i-a stat de faţă un înger al Domnului, având pe diavolul legat cu lanţuri şi a zis: „Ia-1 pe acest pierzător şi ceartă-1 precum vrei. Iată, ţi s-a dat legat acela care are mulţi oameni legaţi cu meşteşugirile lui viclene". Atunci diavolul a zis către Sfântul Paisie: „Vai mie, până când mă munceşti cu rugăciunea ta şi păzeşti prin ea pe toţi cei ce locuiesc în pustia aceasta? Ticălos voi fi şi multe voi pătimi, dacă voi mai şedea aici, ca să-i pândesc; de aceea mă voi duce departe de aici numaidecât".

Iar dumnezeiescul Paisie i-a zis: „Depărtatule şi vrăjmaşule al neamului omenesc, spune-mi pentru ce superi şi ispiteşti pe acest tânăr, luptându-1 cumplit? Pentru care pricină lupţi de la început cu atâta nebunie şi sălbăticie împotriva celor ce se nevoiesc? Diavolul a răspuns: „Eu nu mă apropii de noii începători, când încep nevoinţele faptei bune; căci darul lui Dumnezeu nu-mi dă loc să mă apropii de dânşii, fiindcă atunci se nevoiesc cu mare fierbinţeală. Iar după ce, pentru lenevirea lor, se duce de la dânşii dumnezeiescul dar, atunci mă apropii de dânşii şi îi stăpânesc ca pe un vânat gata şi astfel îi am jucărie precum voiesc; de aceea nu-i lupt de la început, pe de-o parte pentru că mă ard de fierbinţeala şi osârdia ce o au spre fapta bună, precum şi de dumnezeiescul dar; iar pe de alta, pentru că-i defaim, aşteptând să înceteze osârdia aceea, să cadă în lenevire, şi atunci să-i lupt, neavând nici o împiedicare. Deci la început nu-i lupt pentru pricinile cele zise; iar când îi văd mult mai fierbinţi şi mai osârdnici, sporind spre cele dinainte, atunci nu-i mai ispitesc, ca să nu se unească cu darul lui Dumnezeu prin osârdia cea de-a pururea a nevoinţei şi a sporirii lucrurilor celor bune, şi să se facă nebiruiţi".

Acestea le zicea diavolul fără voia sa, apoi îndată a fugit. Iar de atunci monahul a scăpat de supărarea diavolului şi n-a mai putut zavistnicul să-1 ispitească. Deci, întărindu-se fratele prin rugăciunile sfinţitului Paisie, a săvârşit cu plăcere de Dumnezeu pustnicească petrecere şi s-a odihnit în linişte.

In vremea când m-am dus eu - zice Cuviosul Ioan, scriitorul acestei vieţi -, către dumnezeiescul Paisie ca să mă îndulcesc de dânsul, au venit la el câţiva monahi, ca să se mângâie de cuvintele lui cele folositoare, zicând: „Spune-ne nouă, părinte, cuvânt mântuitor de suflet". Iar el le-a zis: „Păziţi predania sfinţilor şi mai mult decât cele rânduite să nu căutaţi să faceţi". Monahii au zis: „Mai spune-ne şi altceva de suflet folositor din cele ce se potrivesc monahilor". Iar dumnezeiescul Paisie, văzând cu ochii săi cei prevăzători şi cunoscând cugetele şi gândurile lor, i-a spus fiecăruia dintre dânşii ce gândea şi care dintre cele ce gândeau erau bune şi care rele şi din ce pricină le-au venit lor nişte gânduri ca acestea. Iar monahii, minunân-du-se de aceasta, mi-au spus mie aparte: „într-adevăr, părinte Ioane, toate patimile inimilor noastre, pe care numai singur Dumnezeu le cunoaşte, ni le-a arătat nouă una câte una".

Atunci eu le-am spus din cele ce m-am adeverit de multe ori: „Credeţi-mă că cele ce le-am gândit în mintea mea şi cele ce le-am făcut eu singur, mi le-a arătat de multe ori cu bucurie, când ne întâlneam, şi

toate mi le spunea, ca şi când ar fi fost împreună cu mine". Deci monahii au zis: Minunat este Dumnezeu întru sfinţii Lui! şi s-au dus.

Un frate, urmând voii sale şi făcându-şi socoteala sa, a lăsat pustia şi s-a dus aproape de o cetate şi s-a sălăşluit acolo. Dar, pentru că adeseori mergea în cetate să-şi vândă lucrul mâinilor sale, i s-a întâmplat de a întâlnit o femeie evreică care ardea de îndrăgirea satanicească ce o avea spre el. Iar monahul, amăgindu-se de gânduri prin lucrarea diavolească, s-a prins în cursele evreicei şi a căzut. O, dar cel mai cumplit este că s-a lepădat de credinţa creştinească şi a luat credinţa evreiască; şi a locuit împreună cu femeia şi atât de mult a urmat sfatul ei, încât s-a făcut asemenea cu ea la păgânătate. Iar acea femeie de trei ori blestemată a căzut într-o aşa pierzare fără de fund şi a ajuns întru atâta neruşinare, încât de multe ori punea capul ticălosului aceluia în braţele sale şi, deschizându-i gura, curăţa cu un lemn subţirel dinţii lui ca să nu se întâmple să fi rămas vreun mărgăritar din Sfânta Impărtăşire a Preacuratelor Taine. O, ce nedumnezeire!

Ştiu că v-aţi întristat şi v-a durut inima, fraţilor, auzind unele ca acestea, dar eu mă înspăimânt de îndelungata şi marea răbdare a lui Dumnezeu! Căci vă voi spune şi lucrul cel preaslăvit ce s-a făcut cu dânsul, ca să vă minunaţi de nemărginita iubire de oameni a lui Dumnezeu şi de dumnezeiasca lui cercetare cu care ne cercetează de sus.

Deci omul acela, care cu neascultarea lui s-a despărţit de creştini pentru păgânătatea sa, mai pe urmă - după o vreme oarecare -, luminându-se de lumina dumnezeieştilor iconomii, şi-a venit în sine şi s-a căit de ceea ce a făcut, dintr-o pricină ca aceasta. Câţiva monahi care locuiau în pustia aceea, în care pustnicea şi el mai înainte, mergând în oraşul acela pentru trebuinţele lor, au trecut pe lângă casa acelei evreice, iar el văzându-i pe dânşii, s-a rănit la inimă, aducându-şi aminte de vechea şi sfinţita viaţă de obşte a monahilor. Deci i-a întrebat pe ei de unde sunt, cum se numesc şi pentru care pricină au venit în acel oraş. Iar monahii au răspuns că sunt ucenici ai dumnezeiescului Paisie din Nitria şi au venit în oraş pentru oarecare trebuinţă. Atunci acela i-a rugat să spună marelui Paisie să roage pe Dumnezeu pentru el, ca să-L îmblânzească cu rugăciunile lui şi să fie slobozit de măiestriile vrăjmaşului. Iar monahii i s-au făgăduit că vor face porunca lui şi vor ruga pe marele Paisie să se roage lui Dumnezeu pentru mântuirea lui.

Deci întorcându-se monahii în pustie, au arătat dumnezeiescului Paisie cele întâmplate acelui ticălos şi cele ce i-a rugat. Iar cuviosul, auzind acestea, a suspinat din adâncul inimii şi a zis: „Vai, fiii mei iubiţi, câţi oameni mari au căzut din dumnezeiescul dar, din pricina femeilor! Aducerea aminte a acelora o avem în dumnezeiasca Scriptură de la strămoşii noştri cei de demult. Pentru că nu poate vrăjmaşul a ridica altă unealtă mai îndemânatică pentru a pierde pe oameni decât femeia; căci, uneltind această armă, adică pe femeie, obişnuieşte a birui pe oamenii cei mari, precum ştiţi că prin femeie a biruit pe marele David, pe strămoşii şi nepoţii lui. De aceea, se cade să rugăm şi noi de-a pururea pe Dumnezeu, ca să ne izbăvească de nişte ispite ca acestea ale vrăjmaşului".

Acestea zicând Cuviosul Paisie, a făcut rugăciune pentru cel ce a căzut, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiule şi Cuvântul lui Dumnezeu, nu lăsa zidirea mâinilor Tale să piară până în sfârşit, ci caută cu nerăutate spre dânsul, din cereştile Tale locaşuri şi primeşte rugăciunile ce-Ţi aduc, pentru cel ce s-a lepădat de Tine mai înainte şi acum a venit iarăşi întru sine şi îşi cunoaşte greşeala ce a făcut-o. Deci rog bunătatea Ta, să-1 chemi din nou la pocăinţă!"

In acest chip rugându-se cuviosul multe zile şi înduplecând bunătatea lui Dumnezeu ca să se milostivească spre zidirea Sa, rugăciunea sa a fost auzită şi Mântuitorul, arătându-se lui, 1-a întrebat - El, Care pe toate le ştie - pentru cine Il roagă, zicând: „Nu cumva sluga Mea, Paisie, se roagă pentru acela care s-a lepădat de Mine, care a ieşit din rânduiala Mea şi s-a dus cu potrivnicii Mei, acela care într-o vreme era monah şi acum s-a făcut evreu?" Cuviosul a răspuns: „Pentru acela mă rog, Iubitorule de oameni, Doamne, căci, căutând la îndurările Tale Care totdeauna chemi pe toţi la pocăinţă şi nu voieşti moartea păcătosului, ci aştepţi întoarcerea lui, am îndrăznit să rog bunătatea Ta pentru el. Deci Te rog, auzi-mă pe mine, robul Tău, şi ca un milostiv ce eşti, cheamă iarăşi oaia Ta cea rătăcită".

Atunci Mântuitorul a zis către el: „Dacă voieşti să miluiesc pe acest păcătos şi lepădat de credinţă şi din nou să-1 chem la pocăinţă, se cuvine să primeşti tu ca să iau din răsplătirile şi plăţile ce ai să iei pentru nevoinţele tale şi să dau în locul acestora iubirea Mea de oameni lui, care este vrednic de nenumărate munci". Paisie i-a răspuns: „Da, Doamne, primesc cu bucurie! însă eu nu ştiu de se află în mine vreun lucru care să fie bine plăcut înaintea Ta! Dar din a Ta bunătate mai ales, prin care şi mie făcându-mi-se bine în fiecare zi, mulţumesc Ţie; revarsă peste el mila Ta, pentru că eu de aici mă mulţumesc să mă muncesc în locul aceluia şi el să se mântuiască, decât să mă îndulcesc de ale Tale faceri de bine, iar acela să se muncească!"

Şi îndată a zis Mântuitorul: „Vrednică de mirare este buna socoteală şi dragostea ce o ai către aproapele tău, Paisie, fiindcă urmezi dragostei ce o am Eu către oameni! Deci de vreme ce ai ales să cazi din vrednicia ta pentru mântuirea păcătosului, iată, nu vei cădea din vrednicia ta şi păcătosul se va mântui, după rugămintea ta!" Acestea zicându-le Mântuitorul, S-a suit la cer. Iar după puţină vreme, acea femeie rea a murit, iar Isaac - acesta era numele monahului cel căzut - s-a dus iarăşi în pustie şi, fiind catehizat de marele Paisie, a primit credinţa sa creştinească cea de mai înainte şi a petrecut cu mare osârdie viaţa cea pustnicească. Şi trecând rămăşiţa vieţii sale în ascultare, în nevoinţă cinstită şi în statornicie îmbunătăţită, s-a odihnit în Domnul. Şi aşa acela a dobândit mântuire cu rugăciunile sfinţitului Paisie, iar noi, auzind preaslăvitele lui minuni, se cuvine a slăvi şi a mări pe Dumnezeu.

In mănăstirea marelui Paisie era un preot care avea cuget lumesc şi când ceilalţi monahi voiau să meargă la cuviosul ca să audă cuvintele lui cele folositoare de suflet, se ducea şi el şi auzea dumnezeieştile cuvinte; dar nu lua nici un folos din ele, pentru că nu avea scop bun, nici inimă curată. Şi nu numai că nu se folosea, dar şi batjocorea cuvintele cuviosului şi le strica cu alte cuvinte lumeşti. Deci, ceilalţi monahi scârbindu-se, s-au dus la un bătrân iubitor de Dumnezeu şi cârteau împotriva acestui preot; iar bătrânul acela s-a dus împreună cu ei la marele Paisie, urmându-le şi preotul acela. Deci bătrânul, ducându-se la cuviosul, i-a zis deosebi: „Să ştii, părinte, că acest preot pricinuieşte vătămare şi sminteală fraţilor; deci se cuvine să opreşti pornirea lui cea fără de rânduială şi să o îndreptezi cu certări". Iar marele Paisie i-a zis: „De mult aş fi făcut ceea ce-mi zici, de aş fi cunoscut că s-ar fi folosit; dar iată, diavolul stă gata să-1 târască în pierzare şi când va auzi de la mine vreun cuvânt aspru, va fugi dintre fraţi şi se va duce în lume. Atunci mă voi arăta eu vinovat şi pricinuitor al pierzării lui, pentru că n-am putut să rabd un frate ce este luptat de vrăjmaşul; însă se cade să rugăm pe Dumnezeu să-1 scape de o patimă ca aceasta".

Acestea zicând, au făcut rugăciune pentru preot către Dumnezeu şi îndată au izgonit dintr-însul pe diavolul obrăzniciei şi al neruşinării. Şi îndată preotul s-a umplut de pocăinţă şi, având mustrarea conştiinţei, se întrista mult. Deci, mărturisindu-şi greşelile sale mai mult cu lacrimi decât cu cuvinte, cerea iertare pentru cele făcute, făgăduind să se îndrepteze. Şi de atunci înainte s-a făcut cucernic şi blând, şi asculta cu evlavie dumnezeieştile cuvinte ale cuviosului şi le împlinea cu bucurie. De aceea, covârşind pe mulţi în faptele bune, s-a făcut pustnic iscusit, cu lucrarea rugăciunilor sfinţitului Paisie şi cu ajutorul mult îndelungatei răbdări a lui Dumnezeu.

Iar acum noi vom povesti altă minune prea înfricoşătoare, prea slăvită şi mai înaltă decât toate povestirile. Odată rugându-se Sfântul Paisie în chilia sa, a mers la el Hristos cu doi îngeri, precum a mers şi la patriarhul Avraam, şi i-a zis: „Bucură-te, Paisie, astăzi trebuie să ne găzduieşti!" Iar Paisie, urmând patriarhului, i-a primit cu osârdie, însă nu se silea să pregătească mâncări şi băuturi ca Avraam, ci a găzduit pe Acela ce este pretutindeni cu socoteală curată. Apoi, punând apă în spălătoare, a spălat - o, minune! pentru pogorârea cea desăvârşită a Domnului - preacuratele Lui picioare. Astfel, Paisie se silea cu osârdie la primirea de străini, iar Mântuitorul îi arăta lui cu iubire de oameni dragostea Sa cea mare. Şi fiindcă din bunătăţile primirii de străini nu este alta mai bineprimită decât a spăla cineva picioarele celor ce vin la el, şi aceasta a săvârşit-o Paisie, de aceea Mântuitorul a zis către dânsul: „Pace ţie, slugii Mele", apoi S-a făcut nevăzut.

Iar dumnezeiescul Paisie, învăpăindu-se de dumnezeiasca dragoste a acelei vorbiri cu Mântuitorul, şi urmând pe Cleopa, adică având ca acela inima arzând, a alergat la apa aceea care a spălat picioarele Lui, pe care i-o lăsase Hristos ca un lucru mare şi vrednic de credinţă, şi a băut-o cu osârdie şi mare poftă,

lăsând puţin şi ucenicului său, care era dus în Egipt. Iar acela venind foarte ostenit din călătorie, cuviosul i-a zis: „Du-te fiule, la spălătoare şi bea apa ce este într-însa ca să stingi setea ce o ai din pricina arşiţei soarelui". Iar ucenicul a zis că va face după porunca lui, însă gândea altceva în inima sa, zicând în sine: „Eu am venit cu atâta arşiţă şi bătrânul, în loc să mă trimită la izvor ca să beau apă curată şi rece, îmi porunceşte fără socoteală să beau apă din spălătoare, care este murdară!" Acestea le gândea ucenicul, iar cuviosul a zis iarăşi: „Du-te, fiule, la spălătoare şi bea!" Iar ucenicul a zis: „Mă duc", însă nu s-a dus. Iar cuviosul i-a zis pentru a treia oară să bea, dar n-a ascultat. Atunci i-a zis cuviosul: „O, fiule, ai luat plata neascultării tale, adică te-ai lipsit de dumnezeieştile daruri!"

Acestea auzind ucenicul, s-a întristat foarte mult şi alergând la spălătoare, n-a mai găsit nimic şi a zis către bătrân: „Părinte, nu găsesc apă în spălătoare ca să beau". Iar dumnezeiescul Paisie a zis către el: „Cum este cu putinţă să mai afli, făcându-te nevrednic? Pentru că neascultarea alungă darul de la cel neascultător, precum şi ascultarea îi aduce darul celui ascultător".

Iar ucenicul, întristându-se de cele ce a auzit, a întrebat: „Ce era acel mare dar de care m-am lipsit, şi cum s-a şters din spălătoare?" Iar cuviosul i-a povestit după aceea toate cele făcute, precum am spus mai înainte, zicându-i lui încă şi aceasta: „De vreme ce ai rămas în neascultare şi n-ai primit a bea apa aceea, pentru care ţi s-a poruncit de trei ori să bei, pentru aceasta s-a pogorât din cer un înger al Domnului şi, luând cu toată cucernicia acea sfântă apă, s-a suit iarăşi la cer". Auzind ucenicul aceasta, s-a înfricoşat şi s-a cutremurat de acea povestire, rămânând multă vreme fără glas. Apoi, venindu-şi în sine, plângea şi se tânguia de acea primejdie, strigând: „Vai mie, ticălosul, ce bunătate mare am pierdut! Acea bunătate, zavistnicul diavol nu m-a lăsat s-o dobândesc!"

Iar după ce, cu nişte cuvinte ca acestea, s-a plâns şi s-a căit, cerea cu lacrimi ca să afle milă. Deci bătrânul, milostivindu-se spre dânsul, i-a zis: „Fiule, Adam a căzut din Rai pentru neascultarea sa şi în locul vieţii veşnice a câştigat moartea; deci a fost izgonit ca un nevrednic pentru slava aceea şi pentru bunătăţile lui. In acelaşi fel eşti şi tu. Fiindcă n-ai ascultat porunca mea, ai căzut din darul care aveai să-1 dobândeşti! Dar, de vreme ce te întristezi mult şi te pocăieşti, ridică-te din căderea neascultării şi fă ascultare, îmblânzeşte cu fierbinţeală pe Dumnezeu şi cere de la Dânsul iertarea ta; căci Dumnezeu Se milostiveşte spre cei ce se pocăiesc şi miluieşte pe cei ce-L roagă".

Astfel s-a mângâiat ucenicul de cuvintele bătrânului său şi a răbdat puţină vreme. Dar el, aducându-şi aminte iar de răul ce a pătimit, se întrista cu totul şi nu avea mângâiere. Atunci s-a dus iarăşi la bătrân şi i-a zis: „Părinte, nu am odihnă nicidecum din pricina gândurilor. Cum îmi aduc aminte de darul ce l-am pierdut, plâng nefericirea mea şi nu ştiu ce să fac; pentru că, din pricina gândurilor, mă cufund în deznădejde. Deci dă-mi voie să mă duc la vreun bătrân iscusit, la care vei crede de cuviinţă, doar voi găsi odihnă de gânduri, şi mă voi slobozi de întristare".

Iar dumnezeiescul Paisie, luând puţină pâine, a dat-o ucenicului lui şi i-a zis: „Ia pâinea aceasta şi du-te în cutare cetate şi, lângă zidul cetăţii în partea dreaptă, vei afla un om sărac şezând pe nişte gunoi, batjocorit şi lovit cu pietre de copii. Acelui om dă-i pâinea şi vei auzi de la dânsul, cu dumnezeiasca cuviinţă, cele de folos ţie!" Atunci ucenicul, luând pâinea, îndată a plecat şi, ducându-se în cetatea aceea, a găsit pe acel om şi aştepta să înceteze jocurile copiilor, ca să se apropie de dânsul. Dar acela, văzându-1, îndată i-a zis: „Vino aproape şi-mi dă binecuvântarea - adică pâinea - ce mi-a trimis-o bătrânul tău!" Şi apropiindu-se ucenicul, săracul acela a luat pâinea în mâinile lui şi, sărutând-o, îl întreba: „Cum se mai află sfinţitul Paisie, că mult doream să aflu despre dânsul. Iar tu, fiule, de ce te îndoieşti de câte îţi zice ţie şi nu te pleci la poruncile lui? Nu ştii că, pentru neascultarea ta, te-ai lipsit de apa aceea dumnezeiască şi de darul ce urma să-1 iei dintr-însa? Şi tu încă nu-1 asculţi şi nu te pleci sfatului lui, ci vii către altul? Eu te asemăn cu cel ce ţine în mână apă curată şi rece şi nu bea dintr-însa, ci merge în alte părţi şi caută să afle apă ca să-şi potolească setea sa. Deci du-te şi supune-te bătrânului tău, marelui Paisie, că cine nu se supune lui, acela nu se supune nici poruncilor Mântuitorului nostru Iisus Hristos!" Acestea auzindu-le ucenicul, s-a întors slăvind pe Dumnezeu şi de aici înainte făcea ascultare la toate poruncile Sfinţitului Paisie.

Dar n-a trecut multă vreme şi iarăşi, aducându-şi aminte de darul de care s-a lipsit, îşi plângea paguba sa şi iarăşi ruga pe marele Paisie să-i dea voie să meargă la cel ce şedea pe gunoi. Iar Cuviosul Paisie îi zicea să nu plece, dar fiindcă nu se supunea, ci dorea să meargă iarăşi la dânsul, pentru că era supărat de gânduri, i-a zis: „Fiule, omul acela s-a odihnit întru Domnul! Dar, fiindcă te văd că ai nădejde doar către omul acela şi te pleci sfatului lui, îţi dau voie. Deci du-te în partea dinspre miazănoapte a cetăţii şi, găsind acolo un mormânt, intră într-însul şi vei afla acolo îngropate trei trupuri de bărbaţi sfinţi, care s-au învrednicit de daruri proorocești. Aceia, cunoscându-şi mai înainte sfârşitul vieţii lor, s-au dus şi s-au aşezat în mormântul acela. Acestea văzându-le, zi celui ce zace în mijlocul celor doi: «Robul lui Dumnezeu, Paisie, cu puterea lui Iisus Hristos, Care a înviat pe Lazăr cel mort de patru zile, îţi porunceşte să te scoli ca să-mi spui cele cuviincioase şi de folos pentru mine!»"

Atunci ucenicul, alergând cu osârdie, s-a dus în partea dinspre miazănoapte a cetăţii şi, aflând mormântul, a intrat înăuntru. Şi a zis către cel adormit, după porunca bătrânului. Şi, o, minune! îndată mortul s-a sculat şi a zis: „Pentru ce nu te-ai plecat mie, care ţi-am zis să te supui poruncii bătrânului tău? Deci du-te şi te supune lui fără îndoială. Şi ascultă cuvintele lui, de voieşti a te mântui; căci cel ce nu se supune cuvintelor lui, cu adevărat se împotriveşte poruncilor lui Hristos!" Acestea zicându-le mortul, iarăşi a adormit; iar ucenicul, minunându-se, s-a întors către sfinţitul Paisie şi i-a povestit toate. De aici înainte s-au împăcat gândurile lui şi avea grijă să câştige prin ascultare bunătăţile ce le pierduse prin neascultare. Astfel el creştea în sporirea faptei bune şi a desăvârşirii.

Altădată au venit la marele Paisie doi fraţi şi au locuit împreună cu fraţii aceluia. Şi făcând destulă vreme ascultare, adeseori rugau pe cuviosul să le dea voie să locuiască deosebi în pustie. Iar acela, văzând osârdia lor, le-a dat voie. Deci, ducându-se la dorita linişte, se nevoiau mult în pustnicie, izgonind de la dânşii asupririle vrăjmaşului. Dar diavolul, urătorul binelui, ca un mult iscusit, a pornit război împotriva lor prin alţi monahi, astfel: Din lucrarea vicleanului, un oarecare hoţ a furat lucrurile unuia ce locuia în pustie şi, cercetând el să afle cine i le-a furat, a auzit de un bătrân ce avea darul mai înainte vederii şi poate să-i arate pe hoţ. Deci s-a dus la dânsul, căutând să afle cine i le-a furat.

Dar bătrânul acela nu era cu adevărat înaintevăzător din dumnezeiescul dar, ci proorocea din lucrarea diavolească. De aceea a zis către cel ce-l întreba: „Acei doi monahi ce au venit acum nu demult şi s-au sălăşluit în această pustie, aceia ţi le-au furat; deci să nu-i laşi, până ce nu ţi le vor da". Acestea auzindu-le el, s-a dus la egumenul lavrei şi, luând strajă, s-a dus la cei doi fraţi şi, târându-i şi bătându-i, i-a adus în lavră şi i-a pus la închisoare, şi ca pe nişte făcători de rele şi hoţi i-a osândit la moarte.

Iar cuviosul Paisie, cunoscând prin dumnezeiescul dar ispita fraţilor, s-a sculat îndată şi s-a dus la lavră; şi aceasta înştiinţându-se, s-au dus toţi părinţii la dânsul şi împreună cu dânşii era şi acel rătăcit bătrân, care se socotea înaintevăzător. Iar după ce au dat toţi cuviincioasa sărutare cuviosului, i-a întrebat: „Ce aţi făcut, fraţilor, cu acei doi tineri ce petreceau în linişte?" Aceia i-au răspuns: „Sunt hoţi, părinte, şi pentru necuviincioasa lor faptă au fost puşi la închisoare". Cuviosul i-a întrebat: „Şi cine v-a spus vouă cum că sunt ei hoţi?" Atunci ei au răspuns: „Acest bătrân înainte văzător ne-a spus". Iar cuviosul a întrebat pe bătrân, dacă acei tineri sunt cu adevărat hoţi! Şi acela i-a răspuns că sunt hoţi cu adevărat, căci proorocia lui este dumnezeiască. Atunci dumnezeiescul Paisie i-a zis: „Dacă ar fi fost de la Dumnezeu darul proorocie tale şi nu din amăgire diavolească, atunci nu s-ar fi arătat diavolul în gura ta!"

Acestea auzindu-le părinţii, s-au tulburat şi s-au înfricoşat tare, deoarece cuvintele sfinţitului Paisie erau adevărate şi fără nici o îndoială. De aceea, ocărând pe bătrânul acela, l-au îndemnat să-şi ceară iertare de greşeala sa. Iar acela, înfricoşându-se, a căzut la picioarele cuviosului, zicând: „Iartă-mă, sfinţite părinte, şi te roagă pentru mine, rătăcitul!" Şi rugând cuviosul pe Dumnezeu pentru dânsul, îndată a ieşit din gura lui diavolul slavei deşarte şi s-a arătat tuturor ca un porc. Deci, ieşind cu multă mânie şi turbare, s-a repezit asupra cuviosului, voind a-l rupe cu dinţii; dar dumnezeiescul părintele nostru Paisie, certându-l, l-a aruncat în prăpastie şi l-a pierdut.

Iar acel bătrân rătăcit, nu numai că a scăpat de diavol, dar a văzut şi amăgirea ieşind dintr-însul şi, prihănindu-se pe sine, s-a pocăit. Deci, tânguindu-se şi plângând mult pentru greşeala sa, tăvălin-du-se pe

pământ, ruga pe cuviosul să-i ierte greşelile cele făcute în trecut, fiind amăgit. Asemenea şi ceilalţi monahi care printr-însul se rătăciseră, ocărându-se pe sine, şi-au cerut iertare. Apoi au chemat şi pe cei doi tineri pe care îi clevetiseră, şi şi-au cerut iertare pentru necinstea şi pedeapsa ce le-au făcut. Iar părintele nostru Paisie, întristându-se pentru toţi aceia, i-a sfătuit cele cuviincioase şi potrivite. După aceea, luând la o parte pe egumen, i-a arătat locul unde se aflau lucrurile cele furate ale pustnicului, nespunând pe hoţ, şi s-a întors în pustie.

Şi auzind câte a arătat Dumnezeu oamenilor prin Cuviosul Pavel, s-a dus la dânsul. Deci, întâlnindu-se unul cu altul, erau nedespărţiţi şi se ajutau unul pe altul. Şi erau ca un zid tare, îndulcindu-se cu bucurie de bunătăţile liniştii şi în fiecare zi aflau noi nevoinţe de pustnicie şi de mai înaltă petrecere. Sfinţitul Paisie era bătrân şi de o vârstă cu dumnezeiescul Pavel; iar după suflet era prea osârdnic, şi de aceea zicea dumnezeiescului Pavel: „Să ne nevoim de-a pururea şi să ne ostenim până avem vreme; pentru că, atât cât trăim, Domnul nostru nu se mulţumeşte să încetăm vreodată de la lucrarea celor bune; şi o să ne fie frică şi ruşine dacă vom fi găsiţi leneşi în vremea morţii noastre". Iar sfinţitul Pavel, auzind cu bucurie dumnezeiasca lui sfătuire, a zis: „Iată eu, o, preabunule între părinţi, urmez sfătuirii tale; căci, având îndrăzneală la rugăciunile tale, cred că Dumnezeu ne va învrednici să săvârşim această viaţă după socoteala ta, în lucrarea faptelor bune".

Deci amândoi erau făcători de minuni, doctori iscusiţi ai sufletelor şi ai trupurilor, rugători către Dumnezeu pentru toţi şi tuturor mijlocitori de mântuire. Insă povestirile dumnezeiescului Pavel fiind multe, le lăsăm altuia să le povestească. Asemenea şi ale Sfinţitului Paisie, fiind prea multe şi necuprinse, am spus puţine din cele multe, ca să îndemnăm pe ascultători spre urmarea lor; căci nu ajunge cuvânt să arate cu de-amănuntul preaînalta petrecere a Sfântului Paisie şi nici el nu voia să se cunoască isprăvile lui, pentru smerenia lui cea desăvârşită. Chiar şi celor ce-1 întrebau: „Care faptă este mai înaltă decât toate faptele bune?", el le răspundea: „Acea faptă este mai bună, care se face în ascuns". Altădată, fiind întrebat cu aceeaşi întrebare, a răspuns: „Mai înaltă decât toate faptele bune este a urma cineva sfatului altora şi nu voinţei sale".

El trecea şi vremea liniştii şi vremea vieţii împreună cu bine şi cu plăcere de Dumnezeu. In linişte iubea dumnezeiasca suire şi prietenie; iar în petrecerea împreună cu alţii dorea mântuirea celorlalţi. Dar cel mai minunat este că n-a lăsat vreodată să înţeleagă cineva revoinţa lui în viaţa de obşte şi când urma să fie slăvit pentru vreo faptă a sa, o lăsa îndată şi uneltea alta, ca să se păzească nevătămată cea mai dinainte şi să nu se prăpădească cu laudele; căci, după adevăr, lauda de la oameni este mare primejdie şi puţin câştig au cei ce se nevoiesc pentru laudă. Pentru aceasta şi Domnul ne porunceşte, zicând: Să nu cunoască stânga, ce face dreapta ta. Dar de aici înainte este vremea ca să vorbim şi despre fericitul sfârşit al Cuviosului Paisie.

Ajungând la adânci bătrâneţi şi strălucind cu faptele bune ca o stea luminoasă, acest mare om al lui Dumnezeu a fost chemat de Dumnezeu către fericirea cea din ceruri. Trupul lui l-au îngropat cu cinste mulţimea monahilor, iar duhul lui s-a suit la viaţa veşnică. După aceea, n-a trecut multă vreme şi s-a dus şi pururea pomenitul Pavel la viaţa veşnică şi la strălucirea sfinţilor, acolo unde avea ceata dumnezeiescului Paisie, ca împreună să se îndulcească fericitele lor suflete de odihna aceea, precum şi în această viaţă de acum au pătimit împreună în ostenelile pustniciei. Dar nu numai sufletele lor sunt unite în cer, ci şi trupurile deşi s-au despărţit şi s-au pus în locuri osebite, însă n-a trecut multă vreme, şi s-au unit iarăşi, punându-se în acelaşi loc, după cum urmează. Deci se cuvine ca cititorii să ia aminte la această povestire, că li se va arăta o minune preaslăvită.

După ce s-a săvârşit marele Paisie, dumnezeiescul Pavel s-a dus în pustia cea mai dinăuntru. Acolo, după puţină vreme, s-a săvârşit şi el şi a fost îngropat cu evlavie şi cu cinste. Apoi, auzind părintele nostru Isidor despre moartea marelui Paisie, a intrat într-un caic şi s-a dus la locul unde zăceau sfintele moaşte ale Cuviosului Paisie. Deci, luându-le cu toată cinstea şi sărutându-le, le-a pus într-un sicriu ce-1 avea gata, ca pe un lucru mare şi vrednic de cinste şi mai scump decât toată vistieria şi s-a întors înapoi, aducându-le cu el în caic, ca să îmbogăţească cu dânsele patria sa, Pisidia.

Iar după ce a mers destulă cale pe mare, călătorind cu laude şi cu prea mare bucurie, a ajuns în dreptul pustiei, unde erau sfintele moaşte ale Cuviosului Pavel. Acolo caicul s-a oprit şi nu mai mergea înainte; ci, ca şi când ar fi fost viu şi însufleţit, se abătea în altă parte şi se tot pornea spre pustia dumnezeiescului Pavel; deoarece şi Sfinţitul Paisie cerea obişnuita petrecere împreună cu Cuviosul Pavel. Iar oamenii caicului, silindu-se a porni mai departe, au încercat două zile în tot felul, dar n-au putut; de aceea au cunoscut că erau ţinuţi acolo de Dumnezeu, iar nu din altă pricină. Şi neştiind ce să facă, s-au liniştit şi au lăsat caicul necârmuit ca să meargă încotro s-ar porni. Iar caicul, cârmuindu-se de mână nevăzută, a mers şi a stat nemişcat la uscat, aşteptând să ia povara sa. Văzând aceasta, cei ce erau în caic aveau mare întristare şi nedumerire.

Dar, într-acel ceas, a venit la mal un bătrân din părinţii cei vestiţi ai pustiei aceleia, care se numea Ieremia, şi a zis către ei: „O, oameni buni, pentru ce vă luptaţi împotriva dumnezeieştii minuni, pe care o vedeţi, căci este peste fire! Pe prietenul şi împreună pustnicul său, pe dumnezeiescul Pavel îl cheamă marele Paisie şi, vrând a se aduce şi a se pune cinstitele moaşte ale aceluia împreună cu ale sale, a adus caicul aici. De aceea, ieşind degrabă şi căutând sfintele lui moaşte şi găsindu-le, să le luaţi, ca să fie împreună şi sfintele lor trupuri". Iar cinstitul părintele nostru Isidor şi cei împreună cu el, înconjurând pustia aceea, căutau sfintele moaşte ale dumnezeiescului Pavel şi, găsindu-le, le-au luat şi le-au adus la caic, avându-le ca pe o vistierie mai strălucită decât aurul şi decât pietrele cele de mult preţ.

Şi minune s-a făcut atunci, căci cu adevărat erau cârme aceşti doi mari părinţi, Pavel şi Paisie. Ei cârmuiau caicul în toată calea aceea şi-1 izbăveau de toată împiedicarea, până l-au dus nevătămat la Pisidia. Iar marele Isidor a adus cinstitele moaşte ale sfinţilor cu toată cântarea de laudă şi cu cinste la mănăstirea ce o zidise. Şi câţi erau supăraţi de diavoli, ori pătimeau de vreo altă neputinţă, alergau la sfintele lor moaşte şi, numai apropiindu-se de ele, se vindecau. De atunci înainte câte preaslăvite minuni a lucrat Dumnezeu prin ei, nu este cu putinţă a le număra cineva. Iar eu, smeritul Ioan, am povestit numai aceste puţine din cele multe, spre slava Tatălui, a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC ZOSIMA, OSTAŞUL
(19 iunie)

Pe vremea când împăratul Traian ţinea împărăţia Romei, popoarele elineşti erau cuprinse cu mare îndrăcire de idoli, cu rătăcire şi cu multă orbire; de aceea se ridica cumplită prigoană asupra Bisericii lui Dumnezeu. Şi era între elini un bărbat vestit cu numele Dometian, ighemon al Antiohiei Pisidiei. Acela, mergând la împăratul Traian, a cerut să-i dea lui putere asupra creştinilor, ca să-i silească cu munci grele pe toţi care nu voiau să jertfească zeilor. Şi luând acea putere de la împărat şi, îmbrăcându-se în platoşa cea diavolească, ca un leu se aţâţa cu mânia împotriva acelora care până la moarte păzeau mărturisirea adevăratului Dumnezeu.

Deci, străbătând părţile Soropolitariei, s-a apropiat de cetatea care se numea Apolonia, în care era un ostaş între elini, cu numele Zosima, care dorea să fie următor credinţei lui Hristos. Acesta auzind că ighemonul se apropie şi năvăleşte cu prigonirea, a lepădat armele cele ostăşeşti, a alergat la Sfânta Biserică, şi învăţând credinţa cea întru Hristos, a luat Sfântul Botez şi se deprindea cu lucrurile cele creştineşti, în curăţie şi în întreaga înţelepciune, îndeletnicindu-se în postiri şi în rugăciuni. Iar după câteva zile, ighemonul Dometian mergând în cetatea aceea, s-a apropiat de el unul din slujitorii de idoli şi i-a zis: „Este aici un ostaş, anume Zosima, care defăima pe împărat şi puterea voastră. Acela, lepădându-se de rânduiala ostăşească în care era scris de împăratul Traian şi aruncând armele sale, zice că este creştin, nesocoteşte pe zeii noştri, dispreţuieşte legile împărăteşti şi defăima stăpânirea împărătească". Iar ighemonul, auzind aceasta, a zis: „Să se aducă acel Zosima aici la judecată".

Deci, ducându-se cu o ceată de ostaşi după poruncă, au prins pe sutaşul Zosima şi l-au pus la judecată. Iar ighemonul, văzându-1, 1-a întrebat: „Tu eşti cel ce te numeşti Zosima?" Ostaşul lui Hristos a răspuns: „Eu sunt Zosima, robul Domnului meu Iisus Hristos". Ighemonul a zis: „Mai întâi spune-mi în ce rânduială te afli, apoi vei spune al cui rob eşti". Sfântul a zis: „Eu am fost în rânduială de ostaş al împăratului vostru cel pământesc şi, lepădând pe zeii voştri cei pierzători, m-am făcut ostaş al împăratului ceresc, Care este Hristos adevăratul Dumnezeu!" Dometian a zis: „O, nelegiuitule, nimic nu-ţi va ajuta numele lui Hristos. Deci mai bine jertfeşte zeilor, ca să ţi se ierte păcatul cu care ai greşit împotriva împăratului nostru Traian, de la care te-ai învrednicit cu rânduială ostăşească". Sfântul a zis: „Nu voi jertfi deloc zeilor voştri".

Atunci Dometian a poruncit ca pe ostaşul lui Hristos să-1 ducă în temniţă. A doua zi, sfântul iarăşi a fost pus la judecată, având mâinile legate înapoi. Iar ighemonul a poruncit să-1 spânzure pe lemnul cel de muncire şi, spânzurat fiind mucenicul, muncitorul i-a zis: „Jertfeşte zeilor, spurcate Zosima, mai înainte de a începe să ţi se rupă mădularele tale!" La acestea, sfântul a răspuns: „Nu numai cu cuvintele, dar nici cu faptele nu vei putea să mă înduplеci să jertfesc zeilor tăi!"

Deci ighemonul a poruncit la nişte ostaşi puternici să-1 bată. Iar Sfântul Zosima fiind bătut, a zis către ighemon: „In deşert se ostenesc slujitorii tăi; căci, Dumnezeu întărindu-mă pe mine, nu simt bătăile ce mi se dau!" Astfel mucenicul a fost bătut multă vreme, încât şi pământul s-a roşit de sângele lui. Apoi a strigat cu glas mare către Dumnezeu, zicând: „Doamne Dumnezeule Atotputernice, Cel ce şezi pe scaunul slavei Tale, Cel ce ai întins cerul şi ai întemeiat pământul, Cel ce ai adunat toate apele într-o adunare, nădejdea noastră şi aşteptarea robilor Tăi, ascultă-mă pe mine, care mă rog Ţie, nu mă lăsa să fiu biruit de îngrozirile şi muncile tiranului; pentru ca toţi cei ce nu ştiu numele Tău să înveţe prin mine a Te cunoaşte pe Tine, Unul Adevăratul Dumnezeu".

Astfel rugându-se sfântul, a venit un glas din cer, zicându-i: „Zosima, îmbărbătează-te şi te întăreşte; căci Eu sunt cu tine şi nimic nu te va birui". Acest glas 1-a auzit şi Dometian şi cei ce erau cu dânsul, şi unii ziceau: „Mare vrăjitor este acesta!" Iar alţii ziceau: „Acesta nu este vrăjitor, ci robul lui Hristos Dumnezeul său. Cu adevărat este mare Dumnezeul creştinilor, de la care s-a trimis acest glas spre omul acesta!" Apoi ighemonul a poruncit la patru ostaşi să-1 întindă cu putere în patru părţi. Iar mucenicul, fiind întins, şi-a ridicat ochii spre cer şi a zis: „Doamne Dumnezeul meu, Cel ce cunoşti gândurile omeneşti, nădejdea creştinilor, scăparea şi odihna celor ce sunt în primejdii, izbăveşte-mă de meşteşugurile pierzătorului Dometian, slujitorul diavolului, ca toţi cei ce stau de faţă să Te cunoască pe Tine, că Tu eşti Dumnezeul Cel viu, Care ai fost mai înainte de veci şi în veci vei fi!"

Atunci îndată mulţi din cei ce stăteau de faţă, văzând o răbdare ca aceea a mucenicului, au crezut în Hristos. Iar ighemonul, văzând aceasta şi temându-se ca nu cumva să se întoarcă toţi spre credinţa creştinească, s-a mâniat; deci, scrâşnind din dinţi, se gândea în sine cu ce fel de moarte să piardă pe robul lui Hristos. Pentru aceea a poruncit să aducă un pat de aramă şi să pună dedesubt foc mare, ca să ardă pe mucenic deasupra lui. Deci patul acela fiind ars foarte tare, a poruncit să pună pe el pe sfântul. Iar mucenicul, îngrădindu-se cu semnul Sfintei Cruci, s-a suit pe pat şi îndată Domnul a prefăcut focul în rouă, pentru că prin îngerii Săi a trimis mucenicului ajutor. Deci toţi cei ce stăteau de faţă socoteau că mucenicul este mort din pricina focului; dar îngerii Domnului, ridicând pe sfântul de pe patul acela în vreme ce toţi priveau, l-au pus viu lângă pat, nefiind vătămat deloc. Iar poporul, văzând o minune ca aceea, a preamărit pe Dumnezeul Cel Adevărat, Care a trimis pe sfinţii Săi îngeri şi a izbăvit pe robul Său de un foc ca acela; şi mulţi s-au apropiat de credinţa lui Hristos. Iar ighemonul, sculându-se de la judecată, s-a dus acasă cu ruşine, iar pe mucenic a poruncit să-1 prindă şi să-1 ţină sub pază.

După aceasta, ighemonul Dometian s-a dus în cetatea Cononiei şi a poruncit să aducă după el pe mucenic legat, ca acolo să-1 muncească. Ajungând în acea cetate şi şezând la judecată, a poruncit să încalţe pe mucenic cu papuci de fier, în care erau puse piroane ascuţite şi să-1 lege cu un lanţ de fier de un cal neînvăţat, ca să alerge cu calul. Iar sfântul, fiind legat de calul acela, alerga atât de repede cu papucii cei de fier, încât întrecea calul, pentru că Dumnezeu era cu el. Şi zicea sfântul în alergarea sa: „Doamne Dumnezeule, Care săvârşeşti picioarele mele ca ale cerbului, dă-mi răbdare desăvârşită!" Iar ighemonul,

văzând o răbdare ca aceea a mucenicului, a poruncit să-l arunce în temniţă şi să nu-i dea deloc mâncare şi băutură, ca să se sfârşească de foame şi de sete.

După ce au trecut trei zile, în care sfântul a petrecut flămând şi însetat, au intrat în temniţă doi tineri preafrumoşi, dintre care unul îi aducea pâine curată, iar altul un vas cu apă. Aceia au zis sfântului: „Primeşte acest dar preascump, pe care ţi l-a trimis Dumnezeul tău". Iar mucenicul lui Hristos, primind, a mâncat, a băut, s-a întărit cu trupul şi a zis: „Mulţumesc Ţie, Doamne, că Te-ai milostivit spre mine şi nu m-ai trecut cu vederea, ci m-ai săturat cu cereasca Ta pâine şi băutură! Laud şi slăvesc măririle Tale în veci!" Şi făcându-se ziuă, ighemonul a şezut la judecată şi a poruncit să aducă pe mucenic la cercetare. Şi a stat sfântul înaintea lui cu faţa luminoasă, având mintea înaripată către Dumnezeu. Iar ighemonul se mira văzând pe mucenic neschimbat la faţă după atâtea munci şi a zis către el „O, Zosima, măcar acum vino-ţi în simţire şi jertfeşte zeilor, ca să nu fii zdrobit de bătăi şi astfel să mori în chinuri groaznice".

Sfântul a răspuns: „De voieşti, jertfeşte tu diavolilor celor asemenea cu tine; iar eu, precum am zis mai înainte, voi sluji Dumnezeului meu". Iar ighemonul, mâniindu-se, a poruncit să spânzure pe mucenic la muncire şi a zis către el: „Vezi, ticălosule, cât de multe munci s-au pus înaintea ta? Şi încă nu mă asculţi ca să jertfeşti zeilor?" Sfântul a răspuns: „Cel ce iubeşte pe Dumnezeul Cel viu, nu ţine seama de aceste munci!" Atunci ighemonul a poruncit să fie strujit trupul mucenicului cu piepteni de fier. Iar mucenicul fiind muncit astfel, a strigat cu glas mare către Dumnezeu, zicând: „Acum cunosc mai bine milostivirea îndurărilor Tale, Hristoase, Făcătorule al luminii; de vreme ce m-ai întărit ca să rabd toate cu bărbăţie şi să nu grăiesc nimic cu nerăbdare, ca, prin aceste munci, să se cunoască şi mai mult puterea dumnezeirii Tale".

Acestea zicându-le sfântul, ighemonul a poruncit ca, luându-l de la muncire, să-l pună iarăşi înaintea sa, şi i-a zis: „Multe munci ai răbdat pentru Hristosul tău şi nici un folos nu ai aflat. Măcar acum, apropiindu-te, jertfeşte zeilor!" Atunci sfântul a răspuns: „Dometiane, preacumplitule muncitor, fără de omenie şi plin de toată necurăţia, teme-te de Dumnezeul Cel ceresc şi părăseşte-ţi rătăcirea ta; iar pe idoli să nu-i numeşti dumnezei, fiindcă sunt diavoli, iar nu dumnezei". Ighemonul a zis: „Dar tu, o, spurcatule om, cum îndrăzneşti a numi pe zeii noştri diavoli, cărora toată lumea le săvârşeşte zile de prăznuire?" Mucenicul a zis: „Ce fel de prăznuiri au zeii tăi în iad, astfel să-ţi fie ţie şi împăratului tău şi tuturor celor ce cred într-înşii!"

Atunci ighemonul a poruncit ca iarăşi să-l spânzure la muncire şi cu lumânări aprinse să-i ardă pântecele. Iar mucenicul a zis către ighemon: „Să nu arzi numai pântecele, ci şi trupul meu, dar niciodată nu mă vei birui, pentru că Hristos este cu mine, întărindu-mă. Iată, doresc foarte mult să fiu ucis de tine, pentru că aceasta este slava mea înaintea Hristosului meu, ca să mor pentru El". Şi neştiind ighemonul ce să facă mai mult, a osândit la moarte pe mucenic, ca să i se taie capul cu securea.

Şi dus fiind mucenicul la locul cel de moarte, se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Doamne Dumnezeul meu, caută spre mine păcătosul şi primeşte sufletul meu împreună cu cei ce Ţi-au plăcut Ţie în veac; căci Tu eşti slava şi lauda mea în vecii vecilor!" Şi ajungând la locul de moarte, i s-a tăiat capul cu securea pentru Domnul său.

Sfântul Mucenic Zosima şi-a săvârşit pătimirea sa în 19 zile ale lunii iunie, în cetatea Cononiei, stăpânind în Roma Traian, iar întru noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava şi stăpânirea în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL IOAN SIHASTRUL
(19 iunie)

Cuviosul părintele nostru Ioan, lăsând lumea, s-a făcut monah şi petrecea cu plăcere de Dumnezeu, în post şi în rugăciune, în sihăstria pustiei din părţile Palestinei, nu departe de Ierusalim. Despre viaţa lui cea plăcută lui Dumnezeu, în cartea ce se numeşte "Limonar", alcătuită de cuvioşii noştri părinţi Ioan şi Sofronie - care a fost mai pe urmă patriarh al Ierusalimului -, se scrie astfel: „Ne-a spus nouă -adică lui Ioan şi lui Sofronie - avva Dionisie presbiterul şi păzitorul de vase al sfintei biserici cea din Ascalon, despre avva Ioan Sihastrul, zicând că acel bărbat a fost mare cu viaţa în neamul cel de acum şi foarte plăcut lui Dumnezeu. El vieţuia în hotarele satului Sehusta, care era departe de Ierusalim, ca la douăzeci de stadii. Stareţul avea în peştera sa chipul Preacuratei Stăpânei noastre de Dumnezeu Născătoarei şi pururea Fecioarei Măria, având în braţe pe Pruncul Cel mai înainte de veci, pe Hristos Dumnezeul nostru.

De câte ori stareţul voia să se ducă în vreun loc, ori în pustie departe, ori la Ierusalim să se închine cinstitei Cruci şi Mormântului Domnului Hristos şi să cerceteze Sfintele Locuri, sau să se roage la Muntele Sinai, sau la sfinţii mucenici care se aflau departe de Ierusalim - căci era bătrânul mare iubitor de mucenici şi se ducea uneori în Efes, la mormântul Sfântului Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu, alteori se ducea în Evhaita la Sfântul Teodor, sau în Seleucia Isauriei, la Sfânta Tecla; ori în Sarafas, la Sfântul Serghie, uneori la acela, iar alteori la alt sfânt -, şi când se ducea, îşi aşeza candela în peştera sa înaintea chipului Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, o aprindea precum avea obiceiul şi, stând la rugăciune, se ruga lui Dumnezeu să îndrepteze calea paşilor săi. Şi căutând spre icoana Născătoarei de Dumnezeu, zicea: «Preacurată Stăpână Născătoare de Dumnezeu, deoarece mă duc în cale depărtată, unde am să zăbovesc multe zile, tu singură îngrijeşte-ţi candela ta şi păzeşte-o nestinsă după rugăciunea mea, până ce mă voi întoarce, pentru că eu, având ajutorul tău însoţitor în călătorie, mă duc în calea în care am gândit». Zicând acestea spre sfânta icoană, se ducea în calea sa şi zăbovea de multe ori o lună, alteori două şi trei, iar alteori cinci sau şase luni. Apoi, când se întorcea, găsea întotdeauna candela plină şi arzând, precum o lăsa când pleca în cale şi niciodată n-a găsit-o stinsă".

In aceeaşi carte, "Limonar", se mai scrie încă şi aceasta despre Cuviosul părinte Ioan: „Odată, umblând în hotarele satului acela, unde îşi avea peştera, a întâlnit un leu mare venind asupra lui, la un loc unde calea era foarte strâmtă - între două garduri de spini din acelea cu care obişnuiau lucrătorii să-şi îngrădească ţarinile lor. Calea aceea era atât de strâmtă, încât un om pe jos abia putea să treacă printre acei spini. Şi când amândoi - stareţul şi leul - s-au apropiat unul de altul, stareţul nu-i făcea loc leului, nici leul, din pricina locului strâmt, nu putea să se întoarcă din cale, nici să treacă unul pe lângă altul nu era cu putinţă. Şi văzând leul că plăcutul lui Dumnezeu nu voia nicidecum să se întoarcă înapoi, ci voia să treacă în calea care îi era înainte, a stat în stânga stareţului pe picioarele cele dinapoi şi gardul acela lărgindu-1 puţin cu greutatea trupului său, a lăsat cuviosului cale liberă; şi a trecut stareţul pe lângă leu, atingându-se de pieptul lui cu pieptul său şi aşa s-a dus fiecare în calea sa".

Odată a venit un frate la părintele Ioan şi, văzând că nu se află nimic în peştera lui, i-a zis: „Avva, cum petreci aici, neavând cele trebuincioase pentru viaţă?" Stareţul a răspuns: „Fiule, această peşteră este neguţătorie duhovnicească: dă şi ia; dă lucru de mâini şi ia cele trebuincioase!" Şi vieţuind acest plăcut al lui Dumnezeu ani îndelungaţi în pustniceştile sale nevoinţe şi în osteneli, s-a dus către Domnul şi s-a numărat în ceata sfinţilor, care stau înaintea Tatălui, a Fiului şi a Sfântului Duh, Dumnezeu Unul în Treime, Căruia se cuvine slavă în veci. Amin.

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC METODIE, EPISCOPUL PATARELOR
(20 iunie)

Acest plăcut al lui Dumnezeu, Metodie, încredinţându-se din tinereţe lui Dumnezeu, s-a arătat vas curat şi locaş al Sfântului Duh. De aceea, prin alegerea dumnezeiască, s-a învrednicit de cinstea arhierească şi a

luat păstoria oilor cuvântătoare din cetatea Patara, care este în părţile Liciei. Acolo păştea turma sa bine şi cu iubire de Dumnezeu, luminând cu cuvinte line plinirea Bisericii. în acea vreme, se sculase eresul lui Origen, care înşela pe mulţi. Acel eres văzându-l arhiereul lui Hristos că se întăreşte, s-a ridicat împotriva lui ca un păstor ales, şi cu cuvintele sale 1-a ars pe acela, ca şi cu nişte foc dumnezeiesc, pierzând tot întunericul şi ceaţa cea ereticească cu preaînţeleptele sale învăţături şi cu darul cel dumnezeiesc.

Cuvintele lui, cele de Dumnezeu insuflate, au strălucit în toată lumea ca nişte fulgere şi vestirea lui ca un glas de trâmbiţă de gând a ieşit în tot pământul. De aceea, nesuferind vrăjmaşul cel nevăzut îndrăzneala şi ostenelile lui cele mari pentru Biserica lui Hristos şi pentru dreapta credinţă, a înarmat asupra lui pe vrăjmaşii cei văzuţi, pe slugile sale, adică pe elinii care se închinau idolilor, îndemnându-i ca prin chinuri să ucidă pe slujitorul lui Dumnezeu, care mai înainte de mucenicie se îmbrăcase întru omorârea trupului cea făcătoare de viaţă. Deci, prinzând păgânii pe Metodie, arhiereul lui Hristos, i-au tăiat capul cu sabia şi sfântul s-a mutat la viaţa cea mai bună. Astfel, cel ce mai înainte slujea Mielului lui Dumnezeu, după aceea, el însuşi, ca un mieluşel junghiat, s-a adus jertfă vie lui Dumnezeu.

Pentru aceea, s-a împodobit şi cu îndoite cununi, fiind apărător viteaz al dreptei credinţe. El s-a luptat împotriva eresurilor şi înaintea elinilor a mărturisit pe Hristos cu îndrăzneală, până la vărsarea sângelui şi la sfârşitul său cel mucenicesc. Şi a pătimit pentru Hristos în împărăţia lui Avrilian.

SFÂNTUL IERARH LEVCHIE MĂRTURISITORUL
(20 iunie)

Pe vremea închinătorilor la idoli, când păgânii împăraţi ai Romei stăpâneau atât Răsăritul, cât şi Apusul, era în Alexandria un bărbat cinstit cu numele Evdichie. Acela era simplu la înţelegerea învăţăturii celei dinafară, dar preaînţelept la duhovniceasca deprindere. Căci era împodobit cu faptele bune şi întru curăţie deplină îşi petrecea viaţa, fiind plin de frica lui Dumnezeu, de dragoste şi de milostivire spre săraci. Şi făcea milostenii multe şi se silea la post şi la rugăciuni. El avea un singur fiu - acesta despre care ne este nouă povestirea de faţă -, pe Sfântul Levchie, care la naşterea sa a fost numit Eutropie, iar nu Levchie, precum se va arăta în acest cuvânt. Iar când pruncul era de zece ani, maica sa, Eufrodisia, s-a mutat din viaţa aceasta.

Atunci tatăl lui, Evdichie, s-a dus cu Eutropie, fiul său, în mănăstirea fericitului Ermie, care era în hotarele Alexandriei; fiind îndreptat de fericitul egumen Nichita. Şi acolo a primit călugăria, iar pe copil 1-a dat la învăţarea cărţii. Deci copilul, fiind isteţ, înţelegea toate cu înlesnire şi atât de mult a sporit cu darul lui Dumnezeu întru învăţătura cărţii, încât a covârşit pe mulţi din cei ce învăţau învăţătura cea dinafară. El era blând, smerit şi ascultător, slujind cu osârdie tuturor celor din mănăstire. Apoi era iubit de toţi, pe de o parte pentru ascultare şi obiceiul lui cel bun, iar, pe de altă parte, pentru înţelegerea Scripturii şi pentru înţelepciunea dată lui de Duhul Sfânt.

Şi când Eutropie era de 18 ani, fericitul Nichita, egumenul acestei mănăstiri, s-a mutat către Domnul. Deci fraţii, sfătuindu-se, rugau pe tânărul Eutropie, care nu era încă tuns în călugărie, să le fie egumen, iar el se lepăda cu totul, şi încă şi Evdichie, tatăl lui, îl oprea pe el de la aceasta, sfătuindu-1 ca nicidecum să nu îndrăznească a lua asupra sa sarcina pe care nu s-a obişnuit a o purta, fiind încă tânăr, ci să se facă nevrednic de egumenie, având singur trebuinţă să se îndrepteze sub egumen. Şi a rămas acea mănăstire fără egumen timp de şapte ani, pentru că pe nimeni altul din fraţii aceia nu-1 voiau, decât numai pe fericitul Eutropie, care, deşi nu voia şi încă nu era călugărit, totuşi îl aveau între dânşii ca pe un egumen, folosindu-se mult de îmbunătăţită lui viaţă.

Intr-acea vreme, Eutropie a împlinit 25 de ani de la naşterea lui şi, adunându-se fraţii, i-au zis: „Pentru ce treci cu vederea nevoia şi rugămintea noastră şi nu voieşti să ne fii începător? Iată, s-au împlinit şapte ani de când nu avem egumen, după sfârşitul părintelui nostru Nichita, şi fiecare petrece după a sa voie.

Socoteşte să nu te faci pricinuitor al risipirii noastre, când vreun lup, intrând, va răpi turma lui Dumnezeu. Noi nu vrem să avem pe altcineva stareţ decât numai pe tine, deoarece toţi vedem sfinţita ta viaţă, cunoaştem obiceiul tău cel bun şi ştim că de la Dumnezeu îţi este dată ţie această înţelepciune".

Atunci Eutropie le-a răspuns lor: „Ce este mie şi vouă, o, cinstiţilor părinţi şi fraţi! Pentru ce mă supăraţi pe mine cu aceasta fiindcă nu-mi este mie cu putinţă să o fac? Căci nici în călugărie nu sunt încă tuns, nici nu am vreo rânduială bisericească; deci, cum vă voi fi vouă părinte, neavând putere să vă grăiesc în biserică cuvânt de înţelepciune şi de învăţătură, nici putând a pleca pe cei bătrâni, fiind tânăr". Dar ei îl sileau pe el la tundere şi la primirea preoţiei, însă el nu s-a supus nicidecum la voia lor; pentru că, deşi în inima sa dorea rânduiala călugărească, însă nu o primea, temându-se ca nu cumva fără de voie să-1 silească pe el la egumenie, dacă ar fi primit rânduiala călugărească. Deci, fără să fie călugărit, se arăta cu viaţa călugăr iscusit.

In acea vreme, împărăţea în Roma păgânul împărat Comod, iar în Alexandria a fost trimis de împărat eparhul Filip, care avea o fecioară pe nume Evghenia, care a primit după aceea credinţa în Hristos, a petrecut viaţă minunată în chip bărbătesc şi s-a încununat prin mucenicie. Acest eparh, Filip, fiind elin cu credinţa, deşi se arăta blând creştinilor; însă, după porunca împăratului, a izgonit pe creştini din cetate, ca şi pe arhierei, pe preoţi şi pe călugări şi le-a poruncit să-şi aibă departe de cetate lăcaşurile, bisericile şi mănăstirile lor. Pe atunci era episcop al creştinilor Sfântul Elie. El vieţuia în cetatea Iliopoli, care nu era departe de Alexandria. Iar aproape de cetatea Alexandria era o mănăstire zidită de acest episcop şi încredinţată unui sfânt egumen cu numele de Teodor. In acelaşi loc, lângă cetate, era o biserică vestită ridicată în numele Preacuratei Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria, la a cărei prăznuire se adunau nu numai alexandrinii cei credincioşi, dar şi cei din cetăţile de primprejur şi din ţări mai depărtate de pe unde erau creştini. Deci, apropiindu-se praznicul Adormirii Maicii Domnului şi mulţi venind de pretutindeni la biserica ei, a ieşit şi fericitul Evdichie din mănăstirea sa, care se numea a lui Ermie, şi s-a dus cu Eutropiu, fiul său, acolo, aproape de cetatea Alexandriei, la praznicul acelei biserici.

Şi s-a întâmplat că în aceeaşi zi a mers şi sfântul episcop Elie din cetatea Iliopoli la aceeaşi prăznuire cu clerul său şi cu mulţime de popor şi, amestecându-se şi Evdichie cu Eutropie printre poporul care venea după episcop, au mers împreună. Iar sfântul episcop a dorit ca să intre mai întâi în mănăstirea cea zidită de dânsul, care era ocârmuită de egumenul Teodor şi să se odihnească acolo până la viitorul praznic. Şi când se apropia de mănăstirea aceea, s-a întâmplat ca în acelaşi ceas mergea tot acolo şi fiica eparhului, fericita Evghenia, cu doi servitori fameni ai săi, îmbrăcată în chip bărbătesc. Deci, văzând pe episcop şi tot poporul, care mergea înamte şi în urma lui, s-a amestecat în popor. Şi voind ea să întrebe despre episcop pe vreunul din cei ce mergeau înainte şi în urma lui, a găsit pe fericitul Eutropie şi el i-a spus cu de-amănuntul toate cele despre Elie arhiereul lui Dumnezeu, precum se scrie pe larg aceasta în viaţa ei, şi a dus-o la dânsul, căci fericitul Eutropie era cunoscut sfinţitului episcop pentru curăţia vieţii sale şi pentru înţelegerea cea multă a Scripturii. Deci, cel ce va voi să ştie despre Sfânta Evghenia, să citească viaţa ei în 24 ale lunii decembrie, iar noi vom vorbi mai departe despre Sfântul Eutropie.

Odihnindu-se fericitul Evdichie în mănăstirea aceea, într-o noapte i s-a arătat în vedenia visului o dumnezeiască descoperire şi înştiinţare, despre sfârşitul ce i se apropiase. Asemenea, i s-a descoperit şi despre fiul său că are să fie episcop, că va sfărâma idolii în cetatea Vruntisiopoli din Italia şi va lumina ţara aceea cu Sfântul Botez. Apoi a auzit şi un glas către dânsul, grăind: „Evdichie, Evdichie, credincios rob al Domnului, de acum să nu te mai numeşti Evdichie, ci Evdiclie, adică «blând mângâietor»; iar fiului tău să nu i se mai zică Eutropie, ci Levchie să-i fie numele, care se tâlcuieşte: «a venit spre dânsul Duhul Domnului»!"

Şi deşteptându-se Evdichie din somn, a chemat îndată pe fiul său şi i-a spus cele ce i s-au descoperit în vedenie şi i-a zis: „Fiule, vezi că s-a apropiat vremea ducerii mele. Deci tu să nu fii amăgit de deşertăciunile acestei lumi, pentru că Domnul mi-a descoperit despre tine că vei fi cinstit cu rânduiala episcopiei şi prin tine voieşte Domnul a curaţi cetatea Vruntisiopoli de slujbele idoleşti, şi numele tău nu va mai fi Eutropie, ci Levchie, căci aşa te-a numit pe tine Domnul, precum şi pe mine din Evdichie m-a numit Evdiclie". Auzind aceasta Sfântul Levchie, cel numit mai înainte Eutropie, s-a închinat lui

Dumnezeu şi s-a întins la pământ în chipul crucii, spre a face rugăciune de mulţumire, zicând: „Bine eşti cuvântat Doamne, Dumnezeul părinţilor noştri, al lui Avraam, al lui Isaac şi al lui Iacov, că nu treci cu vederea pe cei ce nădăjduiesc spre Tine, nici nu depărtezi milostivirea Ta de la săracii robii Tăi; deci miluieşte-mă pe mine nevrednicul. Pentru aceasta, Doamne, Dumnezeul cerului şi al pământului, Te slăvesc şi Te măresc, că Tu eşti Stăpâne, iubitor de suflete omeneşti şi Ţie se cuvine slavă în nesfârşiţii veci".

Astfel rugându-se sfântul, s-a auzit un glas din cer grăind asupra bisericii: „Levchie, Levchie, cel mai luminat cu sufletul şi înălbit cu inima, iată numele tău este scris la cer şi pomenirea ta nu se va şterge din cartea vieţii!" Acest glas 1-a auzit şi Sfântul Elie episcopul şi unii fraţi, care într-acea noapte nu dormeau, ci stăteau la rugăciune, dar nimeni n-a putut să înţeleagă cui s-a zis.

Iar a doua zi au venit la episcop fraţii de la mănăstirea lui Ermie, zicând: „Să ştii, stăpâne părinte, că iată sunt mai mult de şapte ani de când suntem fără de egumen şi fiecare din noi vieţuieşte precum voieşte; deci am rugat de mai multe ori pe cinstitul Eutropie să ne fie începător, deoarece din tinereţe a crescut în mănăstirea noastră şi viaţa lui cea sfântă covârşeşte vieţile noastre ale tuturor şi nimeni nu poate să i se asemene lui în ostenelile ascultării. El totdeauna petrece în postiri şi rugăciuni şi îl vedem îndeletnicindu-se la citirea şi scrierea cărţilor şi la toate lucrurile cele bune. Deci am fi voit să-1 avem părintele nostru şi să urmăm paşilor lui, dar el nu voieşte şi trece cu vederea rugămintea noastră. Pentru aceea, stăpâne, ne rugăm ţie ca să ni-1 pui egumen, chiar dacă nu vrea!" Iar sfântul episcop a grăit către dânşii: „Şi eu m-am gândit la acelaşi lucru, care îl grăiţi voi acum, dar aşteptaţi puţin până ce-1 voi sfătui pe el să se supună voinţei noastre".

Aceasta zicând episcopul, s-a sculat şi s-a dus la biserică, fiindcă era ceasul Sfintei Liturghii, şi a poruncit arhidiaconului să se urce în amvon şi să strige către popor astfel: „Cine este din cei ce sunt aici care se numeşte Levchie?" Şi când arhidiaconul a strigat, nimeni din popor n-a răspuns, pentru ca nici unul nu era dintre dânşii cu acel nume. Deci, arhidiaconul strigând de două şi de trei ori, Sfântul Levchie a văzut că nu este în popor alt Levchie decât el şi a răspuns zicând: „Eu sunt Levchie păcătosul!" Atunci toţi, căutând spre dânsul, s-au mirat şi au zis: „Tu eşti Eutropie, fiul lui Evdichie". El le-a răspuns: „Intrebaţi pe tatăl meu, că el vă va spune mai bine despre numele meu". Şi au adus de faţă pe fericitul Evdichie, bătrân cinstit, având 97 de ani, şi l-au întrebat: „Care este numele cel adevărat al fiului tău?" Iar el, văzând o bună voire ca aceea a Domnului, ca să se descopere taina despre dânsul şi despre fiul lui, le-a spus cu de-amănuntul toată vedenia sa şi cum glasul Domnului în vis şi la arătare a numit pe fiul său Levchie. Şi toţi cei ce au auzit aceasta, au mulţumit cu bucurie lui Dumnezeu şi, alergând la Sfântul Levchie, i se închinau, cinstindu-1 foarte mult. După aceasta, episcopul a început a-1 îndemna să primească rânduiala preoţiei şi a egumeniei, dar el se lepăda. Poporul însă striga, zicând: „Levchie să fie nu numai preot şi avvă, ci chiar de cinstea episcopiei este vrednic". Deci Sfântul Levchie a fost hirotonit preot şi a fost pus avvă, şi au prăznuit luminos praznicul Adormirii Preacuratei Născătoare de Dumnezeu în biserica ei.

Şi luând Sfântul Levchie locul vredniciei sale, a început şi mai mult a se nevoi în plăcere de Dumnezeu, făcând minuni cu darul Sfântului Duh, care vieţuia în el. într-o vreme a fost adus la el un om îndrăcit de neam arap, care acum era chemat spre Sfântul Botez. Pe acela văzându-1 sfântul îndrăcindu-se, a zis diavolului: „Duh necurat, încetează de a munci pe acest om!" Iar diavolul, tremurând, a început a striga, tânguindu-se: „Dacă voi ieşi dintr-acesta, apoi unde voi intra, căci nu am casă mai bună decât acesta!" Sfântul Levchie a zis către el: „Necuratule duh, ieşi din zidirea lui Dumnezeu şi să nu mai îndrăzneşti a intra în el; ci, ieşind defăimat şi ruşinat, să laşi liber pe acela, pe care până acum l-ai muncit, urâtorule de oameni, având-1 legat cu lanţurile întunecatei tale puteri. Intră în aceia care nu cred în Domnul nostru Iisus Hristos şi nici nu se închină Crucii Lui celei făcătoare de viaţă".

Atunci diavolul, strigând tare şi trântind pe om la pământ, a ieşit din gura lui cu asemănare de pasăre neagră care ieşind, striga: „Ce este mie şi ţie, Levchie, robul lui Dumnezeu? Pentru ce mă izgoneşti din locaşul meu pe care mi l-am ales? Eu n-am voit să intru în vreun om ce este alb la faţă şi bine împodobit, ci am intrat într-un arap negru şi de spaimă la vederea omenească, nădăjduind că nimeni nu mă va izgoni

din unul ca acesta!" Deci sfântul, izgonind pe diavol cu semnul Sfintei Cruci, a ridicat sănătos pe omul acela de la pământ şi 1-a învrednicit Sfântului Botez.

Iar diavolul, ducându-se în Egipt, s-a închipuit într-un balaur mare şi înfricoşat; apoi s-a dus în cetate la arătare şi, umblând pe uliţe, ucidea cu multă mânie pe toţi cei cu care se întâlnea, elini şi jidovi, bărbaţi, femei, copii şi animale. Iar sfântul, mai înainte văzând cu duhul acea răutate ucigătoare a diavolului, s-a dus degrabă în Egipt. Iar diavolul cel în chipul balaurului, simţind că sfântul se apropie de cetate, s-a dus şi s-a aruncat în mare, lăsând multe trupuri zăcând pe uliţele cetăţii. Şi intrând sfântul în cetate, a văzut o mulţime din cei ce plângeau şi se tânguiau pentru morţii lor şi-i întreba pentru care pricină plâng. Iar aceia i-au răspuns: „De intrarea cea năpraznică în cetate a balaurului şi de uciderea multor oameni!" Ei au mai spus: „In acest ceas, mai înainte de venirea ta, s-a aruncat în mare şi s-a afundat". Atunci sfântul a poruncit să aducă apă, pe care a sfinţit-o şi, stropind cu ea pe cei morţi, a zis către dânşii: „In numele Domnului Savaot, sculaţi-vă pentru că nu sunteţi ţinuţi cu legăturile morţii, ci vătămaţi cu veninul diavolului; şi nu puteţi să vă eliberaţi singuri de puterea cea rea a balaurului, care s-a întărit peste voi pentru păgânătatea voastră şi pentru orbirea inimii, care stăpâneşte întru voi! Deci sculaţi-vă, cu puterea Dumnezeului meu, şi daţi slavă Celui ce v-a zidit pe voi!"

Aceasta zicând sfântul, s-a atins de trupurile lor cu toiagul ce-1 ţinea în mâini; şi îndată s-au sculat toţi ca din somn şi s-au apucat de picioarele sfântului, zicând: „Cine este Dumnezeu, Căruia se cuvine a ne închina, decât numai Tatăl şi Fiul şi Sfântul Duh, pe Care tu îl propovăduieşti, Sfinte Părinte Levchie, robul lui Dumnezeu?" Şi toţi cei înviaţi au crezut în Hristos, asemenea şi din cei vii, ca la trei mii de bărbaţi, au primit în acea zi credinţa în Hristos şi s-au botezat cu femeile şi cu copiii lor, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos, pentru minunile cele făcute prin Sfântul Său Levchie.

Trecând câţiva ani, Filip, eparhul Alexandriei, a crezut în Hristos cu toată casa sa, pentru Sfânta Evghenia, fiica sa. Apoi, după o vreme, lăsându-şi dregătoria eparhiei, s-a făcut episcop al creştinilor. Iar după sfârşitul mucenicesc al aceluia, Sfântul Levchie a fost ales de toţi cu un glas la arhierie. Iar după Filip a fost eparh în Alexandria, Terentie, apoi Saturnin. Acesta, fiind vrăjmaş al creştinilor, s-a sfătuit cu ai săi închinători de idoli să ridice prigoană împotriva creştinilor din Alexandria, iar mai întâi să ucidă pe Sfântul Levchie, episcopul creştinilor, fiindcă îl vedea pe el întorcând pe mulţi elini la Hristos. Şi căuta eparhul vreme prielnică să poată începe a-şi săvârşi răutatea lui cea gândită. Iar alexandrinii cei credincioşi, înştiinţân-du-se de acea gândire a eparhului, s-au sfătuit între ei să ucidă pe eparh.

Atunci Sfântul Levchie a chemat la sine pe toţi creştinii şi a început a-i sfătui pe ei să nu îndrăznească a face o tulburare ca aceea, şi le-a mai spus şi arătarea ce i se făcuse lui de la Dumnezeu, zicând: „O, iubiţilor, să ştiţi că Domnul meu a binevoit a mi se arăta în vedenie şi mi-a poruncit să vă pun un alt episcop, iar eu să mă duc spre apus la Vruntisiopol, pentru că cetatea aceea are trebuinţă de luminare!"

Aceasta auzind-o creştinii, au început a plânge şi, căzând la picioarele Sfântului, ziceau: „Părinte sfinte, nu ne lăsa pe noi, săracii, nu te despărţi de popoarele pe care le-ai câştigat lui Dumnezeu, ci să petreci cu noi până la sfârşitul tău!" Iar sfântul le-a răspuns lor, zicând: „Voi toţi ştiţi că încă din tinereţile mele, Domnul a binevoit a descoperi tatălui meu, Evdiclie, cele pentru mine, cum aveam să primesc această rânduială a arhieriei, de care nu sunt vrednic şi a merge în cetatea cea închinătoare la idoli şi la poporul care nu ştie pe Dumnezeu. Pentru că Stăpânul nostru a voit ca, prin mine, nevrednicul robul Lui, popoarele acelea să se adauge la Sfânta Biserică. De aceea, Domnul mi-a poruncit acum să vă pun vouă alt părinte, iar eu să mă duc la lucrul care mi s-a poruncit înainte. Iar pentru eparhul Saturnin, să ştiţi că sfatul cel necurat, alcătuit spre prigonirea creştinilor, nu va veni întru săvârşire, fiindcă i s-a scurtat viaţa şi s-a apropiat pieirea lui. Astfel, după plecarea mea de aici, va cădea casa lui şi-1 va zdrobi cu toţi casnicii lui!"

Aceasta zicând şi mângâind pe creştinii care plângeau, a ales pe un bărbat vrednic de arhierie şi 1-a pus episcop în locul lui. Iar el, luând cu sine pe cei doi diaconi ai săi, pe Evsevie şi pe Dionisie, şi cinci din ucenici, s-a dus din cetate în port, petrecându-1 pe el tot poporul creştinesc, ca la cinci mii de bărbaţi afară de femei şi de copii, zicând cu plângere şi cu tânguire multă: „Părinte, pentru ce ne laşi şi nu te

milostiveşti spre fiii tăi?" Iar sfântul, întorcându-se şi văzând pe cei ce plângeau, s-a tulburat cu duhul şi a plâns. Apoi, ridicându-şi mâinile către cer, a zis: „Doamne, Dumnezeul meu, Iisuse Hristoase, de este voia Ta, nu mă lăsa să mă despart de aceste popoare ale Tale, întru care m-ai pus spre slujba Ta". Zicând el aceasta, s-a auzit un glas din cer, zicând: „Levchie, nu defăima porunca Domnului, ci intră în corabie şi mergi cu pace unde îţi este ţie poruncit!"

Atunci Sfântul Levchie a zis către tot poporul: „Iată, fraţilor, auziţi voia Domnului; deci să ştiţi că nu mă despart de voi de a mea voie!" Şi sărutându-i pe toţi, a intrat în corabie şi a plecat. Iar în Alexandria, după proorocia sfântului, deodată a căzut palatul eparhului şi a ucis cu el pe toţi cei ce se aflau înăuntru.

Şi călătorind Sfântul Levchie cincisprezece zile, a ajuns la cetatea Adrianopoli, nu cea din Tracia, ci cea din vechiul Egipt. Acolo zăbovind puţin, a luat cu sine doi preoţi, pe Leon şi pe Savin şi, găsind o altă corabie din cetatea ce se numea Righion, a dat plata şi a şezut în ea şi a mers la Ghidrunt. De acolo a intrat într-o corabie dalmaţienească şi a sosit la hotarele Vruntisiopolei. Şi ieşind din corabie, a mers în cetate cu clerul său şi s-a întâmplat de mergea pe calea aceea un tribun cu numele Armaleon, însoţit de ostaşii săi. Iar Sfântul Levchie a întrebat pe unul din acei ostaşi, zicându-i: „Cine este stăpân în această cetate?" Acela i-a răspuns: „Au doară nu aţi auzit de marele stăpân Antioh, care stăpâneşte această ţară?" Sfântul iarăşi a întrebat, zicând: „De ce credinţă este stăpânul vostru Antioh?" Tribunul şi cei ce erau cu el, auzind această întrebare, au râs şi au zis: „Oare este altă credinţă şi alt Dumnezeu, afară de soare şi de lună, care luminează toată lumea? Au nu aud urechile tuturor, când glasurile lor tună în nori? Ce este mai grabnic decât fulgerele care ies din soare? Ce este mai luminat decât luna, care prin semnele sale vesteşte înainte, când o să fie schimbarea şi prefacerea văzduhului?"

Iar Sfântul Levchie, suspinând, a zis: „O, săracilor neştiutori, cum sunteţi străini de lumina cea dumnezeiască şi nu ştiţi că soarele şi luna sunt zidiri ale lui Dumnezeu şi slujesc poruncii Lui, săvârşind alergarea lor ziua şi noaptea! Nu se cade a-i numi pe ei zei, căci nu au nici suflet, nici dumnezeire, nici la un loc nu pot să stea, ci pururea aleargă, se suie şi se pogoară, şi uneori se întunecă de nori, alteori de noapte; uneori sunt văzuţi, alteori nu. Atât de mult se deosebeşte lumina lor de lumina cea pururea fiitoare, adică de Dumnezeul cel cinstit de noi, pe cât se deosebeşte zidirea de Ziditor, pentru că Dumnezeul nostru a creat soarele şi luna, cerul şi pământul şi toate cele ce sunt pe ele. Acela este lumina cea adevărată, Care luminează pe toţi cei ce cred în El. Acea lumină a zidit strălucirea soarelui şi a lunii şi le-a poruncit să slujească oamenilor, care petrec în partea cea de sub cer, ca soarele să lumineze ziua, iar luna să lumineze noaptea. De-aţi fi cunoscut lumina cea nevăzută a Dumnezeului nostru, niciodată n-aţi fi plecat grumajii voştri acelor văzuţi luminători cereşti".

Tribunul Armaleon a zis: „Şi care este acea lumină, care zici că este nevăzută de ochii noştri?" Sfântul Levchie a răspuns: „Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Cel născut de la Duhul Sfânt prin Sfânta Fecioară Maria!" Şi a început sfântul a le tâlcui toate cele despre Hristos Dumnezeu, cum S-a născut, cum a petrecut pe pământ cu oamenii, cum a pătimit de voie şi a murit şi a înviat a treia zi şi S-a înălţat la ceruri şi a şezut de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl şi va veni să judece lumea şi să răsplătească fiecăruia după lucrurile lui. Aceasta auzind-o toţi, s-au umilit şi au crezut cu adevărat cuvintelor lui şi, căzând cu faţa la pământ, ziceau: „Ne rugăm ţie, părinte, fă-ne pe noi părtaşi ai vieţii celei veşnice". Iar el, învăţându-i pe ei, i-a botezat. Şi numărul lor era de şaizeci şi şapte de bărbaţi. In acest chip a început a se lumina cetatea Vruntisiopoli.

Şi înştiinţându-se stăpânitorul Antioh că tribunul Armaleon cu ostaşii săi au crezut în Hristos, 1-a chemat la sine şi i-a zis: „Armaleon, oare este adevărat ceea ce aud despre tine, cum că tu te-ai făcut creştin împreună cu ostaşii tăi care sunt cu tine?" Iar tribunul tăcea. Şi mâniindu-se Antioh, a zis: „Pentru ce nu-mi răspunzi?" Tribunul a zis: „Oare este nevoie să te mânii asupra mea, pentru că sunt creştin?" Antioh a zis: „Nu cu mânie, ci cu dreptate te întreb să ne spui cine te-a învăţat credinţa creştinească? Noi toţi te ştim că erai învăţat în cărţile noastre şi până acum te lepădai de învăţătura creştinească, iar acum ne mirăm cum ai venit la aceasta să te numeşti creştin?" Armaleon a răspuns: „Până acum am fost orb şi rătăceam în întuneric şi în umbra morţii, iar acum luminându-mă cu darul lui Dumnezeu, văd şi petrec în lumina nădejdii vieţii veşnice". Zis-a Antioh: „Ce este acea viaţă veşnică despre care grăieşti?" Tribunul a

răspuns: „De vei voi, vei putea să o cunoşti pe aceea". Antioh a zis: „De ne vei arăta nouă cu adevărat acea viaţă, voiesc să o văd şi să o înţeleg; dar nu socotesc că este altă viaţă afară de aceasta de aici, nici nu cred că este altă lumină şi alt Dumnezeu afară de soare şi de lună". Tribunul Armaleon a zis: „Soarele şi luna nu sunt dumnezei, ci sunt zidiri rânduite de Dumnezeu pe cer, ca, luminând toată lumea, să slujească zidirii celei înţelegătoare, adică omului, care petrece pe pământ; iar nu să le slujească cineva lor".

Şi minunându-se Antioh, auzind unele ca acestea de la tribun, a zis: „Cine te-a învăţat pe tine această înţelegere?" Armaleon a răspuns: „Un alexandrin cu numele Levchie, care a venit aici de curând. Acela m-a învăţat această înţelegere". Sfântul Levchie era în acea vreme afară din cetate, în faţa părţii dinspre apus, lângă locul cel de priveliştе, învăţând poporul să creadă în Hristos şi botezând pe cei ce se apropiau de Domnul Iisus. Deci Antioh a chemat la sine cu cinste pe Sfântul Levchie, arhiereul lui Dumnezeu şi, văzându-1, i-a zis: „De voieşti să credem în Dumnezeul cel propovăduit de tine, să faci aceasta prin rugăciunea ta către Dânsul, ca să ne dea nouă ploaie pe care de doi ani nu o vedem şi din această pricină pământul nostru s-a uscat, de nu pot nici rodurile să crească, astfel că tot poporul este în lipsă şi în mare nevoie".

Iar sfântul, chemându-şi clerul său şi pe creştinii cei nou botezaţi, a făcut litie, rugându-se lui Hristos Dumnezeu; şi îndată s-a acoperit cerul cu nori şi s-a vărsat ploaie foarte mare, şi atât a plouat până când tot pământul acelei ţări 1-a adăpat şi 1-a făcut umed. Atunci Antioh şi toată cetatea lui au crezut în Hristos şi s-au botezat popoarele ca la douăzeci şi şapte de mii, slăvind cu toţii pe Hristos Dumnezeul nostru. Deci au zidit o biserică în mijlocul cetăţii, în numele şi în cinstea Preacuratei Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Măria, iar alta în numele Sfântului Ioan Botezătorului, în acel loc unde s-a botezat poporul.

Astfel s-a luminat tot Vruntisiopolul cu lumina sfintei credinţe. Şi a petrecut acolo Sfântul Levchie câtva timp, învăţând şi întărind în credinţă poporul nou luminat, apoi s-a îmbolnăvit de moarte şi şi-a cunoscut sfârşitul său, pentru care a fost înştiinţat prin descoperire dumnezeiască. Deci a chemat la dânsul pe Antioh şi a făcut aşezământ cu el, ca, după mutarea lui, să-i îngroape trupul în acelaşi loc unde a sosit cu corabia pe pământul lor. Apoi, ridicându-şi mâinile, a făcut rugăciune pentru toată turma sa şi, dând tuturor binecuvântare, sărutarea cea mai de pe urmă şi pace, s-a mutat către Domnul, lăsând plângere multă în toată cetatea. După aceea Antioh, luând cinstitul lui trup, 1-a dus cu slavă la locul limanului corăbiilor, unde sfântul, venind din Alexandria, a ieşit din corabie pe pământ şi, zidind acolo o biserică în numele lui, a pus într-însa sfintele moaşte ale marelui plăcut al lui Dumnezeu, Levchie. Iar de la mormântul lui se făceau multe minuni întru slava lui Dumnezeu celui slăvit în Treime, Căruia de la toată făptura se cuvine laudă, mulţumire şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFINŢII MUCENICI ARISTOCLIE PREOTUL, DIMITRIAN DIACONUL ŞI ATANASIE CITEŢUL
(20 iunie)

Sfântul Mucenic Aristoclie a fost de neam cipriot, din cetatea Tamasa şi era preot al soborniceştii Biserici. Iar în vremea împăratului Maximian, fiind prigoană mare asupra creştinilor, s-a temut de munci şi, ducându-se la munte în pustie, s-a ascuns într-o peşteră, unde rugându-se, 1-a strălucit o lumină mai mare decât soarele şi a venit la dânsul un glas din cer, poruncindu-i să meargă în mitropolia Salaminei, din insula Cipru şi acolo să se nevoiască muceniceşte, pentru numele lui Hristos. Iar el, fiind întărit cu lumina şi cu glasul cel dumnezeiesc, îndată a lepădat frica prin care se temea de munci şi, sculându-se, s-a dus acolo unde i s-a poruncit. Deci, mergând Aristoclie printr-o dumbravă, a venit la biserica Sfântului Apostol Varnava şi acolo a găsit pe Dimitrian diaconul şi pe Atanasie citeţul. Şi a fost primit cu dragoste de dânşii şi a vorbit cu ei despre pricina mergerii sale în cetatea Salamina, precum şi despre vedenia ce i se arătase. Iar ei, auzind cuvintele lui, au voit să meargă cu dânsul, dorind să moară pentru Hristos. Deci au mers toţi împreună şi, dacă au ajuns în cetatea Salamina, au stat la un loc înalt la vederea tuturor şi au

început cu glas mare a slăvi şi a propovădui numele lui Hristos; iar pe zeii cei elineşti şi pe idolii cei neînsufleţiţi îi ocărau. Şi îndată au fost prinşi de păgâni şi duşi la ighemon ca să-i întrebe.

Deci, cercetându-i pe dânşii ighemonul şi înştiinţându-se că sunt creştini şi văzând starea lor neclintită întru sfânta credinţă, a poruncit ca preotului Aristoclie să i se taie capul cu sabia, iar pe Sfinţii Dimitrian şi Atanasie, după multe munci să-i arunce în foc. Iar după ce sfinţii au petrecut vii şi nevătămaţi în foc, i-a osândit la tăiere de sabie. Astfel s-au sfârşit răbdătorii de chinuri ai lui Hristos, împodobindu-se cu cununa mucenicească.

SFÂNTUL MUCENIC IULIAN DIN CILICIA
(21 iunie)

Sfântul Mucenic Iulian era din cetatea Anazarvia, care este a doua eparhie a Siciliei. El s-a născut dintr-un tată de neam bun senatoresc, cu credinţa elin, şi dintr-o mamă creştină, care, după moartea bărbatului său, s-a mutat în Tarsul Ciliciei. Acolo, bote-zându-şi pruncul în sfânta credinţă, îl creştea în învăţătura cărţii şi în dreapta credinţă. Iar când copilul era de 18 ani, s-a pornit prigoană mare împotriva creştinilor din porunca lui Diocleţian. Şi fiind prins fericitul Iulian, a fost dus la ighemonul Marchian spre întrebare. Acesta, schingiuindu-1 mult, uneori îl amăgea cu îmbunări, iar alteori prin îngroziri şi munci îl silea spre idoleştile jertfe; însă el nu s-a lepădat de Hristos. Deci a fost purtat un an întreg prin felurite cetăţi ale Ciliciei şi pretutindeni a fost muncit în felurite chipuri; însă el era ca un diamant tare în mărturisirea lui Iisus Hristos.

Iar când a fost adus în cetatea de lângă mare, care se numea Egheia, slujitorii cei diavoleşti, deschizând gura sfântului cu sila, i-au băgat vin şi carne jertfită idolilor, vrând ca, cu acele jertfe idoleşti, să spurce pe curatul şi sfântul rob al lui Hristos. Apoi, fiind aruncat în temniţă, a venit la dânsul fericita lui maică, care de departe îi urma lui pretutindeni, rugându-se lui Dumnezeu să întărească pe fiul ei întru ne voinţa cea mucenicească.

Deci au prins-o pe ea păgânii şi au pus-o de faţă la judecată, iar ea a rugat pe ighemon să o lase la fiul ei trei zile, ca să-1 sfătuiască a se închina zeilor lor. Şi i-a poruncit ighemonul să meargă la fiul său fără de opreală. Iar ea, şezând lângă el ziua şi noaptea, îl ruga cu multe lacrimi şi cuvinte de iubire, ca o mamă bună şi-1 îndemna pe dânsul să rabde pentru Hristos până la sfârşit muncile cele de puţină vreme, pentru ca prin acestea să se învrednicească de la Domnul de veşnicile bunătăţi şi să fie numărat în ceata sfinţilor mucenici.

Iar după ce au trecut cele trei zile, sfântul împreună cu maica sa au fost scoşi la judecata ighemonului. Iar ighemonul, nădăjduind că maica lui 1-a înduplecat spre a jertfi idolilor pe fiul ei, a început a o ferici pe dânsa cu laude. Dar ea, deschizându-şi cinstita şi de Dumnezeu insuflata sa gură, a mărturisit cu mare glas numele lui Iisus Hristos, iar idoleasca păgânătate a ruşinat-o cu multe mustrări şi ocări. Asemenea făcea şi Sfântul Iulian, mărturisind cu îndrăzneală pe Hristos, Unul şi adevăratul Dumnezeu şi ocărând mulţimea zeilor păgâneşti. Atunci ighemonul, mâniindu-se, i-a muncit pe amândoi fără milă. Pe maica mucenicului, după ce a bătut-o mult, a poruncit să i se taie călcâiele picioarelor cu care a urmat fiului ei venind după dânsul din Tars, apoi să o izgonească. Iar pe Sfântul Mucenic Iulian a poruncit să-1 bage într-un sac cu nisip în care erau jivini şi târâtoare veninoase şi apoi să-1 arunce în mare. Astfel, Sfântul Mucenic Iulian a luat cununa muceniciei şi s-a sfârşit muceniceşte şi sfânta lui maică, luând cununile biruinţei de la Hristos Dumnezeul nostru.

Iar trupul Sfântului Iulian fiind scos de valuri la uscat, o oarecare dreptcredincioasă femeie văduvă luându-1, 1-a dus în Alexandria şi 1-a îngropat cu cinste. După un timp, sfintele lui moaşte au fost aduse în Antiohia. Iar pomenirea Sfântului Mucenic Iulian, a fericit-o şi a cinstit-o cu cuvânt de laudă Sfântul Ioan Gură de Aur, pe când trăia în Antiohia, întru slava lui Hristos, Dumnezeul nostru.

SFINŢII CUVIOŞI PĂRINŢI IULIE PREOTUL ŞI IULIAN DIACONUL
(21 iunie)

Mirmidonia, un ţinut din Grecia, a fost patria acestor doi Sfinţi, Iulie şi Iulian, care s-au născut dintr-un tată şi dintr-o mamă. Ei din pruncie s-au luminat prin Sfântul Botez şi au crescut în dreapta credinţă creştinească şi în învăţătura sfintelor cărţi. Şi ajungând la vârsta desăvârşită, au voit să slujească lui Dumnezeu în curăţie feciorească şi pentru aceea petreceau în postiri şi în rugăciuni, învăţând ziua şi noaptea Legea Domnului. Pentru o astfel de viaţă s-au învrednicit să intre în rânduiala bisericească, Iulie fiind hirotonisit preot, iar Iulian, diacon. Ei erau ca doi luminători în Biserica lui Hristos, strălucind cu lucruri bune, pentru care se proslăvea Tatăl Cel ceresc. într-acea vreme, prin mijlocul grâului sfintei credinţe, se aflau încă multe neghine ale rătăcirii închinării de idoli, pentru că deşi Răsăritul şi Apusul erau stăpânite de împăraţi creştini şi pretutindeni înflorea dreapta credinţă, păgânătatea elinească nu era pierdută desăvârşit, şi mai ales prin sate popoarele cele orbite cu neînţelegerea se ţineau încă de slujirea idolească de demult.

Deci aceşti robi ai lui Hristos, umplându-se de râvnă dumnezeiască, s-au dus amândoi la Constantinopol la dreptcredinciosul împărat Teodosie cel tânăr şi l-au rugat să le dea o scrisoare împărătească, ca să poată ei fără împotrivire să zdrobească idolii din stăpânirea grecească, să risipească şi să ardă capiştile idoleşti, să taie pomii şi sadurile cele sădite în cinstea idolilor, să zidească biserici lui Dumnezeu şi să lărgească slava numelui lui Iisus Hristos.

Deci împăratul le-a dat acea putere şi a întărit-o cu o scrisoare, în care s-au adăugat şi acestea: pretutindeni prin ţări şi prin cetăţi, toţi cei ce sunt în stăpânire, eparhi, domni şi toţi cei cu dregătorii, şi rânduitorii de cetăţi, să-i asculte pe ei, să le ajute în toate lucrurile şi să le dea cele trebuincioase pentru zidirea bisericilor lui Dumnezeu, încă au luat binecuvântare şi de la sfinţitul patriarh ca să propovăduiască, să zidească şi să sfinţească bisericile. Deci aceşti doi sfinţi ostaşi ai lui Hristos au mers, ca doi apostoli, prin ţările împărăţiei greceşti, propovăduind astfel numele lui Iisus Hristos la cei necredincioşi. Ei întorceau pe mulţi la Hristos Dumnezeu, nu numai cu cuvântul, dar şi cu minunile încredinţându-i, pentru că aveau dar şi putere de la Dumnezeu a tămădui neputinţele, a goni diavolii, a risipi pretutindeni capiştile idoleşti şi a sfărâma idolii.

Insă unde elinii cei împietriţi voiau să li se împotrivească, acolo arătau porunca împărătească la stăpânitor şi la mai marii cetăţilor, luau ajutor de la dânşii şi făceau cele ce li se cădea. Şi au zidit multe biserici, nu numai cu ajutorul visteriilor bisericeşti, dar şi prin darea creştinilor celor dreptcredincioşi, pentru că toţi, pretutindeni, văzând pe nişte învăţători luminători şi făcători de minuni ca aceştia, nu-şi cruţau averile lor pentru zidirile cele sfinte. Astfel au străbătut Răsăritul şi Apusul şi au zidit o sută de biserici, iar minuni au făcut nenumărate, din care nu se pot povesti în scris cu de-amănuntul, decât numai câteva din cele multe, care se vor aminti.

Când prin sârguinţa lor se zidea o biserică în Vivli, unul din lucrători, lucrând cu o unealtă de fier, din nebăgare de seamă şi-a tăiat degetul cel mare de la mâna stânga şi a curs mult sânge, iar omul acela, slăbind de durere, a căzut ca mort. Deci sfinţii, aflând de acea întâmplare, au luat degetul cel tăiat, l-au lipit la locul lui şi însemnându-1 cu semnul Sfintei Cruci, îndată degetul s-a lipit şi s-a prins de rădăcina sa, iar rana s-a tămăduit îndată. Iar ei, ridicând de la pământ pe omul cel sănătos, i-au dat lui în mâini iarăşi acea unealtă de fier, şi i-au zis: „Intăreşte-te şi te osteneşte în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh".

După aceea, fiind ei în eparhia Mediolanului, aproape de cetatea ce se numea Gaudin, curăţind un oarecare sat de îndrăcirea idolească, au zidit o biserică - care era a 99-a din câte zidiseră ei -, şi ajuta la acea zidire mulţime de popor credincios. în acel timp, nişte oameni, trecând cu căruţele pe lângă locul acela şi văzând pe cei ce zideau, au zis între ei: „Aceştia ne vor opri şi pe noi să le ajutăm la zidire şi vom zăbovi la lucru cu ei, chiar dacă n-am voi". Iar de vreme ce nu aveau pe unde să treacă decât prin acel loc,

au socotit un lucru ca acesta: pe unul dintre ei l-au pus în căruţă ca pe un mort, făcându-se că-1 duc să-1 îngroape.

Şi când au ajuns în dreptul zidirii acelei biserici, sfinţii au zis către dânşii: „Fiilor, ajutaţi-ne puţin şi nouă la lucrul acesta, la care ne vedeţi ostenindu-ne". Ei au răspuns: „Nu putem zăbovi, fiindcă ducem pe un mort la îngropare". Sfântul Iulie le-a zis: „Fiilor, nu minţiţi oare?" Ei au răspuns: „Nicidecum, părinte!" Sfântul Iulie a zis iarăşi: „Să vă fie vouă după cuvântul vostru". Apoi oamenii aceia s-au dus în calea lor. Iar după ce s-au depărtat puţin, au zis către cel ce se prefăcea mort să se scoale, iar el nu s-a mai sculat. Şi socotind că doarme, au început a-1 îmboldi, dar au văzut că-i mort cu adevărat. Acea minune aflându-se îndată, toţi au fost cuprinşi de frică şi de spaimă şi din acel ceas nimeni nu mai îndrăznea să spună vreo minciună acelor sfinţi părinţi.

După aceasta, Sfântul Iulie preotul a zis către Sfântul Iulian diaconul, fratele său: „Frate, rămâi tu aici să zideşti această biserică care este a 99-a, iar eu mă voi duce să caut loc, unde să zidim a suta biserică, ca după zidirea cea de pe pământ a celor o sută de biserici, cu darul lui Dumnezeu, să ne mutăm în Biserica cea nefăcută de mână şi veşnică din ceruri". Zicând aceasta, s-a dus. Şi mergând el ca la două mile, a ajuns la un lac care se numea Mucoros, care era foarte mare. în mijlocul lui a văzut o insulă mare şi frumoasă, în care nu petrecea nimeni. Deci căutând spre acea insulă, se gândea cum ar putea ajunge acolo. Şi negăsind luntre, şi-a plecat genunchii la rugăciune şi s-a rugat, zicând: „Doamne Dumnezeule, Atotputernice, Iisuse Hristoase, fă cu tăria Ta cea atotputernică, ca acest cojoc ce este pe mine, să-mi slujească în loc de luntre, ca ţinându-mă şi îndreptându-mă neafundat pe dânsul cu dreapta Ta, să trec calea apei la acea insulă".

Astfel rugându-se, şi-a întins cojocul deasupra apei şi făcându-şi semnul Sfintei Cruci, s-a suit pe dânsul şi astfel cojocul i-a fost ca o luntre neafundată. Iar sfântul, vâslind ca şi cu o lopată cu toiagul ce-1 avea în mâini şi îndreptând acea minunată luntre de cojoc, a ajuns la acea insulă. Deci, umblând printr-însa, s-a bucurat văzând frumuseţea ei. Iar în mijlocul insulei a văzut o piatră mare care era foarte lată şi sfântul s-a gândit să zidească pe dânsa a suta biserică, în numele celor doisprezece Sfinţi Apostoli. Iar insula aceea era plină de şerpi şi de multe târâtoare veninoase, din care pricină nimeni nu îndrăznea să se apropie de ea. Iar sfântul s-a suit pe piatra aceea şi făcând o cruce dintr-un lemnişor mic, a înfipt-o într-o mică crăpătură a pietrei. Şi rugându-se lui Dumnezeu, a chemat la el, cu numele lui Iisus Hristos, pe toţi şerpii şi pe toate târâtoarele. Deci s-a adunat la dânsul mulţime multă şi a zis către ele: „Voi aţi vieţuit destul timp în locul acesta, iar acum în numele Preasfintei Treimi vă poruncesc să ieşiţi din insula aceasta şi să lăsaţi acest loc Casei lui Dumnezeu şi robilor lui Hristos care vor să vieţuiască într-însul".

Acestea zicându-le sfântul, îndată toţi şerpii şi toate târâtoarele ca nişte înţelegătoare s-au supus poruncii sfântului şi au plecat împreună spre latura dinspre apus a insulei şi s-au afundat în lac şi au înotat în partea dinspre muntele ce se numea Camunchin şi s-au aşezat acolo, iar insula a rămas curată de acele lighioane. Iar sfântul trecând apa înapoi ca şi mai înainte, s-a dus la locuinţele creştineşti de pe acolo şi, căpătând de la dânşii ajutor şi toate cele de trebuinţă, a mers cu luntrile şi cu lucrătorii în insula aceea. Deci, întemeind pe acea piatră biserica celor doisprezece Sfinţi Apostoli, au început să o zidească, într-acea vreme, fratele lui, Sfântul Iulian a săvârşit biserica care era aproape de cetatea Gaudian şi a socotit să zidească într-însa un mormânt pentru fratele său Iulie. Iar Sfântul Iulie, auzind de săvârşirea acelei biserici, s-a dus să o vadă şi să cerceteze pe fratele său.

Şi venind el acolo, Sfântul Iulie a zis către el: „Iată, iubite frate, cu ajutorul lui Dumnezeu şi cu rugăciunile tale s-a săvârşit toată zidirea bisericii. Acum a rămas a se mai face un mormânt pentru tine, ca după mutarea ta să se odihnească acolo trupul tău". Iar Sfântul Iulie, fiind plin de darul proorocesc, a zis către Sfântul Iulian: „Fă degrabă mormântul pe care l-ai început, dar să ştii că tu te vei odihni într-însul". Aşa a şi fost, căci, săvârşindu-se mormântul, Sfântul Iulian diaconul s-a mutat la Domnul şi Sfântul Iulie, îngro-pându-1 cu cinste, s-a întors în insula unde începuse a zidi biserica Sfinţilor Apostoli. Deci, săvârşind-o, şi-a făcut într-însa mormânt, văzând mai înainte că i s-a apropiat sfârşitul, fiindcă acum îmbătrânise.

Intr-acea vreme, împăratul a pus eparh în Mediolan, ca să stăpânească toată ţara aceea, un oarecare bărbat de neam bun, cu numele Avdentie, îmbunătăţit şi plăcut lui Dumnezeu. Acela, auzind de Sfântul Iulie, a zis către casnicii săi: „Să ne suim într-o corabie şi să mergem în insula Mucoros şi să vedem acolo pe omul lui Dumnezeu, Iulie preotul şi zidirea lui". Apoi intrând în corabie, a plecat şi a ajuns cu bine acolo. Şi învrednicindu-se de binecuvântarea sfântului şi de vorba lui cea duhovnicească, a privit zidirea bisericească şi a zis către sfântul: „Stăpâne părinte, dacă voiţi să mai faceţi ceva să-mi spuneţi mie, ca să adaug şi eu din averea mea la lucrul vostru, căci sunt gata să slujesc cu bucurie la trebuinţa voastră". Sfântul a răspuns: „Fiule, nu este trebuinţă să se mai zidească ceva, decât numai să-ţi facem un mormânt aproape de mormântul meu, ca după mutarea ta să se odihnească trupul tău în această biserică". Avdentie a zis: „Părinte, tu să-ţi ai mormântul aici, căci eu mi-am gătit mormântul în Mediolan". Grăit-a sfântul: „Fiule, să mă crezi pe mine că nu se va îngropa în altă parte trupul tău, decât numai aproape de al meu".

Apoi, după multă vorbă cu sfântul, Avdentie luând binecuvântare, s-a întors la Mediolan. Iar Sfântul Iulie nu după multă vreme s-a dus către Domnul şi a fost pus în mormântul său, de unde se dădeau multe tămăduiri bolnavilor. Iar după mutarea sfântului, i-a luat locul preotul Ilie, care era plin de fapte bune.

Şi după ce au trecut câţiva ani, Avdentie, eparhul Mediolanului, bărbatul cel plăcut lui Dumnezeu, s-a mutat la Domnul şi a fost pus în mormântul său din Mediolan. A doua zi, trupul lui s-a găsit zăcând afară din mormânt, nu ca un lepădat, ci ca unul ce a fost scos şi pus cu cinste. Şi iarăşi l-au pus în mormântul acela, dar şi a doua oară a fost găsit scos afară din mormânt, asemeni şi a treia oară. După aceasta, au voit să-1 pună în alt loc, dar nici un loc nu-1 primea în el.

Atunci casnicii lui şi-au adus aminte de cuvintele Sfântului Iulie, care le grăise către Avdentie, că nu se va îngropa în altă parte, decât numai alături de trupul lui. Şi au dus trupul lui Avdentie la insula aceea, iar fericitul Ilie, întâmpinând trupul eparhului cu cruci, cu tămâieri şi cu lumânări, 1-a primit cu cinste şi 1-a îngropat lângă mormântul Cuviosului părinte Iulie. Aşa s-a împlinit proorocia sfântului, întru slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în veci. Amin.

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC EVSEVIE, EPISCOPUL SAMOSATELOR (22 iunie)

Sfântul Evsevie a fost episcop în cetatea Samosatelor, cea de sub stăpânirea patriarhiei Antiohiei. El era un bărbat dreptcredincios şi plin de râvnă către Dumnezeu şi s-a arătat statornic, viteaz şi nemişcat în mărturisirea cea dreptcredincioasă, într-acea vreme când eresul lui Arie se întărise şi vătămase pe mulţi, iar Biserica lui Hristos era tulburată de el întocmai ca o corabie în mijlocul mării înviforate. Pentru că, după moartea Sfântului şi Marelui împărat Constantin, împărăţia Răsăritului luând-o fiul său, Constanţiu, cel înşelat cu eresul lui Arie, ajuta foarte mult arienilor şi se lupta pentru dânşii, făcând multă prigonire şi răutate celor dreptcredincioşi. Atunci şi Sfântul Evsevie a pătimit de la arieni multe supărări. Iar râvna lui pentru buna credinţă în Biserica lui Hristos a început a se cunoaşte de aici:

Când Eudoxie, patriarhul Antiohiei, ereticul cel de un gând cu arienii, a venit la scaunul patriarhiei Constantinopolului pentru bogăţie, s-a făcut sinod în Antiohia de toţi episcopii Siriei, pentru a alege alt patriarh în locul lui Eudoxie. Puţin însă era atunci numărul episcopilor şi al creştinilor dreptcredincioşi, căci mai mulţi erau eretici arieni, urmând împăratului celui răucredincios. în acel sinod Sfântul Evsevie era unul dintre cei întâi-şezători. Deci Sfântul Evsevie, ştiind bine pe Sfântul Meletie, episcopul Sevastiei din Armenia, cum că este dreptcredincios şi ţine întru totul la învăţătura stabilită la Sinodul cel dintâi, care s-a ţinut în Niceea, sfătuia pe toţi să aleagă la patriarhie pe Meletie. Deci cei ce aveau socoteala arienilor, neştiind credinţa cea dreaptă a lui Meletie şi socotindu-1 că este de un gând cu dânşii, au ascultat cu înlesnire sfatul lui Evsevie şi, alcătuind asupra lui judecata alegerii de obşte, au întărit-o cu iscăliturile mâinilor lor şi au încredinţat-o Sfântului Evsevie. După aceea, trimiţând rugăminte la Sfântul

Meletie, cu împărătească voire l-au adus pe el în Antiohia cu mare cinste, ieşindu-i tot poporul în întâmpinare.

Şi primind Sfântul Meletie scaunul patriarhiei, învăţa pe popor mai întâi viaţa cea îmbunătăţită şi obiceiurile cele bune, curăţind calea cea îndărătnicită din inimile lor spre credinţa cea dreaptă. Pentru că sfântul se gândea că dacă va îndrepta mai întâi obiceiurile lor cele rele, smulgându-le ca pe nişte spini şi pălămidă din inimile lor, va putea mai cu înlesnire să semene întru dânşii sămânţa dreptei credinţe. Insă poporul dorind să ştie cu dinadinsul ce fel de credinţă are patriarhul lor cel nou şi supărându-1 pe el pentru aceasta, Sfântul Meletie a propovăduit în biserică cuvântul lui Dumnezeu către popor, preamărind dreapta credinţă ce s-a întărit la întâiul Sinod a toată lumea din Niceea şi mărturisind că Fiul lui Dumnezeu este de o fiinţă, de o fire şi asemenea cu Tatăl, nezidit şi Făcător a toată făptura".

Astfel învăţând sfântul cu mare glas poporul, arienii s-au tulburat foarte tare, precum scrie pe larg în viaţa lui Meletie; iar dreptcredincioşii s-au veselit cu bucurie negrăită, văzând pe un arhiereu ca acela dreptcredincios şezând pe scaunul apostolesc. Deci arienii, mâhnindu-se foarte mult, au izgonit din biserică pe Meletie, arhiereul lui Dumnezeu, după treizeci de zile de la primirea patriarhiei, şi au început a-1 huli pretutindeni, numindu-1 eretic. Apoi au îndemnat şi pe împărat să-1 osândească pe Meletie la surghiunie. Deci sfântul a fost scos noaptea din Antiohia şi trimis la surghiunie, iar în locul său au ales pe un oarecare arian Evzoie. Atunci Sfântul Evsevie, episcopul Samosatelor, văzând că Biserica Antiohiei este tulburată de eretici şi o răutate fără de vină ca aceea se face Sfântului Meletie, noul arhiepiscop, i-a fost mare jale de aceasta. Deci, sculându-se, a plecat din Antiohia, nespunând nimănui de aceasta, şi s-a dus la cetatea sa.

Iar arienii, aducându-şi aminte că este la dânsul spre păstrare alegerea la arhierie a Sfântului Meletie - cea alcătuită cu judecată de obşte şi întărită de mâinile tuturor -, şi temându-se ca nu cumva să fie vreodată judecaţi la sinod, că ei singuri cu un glas l-au ales ca arhiepiscop şi îndată l-au izgonit, au rugat pe împărat, care tocmai se afla în Antiohia, să trimită după Evsevie şi să le dea acea judecată încredinţată lui. Deci împăratul îndată a trimis un slujitor în urma sfântului, care, ajungându-1, i-a spus porunca împărătească. Iar episcopul i-a răspuns: „Judecata cea de obşte care mi s-a încredinţat mie, nu o voi da, decât numai când toţi cei ce mi-au încredinţat-o se vor aduna împreună".

Şi întorcându-se trimisul împăratului cu acest răspuns, împăratul s-a supărat foarte tare şi a trimis a doua oară, scriind în cartea sa cu asprime şi poruncind, că de nu va voi să-i dea scrisoarea, să-i taie mâna dreaptă. Iar acesta o scria numai ca să înfricoşeze pe sfântul episcop, iar trimisului nu i-a poruncit să facă un lucru ca acela. Şi ajungând trimisul împărătesc la Evsevie şi dându-i îngrozitoarea scrisoare împărătească, Sfântul Evsevie a citit-o şi îndată şi-a întins amândouă mâinile spre tăiere, zicând: „Nu numai mâna dreaptă, ci şi pe stânga să o tăiaţi, iar eu nu voi da judecata alegerii lui Meletie, cea care mustră arătat răutatea şi fărădelegea arienilor!" Deci trimisul s-a întors iarăşi deşert. Iar împăratul, auzind acest răspuns al sfântului, s-a mirat foarte mult de neînfricoşata lui bărbăţie şi de statornicia lui cea tare, iar mai pe urmă îl lăuda pe el înaintea tuturor.

Iar după câţiva ani, murind răucredinciosul împărat Constanţiu şi după dânsul venind Iulian Paravatul, acesta 1-a întors de la surghiu-nie în scaunul Antiohiei pe Sfântul Meletie, dar pe urmă iarăşi 1-a izgonit. Pe vremea împărăţiei aceluia, încă mai mare răutate a început a pătimi Biserica lui Hristos. Căci, pe lângă eresul arienilor care tulbura pe cei dreptcredincioşi în toată lumea, s-a adăugat şi prigonirea de la închinătorii de idoli; pentru că împăratul, lepădându-se de Hristos, a jertfit idolilor şi a ridicat prigoană asupra creştinilor, şi mai ales asupra rânduielii bisericeşti.

Atunci multe biserici ale celor dreptcredincioşi erau fără de slujitori şi scaunele arhiereşti fără de arhierei, unii fiind ucişi de arieni pe vremea împărăţiei lui Constanţiu, iar alţii de închinătorii de idoli de sub stăpânirea lui Iulian. Şi de n-ar fi scurtat Domnul viaţa şi împărăţia lui Iulian, abia ar fi rămas vreo biserică cu slujitorii săi întreagă. într-o vreme cumplită ca aceea, Sfântul Evsevie, tăinuin-du-şi vrednicia sa arhierească şi îmbrăcându-se întru cea ostăşească, a cutreierat Siria, Fenicia şi Palestina, întărind pe creştini în sfânta credinţă. Şi unde afla vreo biserică fără slujitori, punea preoţi şi diaconi şi din ceilalţi

clerici; iar în unele locuri punea şi episcopi, dintre aceia pe care-i afla că lepădaseră dogmele lui Arie şi aveau înţelegere ortodoxă. Astfel de râvnă pentru Hristos, astfel de osteneală, de sarguinţă şi grijă pentru Biserica lui Hristos avea acest mare arhiereu al lui Dumnezeu, Evsevie.

Iar după ce a pierit cu sunet păgânul Iulian, a venit după dânsul Iovinian, dreptcredinciosul şi de Hristos iubitorul împărat. Deci Sfântul Meletie s-a întors iarăşi la scaunul său, asemenea şi Sfântul Evsevie; iar ceilalţi arhierei dreptcredincioşi au început fiecare la arătare a-şi lua locul lor.

Apoi, după îndemnul Sfântului Evsevie, Sfântul Meletie a adunat în Antiohia un sinod local, la care au luat parte douăzeci şi şapte de episcopi, între care Evsevie era întâi după Meletie. La acel sinod a fost şi Sfântul Pelaghie, episcopul Laodiceei, despre a cărui curată şi sfântă viaţă se scrie astfel: El în tinereţile sale a fost silit de părinţii săi spre nuntă. Deci fiind dus în odaia de nuntă, a sfătuit pe mireasa sa la păzirea cea neîntinată a feciorie. Şi petrecea cu ea întru feciorie curată sub chipul însoţirii, ca un frate cu sora sa. Încă era bogat şi în multe alte fapte bune, pentru care a fost cinstit cu rânduiala arhierească de la Dumnezeu şi de la oameni. Acesta avea mare dragoste atât către Sfântul Meletie, cât şi către Sfântul Evsevie şi le era prieten de un gând, luptând împreună cu ei pentru răspândirea dreptei credinţe. La acel sinod local din Antiohia, sfinţii părinţi au poruncit tuturor ca să mărturisească de o fiinţa Fiului cu Tatăl, şi credinţa cea hotărâtă la Sinodul cel dintâi din Niceea.

La aceasta s-au învoit şi arienii, şi au iscălit cu mâinile lor, însă cu făţărnicie, ca să facă pe plac împăratului celui dreptcredincios şi dreptcredincioşilor sfinţi arhierei Meletie, Evsevie şi Pelaghie, temându-se de îndrăzneala cea mare pe care o aveau aceştia înaintea împăratului, pentru că împăratul cel evlavios iubea foarte mult pe aceşti stâlpi ai Bisericii pentru credinţa lor cea dreaptă şi pentru sfinţenia lor şi îi cinstea foarte mult, ascultându-i în toate. Pentru aceea, ei erau înfricoşaţi ereticilor, care, de frica lor, au trecut la Biserica celor dreptcredincioşi. Iar după moartea dreptcredinciosului împărat Iovinian şi după ce Valent a fost pus împărat în locul lui, ereticii iarăşi s-au întors la credinţa lor de mai înainte, întocmai precum câinii la vărsătura lor, înşelând şi pe împăratul la credinţa ariană, prin soţia lui, ariana Domnica. Astfel, Biserica celor dreptcredincioşi a fost iarăşi chinuită şi păstorii ei izgoniţi. Deci Sfântul Meletie a fost surghiunit iarăşi în Armenia, iar Sfântul Pelaghie, în Arabia. Asemenea şi Sfântul Evsevie a fost osândit la surghiunie în Tracia.

Iar după ce s-a dat acea nedreaptă judecată a nedreptului împărat pentru izgonirea lui Evsevie, a fost adusă porunca la Samosata spre seară. Şi înştiinţându-se Sfântul Evsevie despre aceasta, a chemat la sine pe acel om împărătesc care venise cu hotărârea împărătească şi i-a zis: „Taci acum şi nu spune nimănui pricina venirii tale, pentru că, de se va înştiinţa poporul, îndată se va umple de râvnă, se va tulbura şi te va ucide; iar eu mă voi afla pricinuitor al morţii tale". Aceasta zicând şi săvârşind cântarea cea de seară, a spus taina şi gândul său uneia din credincioasele sale slugi, şi când toţi au adormit, a ieşit din casa arhierească cu acea slugă, care luând o pernă şi o carte, le ducea după el.

Şi mergând la râul Eufratului, care curgea pe lângă zidul cetăţii, s-a urcat într-o luntre ca să plece spre cetatea Zeugma; şi a poruncit vâslaşilor să pornească, şi ostenindu-se toată noaptea aceea, când s-a făcut ziuă, au ajuns la cetatea dorită. Iar samosatenii, înştiinţându-se de plecarea sfântului lor arhiereu de la ei, s-au umplut de mare plângere şi tânguire, şi întrebau în ce parte s-a dus. Iar unul din cei ce văzuseră cum sfântul a şezut în luntre şi a poruncit să-1 ducă la cetatea Zeugma, a spus poporului încotro s-a dus arhiereul. Deci mulţi urcându-se în multe luntre, au alergat degrabă după el şi l-au ajuns la Zeugma; apoi, ridicând glasurile lor către el, se tânguiau cu mare glas şi se sârguiau să-1 întoarcă în cetatea lor, dar sfântul n-a voit.

Deci ce fel de rugăminţi nu făceau şi ce fel de cuvinte nu grăiau, căzându-i la picioare şi udându-le cu lacrimi, ca să se întoarcă cu ei la scaunul său! Iar Sfântul Evsevie le aducea aminte de cuvântul Apostolului care zice: Tot sufletul să se supună stăpânirilor celor ce mai mult biruiesc, pentru că nu este stăpânire decât de la Dumnezeu; şi oricare stăpâniri, de la Dumnezeu sunt rânduite. Drept aceea, cine se împotriveşte stăpânirii, poruncii lui Dumnezeu se împotriveşte. Iar cei ce se împotrivesc, judecată îşi iau

loruşi. Acest cuvânt al apostolului spunându-le sfântul, le zicea: „Nu-mi este cu putinţă să fiu potrivnic poruncii împărăteşti. Asemenea şi vouă nu fără de primejdie vă este a vă împotrivi voii împăratului".

Iar poporul, văzând că nu poate să-1 întoarcă, îi dădea lui de cale, unul aur, altul argint, altul haine, iar altul îi dădea slugile sale ca unuia ce se duce în laturi depărtate. Dar sfântul, luând foarte puţin de la ei şi învăţându-i pe toţi să se ţină de dreapta credinţă şi de dogmele soborniceşti, s-a rugat pentru toţi şi, binecuvântându-i pe ei, a pornit pe cale către ţinutul Traciei, unde era osândit la izgonire. Şi pe când el era în Istru, a venit veste că ţara Traciei este foarte bătută şi pustiită de goţi. De aceea nu s-a mai dus departe, în Tracia, ci a rămas în Istru şi a petrecut acolo până la moartea lui Valent, răucredinciosul împărat.

Iar în cetatea Samosatelor, în locul Sfântului Evsevie a fost trimis de arieni un episcop cu numele Evnomie care cugeta cele arieneşti. Acela venind în cetate, nimeni nu i-a dat cinstea ce i se cuvenea unui episcop; pentru că n-a ieşit întru întâmpinarea lui nici un om, nici bogat, nici sărac, nici meşter, nici lucrător de pământ, nici bărbat, nici femeie, nici bătrân, nici tânăr, nici măcar un copil, deoarece toţi cetăţenii erau dreptcredincioşi şi nu voiau să cinstească pe episcopul cel răucredincios, nici să se binecuvinteze de el şi nici să-1 vadă.

Deci Evnomie a intrat în episcopie şi a luat biserica sobornicească cu stăpânire împărătească. Iar oamenii, văzând aceasta, nu se mai duceau la biserica aceea, neiubind pe ereticul care era într-însa arhiereu şi nimeni nu mergea la el nici în casă, nici în biserică, nici la casa arhierească. Astfel Evnomie şedea în episcopie singur numai cu ai săi care veniseră cu el. Şi se povesteşte că, deşi cu credinţa era rău credincios, însă la obicei era bun, blând, lin, smerit şi curtenitor faţă de toţi. Despre obiceiul lui cel bun se grăieşte aceasta: Odată a intrat, după obiceiul acelei ţări, în baia cea de obşte ca să se spele. Iar slugile au închis uşa după el, ca să nu intre alţi oameni acolo, unde se spăla episcopul. Şi înţelegând el că mulţi stăteau înaintea uşii, vrând să se spele, a poruncit slugilor să deschidă uşa şi să dea voie tuturor celor ce voiau să intre în baie, să se spele împreună cu el.

Deci au intrat mulţi, dar, văzând pe episcop şezând în scăldătoarea cea caldă, stăteau înaintea lui pentru cinste, iar el îi chema pe cei care voiesc, să intre în aceeaşi scăldătoare, ei însă nu îndrăzneau. Şi cunoscând Evnomie că pentru cinstea lui nu îndrăzneau să se spele, pentru aceea s-a mâhnit şi a ieşit degrabă din baie, ca cel ce nu voia să se cinstească. Atunci oamenii care au rămas în baie, îndată au vărsat acea apă din scăldătoare ca fiind spurcată prin spălarea ereticului, apoi au spălat bine vasul şi, încălzind altă apă, şi-au făcut iarăşi scăldătoare. Deci Evnomie, aflând de aceea şi văzând că nu poate să tragă la el nicidecum pe oamenii din Samosata, a lăsat episcopia şi a plecat din cetate într-ale sale.

Iar după plecarea lui Evnomie, arienii au trimis la Samosata alt episcop de credinţa lor, anume Luchie, lup arătat şi vrăjmaş al oilor lui Hristos. Iar cetăţenii i-au făcut şi aceluia ca celui dintâi, adică nu l-au primit cu cinste. Deci petrecea şi el în episcopie numai cu ai săi, neducându-se nimeni din oameni la dânsul, pentru că oile lui Hristos, deşi erau fără păstor, însă, aducându-şi aminte bine de învăţătura lui, păzeau sfânta credinţă fără de prihană. Şi cum că se îngreţoşau drept credincioşii de acel episcop eretic, o putem vedea din cele ce urmează: într-o vreme mulţi copii jucându-se pe uliţă după obiceiul lor, aruncau cu o minge unii la alţii. Iar Episcopul Luchie, trecând din întâmplare pe acolo, a căzut mingea sub cai şi sub careta episcopului; şi îndată copiii au început a striga cu glas mare: „Mingea s-a spurcat cu ereticia, mingea s-a spurcat cu ereticia!" Iar episcopul, auzind aceasta, a lăsat pe unul din slugile sale să vadă ce fac copiii şi pentru ce strigă astfel. Şi a văzut sluga cum copiii au aprins un foc şi cum aruncau mingea prin văpaie încoace şi încolo, ca prin ardere să se cureţe de ereticie.

Astfel, nu numai oamenii cei în vârstă, dar şi copiii cei mici se îngreţoşau de acel episcop eretic, care era ca o urâciune a pustiirii în locul cel sfânt. De aceasta aflând Luchie, n-a urmat blândeţilor lui Evnomie, ci, umplându-se de mânie, pe mulţi din dregătoria cea sfinţită, care apărau dogmele cele dreptcredincioase, i-a trimis în surghiuniri prea depărtate. Pe fericitul Antioh, nepotul Sfântului Evsevie, bărbat ales între preoţi, plăcut lui Dumnezeu, insuflat de Duhul Sfânt şi iscusit în înţelepciunea cărţilor, 1-a surghiunit la

hotarele Armeniei, iar pe diaconul Evolghie, cel aşijderea vestit între slujitorii Domnului, 1-a gonit în pustia Oasimului, şi a fost atunci multă mâhnire şi scârbă în cetatea Samosatelor.

Iar după ce răul împărat Valent a pierit rău, a urmat la împărăţie dreptcredinciosul împărat Graţian. Acela, îndată pe toţi arhiereii şi pe alte sfinţite feţe, care erau în izgoniri pentru dreapta credinţă, i-a eliberat de la surghiunie şi le-a poruncit să-şi ia scaunele lor. Atunci s-au întors şi Sfântul Meletie în Antiohia, Sfântul Pelaghie în Laodiceea, iar Sfântul Evsevie în Samosata. Asemenea şi preotul Antioh din Armenia, diaconul Evolghie din Oasim şi ceilalţi care fuseseră izgoniţi de arianul Luchie, au venit într-ale lor; şi a fost bucurie mare dreptcredincioşilor şi ruşinare celor rău credincioşi.

După luarea scaunul său, Sfântul Evsevie, îngrijindu-se cu ceilalţi arhierei de buna rânduială bisericească şi, văzând că oarecare scaune bisericeşti erau deşarte după scoaterea arienilor, s-a sârguit, cu sfatul şi cu învoirea Sfântului Meletie, să aleagă bărbaţi vrednici şi tari în dreapta credinţă, pe care, sfinţindu-i în dregătoriile arhiereşti, i-a aşezat în scaune. Pe cinstitul Acachie 1-a pus episcop în Verea, pe îmbunătăţitul Teodot în Ierapole, pe Evsevie cel de un nume cu el, în Halchida, pe Isidor în Cir, iar în Edesa, după mutarea Sfântului arhiereu Varsa, a ridicat la scaun pe Evloghie Mărturisitorul.

Iar când au ales pe cel mai de pe urmă din episcopii cei puşi prin mâinile lui, adică pe plăcutul lui Dumnezeu Marin, ca episcop în cetatea ce se numea Dolihin, care era plină de credinţa lui Arie, s-a dus el însuşi cu Marin în cetatea aceea, voind ca, după ce va curăţa acolo Biserica de eresuri, să aşeze pe scaun pe arhiereul cel drept-credincios. Şi intrând el în cetatea aceea, o oarecare femeie ariană a aruncat de pe acoperiş cu o cărămidă asupra lui, 1-a lovit în cap şi 1-a rănit foarte rău. Şi îmbolnăvindu-se din acea rană, Sfântul Evsevie s-a mutat către Domnul. Iar când el trăgea să moară, a jurat pe toţi cei ce erau cu dânsul să nu facă nici un fel de răzbunare acelei femei, pentru că urma Stăpânului său, Care se ruga pentru cei ce L-au răstignit, zicând: Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac! Asemenea se asemăna şi Sfântului Ştefan, care se ruga pentru cei ce l-au ucis cu pietre. Astfel s-a sfârşit muceniceşte Evsevie, marele plăcut al lui Dumnezeu, pătimind de mâinile arienilor, pentru Fiul lui Dumnezeu Cel pururea de o fiinţă şi de o fire cu Tatăl. Iar sfântul lui trup a fost întors la Samosata, cetatea lui, şi a fost îngropat cu cinste şi cu multă jale şi tânguire din partea poporului creştinesc.

Iar în locul lui s-a ales ca episcop Antioh fericitul, cel mai sus pomenit, care era fiul surorii Sfântului Evsevie. Şi a înflorit Biserica Samosatelor în dreapta credinţă, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe unul Dumnezeu în Treime, Căruia şi de la noi să-I fie cinste, slavă, mulţumire şi închinăciune acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTA MUCENIŢĂ AGRIPINA
(23 iunie)

Sfânta fecioară Agripina era născută şi crescută în preaslăvita cetate Roma cea veche. Ea din tinereţe s-a dat lui Dumnezeu şi s-a făcut, după cum spune Apostolul, bună mireasmă a lui Hristos între cei ce se mântuiesc. Pentru că, precum un trandafir cu bun miros împodobeşte o grădină, tot aşa şi ea prin pilda vieţii sale celei curate şi îmbunătăţite, a împodobit inimile credincioşilor şi le-a umplut de mireasmă, gonind toată ispita patimilor, pentru că şi-a înfrumuseţat sufletul cu curăţia fecioriei şi s-a logodit cu Hristos, pentru care a alergat la munci cu îndrăzneală, pe vremea împărăţiei lui Valerian, şi s-a dat la multe bătăi pentru dragostea mirelui său, Hristos. Deci a fost bătută cu toiege şi a suferit sfărâmarea oaselor, a fost dezbrăcată de haine şi întinsă cu legături, din care a scăpat fiind dezlegată cu mână nevăzută de îngerul Domnului, care întărind-o pe ea, sfânta a zdrobit toată păgânătatea şi în munci şi-a dat sufletul său lui Dumnezeu.

Iar alte roabe ale lui Hristos ca: Vasa, Paula şi Agatonica, luând în taină trupul muceniţei, au ieşit cu el din cetatea Romei şi, trecând din loc în loc şi călătorind pe mare, au ajuns în eparhia Siciliei şi acolo au

îngropat acel sfânt trup. Iar când Sicilia a primit în sine acele cinstite moaşte muceniceşti, îndată s-a izbăvit de întunecata răutate diavolească şi încă s-a apărat şi de agareni cu rugăciunile Sfintei Agripina, căci atunci când agarenii au mers în cetate, unde era biserica ei, şi au îndrăznit a da război spre ea, vrând să o ia, deodată au fost daţi pierzării celei desăvârşite. Iar de la cinstitul ei mormânt se dădeau tămăduiri de toate bolile şi se curăţau toţi cei ce veneau cu credinţă, astfel că toate neputinţele se izgoneau cu sfintele ei rugăciuni şi cu darul lui Hristos, Dumnezeul nostru.

POCĂINŢA LUI TEOFIL, ECONOMUL BISERICII DIN CETATEA ADAM, CEA DIN CILICIA
(23 iunie)

(Viaţa acestuia este scrisă de clericul Evtihian, martorul care a văzut cu ochii acestea şi care a fost sluga lui. Insă această povestire se află şi la Sfântul Simeon Metafrast)

Nu cu multă vreme înainte de năvălirea oştirilor persane asupra ţărilor greceşti, în a doua eparhie a Ciliciei, în cetatea ce se numea Adam, era un econom în biserica cea sobornicească de scaun arhieresc a acelei cetăţi, cu numele Teofil. Acela era bărbat foarte îmbunătăţit şi sfânt cu viaţa. El rânduia bine şi cu înţelepciune toate averile bisericeşti şi îndrepta toate lucrurile cu dreptate după Dumnezeu. Deci el era pentru arhiereul de acolo ca o lumină a ochiului care priveşte spre toate şi ca o dreaptă care pe toate le îndreptează. Pentru aceea era foarte iubit de arhiereu, dar nu numai de el, ci şi de tot clerul şi de poporul acelei cetăţi, pentru multele lui bunătăţi, de vreme ce el era tată al sărmanilor, hrănitor al văduvelor, îndurat dătător al scăpătaţilor, folositor al năpăstuiţilor, ajutător al celor fără de ajutor, şi nu era cineva pe care să nu-1 fi mângâiat în mâhnire cu cuvântul şi cu fapta. Pentru aceea, toţi îl cinsteau ca pe un părinte şi-i mulţumeau ca unui făcător de bine, fericindu-1 cu multe laude.

Iar după ce episcopul acelei cetăţi, cu voia lui Dumnezeu, s-a mutat din această viaţă vremelnică, tot poporul creştinesc al acelei cetăţi, toate rânduielile, de la cei mari până la cei mai mici, îndemnaţi fiind de dragostea cea adevărată către Hristos, cu un suflet au ales ca episcop al lor pe Teofil, de vreme ce el avea multă milostivire către toţi şi viaţă curată şi neprihănită. Şi scriind alegerea lor, au trimis-o cu oameni cinstiţi către mitropolitul Ciliciei. Iar acela citind scrisoarea, îndată s-a învoit la cererea lor, fiindcă el însuşi îl ştia pe Teofil bărbat îmbunătăţit şi plăcut lui Dumnezeu, iscusit în ocârmuirea bisericească şi întru toate desăvârşit. Deci a trimis mitropolitul să-1 cheme la sine, ca să-1 pună episcop al bisericii Adamului. Insă Teofil, luând scrisoarea mitropolitului şi citind-o, nu voia să meargă la dânsul, pentru că se lepăda să ia rânduiala arhierească.

Deci tot clerul şi toţi cetăţenii stăruiau cu multe rugăciuni, poftindu-1 cu multe lacrimi să fie episcopul lor, iar după ce n-au sporit cu nimic, au scris mitropolitului să-1 pună pe Teofil episcop chiar fără voia sa. Deci mitropolitul trimiţând la el o poruncă a sa, 1-a adus la sine - deşi nu voia -, şi, văzându-1 s-a bucurat şi 1-a primit cu dragoste, voind să-1 sfinţească episcop. Dar Teofil, căzând cu faţa la pământ înaintea picioarelor arhiereului, îl ruga cu lacrimi să nu pună asupra lui acel jug şi striga, zicând: „Nu sunt vrednic de rânduiala episcopiei, căci eu ştiu păcatele mele".

Şi după ce a stat mult la picioarele arhiereului, plângând şi rugându-se să fie liber, arhiereul i-a dat vreme de trei zile să se gândească pentru ca, socotindu-se, să voiască a primi rânduiala episcopiei, netrecand cu vederea rugăminţile poporului care dorea cu osârdie să-1 aibă păstor. Iar după cele trei zile, mitropolitul a început iarăşi a îndemna şi a ruga pe Teofil să primească rânduiala arhierească, lăudând curăţia vieţii lui şi iscusinţa sa, şi numindu-1 vrednic de o rânduiala ca aceea. Iar el, căzând iarăşi la picioarele arhiereului, vărsa multe lacrimi şi striga: „Nu sunt vrednic de arhi-erie!" Apoi mitropolitul, văzând pe Teofil neînduplecat, lepădându-se şi neascultând nici de poruncă, nici de rugăminte, 1-a lăsat după voia lui, punând episcop pe altul, pe care îl ştia vrednic. Pe acela 1-a trimis în cetatea aceea, încredinţându-1 lui şi pe Teofil, ca să săvârşească slujba economiei ca mai înainte.

Şi petrecând episcopul la scaunul său, şi Teofil făcând după obiceiul său slujba de econom, nişte oameni învrăjbitori, pornindu-se din zavistia satanei, au început a prihăni către episcop pe economul lor, clevetindu-1 în taină şi grăind multe lucruri necuviincioase. Iar episcopul întâi nu primea clevetirile lor, nici nu credea cuvintele acelora, văzând pe Teofil bărbat bun şi desăvârşit în toate. Dar pentru că din zavistie aceia nu încetau a-1 cleveti multă vreme, aducând aproape în toate zilele oarecare hule împotriva lui Teofil, episcopul a început încet a se pleca la cuvintele lor, a le asculta clevetirile şi a-i crede pe ei. Iar după multă vreme, episcopul a făcut aceasta: a îndepărtat pe Teofil din slujba de econom, ca să nu rânduiască nimic în casa arhierească, nici în averile bisericeşti, ci să petreacă în linişte în casa sa, având odihnă după atâtea osteneli, iar slujba de econom a încredinţat-o altuia.

Deci Teofil, scăpând de grijile şi gâlcevile vieţii, a început a vieţui slujind unuia Dumnezeu. Dar vrăjmaşul, urătorul neamului omenesc, nesuferind să vadă viaţa lui Teofil cea fără de grijă şi bineplăcută lui Dumnezeu, s-a înarmat asupra lui cu toate meşteşu-girile sale. Deci a început a-1 tulbura pe de o parte prin gânduri, iar pe de altă parte prin gura oamenilor, punându-i înainte acestea: „Te-a necinstit pe tine episcopul, neaducându-şi aminte de ostenelile tale cele multe. El te-a defăimat pe tine cinstind pe cel mai prost, mai neiscusit şi nevrednic, iar pe tine te-a făcut de râs şi de batjocură la toţi". Deci Teofil a început puţin câte puţin a lua aminte la cuvintele şi la gândurile cele viclene, aduse lui de diavol; apoi mai mult, pe de-o parte singur prin sine, iar pe de alta prin prietenii lui, a început a cleveti şi a dori.

Şi până la atât a putut meşteşugul vrăjmaşului a aduce pe bărbatul acela, încât uitându-şi obişnuita lui nădejde către Dumnezeu, a început a slăbi din împuţinarea sufletului şi din mâhnirea cea fără de măsură, şi a ajuns la deznădejde. Pentru că i se părea că toţi îl au pe el de râs şi de batjocură şi că nimeni nu-1 cinsteşte, şi din această pricină se ruşina să iasă din casa sa. Deci s-a aprins în inima lui de o negrăită dorinţă de stăpânirea cea dintâi şi de randuiala averilor bisericeşti, şi se gândea ziua şi noaptea, tulburându-se de gânduri, cum ar putea veni la randuiala cea dintâi, ca să nu se veselească vrăjmaşii de defăimarea lui. Deci pentru o dorinţă ca aceea a lui şi pentru gândurile neplăcute lui Dumnezeu, s-a depărtat de la inima lui darul lui Dumnezeu, iar el, fiind lipsit de acest dar, a venit spre cea mai desăvârşită deznădejde, începând a căuta vrăjitori şi ajutor diavolesc. Deci cel care mai înainte nu voia să primească randuiala episcopiei, acum dorea şi cea mai mică stăpânire, fiindcă se lipise de gândurile cele rele şi de sfatul satanei.

In cetatea aceea era un jidov oarecare, om pierzător, vestit vrăjitor, fermecător şi înşelător. Acela era adevărat slujitor al diavolului, care pe mulţi îi ducea la pierzare. Deci Teofil a mers noaptea la acel vrăjitor şi, sosind la casa lui, a început a bate în poartă. Iar vrăjitorul auzind, a ieşit să vadă cine bate şi, văzându-1 pe Teofil, s-a înspăimântat. Deci, umplându-se de mirare - căci îl ştia pe Teofil -, 1-a rugat să intre în casa lui şi, ducându-1 înăuntru, i-a zis: „Ce pricină are stăpânul meu, că s-a ostenit de a venit noaptea la mine, nepriceputul şi nevrednicul?" Atunci Teofil, căzând îndată la picioarele vrăjitorului, îl ruga, zicând: „De poţi ceva, ajută-mi şi nu mă lăsa că sunt în mare necaz!" Şi i-a spus vrăjitorului toate cu de-amă-nuntul, cum episcopul 1-a mâhnit luând de la dânsul dregătoria şi 1-a dat poporului spre ocară, cinstindu-1 pe cel mai prost, iar pe el depărtându-1. Şi a făgăduit vrăjitorului că îi va da multă plată, de-i va ajuta lui şi-1 va aduce pe el la cinstea cea dintâi. Iar vrăjitorul acela urât de Dumnezeu a zis către dânsul: „Stăpânul meu, să nu te întristezi deloc, ci bucuros şi cu nădejde să te duci la casa ta; iar în noaptea viitoare, tot în acest ceas, să vii iarăşi la mine, că eu te voi duce la stăpânul meu, care întru toate îţi va ajuta ţie!"

Iar ticălosul Teofil, auzind acele cuvinte de la vrăjitor, s-a bucurat foarte mult şi s-a dus acasă cu nădejde. Deci, trecând ziua şi sosind noaptea, după porunca vrăjitorului, Teofil s-a dus iarăşi la dânsul în miez de noapte. Atunci vrăjitorul, luându-1 pe el, 1-a dus la hipodrom unde se făcea alergarea de cai şi i-a zis lui: „De vei vedea vreo vedenie sau de vei auzi vreun glas să nu te temi deloc, nici să te însemnezi cu Semnul Crucii, căci Crucea nu ajută oamenilor; ci mai ales este vrednică de râs şi înşelarea creştinilor". Iar după ce Teofil s-a învoit întru toate cu vrăjitorul şi s-a făgăduit că nu se va îngrădi cu Crucea, îndată vrăjitorul i-a arătat o nălucire în acest fel: Se vedea o mulţime oarecare de feţe înspăimântătoare, împodobite cu felurite haine luminoase, având lumânări aprinse în mâinile lor. Şi aceia erau diavolii, care chiuiau laude lui satana, mai marele lor, iar satana, boierul întunericului, şedea în mijlocul lor întru mândrie şi slavă.

Atunci acel ticălos jidov vrăjitor, luând de mână pe Teofil, 1-a băgat şi pe el în acea pierzătoare adunare. Şi, apropiindu-se el de satana, acela a zis către jidov: „Pentru ce ai adus aici la noi pe omul acela?" Urătorul de Dumnezeu jidov a răspuns, zicând: „Stăpânul meu, l-am adus la tine pentru că a fost foarte supărat de episcopul său şi cere ajutor de la tine". Satana i-a răspuns: „Cum pot eu să-i ajut lui, care este rob al Dumnezeului său? Iar de voieşte cu adevărat să fie rob al meu şi să se numere în numărul slugilor mele, eu atât îi voi ajuta lui, încât va avea stăpânire şi cinste mai mare decât cea dintâi, şi pe toţi îi va stăpâni mai mult decât episcopul". Atunci vrăjitorul a zis către Teofil: „Auzi ce zice boierul?" Răspuns-a Teofil: „Aud şi voi face ceea ce-mi porunceşti!" Aceasta zicând-o, îndată a căzut la picioarele satanei, s-a închinat lui şi a început a i le săruta. Atunci diavolul a zis către vrăjitor: „Să se lepede acest om de Fiul Măriei, asemenea şi de dânsa să se lepede, că pe aceia îi urăsc foarte tare. Lepădarea aceea să o scrie cu mâna sa şi să mi-o dea mie, şi atunci să ceară cele de care are trebuinţă şi le va lua". Iar Teofil, auzind aceasta, i-a zis lui: „Voi face toate cele poruncite de stăpânul meu, numai să-mi câştig dorinţa!"

Acestea auzindu-le diavolul, vrăjmaşul neamului omenesc şi-a întins diavoleştile sale mâini şi, cuprinzând pe Teofil, a început a-i netezi barba şi a lipi gura sa cea necurată de gura lui, şi a-1 săruta, zicându-i: „Bucură-te, prietenul meu adevărat şi credincios!" Atunci ticălosul Teofil, întărindu-şi prietenia cu diavolul, s-a lepădat de Hristos, Mântuitorul nostru şi de Preacurata Maica Lui şi, scriind lepădarea lui pe o hârtie ce era pregătită mai dinainte de vrăjitor pentru aceasta şi, pecetluind-o, a dat-o boierului întunericului în primire; apoi îmbrăţişându-se cu dânsul prieteneşte şi sărutându-se, s-au despărţit. Deci satana cu slugile sale s-a făcut nevăzut, ducându-se la locul său din iad, iar Teofil şi jidovul s-au întors amândoi de la hipodrom, bucurându-se de a lor pierzare. Iar a doua zi, cu a lui Dumnezeu purtare de grijă, precum mi se pare, iar nu din diavoleasca rânduială, episcopul deşteptându-se, s-a căit că a depărtat pe Teofil de la dregătoria iconomiei; deci, trimiţând, 1-a chemat iarăşi la curtea arhieriei şi cu mare cinste 1-a ridicat la slujba cea dintâi, şi 1-a cinstit îndoit şi mai multă stăpânire i-a încredinţat peste toată averea bisericească şi peste toate lucrurile. încă şi iertare şi-a cerut episcopul de la Teofil, înaintea clerului şi a cetăţenilor, zicând: „Iartă-mă, frate, că ţi-am greşit; iată că pe sfinţia ta te-am lipsit de cinste, iar pe altul neplăcut l-am pus în locul tău. Deci acum pe acela îl depărtez, iar pe tine te rog să primeşti rânduiala economiei de mai înainte!"

Din ceasul acela Teofil a început iarăşi a petrece în cinstea şi stăpânirea sa de mai înainte, a-şi rândui toate lucrurile economiei şi a fi cinstit mai presus decât toţi, căci lui îi dădeau mare cinste şi i se supuneau cu temere nu numai cei bisericeşti şi toţi cetăţenii, ci chiar şi episcopul însuşi îl cinstea, iar cei care mai înainte fuseseră vrăjmaşi ai lui Teofil, aceia au tăcut cu ruşine şi cereau cu smerenie iertare de la dânsul. Iar răufăcătorul vrăjitor, jidovul, ducându-se adeseori la Teofil, îi zicea: „Oare vezi, stăpâne, cum ţi-am ajutat eu şi stăpânul meu şi cât de grabnic ajutor ai luat de la noi după dorinţa ta?" Teofil i-a răspuns: „Am aflat cu adevărat şi vă mulţumesc mult!"

Şi petrecând Teofil puţină vreme într-o depărtare de Dumnezeii ca aceasta, a început a se deştepta ca din somn şi a-şi veni în sine, cunoscându-şi pierzarea sa. Pentru că Ziditorul tuturor şi Răscumpărătorul nostru Hristos Dumnezeu, Cel ce nu voieşte moartea păcătoşilor, ci întoarcerea lor spre viaţă şi caută totdeauna pocăinţa noastră, aducându-şi aminte de îmbunătăţită viaţă de mai înainte şi de ostenelile lui Teofil, de lucrurile lui cele multe şi milostive, de îngrijirea pentru săraci şi pentru văduve, de hrănirea sărmanilor, de ajutorul năpăstuiţilor, de ajutorarea oricui avea trebuinţă de ajutor şi de milosteniile lui cele multe, S-a milostivit spre dânsul, netrecând cu vederea zidirea Sa după bunătatea Sa cea negrăită; pentru că nu este păcat care să biruiască iubirea Lui de oameni.

Deci, prin insuflarea sa dumnezeiască cea tainică, a pus în inima lui Teofil gând de pocăinţă şi de întoarcere. Iar Teofil, venindu-şi în simţire, a început a se gândi cât de mare şi cumplită răutate a făcut lepădându-se de Hristos Dumnezeu şi de Preacurata Lui Maică, pentru vremelnica cinste omenească, care nu este nimic. Şi îl durea inima de aceea, se întrista cu gândul şi se caia în sine. Apoi a început a suspina cu greu din adâncul inimii, a se bate în piept, a plânge şi a se tângui cu amar.

In acea vreme, pentru farmecele sale cele multe şi pentru lucrurile lui cele rele şi vrăjitoreşti, acel jidov vrăjitor a fost prins de stăpânitorul acelei ţări şi a fost osândit la moarte după judecata cea legiuită. Astfel

şi-a luat pedeapsa cea vrednică după faptele sale, ars fiind de viu. Iar Teofil, plângând şi tânguindu-se ziua şi noaptea, se zdrobea cu inima şi nu gusta nici hrană, nici băutură, nici nu voia să vorbească cu nimeni; ci, închizându-se deosebi, se tânguia şi se întrista grăind în sine: „Vai mie, ticălosul, vai mie celui pierdut, ce am făcut? In ce fel de pierzare m-am aruncat? Unde mă voi duce de acum să câştig mântuirea? La cine voi scăpa să cer milostivire? La Hristos Dumnezeu? Dar m-am lepădat de El! La Născătoarea de Dumnezeu? Dar şi de dânsa m-am lepădat şi m-am făcut rob al diavolului şi prin zapisul meu am întărit acelea. Deci cine poate să-mi ia zapisul din mâinile lui? Cine îmi va ajuta mie şi mă va izbăvi din stăpânirea lui? Ce nevoie aveam să alerg la acel vrăjitor spurcat şi urât de Dumnezeu, să mă încredinţez lui şi să mă dau cu dânsul în focul cel veşnic? Ce folos am câştigat din această cinste vremelnică şi ce este mândria şi saturarea de lumea aceasta deşartă?

Vai mie, ticălosul, sunt pierdut, vai mie! Am rătăcit şi am căzut în cursa din care nu ştiu cum am să mă izbăvesc! Vai mie cel ce am pierdut lumina cea veşnică şi acum sunt în mijlocul întunericului! Nu-mi era mie mai bine, după ce mi se luase slujba de econom? Nu-mi era mie mai bine a vieţui fără grijă şi fără gâlceava? Pentru ce am voit ca, pentru cinstea cea vremelnică şi deşartă de la oameni şi pentru slava cea deşartă, să ajungă în gheenă ticălosul meu suflet? însumi eu sunt pricinuitor al pierzării mele; însumi eu sunt ucigaşul meu, însumi eu sunt vânzător al ticălosului meu suflet! Vai mie, ce am pătimit! Vai mie, cum m-am înşelat! Amar mie, ce voi face? Ce voi răspunde lui Dumnezeu în ziua judecăţii, când se vor descoperi toate şi se vor arăta tuturor? Când drepţii se vor încununa, iar eu ticălosul voi fi osândit împreună cu satana, căruia m-am dat? Pe cine voi ruga în acea vreme să-mi ajute? Cine mă va milui atunci pe mine? Cu adevărat, nimeni! Vai, ticălosul şi nevoiaşul meu suflet, cum te-ai prăvălit în robia iadului! Cum ai fost ucis şi cât de cumplită cădere ai Mat! In ce fel de valuri te-ai afundat? La ce fel de liman vei mai năzui de-acum? Sau la ce fel de scăpare te vei întoarce? Vai mie, suflete, vai mie, ce ţi s-a întâmplat!"

Astfel tânguindu-se el multă vreme şi rănind prin dorinţă şi prin mâhnire sufletul său în deznădejdea sa, a început a se ridica puţin spre nădejdea dumnezeieştii milostiviri şi a zis în sine: „M-am lepădat de Domnul meu Iisus Hristos, Cel născut din Preacurata Fecioară Maria şi nu îndrăznesc să alerg la Dânsul; iar de Maica lui Dumnezeu care L-a născut, deşi m-am lepădat, însă voi alerga la dânsa şi voi cădea la milostivirea ei cu tot sufletul şi cu toată inima. Mă voi duce în cinstita biserică a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu şi acolo voi cădea înaintea icoanei ei şi voi petrece rugându-mă şi nici nu voi ieşi din biserică, până ce nu se va milostivi spre mine şi printr-însa voi câştiga milostivire de la Dumnezeu!"

Apoi, iar grăia: „Dar cu ce gură voi începe a mă ruga către dânsa, eu, cel ce m-am lepădat de ea cu gura mea cea spurcată? Ce fel de început voi pune mărturisirii mele? Cu ce inimă, cu ce ştiinţă şi cu ce nădejde voi porni spre rugăciune limba mea cea necurată? Nu ştiu cum voi cere iertare de atâtea păcate ale mele! Mă tem ca nu cumva, pogorându-se foc din cer, să mă ardă pe mine, ticălosul, sau pământul, deschizându-se sub picioarele mele, să mă înghită de viu şi să mă pogoare în adâncul iadului! O, suflete al meu, nu te dezndă-dăjdui cu totul, ci te deşteaptă şi te sârguieşte a ieşi din greutăţile ce te-au cuprins! Aleargă la Maica lui Hristos şi nu te vei ruşina!"

Era acolo la un loc oarecare osebit, o biserică mică, ridicată în numele Preacuratei Născătoare de Dumnezeu. Acea biserică, fiind fără slujbele cele din toate zilele - afară de praznice -, în ea a voit Teofil să se închidă pentru rugăciune. Deci mai întâi s-a eliberat de toate treburile slujbei de econom, apoi a lăsat şi toate împiedicările şi grijile vieţii şi, neştiind nimeni decât numai Evtihian, sluga sa cea mai credincioasă, care a fost şi scriitorul vieţii lui, s-a închis în biserica aceea şi, căzând înaintea cinstitei icoane a Preacuratei Maicii lui Dumnezeu, a început a se ruga către dânsa plângând şi tânguindu-se cu amar. Şi a petrecut în acea biserică patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, postind, mărturisindu-se, căindu-se şi rugându-se ziua şi noaptea neîncetat la icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Iar după împlinirea acelor zile, rugându-se el în miezul nopţii, i s-a arătat Preabinecuvântata Maica Domnului nostru, care este cu adevărat mântuirea lumii şi scăparea neamului omenesc, singura noastră nădejde după Domnul, şi i-a zis: „O, omule, pentru ce mă superi atâta fără de ruşine, strigând către mine şi rugându-te să-ţi ajut, când tu te-ai lepădat de Fiul meu şi de mine? Cum voi putea să-L rog pentru tine

pe Fiul şi Dumnezeul meu, ca să te ierte pe tine, care eşti rob al diavolului, dându-te lui prin zapis? Cu ce ochi voi căuta spre faţa cea prealuminată a Domnului, când voi vrea să mă rog pentru tine? Dar nici eu nu pot suferi necinstea cea făcută Fiului şi Dumnezeului meu. Este cu putinţă, o, omule, ca să îţi iert ceea ce mi-ai greşit mie, de vreme ce iubesc foarte mult neamul creştinesc şi mai ales pe acei care, cu dreaptă credinţă şi cu dragoste fierbinte, aleargă la mine şi se roagă în biserica mea. Acelora cu adevărat le ajut şi îi primesc cu braţele mele şi ascult rugăciunile lor. Iar răutatea şi ocara care se face de voi Fiului meu, pe Care Il răstigniţi a doua oară prin păcatele voastre, pe acestea nu pot nici a le vedea, nici a le asculta. Unora ca acestora le sunt de trebuinţă multe osteneli, nevoinţe şi zdrobire de inimă, ca să poată ruga milostivirea Lui; pentru că, deşi este foarte milostiv, însă este drept Judecător şi înfricoşat răzbunător, răsplătind fiecăruia după faptele lui!"

Iar Teofil s-a bucurat foarte mult la vederea Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, şi, luând puţină îndrăzneală, a început a zice către dânsa: „O, Stăpâna mea cea preabinecuvântată, folositoarea neamului omenesc, scăparea şi mântuirea celor ce aleargă la tine, ştiu cu adevărat că am greşit mult şi te-am mâniat pe tine şi pe Dumnezeu Cel născut din tine; dar am multe pilde ale acelora care, mai înainte de mine, au mâniat pe Fiul tău şi Dumnezeul nostru şi cărora li s-a dat iertare de păcate, pentru pocăinţa şi mărturisirea lor; căci, de n-ar fi fost pocăinţa, cum ar fi cruţat Fiul tău pe niniviteni? De n-ar fi fost pocăinţa, cum ar fi păzit pe Raav, desfrânata? De n-ar fi fost pocăinţa, cum David, după primirea proorocescului dar, căzând în desfrânare şi în ucidere, nu numai iertare a câştigat, ci a şi primit iarăşi darul cel proorocesc? De n-ar fi fost pocăinţa, cum Sfântul Apostol Petru, stâlpul Bisericii, care a primit de la Dumnezeu cheile Impărăţiei Cerurilor, când s-a lepădat de Domnul nu o dată, nici de două ori, ci de trei ori, după aceea, plângând cu amar, nu numai a câştigat iertarea de căderea sa atât de mare, ci s-a învrednicit şi de cinste mai mare, fiind pus păstor al oilor lui Hristos celor cuvântătoare? De n-ar fi fost pocăinţa, cum l-ar fi făcut Domnul evanghelist pe vameşul cel răpitor?

De n-ar fi fost pocăinţa, cum Sfântul Apostol Pavel din prigonitor s-ar fi făcut vas ales al lui Hristos? De n-ar fi fost pocăinţa, cum ar fi primit Domnul pe Zaheu, mai marele vameşilor? De n-ar fi fost pocăinţa, cum fiul cel pierdut, întorcându-se la tatăl său, ar fi fost iubit tatălui? De n-ar fi fost pocăinţa, cum femeia cea desfrânată, plângând la picioarele lui Hristos ar fi câştigat iertare de păcatele sale cele multe? De n-ar fi fost pocăinţa, cum tâlharului i s-ar fi deschis Raiul? De n-ar fi fost pocăinţa, cum ar fi poruncit apostolul să primească pe corinteanul cel păcătos? De n-ar fi fost pocăinţa, cum vrăjitorul Ciprian, care se îmbrăcase cu totul în diavolul şi pântecele femeilor celor îngreunate le tăia cu farmecele sale; după aceea, întorcându-se la Hristos prin cinstita Iustina, nu numai a câştigat iertare pentru atâtea mari lucruri rele, ci s-a şi învrednicit cununii muceniceşti? Deci, având atât de multe şi felurite chipuri de pocăinţă şi privind la milostivirea lui Dumnezeu cea atât de mare cu care i-a primit pe dânşii, am îndrăznit şi eu păcătosul a scăpa cu pocăinţă la a ta bună îndurare, o, întru tot milostivă Stăpână, ca să-mi dai mână de ajutor şi să-mi ceri iertare de la Fiul tău şi Dumnezeul nostru pentru păcatele mele cele grele!"

Acestea zicându-le el, Preacurata Fecioară Născătoare de Dumnezeu, care este cu adevărat scăparea păcătoşilor şi nădejdea celor fără nădejde şi grabnică ajutătoare celor ce se roagă către ea, a zis către dânsul: „Mărturiseşte, o, omule, că Acela pe Care eu L-am născut, Fiul meu, de Care tu te-ai lepădat, este cu adevărat Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel viu, Care va veni să judece viii şi morţii şi eu Il voi ruga pentru tine şi te va primi pe tine care te pocăieşti!" Teofil a răspuns: „O, Stăpână preabinecuvântată, cum voi îndrăzni eu nevrednicul şi ticălosul a-mi deschide spurcata şi necurata mea gură, cu care m-am lepădat de Fiul tău şi Dumnezeul meu, pentru nişte lucruri mici şi deşarte? încă m-am lepădat şi de Sfânta Lui Cruce care era apărarea sufletului meu, asemenea m-am lepădat şi de Sfântul Botez, prin zapisul meu cel dat diavolului!"

Preacurata Născătoare de Dumnezeu i-a zis: „Tu mărturiseşte numai şi nu te îndoi de buna Lui îndurare, căci este milostiv şi iubitor de oameni, şi primeşte lacrimile celor ce se pocăiesc cu adevărat, căci pentru aceea, fiind Dumnezeu, S-a făcut om, binevoind a lua trup din mine ca să mântuiască neamul omenesc".

Atunci Teofil, cu ruşine, cu frică, cu smerenie şi cu zdrobire de inimă deschizându-şi gura sa, a strigat cu mare glas: „Cred şi mărturisesc şi slăvesc pe Unul, Cel ce din Treime este Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul Dumnezeului Celui viu, Cel născut mai înainte de veci din Tatăl, iar în anii cei mai de pe urmă S-a pogorât din cer şi S-a întrupat de la Sfântul Duh şi S-a născut din tine, Preasfântă Fecioară Maria, adevărata Născătoare de Dumnezeu, pentru mântuirea noastră. El, fiind Dumnezeu desăvârşit şi om desăvârşit, a voit a pătimi de voie pentru păcatele noastre, întinzându-şi preacuratele Sale mâini pe lemnul Crucii, cel făcător de viaţă. Păstor bun fiind, şi-a pus sufletul Său pentru noi, a fost îngropat şi a înviat, S-a înălţat la ceruri cu trupul cel luat din tine, Preacurată Fecioară, şi va veni iarăşi pe pământ, cu slavă, să judece viii şi morţii şi să răsplătească fiecăruia după faptele lui. Acestea le mărturisesc cu inima şi cu gura şi mă închin Dumnezeului meu. Iar pe tine te rog, o, Stăpână, nu te îngreţoşa de mine, spurcatul; nu trece cu vederea rugăciunea mea, a păcătosului; nu mă lăsa pe mine, ticălosul, cel răpit de răul vrăjmaş întru pierzare, ci roagă pentru mine pe Cel ce S-a născut din tine, ca să-mi ierte păcatele mele cele mari şi să mă izbăvească din pierzarea mea, ca şi eu împreună cu toţi cei ce au câştigat iertare, să cânt şi să preamăresc milostivirea cea nemăsurată a Celui născut din tine, Dumnezeul nostru, şi a ta, o, Prea binecuvântată Fecioară!"

Nişte cuvinte ca acestea auzindu-le Preacurata Născătoare de Dumnezeu, cea care este izvorul milostivirii, mântuirea celor ce plâng, nădejdea celor pieriţi, mijlocitoarea şi chezăşuitoarea mântuirii noastre către Dumnezeu şi, ca pe o oarecare pocăinţă îndestulată primindu-le de la dânsul, a zis către dânsul: „Iată, pentru botezul cu care întru Hristos te-ai botezat, crezându-ţi pocăinţa ta şi fiindu-mi milă de tine - că foarte îmi este milă de cei ce pătimesc -, mă voi apropia de Fiul şi Dumnezeul meu şi mă voi ruga Lui, ca să-ţi primească pocăinţa ta!" Acestea zicând Preacurata, s-a făcut nevăzută şi a început a se lumina de ziuă. O, cât era de binecuvântată acea noapte păcătosului aceluia, în care a văzut-o pe Maica Domnului şi s-a învrednicit de atâta vorbire cu dânsa!

După această vedenie, Teofil, uşurându-se de mâhnirea sa, a câştigat mai multă nădejde. Şi a petrecut astfel trei zile plângând şi rugându-se la icoana Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, privind şi căzând către dânsa, lovindu-şi capul de pământ şi aşteptând pe Dumnezeu, Care 1-a mântuit pe el cu rugăciunile Maicii Lui. Iar după acele trei zile, iarăşi i s-a arătat nădejdea şi scăparea noastră cea prea fără prihană, Maica Domnului, căutând cu faţă veselă şi cu ochi luminoşi spre dânsul şi zicându-i: „Omul lui Dumnezeu, pocăinţa ta este plăcută Milostivului Stăpânului nostru Dumnezeu. El a ascultat rugăciunile şi lacrimile tale le-a primit pentru mine. Deci caută ca şi tu de acum să-ţi păzeşti credinţa ta cea dreaptă către Dânsul până la sfârşitul tău!" Atunci, Teofil a răspuns către dânsa: „Cu adevărat o voi păzi, Stăpâna mea cea prealăudată şi nu voi călca poruncile tale, că pe tine te am, după Dumnezeu, acoperământ şi sprijin şi spre tine pun toată nădejdea şi aşteptarea mea; pentru că ştiu că nu este oamenilor altă ajutătoare şi acoperitoare afară de tine, şi nimeni, nădăjduind spre tine, nu s-a ruşinat, şi prin tine rugând pe Dumnezeu, nimeni nu a fost părăsit. De aceea şi eu, păcătosul, rog a ta neîncetată bunătate, care tămăduieşte neputinţele noastre, deschide uşa milostivirii tale mie, rătăcitului şi căzutului în adâncul răutăţilor! Porunceşte ca să mi se dea în mâini acel ticălos zapis, pe care, fiind înşelat, l-am dat satanei; pentru că acel zapis este cel care tulbură sufletul meu foarte mult. Deci nu voi putea să încetez din această cumplită scârbă, câtă vreme acel zapis este ţinut în mâinile diavolului".

După aceste cuvinte ale lui, Preacurata Fecioară s-a făcut nevăzută; iar el a mai petrecut încă trei zile în rugăciune ca şi mai înainte. După aceasta, adormind de prea multă osteneală, a văzut în vedenia visului pe Preacurata Fecioară, aducându-i zapisul acela; iar el deşteptându-se de bucurie, n-a mai văzut pe Preacurata Fecioară; iar zapisul întărit cu pecetea lui, 1-a găsit pe pieptul lui. Atunci, pe de o parte de bucurie, iar pe de alta de spaimă, a slăbit atât de mult cu trupul, încât era pe jumătate mort. Apoi venindu-şi în sine, o, cât de mare mulţumire a dat împăratului şi Stăpânului Hristos şi milostivei Maicii lui Dumnezeu, ajutătoarea şi apărătoarea sa!

Iar a doua zi, fiind Duminică, s-a dus în biserica cea mare, unde slujea arhiereul, iar după citirea Sfintei Evanghelii, apropiin-du-se de episcop pe când binecuvânta poporul, s-a aruncat înaintea picioarelor lui, rugându-se şi strigând ca să-1 asculte că voieşte ca în auzul tuturor să facă mărturisirea păcatelor sale. Şi a început a spune cu de-amănuntul toate cele ce i s-au întâmplat lui, cum pentru lepădarea din slujba

economiei s-a mâhnit şi din mâhnire a căzut în deznădejde şi s-a lepădat de Hristos Dumnezeu şi de Preacurata Lui Maică, dându-se satanei cu zapis, şi cum, după aceea, postind, rugându-se şi plângând, a văzut pe Preacurata Născătoare de Dumnezeu şi a vorbit cu dânsa, cum a câştigat iertare pentru păcatele sale şi cum i s-a dat zapisul. Acestea toate spunându-le cu de-amănuntul episcopului în auzul tuturor, i-a dat în mână hârtia aceea pecetluită care o dăduse satanei, şi a rugat pe episcop să o citească cu glas tare, ca toţi să afle cu dinadinsul păcatul său şi să preamărească milostivirea lui Dumnezeu cea dată lui prin Născătoarea de Dumnezeu. Atunci episcopul, desfăcând hârtia, a dat-o diaconului; iar acela, stând în amvon, a început a o citi, minunându-se toţi de un lucru înspăimântător ca acela. Şi au înţeles toţi, adică clericii şi tot poporul, bărbaţii, femeile şi copiii cei mici, ce a pătimit Teofil, cum a căzut, cum s-a sculat, şi cum şi-a luat zapisul.

Atunci episcopul a grăit către toţi cu glas mare: „Veniţi toţi credincioşii să proslăvim pe Preabunul şi Adevăratul Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos! Veniţi, dreptcredincioşilor şi iubitorilor de Dumnezeu, de vedeţi minuni de mirare! Veniţi, o, iubitorilor de Hristos, şi cunoaşteţi cum Preamilostivul şi Stăpânul nostru nu voieşte moartea păcătoşilor, ci aşteaptă pocăinţa lor. Veniţi de vedeţi, o, dreptcredincioşilor, cât de mult poate zdrobirea inimii, suspinele şi lacrimile! Cine nu se va minuna, o, fraţilor şi părinţilor, de acea mare şi negrăită răbdare a milostivului Dumnezeu! Cine nu se va mira de nemăsurata sa îndurare şi de iubirea Lui de oameni, pe care o arată spre noi păcătoşii! Minune cu adevărat este aceasta! Moise proorocul, postind patruzeci de zile, a luat de la Dumnezeu tablele Legii, iar acest frate al nostru, Teofil, postind patruzeci de zile, şi-a luat zapisul său, pe care puterea lui Dumnezeu 1-a scos de la satana, prin mijlocirea Maicii lui Dumnezeu. Deci să cântăm şi noi cu dânsul, o, iubiţilor, cântare de mulţumită Stăpânului, Celui ce cu milostivire a primit pocăinţa lui, prin folosirile Prea nevinovatei Maicii lui Dumnezeu, care este oamenilor pod către Dumnezeu, nădejdea deznădăjduiţilor, scăparea celor ce sunt în primejdii, uşa cea adevărată, care deschide milostivirile sale păcătoşilor ce bat şi duce rugăciunile noastre la Cel ce S-a născut dintr-însa, Domnul nostru Iisus Hristos!

Ce să vă grăiesc mai mult? Sau ce cântare voi cânta pentru preaslăvirea ei şi a Fiului ei? Cu adevărat, minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, şi nici un cuvânt nu este îndestulat spre lauda minunilor Tale! Cu adevărat s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, şi pe toate întru înţelepciune le-ai făcut! într-adevăr cu cuviinţă este acum a spune cuvântul Evangheliei: Aduceţi haina cea dintâi, îmbrăcaţi-l pe el, daţi-i inel în dreapta lui şi încălţăminte în picioare şi aducând viţelul cel gras să-l înjunghiaţi spre jertfă, ca mâncând să ne veselim; că acest frate al nostru, Teofil, a fost mort şi a înviat; pierdut a fost şi s-a aflat.

Acestea grăindu-le episcopul, Teofil zăcea la picioarele lui, plângând; deci, întinzându-i mâna, 1-a ridicat de la pământ, iar el sculându-se a rugat pe episcop ca să ardă acel zapis al lui. Iar episcopul i-a poruncit ca el însuşi să-şi ardă zapisul; deci Teofil 1-a ars înaintea tuturor. Iar poporul văzând arderea acelei hârtii necurate, multă vreme a strigat cu lacrimi, zicând: „Doamne miluieşte". Apoi episcopul, poruncind poporului să tacă, a început a săvârşi dumnezeiasca Liturghie, şi săvârşind-o pe aceea, a făcut părtaş pe Teofil preacinstitelor şi făcătoarelor de viaţă dumnezeieştilor Taine, Trupului şi Sângelui lui Hristos, şi îndată s-a luminat faţa lui Teofil ca soarele. Şi toţi văzând schimbarea feţei lui, au preamărit pe Bunul Dumnezeu, care primeşte întru îndreptare şi întru sfinţenie pe păcătoşii care se pocăiesc.

După toate acestea, Teofil s-a dus la biserica Preacuratei de Dumnezeu Născătoare, unde, postind cu pocăinţă şi cu lacrimi, s-a învrednicit de sfânta ei vedere şi a câştigat iertare de păcatele sale şi acolo s-a odihnit puţin de multele lui osteneli. Iar după trei zile, cunoscând că i s-a apropiat ceasul sfârşitului său, a rânduit pentru casa sa, ca toate ale lui să se împartă săracilor. Apoi, sărutând pe cei ce se întâmplaseră a fi acolo, şi-a dat cinstitul său suflet în mâinile lui Dumnezeu şi ale Maicii Lui şi a fost îngropat înaintea sfintei icoane a Preacuratei Fecioare, în locul unde şi-a făcut pocăinţa. Astfel s-a slăvit într-însul buna îndurare a lui Iisus Hristos şi milostivirea Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, căreia şi acum, împreună cu Fiul ei, să-i fie şi de la noi, păcătoşii, care întotdeauna avem trebuinţă de ajutorul ei, cinste, slavă, închinăciune şi mulţumire acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Iar eu, Evtihian - zice scriitorul acesteia -, smeritul şi păcătosul, cel crescut în casa fericitului Teofil şi care prin mijlocirea lui m-am învrednicit la preoţie în sfânta biserică sobornicească, urmând şi slujind

acestui stăpân al meu la mâhnirea şi necazul lui, cu adevărat şi cu dreptate am scris toată pocăinţa lui, pe care am văzut-o cu ochii şi cele ce le-am auzit cu urechile mele din gura lui, spre folosul dreptcredincioşilor şi slava lui Hristos Dumnezeul nostru. Amin.

NAŞTEREA SFÂNTULUI PROOROC IOAN, ÎNAINTEMERGĂTORUL ŞI BOTEZĂTORUL DOMNULUI (24 iunie)

Soarele cel neapus, Hristos, Mântuitorul nostru, vrând să răsară lumii, şi acum plecând cerurile şi pogorându-Se în pântecele fecioresc cel mai curat decât cerurile, se cădea mai întâi să iasă luceafărul din cea stearpă, adică Sfântul Ioan Inaintemergătorul, ca să meargă înainte, ca un vestitor, propovăduind şi zicând: Vine Cel mai tare decât mine, în urma mea. Deci, împlinindu-se vremea Sfintei Elisabeta ca să nască, a născut fiu la bătrâneţile sale din pântece sterp, precum de demult Sara a născut pe Isaac. Mai înainte de a naşte Fecioara pe Hristos, a născut cea stearpă, în zilele sale pe Inaintemergătorul lui Hristos, ca acei ce vor vedea naşterea cea peste fire din cea îmbătrânită, să creadă naşterii celei mai presus de fire, care avea să fie din Fecioara cea nenuntită şi să zică în sine: „Puterea cea atotputernică a lui Dumnezeu, Care a dezlegat nerodirea bătrânei, aceea este puternică ca şi pe Fecioara cea neîntinată să o facă maică".

Naşterea cea minunată a Sfântului Ioan a fost înaintemergătoare Naşterii lui Hristos cea minunată. Minunea se aştepta după minune; după maica cea stearpă, Maica cea pururea Fecioară; după naşterea cea minunată a Elisabetei, naşterea cea străină a Fecioarei, pentru că la amândouă maicile, rânduiala naşterii covârşea rânduielile firii, aşa voind Dumnezeu, Căruia toată firea îi este slujitoare ca unui Ziditor.

Iar după ce Elisabeta a născut, vecinii care locuiau împrejur au auzit de aceasta, asemenea rudeniile şi cunoscuţii şi toţi se bucurau împreună cu ea; căci Domnul a făcut milă cu dânsa, ridicând de la dânsa ocara nerodirii de copii. Astfel, s-au împlinit cuvintele Binevestitorului Gavriil, care a zis către Zaharia: Femeia ta va naşte fiu şi mulţi se vor bucura de naşterea lui! Deci pe de o parte se bucurau rudeniile, iar pe de alta, aceia care erau cuprinşi cu mare dorinţă pentru Mesia Cel aşteptat, deşi nu stiau că a sosit taina întrupării lui Hristos, însă în vremea naşterii Inaintemergătorului lui Hristos, duhul lor se pornea într-înşii spre bucurie, Sfântul Duh veselind inimile lor, ca şi cum le dădea o înştiinţare pentru câştigarea aşteptării lor.

Şi în ziua a opta au venit preoţii şi prietenii în casa lui Zaharia, ca să taie pruncul împrejur şi toţi voiau să-i pună numele tatălui său, Zaharia; dar maica lui nu se învoia, pentru că, fiind soţie de prooroc şi născătoare de prooroc, Sfânta Elisabeta era ea însăşi plină de darul proorociei. Deci ea proorioceşte a poruncit ca pruncul cel născut al lor să se numească cu acel nume pe care nu îl auzise de la bărbat, de vreme ce el s-a întors de la biserică la casa sa avându-şi legată limba cu amuţire şi nu putea să spună soţiei sale cum a văzut pe îngerul care i-a binevestit zămislirea fiului său şi a zis: Vei pune numele lui Ioan. Deci de Sfântul Duh fiind povăţuită maica, a numit pe prunc Ioan, ca o proorocită, căci ea a cunoscut prooroceşte şi venirea la dânsa a Maicii lui Dumnezeu şi i-a zis: De unde-mi este mie aceasta, ca să vină Maica Domnului meu la mine? Iar cei ce voiau să taie împrejur pruncul, făceau semne tatălui său, cum ar voi să-1 numească. Iar el, cerând o tăbliţă, a scris: Ioan să-i fie numele lui! Şi îndată s-a deschis gura lui Zaharia şi limba lui s-a dezlegat din amuţire şi vorbea, binecuvântând pe Dumnezeu.

Atunci toţi s-au minunat de acele mari minuni: cum a născut cea îmbătrânită, cum maica şi tatăl cel mut s-au unit la un nume, cu care să numească pe fiu şi cum, după scrierea numelui, mutul îndată a grăit şi, ce a scris cu mâna, aceea a grăit şi cu limba. Deci numele lui Ioan s-a făcut ca o cheie a gurilor părinţilor, deschizându-le spre slava lui Dumnezeu. Astfel a cuprins frica şi mirarea pe toţi cei ce vieţuiau împrejur, pentru că toţi cei ce auzeau acestea se minunau cu spaimă de acele preaslăvite minuni ale lui Dumnezeu şi se povesteau cuvintele acestea în toată partea muntelui Iudeei, adică în hotarele Hebronului, cetatea preoţilor, unde era casa lui Zaharia. Pentru că acea cetate, încă din zilele lui Isus Navi a fost hotărâtă

sfinţitei seminţii a lui Aaron; iar de la Ierusalim şi până la dânsa era cale de opt ceasuri. Acea cetate era mai departe de Betleem, la un loc mai înalt, şi se numea „cetatea muntelui", pentru munţii săi cei înalţi, iar hotarele ei se numeau „părţile muntelui", precum se scrie în Evanghelie despre Preacurata Născătoare de Dumnezeu: Sculându-se Maria din Nazaretul Galileei, s-a dus la munte degrabă în cetatea Iudeei - adică în Hebron -, şi a intrat în casa lui Zaharia şi s-a închinat Elisabetei.

Deci, într-acea parte a muntelui, cei ce auzeau de măririle lui Dumnezeu, care se făceau în casa lui Zaharia, se minunau foarte mult şi grăiau între ei: Ce va să fie pruncul acesta? Că mâna Domnului era cu el şi Dumnezeu înmulţea într-însul darul Său şi-1 păzea de sabia lui Irod, căci despre minunata naştere a lui Ioan ajunsese vestea până la Irod, care se mira de aceea şi zicea: Ce va să fie pruncul acesta ? Iar când S-a născut Domnul nostru Iisus Hristos în Betleemul Iudeei şi au venit magii de la răsărit, întrebând de Impăratul cel de curând născut, atunci Irod, trimiţând ostaşi în Betleem să ucidă pe toţi pruncii de acolo, şi-a adus aminte de Ioan, fiul lui Zaharia, de care auzise acele minuni, şi a zis în sine: „Oare acela are să fie împăratul Iudeei?" Şi, gândindu-se să-1 ucidă, a trimis într-adins ucigaşi la Hebron în casa lui Zaharia. Dar trimişii n-au găsit pe Sfântul Ioan, pentru că, începând din Betleem acea fără de Dumnezeu ucidere de prunci, s-a auzit în Hebron glas şi strigare, că nu era foarte departe, şi s-a ştiut pricina acelei strigări.

Şi îndată Sfânta Elisabeta a luat pe pruncul Ioan şi a fugit în muntele cel mai înalt al pustiului; iar Sfântul Zaharia, precum se scrie în viaţa lui, era atunci în Ierusalim, slujind după obicei în biserică, în rânduiala săptămânii sale, care se întâmplase tocmai în acea vreme. Deci, ascunzându-se Sfânta Elisabeta în acel munte, se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi, s-o apere împreună cu pruncul. Şi când a văzut de sus pe ostaşi cercetând cu de-amănuntul şi apropiindu-se, a strigat către un munte de piatră ce se afla acolo: „Munte al lui Dumnezeu, primeşte pe maica cu fiul său!" Atunci îndată s-a desfăcut muntele acela şi, primind-o pe maică înăuntrul său, s-a ascuns de ucigaşii care o căutau. Iar ostaşii, negăsind pe cel căutat, s-au întors înapoi la cel ce-i trimisese.

Atunci Irod a trimis la Zaharia în biserică, zicând: „Dă-mi mie pe fiul tău, Ioan". Iar Sfântul Zaharia a răspuns: „Acum slujesc Domnului Dumnezeului lui Israel, iar fiul meu nu ştiu unde este!" Iar Irod, mâniindu-se, a trimis la dânsul a doua oară şi a poruncit, că, dacă nu-şi va da fiul, atunci să-1 ucidă şi pe el. Deci s-au dus nişte ucigaşi sălbatici ca nişte fiare, sârguindu-se să-şi săvârşească porunca, şi au zis cu mânie către preotul lui Dumnezeu: „Unde ai ascuns pe fiul tău? Să ni-1 dai nouă, că aşa a poruncit împăratul, iar dacă nu-1 vei da, vei muri îndată!" Sfântul Zaharia a răspuns: „Voi îmi veţi ucide trupul, iar Domnul îmi va primi sufletul". Atunci ucigaşii, pornindu-se, după porunca lui Irod, l-au ucis între biserică şi altar; iar sângele lui, care s-a vărsat pe marmură, s-a închegat şi s-a făcut tare ca piatra, spre mărturia lui Irod şi spre veşnica lui osândă. Iar Elisabeta, acoperindu-se de Dumnezeu împreună cu pruncul Ioan, petrecea în muntele ce se desfăcuse; pentru că, prin porunca dumnezeiască, li se făcuse lor acolo o peşteră. Tot acolo curgea şi un izvor de apă şi crescuse înaintea peşterii un finic plin de roade, iar când era vremea mâncării, acel pom se pleca şi-şi dădea roadele sale spre mâncare, apoi iar se ridica.

Apoi, după patruzeci de zile de la uciderea lui Zaharia, Sfânta Elisabeta, maica Mergătorului înainte, a murit în peştera aceea. Iar Sfântul Ioan, rămânând singur, a fost hrănit de înger până la creşterea lui şi păzit în pustietăţi, până în ziua arătării sale către Israel. Astfel păzea şi acoperea mâna Domnului pe Sfântul Ioan, ca el să meargă înaintea feţei Lui cu duhul şi cu puterea lui Ilie şi să gătească cale Celui ce venea să mântuiască neamul omenesc. Deci pentru toate acestea să se slăvească Hristos Dumnezeu, Mântuitorul nostru, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh în veci. Amin.

SFÂNTUL IERARH NICETA REMESIANUL
(24 iunie)

Sfântul Niceta a fost episcop de Remesiana, localitate la sud de Dunăre, timp de aproape 50 de ani, între anii 366-414. Pentru viaţa sa sfântă, arzând de dragoste pentru Hristos, s-a învrednicit de treapta arhieriei

şi a semănat cuvântul Evangheliei Domnului în Dacia Mediteraneană, care era adeseori invadată de barbari.

Sfântul Niceta a încreştinat pe aceşti păgâni şi, prin Sfântul Botez, i-a unit cu Hristos. De asemeni a întemeiat câteva aşezări monahale, a înălţat numeroase biserici şi a împodobit sfintele slujbe cu cântări din cele mai frumoase, spre slava Preasfintei Treimi. Una dintre cele mai frumoase cântări compuse de el este imnul, cu caracter dogmatic, intitulat: „Te Deum laudamus", care înseamnă „Pe Tine, Dumnezeule, Te lăudăm".

Această cântare treimică, care se cântă în Biserica Ortodoxă până astăzi, ne dovedeşte că Sfântul Niceta era nu numai un mare imnograf şi poet, ci şi un mare dogmatist şi protopsalt vestit în sudul Dunării pentru acea vreme.

Una din cele mai vestite cărţi scrise de el este intitulată „Catehism", adică carte de învăţătură a credinţei ortodoxe, pe care o citeau credincioşii în biserică, mai ales cei care se pregăteau pentru primirea Sfântului Botez.

Scrierile Sfântului Niceta Remesianul au avut un caracter catehetic misionar, pentru că însuşi autorul lor a fost ca un apostol al credincioşilor de la sudul Dunării până în hotarele Greciei, fiind un iscusit scriitor, imnograf, catehet şi un mare iubitor de Hristos. Despre vrednicia şi calităţile sale de păstor sufletesc scrie pe larg Sfântul Paulin de Nola, contemporan cu el, care se nevoia în Italia.

După mulţi ani de arhierie, propovăduind pe Hristos de la Marea Neagră până la Marea Mediterană, ajungând la adânci bătrâneţi, şi-a dat sufletul în mâinile lui Hristos la începutul secolului al cincilea, fiind numărat în ceruri în ceata sfinţilor ierarhi, care neîncetat slăvesc pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh. Amin.

Sfînta Mare Muceniţă Fevronia fecioara
(25 iunie)
(Scrisă de Tomaida monahia, care a văzut pătimirea ei. Se mai află scrisă şi la Metafrast; şi se mai poate citi şi în mineiul cel mare al fericitului Macarie, mitropolitul Moscovei)

Pe vremea păgînului împărat Diocleţian, era în Roma un eparh cu numele Antim. Acela avea un fiu, anume, Lisimah, pe care îl logodise cu o fecioară frumoasă a unui senator, care se numea Prosfor. Acel eparh, îmbolnăvindu-se de moarte, a chemat pe un frate al său, anume Selin, şi i-a zis: "Iubitul meu frate, eu o să mă duc din viaţa omenească şi îţi încredinţez pe Lisimah, fiul meu; tu să-i fii tată în locul meu, iar el să-ţi fie fiu; deci, să grăbeşti după sfîrşitul meu, să-i faci nuntă cu mireasa cu care l-am logodit, fiica lui Prosfor". Antim poruncind astfel, după trei zile s-a sfîrşit. După aceea, împăratul Diocleţian a chemat pe Lisimah, fiul lui Antim, la el şi pe Selin, unchiul lui, şi, luîndu-i de o parte, a zis către Lisimah: "O, tinere, eu, aducîndu-mi aminte de dragostea tatălui tău, am voit să te pun eparh în locul lui; dar de vreme ce am auzit că iubeşti credinţa creştinească, am lăsat acest gînd, aşteptînd pînă ce mă voi încredinţa dacă este adevărat sau nu ceea ce se vorbeşte despre tine. Deci, acum voiesc să te trimit în părţile Răsăritului, ca să pierzi credinţa creştinească; iar cînd te vei întoarce, vei lua de la noi cinstea de eparh". Lisimah, auzind aceasta, n-a îndrăznit să răspundă nimic împăratului, pentru că era tînăr, avînd numai douăzeci de ani.

Dar Selin, unchiul lui, căzînd la picioarele împăratului, a zis: "Mă rog măriei tale să-i dai voie lui Lisimah să mai stea cîteva zile aici ca să-şi săvîrşească nunta, iar după nuntă mă voi duce şi eu cu dînsul şi vom face tot ceea ce porunceşte stăpînirea ta". Împăratul a zis către ei: "Duceţi-vă mai întîi în calea în care v-am poruncit şi pierdeţi pe creştini, iar după ce veţi rîndui bine toate, vă veţi întoarce aici şi atunci vă voi ajuta şi eu a dănţui la nuntă".

Ei, auzind aceasta, n-au mai îndrăznit să-l cheme a doua oară, ci s-au supus voinţei lui. Apoi, luînd poruncile lui şi cu mulţime de ostaşi, s-au dus spre răsărit. Lisimah a luat cu el pe un bărbat oarecare cu numele Prim, care îi era şi rudenie, fiul surorii maicii sale, şi a voit să încredinţeze acelui Prim purtarea de grijă a oastei.

Deci, mergînd spre Răsărit şi ajungînd în părţile Meso-potamiei, în oraşul ce se numea Palmira, au pierdut cu diferite pedepse pe creştinii care erau acolo. Pe unii i-au aruncat în foc, pe alţii i-au dat la fiare, iar pe alţii i-au tăiat cu sabia şi trupurile cele muceniceşti le-au aruncat cîinilor spre mîncare; pentru că Selin, unchiul lui Lisimah, era foarte sălbatic şi fără de omenie. De aceea, frica cuprinsese toate părţile Răsăritului, pentru sălbăticia nemilostivului Selin; dar lui Lisimah îi era foarte milă de creştini, deoarece maica lui fusese creştină şi el învăţase de la dînsa cunoştinţa lui Hristos. El a chemat într-o noapte pe rudenia sa, comitul Prim, şi a zis către dînsul: "Prime, preacinstitule bărbat, tu ştii că tatăl meu era elin cu credinţa şi în acea credinţă s-a sfîrşit, însă maica mea a adormit în creştinătate. Ea, în viaţa ei, s-a sîrguit foarte mult să fiu şi eu creştin, dar, de frica împăratului şi de teama tatălui meu, n-a putut face aceasta; însă am poruncă de la dînsa să nu ucid nici un creştin, ci mai ales să mă sîrguiesc să fiu prieten lui Hristos. Acum văd pe creştini foarte munciţi şi ucişi de pierzătorul Selin, unchiul meu, de care lucru sufletul meu pătimeşte foarte mult. Deci, voiesc să-i miluiesc în taină şi pe cei ţinuţi în legături să-i eliberez să fugă şi să se ascundă unde vor putea".

Comitul s-a învoit cu dînsul şi au întărit între dînşii sfatul acesta, ca să cruţe pe creştini. Astfel, unde auzeau de biserici şi de mănăstiri creştineşti, trimiteau în taină şi îi înştiinţau de venirea muncitorului, sfătuindu-i să se ascundă. Unor ostaşi ce erau de un gînd cu ei, comitul le-a poruncit să nu prindă pe creştini şi să-i aducă la muncire, ci mai ales celor prinşi să le dea drumul.

Petrecînd ei în Palmira multă vreme, după muncirea multor creştini, au voit să se ducă în Sivapol, care se afla în hotarele Asirienilor şi care era rînduită sub stăpînirea Romei. Într-acea cetate era o mănăstire de femei, care avea cincizeci de pustnice. Între ele era o egumenă, cu numele Vriena, ucenită a fericitei Platonida, diaconiţa şi egumena, a cărei rînduială şi canon l-a păzit bine pînă la sfîrşitul vieţii sale. Iată care era rînduiala Platonidei în mănăstirea aceea: În ziua de vineri, nici una din surori nu avea voie să lucreze vreun lucru de mînă, ci toate se adunau în biserică, şi de dimineaţa pînă seara, o parte se îndeletnicea cu rugăciunile, iar alta învăţa citirea cărţilor sfinte. Deci, mai întîi diaconiţa Platonida singură ţinea o carte în mîini şi citea surorilor cuvinte insuflate de Dumnezeu, pînă la ceasul al treilea, apoi dădea cartea în mîinile Vrienei să o citească pînă seara.

Astfel, Vriena, luînd egumenia, după sfîrşitul povăţuitoarei sale, urma întru toate bunătăţile ei. La acea egumenă, erau două fecioare crescute de dînsa şi povăţuite la viaţa monahicească. Numele uneia era Procla, iar al celeilalte Fevronia.

Procla avea douăzeci şi cinci de ani de la naşterea sa, iar Fevronia douăzeci şi era nepoata Vrienei, adică fiica fratelui său. Ea era atît de frumoasă, încît nici zugravul n-ar fi putut să zugrăvească frumuseţea feţii ei cea înflorită. Vriena, văzînd o frumuseţe ca aceea a Fevroniei, se îngrijea foarte mult de dînsa cum s-o păzească în întreaga înţelepciune şi nevătămată de amăgirile lumii acesteia. Şi, fiindcă toate surorile în toate zilele primeau numai odată puţină hrană şi aceea spre seară, ea poruncise Fevroniei să postească pînă în ziua cealaltă, adică să ţină o zi întreagă fără să mănînce; şi numai în ziua cealaltă spre seară să guste puţin; voind ca astfel să-i vestejească floarea tinereţii. Dar şi Fevronia singură voia să se înfrîneze pe sine. Ea se îndeletnicea la atîta postire şi înfrînare, încît niciodată nu mîncase pîine să se sature, ci totdeauna se lupta cu foamea şi cu setea; şi astfel îşi obosea trupul cu multe nevoinţe şi osteneli, primind numai puţin somn. Patul ei era o scîndură goală fără aşternut, în lungime de trei coţi, iar în lăţime de o palmă şi jumătate.

Deci, pe acea scîndură şi uneori şi pe pămîntul gol îşi pleca mult ostenitul său trup pentru puţină odihnă. Dar diavolul de cîte ori voia să o ispitească în vis prin nălucirile lui, ea îndată se scula, se arunca la pămînt în chipul Crucii şi cu multe lacrimi se ruga înaintea lui Dumnezeu, ca să gonească de la dînsa pe

ispititor; apoi lua o carte, cu dinadinsul Sfintele Scripturi şi astfel se îndulcea duhovniceşte dintr-însele. Ea era foarte iubitoare de învăţătură şi isteaţă la minte, lucru de care Vriena se mira foarte mult.

Deci, în ziua de vineri, cînd toate surorile se adunaseră în biserică, egumena Vriena a poruncit Fevroniei să citească la surori cuvintele cele de Dumnezeu insuflate. Dar, de vreme ce vinerea veneau la dînsele în biserică şi femei de neam bun ca să se îndulcească de învăţăturile cele duhovniceşti, Vriena a poruncit Fevroniei să citească de după o perdea, ca femeile mireneşti să nu vadă chipul şi podoabele pe care nu le văzuseră nimeni niciodată. Vestea despre fericita Fevronia se răspîndise în toată cetatea şi era lăudată învăţătura ei cea folositoare şi podoaba feţii ei. Asemenea era lăudat şi obiceiul ei cel bun, fiindcă era blîndă, înţeleaptă şi împodobită cu toate faptele bune, avînd smerita cugetare.

Auzind de dînsa o femeie oarecare, care era de neam de senator, cu numele Ieria, s-a îndemnat cu mare dorinţă să vadă pe Fevronia şi să vorbească cu dînsa. Acea femeie, Ieria, era cu credinţa elină, tînără de ani, văduvă, care numai şapte luni trăise cu bărbatul ei şi, rămînînd văduvă, petrecea în casa părinţilor săi, care se ţineau şi ei de păgînătatea cea elinească. Deci, venind Ieria la mănăstire şi, cu smerenie, spunîndu-şi dorinţa sa egumenei Vriena, aceasta cînd a ieşit înaintea ei, Ieria a căzut la picioarele ei şi, apucînd-o, o ruga pe dînsa, zicînd: "Te jur cu Dumnezeu, Care a făcut cerul şi pămîntul, să nu te scîrbeşti de mine, păgîna, care pînă acum am fost batjocura diavolilor. Nu mă lipsi pe mine de învăţătura şi de vorba surorii voastre Fevronia, ca prin voi să mă povăţuiesc pe calea mîntuirii şi să aflu pe Hristos, adevăratul Dumnezeu şi ceea ce s-a pregătit creştinilor. Izbăveşte-mă de deşertăciunile veacului acesta şi de necurata slujire de idoli. Părinţii mei voiesc ca, prin a doua nuntă, să mă împărtăşesc, iar eu doresc să-mi petrec viaţa după învăţătura Fevroniei şi după vorba ei cea folositoare de suflet; pentru că este destul timp de cînd am petrecut în neştiinţă şi în necurăţie".

Acestea grăindu-le Ieria, cu lacrimi uda picioarele egumenei Vriena, pornind-o pe ea spre milostivire. Atunci Vriena a grăit către dînsa: "Doamnă Ierio, Dumnezeu ştie că de la doi ani am luat în mîinile mele în mănăstirea aceasta pe Fevronia fecioara şi iată acum sînt optsprezece ani de cînd petrece în mănăstire fără să fi văzut pînă acum chip bărbătesc, nici feţe de femei mirene, nici haine, nici podoabe, nici orice alt lucru mirenesc; nici maica ei n-a putut să o vadă pe ea pînă acum, măcar că de multe ori m-a rugat cu lacrimi ca s-o las s-o vadă şi să vorbească cu dînsa, dar eu n-am voit deloc. Însă, văzînd osîrdia şi dragostea ta către Dumnezeu şi nădăjduindu-mă de mîntuirea ta, te voi duce la dînsa, însă numai hainele tale mireneşti să le schimbi şi să te îmbraci în cele călugăreşti". Atunci Ieria făcînd aceasta cu bucurie, Vriena a luat-o şi a dus-o la Fevronia. Fevronia, văzînd-o pe ea în îmbrăcăminte călugărească, socotea că a venit la dînsele vreo călugăriţă străină şi s-a închinat pînă la pămînt şi, cuprinzînd-o cu braţele, a sărutat-o în Hristos.

După aceea Vriena le-a poruncit să stea amîndouă şi să se îndeletnicească în învăţătura sfintelor cărţi. Deci, Fevronia, luînd cărţile, citea surorii celei noi; şi atît de mult s-a umilit Ieria de învăţătura Fevroniei, încît toată noaptea a petrecut-o fără somn; pentru că amîndouă nedormind, se sîrguiau în cuvîntul lui Dumnezeu; Fevronia citea, iar Ieria asculta. Atîtea lacrimi a vărsat Ieria, încît şi pămîntul s-a udat de lacrimile ei, deoarece, fiind elină, nu auzise niciodată astfel de cuvinte folositoare. Cînd s-a luminat de ziuă, Vriena abia a putut să înduplece pe Ieria să se ducă acasă la părinţii săi; deci, sărutînd cu lacrimi pe Fevronia şi pe egumenă, s-a dus la casa sa. După aceea Fevronia a întrebat pe Tomaida, care era a doua după egumenă, zicînd: "Rogu-mă ţie, doamna şi maica mea, spune-mi cine a fost acea soră străină, care a vărsat atîtea lacrimi, ca şi cum niciodată n-ar fi auzit dumnezeieştile Scripturi?" Atunci Tomaida a grăit către Fevronia: "Oare nu ştii cu cine ai grăit?" Fevronia a răspuns: "Cum aş fi putut cunoaşte pe acea soră străină, eu, care niciodată nu am văzut-o?" Tomaida i-a zis ei: "Aceasta este jupîneasa Ieria". Fe-vronia a zis: "Pentru ce nu mi-aţi spus şi mie? Pentru că eu am vorbit cu dînsa ca şi cu o soră". Ea a răspuns: "Aşa a poruncit egumena, doamna noastră".

Atunci Fevronia a tăcut şi în taina inimii sale se ruga lui Dumnezeu pentru Ieria, ca s-o însoţească pe dînsa la calea cea adevărată şi să o numere în turma cea aleasă. Deci, Ieria mergînd la casa sa, a spus părinţilor ei toate cîte auzise şi învăţase de la Fevronia în mănăstire, rugîndu-i să lase rătăcirea elinească şi să cunoască şi ei pe Unul adevăratul Dumnezeu, Care este Iisus Hristos. Ei, ascultînd sfatul cel folositor

de suflet al fiicei lor cea cu bună înţelegere, au crezut în Hristos; iar după aceea au primit şi Sfîntul Botez cu toţi ai casei lor. Astfel le-a ajutat la mîntuirea lor învăţătura Fevroniei şi rugăciunile ei cele sfinte.

După cîtva timp, fericita Fevronia s-a îmbolnăvit, iar Ieria, venind, şedea lîngă dînsa şi-i ajuta ei. Tot într-acel timp a sosit înştiinţare în cetate, cum că Selin şi Lisimah se apropie de cetate, ca să muncească pe cei ce cred în Hristos. Atunci mulţi din cei ce erau în cetate, preoţi şi clerici, lăsînd toate, fugeau să se ascundă pe unde puteau; pînă şi episcopul acelei cetăţi, plecînd din cetate de frica muncitorului, s-a ascuns. Deci, aflînd despre aceasta, călugăriţele mănăstirii Vrienei au mers la egumena lor şi i-au zis: "Doamnă şi maică, ce vom face? Iată fiarele acelea de păgîni şi muncitori se apropie de cetate şi toţi credincioşii creştini au fugit, temîndu-se de munci". Atunci Vriena le-a zis lor: "Ce socotiţi şi ce voiţi să facem?" Iar ele au răspuns: "Să ne porunceşti ca şi noi să ne ascundem puţin, ca să ne mîntuim sufletele noastre". La acestea, Vriena le-a grăit lor: "Încă n-aţi văzut războiul şi acum vă gîndiţi la fugă? Încă n-a sosit lupta nevoinţelor şi iată vă arătaţi biruite? Nu, fiicelor! Vă rog pe voi să nu faceţi aceasta; ci să stăm să ne nevoim şi să murim pentru Hristos, Cel ce a murit pentru noi, ca astfel să trăim cu Dînsul în veci".

Aceasta auzind, surorile au tăcut. Iar a doua zi, una din surori, cu numele Eteria, a zis către celelalte surori: "Ştiu eu că stăpîna noastră pentru Fevronia nu ne lasă pe noi să ieşim de aici şi să ne ascundem; pentru că voieşte, după cum mi se pare, ca numai pentru Fevronia să ne piardă pe noi toate. Iată ce vă grăiesc vouă: Să mergem la dînsa şi eu singură voi spune pentru voi toate, cele ce se cade să facă".

Auzind aceasta surorile, unele se învoiau la sfatul ei, iar altele se împotriveau. Mai pe urmă, învoindu-se toate, au mers la egumenă, care, cunoscînd sfatul Eteriei, a zis către dînsa: "Ce voieşti, soro?" Dînsa a răspuns: "Ne rugăm să ne porunceşti să fugim de primejdia ce ne împresoară, că doară nu sîntem mai bune decît episcopul, decît preoţii şi decît tot clerul bisericesc. Încă se cuvine ţie, maică, să-ţi aduci aminte că între noi sînt unele fecioare tinere, de care trebuie să ne temem ca nu cumva, răpindu-se de ostaşii păgîni, să-şi piardă fecioria lor şi astfel să se lipsească de plata lor de la Dumnezeu. Încă şi de aceasta ne temem, ca nu cumva şi noi, neputînd suferi muncile cele cumplite, să jertfim idolilor şi să ne pierdem sufletele noastre. Deci, de voieşti, porunceşte-ne să luăm cu noi pe fecioara Fevronia, bolnavă cum este şi, ieşind de aici, să ne ascundem". Fevronia, auzind acestea, a zis: "Viu este Hristosul meu, Căruia m-am făcut mireasă şi spre Care mi-am aruncat sufletul meu; deci, nu voi ieşi din locul acesta, ci aici voiesc să mor şi să fiu îngropată!"

Atunci Vriena, întorcîndu-se spre Eteria, i-a zis: "Vezi ce faci şi cu ce fel de sfat tulburi pe surori? Tu vei vedea, iar eu sînt nevi-novată". Apoi şi către celelalte surori, a zis: "Fiecare din voi să-şi aleagă ceea ce voieşte şi ceea ce crede că-i este de folos!" Atunci toate surorile, fiind silite de frica muncitorilor care veneau, au sărutat pe egumena Vriena şi pe Fevronia şi, bătîndu-şi piepturile cu multă plîngere şi tînguire, au ieşit din mănăstire. Iar Procla, cea de o vîrstă şi împreună ucenişă cu Fevronia, cuprinzîndu-i grumajii ei, o săruta plîngînd şi zicînd: "Roagă-te pentru mine, sora şi doamna mea!" Dar Fevronia, ţinînd-o de mînă, n-o lăsa să se ducă din mănăstire şi-i zicea: "Teme-te de Dumnezeu, sora mea Procla şi măcar tu nu ne lăsa pe noi! Nu mă vezi că sînt bolnavă şi că-mi aştept moartea? Doamna noastră nu va putea singură să mă îngroape; deci, rămîi aici ca să slujeşti la îngroparea mea". Atunci Procla a zis: "Nu te voi lăsa, sora mea, ci voi rămîne aici precum porunceşti". După ce s-a înserat, Procla şi-a schimbat cuvîntul şi în taină a ieşit din mănăstire. Tomaida, cea mai sus pomenită, care era acolo după egumenă, nu s-a dus cu surorile, ci a rămas în mănăstire cu Vriena.

Egumena Vriena, văzînd golirea şi pustiirea mănăstirii, pentru supărarea ce le împresurase, a intrat în biserică şi s-a aruncat la pămînt, strigînd şi tînguindu-se cu amar; iar Tomaida îi potolea tînguirea ei, zicîndu-i: "Încetează, maică, căci Dumnezeu este puternic, ca după supărare şi întristare să facă bucurie şi izbîndire, ca şi noi să putem să răbdăm năvălirile. Pentru că, cine a crezut Domnului şi s-a înşelat? Sau cine a petrecut în frica Lui şi s-a ruşinat, sau s-a defăimat de El?" Vriena a răspuns: "Da, doamna mea Tomaida, aşa este; dar ce voi face cu Fevronia? Unde o voi ascunde şi o voi păzi? Şi cu ce ochi voi putea să privesc, cînd o voi vedea răpită de barbari ca o robită?" Tomaida a zis: "Cel ce a putut să ridice pe cei morţi, Acela este puternic ca şi pe Fevronia s-o păzească şi s-o ţină nevătămată de barbari. Deci, mă rog

ţie, doamna şi maica mea, încetează cu plîngerea şi cu tînguirea şi să mergem la Fevronia, care zace de boală, s-o întărim şi s-o mîngîiem!"

Mergînd ele la Fevronia, îndată Vriena s-a tînguit cu amar, iar Fevronia, privind spre Tomaida, a întrebat-o: "Pentru ce stăpîna mea, Vriena, se tînguieşte aşa?" Tomaida i-a răspuns, zicînd: "Pentru tine este această tînguire de maică, căci eşti tînără şi frumoasă! Vor veni muncitorii şi ne vor aduce necaz. Deci, pe noi îndată ne vor ucide, ca pe nişte bătrîne, iar pe tine, cea tînără şi frumoasă la faţă, te vor ţine spre batjocoră şi ne este teamă ca nu cumva, prin înşelare ori prin silire, să-ţi pierzi fecioria ta şi astfel te vor lipsi de cămara Mirelui ceresc". Fevronia a zis: "Vă rog pe voi, rugaţi-vă Domnului pentru mine, ca să caute spre smerenia mea, să-mi întărească neputinţa şi să-mi dea răbdare, ca şi tuturor robilor Săi, care L-au iubit cu adevărat".

Tomaida a zis către dînsa: "Fiică Fevronia, iată este vremea nevoinţelor. De vor începe păgînii muncitori a te momi cu cuvinte înşelătoare, cu aur, cu argint, cu haine de mult preţ şi cu orice fel de înşelăciuni ale acestei lumi, vezi să nu te supui lor; căci îţi vei pierde plata ostenelilor celor mai dinainte. Vezi să nu fii de rîs diavolului şi să te faci batjocură idolilor. Ia aminte că nimic nu este mai cinstit decît fecioria şi mare este plata ei; pentru că Mirele fecioriei este fără de moarte şi dăruieşte nemurire celor ce-L iubesc. Sîrguieşte-te, doamna mea Fevronia, să-L vezi pe Acela spre Care ţi-ai pus sufletul tău. Păzeşte-te, fiica mea, să nu te lepezi de Sfîntul Botez şi de făgăduinţa călugărească, pentru că Hristos se va arăta înfricoşat în ziua aceea, cînd va şedea pe scaunul slavei sale, ca să judece pe toţi şi să răsplătească fiecăruia după faptele lui".

Fevronia, auzind acestea, se întărea cu duhul şi se pregătea cu vitejie contra diavolului. Deci, a zis către Tomaida: "Bine ai făcut, doamna mea, că întărind astfel pe roaba ta, ai făcut mai viteaz sufletul meu. Însă să ştii cu adevărat, că de n-aş fi avut voinţă să mor pentru Hristos, Mirele meu, apoi aş fi fugit şi eu cu celelalte surori, ca să mă ascund de nevoinţa cea mucenicească. Dar, de vreme ce iubesc pe Acela Căruia mi-am logodit sufletul şi trupul, îndrăznesc să merg pe calea muceniciei, doar mă va arăta pe mine vrednică ca să pătimesc şi să mor pentru numele Lui".

Vriena, auzind aceste cuvinte ale ei, a zis către dînsa: "Fiica mea, Fevronia, adu-ţi aminte de ostenelile mele şi de grija ce am avut-o pentru tine. Adu-ţi aminte, că de la vîrsta de doi ani te-am luat de la maica ta în mîinile mele şi pînă astăzi nimeni din mireni n-a văzut faţa ta. Adu-ţi aminte cum te-am păzit pînă acum, ca pe lumina ochilor; iar acum nu ştiu ce să fac şi cum să te păzesc, fiica mea? Caută să nu-mi necăjeşti bătrîneţile mele şi să nu defaimi ostenelile mele ce le-am făcut pentru tine. Adu-ţi aminte de răbdătorii de chinuri, care mai înainte de tine au pătimit pentru Hristos cu tărie şi cu slavă şi au luat de la El cununa biruinţei, nu numai bărbaţi, ci şi femei şi copii. Adu-ţi aminte de Livia şi de Leonida, cele două surori, cu cîtă bărbăţie şi-au pus sufletele lor pentru Domnul. Liviei, tăindu-i-se capul cu sabia, iar Leonida a fost aruncată în foc. Astfel amîndouă au intrat în cămara Mirelui cel ceresc. Adu-ţi aminte de Eutropia, copila cea de doisprezece ani, care a fost muncită cu maica sa. Au nu te minunezi tu de ascultarea şi de răbdarea ei, cînd judecătorul a dezlegat-o din legături şi voia s-o îngrozească cu săgeţile ca s-o ia la fugă? Dar ea, ascultînd pe maica sa care zicea către dînsa: "Fiica mea, Eutropia, nu fugi!", a stat cu bărbăţie ca un stîlp neclintit, pînă ce a fost săgetată cu săgeţile pînă la moarte şi, dîndu-şi sufletul în mîinile Domnului său, a căzut cu trupul la pămînt. Astfel ea n-a călcat poruncile maicii sale pînă la sfîrşitul ei. Cu toate că această fecioară era proastă, neînvăţată, iar tu, însuţi ai învăţat dumnezeieştile Scripturi şi ai fost şi altora învăţătoare. Deci, socoteşte cu cîtă bărbăţie se cade ţie să stai pentru Domnul, tău". Vorbind între ele acestea şi altele multe ca acestea, a trecut noaptea.

Cînd răsărea soarele, s-a auzit în cetate un glas de tulburare şi de gîlceavă; pentru că Selin şi Lisimah intraseră cu ostaşii în oraş şi mulţi creştini au fost prinşi de ostaşi şi au fost aruncaţi în temniţă. Unul din elini a spus lui Selin despre acea mănăstire de fecioare; iar el îndată a trimis ostaşi ca să prindă pe toate monahiile. Ostaşii, ducîndu-se, au înconjurat mănăstirea şi, spărgînd uşile cu securile, au intrat înăuntru ca nişte fiare sălbatice şi, prinzînd pe Vriena, voiau s-o ucidă cu sabia. Fevronia, văzînd primejdia care le cuprinsese, s-a aruncat la picioarele soldaţilor, strigînd către dînşii: "Vă jur pe Dumnezeul care este în cer, să mă ucideţi pe mine mai înainte, ca să nu văd moartea stăpînei mele".

Pe cînd Fevronia grăia acestea, a sosit acolo comitul care se numea Prim şi, mîniindu-se pe ostaşi, i-a gonit din mănăstire şi a zis către Vriena: "Unde sînt celelalte călugăriţe care au fost în această mănăstire? Vriena a răspuns: "Toate au fugit de frica voastră". Comitul a zis: "Aţi fi făcut bine dacă fugeaţi şi voi, însă şi acum aveţi voie să fugiţi, oriunde voiţi, că mi-e milă de voi". Zicînd aceasta, a ieşit din mănăstire, luînd şi pe ostaşi cu el şi s-a dus în divan la Lisimah, care, văzîndu-l, l-a întrebat: "Adevărat este oare ceea ce am auzit de mănăstirea aceea?" Comitul a răspuns: "Adevărat". Apoi, luînd pe Lisimah de o parte, i-a spus: "Toate călugăriţele care au fost în mănăstire au fugit şi n-am găsit decît numai două bătrîne şi una tînără; însă am să-ţi spun un lucru străin şi minunat, care l-am văzut în mănăstirea aceea. Am văzut pe acea călugăriţă tînără că avea o faţă atît de frumoasă, încît n-am mai văzut nici o femeie pînă acum! Dumnezeu ştie că este adevărat ceea ce-ţi spun. Am văzut-o pe aceea şi m-a mirat de cuviinţa ei; şi de n-ar fi fost săracă şi scăpătată, cu adevărat aş fi zis că este vrednică ţie femeie, stăpînul meu". Lisimah a răspuns la aceasta: "Dacă nu voiesc să calc poruncile maicii mele, adică să nu vărs sîngele cel creştinesc, ci mai ales să-l apăr; apoi cum aş putea să fiu vrăjmaş mireselor lui Hristos? Nu voi face aceasta nicidecum. Însă te rog pe tine, domnul meu, să le scoţi din mănăstire şi să le păzeşti undeva, ca să nu cadă în mîinile cele muncitoare a lui Selin, unchiul meu".

Vorbind acestea între ei, unul din cei mai răi ostaşi care fusese în mănăstire, auzind ceea ce a vorbit comitul cu Lisimah, a alergat la Selin muncitorul şi i-a spus că în mănăstirea de călugăriţe a găsit o fecioară foarte frumoasă, pe care comitul sfătuieşte pe Lisimah s-o ia de soţie. Selin, umplîndu-se de mînie, a trimis îndată ostaşi să străjuiască pe călugăriţele ce se aflau acolo, ca nu cumva să scape şi să se ascundă. A trimis încă şi pe unele din cele mai credincioase slugi ale sale ca să vadă pe acea tînără fecioară şi să-i afle numele. Aceia, ducîndu-se şi văzînd-o, s-au întors la dînsul şi i-au spus că nu este în partea de sub cer vreo femeie, care să-i semene la frumuseţea feţei ei.

Atunci muncitorul a poruncit în acel ceas propovăduitorilor să strige în cetate, ca a doua zi să se adune la privelişte toţi, fie bărbaţi, fie femei, şi de toate vîrstele, că o fecioară tînără, anume Fevronia, are să iasă la nevoinţă. Auzind cei ce petreceau în cetate şi poporul din satele dimprejur, bărbaţi şi femei s-au adunat la privelişte, voind să vadă nevoinţa Fevroniei. A doua zi, venind ostaşii cei mai cumpliţi, au fost trimişi la mănăstire din porunca muncitorului, să aducă pe Fevronia la judecată. Ostaşii, ducîndu-se, au prins-o cu mînie şi, legînd-o în lanţuri de grumaji, o trăgeau afară din mănăstire. Vriena şi Tomaida, cuprinzînd pe Fevronia cu tînguire de lacrimi, strigau cu amar şi rugau pe ostaşi să le dea voie să vorbească puţin cu ea. Ostaşii le-au lăsat. Apoi, Vriena şi Tomaida au rugat pe ostaşi să le ia şi pe ele la aceeaşi nevoinţă, pentru că se temeau bătrînele acelea, ca nu cumva Fevronia, fiind singură fără dînsele, să se teamă de munci. Ostaşii le-au zis: "Nu ni s-a poruncit ca şi pe voi să vă ducem înaintea judecăţii, ci numai pe Fevronia singură!"

Atunci Vriena şi Tomaida au început a întări pe Fevronia grăind către dînsa unele ca acestea: "Fiica mea Fevronia, acum ieşi la nevoinţa mucenicească; să ştii că Mirele ceresc va privi spre pătimirile tale şi puterile îngereşti ţin acum cununa biruinţei, ce ţi s-a gătit, dacă vei răbda cu bărbăţie pînă la sfîrşit. Deci, caută să nu te temi de munci, că vei fi batjocura diavolilor. Nu-ţi cruţa trupul cînd îl vei vedea zdrobit de bătăi, pentru că el, chiar nevrînd noi, după o vreme se va sălăşlui în groapă şi se va întoarce în ţărînă. Eu, tînguindu-mă în mănăstire, voi aştepta înştiinţare despre tine, ori bună, ori rea. Deci, mă rog ţie, sîrguieşte-te, ca să aud bună înştiinţare despre tine. Dar cine îmi va aduce aceea bună înştiinţare că Fevronia s-a sfîrşit muceniceşte pentru Hristos şi s-a socotit între mucenici?"

Fericita Fevronia a zis către Vriena: "Maica mea, cred Domnului că n-am călcat niciodată porunca ta în vreun chip. Aşa şi acum voi păzi necălcate poruncile şi învăţăturile tale; căci ce vor vedea popoarele se vor minuna şi vor ferici bătrîneţile Vrienei, zicînd: "Aceasta este cu adevărat sădirea şi creşterea Vrienei, egumena cea mare!" Eu voi arăta, cu ajutorul Stăpînului meu, în chipul acesta femeiesc, bărbătească mărime de suflet. Voi rugaţi-vă pentru mine şi mă lăsaţi să mă duc la nevoinţa care îmi stă înainte". Tomaida a zis către dînsa: "Sora mea, Fevronia, viu este Domnul, că şi eu voi veni în urma ta! Mă voi îmbrăca în haine mireneşti şi, stînd la privelişte în popor, voi privi la nevoinţa ta!" Ostaşii, silind pe Fevronia să meargă şi voind s-o ducă repede, ea a zis către acele sfinte stareţe: "Maicele mele, mă rog vouă, daţi-mi binecuvîntarea de cale şi vă rugaţi lui Dumnezeu pentru mine!"

Atunci Vriena, ridicîndu-şi mîinile spre cer, a început a se ruga cu glas mare, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce Te-ai arătat roabei Tale Tecla, în vremea patimilor ei, în chipul lui Pavel, arată-Te şi acum smeritei Tale roabe, Fevronia, în ceasul nevoinţei ei şi, nevăzut, întăreşte-o de sus, ca şi într-însa să se preamărească numele Tău cel sfînt! "Vriena rugîndu-se astfel şi cuprinzînd pe Fevronia şi sărutînd-o, a eliberat-o cu multe lacrimi. Ostaşii, luînd-o pe Fevronia, au dus-o la muncitorul Selin; iar Vriena, petrecînd puţin pe iubita sa fiică, s-a întors în mănăstire plîngînd şi tînguindu-se şi, aruncîndu-se la pămînt în biserică, striga şi se ruga către Dumnezeu pentru Fevronia.

Tomaida lăsînd pe Vriena plîngînd în biserică, s-a îmbrăcat în haine mireneşti de femeie şi a alergat la privelişte în urma Fe-vroniei. Încă şi femeile care mergeau în ziua de vineri la mănăstire şi ascultau învăţăturile Fevroniei, alergau la privelişte, bătîndu-şi piepturile, vărsînd lacrimi şi, de durere, îşi rupeau inimile lor, cum să se lipsească de o învăţătoare ca aceea. Auzind aceasta şi jupîneasa Ieria, cum că Fevronia va fi dusă la cercetare în privelişte, sculîndu-se, a strigat cu glas mare de tînguire, încît s-au înspăimîntat părinţii ei şi toţi ce erau în casă. Atunci ei au întrebat-o, care este pricina acelei tînguiri, iar ea le-a răspuns, zicînd: "Sora mea, Fevronia, este dusă la privelişte! Învăţătoarea mea s-a dus la munci pentru Hristos Domnul!" Părinţii ei căutau s-o potolească din plîns, însă ea şi mai mult striga către ei, zicînd: "Lăsaţi-mă să plîng cu amar pe Fevronia, sora şi învăţătoarea mea!"

Acestea zicîndu-le ea, au pornit şi părinţii ei spre tînguire, plîngînd toţi pentru Fevronia. Ieria mai ruga pe părinţii ei s-o lase să se ducă la privelişte; iar ei au lăsat-o să se ducă. Deci, luîndu-şi multe slugi, a alergat plîngînd la locul de privelişte unde erau o mulţime de femei, care plîngeau. Pe drum a ajuns şi pe călugăriţa Tomaida îmbrăcată mireneşte, cu care, cunoscînd-o, s-a dus împreună plîngînd şi au mers la locul de privelişte, unde se adunase mulţime de popor; şi apoi, venind şi judecătorul, a stat la locul său.

Astfel toată priveliştea rînduindu-se, muncitorii Selin şi Lisimah au poruncit să aducă pe Sfînta Fevronia. Deci, mireasa lui Hristos stînd înaintea lor, fiind cu mîinile la spate şi atîrnîndu-i lanţuri grele de grumaji, pe care văzînd-o poporul a plîns şi a lăcrimat; dar muncitorul Selin a poruncit să fie tăcere şi a zis către Lisimah: "Întreabă pe acea femeie şi ascultă-i răspunsurile ei". Lisimah a început a o întreba, zicîndu-i: "Spune-ne de ce rînduială eşti, roabă sau liberă". Fevronia a răspuns: "Sînt roabă". Zis-a Lisimah: "A cui roabă eşti?" Fevronia a răspuns: "Sînt roaba lui Hristos". Lisimah a întrebat-o "Care este numele tău?" Fevronia a răspuns: "Mă numesc creştină smerită". Zis-a Lisimah: "Numele tău voiesc ca să-l ştim". Răspuns-a Fevronia: "Ţi-am spus că sînt creştină, iar de voieşti să-ţi zic numele cel din naştere, maica mea m-a numit Fevronia".

Atunci muncitorul a poruncit lui Lisimah să înceteze de a o mai întreba. Deci, a început singur a grăi către dînsa: "Ştiu zeii, o, Fevronia, că nu ar fi voit să te învrednicească pe tine vorbei mele, dar, deoarece blîndeţea şi frumuseţea feţii tale mi-au biruit mînia şi iuţimea pe care o aveam asupra ta, te întreb, nu ca pe o osîndită, ci ca pe o fiică a mea. Ascultă fiică, martori îmi sînt zeii că îţi spun adevărul: acesta pe care îl vezi că şade cu mine este nepotul meu Lisimah. Eu şi Antim tatăl lui, l-am logodit cu o fecioară de bun neam, îndestulată cu multe bogăţii şi fiică a lui Prosfor senatorul. Însă, de te vei supune nouă, atunci logodna cu fiica lui Prosfor o vom strica şi cu tine vom întări cuvîntul spre însoţire; deci, vei fi soţia lui Lisimah, şezînd de-a dreapta lui, precum stau eu acum. Uită-te la el şi vezi de este frumos ca tine sau nu. De vei asculta sfatul meu ca al unui părinte, te voi face slăvită şi bogată pe pămînt, încît nu vei mai cunoaşte sărăcia. Eu n-am nici femeie, nici fii şi toate ale mele ţi le voi da ţie. Te voi face stăpînă peste toate averile mele pentru că toate le voi da zestre stăpînului meu Lisimah. Voi fi pentru voi ca un tată, şi toate femeile, văzîndu-te învrednicită cu o cinste ca aceea, te vor preamări şi ferici; apoi se va bucura şi biruitorul nostru împărat şi multe vă va dărui vouă, că a şi făgăduit că are să pună pe Lisimah, eparh al Romei. Iată ai auzit toate, acum răspunde-mi mie, ca tatălui tău, cele ce sînt plăcute zeilor noştri ca să se înveselească sufletul meu; iar de nu vei asculta sfaturile mele, zeii ştiu că în mîinile mele, nici trei ceasuri nu vei mai fi vie. Acum alege şi ne spune ceea ce voieşti".

La acestea Sfînta Fevronia a răspuns: "O, judecătorule, am la ceruri cămară nefăcută de mînă, în care se săvîrşeşte nunta cea nestricată în veci. Zestre am toată împărăţia cerului, iar ca Mire am pe Cel fără de moarte; deci, nu voiesc să mă însoţesc cu un om muritor şi stricăcios şi nu voiesc să aud de cele ce îmi

făgăduieşti. Nu te mai osteni întru acelea, judecătorule, pentru că, nici momindu-mă, nu vei spori ceva, nici cu îngrozire nu mă vei înfricoşa!"

Acestea auzindu-le, judecătorul s-a supărat foarte rău şi a poruncit ostaşilor ca să rupă hainele de pe dînsa şi, încingînd-o cu o ruptură mică şi proastă, să o pună dezbrăcată înaintea tuturor ca, singură văzîndu-se într-o ruşine ca aceea, să se ruşineze şi să cunoască ce fel de slavă i se făgăduise ei şi ce fel de necinste i-a venit acum. Ostaşii, făcînd după cum le-a poruncit, au pus-o astfel înaintea tuturor. Atunci Selin a zis către dînsa: "Ce zici acum, Fe-vronia? Oare vezi din cîte bunătăţi ai căzut?" Sfînta a răspuns: "Ascultă, judecătorule nedrept, nu numai hainele de pe mine de le vei lua, dar şi legătura asta, şi în toată goliciunea de mă vei lăsa, întru nimic nu socotesc ruşinea asta; pentru că unul este Ziditorul şi Mirele meu Hristos, pentru Care sufăr cu bucurie, nu numai această goliciune, ci cu sabia doresc a mă tăia şi a mă arde în foc! O, de m-ar învrednici pe mine să pătimesc pentru Acela, Care pentru mine a pătimit cele mai grozave chinuri!"

Atunci Selin a zis către dînsa: "O, neruşinato şi vrednică de toată necinstea, ştiu că te mîndreşti întru frumuseţile tale şi de aceea nu socoteşti spre ruşine necinstea, ci o socoteşti ca laudă, ca să stai astfel goală în privelişte". Răspuns-a sfînta: "Ştie Hristosul meu că pînă în ziua de azi n-am văzut faţă de bărbat şi nici faţa mea nu a văzut-o cineva din mireni; dar acum, căzînd în mîinile tale, să fiu oare fără de ruşine? Tu singur eşti fără de ruşine că ai dezvelit înaintea tuturor trupul meu cel feciorese. Însă spune-mi, o, nebune judecător, care dintre luptătorii olimpici, nevoindu-se, ies la luptă şi vin îmbrăcaţi cu haine? Oare nu se luptă goi, pînă ce biruiesc pe cel împotrivă luptător? Aşa şi eu, ieşind la luptă cu potrivnicul, bătăi şi foc aşteaptă trupul meu. Deci, cum voi putea să fiu îmbrăcată cu haine ca să sufăr unele ca acestea? Oare nu primeşte răni trupul cel gol? Deci, goală vin spre nevoinţă, ca să biruiesc pe satana, tatăl tău, nebăgînd în seamă muncile!"

Atunci Selin a zis către slujitori: "Deoarece femeia aceasta singură doreşte munci de foc şi de bătăi şi spune că nu se teme, să o întindeţi pe dînsa în patru părţi şi, aprinzînd foc dedesupt, să o bată patru oameni cu toiege pe spate". Atunci îndată slujitorii au început a o munci, bătînd-o cumplit; iar sîngele curgea din trupul ei. Iar focul de sub dînsa ca să nu se stingă, turnau peste el unsoare, ca astfel să facă mai multă văpaie şi să o ardă mai cumplit. Deci, muceniţa fiind multă vreme muncită, poporul striga către muncitor: "Miluieşte, îndurate judecător, miluieşte pe acea fecioară!" Dar el, neascultînd rugămintea poporului, poruncea ca mai cumplit să o bată. Iar după ce s-a mai îmblînzit din mînie, a poruncit să înceteze a o mai munci şi, crezînd că este moartă, a aruncat-o afară din foc. Tomaida, văzînd-o muncită în chinuri cumplite ca acelea pe Sfînta Fevronia, a slăbit cu duhul şi cu trupul şi a căzut la pămînt lîngă picioarele Ieriei. Ieria, ridicîndu-şi glasul, a strigat: "Amar mie, sora mea Fevronia, amar mie învăţătoarea mea, de acum nu voi mai auzi învăţătura ta. Nu numai de tine m-am lipsit, dar şi de Tomaida, iată şi aceea moare pentru tine!"

Astfel strigînd Ieria, Fevronia, care zăcea la pămînt, a auzit glasul ei şi a rugat pe cei ce stăteau aproape să toarne apă pe faţa Tomaidei. Deci, făcîndu-se aşa, Tomaida şi-a venit în fire şi, întărindu-se, a stat pe picioarele sale. Judecătorul, văzînd pe Fe-vronia vie, a zis către dînsa: "Ce zici, Fevronia! Cum ţi s-a părut că este cea dintîi nevoinţă a pătimirii tale!" Sfînta Muceniţă a răspuns: "La cea dintîi nevoinţă m-ai văzut că sînt nebiruită; deci, nu mă îngrijesc de muncile cele rînduite de tine!" Atunci Selin a zis către slujitori: "Spînzuraţi-o pe lemnul cel de muncă, şi-i strujiţi coastele ei cu piepteni de fier şi cu foc să-i ardeţi coastele ei!" Deci, muncitorii îndeplinind porunca, Sfînta Muceniţă Fevronia şi-a ridicat ochii la ceruri, şi a strigat: "Doamne, vino în ajutorul meu şi nu mă lăsa pe mine, roaba Ta, în ceasul acesta!"

Acestea zicîndu-le, a tăcut. Apoi, fiind strujită şi arsă în foc, mulţi din cei ce se adunaseră la privelişte, nemaiputînd să vadă o muncire ca aceea, au plecat de acolo; iar alţii strigau către judecător să cruţe pe acea tînără fecioară, care cu nimic nu a fost vinovată. Atunci judecătorul a poruncit slujitorilor să înceteze; iar sfînta încă fiind spînzurată, ighemonul a început iarăşi s-o întrebe, dar ea n-a răspuns. Atunci ighemonul a poruncit s-o scoată de pe lemnul de muncă şi s-o lege de-o roată ce era întărită în pămînt. Apoi a zis: "Deoarece această femeie îndărătnică nu voieşte să-mi răspundă, să i se taie limba şi să se arunce în foc". Muceniţa, auzind aceasta, îndată şi-a scos limba din gură şi a făcut semn muncitorului să i-

o taie. Dar muncitorul slujitor a întins mîna să-i taie limba, iar poporul a strigat, jurînd cu zeii pe judecător şi rugîndu-l să nu facă aceasta. Apoi, muncitorul a plecat şi n-a mai poruncit să-i taie limba, dar în locul ei să-i scoată dinţii. Atunci îndată unul din muncitorii slujitori, luînd un fier, a început să-i scoată dinţii unul cîte unul şi să-i arunce la pămînt; iar după ce i-a scos şaptesprezece dinţi, judecătorul a poruncit să înceteze.

Atunci din gura ei curgea mult sînge şi de durere cumplită ce avea, sfînta slăbise foarte mult cu trupul. Deci, chemînd un doctor, a adus puţină doctorie şi a potolit curgerea sîngelui. După aceea, Selin a început iarăşi a o întreba, zicînd: "Fevronia, măcar acum supune-te judecăţii şi închină-te zeilor". Sfînta a răspuns: "Anatema ţie, blestematule, tu cel ce ai îmbătrînit întru fărădelege, slujind diavolului! Oare voieşti să-mi împiedici calea mea şi nu mă laşi să merg degrabă la Hristos, Mirele meu? Mai bine sîrguieşte-te ca, mai degrabă, să mă scoţi din trupul acesta de pămînt, deoarece Hristos, iubitul meu, mă aşteaptă!" Selin a zis: "Cu adevărat voi pierde trupul tău cu sabie şi cu foc, pentru că te văd că încă fără de ruşine te mîndreşti cu tinereţile tale, şi nici un folos nu-ţi va fi din aceasta; pentru că mîndria ta îţi va aduce multe răutăţi şi multe munci rele" Dar sfînta muceniţă de durere mare nu putea să-i răspundă, ci prin tăcerea sa, pornea şi mai mult spre mînie pe muncitor.

Atunci Selin a poruncit să-i taie sînii ei cei fecioreşti. Poporul, auzuind aceasta, striga şi ruga pe judecător să nu poruncească să se facă aceasta; dar el, mîniindu-se asupra muncitorului slujitor, a zis: "Pentru ce zăboveşti, spurcatule şi vrăjmaş al zeilor noştri? Pentru ce nu faci ceea ce ţi se porunceşte?" Atunci acela, luînd un brici, a început a tăia sînul cel drept al muceniţei; iar ea, ridicîndu-şi ochii spre cer, a strigat cu glas mare, zicînd: "Doamne Dumnezeul meu, vezi răutatea ce mi se face mie şi primeşte în mîinile tale sufletul meu!" Aceasta spunînd, a tăcut şi nimic nu mai zicea. Deci, tăindu-i-se amîndoi sînii şi aruncîndu-i pe pămînt, judecătorul a poruncit să aducă foc şi să ardă rănile acelea din care curgea sînge. El a mai poruncit să-i ardă şi pîntecele mult timp, pînă se vor arde astfel toate măruntaiele ei. Mulţi din popor numaisuferind să vadă o muncire ca aceea, au plecat de la privelişte şi cu glas mare blestemau pe Diocleţian şi pe zeii lui.

După aceea Tomaida şi Ieria au trimis o slujnică la mănăstire ca să spună Vrienei toate cele ce se făcuseră. Vriena, auzind acelea, s-a umplut cu bucurie şi cu lacrimi a strigat către Dumnezeu: "Doamne Iisuse Hristoase, vino în ajutorul roabei tale, Fe-vronia!" Apoi s-a aruncat la pămînt, plîngînd şi strigînd: "Unde eşti acum, Fevronia? Unde eşti, fiica mea cea dulce? Unde eşti, roaba lui Hristos? Unde eşti, frumuseţea rînduielii bisericeşti?" Apoi, sculîndu-se şi ridicîndu-şi mîinile spre cer, a zis: "Doamne, caută spre smerita roaba Ta, Fevronia, şi grăbeşte a-i ajuta ei! Fă aşa ca să o vadă ochii mei sfîrşită prin mucenicie şi rînduită în ceata sfinţilor îngeri!"

La privelişte, Selin, necuratul muncitor, a poruncit să dezlege pe muceniţă, care era legată; şi, îndată, sfînta a căzut la pămînt, nemaiputînd să stea. Atunci comitul Prim a zis încet către Lisimah: "Pentru ce nu încetezi o muncire ca aceasta!" Lisimah a răspuns: "Lasă, frate, căci pătimirea ei va fi spre folos multora din cei ce privesc la dînsa. Aceasta socotesc că şi mie îmi va fi de folos spre mîntuire. Am auzit de la maica mea, cum că ceilalţi s-au mîntuit cu chipul mucenicilor. Deci, să-şi săvîrşească şi această pătimire a sa spre mîntuirea multora".

Ieria, văzînd pe muceniţă căzută la pămînt, a strigat cu glas mare către judecător, zicînd: "O, muncitorule fără de omenie, au nu erau destul muncile cele dintîi care s-au făcut acestei fecioare nevinovate? Au, nu-ţi aduci aminte de maica ta, care asemenea era îmbrăcată cu trup femeiesc? Au n-ai supt lapte din sînuri, asemenea cu acestea pe care le-ai tăiat de la această fecioară? Pentru aceea te-ai hrănit din sînuri femeieşti, ca atîta cumplire şi muncire să săvîrşeşti contra acelor părţi femeieşti? Mă minunez cu adevărat, cum nimic nu poate să milostivească obiceiul tău cel nemilostiv şi fără de omenie? Dar să ştii cu adevărat, că în chipul în care ai muncit tu pe această fecioară, aşa nu te va cruţa nici pe tine Împăratul ceresc!"

Ieria, zicînd aceste cuvinte, Selin s-a umplut de mînie şi a poruncit ostaşilor s-o prindă din mijlocul poporului, vrînd s-o muncească îndată înaintea tuturor. Ieria, auzind aceasta, a dat poporul la o parte şi

mergea singură cu bucurie la el şi striga: "Doamne, Dumnezeul Fevroniei, primeşte-mă cu dînsa şi pe mine smerita roaba ta!" Deci, mai înainte pînă a nu ajunge ea şi pînă a nu sta înaintea ighemonului, judecătorii, prietenii lui, l-au sfătuit să nu muncească pe Ieria înaintea tuturor, fiindcă este de neam bun şi mare, ca nu cumva de frică, văzînd-o toată mulţimea poporului pe aceea muncindu-se, să voiască a pătimi cu dînsa, şi astfel va pieri toată cetatea. Selin, ascultînd sfatul prietenilor săi, a sfătuit să nu mai aducă pe Ieria la întrebare; ci, mîniindu-se asupra ei, a răcnit cu glas mare, zicînd: "Ascultă, Ierie, vii sînt zeii, că tu ai mijlocit Fevroniei multe răutăţi, cu cuvintele tale îndrăzneţe şi fără de ruşine". Acestea zicînd, îndată a poruncit să se taie mîinile Sfintei Fevronia. Atunci, purtătorul de arme, punînd îndată un lemn sub mîna dreaptă, a lovit cu securea şi a tăiat-o; asemenea a tăiat-o şi pe cea stîngă. Muncitorul a poruncit să-i taie şi piciorul cel drept, şi, fiind pus un lemn sub picioarele ei, purtătorul de arme a luat securea şi a lovit cu putere mare în glezne, însă n-a putut să-i taie piciorul. De asemenea, lovind a doua oară, nimic n-a sporit.

Atunci poporul a făcut strigare mare, căci toţi se întristau pentru o muncire ca aceea. Purtătorul de arme, lovind pentru a treia oară, abia a putut să-i taie piciorul. Fevronia se cutremura din tot trupul de cumplita durere, deşi era aproape de sfîrşit. Însă, pe cît putea, întindea şi piciorul celălalt, punîndu-l pe lemn ca să fie tăiat. Judecătorul, văzînd aceasta, a zis: "Oare vedeţi puterea acestei femei fără de ruşine?" Şi a zis către purtătorul de arme cu multă mînie, să-i taie şi piciorul celălalt; şi i l-a tăiat. Lisimah, sculîndu-se de la locul său, a zis lui Selin: "Ce vei mai face acestei ticăloase fecioare? Să mergem acum de aici, căci este vremea prînzului". Nelegiuitul Selin a răspuns: "Vii sînt zeii noştri, că nu o voi lăsa pe dînsa cu viaţă, ci voi sta aici pînă ce va muri!" Petrecînd multe ceasuri sufletul în trupul sfintei muceniţe, Selin a zis către purtătorii de arme: "Oare este încă vie acea femeie?" Aceia i-au răspuns: "Este vie, pentru că sufletul ei este încă într-însa".

Atunci Selin a poruncit să-i taie sfîntul ei cap. Deci, un ostaş, luînd sabia în mînă, cu cealaltă mînă a apucat perii capului şi astfel a înjunghiat-o în grumazi, precum cineva junghie o oaie; apoi, i-a tăiat şi sfîntul ei cap. Judecătorii, sculîndu-se îndată, s-au dus să prînzească; iar Lisimah se întorcea de la privelişte plîngînd.

După uciderea Sfintei Muceniţe Fevronia, credincioşii, care erau printre popor, voiau să ia sfintele ei moaşte; dar Lisimah a pus ostaşi să păzească trupul ei, ca nici unul din mădularele cele tăiate să nu se răpească de cineva. El însuşi fiind în multă supărare şi mîhnire nu a gustat mîncare sau băutură, ci închizîndu-se în cămară se tînguia pentru uciderea Fevroniei. Asemenea şi Selin, unchiul lui Lisimah, înştiinţîndu-se de tînguirea lui Lisimah, s-a mîhnit şi n-a gustat bucate; ci, sculîndu-se, umbla tulburat prin palat încoace şi încolo. Privind el în sus, deodată a căzut asupra lui frică şi spaimă şi a rămas mut. Deci, răcnind foarte tare şi mugind ca un bou, s-a lovit cu capul de un stîlp de marmură ce era acolo şi, sfărîmîndu-şi capul, a căzut la pămînt mort. Din aceasta s-a făcut gîlceavă şi strigare între slugi şi ostaşi. Lisimah, auzind de aceasta, a ieşit degrabă din cămara sa şi, alergînd la locul unde zăcea mort unchiul lui, s-a umplut de mirare şi de spaimă. Şi poruncind să înceteze strigarea şi gîlceava aceea, întreba: Cum s-a întîmplat aceasta? Cei ce stăteau de faţă i-au spus ceea ce se întîmplase. Auzind el aceasta, a clătinat capul şi a zis: "Mare este Dumnezeul creştinilor! Bine este cuvîntat Dumnezeul Fevroniei! Dumnezeu a răsplătit sîngele ei cel nevinovat!"

Aceasta zicînd, a poruncit să scoată trupul lui Selin afară din cetate şi să-l îngroape după obiceiul păgînesc. Deci, chemîndu-l la sine pe comitul Prim, a zis către el: "Jură-te pe tine cu Dumnezeul creştinesc, ca să nu calci porunca mea, pe care ţi-o voi da! Sîrguieşte-te îndată şi pregăteşte o raclă de lemn pentru trupul Fevroniei şi trimite propovăduitori pretutindeni, ca toţi creştinii să se adune fără frică la îngroparea Muceniţei Fevronia; fiindcă Selin a murit. Tu ştii, iubite Prim, dorinţa inimii mele. Deci, ia ostaşi şi, adunînd trupul Fevroniei cu mădularele cele tăiate, să-l duci la mănăstire. Însă, păzeşte să nu ia cineva din mădularele cele tăiate ale ei. Asemenea, să aduni şi pămîntul acela pe care s-a vărsat sîngele ei, ca să nu-l lingă cîinii şi, săpîndu-l, să-l duci la mănăstire". Comitul, îndată, după porunca lui Lisimah, chemînd o ceată de ostaşi, a dat în mîinile lor să ducă sfîntul ei trup, iar el singur, adunînd mădularele cele tăiate, capul, mîinile, picioarele, sînii şi dinţii şi învelindu-le în haina sa, le-a dus la mănăstire, urmîndu-i o mulţime de popor.

Deci, mergînd la mănăstire, n-a lăsat să intre înăuntru pe nimeni din popor, decît numai pe Tomaida şi pe Ieria. Atunci cinstita stareţă, egumena Vriena, văzînd trupul Fevroniei şi mădularele cele tăiate, a slăbit cu trupul de mare jale şi a căzut la pămînt ca moartă. Iar comitul, punînd străji de ostaşi lîngă mănăstire s-a întors la Lisimah. Vriena, abia şi-a venit în fire după multe ceasuri şi, sculîndu-se, cuprindea trupul muceniţei sfinte, strigînd: "Vai mie, fiica mea Fevronia, acum te-ai dus din ochii maicii tale, Vriena! Cine va citi acum surorilor dumnezeieştile Scripturi? Ce mîini vor deschide cărţile tale?" Astfel plîngînd Vriena, toate surorile care se duseseră cu Eteria s-au întors la mănăstire şi, căzînd, s-au închinat cu lacrimi trupului Fevroniei. De asemenea şi Ieria striga: "Mă voi închina sfintelor picioare, care au călcat capul şarpelui! Voi săruta rănile trupului cel sfînt, prin care s-a vindecat sufletul meu! Voi încununa cu flori de laudă capul acela, care, prin frumuseţea nevoinţei sale, a încununat neamul femeiesc!" Tot astfel plîngeau cu tînguire mare şi celelalte surori deasupra sfintelor moaşte.

Deci, spălîndu-le, le-a pus pe scîndura pe care sfînta avea obiceiul a se odihni şi a lipit mădularele tăiate la locul lor; şi astfel a dus-o în biserică cu cîntare de psalmi. După ce a trecut ziua, Vriena a poruncit să deschidă poarta mănăstirii, ca toţi care vor veni să vadă pe sfînta muceniţă să intre şi să preamărească pe Dumnezeu, Cel ce i-a dat în pătimiri atîta răbdare.

Intrînd înăuntru o mulţime de popor, a venit şi Lisimah împreună cu comitul. Deci, Lisimah a zis către el: "Eu mă lepăd de toate părinteştile obiceiuri, de slujirea de idoli şi de bogăţiile mele şi voi merge să mă unesc cu Hristos!" Comitul a răspuns: "Şi eu voi face ca şi tine! Să piară Diocleţian şi toată împărăţia lui, căci toate lăsîndu-le, voi sluji lui Hristos!" Astfel, învoindu-se amîndoi, au lăsat divanul şi au venit în mănăstire la moaştele Sfintei Muceniţe Fevronia. Acolo a venit şi episcopul acelei cetăţi, cu preoţi, cu clerici şi cu mulţime de călugări, săvîrşind toată noaptea slujbă de laudă lui Dumnezeu, cu lacrimi şi cu bucurie duhovnicească.

Făcîndu-se ziuă, a adus un sicriu făcut înadins pentru moaştele Sfintei Muceniţe Fevronia şi le-a pus într-însul cu bună rînduială, fiecare mădular tăiat la locul lui, iar dinţii i-a pus pe piept. Apoi, ungînd moaştele cu miruri şi aromate, le-a îngropat în biserică, slăvind şi mulţumind lui Dumnezeu. De la mormîntul ei bolnavii luau tămăduiri; astfel că mulţi dintre elini au crezut în Hristos Dumnezeul nostru şi s-au botezat. Asemenea Lisimah şi comitul Prim au primit Sfîntul Botez şi, lăsîndu-şi dregătoriile, nu s-au mai întors la împăratul cel păgîn. Ei, lepădîndu-se de toată lumea, au mers la arhimandritul Marcel şi au luat viaţa călugărească, petrecînd cu dumnezeiască plăcere în pustniceşti nevoinţe şi prin cinstit sfîrşit au trecut la Hristos. Asemenea şi fericita Ieria, dînd toate averile sale mănăstirii, a zis către Vriena: "Rogu-mă ţie, maica mea, primeşte-mă la tine ca pe o fiică, în locul Sfintei Fevronia, şi-ţi voi sluji cu toată supunerea precum îţi slujise ea!" Aceasta zicînd, a luat de pe dînsa toate podoabele femeieşti de mult preţ şi le-a dat spre înfrumuseţarea bisericii şi, lepădîndu-se de lume, s-a făcut călugăriţă.

Pomenirea Sfintei Muceniţe Fevronia se prăznuia în toţi anii în ziua de 25 ale lunii iunie, zi în care sfînta a pătimit pentru Hristos, cînd se făceau şi minuni în ziua praznicului ei. Căci la cîntarea cea de toată noaptea, sfînta muceniţă se arăta, stînd în mijlocul surorilor ce cîntau, luîndu-şi locul său de mai înainte. Deci, cînd au văzut-o pe dînsa la arătarea cea dintîi, toate surorile s-au înfricoşat, iar Vriena a strigat cu glas mare: "Iată, fiica mea Fe-vronia, a venit la noi!" Deci, vrînd cu dragoste să o cuprindă cu mîinile sale ca o maică, îndată Sfînta Fevronia s-a făcut nevăzută. Din acea vreme nimeni nu mai îndrăznea să se atingă de ceea ce se arăta sau să-i zică vreun cuvînt, decît numai priveau la dînsa cu spaimă şi cu mirare. Din arătarea ei ele simţeau bucurie şi veselie în sineşi; iar inima ei, umplîndu-se de acea bucurie, lăcrima şi astfel stătea ca la trei ceasuri văzută tuturor, apoi iarăşi se făcea nevăzută. Episcopul, avînd evlavie spre Sfînta Muceniţă, a făcut în cetate o biserică în numele ei, pe care, zidind-o vreme de şase ani, a sfîrşit-o şi, aducînd episcopii de primprejur la sfinţirea ei în ziua praznicului Sfintei Fevronia, a voit să aducă în biserică sfintele ei moaşte.

Deci, după cîntarea de laudă de toată noaptea, episcopii cu tot clerul au mers în mănăstire, unde, rugîndu-se, au descoperit mormîntul sfintei şi, deschizînd racla, au văzut cinstitele ei moaşte strălucind ca o rază de soare. Călugăriţele, văzînd aceasta, plîngeau şi se tînguiau că se lua de la dînsele o vistierie de mare preţ. Cînd mîinile celor sfinţiţi s-au atins de raclă să o ia, îndată s-a făcut atîta zgomot în văzduh, încît tot

poporul a căzut de frică cu feţele la pămînt. Apoi, după un ceas, îndrăznind iarăşi a se atinge de raclă, pămîntul s-a cutremurat foarte tare, încît s-a clătinat toată cetatea. Atunci au cunoscut toţi, că sfînta muceniţă nu voieşte să fie luată din locul său; iar episcopul s-a mîhnit foarte mult şi nu a mai îndrăznit să se mai atingă de racla sa.

Deci, episcopul a grăit către egumena Vriena: "Ascultă soră, tu ştii cîtă sîrguinţă am pus, ca întru slava şi cinstea Cuvioasei Muceniţe Fevronia să ridic această biserică, de la a cărei zidire se împlinesc acum şase ani; însă de vreme ce sfînta muceniţă nu voieşte să asculte de rugăciunile noastre, ca să treacă în biserica cea zidită în numele ei, mă rog ţie, ca să iei măcar una din mădularele ei cele tăiate şi cu mîinile tale să ne-o dai nouă, ca să nu fie osteneala noastră fără rod şi fără spor". Atunci Vriena, întinzîndu-şi mîna, s-a atins de racla sfintei, vrînd s-o ia şi s-o dea episcopului, dar mîna Vrienei a rămas ca moartă. Atunci Vriena, plîngînd, a început a grăi către sfînta: "Mă rog ţie, fiica şi sfînta mea Muceniţă Fevronia, nu te mînia asupra mea, maica ta, ci adu-ţi aminte de ostenelile mele şi nu-mi defăima bătrîneţile mele". Acestea zicîndu-le, s-a slăbit mîna ei. După aceasta Vriena, iarăşi plîngînd, a grăit către sfînta: "Stăpîna noastră, dă-ne nouă binecuvîntare şi nu ne mîhni!"

Aceasta zicînd-o, iarăşi şi-a întins mîna ei şi a luat unul din dinţii ei, care se aflau pe piept şi l-a dat episcopului; după aceea îndată s-a închis racla. Episcopul, luînd cu bucurie dintele acela de la moaştele sfinte, l-a pus într-un vas de aur şi s-a întors cu tot poporul, ducînd acel dar cu cîntări de psalmi, cu lumînări, cu veselie şi cu prăznuire. Şi, aducîndu-l în biserică, a sfinţit-o pe ea, făcînd într-acea zi cu rugăciunile sfintei multe tămăduiri. Căci cîţi au fost orbi, au văzut; cîţi erau şchiopi s-au îndreptat şi cîţi erau îndrăciţi, au scăpat de îndrăcire; şi ori de ce neputinţă era cuprins cineva, numai atingînd gura şi sărutînd acea mică parte luată din moaştele sfintei, îndată cîştiga tămăduire şi se ducea sănătos la casa sa, bucurîndu-se şi slăvind pe Dumnezeu.

După sfinţirea acelei biserici, Cuvioasa egumenă Vriena a mai trăit doi ani şi s-a apropiat de fericitul său sfîrşit. Deci, punînd egumenă în locul său pe Tomaida, s-a mutat către Domnul. Iar eu, Tomaida - zice scriitoarea acestei vieţi -, după mutarea maicii Vriena, am scris viaţa şi pătimirea Sfintei Muceniţe Fevronia. Asemenea şi cele despre Lisimah, pe care le-am auzit din gura lui singură. Toate acestea le-am scris spre folosul celor ce vor citi şi vor asculta şi spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa Cuviosului Dionisie, ctitorul Mănăstirii Ioan Botezătorul din Muntele Atonului (25 iunie) (Traducere din limba greacă)

Dionisie, acest minunat părinte, era din hotarele Castoriei, dintr-un sat ce se chema Horison. Părinţii lui erau lucrători de pămînt, nici bogaţi, nici săraci, dar vieţuiau în îndestulare, ca unii ce erau binecredincioşi şi îmbunătăţiţi. Deci, Dionisie, născîndu-se din nişte părinţi ca aceştia, a învăţat puţină carte. Dar fiindcă era din fire priceput şi înţelept, a defăimat bunătăţile vieţii de acum, ca pe nişte bunătăţi stricăcioase şi trecătoare şi a dorit pe cele cereşti şi veşnice, pe care le socotea în fiecare zi şi le cugeta cu mintea.

Deci, precum cerbul cel însetat aleargă cu multă dorinţă la izvoarele apelor, tot astfel şi inima fericitului Dionisie ardea de dumnezeiescul dor. Drept aceea, după înţelegerea lui cea bună, l-a învrednicit şi Domnul şi s-a făcut robul Lui cu adevărat; însă ascultaţi povestirea de la început.

Dionisie avea un frate mai mare decît el, cu numele Teodosie, şi precum erau fraţi după trup, asemenea şi după chipul feţii, la fapta bună şi la aşezarea sufletului. Teodosie, cînd era de optsprezece ani, a voit să se ducă la Constantinopol, ca să se întîlnească cu oameni îmbunătăţiţi în fapte, şi să se folosească de cuvintele lor.

Deci, a lăsat casa, patria, părinţii şi pe fratele său Dionisie, care era copil mic, şi s-a dus la împărăteasca cetate, sălăşluindu-se la patriarhie, unde erau monahi îmbunătăţiţi în fapte bune şi minunaţi la cîntarea de laudă şi nevoinţă. El s-a folosit mult de la aceia, învăţînd toată dumnezeiasca Scriptură şi toate dogmele, ca unul ce era lesne priceput la minte; astfel era iubit de toţi, fiind cucernic la chipul feţii şi de neam bun. El era cinstit şi foarte vesel, blînd la obicei şi la vorbă, dulce şi minunat la fapta bună. Pentru aceea patriarhul l-a iubit şi l-a hirotonit mai întîi diacon, apoi preot. Aceasta o făcuse fiindcă văzuse într-însul mari fapte bune, că, de cînd luase vrednicia preoţiei, se nevoia mai mult în fapte bune, sporind în fiecare zi în putere. Dar, avînd dorinţă mare să se ducă la loc liniştit şi netulburat, a plecat din cetate şi s-a dus la Sfîntul Munte al Athonului.

Închinîndu-se Teodosie la toate chiliile şi mănăstirile din Athos, a pus metanie la cinstita mănăstire Filoteu, pentru că acolo erau, după numire, cu adevărat oameni iubitori de Dumnezeu şi cu fapte bune. Pe acei monahi atît îi urma şi le rîvnea de-a pururea pomenitul, încît în puţină vreme i-a covîrşit pe toţi. El s-a făcut chip şi dreptar al petrecerii şi rînduielii monahiceşti şi se arăta în mijlocul acelei sinodii şi adunări, chip însufleţit şi împodobit cu toate faptele bune; sau - cum zicem proorocul -, un măslin răsădit în dumnezeiescul lăcaş şi plin de roade. Drept aceea, după o vreme oarecare, murind egumenul, toţi au rugat pe Teodosie să primească cinstea de egumen, ca un bun şi foarte iscusit. Deci, ca să nu se facă neascultător, a luat asupra lui grija şi greutatea tuturor şi îi păstorea la păşuni de viaţă purtătoare, după dumnezeieştile porunci, fără lenevire şi cu multă sîrguinţă. Despre el se dusese vestea mai în tot locul şi mulţi se adunau acolo, ca să ia folos sufletesc.

Dar să revenim la cuvîntul ce ne stă înainte, adică să spunem şi despre fratele lui, Dionisie, care a dorit şi el să se facă monah, dar, fiind încă tînăr, a rămas în casa lor, apoi cum a venit el la Athos şi a zidit acea minunată mănăstire. După aceea iar vom istorisi şi celelalte despre acest înţelept Teodosie, care a fugit din patria sa, precum s-a zis mai sus.

Sfîntul Dionisie, auzind de Sfîntul Munte, a dorit să se ducă acolo să ia sfînta schimă. Dar, auzind că acolo era lege şi hotar sobornicesc, ca să nu primească pe nici un tînăr fără barbă, şi care ar fi călcat o poruncă ca aceasta să fie afurisit şi neiertat, s-a temut de certare. Deci, a aşteptat ca un înţelept să-i crească barba şi atunci să se ducă, ca să nu se facă pricinuitor de sminteli. După ce i-a crescut barba şi a aflat că fratele său, Teodosie, era egumen, n-a mai avut răbdare, ci a alergat la muntele Athonului şi s-a făcut multă veselie şi bucurie între fraţi, cîntînd cu toţii psaltirea lui David: *Iată, ce este bun şi ce este frumos, fără numai a locui fraţii împreună.* Deci, după puţine zile l-a tuns şi l-a făcut monah. El mulţumea şi slăvea pe Domnul, că a dobîndit ceea ce dorise. Învăţînd de la acel bun păstor toată rînduiala petrecerii monahiceşti, urma cît putea pe cei îmbunătăţiţi şi se nevoia să se facă mai îmbunătăţit în fapte bune. Egumenul, văzîndu-l sporind atîta, l-a învăţat şi dumnezeiasca Scriptură; fiindcă mai înainte ştia puţine, precum am zis. Deci, după ce a învăţat toată Sfînta Scriptură, şi dumnezeieştile dogme ale Bisericii, l-a făcut eclesiarh şi astfel slujea în dumnezeiasca biserică cu multă sîrguinţă. După aceea, mărturisindu-se cu de-amănuntul şi aflîndu-l vas curat şi neîntinat, l-a dus la episcopul eparhiei şi l-a hirotonisit diacon. Apoi, după ce s-a făcut de treizeci de ani, l-a hirotonisit şi preot. De atunci, mai vîrtos şi mai mult se smerea şi nu se înălţa cum fac unii ieromonahi, ci se sîrguia în toate faptele bune să urmeze povăţuitorului. El în fiecare zi se dădea spre nevoinţe mari şi spre biruinţă contra răului stăpînitor de lume, împuternicindu-se de preabunul Dumnezeu, ca pe cele din urmă - după Sfîntul Pavel -, uitîndu-le şi întinzîndu-se la cele dinainte.

Aceşti fraţi străluceau în acea sfinţită mănăstire, în mijlocul celorlalţi părinţi, întocmai ca două stele prealuminoase. Astfel că Dumnezeu Se slăvea într-înşii ca Cel ce slăveşte pe cei ce-L slăvesc. Însă dumnezeiescul Dionisie, avînd mai mult dor şi mai multă dragoste în inimă către Dumnezeu, se dădea la aspre şi pustniceşti nevoinţe. Astfel postea mai mult, priveghea toată noaptea rugîndu-se şi era necîştigător cu totul, avînd două haine şi pe Dumnezeu ca avuţie nejefuită. Vorbind neîncetat cu mintea către El, de acolo se minuna fericitul lui suflet atît, încît se arăta purtător de Dumnezeu şi la alţii. Dar, fiindcă este lucru greu să petreacă cineva o nevoinţă atît de înaltă şi plăcută lui Dumnezeu, în mijlocul multor fraţi care aveau multe griji şi tulburări, el se mîhnea foarte mult şi se amăra. Deci, cugeta să afle

undeva un loc deosebit, potrivit pentru linişte, ca acolo să se roage, precum dorea singur şi să vorbească fără de tulburare cu Dumnezeu şi Mîntuitorul său.

Deci, sfătuindu-se de oarecare fraţi îmbunătăţiţi în fapte, a fugit pe ascuns din mănăstire, pentru ca să nu-l oprească şi, suindu-se într-un vîrf foarte înalt al muntelui, care se numeşte Athon, a găsit o peşteră în partea dinspre miazăzi şi aproape de ea, ca la o aruncătură de suliţă, era un izvor cu apă rece. Drept aceea, s-a bucurat sufletul lui şi s-a veselit şi a rămas acolo, neluînd cu sine nici pîine, nici vin sau untdelemn sau altceva de mîncat sau de îmbrăcat, fără numai cele două haine, ce le purta şi acelea rupte şi netrebnice, ca şi cum el ar fi fără de trup. El îşi avea dorul şi mintea sa îndreptate numai către Dumnezeu, iar ca hrană şi desfătare a sufletului său, avea cîntarea de laudă a lui Dumnezeu. Cuvintele Scripturilor erau în gura lui, după psalmistul, mai dulci decît mierea şi se împlinea la el cuvîntul Domnului: *Nu numai cu pîine va trăi omul.* Cînd flămînzea mînca buruieni sălbatice şi castane sau alte roduri de copaci. Dacă îi venea vreodată poftă de pîine se ducea la altă chilie sau mănăstire şi cerea, după aceea se întorcea iarăşi cu sîrguinţă la peşteră. Aceasta o făcea cu cunoştinţă şi rar mînca puţină pîine, ca astfel să biruiască pe diavolul mîndriei.

Deci, făcînd trei ani în acea peşteră şi întocmindu-şi toate simţirile sufletului şi ale trupului, a ajuns la măsura desăvîrşirii. Atunci, prin povăţuirea lui Dumnezeu, a venit la el un pustnic foarte iscusit în fapte bune şi l-a rugat să-l lase să zidească o chilie aproape de dînsul, şi abia l-a primit cu sila. Apoi a venit altul şi, zidind chilie, a rămas şi acela acolo şi toţi se mărturiseau lui şi se supuneau lui. Drept aceea, s-a vestit numele lui şi au venit şi mulţi alţii ca să locuiască acolo împreună cu dînsul, pentru ca să ia de la dînsul folos, care mai întîi nu primea, iar după ce l-au rugat, le răspundea: "Eu, fraţilor preadoriţi, nu vă urăsc pe voi, ci iubesc mai vîrtos sinodia voastră, dar locul este aspru şi greu. Dacă doriţi să fiţi lîngă mine, suiţi-vă deasupra în munte şi găsiţi acolo loc îndemînatic. Zidiţi chilii şi locuinţe şi eu voi veni adeseori la voi cît voi vieţui, ca să vă ajut". Aceia au primit sfatul lui şi au zidit chilii; asemenea au zidit şi biserica Sfîntului Ioan Botezătorul, mai sus, în partea dinspre răsărit a muntelui, care pînă astăzi se numeşte "Vechiul Mergător Înainte". Sălăşluindu-se ei acolo, cuviosul se suia în fiecare sîmbătă, unde slujea Sfînta Liturghie şi-i împărtăşea, ospătîndu-se astfel împreună cu dînşii două zile. Apoi îi învăţa cele de folos şi Duminică seara, după ce fiecare îi dădea pîine şi roduri de copaci, se pogora la chilia sa.

Fiindcă locul acela era foarte rece şi iarna avea multă pătimire, au zidit chilii mai jos, în partea de apus, apoi au sădit vii şi astfel petreceau în linişte. Ei au făcut şi un caic; fiindcă erau oameni şi aveau trebuinţă de multe feluri de lucruri. Cînd aduceau grîu şi alte lucruri grele, sfîntul, ca un iubitor de fii, le ajuta mult şi le suia atîta deal, fiindcă era tare şi puternic, şi tuturor le zicea că cel dintîi se cade să fie la toţi pildă bună. El de multe ori rămînea noaptea în coliba care o avea la malul mării; iar la miezul nopţii se sculau toţi să citească rînduiala lor, ieşind afară cînd nu ploua. Sfîntul avea obiceiul să stea în vremea cîntării drept, cu toată buna cucernicie, înălţîndu-şi mintea şi unindu-se cu Dumnezeu, şi astfel stătea şi privea neplecat către dumnezeiasca lumină, pînă la sfîrşitul rînduielii, ca un turn nemişcat.

Într-o noapte, stînd la cîntarea cea de dimineaţă, a văzut în locul unde era voia lui Dumnezeu să se facă mănăstire - o, negrăitele tale taine, Hristoase - o făclie mare aprinsă. Sfîntul, văzînd aceasta a tăcut şi n-a spus-o la nimeni, temîndu-se ca nu cumva să fi fost vreo nălucire diavolească. Dar pe urmă, după ce a văzut-o în mai multe nopţi, s-a dus la un ieromonah mai înainte-văzător şi purtător de duh, cu numele Dometie, care locuia în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi i-a vestit pricina. Dar înţeleptul Dometie nu s-a lenevit, ci s-a dus împreună cu el, pentru ca să vadă minunea cu ochii. Astfel ei au rămas trei nopţi, ca să se adevereze mai bine şi au văzut acea dumnezeiască lumină preastrălucită, arzînd ca o făclie de foc. Drept aceea, neavînd nici o îndoială, a spus acea minune tuturor fraţilor şi îndată s-au dus la piatra pe care au văzut-o, căutînd să vadă de au fost lemne aprinse sau cărbuni, dar n-au aflat nimic.

Atunci s-au încredinţat că a fost un foc ceresc. Sfinţitul Dometie a zis acestea cu proorocie către insuflatul de Dumnezeu, Dionisie: "Voia lui Dumnezeu este să se zidească aici o sfinţită mănăstire, în care să se adune mulţi îmbunătăţiţi. Deci, să nu te lenevești a începe şi nu te îngriji pentru cheltuială; căci Dumnezeu îţi va trimite ca un Atotputernic ce este; voi lucra şi eu pe cît voi putea". Asemenea s-au făgăduit şi ceilalţi fraţi. Deci, rugîndu-se, au început să cureţe locul şi au zidit mai întîi turn pentru

călătorii de pe mare, care poposeau acolo, iar cheltuiala au pus-o aceia. Mulţi veneau şi se mărturiseau la sfîntul, nu numai de la mănăstiri, ci şi din lume, pentru marea lui faptă şi curăţenie. Însă să lăsăm puţin pe sfînt şi să povestim despre fratele său Teodosie, care era egumen al mănăstirii Filoteiu.

Acesta, pogorîndu-se de la mănăstire să pescuiască la malul mării, căci se apropia ziua Bunei-Vestiri, pe care o prăznuia şi, venind ei noaptea, au năvălit agarenii şi i-au luat robi şi i-au dus la Prusa unde i-au vîndut; însă creştinii care i-au cumpărat, i-au lăsat să se ducă unde vor voi. Drept aceea alţii s-au întors la mănăstire, iar dumnezeiescul Teodosie s-a dus la Constantinopol. Văzîndu-l patriarhul şi ceilalţi s-au bucurat, ştiindu-l că era rob al lui Dumnezeu; deci, l-au pus egumen într-o mănăstire. După puţină vreme, a murit mitropolitul Trapezundei, în zilele împăratului Alexie Comneanul. Acesta a zis patriarhului să caute un om sfînt şi să-l rînduiască mitropolit. Patriarhul şi clericii au ales dintre toţi pe sfinţitul Teodosie, care nu numai că era curat şi sfînt la suflet, dar era cinstit şi la cele din afară, adică la obicei şi la chip şi cu cealaltă aşezare a trupului, înalt cu fapta, smerit cu cugetul, barba pînă la brîu şi dulce la vorbă, cu care atrăgea la dînsul pe toţi ca magnetul pe fier. Era şi învăţat desăvîrşit la rînduiala canoanelor şi a legilor; dar ce să zic mai mult, era vrednic cu adevărat de o stăpînire ca aceasta insuflată de Dumnezeu.

Drept aceea, patriarhul cu toţi clericii l-au hirotonisit, deşi el nu voia; apoi cei trimişi l-au dus la Trapezunda. Credinciosul împărat împreună cu tot sfatul lui, l-au primit cu dragoste, ca pe un trimis al lui Dumnezeu, căruia i-au mulţumit, că le-a dăruit un păstor ca acesta; deci, i se supuneau la toate cele poruncite.

Dumnezeiescul Dionisie, aflînd de acestea, s-a bucurat foarte mult, că fratele lui s-a făcut arhiepiscop. Atunci i-a venit un gînd bun, adică să se ducă să-l întîlnească şi să-l facă mijlocitor către împărat, ca să-i dea bani să zidească mănăstirea. El, sfătuindu-se despre aceasta cu Cuviosul Dometie, acesta l-a îndemnat să plece cît mai repede. După aceea şi-a luat sinodia şi a plecat la Trapezunda. Ajungînd acolo, s-a veselit de vederea fratelui său împreună şi cu sufletul, apoi i-a povestit pricina de la început. Fericitul Teodosie, auzind aceasta, s-a bucurat foarte mult, făgăduind să-i ajute la zidire cît va putea.

Apoi, au plecat împreună la împărat, căruia i s-au închinat şi după ce l-au heretisit, împăratul a întrebat pe cuvios cum s-a ostenit pînă acolo şi cum petrec mănăstirile Athonului? El, cu vorbă blîndă şi lină, i-a răspuns: "Prea puternice împărate, mănăstirile merg bine, cu dumnezeiescul ajutor şi cu purtarea de grijă a stăpînirii tale. Dar pricina care m-a făcut a veni aici, a fost să văd pe iubitul meu frate, să mă îndulcesc de preafericita vedere a împărăţiei tale şi să mă învrednicesc să vorbim împreună, precum am avut dorinţa neasemănată. Deci, am să-ţi spun o veste veselitoare, de va fi voia stăpînirii tale".

Aşa zicînd, i-a povestit pe larg pricina şi l-a îndemnat să se facă ctitorul acelei mănăstiri, să aibă pomenirea sa veşnică, precum împăraţii de mai înainte au zidit mănăstiri în Sfîntul Munte. Împăratul, auzind acestea şi văzînd acea faţă veselă, cu cinstită cuviinţă şi preadulce, l-a iubit din tot sufletul şi din toată inima lui. Deci, judecînd de obşte, că Dumnezeu i l-a trimis, a răspuns, zicînd: "Părinte, îţi voi împlini dorinţa ta, de a-ţi da cîţi bani va trebui, numai să fii îndatorat ca toţi moştenitorii tăi, să fie pomeniţi totdeauna în rugăciunile şi liturghiile voastre, cu toţi strămoşii şi moşii mei, ca să mă învrednicească Domnul aici vremelnic şi să petrecem viaţă fără tulburare; iar acolo să dobîndim fericire veşnică".

Cuviosul a făgăduit să facă toate cîte i se hotărîse; iar împăratul îndată a făcut înaintea tuturor un hrisov, ca mănăstirea să se numească a marelui Alexie Comneanul, să fie îndatorat el şi strămoşii lui să le dea cîte le vor trebui. Apoi, a dat cuviosului mult aur, făgăduind să-i mai dea încă atît după puţină vreme, şi să zidească ceea ce va trebui. În hrisov a scris să se dea mănăstirii în fiecare an din visteria împărătească cîte o mie de arginţi, pe care trebuia, în fiecare an, să se ducă un monah al mănăstirii să-i ia. Deci, zăbovind timp destul şi veselindu-se împreună cu împăratul şi arhiereul, a luat aurul şi a plecat, bucurîndu-se. Pe cînd trecea Elespontul, a văzut corăbiile agarenilor şi a trecut mai sus de dînşii. Corăbierii, văzînd pe agareni, s-au înfricoşat şi fiindcă erau aproape de pămînt, au alergat la el, ca să scape de primejdie. Atunci Dionisie, robul lui Dumnezeu cel adevărat, avînd către Hristos credinţă neîndoită, a zis către dînşii:

"Fiilor, nu vă temeţi de tot, ci aşteptaţi puţin să vedeţi puterea lui Dumnezeu. La dînsul să avem toată nădejdea, că ne va izbăvi din primejdie".

Barbarii, fiind aproape de corabia lor, au început să-i săgeteze; iar cuviosul, înălţînd mîinile şi ochii la cer, s-a rugat cu lacrimi preafierbinţi, astfel: "Doamne Iisuse Hristoase, Cel împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh de-a pururea slăvit, ascultă-mă pe mine netrebnicul robul Tău şi ne izbăveşte din robia aceasta, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale şi ale Botezătorului şi Înaintemergătorul Tău!" Cuviosul zicînd acestea, îndată s-a arătat către aceia Marele Mergător Înainte, ţinînd un toiag în mîna dreaptă, şi i-a zis să nu se teamă nicidecum; iar pe barbari i-a înfri-coşat că-i va ucide, dacă nu se vor întoarce înapoi. Atunci mîinile barbarilor s-au uscat şi neputînd să-i vatăme, au rămas nelucrători. Cuvioşii, văzînd o preaslăvită şi minunată lucrare ca aceasta, au mulţumit Domnului, zicînd: "Slavă Ţie Hristoase Atotputernice, Care ne-ai izbăvit de primejdie, prin Botezătorul şi Mergătorul Înainte". Astfel a ajuns la Aton cu cale bună şi, găsind pe fraţi, le-a vestit cele făcute, bucurîndu-se. Ei, auzind acestea, au slăvit pe Dumnezeu, Care nu ruşinează pe cei ce nădăjduiesc într-însul. Dometie a zis către Cuviosul Dionisie: "Nu ţi-am spus eu să pui numai început, că Domnul îţi va ajuta? Acum începe zidirea cu sîrguinţă, şi nu te teme de cheltuiala cealaltă, că Stăpînul Hristos îţi va trimite ajutor din înălţime". Atunci cuviosul a găsit lucrători, a adunat piatră, lemne şi var şi a gătit toate cîte erau de nevoie să înceapă lucrul.

El a făcut întîi zidirile, apoi biserica Mergătorului Înainte, mare şi minunată, chilii multe, bolniţă, trapeză şi toate cîte erau necesare şi au adus din deal apă multă şi dulce. Şi s-a săvîrşit la anii 6878 de la Adam; iar anul de la Mîntuitorul şi Stăpînul Hristos, 1370. Dar, fiindcă a rămas o parte nesăvîrşită, adică zugrăveala şi toate ce mai erau de trebuinţă şi nu mai avea de cheltuială, sfîntul s-a dus iar la Trapezunda şi a spus împăratului pricina. Împăratul l-a primit cu bucurie şi i-a dat bani foarte mulţi. Apoi, întorcîndu-se la mănăstire, a găsit-o pustie cu totul, că, din lucrarea diavolului, s-au dus agareni mulţi, au făcut meşteşuguri şi au intrat înăuntru şi i-au robit pe toţi şi le-au luat toate lucrurile, de care aveau trebuinţă, blestemaţii.

De acestea înştiinţîndu-se cuviosul, s-a întristat foarte mult şi a plîns, însă nu a grăit cuvînt rău către Dumnezeu, ştiind că aceasta este ispita de la urîtorul binelui; deci, s-a dus numai să-i răscumpere şi i-a izbăvit ca un bun păstor, aducîndu-i pe toţi la mănăstire cu ajutorul lui Dumnezeu. Atunci s-a dus iarăşi sfinţitul Dometie şi s-a sfătuit, de ar fi fost cu cuviinţă să se ducă iarăşi la împărat să-i dea alţi bani şi i-a zis să se ducă degrabă. Deci, cînd a luat de la fraţi iertare, a heretisit pe Dometie, zicînd: "Iată, cinstite părinte, după Dumnezeu dau în mîinile tale conducerea acestei mănăstiri şi după marele Mergător Înainte, căci nu ştiu de ne vom întîlni mai mult aici". Iar Dometie i-a răspuns Cuviosului Dionisie, luminîndu-se de Sfîntul Duh: "Părinte, aici nu ne vom mai întîlni, numai în veacul viitor, care pururea petrece. Acolo ne vom înveseli împreună cu Stăpînul Hristos şi Mîntuitorul nostru". Astfel s-a făcut după proorocia lor, că nu s-au mai văzut în lumea aceasta unul cu altul, avînd amîndoi darul proorociei.

Sfîntul, intrînd în corabie, s-a dus la Trapezunda cu sinodia sa, şi s-a veselit împreună cu fratele său şi cu însuşi stăpînitorul, căruia i-a vestit toate cele ce se întîmplaseră, precum s-a zis mai sus. Binecredinciosul împărat, auzind acelea, l-a mîngîiat, zicîndu-i: "Nu te întrista pentru cele trebuincioase mănăstirii, că eu îţi voi da ajutor". Deci, zăbovind acolo la mitropolie puţină vreme, i-a venit ceasul să se ducă către Cel dorit. Chemînd pe fratele său şi pe însuşi stăpînitorul împărat, i-a rugat să aibă grija mănăstirii cît vor trăi în această lume. Acestea rînduindu-le bine şi rugîndu-se Domnului pentru dînşii, şi-a dat sufletul în sfintele Lui mîini, în 25 ale lunii iunie, vieţuind în această lume 72 de ani. Sfintele şi cinstitele lui moaşte le-a îngropat arhiereul cu cuviincioasa cinste şi cu bună cucernicie. Acele moaşte făceau multe minuni, celor ce îl rugau cu credinţă. Iar monahii care erau în sinodia lui, luînd de la împărat şi de la arhiereu milostivirea cea cuviincioasă şi iertare, s-au dus.

Ajungînd la mănăstire, au vestit fraţilor moartea cuviosului şi toţi au plîns şi s-au tînguit pentru lipsirea unui părinte ca acesta; iar dumnezeiescul Dometie i-a mîngîiat. Apoi, vrînd să se ducă la chilia lui, au căzut toţi la picioarele lui, rugîndu-se cu lacrimi să nu-i lase sărmani, ci să rămînă să-i păstorească ca şi mai înainte; deci, pentru ca să nu să se facă neascultător, a rămas. El păstorea turma lui Hristos cu plăcere

de Dumnezeu şi cu multă sîrguinţă şi ajungînd plin de zile, s-a dus la Domnul, Căruia se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa Cuviosului David din Tesalonic
(26 iunie)

Acest mult lăudat părinte, îngerul cel pămîntesc şi omul cel ceresc, s-a născut şi a crescut în strălucita şi marea cetate a Tesalonicului. El de mic a defăimat toată odihna trupească, lepădîndu-se de lume şi de cele din lume. A părăsit prietenii şi rudeniile, cinstea şi slava cea vremelnică, banii, averile şi orice altă norocire vremelnică, dar încă şi sufletul său, după porunca Evangheliei, şi a urmat Stăpînului, luînd crucea din tinereţe, fiindcă inima lui se rănise cu totul de dumnezeiasca dragoste. Deci, şi-a tăiat perii capului, călugărindu-se, şi a rămas în mănăstirea Sfinţilor Mucenici Teodor şi Mercurie, care se numea Cunuliaton.

Acolo a petrecut în linişte, nevoindu-se mai presus de om şi păzind toată fapta bună cu multă sîrguinţă. Lui îi plăceau îndeosebi înfrînarea şi smerenia decît celelalte, ştiind bine, că săturarea pîntecelui goneşte privegherea şi întreaga înţelepciune, iar slava deşartă prăpădeşte toate faptele bune în chip desăvîrşit. Pentru aceasta se sîrguia să cîştige smerita cugetare ca un înţelept. Citind dumnezeieştile Scripturi ziua şi noaptea, se minuna de faptele bune ale sfinţilor mai dinainte de Lege şi după Lege, cum i-a slăvit Dumnezeu pe dînşii, pentru că I-au slujit şi I-au bineplăcut, cum se cuvine. Adică, pe Abel l-a făcut minunat pentru jertfă, pe Avraam pentru credinţă, pe Iosif pentru înţelepciune, pe Iov pentru răbdare, pe Moise l-a arătat puitor de lege, pe Daniil şi pe cei trei tineri i-a păzit nevătămaţi de foc şi de lei.

Cuviosul David, socotind petrecerea acestora, se sîrguia cu tot sufletul a le urma cu toată puterea, ca să se facă împreună cu dînşii moştenitor în împărăţia cerească. Citind şi vieţile cuvioşilor care s-au pustnicit după întruparea Mîntuitorului şi au săvîrşit atîtea minunate nevoinţe şi vitejii, se înspăimînta şi mai ales de Simeon din minunatul munte şi de cel de un nume cu dînsul, de Daniil şi de Patapie, stîlpnicii, care şi-au petrecut viaţa, fără acoperămînt, muncindu-se de vînturi, de ploi şi zăpezi. Vieţile acestora citindu-le, plîngea şi se umilea atîta, încît a luat hotărîre să petreacă cu aceeaşi strîmtoare, cîtă vreme va putea pururea pomenitul, ca astfel să afle lărgime după moarte.

Într-o zi s-a înfierbîntat atît de tare şi s-a umplut inima lui, încît, suindu-se într-un migdal, care era în partea dreaptă a bisericii, s-a aşezat pe o cracă a copacului, pe care şi-a făcut un pat mic, cum a putut; şi acolo se pustnicea cu îngrădire şi cu minunată răbdare, muncindu-se de vînturi, de ploi şi zăpezi, arzîndu-se de căldura soarelui din timpul verii şi de alte strîmtorări chinuindu-se cumplit. O, ce îngăduire şi ce răbdare minunată a mult pătimitorului mucenic! Cum răbda el atîta pătimire rea! Ceilalţi stîlpnici, aveau cel puţin întărire, căci stîlpii erau zidiţi şi stătea; iar cînd dormea, ori îşi făcea altă trebuinţă de care avea nevoie, erau nemişcaţi. Dar acest diamant se mişca totdeauna pe lîngă copac şi nu avea odihnă niciodată, muncindu-se de ploi, de vînturi şi chinuindu-se cumplit de zăduf.

Astfel pătimind cel cu sufletul răbdător nu s-a lenevit cîtuşi de puţin, nu s-a împuţinat cu sufletul şi nu s-a trîndăvit; iar faţa lui de înger nu s-a schimbat, nici s-a prefăcut, ci era frumoasă ca un trandafir. Cu adevărat în acest fericit s-a împlinit proorocescul cuvînt. *Dreptul ca finicul va înflori şi ca cedrul din Liban se va înmulţi*. El a înflorit cu faptele şi ca finicul, dînd rod primit lui Dumnezeu, mai dulce şi mai mirositor decît migdalul şi finicul. Avea şi cîţiva ucenici evlavioşi şi iubitori de Hristos, ostenindu-se şi trudindu-se împreună cu dînsul. Aceia de multe ori îl rugau să se dea jos din copac, să-i zidească o chilie unde îi va plăcea, ca să-i păstorească la păşune mîntuitoare. Iar el le răspundea, zicînd: "Fraţilor şi fiii mei, eu sînt om păcătos şi nevrednic, dar Stăpînul Hristos, Păstorul cel bun, Care îşi pune sufletul pentru oi, Acela, ca un bun ce este, să vă păzească de bîntuielile diavolului şi să mă învrednicească Împărăţiei Sale cele veşnice; iar eu, viu este Domnul Dumnezeul meu, Iisus Hristos, că nu mă cobor din acest copac,

pînă ce se vor sfîrşi trei ani, şi atunci numai cu porunca Lui; că fără de voie nu mă pogor nicidecum de aici". Atunci ei, văzînd neschimbarea voinţei lui, nu l-au mai supărat pentru această pricină.

Cînd s-au împlinit trei ani, îngerul Domnului s-a arătat către dînsul şi i-a zis: "Davide, Domnul a ascultat rugăciunea ta, şi-ţi dă darul acesta pe care de mult l-ai cerut, adică să fii smerit cugetător, să te temi de El şi să-L cinsteşti cu evlavie cuviincioasă; de aceea, pogoară-te din copac şi linişteşte-te într-o chilie, binecuvîntînd pe Dumnezeu, pînă vei sfîrşi şi altă iconomie; după aceea vei afla odihnă de ostenelile trupeşti şi sufleteşti". Cît timp a vorbit îngerul cu dînsul, cuviosul a ascultat cu frică şi cu cutremur; iar după aceea, îngerul făcîndu-se nevăzut, cuviosul mulţumea lui Dumnezeu, zicînd "Bine este cuvîntat Dumnezeu, Care a primit rugă-ciunea mea şi m-a miluit!"

Atunci, chemînd pe ucenicii săi, le-a arătat vedenia şi le-a spus să-i zidească o chilie după stăpîneasca poruncă; iar ei au făcut cu sîrguinţă după cum li se poruncise, înştiinţînd despre aceasta pe prea sfinţitul arhiepiscop Dorotei. Acesta, luînd pe cei mai cucernici clerici, bucurîndu-se şi suindu-se la Cuviosul David, l-au sărutat şi l-au dat jos din copac cu multă cucernicie şi, slujind, l-au dus în chilia lui, săvîrşind mare prăznuire. După aceea, ei s-au întors, veselindu-se; iar cuviosul a rămas în chilie liniştindu-se şi binecu-vîntînd neîncetat pe Dumnezeu, care i-a dăruit atîta dar, încît gonea diavolii, lumina orbii şi orice boală nelecuită o tămăduia, cu numele Domnului nostru Iisus Hristos. Din semnele cele mai multe care le-a făcut, scriu două sau trei spre încredinţarea celorlalte, precum leul se cunoaşte după unghii şi ţesătura după margine.

Un tînăr oarecare avea diavol. Acela a venit într-o zi la chilia cuviosului şi stînd afară la uşă, striga: "Eliberează-mă, Davide, rob al veşnicului Dumnezeu, că foc iese din chilia ta şi mă arde pe mine". Atunci cuviosul, întinzînd mîna prin fereastra sa, a zis, apucîndu-l pe tînăr: "Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel viu, îţi porunceşte ţie, duh necurat, să ieşi din zidirea Lui". Acestea zicînd, l-a însemnat pe el cu semnul Sfintei Cruci şi îndată a ieşit diavolul, iar omul a rămas sănătos. Cei de faţă, văzînd o minune ca aceea, au slăvit pe Dumnezeu, ca pe Unul ce slăveşte pe cei ce-L slăvesc cu lucruri plăcute Lui. Mai ascultaţi şi o altă minune, tot asemenea.

O femeie oarecare era cu totul oarbă. Auzind de faptele cele bune ale cuviosului şi minunatului David, a venit la el, fiind purtată de mînă; şi, mergînd la chilia lui, a căzut la pămînt afară de uşă, plîngînd şi zicînd cu smerenie acestea: "Robul lui Dumnezeu cel binecuvîntat, ajută-mi, urmînd bunătatea Stăpînului Hristos. Izbăveşte-mă de această muncă mult chinuitoare şi-mi dăruieşte lumina ochilor, cea de bucurie tuturor şi cu totul veselitoare".

Acestea şi multe altele zicînd, a plîns cu suspinuri şi cu lacrimi fierbinţi. Cuviosul, fiindu-i milă de chinuirea ei, ca un pătimitor şi milostiv ce era, a făcut mult timp rugăciune către Domnul. Apoi, i-a zis să se scoale de la pămînt, de unde zăcea plîngînd, şi să se apropie de fereastră. Atunci el şi-a întins mîna dreaptă şi, pecetluind ochii ei cu Sfînta Cruce, s-a rugat iarăşi către Domnul, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu Cel viu, Care Te-ai întrupat din pururea Fecioară Maria şi din Duhul Sfînt, ca să scoţi din întuneric pe om şi să-l aduci la lumina cea veşnică, iar pe orbul din naştere l-ai luminat; Însuţi şi acum, Stăpîne, luminează pe roaba ta aceasta, ca un Atotputernic, că Tu eşti luminarea sufletelor noastre şi pe Tine Te slăvim totdeauna, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfînt". Astfel rugîndu-se, îndată s-au luminat ochii ca mai înainte şi vedea luminat şi curat, mulţumind cuviosului şi slăvind pe Dumnezeu.

Această mare facere de minuni auzind-o tesalonicenii, toată cetatea îl avea întru mare evlavie, cinstindu-l ca pe un înger dumnezeiesc. Iar dacă cineva avea oarecare neputinţă, venea la dînsul şi cum îşi apropia dreapta de bolnav, îndată fugea toată neputinţa şi se împrăştia, precum piere întunericul de lumină.

Deci, multe şi nenumărate minuni săvîrşind el, a fost slăvit şi cinstit foarte mult de oameni. Iar după cîţiva ani, murind Dorotei, mitropolitul Tesalonicului, a fost ales altul cu numele Aristid, care şi acesta era om îmbunătăţit. În acel timp se făceau în Tesalia mari pagube şi multă tulburare de către barbari. De aceea, eparhul Iliricului a scris mitropolitului să meargă la împărat sau să trimită pe un om oarecare îmbunătăţit,

să-l roage să aleagă şi să hotărască la Tesalonic eparh, căci în Tesalonic se afla numai epitrop. Deci, Prea Sfinţitul Aristid, arhiepiscopul Tesalonicului, citind scrisoarea eparhului înaintea clericilor şi boierilor cetăţii, le-a zis să aleagă pe un om iscusit şi cuvîntăreţ, ca să-l trimită la împărat pentru această pricină.

Deci, adunîndu-se toţi cetăţenii în biserică, au strigat toţi, cu o împreună glăsuire, să trimită pe Cuviosul David, ca să se cucerească de dînsul dreptcredinciosul împărat, ca de un om îmbunătăţit şi sfînt. Aceasta s-a făcut cu iconomie de pronia dumnezeiască, ca să se împlinească mai înainte cuvîntul îngerului, care a zis cuviosului să se pogoare din copac, ca să se facă şi altă iconomie şi atunci să meargă către Domnul.

Arhiereul, luînd pe cei mai cucernici din clerici şi din mireni, s-a dus la cuviosul şi i-a vestit pricina, rugîndu-l să meargă la stăpînitor pentru cererea cea de sus. Cuviosul însă a spus că nu poate să meargă din pricina bătrîneţilor; apoi, văzînd că toţi îl sileau să meargă, a primit, ca să nu se facă neascultător arhiereului şi tuturor iubitorilor de Hristos. Aducîndu-şi aminte de grăirea de mai înainte a îngerului, a zis către arhiepiscop: "Stăpîne, sfinte, facă-se voia Domnului; să ştiţi că împăratul îmi va dărui cu ajutorul lui Dumnezeu cîte voi cere pentru rugăciunile voastre, dar pe David nu-l veţi mai vedea viu! Căci, întorcîndu-mă către voi de la împărăţie, cînd va lipsi încă o sută douăzeci şi şase de stadii să ajung la această săracă chilie a mea, atunci mă voi duce către Stăpînul meu". Arhiereul, socotind că aceasta o zice ca să nu-l silească să se ducă, îl sfătuia iarăşi, zicîndu-i: "Urmează pe Păstorul şi Învăţătorul nostru, Hristos, Care S-a omorît pentru noi ca un om; mori şi tu pentru poporul tău ca să iei de la oameni mulţumire, iar de la Stăpînul Hristos laudă şi slavă nemărginită, ca un următor al patimii Lui".

Atunci, ieşind din chilie, toţi i s-au închinat; căci faţa lui era cu totul minunată la vedere, perii capului său îi ajungeau pînă la brîu şi barba pînă la picioare, iar cinstitul lui obraz era frumos ca al lui Avraam. Deci fiecare, văzîndu-l, se minuna: Cuviosul David luînd pe doi ucenici ai săi, pe Teodor şi pe Dimitrie, bărbaţi cucernici şi îmbunătăţiţi, asemenea lui nu numai la suflet, ci şi la trup, s-a pogorît la malul cetăţii şi, coborînd în corabie, au plecat. Şi, ajungînd în Vizantia, s-a auzit vestea în toată cetatea despre venirea cuviosului.

Într-acea vreme era împărat stăpînitor dreptcredinciosul Iustinian care era dus atunci într-alt loc, iar împărăteasa Teodora a trimis nişte postelnici şi nişte purtători de suliţi şi l-au primit cu multă cinste şi evlavie. Ea, văzînd acea strălucită faţă de înger, cu nişte cărunteţe ca acelea, s-a minunat şi i s-a închinat cu multă osteneală, cerînd rugăciune şi binecuvîntare de la dînsul. Cuviosul s-a rugat pentru împărat, pentru dînsa şi pentru toată cetatea. Împărăteasa l-a primit cu atîta bucurie şi veselie, încît nu pot să povestesc mai pe larg cît de frumoasă primire i-a făcut pururea pomenita, socotind că a primit pe un înger al Domnului, iar nu pe un om. Împăratul întorcîndu-se, Augusta i-a vestit despre venirea cuviosului, zicînd: "Stăpîne, preabunul Dumnezeu S-a milostivit spre noi şi a trimis la stăpînirea ta pe îngerul Său, care a venit de la Tesalonic şi mi s-a părut că văd în adevăr pe Avraam.

Deci, a doua zi, împăratul a poruncit să se adune toată suita. Cuviosul, venind înaintea împăratului, a pus în palmele sale cărbuni aprinşi şi tămîie; deci, a tămîiat pe împărat şi pe toată suita, fără a se vătăma de foc mîna lui cîtuşi de puţin, trecînd mai mult de un ceas pînă a tămîiat tot poporul. Văzînd acest lucru minunat, toţi s-au înspăimîntat; iar împăratul, sculîndu-se de pe scaun, l-a primit cu multă cucernicie. Deci, primind anaforele mitropoliei, dreptcredinciosul şi iubitorul de Hristos împărat, le-a ascultat pe toate. Şi a împlinit nu numai cele scrise în scrisori, ci şi altele cîte a cerut cuviosul prin grai, le-a săvîrşit cu toată osîrdia, le-a iscălit după rînduială cu slove roşii, le-a dat cuviosului cu mîna sa şi a zis: "Cinstite părinte, roagă-te pentru mine!"

Astfel, l-a eliberat cu multă cinste, precum se cuvenea. El a plecat la Tesalonic, însă n-a ajuns pînă la cetate, ci, cînd era în dreptul farului, a zis ucenicilor săi acestea: "Fiii mei, a sosit vremea sfîrşitului meu! Să îngropaţi moaştele mele în mănăstirea unde locuiam, şi să îngrijiţi de sufletele voastre, ca să aflaţi odihnă veşnică".

Zicînd acestea şi alte cuvinte folositoare de suflet, au ajuns la marginea care se numeşte Emboli, şi de acolo se vedea mănăstirea lui, la care privind şi-a făcut cruce şi, sărutînd pe ucenici, şi-a dat sufletul în

mîinile lui Dumnezeu. Atunci cînd a murit, era vînt groaznic, încît mai înainte corabia plutea în plin, dar, o, minune, corabia a stat multă vreme, cu tot vîntul, şi nu s-a clintit din loc cîtuşi de puţin. A venit şi miros de tămîie nepovestit şi se auzeau glasuri în văzduh care lăudau pe Domnul cu cîntări. Trecînd multă vreme, glasurile au încetat, apoi s-a pornit şi corabia. Dar nu s-a dus după obicei la mal, ci s-a îndreptat către partea despre apus a cetăţii, la locul unde păgînii aruncaseră mai înainte moaştele Sfinţilor Teodul şi Agatopod.

Atunci, auzindu-se de adormirea şi venirea cuviosului, a ieşit înaintea lui toată cetatea cu arhiepiscopul şi, purtînd cu multă evlavie sfintele lui moaşte, le-au dus în mănăstire şi le-au făcut o raclă de lemn în patru colţuri, în care le-au pus şi le-au îngropat cu cinste. Apoi a mutat eparhia acolo la Tesalonic, după porunca împărătească; iar pe cuviosul îl prăznuiau în tot anul în numita mănăstire. Trecînd o sută cincizeci de ani, era acolo egumen un om îmbunătăţit cu numele Dimitrie, care avea multă evlavie către cuviosul. Acela, avînd dor să ia o părticică din sfintele lui moaşte, ca să o aibă spre sfinţenie, a pus să sape mormîntul; dar îndată lespedea cea deasupra s-a crăpat în patru şi văzînd că sfîntul nu voieşte, s-a lăsat de lucru. Ucenicul acestui egumen, cu numele Serghie, care s-a făcut asemenea egumen şi, mai pe urmă, pentru faptele lui cele bune, arhiepiscop al Tesalonicului, cinstea mult pe acest cuvios şi avea multă evlavie către el. Acela de multe ori îl ruga, făcîndu-şi rugăciunea, să-l ierte, a lua o părticică din sfintele lui moaşte.

Adeverindu-se deplin de la Dumnezeu, că Cuviosul David a primit, a dezgropat mormîntul şi îndată a ieşit o minunată mireasmă şi, văzîndu-l întreg, n-a îndrăznit a lua vreo părticică dintr-însul, ci numai puţin peri din cap şi din barbă. Acei peri iubitori de Hristos îi păzeau şi îi sărutau în ziua sărbătorii lui, care se săvîrşea în ziua de 26 ale lunii iunie. Ziua aceea o prăznuiesc în tot anul cu veselie, lăudînd pe cuviosul, spre slava Tatălui, a Fiului şi a Sfîntului Duh. Amin.

Arătarea icoanei făcătoare de minuni a Preacuratei Fecioare Maria, care se numeşte Tihfinsca (26 iunie)

În anul 6851 de la facerea lumii, pe vremea dreptcredincioasei stăpîniri a marelui domn Dimitrie Ioanovici, în zilele prea sfinţitului mitropolit Pimen şi ale lui Alexie, arhiepiscopul din marele Novgorod, s-a arătat preacinstita icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, avînd însemnat pe mîna stîngă Pruncul cel mai înainte de veci, pe Domnul nostru Iisus Hristos.

Arătarea ei a fost astfel: În hotarele marelui Novgorod, nu departe de malurile rîului Neva, nişte pescari vînau peşte şi, fără de veste, i-a luminat de sus o strălucire cu rază luminoasă. Ei, uitîndu-se în sus, au văzut icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, strălucind în chipul soarelui şi astfel mergea în văzduh pe deasupra apei, purtată de mînă nevăzută. Ei, minunîndu-se foarte mult de aceea şi umplîndu-se de spaimă şi de bucurie, şi-au lăsat lucrul şi şi-au îndreptat ochii şi mintea la acea minune care se vedea, voind să vadă în ce parte va merge şi unde va sta acea preaslăvită icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Dar Domnul, nevoind să fie după voinţa lor, icoana a dispărut de la vederea lor şi s-a făcut nevăzută. După aceasta, aceeaşi icoană s-a arătat în aceleaşi hotare ale marelui Novgorod, în satul ce se numea Vimoceniţi, lîngă rîul Oiti - departe de o sută de stadii de la Tihfin -, stînd în văzduh şi strălucind cu negrăită lumină. Văzînd-o oamenii din satul acela, s-au adunat toţi şi cu spaimă se mirau de minunea ce se vedea; deci, au început a se ruga cu dinadinsul Preacuratei Maicii lui Dumnezeu.

Atunci minunata icoană a Stăpînei s-a pogorît din văzduh la acei oameni şi stătea pe pămînt. Ei au luat-o cu negrăită bucurie şi au zidit îndată o căsuţă mică de rugăciune, unde mai pe urmă s-a făcut o biserică în

numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a cinstitei şi slăvitei ei naşteri, şi se făceau minuni şi tămăduiri de boli la acea sfîntă icoană.

Nu după multă vreme, acea icoană s-a luat de acolo de mînă nevăzută şi, purtîndu-se negrăit prin văzduh, s-a arătat la locul ce se numea Cojela, aproape de rîul ce se numeşte Paşi, într-un munte departe ca la douăzeci de stadii de Tihfina. Cu asemenea chip, ca şi în satul cel dinainte, aşa şi acolo strălucind cu minunată lumină, au văzut-o locuitorii acelui loc şi, adunîndu-se cu mirare şi cu spaimă, au făcut multe rugăciuni către Maica lui Dumnezeu, ca să stea cu dînşii la locul acela. Deci, şi-au cîştigat cererea, căci acea icoană s-a pogorît jos din înălţime, şi oamenii aceia i-au zidit acolo, asemenea, o casă mică de rugăciune, unde mai pe urmă s-a făcut biserică în numele Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, a cinstitului ei acoperămînt. Dar nici în acel loc n-a voit Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, să-i rămînă mult icoana sa. Căci, după o vreme, s-a luat de acolo tot de mînă nevăzută şi, mutîndu-se, s-a arătat în munte la Tihfina, aproape de rîul ce se numeşte Tihfini.

Ea s-a arătat după asemănarea arătărilor sale de mai înainte, stînd în văzduh şi se purta ca un nor uşor pe sus. Deci, s-a adunat şi acolo mulţimea poporului, văzînd acea mare minune şi au venit de prin satele dimprejur preoţii cu cinstitele cruci, cu sfintele icoane şi cu cîntări de psalmi, făceau rugăciuni mereu şi poporul striga cu lacrimi "Împărătează, vino la noi! Stăpînă vino la noi! Caută spre noi nevrednicii robii tăi. Trimite îndurările iubirii tale de oameni. Cercetează-ne de sus şi ne luminează pe noi cei întunecaţi de păcate, prin venirea ta cu rază luminoasă".

Rugîndu-se ei astfel, cu osîrdie şi vărsînd multe lacrimi, s-a pogorît în mîinile lor acea sfîntă icoană, pe care, cuprinzînd-o cu bucurie, au sărutat-o cu dragoste. Deci, făcînd multe închinăciuni, îndată au început a tăia lemne pentru biserică şi au întemeiat-o în acelaşi munte. Tot în aceeaşi zi, au tăiat trei cununi şi le-au pus împrejurul icoanei făcătoare de minuni. Apoi, sosind noaptea, poporul s-a dus fiecare pe la casele lor, lăsînd cîţiva oameni lîngă icoana cea făcătoare de minuni, ca toată noaptea s-o petreacă fără somn şi în rugăciune.

Deci, au petrecut toată noaptea oamenii cei rămaşi, rugîndu-se; iar spre ziuă au adormit şi s-a făcut, pe cînd dormeau ei, o minune ca aceasta: Icoana aceea făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, ridicîndu-se de acolo cu temelia, prin dumnezeiasca voie, s-a mutat în altă parte; asemenea şi toate lemnele cele gătite pentru casa de rugăciune, cu icoana şi temelia s-au luat de mîini nevăzute şi s-au mutat în altă parte. Dar nu numai acelea, ci şi surcelele pînă la cele de pe urmă, nu se ştie cum s-au mutat de acolo, nevăzînd nimeni, nici auzind acea mutare vreunul din păzitori. Cînd s-au deşteptat oamenii aceia şi n-au văzut chipul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, nici temelia, nici lemnele, au fost cuprinşi de spaimă mare şi de frică.

A doua zi a venit poporul să se închine preacuratului chip al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi să zidească casa de rugăciune cea întemeiată din nou, dar, negăsind nimic în locul acela, s-au înspăimîntat foarte şi au întrebat pe cei ce stătuseră acolo: "Cum s-a făcut aceasta?" Ei le-au răspuns: "Petrecînd toată noaptea fără somn, spre ziuă am adormit puţin şi, deşteptîndu-ne, nu se ştie cum şi de cine s-au luat toate de acolo împreună cu sfînta icoană şi unde s-au dus".

Atunci toţi s-au umplut de mîhnire şi de jale, căci s-au lipsit de o bogăţie duhovnicească şi minunată ca aceea; deci, au început a plînge şi a se tîngui şi a face rugăciuni către Dumnezeu, strigînd: "O, Stăpîne, iubitorule de oameni, arată-ne dumnezeiescul Tău dar, pe care cu iubire de oameni şi preaslăvit l-ai trimis în partea Rusiei, să nu ascunzi de noi acea nepreţuită comoară, prin care nădăjduim a ne îmbogăţi sufleteasca noastră sărăcie! O, Stăpînă, Maica milostivirii, unde te-ai dus de la noi nevredncii robii tăi? Ieri, prin venirea ta la noi, ne-ai umplut de mare bucurie, iar acum, prin ducerea ta, ne-ai lăsat în lacrimi şi în tînguire; deci, arată-ne nouă, lumina noastră şi prefă-ne întristarea în bucurie". Aşa tînguindu-se, s-au dus prin muntele acela şi prin toată dumbrava, căutînd cu plîngere, unii prin văzduh, alţii pe pămînt, cercetînd cu dinadinsul pe cea dorită.

Ostenindu-se ei astfel, li s-a arătat spre răsărit o lumină minunată pe partea cealaltă de rîul Tihfina, în pustia cea tinoasă, departe de munte ca la două stadii. Văzînd poporul lumina aceea au alergat acolo degrabă şi au găsit icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, împreună cu temelia şi cu toate lemnele şi surcelele. Temelia stătea întreagă precum era întemeiată în munte; iar sfînta icoană stătea în mijlocul temeliei pe peretele dinspre răsărit, în văzduh, nefiind cu nimic întărită în perete şi strălucind ca soarele. Deci toţi, căzînd cu lacrimi de bucurie, strigau: "Slavă Ţie, Hristoase Dumnezeule, pentru Maica Domnului, că nu ne-a lăsat pe noi robii săi! Nu ne lăsa pe noi, Preasfîntă Fecioară, pînă în sfîrşit, ci totdeauna să petreci cu noi, mîntuind şi păzind cuvîntătoarea turmă a Fiului tău".

Rugîndu-se din destul, s-au apucat de zidire şi, alergînd bărbaţi cinstiţi, s-au dus în marele Novgorod la prea sfinţitul arhiepiscop Alexie şi la mai marii cetăţii, înştiinţîndu-i de preaslăvita arătare a icoanei celei făcătoare de minuni, care nu se ştie de unde a venit la dînşii, purtîndu-se de îngeri prin văzduh. Arhiepiscopul şi mai marii cetăţi, toţi, auzind de aceea, s-au minunat şi s-au umplut de duhovnicească bucurie şi, mulţumind, au preamărit pe Dumnezeu şi pe Maica Lui. Au înştiinţat de aceea şi pe stăpînitorul lor, trimiţînd înştiinţare la cetatea împărătească Moscova. Apoi, arhiepiscopul, hirotonisind preoţi şi diaconi, i-a trimis la Tihfin, împreună cu bărbaţii cei vestiţi, dîndu-le binecuvîntare pentru zidire, asemenea şi Sfîntul Antimis pentru sfinţirea bisericii, în numele Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, a cinstitei şi a slăvitei ei adormiri. Ajungînd ei la Tihfin, au cîntat rugăciuni înaintea icoanei făcătoare de minuni şi s-au apucat cu sîrguinţă de zidirea şi săvîrşirea bisericii, pe care au şi isprăvit-o.

Apropiindu-se praznicul cinstitei şi slăvitei Adormiri, a trimis pe eclesiarh la satele dimprejur, ca la douăzeci de stadii şi mai mult, ca să spună creştinilor ziua sfinţirii bisericii şi viitorul praznic al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, poruncindu-le ca, cu postire şi rugăciune să vină la praznic spre sfinţirea bisericii.

Deci, acel eclesiarh trimis era un bărbat cu viaţă curată, cucernic şi plăcut lui Dumnezeu, cu numele Gheorghe. Acela, împlinindu-şi cele poruncite, se întorcea la biserică în ziua dinaintea praznicului. Ei, fiind departe de biserică, ca la trei stadii în pustie, au simţit miros plăcut de tămîie şi aromate mirositoare, căci darul Sfîntului Duh, prin venirea sa de faţă, a umplut acel loc de mireasmă, la care avea să se arate singură Preasfînta Născătoare de Dumnezeu. Deci, mergînd Gheorghe şi cugetînd în sine de unde poate veni în pustie o mirosire plăcută ca aceea, fără de veste a văzut pe Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, strălucind în lumină negrăită şi şezînd pe o creangă de brad. În mîna dreaptă avea un toiag roşu, cu care, ca şi cum s-ar rezema, îi stătea înaintea ei un bărbat luminos în haine arhiereşti, împodobit cu cărunteţe, care, după chip semăna a fi Sfîntul Ierarh Nicolae.

Văzînd eclesiarhul acea minunată arătare, s-a cuprins de frică şi de spaimă şi a căzut la pămînt ca un mort. Arhiereul cel ce stătea înaintea Născătoarei de Dumnezeu, apropiindu-se de el, l-a atins, zicînd: "Scoală-te şi nu te teme!" Iar el cu cutremur şi cu spaimă s-a sculat în genunchi, avînd mîinile strînse pe piept şi privea la ceea ce vedea. Atunci Preacurata Fecioară ce şedea pe ramură, i-a zis: "Omule, ducîndu-te la biserică, să spui preoţilor şi oamenilor, ca să nu pună crucea cea de fier, pe care vor s-o pună la biserica mea, ci să pună cruce de lemn; pentru că aşa am voit eu". Eclesiarhul, luîndu-şi puţină îndrăzneală, a zis cu frică: "Doamnă şi Stăpîna mea, nu mă vor crede pe mine!" La aceasta, arhiereul i-a răspuns: "Cînd nu te vor crede, atunci va fi semn de încredinţare".

După cuvîntul acesta, Preacurata Fecioară, care s-a arătat şi arhiereul ce stătea înaintea ei, s-au făcut nevăzuţi. Atunci eclesiarhul a înţeles că este adevărată arătarea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, iar arhiereul cel ce stătea înaintea ei, este marele arhi-ereu şi făcător de minuni, Nicolae. Deci, căzînd la locul acela, a dat mulţumiri şi rugăciuni lui Dumnezeu, că s-a învrednicit de o vedenie preaslăvită ca aceea. Mergînd la biserică, a spus preoţilor şi oamenilor, cele ce a văzut şi a auzit; dar aceia nu l-au crezut, ci au poruncit să pună lucrătorii pe biserică crucea cea de fier. Cînd unul din acei lucrători, după porunca preoţilor, a luat crucea cea de fier şi s-a suit cu ea pe biserică şi a început s-o aşeze, deodată s-a pornit vînt tare cu vifor mare, iar pe omul cu crucea de fier, apucîndu-l cineva nevăzut, ca şi cu mîinile, l-a pus pe pămînt nevătămat, nu ca şi cum ar fi căzut de sus, ci ca şi cum s-ar fi pogorît cu picioarele.

Atunci preoţii şi oamenii, văzînd acea înfricoşată minune, s-au temut şi au crezut cuvintelor eclesiarhului, preamărind pe Dumnezeu şi pe Preacurata Născătoare de Dumnezeu şi au fericit pe marele făcător de minuni Nicolae. Apoi, îndată făcînd o cruce de lemn, au pus-o pe biserică şi au prăznuit cu bucurie ziua sfinţirii bisericii împreună cu praznicul Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Şi se săvîrşeau atunci multe minuni, din acea icoană făcătoare de minuni a Preacuratei Maicii lui Dumnezeu şi se dădeau tămăduiri celor cuprinşi de boli, dar nu numai atunci, ci şi după aceea.

După sfinţirea bisericii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu din Tihfina, tot poporul s-a dus acolo, unde plăcutul lui Dumnezeu, eclesiarhul Gheorghe, a văzut pe Preacurata Născătoare de Dumnezeu şi pe făcătorul de minuni Nicolae şi, rugîndu-se, a zidit o casă de rugăciuni în numele Sfîntului Nicolae, făcătorul de minuni; iar din ramura aceea pe care a văzut-o şezînd pe Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, a făcut o cruce şi a pus-o în casa de rugăciuni, pentru închinarea poporului cel binecredincios ce venea acolo. Deci s-a făcut acolo aceasta, întru neuitata pomenire a celor de pe urmă, despre arătarea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi a Ierarhului Nicolae. Multe minuni se făceau acolo, ca şi în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, spre slava Domnului şi spre folosul oamenilor celor credincioşi.

Iar după ce au trecut şapte ani, prin mînia lui Dumnezeu şi prin negrija celor bisericeşti, într-o noapte s-a aprins biserica din lumînări nestinse şi toată s-a făcut cenuşă. Iar icoana făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, scoţîndu-se din foc, cu puterea nevăzută a lui Dumnezeu, s-a aflat într-un loc depărtat de o jumătate de stadie stînd pe un ienupăr. În acel timp a ars şi casa cea de rugăciuni din pădure, iar crucea care era făcută din ramuri şi pe care şezuse Născătoarea de Dumnezeu, asemenea fără să fi căzut foc, s-a găsit întreagă la o mică depărtare, în desişul ienuperilor.

Deci, s-a făcut a doua biserică de lemn în locul celei arse, asemenea s-a făcut şi în pustie, în acelaşi loc, o casă de rugăciune. Apoi s-a pus cu cinste în biserica cea nouă, la locul său, sfînta icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, precum şi crucea şi-a luat locul în noul locaş de rugăciune. După ce au trecut cinci ani, într-o noapte, iarăşi s-a aprins biserica şi a ars pînă la temelie; iar icoana făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, ca rugul cel nears s-a găsit în cenuşă, fără să fie cît de puţin vătămată de foc. Tot în acel ceas, nu se ştie prin ce întîmplare, a ars şi casa de rugăciune din pustie, iar crucea s-a găsit în cenuşă nevătămată. Mirîndu-se toţi de nişte minuni ca acestea, preamăreau pe Dumnezeu şi pe Născătoarea de Dumnezeu. Apoi sîrguindu-se, au făcut iarăşi a treia biserică de lemn, mai mare şi mai frumoasă decît cea dintîi, asemenea şi casa de rugăciune din pustie au făcut-o pentru a treia oară.

Biserica a treia a stat o sută de ani şi mai mult, pînă în zilele dreptcredinciosului şi vrednicului de laudă a toată Rusia, marele domn Vasilie Ioanovici. Acela cu deosebită dragoste, din rîvnă şi din osîrdie către Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, pornindu-se către icoana ei făcătoare de minuni, a poruncit să zidească în Tihfini, din visteriile sale împărăteşti, o biserică de piatră. Dar, cînd pridvorul era gata întemeiat împrejur şi cînd lucrătorii au început a netezi şi albi pereţii, atunci, cu judecăţile pe care numai Dumnezeu le ştie, zidirea pridvorului a căzut şi a acoperit cu piatră pe cei 20 de lucrători ai bisericii; iar preoţilor, anunţătorilor şi la tot poporul s-a făcut întristare mare, pentru lucrătorii îngropaţi sub piatră; pentru că socoteau ei, că au murit de greutatea pietrelor. Atunci ei au început a da pietrele la o parte şi, după trei zile de muncă, i-au găsit pe toţi vii, nevătămaţi întru nimic; fiind păziţi cu milostivirea lui Dumnezeu şi cu apărarea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Cînd poporul a văzut aceasta, s-a umplut de bucurie şi au dat mulţumire lui Dumnezeu şi Preacuratei Fecioare, de o minune preaslăvită ca aceea. Deci, apucîndu-se din nou la lucru, au zidit pridvorul acela foarte frumos; iar după ce au sfîrşit toată gătirea şi înfrumuseţarea bisericească, cu învoirea stăpînitorului, a mers la sfinţirea acelei biserici şi Serapion, arhiepiscopul marelui Novgorod. Arhiepiscopul, sfinţind biserica, a pus într-însa cu cinste icoana făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu; iar în pustia aceea, unde era casa de rugăciune închinată Maicii Domnului, acolo, din porunca marelui domn şi cu binecuvîntarea arhiereului lui Hristos, Nicolae, s-a întemeiat o mănăstire pentru petrecerea călugărească.

După zidirea şi sfinţirea bisericii Preacuratei Născătoare de Dumnezeu din Tihfini, trecînd şase ani, binecredinciosul şi marele domn Vasilie Ioanovici, din dragostea ce avea pentru Preasfînta Născătoare de Dumnezeu a mers la Tihfini, ca să vadă icoana ei cea făcătoare de minuni şi să se învrednicească a o săruta, cum şi spre a-şi săvîrşi rugăciunile sale cele osîrdnice şi spre a vedea biserica cea nouă, zidită cu bani din vistieriile sale. Ducerea sa la Tihfini a fost în zilele arhieriei preasfinţitului Macarie al Novgorodului, care, cu voia lui Dumnezeu, a fost rînduit la scaunul mitropoliei a toată Rusia. Într-acea vreme, împreună cu marele domn, a mers şi el la Tihfini, de unde, după multele sale rugăciuni făcute cu credinţă şi cu lacrimi vărsate înaintea icoanei făcătoare de minuni, s-a întors la împărăteasca sa cetate plin de duhovnicească veselie.

După moartea acelui domn, scaunul singurei stăpîniri a toată Rusia, l-a luat binecredinciosul său fiu, marele domn Ioan Vasilievici, care s-a încoronat cu împărătească coroană; asemenea avînd şi el mare credinţă şi osîrdie după Dumnezeu către Preasfînta Născătoare de Dumnezeu şi către icoana ei, cea făcătoare de minuni din Tihfini. Acel împărat, urmînd tatălui său, a mers acolo singur la închinare, unde, văzînd biserica aceea ţinută şi ocîrmuită de preoţi şi diaconi mireni şi multe locuinţe de popor împrejurul ei, nu i-a plăcut, dorind ca acolo să fie petrecere călugărească.

De aceea, sfătuindu-se cu prea sfinţitul mitropolit Macarie, cu Pimen, arhiepiscopul marelui Novgorod şi cu toţi voievozii şi boierii săi, a poruncit ca locuinţele acelea din jurul bisericii să se mute în alt loc departe, iar lîngă biserică să se sălăşluiască rînduială călugărească, care să o chivernisească cu cîntare bisericească. Astfel, în scurt timp s-a întemeiat la Tihfini o mănăstire aleasă, întreţinută din îndestulatele vistierii împărăteşti. Toată mănăstirea era de piatră şi îngrădită cu zid de piatră; avînd într-însa viaţă de obşte, ca şi în celelalte mari locaşuri. Cel dintîi egumen în locaşul acesta a fost egumenul Chiril; apoi călugării cei îmbunătăţiţi, lăsîndu-şi locurile lor în pustie, au venit în locaşul Tihfinului, atrăgîndu-se acolo de minunile care se făceau de icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, precum despre aceasta ne arată povestirea ce urmează.

Începînd a se zidi locaşul şi Prea Sfinţitul Pimen, arhiepiscopul marelui Novgorod, fiind de faţă pentru chiverniseala rînduielii mănăstireşti, a venit acolo monahul Avram de la mănăstirea lui Serghie cea din pustie şi care se afla în nişte locuri ce se numesc Luni, ce erau departe de locaşul Tihfinului ca la cinci sute de stadii. Avram, precum se spune, a fost bolnav în mănăstirea sa multă vreme şi acum aştepta să moară de acea grea şi lungă boală. Dar povăţuitorul acelei mănăstiri, un bărbat plăcut lui Dumnezeu, anume Martirie, ştiind din auzite de icoana cea făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu din Tihfini şi de multele tămăduiri ce se dădeau de dînsa neputincioşilor, a poruncit ucenicului său să se ducă acolo şi să se roage Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Bolnavul, auzind aceasta, a făgăduit că va merge îndată să se roage Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi din ceasul acela a cîştigat tămăduire de boala sa cea lungă şi grea, întorcîndu-se de la porţile morţii; şi astfel s-a sculat sănătos de pe patul durerii.

Bucurîndu-se el şi slăvind pe Dumnezeu, împreună s-a bucurat şi Martirie povăţuitorul lui, de grabnica însănătoşire. Deci, Martirie a poruncit ucenicului său să meargă îndată să-şi împlinească făgăduinţa sa. Avram, mergînd fără de zăbavă şi ajungînd acolo, şi-a îndeplinit făgăduinţa şi, cu lacrimi pline de bucurie căzînd la preacurata icoană, o săruta cu buzele, ca după răsplătire pentru mare mulţumire şi spunea la toţi mila ce i s-a dat lui de către Preasfînta Născătoare de Dumnezeu.

Acea minune a ajuns şi la auzul arhiereului, care într-acea vreme punea începutul locaşului, rînduind pe fraţi la slujbe; şi, umplîndu-se de bucurie duhovnicească, a preamărit pe Dumnezeu şi pe Stăpîna cea Preacurată care L-a născut. Pe Avram nu l-a mai lăsat să se întoarcă la povăţuitorul său, ci i-au încredinţat cheile bisericeşti, ca el întîiul şi pe urmă să se afle înaintea icoanei făcătoare de minuni, pentru negrăita milă a Maicii lui Dumnezeu, care s-a săvîrşit spre dînsul. Stareţul Martirie, după plecarea lui Avram, a început a plînge, de ce nu s-a dus şi el cu ucenicul, spre a se închina icoanei făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi şi-a pus în gînd să se ducă, atunci cînd se va întoarce ucenicul. Aşteptînd el multă vreme pe ucenicul său, s-a supărat de zăbovirea lui. Deci, i s-a făcut în vedenia visului

o arătare ca aceasta: În partea unde era Tihfinul se vedea un stîlp mare de foc şi pe înălţimea stîlpului acela se vedea stînd chipul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, asemenea ca icoana din Tihfini.

Acel chip strălucea foarte luminos, iar el avea dorinţa să-l sărute şi în acea dorinţă fiind s-a deşteptat. De atunci i-a venit mai mare dorinţă să vadă acea sfîntă icoană şi să se învrednicească a o săruta. Pentru aceea a lăsat toate şi s-a dus cu sîrguinţă la Tihfini, unde, ajungînd şi văzînd icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a căzut înaintea ei cu multă bucurie şi se ruga cu multe lacrimi. Apoi, văzînd şi pe ucenicul său sănătos, n-a voit să se mai întoarcă la mănăstirea sa, ci a rămas în locaşul Tihfinului, ca să poată vedea totdeauna icoana cea făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Dar după o vreme, cu bunăvoinţa lui Dumnezeu, s-a mutat în alt loc pustnicesc, care se afla ca la patruzeci de stadii de mănăstirea Tihfinului. Într-o seară, Avram a văzut deasupra acelui loc o cruce de stele închipuită pe cer, care lumina locul acela. Deci, mutîndu-se acolo fericitul stareţ Martirie a luat însemnare cu el după icoana cea făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi petrecea în liniştea aceea slujind lui Dumnezeu. El purta pretutindeni pe unde umbla, icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, zugrăvită după icoana cea făcătoare de minuni. Într-o vreme s-a întîmplat de a venit în cetatea Tferului Simion, împăratul Cazanului şi a petrecut acolo cu porunca dreptcredinciosului împărat şi marelui domn Ioan Vasilievici.

Îmbolnăvindu-se fiul acelui Simion, anume Ioan, a murit şi, întîmplîndu-se acolo stareţul Martirie, a pus peste cel mort icoana Maicii lui Dumnezeu, ce o purta cu sine, şi îndată a înviat. Atunci tatăl aceluia, umplîndu-se de bucurie, a dat mare mulţumire lui Dumnezeu şi Preasfintei Născătoare.

Iar fericitul stareţ Martirie, mulţumindu-i, i-a zidit în pustia lui o biserică de piatră din averea sa, în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi a întemeiat acolo şi o mănăstire. Dar noi să ne întoarcem la locaşul Tihfinului şi mai ales la icoana făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, ca să povestim măcar o parte din minunile ei.

De la arătarea sfintei icoane în Tihfini şi pînă la zidirea mănăstirii au trecut o sută şaptezeci şi şapte de ani. În această vreme, biserica a fost ţinută de mireni şi s-au făcut multe minuni de la acea icoană, dîndu-se şi felurite tămăduiri, pe care nimeni nu le-a scris spre înştiinţarea neamului din urmă; astfel că neînvăţaţii de mai înainte ne-au lipsit de un mare folos. Dar, nici după ce s-a întemeiat locaşul nu s-au scris multe, fie din neştiinţă, fie din nebăgare de seamă, ci numai cîteva ne-au rămas de la dînşii, pe care le adunăm ca nişte spice mărunte după seceriş sau ca pe nişte struguri ce rămîn după culesul viilor. Iată acele minuni: Un om anume Teofil, fiind orb patru ani şi şase luni, după ce s-a rugat înaintea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a văzut. În aceeaşi vreme, un copil, anume Haralambie, era îndrăcit şi, fiind adus la icoana cea făcătoare de minuni, s-a mîntuit de duhul cel necurat. Zaharia orbul, cinci ani nu văzuse lumina cu ochii şi, fiind adus înaintea icoanei sfinte, a căpătat vederea.

Femeia unui om, anume Climent, care locuia în Moscova, cetatea împărătească, a cărei nume era Paraschiva, fiind bolnavă şi zăcînd în pat un an întreg, pătimea rău cu tot corpul de acea boală. Din pricina durerilor celor mari îşi pierduse mintea şi ochii i-au orbit; de aceea bărbatul ei a umblat şi a cheltuit foarte mult, ca s-o poată tămădui, dar nimic nu sporise; deci, se deznădăjduise de viaţa ei. El, auzind că Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, prin cinstita sa icoană cea din Tihfini, dă milă şi grabnică tămăduire tuturor credincioşilor, s-a umplut de nădejde şi şi-a îndemnat femeia să făgăduiască că va merge să se închine chipului cel făcător de minuni al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Ea a făgăduit şi îndată după cuvîntul făgăduinţei, s-a sculat din neputinţele cele cumplite ca din somn şi s-a însănătoşit cu tot trupul, numai la ochi nu căpătase vederea. Deci, amîndoi, bărbatul şi femeia, s-au dus la Tihfini, împlinindu-şi făgăduinţa lor. El, ajungînd la locaşul Preasfintei Născătoare, în sîmbăta cea dintîi a Marelui Post, au făcut cîntare de rugăciune înaintea icoanei celei făcătoare de minuni şi, cînd a fost cîntarea cea de toată noaptea de sîmbătă spre Duminică, femeia a căpătat vedere din milostivirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Văzînd toţi acea minune, au preamărit pe Dumnezeu şi pe Născătoarea de Dumnezeu; iar cei ce au cîştigat o milă ca aceea, mulţumind mult, s-au întors cu bucurie la casa lor.

Odată a fost adus un om orb, cu numele Grigorie. Acela rugîndu-se, la praznicul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, înaintea chipului ei cel făcător de minuni, i s-a dăruit vederea şi s-a dus la casa sa, slăvind pe Hristos Dumnezeu şi pe Maica Lui cea preacurată, pentru acea tămăduire. După cîteva zile, a adus în mănăstire, la icoana cea făcătoare de minuni a Preasfintei Născă-toare de Dumnezeu, pe un om, anume Andrei, care era slăbănog, mut şi surd. Acela a pătimit în aceste neputinţe cincisprezece ani; deci, făcîndu-se rugăciune pentru el, îndată s-a tămăduit de neputinţele sale; şi astfel i s-a dat auzire şi i s-a dezlegat amuţirea limbii lui şi s-a sculat sănătos din slăbănogire cu tot trupul.

O femeie, anume Mavra, care trăia la rîul Ostii, fiind cuprinsă de orbire şi nevăzînd lumina şaptesprezece ani, a fost adusă la icoana cea făcătoare de minuni şi a căpătat vedere. În acelaşi an, au adus în sfîntul locaş de la marele Novgorod, un copil, anume Gheorghe, care era cuprins de duhul cel necurat de şase ani şi astfel era cumplit chinuit. Venind el înaintea sfintei icoane a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, îndată duhul cel întunecat, nesuferind lumina darului Preasfintei Născătoare, s-a stins ca întunericul înaintea soarelui şi astfel s-a însănătoşit copilul.

O văduvă, anume Iuliana, era bolnavă de ochi aşa de greu, încît nu mai văzuse lumina de doi ani. Auzind de făcătoarea de minuni icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu din Tihfini, şi de negrăitele tămăduiri care se dădeau oamenilor, s-a aprins cu căldura credinţei către Născătoarea de Dumnezeu şi s-a făgăduit să meargă la acea icoană spre închinare. Deci, îndată în ceasul acela i-a dat Stăpîna luminoasă vedere ochilor; iar ea, sîrguindu-se să-i mulţumească, s-a dus la mănăstirea ei, astfel împlinindu-şi făgăduinţa şi mulţumind Preasfintei Născătoare de Dumnezeu pentru minunea ce i-a arătat ei.

În vremea aceea, un şchiop, anume Achindin, neputînd nicidecum să umble pe picioare doi ani, deoarece îi erau zbîrcite, a mers înaintea icoanei celei făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare şi îndată i s-au tămăduit picioarele. Deci, sculîndu-se înaintea tuturor, umbla sănătos, mulţumind lui Hristos şi Preacuratei Lui maici.

În acelaşi an, a fost adus în sfîntul locaş un tînăr orb, anume Iona, din marele Novgorod, şi a cîştigat vederea de la icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Alt tînăr îndrăcit, anume Maxim, fiind adus de părinţii săi la chipul cel făcător de minuni al Preacuratei, încă pe cale, diavolul a fost izgonit din el cu puterea lui Dumnezeu. Deci, mergînd în mănăstire, a spus de acea minune făcută, dînd mulţumire lui Dumnezeu şi Preasfintei Născătoare.

O femeie, anume Elena, fiind oarbă de doi ani şi şase luni, a luat tămăduire şi a văzut chiar înaintea icoanei făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, într-o zi de Duminică, pe cînd se săvîrşea Sfînta Liturghie, în vremea cîntării axionului: "Cuvine-se cu adevărat să te fericim..." Altă femeie oarbă, anume Maria, fiind adusă la praznicul Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, la icoana cea făcătoare de minuni, îndată a văzut, cu darul ei. Asemenea un om, cu numele Climent, lucrător de argint, fiind bolnav cu ochii şi lipsit de lumină, a cîştigat sănătate şi vedere, rugîndu-se la icoana făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Alt orb, cu numele Filip, n-a văzut lumina cinci ani; deci, aducîndu-se la acea mănăstire în Duminica Ortodoxiei, stătea şi se ruga înaintea icoanei celei făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi, în vremea Liturghiei, la ieşirea cu Sfintele Daruri, a cîştigat vedere. În acelaşi an, a venit din cetatea împărătească Moscova, un om cu numele Chiril şi, rugîndu-se Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a cîştigat vedere. Acela spunea că a suferit mai înainte de cap şi de ochi, iar după aceea, a orbit din marea durere de amîndoi ochii, nevăzînd lumina zilei o jumătate de an, nu avea nici o uşurare de durere. El, pentru aceasta, era mult îngrijorat de ai săi; deci, într-o noapte i s-a făcut soţiei sale o arătare în vedenia visului, poruncindu-i să meargă în Tihfini la icoana cea făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi va lua tămăduire; iar de nu va merge, va pătimi mai rău. Femeia, deşteptîndu-se, a spus bărbatului său cele ce auzise în vis. Începînd el a se ruga cu căldură Preacuratei Născătoare de Dumnezeu şi, făgăduind că va merge la Tihfini, din acel ceas i s-a uşurat durerea şi a văzut lumina cu amîndoi ochii; astfel s-a însănătoşit desăvîrşit. Dar, de vreme ce a uitat făgăduinţa lui şi nu şi-a împlinit-o, după o vreme oarecare, a venit asupra lui boala cea de mai înainte.

Atunci, aducîndu-şi aminte de făgăduinţa neîmplinită şi cunoscîndu-şi greşeala, a început a plînge şi a se tîngui. Apoi iarăşi, punînd făgăduinţă, s-a rugat Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi a cîştigat sănătate cu milostivirea ei, dar nu ca întîi, ci vedea numai cu un ochi, celălalt rămînînd orb; deci, neîntîrziind, a plecat pe calea spre Tihfini spre a se închina la icoana cea făcătoare de minuni, pe care, dacă a văzut-o cu un ochi, îndată i s-a deschis şi celălalt.

Într-una din zilele lui decembrie, anume la nouă, au venit în mănăstire 23 de oameni, între care cei mai de seamă erau Grigorie şi Mihail. Aceia, săvîrşind rugăciuni de mulţumire înaintea icoanei făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare, spuneau că odată, fiind ei departe pe oceanul mării spre vînarea fiarelor de mare, au stat multe zile la un mal pustiu din pricina învăluirii mării, astfel că s-au lipsit de hrană multă vreme, încît topindu-se de foame, erau aproape să moară de nemîncare. Deci, fiecare aştepta să moară, însă se ruga lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor. Apoi şi-au adus aminte de icoana făcătoare de minuni din Tihfini a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi au început a se ruga către dînsa şi chiar în noaptea aceea, dormind, i s-a arătat unuia dintr-înşii grabnica ajutătoare, poruncindu-le să se hrănească cu iarba ce creştea acolo, pînă ce le va fi lesnicioasă calea apei, pentru a se întoarce la locul lor. Această vedenie şi arătare spunînd-o tovarăşilor săi, au gustat din iarbă şi au aflat într-însa un gust ales şi saţiu de pîine. Iarba aceea le-a fost lor precum a fost israelitenilor mana în pustie. Astfel s-au hrănit cu iarbă douăzeci de zile pînă ce a încetat furtuna mării.

După puţină vreme, o femeie, anume Elena, a venit şi a spus că a fost oarbă trei ani. Aceea, pornindu-se cu credinţă, a poruncit să fie dusă la icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu; şi, cînd era încă pe cale, îndată a văzut cu ochii; astfel că a ajuns sănătoasă la mănăstire, dînd mulţumire lui Dumnezeu, înaintea icoanei făcătoare de minuni. Asemenea şi un bărbat, anume Mamant, care a venit din hotarele Iezerului Alb, a spus că multă vreme a fost orb şi numai făgăduind ca să meargă la Tihfini, la icoana cea făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare, îndată a văzut.

Alt bărbat, din aceeaşi parte, anume Diomid, a spus că a căzut în slăbiciune un an întreg. Dar, aducîndu-şi aminte de icoana cea făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a început a se ruga către dînsa şi a făgăduit că va merge acolo; deci, îndată s-a sculat sănătos şi a împlinit făgăduinţa. Un oarecare om, Pimen, cuprins de un drac cumplit, a fost legat de ai săi cu lanţuri şi dus la icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Pe cînd ei erau pe la jumătatea drumului, s-a tămăduit cu milostivirea Maicii Domnului, pentru că a ieşit dintr-însul diavolul. Deci, ajungînd sănătos, s-a închinat grabnicei sale tămăduitoare.

Un bărbat oarecare, cu numele Codrat, îmbolnăvindu-se la cap, a orbit de ochi şi n-a văzut lumina un an şi jumătate. Auzind de icoana cea făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu de la Tihfini, s-a rugat cu umilinţă şi a dat făgăduinţă că va merge la ea spre închinare şi îndată a văzut. Dar, amînînd pe altă dată să se ducă, şi-a uitat cu totul făgăduinţa şi n-a mers să dea mulţumire tămăduitoarei sale, Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. După zece ani de la căpătarea vederii sale, iarăşi a orbit ca şi mai înainte, însă nu şi-a adus aminte de făgăduinţa sa cea mai dinainte, pînă ce a fost înştiinţat prin vis. Căci a văzut pe cineva care i-a zis: "Mergi la icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu de la Tihfini, ca să-ţi împlineşti făgăduinţa; căci, de nu vei merge şi nu-ţi vei împlini făgăduinţa, nu vei cîştiga vederea ochilor". El, deşteptîndu-se, îndată şi-a adus aminte de ceea ce a făgăduit şi şi-a recunoscut greşeala sa. Deci, fiind dus la locaşul Maicii Domnului, l-au pus înainte icoanei făcătoare de minuni şi se ruga cu căldură. Astfel a cîştigat vederea prin milostivirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Un om, anume Ion, fiind aproape de moarte, i s-a arătat în vis arhiereul lui Hristos, Nicolae, zicîndu-i: "De voieşti să fii viu şi sănătos, făgăduieşte Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, că vei merge la icoana ei făcătoare de minuni de la Tihfini". Omul acela, deşteptîndu-se, îndată a început a se ruga cu lacrimi şi a da făgăduinţă; deci, în acel ceas, s-a sculat sănătos şi a mers la mănăstire, împlinindu-şi făgăduinţa cu mulţumire.

Într-aceeaşi vreme, au adus şi pe o femeie oarbă, anume Maria, care nu văzuse lumina zilei de zece ani. Şi acea femeie şi-a cîştigat vederea înaintea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. O altă femeie,

anume Evdochia, din marginea iezerului ce se numeşte Onega, fiind îndrăcită şi slăbănoagă, avînd încă şi o mînă uscată, cum s-a făgăduit a merge la icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, îndată s-a tămăduit în casa sa; pentru că a fugit din ea duhul necurat şi slăbănogirea ei s-a prefăcut în sănătate. Dar numai mîna i-a rămas netămăduită ca să nu uite făgăduinţa sa; deci, a mers la Tihfini, s-a rugat Maicii Domnului şi astfel mîna ei s-a făcut sănătoasă.

Un om şchiop şi orb, anume Ioan, făgăduindu-se la icoana făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a luat tămăduire în casa sa prin milostivirea ei; căci a văzut cu ochii cum i s-au îndreptat picioarele şi astfel a mers la Tihfini ca să dea mulţumită tămăduitoarei sale.

În acest chip mulţi oameni, cuprinşi de diferite neputinţe, în vremile acela şi după aceea, făcînd numai făgăduinţă, ca să meargă spre închinare la icoana cea făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, îndată cîştigau tămăduiri. Duhurile cele necurate se goneau, orbii se luminau, slăbănogii se sculau sănătoşi de pe paturile lor şi, de orice neputinţă era cuprins cineva, făgăduindu-şi rugăciunile sale Maicii lui Dumnezeu, se tămăduiau degrabă.

În zilele stăpînirii dreptcredinciosului împărat şi marelui Vasilie Ioanovici, cel cu porecla Şuisca, prin ştirea lui Dumnezeu, pentru păcatele omeneşti, era mare tulburare pe pămîntul Rusiei. Pe de o parte, din pricina războaielor dinăuntru, iar pe de altă parte din pricina celor dinafară. Deci, se vărsa pretutindeni sîngele credincioşilor creştini şi s-a luat cetatea împărătească Moscova, de oameni de altă credinţă; iar marele Novgorod l-au luat în stăpînire şfezii, împreună cu hotarele cele dimprejurul lui. În acea vreme şi mănăstirea Tihfinului era stăpînită de şfezi şi suferea multă strîmtorare de la ei. Dar, cu milostivirea lui Dumnezeu şi cu ajutorul Lui cel puternic, adunîndu-se cetele din oastea Rusiei, iarăşi au luat împărăteasca cetate Moscova, împărăţind pe vremea aceea binecredinciosul împărat şi marele domn Mihail Teodorovici. El a trimis cetele sale şi în hotarele marelui Novgorod, contra şfezilor şi, făcînd cu ei război lîngă rîul ce se numeşte Ust, a biruit pe potrivnici. Atunci şfezii ce s-au găsit la Tihfini, de oamenii din oastea împărătească, unii au fost ucişi iar alţii prinşi de vii.

Auzind despre aceea voievodul şfezilor, care stăpînise marele Novgorod şi fusese într-însul cu cetele sale, s-a umplut de mare mînie şi iuţime contra sfîntului locaş al Tihfinului şi voia să-şi facă izbîndire. Deci, a trimis pe ostaşii săi să-l pustiască cu sabie şi cu foc şi să-l risipească desăvîrşit împreună cu locuinţele cele omeneşti dimprejur. De acest lucru înştiinţîndu-se, locuitorii cei din jur s-au adunat cu femeile şi cu copiii în mănăstire, care era întărită cu ziduri de piatră şi, închizîndu-se într-însa împreună cu călugării şi cu puţini oameni împărăteşti, nădăjduia de scăpare, nu atît prin tăria zidurilor, cît prin ajutorul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care este zid nesurpat. Venind şfezii, au înconjurat mănăstirea şi se luptau cu tărie contra ei; iar cei ce se închiseseră în mănăstire erau în mare frică. Deci unii, stînd pe ziduri, se băteau cu potrivnicii, iar alţii, adunîndu-se cu călugării în biserică, se rugau cu lacrimi lui Dumnezeu şi Preasfintei Născătoare, înaintea icoanei făcătoare de minuni, făcînd astfel rugăciuni de toată noaptea.

În acea noapte, unei femei cu numele Maria, care dormita şi avea lacrimi pe faţa ei, i s-a arătat Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, zicîndu-i: "Spune tuturor celor ce sînt în mănăstire ca să ia icoana mea şi să înconjoare zidurile de jur împrejur şi vor vedea mila lui Dumnezeu". Femeia aceea îndată a început a spune la toţi despre aceasta. Auzind ei acest lucru, s-au umplut de bucurie şi de nădejde şi, luînd icoana făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu cu cîntări de rugăciune, au înălţat-o pe zidul ogrăzii mănăstireşti şi făcînd litie au ocolit de jur împrejur, plîngînd şi strigînd: "Împărăteasă, vezi primejdiile robilor tăi, izbăveşte-ne de potrivnicii care ne stau împrejur. Arată-ţi puterea ta, ca să înţeleagă toţi vrăjmaşii că tu eşti cu noi, apărătoarea noastră!" Deci, în acelaşi ceas a căzut frică mare asupra şfezilor, care s-au tulburat şi au fugit de la mănăstire negoniţi de nimeni.

După aceasta, trecînd cîtăva vreme, şfezii au venit cu mai multă putere şi, încojurînd mănăstirea, s-au luptat multe zile neîntrerupt; dar de vreme ce la înconjurare era mult popor de amîndouă părţile şi de toată vîrsta, poporul nu se afla fără de păcat într-o strîmtoare ca aceea; căci focul, sălăşluindu-se cu fînul la un loc, şi mînia Domnului le era deasupra; deci, vrăjmaşii se făceau tari cu voia dumnezeiască şi, pentru păcatele lor, îi supăra cu asprime şi cu meşteşugurile sale cele de multe feluri, încît acum le era aproape

pierderea celor ce erau în înconjurare. Frica lor era mare, asemenea şi nepriceperea; fiind slăbiţi de neîncetatele războaie. De aceea poporul a început cu amară tînguire a alerga la icoana cea făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare şi cu umilinţă a strigat: "Fecioară, de Dumnezeu Născătoare, vezi smerenia noastră şi nu părăsi locaşul tău, în care tu singură eşti Împărăteasă. Prin venirea sfîntului tău chip ai voit a se zidi această mănăstire; deci, milostiveşte-te, Preasfîntă, de turma ta, că vezi, o, Stăpînă, pornirea cea cumplită asupra noastră, a potrivnicilor noştri. Nu ne lăsa pe noi robii tăi, care nu avem de nicăieri nici un ajutor afară de tine".

La înconjurarea aceea s-a întîmplat de era şi un slujitor al mănăstirii Soloveţului, anume Martinian, bărbat temător de Dumnezeu. Aceluia i s-a arătat în vedenie Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, cu ierarhul Nicolae, Cuviosul Varlaam Hutnischi şi cu Zosima al Soloveţului şi i-au grăit: "Locul acesta este aproape de pierzare, pentru multele păcate cu care s-a prihănit sfîntul meu locaş". Iar bărbatul acela, deşteptîndu-se din vedenie, s-a spăimîntat foarte mult şi, cu multe lacrimi, a spus acestea celor mai mari din mănăstire. Iar aceia, dacă au auzit, îndată au cercetat toate feţele făcătoare de păcate şi le-au izgonit din mănăstire şi astfel a curăţit pridvorul bisericesc. Apoi, cu multe lacrimi şi rugăciuni, milostivea pe Dumnezeu şi pe Sfînta Fecioară, ca să nu fie daţi pe mîinile vrăjmaşului. Iar Domnul şi iubitorul de oameni, prin mijlocirea Preacuratei Maicii Sale, mînia sa cea dreaptă a prefăcut-o în milostivire şi din acea zi cei ce erau în înconjurare, au început a se întări, iar potrivnicii a slăbi. Deci, sfătuindu-se cei ce erau înconjuraţi şi îngrădindu-se cu mila Preasfintei Născătoare, au ieşit şi au pornit fără de veste asupra potrivnicilor, bătîndu-se cu dînşii foarte tare.

Dumnezeiasca pronie le ajuta lor, prin rugăciunile Maicii lui Dumnezeu, dîndu-le slăvită izbîndă şi biruinţă asupra vrăjmaşilor; pentru că, nefiind mulţi, au biruit multe mii de potrivnici; iar pe alţii de vii i-au prins şi i-au dus în mănăstire. După aceea, şfezii, ca să se răzbune pentru ruşinea lor, au venit cu mai multă oaste la mănăstire şi cu pornire foarte tare s-au luptat asupra ei de toate părţile; deci, începînd a săpa gropi tăinuite pe sub poartă şi ziduri, Preasfînta Născătoare de Dumnezeu i s-a arătat în vedenie de noapte lui Martinian, zicîndu-i: "Spune celor mai mari să meargă să gonească porcii de la casa mea, că au săpat-o de jur împrejur. Asemenea a săpat şi pragul porţii pe dedesupt". Aceeaşi arătare şi poruncă a Preacuratei s-a arătat în acelaşi ceas şi altui om, anume Grigorie; deci, amîndoi au spus acea vedenie la cei din mănăstire.

Într-acea noapte, Domnul a arătat o minune înfricoşată şfezilor, fiindcă ei au văzut venind la mănăstire din partea dinspre Moscova cete de ostaşi înarmaţi, cu multe steaguri luminoase şi purtătoare de cruci, pe care văzîndu-le, ei s-au temut; pentru că socotea că este oaste împărătească care vine în ajutorul celor înconjuraţi; deci, voiau să fugă, avînd nădejde la săpăturile cele de dedesupt, pentru aceea se sîrguiau să surpe poarta şi zidurile. Dar cei ce erau înconjuraţi, auzind porunca Preasfintei Născătoare de Dumnezeu de la acei doi oameni, Martinian şi Grigorie, s-au întărit cu multă nădejde şi făcînd cîntări de rugăciune înaintea icoanei celei făcătoare de minuni, au ieşit ca şi mai înainte înarmaţi şi au pornit asupra potrivnicilor.

Dumnezeu, ajutînd dreptcredincioşilor, a tulburat oştile şfezilor, căci a căzut peste dînşii frică şi cutremur, din care pricină, înspăimîntîndu-se, s-au clătinat şi au început să fugă de ruşine, unul bătîndu-se de altul, nu atîta de cei văzuţi, ci mai mult de ostaşii cei nevăzuţi. Atunci dreptcredincioşii, văzînd pe potrivnicii lor fugind, au luat mai multă îndrăzneală şi, gonindu-i pe dînşii, îi tăiau ca pe nişte paie; iar pe şfezii care erau în gropi, ieşind oastea din mănăstire, pe unii i-au ucis, pe alţii i-au acoperit cu pămînt, iar pe cei vii i-au dus în mănăstire, unde spuneau că toată noaptea trecută au văzut venind în mănăstire multă oaste înarmată şi după aceea, ieşind, au pornit cu mare fugă asupra lor.

Atunci dreptcredincioşii, auzind aceasta, au mulţumit cu lacrimi lui Dumnezeu şi Preacuratei Lui Maici. Deci, la doi ani după aceea voievodul şfezilor, cel de la marele Novgorod, mîniindu-se asupra mănăstirii Tihfinului, unde a pierit atîta mulţime de ostaşi, a trimis mai multă putere, poruncind să risipească mănăstirea din temelie; iar icoana cea făcătoare de minuni a Preacuratei Născătoare să o taie în bucăţi şi, din biserica ei, cărămidă cu cărămidă să se arunce. Deci, pornind pe drum spre Tihfini puterile şfezilor, s-au înştiinţat despre aceasta cei din locaşul Tihfinului şi, temîndu-se cu toţii de frică, voiau ca, luînd icoana

cea făcătoare de minuni, să fugă în împărătească cetate Moscova. Dar icoana stătea la locul ei nemişcată şi, de cîte ori se ispiteau mîinile celor sfinţiţi cu cîntare de rugăciune, ca s-o ia de la locul ei, cu nimic n-au sporit. Astfel, au înţeles cu toţii că Preasfînta Născătoare nu binevoieşte a pleca de acolo. Deci, punîndu-şi nădejdea în ajutorul ei cel puternic, s-au închis în mănăstire şi aşteptau venirea potrivnicilor la dînşii.

Dar grabnica ajutătoare a credincioşilor şi păzitoarea neadormită a locaşului său, n-a lăsat pe şfezi să ajungă pînă la mănăstire, ci le-a împiedicat calea cu o minune preamărită. Pe drum li s-a arătat o mare şi înfricoşată oaste, care venea în grabă împotriva lor. Atunci ei, neputînd să stea împotriva unei puteri nebiruite ca aceea, şi fără să mai aştepte ajutor, cuprinzîndu-se de mare frică, s-au întors în fugă, călcînd unii peste alţii. Din acel timp, şfezii n-au mai îndrăznit să vină la mănăstirea Tihfinului. Astfel, Preasfînta Născătoare de Dumnezeu de multe ori şi cu preaslăvire şi-a apărat locaşul său. Dar nu numai acel locaş, ci a izbăvit şi marele Novgorod cu toate hotarele lui din mîinile şi stăpînirea şfezilor şi le-a încredinţat dreptcredinciosului împărat creştin. Astfel s-a făcut linişte în împărăţia Rusiei cu rugăciunile Maicii Domnului.

După trecerea primejdiilor şi a nevoilor ce s-au zis mai sus, netrecînd mulţi ani şi mănăstirea fiind în linişte, Dumnezeu a voit - după neştiutele Sale judecăţi -, ca pe acea mănăstire care a păzit-o întreagă de şfezi să o cerceteze cu foc, spre curăţirea spurcăciunilor şi spre pedepsire. Cercetarea aceea s-a vestit mai înainte cu minune, astfel: La Tihfin era un om sărac, anume Nichita, care, făcîndu-se nebun pentru Dumnezeu, i s-a arătat nu în vis, ci la arătare, Cuviosul Macarie Jeltovodschi, zicîndu-i: "Mergi de spune egumenului şi fraţilor să păzească cu dinadinsul înfrînarea. Mai ales să nu ţină în mănăstire băutură, din care se poate îmbăta; deoarece beţia se face pricinuitoare la toate răutăţile, cum şi feţele cele pricinuitoare de sminteală, adică partea femeiască. Apoi nici ei să nu plece afară din mănăstire şi de lîngă biserică, ci să se roage lui Dumnezeu neîncetat şi Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, deoarece are să vie pedeapsă prin foc asupra mănăstirii".

Nichita se gîndea în sine: "Cine este acest stareţ cinstit, împodobit cu cărunteţe, care-mi grăieşte mie unele ca acestea?" Iar cel ce i se arătase a zis: "Eu sînt Macarie Jeltovodeanul şi am venit să mă închin cinstitei icoane făcătoare de minuni şi Preasfintei Născătoare de Dumnezeu". Zicînd aceasta, s-a făcut nevăzut. Nichita s-a dus de a spus egumenului şi fraţilor, dar ei nu l-au crezut şi îl batjocoreau ca pe un nebun.

După cîteva zile, dintr-o mică întîmplare, s-a aprins o chilie; din aceea îndată focul s-a lăţit peste toate zidurile, încît s-a aprins toată mănăstirea şi din mînia lui Dumnezeu era atît foc, încît toate s-au făcut cenuşă, nu numai clădirile care erau din lemn, dar şi cele de piatră, multe s-au stricat de acel foc cumplit. Atunci călugării au cunoscut că erau adevărate cele arătate de Cuviosul Macarie, nebunului Nichita. Deci, înainte de lăţirea focului, ei au început a păzi cuvintele zise de Cuviosul Macarie şi a se ruga lui Dumnezeu şi Preasfintei Născătoare, prin a cărei milostivire în cîţiva ani s-a înnoit acea aleasă mănăstire.

Astfel acum stă întreagă, înflorind ca şi crinul şi îmbogăţindu-se cu minunile cele făcute de icoana făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu; deoarece şi acum, cei ce aleargă acolo cu credinţă, îşi capătă cerinţele lor şi toate neputinţele omeneşti se tămăduiesc cu minune. Despre acele minuni nu se poate acum grăi şi a le scrie cu de-amănuntul, dar sînt scrise în locaşul acela, întru slava lui Hristos Dumnezeu şi a Maicii Lui Preasfinte.

Dar de unde a fost adusă la Tihfini acea minunată icoană, prin neştiută cale a văzduhului, nu se ştie desăvîrşit. Însă în cărţile cele vechi scrise de mînă se scrie: "Acea icoană a venit în Rusia, prin voia lui Dumnezeu, de la Constantinopol, pe vremea împărăţiei lui Ioan Paleologul, cu cîţiva ani mai înainte de luarea Constantinopolului de către turci. Că acea icoană este de acolo, se arată într-o povestire ca aceasta: În anii aceia, cînd acea icoană făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a început a se preamări la Tihfini, prin minuni multe şi mari, s-a întîmplat că erau în Constantinopol nişte negustori, bărbaţi dreptcredincioşi, din marele Novgorod, cu care vorbind prea sfinţitul patriarh al

Constantinopolului, le-a adus aminte de o icoană făcătoare de minuni, ce fusese la dînşii şi îi întreba dacă n-au auzit cumva de o icoană ca aceea.

Ei au răspuns de aceasta prin adevărată mărturie, cum că icoana făcătoare de minuni a Maicii lui Dumnezeu, numai Dumnezeu ştie de unde a venit prin văzduh în Rusia cu mare preaslăvire. Acea icoană se arăta în diferite locuri, trecînd din loc în loc, în hotarele marelui Novgorod, departe de la dînsa cu o sută optsprezece stadii; apoi, s-a arătat la rîul Tihfinului, asemenea cu preaslăvire, făcînd minuni de mirare şi negrăite; deci, dînd nenumărate tămăduiri, petrece cu cinste şi acum acolo în biserică.

Prea Sfinţitul patriarh, auzind unele ca acestea şi înţelegînd că acea icoană este cea de care întreba el, a început a suspina din adîncul inimii şi a întreba de dînsa mai cu dinadinsul. După aceea spunea singur cum că acea icoană făcătoare de minuni a Maicii lui Dumnezeu se ducea pe mare cu preaslăvire de la Constantinopol, din împărăteasca cetate, oriunde o rînduia dumnezeiasca purtare de grijă şi după cîtăva vreme iarăşi se întorcea la împărăteasca cetate. Astfel făcea multe minuni şi faceri de bine oamenilor credincioşi, dîndu-le biruinţă şi izbîndă asupra potrivnicilor, ca cea tare ajutătoare; iar pentru mîndrie, pentru ura de fraţi şi pentru nedreptăţi, a plecat de tot de la dînşii şi nu s-a mai întors. Prea Sfinţitul patriarh, spunînd acestea cu mare umilinţă, s-a dus în biserică şi le-a arătat locul şi chipul unde a stat acea icoană făcătoare de minuni. Acel loc era cum intri în biserică în partea de apus, la stîlpul din dreapta, în care loc se pusese altă icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, dar mai mică şi deasupra ei ardea o candelă.

Bărbaţii aceia din Rusia, auzind şi văzînd unele ca acestea, s-au mirat foarte mult şi au preamărit pe Domnul Dumnezeu şi pe Preasfînta Născătoare, care face nenumărate minuni peste fire în multe ţări, prin chipul său cel făcător de minuni. Vorbind ei mult cu prea sfinţitul patriarh şi spunînd unul altuia minunile, adică patriarhul cele ce făcea în părţile greceşti, iar bărbaţii aceia, cele ce se făcea pe pămîntul Rusiei, care l-au făcut a se minuna din aceste vorbiri şi foarte mult s-au bucurat bărbaţii cei din Rusia, de înştiinţarea chipului cel făcător de minuni. Apoi, cînd au plecat din Constantinopol şi au ajuns în Rusia mare, îndată s-a aflat de la dînşii prin povestiri în toate părţile Rusiei. Întrebarea aceea a patriarhului s-a dat în scris pe scurt în toată lumea, adică povestirea de icoana făcătoare de minuni a Maicii lui Dumnezeu şi arătarea locului unde a stat acea icoană făcătoare de minuni.

Aşa se socoteşte de credincioşi că nu este altă icoană, decît aceea care a plecat din Constantinopol. Pentru aceea, după chipul locului din Constantinopol, i s-a făcut loc în biserica din mănăstirea Tihfinului, potrivit chipului cel făcător de minuni al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu la intrarea în biserică, în partea dinspre apus, la întîiul stîlp din dreapta, unde stă şi pînă acum; făcînd multe şi nespuse minuni.

Dar de vreme ce acea icoană făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu din Tihfini, se socoteşte că s-a adus de la Constantinopol, numindu-se de mulţi Odighitria, Romanca sau Lideanca, este de cuviinţă să pomenim aici că în Constantinopol erau două icoane preaalese şi preaslăvite în minuni ale Preasfintei Născătoare de Dumnezeu; Odighitria şi Romanca, care se zice şi Lideancă. Alta este Odighitria şi alta este Romanca; deci, să pomenim pe scurt de amîndouă acele icoane făcătoare de minuni, ca fiecare să ştie.

Icoana făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se numeşte Odighitria (26 iunie)

După înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos şi după pogorîrea Sfîntului Duh, trecînd multă vreme, Apostolul Luca Evanghelistul, fiind iscusit a zugrăvi icoane, a zugrăvit pe o scîndură chipul Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu şi l-a dus preasfintei Fecioare Maria. Ea, văzînd icoana cu chipul preasfintei

feţei sale, şi-a adus aminte de proorocia sa de mai înainte şi a zis: *De acum mă vor ferici toate neamurile!* Apoi a zis şi aceasta: "Darul meu să fie cu icoana aceasta!"

Astfel s-a făcut cu lucrul prin sfîntul ei cuvînt, pentru că au început de la acea sfîntă icoană a se face negrăite minuni, cu darul Maicii Domnului. Această icoană s-a trimis de Sfîntul Luca în Antiohia la stăpînitorul Teofil, care primise credinţa în Hristos, către care a şi scris Evanghelia sa. Acea icoană făcătoare de minuni era de închinăciune cinstită nu numai pentru Teofil, ci şi pentru toţi creştinii cei de acolo cu dreaptă credinţă. După Teofil, trecînd mulţi ani, acea icoană s-a dus mai întîi în Ierusalim, apoi în Constantinopol. Împărăteasa Evdochia, soţia binecredinciosului împărat Teodosie cel Tînăr, fiind la Ierusalim, a luat această cinstită icoană şi a trimis-o în dar surorii împăratului, Sfintei Pulheria, precum s-a scris în viaţa ei.

Sfînta Pulheria, luînd-o cu dragoste, a pus-o în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se numea Vlaherna, pe care a zidit-o cu cheltuiala ei. Această sfîntă icoană a fost împodobirea cetăţii împărăteşti, fiindcă izvorau din ea multe minuni de tămăduiri. După mulţi ani popoarele au numit-o pe ea Odighitria, care se tîlcuieşte, "povăţuitoare şi ajutătoare de cale". Şi a numit-o aşa din lucrurile ce s-au făcut şi anume: Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, arătîndu-se la doi orbi, i-a dus în biserica cea din Vlaherna la icoana făcătoare de minuni şi le-a dăruit vederea cea desăvîrşită.

Tîrziu după aceea, în zilele lui Eraclie, împăratul grecesc, a fost năvălirea perşilor şi a sciţilor asupra stăpînirii lui. Venind Sarvar, voievodul puterilor lui Hozroie, împăratul perşilor, asemenea şi Cagan al sciţilor cu multe cete, au înconjurat cetatea şi multă vreme o chinuiau cu tărie. Patriarhul Serghie, luînd sfintele Cruci şi sfintele icoane, dar mai ales icoana Maicii Domnului făcătoare de minuni, pe care a zugrăvit-o Sfîntul Evanghelist Luca, împreună şi cu veşmîntul ei şi au înconjurat zidurile cetăţii, rugîndu-se cu lacrimi. Deci s-a făcut cu milostivirea lui Dumnezeu şi cu folosirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, o minunată izbăvire de barbari şi s-a dat grecilor slăvită biruinţă asupra perşilor şi sciţilor; pentru că marea - fiind muiat în ea veşmîntul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu -, cu dumnezeiasca putere a înecat corăbiile potrivnicilor. Iar cei ce erau pe uscat, au fost goniţi şi tăiaţi cu sabia.

Deci, pomenirea minunii acesteia, cu cîntare de acatist o prăznuiau în toţi anii, în sîmbăta a cincea a marelui post. De atunci locuitorii Constantinopolului au început a numi icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, ajutătoare.

Amîndouă acele numiri, povăţuitoare şi ajutătoare de cale, în limba grecească se grăieşte cu singurul cuvînt Odighitria; şi astfel acea sfîntă icoană se numea Odighitria. După mulţi ani s-a ridicat în Constantinopol eresul cel luptător împotriva icoanelor. Atunci oarecare din cei dreptcredincioşi bărbaţi sfinţi, au luat noaptea din biserica Vlahernei, această sfîntă icoană a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, care se numeşte Odighitria, şi au dus-o în locaşul care se numeşte Pantocrator. Acolo au ascuns-o în zidul bisericii, aprinzînd candelă înaintea ei, şi rugîndu-se cu lacrimi au astupat-o să nu fie batjocorită de luptătorii de icoane.

Acolo a petrecut pînă la pieirea începătorilor acelui eres. Iar după ce Biserica a primit din cea mai dinainte a sa înfrumuseţare de icoane, a fost multă cercetare pentru această sfîntă icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu pe care a zugrăvit-o Sfîntul Luca şi care mai pe urmă s-a numit Odighitria. După descoperirea lui Dumnezeu au găsit-o astupată în zidul bisericii Pantocrator şi candela înaintea ei încă nu se stinsese. Credincioşii au avut mare bucurie de aflarea ei; deci, au luat-o şi au pus-o iarăşi la locul cel mai dinainte, în biserica Vlaherna.

Icoana făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se numeşte Romanca sau Lideanca
(26 iunie)

Sfîntul Apostol Petru şi Sfîntul Ioan cuvîntătorul de Dumnezeu, mai înainte de a se duce, precum s-au dus şi ceilalţi apostoli, la marginile pămîntului, pentru propovăduirea lui Hristos, propovăduiau pe Hristos prin cetăţile de prin jurul Ierusalimului. Dar cînd a fost cetatea care se cheamă Lida - iar după aceea s-a numit Diospoli - şi, petrecînd acolo un an, a adus multe popoare la Hristos Dumnezeu. Atunci a zidit acolo o biserică cu numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu; pentru că atunci era linişte între creştini, încetînd prigonirea după uciderea Sfîntului Arhidiacon Ştefan.

Cezarul Tiberiu, auzind multe lucruri despre Iisus Hristos şi despre minunile Lui, a poruncit să nu prigonească pe creştini. Despre aceasta se pomeneşte astfel în Faptele Apostolilor: Bisericile prin toată Iudeea, Galileea şi Samaria aveau pace. Acea pace a fost pînă la sfîrşitul lui Tiberiu. Deci, în acea alinare, Sfinţii Apostoli Petru şi Ioan, zidind în Lida acea biserică s-au dus în Ierusalim şi au rugat pe Preasfînta Născătoare de Dumnezeu să meargă în Lida, să vadă biserica cea zidită în numele ei, să o binecuvînteze şi să o sfinţească prin venirea sa, astfel ca rugăciunile celor ce se vor ruga într-însa să fie bineprimite înaintea lui Hristos, cel ce s-a născut dintr-însa.

Preasfînta Născătoare de Dumnezeu a zis către dînşii: "Mergeţi acolo, bucuraţi-vă şi eu voi fi cu voi!" Iar ei, mergînd, au aflat în biserică pe un stîlp ce întărea clădirea, chipul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, zugrăvit nu de mînă, ci de Dumnezeu, avînd cu totul asemănarea cinstitei ei feţe, asemenea avea şi a cinstitelor ei haine. Deci ei, văzînd-o, s-au închinat acelui chip al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, nezugrăvită de mînă şi au mulţumit Cuvîntului Cel ce S-a întrupat dintr-însa. După aceea, Preasfînta Născătoare de Dumnezeu a mers acolo singură şi, văzîndu-şi chipul său şi mulţimea de popor care crezuse în Hristos, s-a veselit cu duhul; iar ea a dat acelei icoane darul şi puterea facerii de minuni.

Trecînd mulţi ani, Iulian Paravatul, luînd împărăţia grecilor şi a Romei, a ridicat mare prigonire contra Bisericii lui Hristos. Atunci s-a trimis de acel muncitor în Lida o rudenie a lui, de un nume cu el ca să şteargă acel chip făcător de minuni al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu cu nişte unelte tăietoare de piatră. Dar minunii îi urma altă minune, pentru că, pe cît tăietorii tăiau şi strujeau acel chip nezugrăvit de mînă cu ciocane şi topoare, pe atît se vedea că străbăteau prin minune vopselele şi zugrăvelile în adîncul stîlpului; deci, ostenindu-se mult şi nesporind nimic, s-au dus deşerţi.

În multe părţi se răspîndise vestea despre acel chip al Maicii Domnului, despre minunile cele mari şi fără număr, încît veneau mulţi credincioşi din toate părţile, în toţi anii, să se închine la acea icoană. După ce au trecut mulţi ani, fericitul Gherman - mai înainte de luarea arhieriei şi a scaunului patriarhiei din Constantinopol -, a mers la Ierusalim să se închine Sfîntului Mormînt al Domnului şi celorlalte locuri sfinte. Deci, cînd era în Lida, a văzut chipul cel făcător de minuni al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi, rugîndu-se cu căldură, a poruncit unui zugrav să-i zugrăvească pe o scîndură icoana aceea. Luînd el icoana cea zugrăvită, a dus-o cu sine la Constantinopol şi o avea ca pe o vistierie nepreţuită, săvîrşindu-şi toate rugăciunile sale înaintea ei.

Deci, el a fost, cu voia lui Dumnezeu, patriarh al Constantinopolului pe vremea împărăţiei lui Artemie cel numit Anastasie. După aceea Leon Isaurul - care se numea mai înainte Conon -, luînd împărăţia, a adus eresul luptării de icoane şi a ridicat prigonire cumplită asupra celor dreptcredincioşi. Deci, a izgonit cu necinste pe sfinţitul patriarh Gherman de pe scaunul lui; iar Prea Sfinţitul Gherman, izgonindu-se din biserică şi din casa sa, a luat cu sine două sfinte icoane, a Mîntuitorului Hristos şi a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe aceea care în Lida o zugrăvise de pe cea făcătoare de minuni.

Deci, vrînd să plutească cu corabia la surghiunie, a scris o scrisoare Prea Sfinţitului Grigorie, episcopul Romei celei vechi, înştiinţîndu-l de nedreapta sa izgonire şi de muncirea cea făcută în Constantinopol celor dreptcredincioşi de împăratul cel luptător de icoane. Şi, făcînd loc în scîndura icoanei lui Hristos, a

băgat acolo scrisoarea aceea şi a pecetluit-o, însemnînd data, ceasul şi locul. După aceea, a sărutat cu lacrimi acea sfîntă icoană a Mîntuitorului, de două ori, zicînd: "Mîntuitorule, Mîntuitorule, mîntuieşte-ne pe noi!" Apoi, i-a dat drumul icoanei pe mare. Deci, acea sfîntă icoană, plutind o zi şi o noapte pe mare, a ajuns la Roma cea veche şi în acea noapte s-a făcut arătare prea sfinţitului episcop al Romei de venirea chipului Mîntuitorului.

Dimineaţă, cînd soarele era răsărit, episcopul a luat clerul său cu lumînări şi cu cădelniţe, după aceea s-a suit într-o corabie şi plutind pe rîul Tibru spre mare, a ieşit întru întîmpinarea icoanei Mîntuitorului. Cînd a fost la gura rîului unde se vărsa în mare, a văzut icoana că umbla în preajmă pe ape şi din această pricină s-a umplut de spaimă şi de bucurie; după aceea, s-a închinat cu bună credinţă. Apoi episcopul Grigorie a grăit către icoană cu lacrimi: "Stăpîne, dacă ai venit la noi, nevrednicii, Te rugăm, precum ai umblat cu preaslăvire pe ape, aşa să Te sui şi pe mîinile noastre; pentru că nu îndrăznim să ne atingem de Tine, cu ale noastre porniri". Deci, îndată, icoana s-a ridicat din mare în văzduh şi, zburînd ca o pasăre, a venit în mîinile arhiereului.

Episcopul, sărutînd-o cu lacrimi de bucurie şi luînd-o cu cinste vrednică, a dus-o în Roma cu cîntare de psalmi şi a purtat-o prin toată cetatea, ca acea dumnezeiească icoană să fie văzută de tot poporul. Apoi, a pus-o în biserica cea mare a Sfîntului Apostol Petru. Şi, scoţînd din scîndură scrisoarea patriarhului, care rămăsese neudată de apă, a citit-o şi a înţeles cele ce se făceau în Constantinopol de împăratul cel răucredincios. Încă şi aceasta s-a înştiinţat din scrisoare, că într-o zi şi o noapte a venit acea icoană a Mîntuitorului din Constantinopol la dînşii; deci, toţi slăveau puterea cea de neajuns a lui Dumnezeu. Pentru eresul împotriva sfintelor icoane ce se ridicase la Răsărit şi pentru izgonirea Prea Sfinţitului Gherman, episcopul Romei Grigorie se mîhnea foarte mult şi cu întristare mare se cuprindea. De aceea, a scris împăratului cu îndrăznire, mustrîndu-l pentru păgînătatea lui. La icoana Mîntuitorului se săvîrşeau în Roma multe minuni, pentru că diferite boli şi neputinţe se izgoneau de la oameni.

Prea Sfinţitul Gherman a petrecut în izgonire pînă s-a apropiat de fericitul său sfîrşit. Deci atunci, sfintelor icoane li se făcea neîncetată necinste şi batjocură; pentru că unele erau scuipate şi sfărîmate, altele aruncate în noroi şi călcate în picioare, iar altele arse în foc. Pentru aceea el a scris o altă carte către episcopul Romei, înştiinţîndu-l de cele ce se făceau. Şi în scîndura icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, aceea care se zugrăvise în Lida, făcînd loc, a ascuns într-însa cu dinadinsul scrisoarea sa, punîndu-i data şi ceasul scrisorii. Deci, sărutînd icoana şi plîngînd mult, i-a zis: "Mergi, Stăpînă şi scapă acum fugind, nu ca de Irod în Egipt, ci de vrăjmaşul cel cu nume de fiară! Mergi în Roma la cei binecredincioşi, ca să te păzeşti împreună cu cel mai înainte de veci al tău Prunc, de urîtele mîini ale luptătorilor de icoane. Treci această mare largă cu plutire fără primejdie; pentru că porţi pe Făcătorul cerului, al pămîntului şi al mării. Mergi şi scapă tu în mîinile plăcutului tău, Grigorie; iar pe noi, care pentru cinstea ta ne primejduim, în sînurile lui Avraam ne sălăşluieşte şi în cereştile curţi ne pomeneşte".

Astfel grăia Sfîntul Gherman şi pe sfînta icoană cu lacrimi o uda şi, sărutînd-o cu dragoste, i-a dat drumul pe mare. Deci, icoana a plutit mai degrabă decît zborul vulturului şi într-o zi şi o noapte a ajuns la Roma. În acea noapte i s-a făcut cunoscut episcopului Romei de venirea împărăteştii icoane cereşti. Iar el, sculîndu-se, s-a dus înaintea icoanei lui Hristos, precum se dusese şi înaintea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. El a ieşit în întîmpinarea ei pe rîul Tibru, cu tot clerul, cu lumînări şi cădiri; dar, cînd era la gura noianului, icoana Maicii lui Dumnezeu s-a văzut de toţi pe apă în preajmă, venind spre dînşii. Atunci, episcopul Romei, întinzînd mîinile sale spre dînsa, ea a venit în mîinile lui şi a primit-o cu mare bucurie şi, închinîndu-se ei, a sărutat-o; apoi s-a întors în cetate minunîndu-se de lucrurile cele mari şi minunate ale lui Dumnezeu. După aceea, desfăcînd tăietura din scîndura icoanei, a aflat scrisoarea Prea Sfinţitului patriarh Gherman şi, citind-o, a înţeles cum ieri de dimineaţă icoana a fost trimisă la dînşii; deci, preamărea minunile lui Dumnezeu.

Episcopului Romei îi era jale de Sfîntul Gherman, că un luminător atît de mare al Bisericii, se stinge prin atîta îngrozire de moarte, plîngînd pentru dînsul foarte mult. Atunci el a luat icoana cea cinstită a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi a dus-o prin toată cetatea ca şi pe a Mîntuitorului. Deci, intrînd în

biserica Sfîntului Petru, a pus-o înăuntru Sfîntului Altar, dîndu-se la acea icoană tămăduiri de diferite boli.

După aceasta, trecînd o sută de ani şi mai bine, de cînd împăraţii luptători de icoane au pierit cu sunet şi a împărăţit Mihail cu maica sa Teodora, iar eresul luptătorilor de icoane din Constantinopol se stinse cu totul în Roma, atunci icoana cea nezugrăvită din Lida, era zugrăvită şi trimisă de Sfîntul Gherman din surghiunie spre Roma şi pusă în altar. Ea singură a început adeseori a se mişca fără să se clatine de nimeni, privind toţi la ea. Aceasta se făcea în multe zile, uneori la cîntarea cea de dimineaţă sau de seară, alteori la Liturghie. De această minune, romanilor nu le era puţină mirare şi frică, pentru că socoteau că acesta este un semn de mînie dumnezeiască, ce are să vină asupra lor.

În Roma era atunci episcop Serghie, şi într-un timp, fiind singur în biserică la soborniceasca cîntare, icoana aceea a început mai tare a se clătina. Acea mişcare văzînd-o toţi, s-au spăimîntat şi, încetînd din cîntare, au început a striga cu glas mare: "Doamne miluieşte!" Deci, fiind de mulţi chemată mila Domnului, icoana s-a alinat din mişcare; dar după puţin, iarăşi ridicîndu-se şi făcînd sunet prin mişcarea sa, s-a dus spre văzduh de la locul său. Aceasta văzînd-o toţi, s-au adunat în altar, vrînd să o sprijinească cu mîinile, ca să nu cadă la pămînt şi să se sfarme; dar nimeni nu putea s-o ajungă şi să se atingă de ea, pentru că se purta prin văzduh pe deasupra mîinilor omeneşti, umblînd ca pe pămînt prin biserică, nu iute, ci încet. Astfel a ieşit din biserică ca şi cum s-ar fi scos de mîini îngereşti.

Atunci episcopul Serghie, înspăimîntîndu-se cu tot clerul şi poporul de acea preaslăvită vedere, urmau cu spaimă după icoană încotro mergea ea. Iar ea, ducîndu-se la rîul Tibru, s-a băgat în apă şi a înotat spre mare; iar poporul ce era pe mal, privea la ducerea ei şi cu ochii lăcrimînd o petreceau pe dînsa. Atunci episcopul Romei, vărsînd lacrimi, se tînguia zicînd: "O, împărătească, vai nouă! O, Doamnă, vai nouă! Unde te duci de la noi, dumnezeiescule sicriu? Pentru că în ce chip de demult pe ape ai venit la noi, acum tot pe aceeaşi cale te duci? De aceea ne temem, ca să nu ne ajungă şi pe noi, cei care sîntem în Roma, prigonirea luptătorilor de icoane, pentru care tu ai fugit din cetatea lui Constantin şi acum iarăşi fugi de la Roma! O, atotputernică, de ce nu alini acel vifor ereticesc, care tulbură Biserica lui Hristos?"

Acestea şi multe altele grăia episcopul Serghie, tînguindu-se şi petrecînd icoana cu ochii, care, cu mai mare grabă depărtîndu-se, alerga pe apă pînă s-a făcut nevăzută de vederea lor. Atunci episcopul Romei a poruncit ca acea slăvită minune să o scrie în cărţile bisericeşti, spre aducere aminte a acelor neamuri de pe urmă, spre slava Maicii Domnului nostru Iisus Hristos, care lucrează nişte minuni ca acestea. Deci, acea sfîntă icoană, a doua zi, a ajuns la Constantinopol şi s-a găsit la liman, aproape de palatele împărătesei. Ea a fost luată de nişte oameni dreptcredincioşi, care se aflau acolo şi dusă la binecredincioasa împărăteasă Teodora. Împărăteasa socotea că icoana este din acelea pe care luptătorii de icoane le aruncaseră în mare, legate cu pietre grele şi că acea icoană desfăcîndu-se de legături, a ieşit la suprafaţă.

În acea vreme, s-a trimis din Constantinopol, de către binecredinciosul împărat Mihail şi de prea sfinţitul patriarh Metodie, nişte oameni vestiţi din rînduiala duhovnicească şi mirenească cu scrisori la episcopul Romei, înştiinţîndu-se de Sinodul Sfinţilor Părinţi ce s-a ţinut în Constantinopol, unde s-a dat anatema eresul luptătorilor de icoane, iar credincioasa cinstire a sfintelor icoane iarăşi s-a întărit. Cu nişte scrisori împărăteşti ca acestea ajungînd acei trimişi la Roma, au veselit foarte mult pe episcopul Romei şi pe toţi cei dreptcredincioşi. Deci, fiind acolo, a auzit toate despre icoanele cele făcătoare de minuni - a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos şi a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu -, cum în zilele prea sfinţitului episcop Grigorie au venit la Roma şi cealaltă pe mare, trimise de prea sfinţitul patriarh Gherman; apoi cum, nu de mult, icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu s-a dus iarăşi singură la Roma.

Acestea auzindu-le ei, şi-au scris acele minunate povestiri, însemnînd vremea şi ziua ducerii icoanei celei preacurate din Roma. Apoi, întorcîndu-se în Constantinopol, au spus împăratului, maicii lui, Teodora, şi prea sfinţitului patriarh Metodie. Aceia îndată şi-au adus aminte de icoana găsită la limanul mării şi au grăit între ei: "Oare nu este aceasta icoana cea din Roma?" După aceasta îndată s-au trimis de către episcopul Romei soli vestiţi la împărat şi la patriarhul Constantinopolului, cărora arătîndu-le acea sfîntă icoană, care a fost găsită la malul mării, romanii îndată au cunoscut-o şi cu lacrimi au căzut înaintea ei,

spunînd tuturor că aceea este icoana care a plecat de la ei din Roma. Apoi, socotind ziua cea însemnată şi ceasul plecării ei din Roma şi sosirea la Constantinopol, au găsit că într-o zi şi o noapte a mers cale depărtată şi preamăreau atotputernica tărie a lui Dumnezeu

Atunci Prea Sfinţitul patriarh Metodie cu tot clerul şi împăratul cu toată suita luînd acea icoană din palatele împărătesei, petrecuţi de tot poporul, au dus-o în Halcopatria şi a fost pusă cu cinste în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, bucurîndu-se de atîta dăruire ce li s-a dat. Din acel timp acea icoană făcătoare de minuni a Maicii lui Dumnezeu s-a numit Romanca, pentru că venise de la Roma şi se făcea de la dînsa foarte multe minuni.

Acestea s-au aflat despre acele două icoane făcătoare de minuni, care au fost în Constantinopol. Despre cea dintîi, care s-a numit Odighitria, zugrăvită de Sfîntul Luca şi de cealaltă care s-a zugrăvit de Sfîntul Gherman; pe cea din Lida şi mai pe urmă s-a numit Romanca. Însă, acea icoană făcătoare de minuni a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu care a mers din Constantinopol în Rusia prin văzduh, la locul ce se numeşte Tihfini, nu se ştie care este, Odighitria sau Romanca sau altă icoană oarecare izvorîtoare de darul minunilor.

Iar noi de lucrurile cele neştiute, neiscodind cu deşartă iubire de încercare şi neispitind judecăţile cele neştiute ale lui Dumnezeu, cinstim cu bunăcuviinţă fiecare icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Cădem cu credinţă la dînsa, o sărutăm cu dragoste şi cu frică, ne închinăm cu evlavie privind spre dînsa ca spre adevăratul Fiu cel Care împărăţeşte la cer împreună cu Născă-toarea de Dumnezeu. Şi slăvim şi pe Cel născut dintr-însa, Hristos, Domnul nostru, pe Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa Cuviosului Samson, primitorul de străini
(27 iunie)

Samson cel Mare, despre care străbătuse vestea pretutindeni, a fost din cetatea Romei. El s-a născut din părinţi cinstiţi şi bogaţi, de neam mare, care se trăgeau din sînge împărătesc. El, ştiind bine învăţătura din afară, se deprinsese şi la meşteşugul doctoricesc, nu de nevoie, nici pentru îmbogăţirea sa, pentru că avea destulă bogăţie ci, pe de o parte, ca să nu petreacă în deşertăciune, iar pe de alta, ca din meşteşugul său să poată sluji lui Dumnezeu şi săracilor. El tămăduia pe cei cuprinşi de boli netămăduite; pentru că pe lîngă meşteşugul doctoricesc, i se adăugase darul Domnului, cu care dădea tămăduiri.

Deci, pentru faptele lui cele bune în care sporea şi pentru credinţa pe care o cîştigase în Dumnezeu, avea şi înţelegerea dumnezeieştii Scripturi. El se îndeletnicea mult la citirea sfintelor cărţi, şi spre dragostea lui Hristos se deştepta cu credinţa şi cu nădejdea. Apoi, murind părinţii lui şi lăsînd multe averi, n-a zăbovit a face cele cuviincioase lui; ci îndată a început ca bogăţia cea degrabă pieritoare şi vremelnică să o schimbe prin cea nepieritoare şi veşnică, urmînd cuvîntul Evangheliei. El dădea milostenie cu îndurare, precum se grăieşte, împărţind cu amîndouă mîinile la toate nevoile săracilor şi flămînzilor, cîştigînd prin pîntecele lor cel stricăcios, vistieria cea nestricăcioasă. Aceasta o făcea în toate zilele vieţii sale, că milostivirea o vedea născută şi crescută împreună cu el. Acest fericit, voind să se îndrepteze la o viaţă şi mai smerită, a eliberat mulţimea robilor, oprind numai pe unul pentru slujba sa. Căci ce nevoie avea de atîţia robi, de vreme ce singur se dăduse rob Domnului cel adevărat? Astfel s-a dezlegat de bogăţiile cu care era ţinut ca şi cu nişte legături, mulţumindu-se cu o haină şi cu o funie pentru ţinerea mijlocului.

Dorind Samson ca pe sufletul său să-l îmbogăţească mai bine prin duhovniceasca bogăţie, a defăimat lumea şi toate cele din lume şi, urmînd lui Hristos, s-a făcut străin, căci, lăsîndu-şi rudele şi cunoscuţii, a ieşit din Roma cea veche şi s-a sălăşluit în pustie, ca şi Ilie cel de demult. Dar Dumnezeu, voind ca robul său să le fie multora de folos, l-a adus din pustie în Roma cea nouă, adică în Constantinopol. Acolo, găsindu-şi o casă oarecare, petrecea într-însa, odihnind la el pe cei străini şi săraci, slujindu-le în tot

chipul, primind pe cei neputincioşi şi tămăduindu-i de boli, nu numai prin meşteşugul său doctoricesc; dar le slujea cu toată plăcerea la pregătirea hranei şi a aşternuturilor cu atîta osîrdie, încît se părea că acea milostivire este firească lui. Căci precum firea soarelui este ca să lumineze şi a focului ca să ardă, aşa lui Samson îi era din fire silinţa cu osîrdie spre cei săraci, bolnavi şi străini.

Deci, Dumnezeu, Care S-a obişnuit a binecuvînta dragostea către aproapele ce se face pentru Dînsul şi aceea pe care o face cineva săracilor a o socoti ca Lui, a cinstit ostenelile robului Său cu minuni mari, care se făceau la bolnavi. Pentru că pe toţi îi primea în casa sa, avînd boli nevindecate, şi îi tămăduia cu minuni. Astfel, darul şi puterea facerii de minuni, care i se dăduse de la Dumnezeu, le acoperea cu meşteşugul chipului cel doctoricesc, ca să nu se cunoască sfinţenia lui; pentru că, fiind smerit cu inima, nu voia să se slăvească şi să se cinstească de oameni. Dar n-a putut să se ascundă sub obroc, nici cetatea deasupra muntelui, căci strălucind cu lumina lucrurilor celor bune şi suindu-se la muntele plăcerii de Dumnezeu desăvîrşit, a venit tuturor în înştiinţare. Aflînd şi patriarhul de acest lucru, l-a chemat la el şi l-a hirotonisit preot, deşi el nu voia. Despre slava faptelor lui celor bune s-a aflat pînă la palatele împărăteşti în acest chip: "Împăratul Justinian căzuse într-o neputinţă trupească, adică în vătămarea părţilor ascunse ale trupului şi acea durere era netămăduită. Chemînd el doctori mulţi şi stînd lîngă el după obiceiul lor, se consultau între ei şi îi făceau multă vreme curaj de tămăduire, numai cu cuvintele; iar cu lucrul nu puteau să-l vindece, nici să dea uşurare celui ce pătimea.

Deci, au căutat prin toată stăpînirea grecească doctori foarte învăţaţi, dar nici unul nu s-a găsit vrednic să poată tămădui pe împărat de acea nesuferită boală. Împăratul, mîniindu-se, a poruncit să gonească pe toţi doctorii din ochii săi, iar el, întorcîndu-se spre Dumnezeu, Care este izvorul tămăduirilor şi ziditor a toată făptura, şi-a încredinţat Aceluia boala sa, cerînd ajutor de la El cu lacrimi. Dar Dumnezeu n-a trecut cu vederea rugăciunea lui cea cu dinadinsul şi, adormind puţin, a văzut în vedenie mulţime de doctori cu rînduială stînd înaintea lui îmbrăcaţi în haine luminoase. Apropiindu-se de el un tînăr oarecare de lumină, îi arăta pe fiecare dintre doctori cum şi în ce fel de rînduială a fost. Între aceştia i-a arătat şi pe unul smerit la faţă, cărunt la păr şi îmbrăcat în haină preoţească, despre care, lăudîndu-l către împărat, a zis: "O, împărate, acesta poate să te tămăduiască de durerea cea aducătoare de moarte!"

Împăratul, deşteptîndu-se din somn, s-a bucurat de acea vedenie care i s-a făcut cunoscută pentru sănătatea sa şi mulţumea lui Dumnezeu. Deci, avînd în minte chipul bărbatului văzut, a poruncit să cheme la dînsul pe toţi doctorii, ca să-i vadă. Şi căutînd între dînşii pe cel văzut în vis şi negăsindu-l, a căzut iarăşi în mîhnire şi a început a se întrista. Însă, punîndu-şi nădejdea în Dumnezeu, a poruncit să caute mai cu dinadinsul pe acel doctor, care i se arătase în vis, spunînd tuturor asemănarea feţei lui şi făgăduind multe daruri şi cinste cui îl va afla pe el.

Mulţi căutîndu-l pretutindeni şi negăsindu-l, una din slugile împărăteşti care era cunoscută de împărat şi de un prieten al lui Samson, auzind asemănarea spusă de împărat a omului văzut în vis, şi-a adus aminte de fericitul Samson, care avea aceeaşi asemănare şi tămăduia pe cei neputincioşi. Deci, a spus împăratului de dînsul, iar el a poruncit să-l aducă pe Samson cu cinste la dînsul. Cînd l-a văzut pe el intrînd, îndată l-a cunoscut că este acela pe care îl văzuse în vis. Umplîndu-se de bucurie, împăratul s-a sculat degrabă de la locul său şi, alergînd înaintea lui, i-a cuprins grumajii şi i-a sărutat nu numai gura, ci şi capul şi mîinile bătrînului, zicîndu-i: "Cu adevărat, părinte, tu eşti acela pe care mi te-a arătat mie Dumnezeu în vis; deci, prin tine mi-a făgăduit că mi se va da sănătate". Acestea zicînd, l-a băgat pe cuviosul în odaia lui şi, şezînd cu dînsul de vorbă, se îndulcea de vederea feţii lui. Apoi, lipind mîinile lui de ochii săi, le săruta cu dragoste şi, udîndu-le cu lacrimi, cerea de la dînsul tămăduire.

Fericitul Samson, mîhnindu-se de atîta smerenie din partea împăratului, i-a zis: "O, împărate, nu face aceasta, nici nu te pogorî aşa prin nemăsurată smerenie, ca să nu mă aduci pe mine în mîndrie şi să fii pricinuitor al osîndirii mele. Pentru că în ce covîrşesc eu pe ceilalţi oameni? Fiind sărac şi păcătos, singur am trebuinţă de căutarea milostivirii lui Hristos pentru tămăduirea păcatelor mele. Numai credinţa cea mare şi nădejdea cea fierbinte, vor pleca spre milă pe Împăratul Hristos. Acela te va tămădui, fiindcă toate cîte voieşte, poate să le facă".

Acestea zicînd, s-a atins cu mîna de partea unde pătimea împăratul, ca şi cum ar fi pus doctorie; şi aşa, vrînd să-şi tăinuiască darul tămăduirii dat lui din cer, numai cu atingerea mîinilor lui i s-a făcut uşurare de boală şi grabnică tămăduire. Împăratul, cîştigînd desăvîrşit sănătatea sa, se bucura nu numai pentru tămăduire, ci şi pentru că s-a învrednicit de vederea unui bărbat plăcut lui Dumnezeu ca acesta. Apoi, vrînd să mulţumească sfîntului, i-a dat mult aur şi argint. Iar sfîntul a grăit împăratului: "Împărate, aur, argint şi o mulţime de alte averi am avut şi pe toate le-am lăsat pentru Hristos, ca să cîştig celelalte bunătăţi veşnice! Însă, de vrei să-mi arăţi atîta bunătate, fă pentru Dumnezeu şi pentru mîntuirea ta aceasta: zideşte-mi lîngă locuinţa mea o casă, în care aş putea să odihnesc pe cei neputincioşi şi străini, cărora m-am obişnuit a le sluji şi să-i primesc după puterea mea; pentru că aşa şi ţie îţi vei mijloci răsplătire de la Dumnezeu şi mie îmi vei mîngîia bătrîneţile".

Aceasta auzind împăratul şi socotind-o mai mult o dăruire, decît o cerere, a poruncit să-i zidească o casă şi o bolniţă pentru străini, precum a poftit cuviosul. Sfîrşindu-se zidirea aceea, împăratul a îndestulat-o cu multe averi pentru nevoia străinilor ce se odihneau acolo şi pentru bolnavii ce se tămăduiau.

Cuviosul Samson, petrecînd mulţi ani în obişnuita slujbă a primirii de străini şi a doctoriei şi ajungînd la adînci bătrîneţe, a slăbit cu trupul şi s-a îmbolnăvit puţin. Iar cînd sufletul lui s-a despărţit de trup, s-a arătat luminos la faţă, cu nimic mîhnindu-se de moarte, precum este obiceiul la celelalte suflete, care sînt cuprinse de grijile trupeşti şi mireneşti şi care se tem de moarte. Pentru că ştia Cine îl cheamă pe el de la acele osteneli, la odihnă desăvîrşită şi ce fel de răsplătire aştepta sufletul lui cel fericit; că vrednic era lucrătorul acesta de plata sa. Astfel sufletul lui, fiind plăcut lui Dumnezeu, s-a dus în părţile cereşti, iar trupul lui a fost îngropat cu cinste în biserica Sfîntului Mucenic Mochie, din a cărui seminţie se trăgea Samson, marele plăcut al lui Dumnezeu şi moştenitor al faptelor lui celor bune şi duhovniceşti.

El a fost slăvit cu mari minuni nu numai în viaţa aceasta, ci şi după moarte, din care aici se pomenesc cîteva: Odată a fost în Constantinopol un foc atît de mare - care începuse de la biserica Sfintei Sofia -, încît nimeni din oameni nu putea să-l stingă. Astfel, au ars toate palatele cele mai alese şi cele mai frumoase zidiri din toată cetatea. Acel foc a ajuns şi la casele Cuviosului Samson, cele primitoare de străini, care înconjurîndu-le de pretutindeni flăcările, nu puteau să se atingă de ele. Casele acelea fiind înconjurate de atîta văpaie, se vedea în mijloc ca rugul cel nears şi mulţi dintre oameni au văzut pe Cuviosul Samson, care se arăta deasupra zidirii, umblînd iute împrejur prin ograda casei şi certînd cu mînie văpaia aceea ce se repezea. Focul, ca şi cum s-ar fi ruşinat de sfînta lui faţă, supunîndu-se poruncii, se dădea în lături de la casa aceea. Apoi deodată, auzindu-se dintr-un loc un tunet puternic, şi vărsîndu-se o ploaie mare, tot jarul acela de foc s-a stins cu rugăciunile sfîntului.

El dădea la toate bolile tămăduiri, precum în viaţa sa, aşa şi după moarte. Unui om vestit, cu numele Teodorit şi cu dregătoria spătar, i s-a întîmplat, cînd alerga din casa lui după oarecare trebuinţă, de şi-a vătămat din încheieturi piciorul său. Din această cauză, zăcea foarte rău bolnav, neputînd să guste, nici mîncare, nici băutură, şi nici măcar să doarmă puţin din pricina durerii piciorului. Nu putea nici să grăiască, fiind mut şi fără de glas. Însă se ruga cu dinadinsul lui Dumnezeu şi Sfîntului Samson, chemîndu-l în ajutor. Iar după a treia zi, venind noaptea, l-a văzut pe cuviosul pe care îl chema, stînd la picioarele sale şi, atingîndu-se de glezna cea vătămată, i-a zis: "Scoală-te, că nimic mai mult nu vei pătimi". Acestea zicînd, s-a făcut nevăzut. Teodorit îndată simţindu-se sănătos, a început a mulţumi lui Dumnezeu cu mare glas, zicînd: "Cu adevărat, Sfîntul Samson este mare plăcut lui Dumnezeu". Apoi, pipăindu-şi picioarele şi văzîndu-le tămăduite desăvîrşit, s-a sculat şi umbla. Făcîndu-se ziuă, s-a dus cu sîrguinţă la mormîntul cuviosului, şi s-a închinat.

Un alt boier din Constantinopol, cu numele Leon, mergînd călare, din întîmplare şi-a rupt un picior, lovindu-se de un zid de piatră. Din această pricină pătimea greu şi, din zi în zi, durerea se întărea mai cumplit. Casnicii lui îl sfătuiau să cheme un doctor, ca să-i scoată sînge de la locul cel vătămat. Apropiindu-se a patra zi în care urma să cheme doctorul, s-a făcut într-acea noapte lui Teodorit, cel pomenit mai înainte, o vedenie în acest fel: "Vedea pe trei oameni intrînd în casa acelui boier, dintre care unul i se părea că este Sfîntul Samson, pe care îl văzuse în neputinţa sa; iar ceilalţi doi sfinţi doctori fără de arginţi, Cosma şi Damian şi i-a întrebat, zicînd: "Unde mergeţi?" Iar ei, privind cu dragoste spre

dînsul, i-au răspuns: "Mergem la boierul Leon". Teodorit le-a zis: "Au nu ştiţi, stăpînii mei, că el pătimeşte, fiind cuprins de durere şi în viitoarea zi vor veni doctorii să-i tămăduiască piciorul cel sfărîmat?" Sfinţii au răspuns: "Să nu fie aceea, căci noi vom veni la dînsul în ziua de vineri şi-l vom tămădui". Teodorit, deşteptîndu-se din vedenie, a alergat la acel bolnav şi i-a spus ceea ce a văzut şi a auzit. Bolnavul, crezînd cuvintele lui, n-a primit la sine pe doctori; ci, nădăjduind spre Dumnezeu, aştepta ziua de vineri. Deci, rugîndu-se şi sosind ziua de vineri, piciorul lui cel bolnav a primit desăvîrşit tămăduire şi s-a făcut sănătos ca şi celălalt, netrebuindu-i nici o doctorie. Atunci cel tămăduit a alergat la mormîntul Cuviosului Samson, dîndu-i mulţumire pentru cele ce arătase cu dînsul.

Dumnezeu, preamărind cu mai multe minuni pe plăcutul Său, Samson, a făcut ca din mormîntul lui să izvorască mir tămăduitor, din care bolnavii se ungeau cu credinţă şi cîştigau sănătate pentru toate neputinţele lor. S-a întîmplat iarăşi aceluiaşi boier, Leon, de a căzut în neputinţă cu tot trupul. Astfel, zăcea ca un slăbănog, fiindu-i toate mădularele înţepenite. Iar cînd a fost uns peste tot trupul cu mirul care ieşea din mormîntul Sfîntului Samson, îndată s-a făcut sănătos. Asemenea, odată, durîndu-l ochii foarte tare, s-a tămăduit cu acelaşi mir tămăduitor.

Deci, dînd mulţumire doctorului său cel fără de plată, a luat asupra sa îngrijirea casei de străini a Sfîntului Samson, fiind atunci lipsită şi dădu toate cele de trebuinţă din averile sale cu îndestulare. Aici este cu cuviinţă să pomenim şi aceasta: în această casă de străini, în vremea aceea era un slujitor, anume Enesie, leneş cu viaţa şi nebăgător de seamă la slujba sa, împlinind nevoile bolnavilor şi ale străinilor cu nebăgare de seamă. Deci, într-o noapte, Cuviosul Samson, arătîndu-i-se lui, nu în vis, ci la arătare, l-a bătut cu toiagul, zicîndu-i cu mînie: "Pentru ce nu îngrijeşti de slujba ta şi nu împlineşti nevoile străinilor şi ale bolnavilor?" Din acea bătaie Enesie atîta a zăcut, încît i s-a luat glasul şi a rămas mut, şi trupul i s-a făcut vînăt peste tot de bătăile ce i se dăduse.

A doua zi, venind mulţi la el, nu putea să vorbească decît numai îşi arăta trupul său vînăt. Apoi, luînd o hîrtie şi un condei, a scris pedeapsa care i-o dăduse sfîntul. Înştiinţîndu-se Leon, cel mai sus pomenit, de acest lucru, a venit să cerceteze pe acel slujitor bolnav, şi văzîndu-l peste tot trupul vînăt de bătaie şi neputînd vorbi, a început a se ruga cu căldură către Sfîntul Samson: "Sfinte plăcutule al lui Dumnezeu, ştii credinţa şi osîrdia mea către tine, fă aceasta ca Enesie, ceea ce a pătimit şi a scris, să o mărturisească singur cu limba sa, spre cea mai mare încredinţare a minunii şi spre preamărirea numelui lui Dumnezeu".

Astfel rugîndu-se el, s-a dezlegat limba lui Enesie şi gura i s-a deschis şi pe toate cele ce i s-au făcut lui le-a spus cu de-amănuntul şi din acea vreme şi-a îndreptat viaţa în bine. Sfătuindu-se poporul cel cucernic, a rugat pe patriarh, ca acea casă primitoare de străini a Cuviosului Samson, să o sfinţească ca să fie biserică şi s-a făcut aşa. Iar, spre primirea străinilor şi spre odihnirea neputincioşilor s-a zidit altă casă şi bolniţă lîngă biserica aceea. După aceasta, trecînd multă vreme era alt slujitor la acea casă de străini, cu numele Evstratie, asemenea neîngrijindu-se de cei bolnavi şi străini, şi pe lîngă aceasta era şi zgîrcit. Într-o vreme, n-a dat unt-delemn multe zile. Pentru aceasta, cu dumnezeiască pedepsire s-a îmbolnăvit. Unul din prieteni lui, anume Leon, nu acela de care am grăit mai înainte, ci altul cu acelaşi nume, slujind în aceeaşi casă de străini, i-a zis lui Evstratie: "Dă untdelemn destul pentru cei bolnavi şi străini şi vei fi sănătos la ochi; iar de nu vei crede cuvintelor mele, îţi voi da pentru aceasta zapisul meu".

Deci, şezînd a scris astfel: "Eu, Leon, nădăjduindu-mă spre Sfîntul Samson, făcătorul de minuni, şi întărindu-mă cu credinţa neîndoită spre dînsul, chezaş mă pun ţie de faţă, că, de vei da destul untdelemn spre mîncarea săracilor şi a străinilor, te vei tămădui la ochi, pentru că Sfîntul Samson îţi va cere de la Dumnezeu sănătate". Evstratie, luînd acest zapis şi făgăduind să dea din destul untdelemn, în aceeaşi zi s-a făcut sănătos la ochi. Dar, de vreme ce era zgîrcit cu obiceiul, a început a nu da untdelemn. Într-o noapte, i s-a arătat Cuviosul Samson, grăindu-i cu mînie: "Oare şi pe mine mă batjocoreşti?" Evstratie, înfricoşîndu-se de acea vedenie, a chemat dimineaţa pe prietenul său Leon şi i-a dat untdelemn mult, rugîndu-l să se roage către sfînt, pentru iertarea păcatului său.

Un bărbat cinstit, anume Varda, unul din sfetnicii împărăteşti, a căzut într-o boală, care se numea cancer, din care cauză i s-au făcut pe piept şi pe spate mari răni netămăduite. Din această pricină a pătimit multă vreme. Sosind pomenirea Sfîntului Mucenic Mochie, doctorii care erau lîngă el şi ceilalţi casnici s-au dus la biserica mucenicului, spre a lua parte la cîntarea cea de toată noaptea. Bolnavul zăcînd, se mîhnea foarte că n-a putut să se ducă în biserică la praznic şi să se închine mormîntului cel făcător de minuni al Cuviosului Samson. El, mîhnindu-se de aceasta, i s-a arătat un bărbat bătrîn, zicîndu-i: "Scoală-te!" Bolnavul a răspuns: "Cum voi putea să mă scol, fiind toate mădularele mele slabe de durerile cele grele". Acela i-a zis: "Eu îţi grăiesc să te scoli şi să vii în biserica Sfîntului Mucenic Mochie, a cărui prăznuire este astăzi şi să te rogi la mormîntul Sfîntului Samson". Zicînd aceasta, s-a făcut nevăzut.

Bolnavul, simţind putere în el, a început a se scula încetişor de pe pat, nemaisimţind durerea rănilor sale. Apoi, dezlegînd de la răni legăturile cele doctoriceşti şi plasturile, a aflat rănile vindecate desăvîrşit. Atunci, umplîndu-se de bucurie, s-a îmbrăcat în haine de sărbătoare şi s-a dus în biserică. Văzîndu-l toţi sănătos, deodată s-au minunat şi au preamărit pe Dumnezeu. Pe atunci era obiceiul la mulţi, că, de cădea cineva în vreo neputinţă, poruncea să-l ducă în bolniţa Sfîntului Samson, şi acolo, după credinţa sa, primea sănătate. O slugă oarecare, anume Gheorghe, a unui preot, anume Efedim, pătimea foarte tare de greutatea udului. Deci, stăpînul lui l-a trimis la bolniţa Sfîntului Samson, unde a petrecut cîteva zile, şi necîştigînd uşurare, s-a întors la casa stăpînului său. Stăpînul, văzîndu-l, s-a mîniat pentru necredinţa lui şi l-a trimis iar la bolniţă, poruncindu-i să ceară mir de cel izvorîtor din mormîntul cel făcător de minuni şi să se ungă cu dînsul. Sluga s-a dus şi a rămas noaptea acolo, iar dimineaţa s-a întors la stăpînul său sănătos şi i-a spus cum s-a însănătoşit. "Am văzut - zicea el - în această noapte, în vedenia visului, pe Sfîntul Samson, arătîndu-mi-se şi atingîndu-se cu mîna de pîntecele meu, şi mi-a zis: "Du-te de aici, că eşti sănătos!" Eu, deşteptîndu-mă, m-am simţit sănătos. De aceeaşi boală pătimea şi o femeie a slujitorului bisericii, anume Irina. Aceea a văzut în vedenia visului venind la dînsa pe Sfîntul Samson cu sfinţii cei fără de arginţi Cosma şi Damian şi, atingîndu-se de ea, din acea vedenie s-a făcut sănătoasă.

Acestea şi multe alte minuni se dădeau şi se dau tămăduiri, cu rugăciunile Cuviosului Samson. Pentru aceasta toţi cei credincioşi preamăreau pe Dumnezeu cel minunat între sfinţii Săi, Căruia şi de la noi să-I fie cinste, slavă, închinăciune şi mulţumire, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfîntul Sevir preotul
(27 iunie)
(Adunată din cuvintele Sfîntului Grigorie Dialogul episcopul Romei, vorbite cu Petru diaconul. Cartea I, cap. 1)

În părţile cetăţii Tuderia, între doi munţi şi într-o vale, la un loc ce se numea Entiroclina, era o biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria.

La acea biserică, era un preot anume Sevir, foarte minunat în viaţa cea plăcută lui Dumnezeu. Odată, îmbolnăvindu-se un bărbat din cei vieţuitori acolo şi apropiindu-se de moarte, a trimis degrabă la preotul acela, rugîndu-l să vină la dînsul cu sîrguinţă, ca, prin mărturisire şi pocăinţă, să-şi cureţe păcatele făcute şi să-şi ia dezlegare mai înainte de ieşirea sa din trup. Deci, cînd s-a dus să cheme pe preot, s-a întîmplat că el era la via sa, îndeletnicindu-se cu culesul strugurilor. El a zis celor ce venise la dînsul: "Duceţi-vă voi înainte, că vă ajung şi eu!" Preotul, pentru că nu mai rămăseseră de cules struguri mulţi, s-a gîndit să mai stea puţin, ca să-i culeagă şi pe aceia; şi după aceea să se ducă la cel bolnav. Aşa a şi făcut. Apoi plecînd, l-au întîmpinat în cale cei ce fuseseră la bolnav, şi i-au zis: "Părinte, de ce ai zăbovit? Acum nu te mai osteni, că a murit omul acela!" Preotul, auzind aceasta, s-a cutremurat şi a început a plînge cu mare glas, numindu-se ucigaş al aceluia. Deci, plîngînd, a ajuns la casa unde zăcea trupul mortului şi aruncîndu-se la pămînt înaintea patului cu lacrimi, se tînguia foarte tare, se lovea cu capul de pămînt şi se numea pricinuitor al morţii aceluia.

Pe cînd el se gîndea astfel, deodată a înviat mortul. Cei ce erau de faţă, văzînd aceasta, s-au înspăimîntat de minune, s-au bucurat de învierea lui şi de bucurie plîngeau şi-l întrebau: "Unde ai fost şi cum te-ai întors cu sufletul în trup? Acela, răspunzîndu-le, le spunea: "M-au luat nişte arapi înfricoşaţi şi foarte mîndri, din ale căror guri şi nări ieşea foc. Aceia m-au dus în nişte locuri întunecoase, pline de frică şi de cutremur. Apoi, deodată s-a arătat un tînăr prealuminos, venind întru întîmpinarea noastră cu alţi purtători de lumină, şi a zis cu stăpînire, către cei ce mă duceau: "Întorceţi-l pe acesta, că preotul Sevir plînge pentru el şi pentru lacrimile lui, i l-a dăruit Domnul!"

Atunci preotul Sevir, sculîndu-se de la pămînt, a mulţumit lui Dumnezeu cu negrăită bucurie, învăţînd pentru pocăinţă pe omul cel înviat şi ascultîndu-i mărturisirea şi dezlegîndu-i păcatele, l-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine ale Trupului şi Sîngelui lui Hristos. Iar omul acela a mai trăit şapte zile în viaţa aceasta, rugîndu-se neîncetat lui Dumnezeu; iar în a opta zi, veselindu-se, a murit.

Deci, noi putem să înţelegem ce fel de dragoste avea Domnul pentru preotul Sevir, că n-a voit să-l mîhnească; ci degrabă i-a ascultat rugăciunea lui. De aici se cunoaşte că Sevir preotul iubea foarte mult pe Dumnezeu şi toată viaţa sa I-a slujit cu osîrdie. Deci, plăcînd Domnului, desăvîrşit s-a dus la Dînsul şi stă înaintea scaunului dumnezeieştii slave, în cetele sfinţilor ce slăvesc pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe Unul Dumnezeu în Treime, Căruia şi de la noi să-I fie slava în veci. Amin.

Aducerea cinstitelor moaşte ale Sfinţilor Chir şi Ioan, doctorii fără de arginţi (28 iunie) (Viaţa şi pătimirea lor se pomeneşte în 31 de zile ale lunii ianuarie)

Aceşti sfinţi pătimitori de chinuri, Chir şi Ioan, au pătimit pentru Hristos în 31 de zile ale lunii ianuarie, pe vremea împărăţiei lui Diocleţian, în cetatea care se numea Canopos. Acea cetate era departe de Alexandria ca la 12 stadii. După mucenicescul lor sfîrşit, creştinii le-au îngropat trupurile cu cinste. Iar după trecerea a mulţi ani, tămăduitoarele lor moaşte s-au aflat într-acea vreme cînd creştinii întărindu-se mai mult decît elinii cei închinători la idoli, au început pretutindeni a zidi biserici fără să fie opriţi, dar mai ales în împărăţia marelui Teodosie. Aceasta a biruit pe Maxim al Apusului cu toate puterile sale; dar l-a mai biruit şi cu rugăciunile cuvioşilor părinţi, care vieţuiau în pustiile Egiptului şi la care împăratul Teodosie a trimis într-adins, avînd nevoie de rugăciunile lor spre ajutor. Între aceşti părinţi cu cuviinţă este a pomeni pe unul, cu numele Senufie, slăvit întru minuni. El petrecea într-un schit, pentru care împăratul a scris patriarhului Teofil al Alexandriei să-l trimită în Constantinopol la dînsul, ca prin binecuvîntarea şi cu rugăciunile lui să se înarmeze contra vrăjmaşilor.

Teofil, voind să împlinească porunca împăratului, s-a dus singur în schit la Cuviosul părinte Senufie, ca să-l roage să meargă la Constantinopol la împăratul Teodosie; iar el nicidecum nu voia să iasă din chilia sa. După multă rugăminte şi îndemnare a patriarhului, supărîndu-se, el şi-a luat rasa şi toiagul, pe care ridicîndu-le în sus spre răsărit şi ochii spre cer ridicîndu-şi, a grăit: "Doamne, Dumnezeul puterilor, mă rog Ţie cu smerenie, dă rasei şi toiagului acestuia acea putere pe care mi-ai dat-o mie cu milostivire".

Astfel rugîndu-se, a dat rasa şi toiagul patriarhului, zicîndu-i: "Acestea să le trimiţi împăratului în locul meu şi să-i scrii ca în timp de război să pună rasa pe dînsul, iar toiagul să-l ia în mînă şi să meargă cu îndrăzneală înaintea ostaşilor lui contra vrăjmaşilor şi va vedea slava lui Dumnezeu". Patriarhul, trimiţînd acelea împăratului şi spunîndu-i cuvintele cuviosului, el le-a primit cu credinţă. Deci, făcînd după cuvîntul cuviosului, a cîştigat mare biruinţă contra vrăjmaşilor, spre a cărui aducere aminte şi spre pomenirea Cuviosului Senufie, alexandrinii au făcut asemănarea împăratului, săpată şi pusă pe un stîlp înalt, avînd rasa călugărească pe dînsul şi toiagul ţinîndu-l în mîini. Deci, în toţi anii, în ziua acelei biruinţe se prăznuieşte cu dănţuire, mulţumind lui Dumnezeu. De atunci mai ales au început a se zidi biserici lui Dumnezeu în Alexandria şi în tot Egiptul, pentru că se înmulţise creştinătatea.

Cînd Patriarhul Teofil a voit să zidească o biserică aleasă în Canopos în numele Sfinţilor Apostoli, în acea vreme s-au aflat moaştele sfinţilor făcători de minuni Chir şi Ioan. Aceasta a fost după sfîrşitul lui Teodosie şi pe timpul împărăţiei fiului său Eraclie. Iar despre aducerea moaştelor Sfinţilor Mucenici Chir şi Ioan se scrie în viaţa Sfîntului Chiril, patriarhul Alexandriei, că aproape de Canopos, ca la două stadii, este un loc care se numeşte Manutin (mai înainte era sat). Acolo era şi o capişte, veche locuinţă diavolească, fiind foarte înfricoşat locul acela, deoarece multe duhuri necurate petreceau acolo. Pe cînd patriarhul Teofil era încă între cei vii, dorea să cureţe locul acela de diavoli, şi să-l facă loc sfînt, spre mărirea lui Dumnezeu. Avînd însă multe împiedicări şi apropiindu-i-se sfîrşitul vieţii, n-a putut să-şi ducă gîndul său la îndeplinire. Atunci Sfîntul Chiril, moştenitorul scaunului lui Teofil, a început a se îngriji de aceasta şi se ruga lui Dumnezeu cu dinadinsul să-i dea de sus ajutor şi putere, pentru biruinţa şi izgonirea din locurile acelea a duhurilor necurate. Deci, îngerul Domnului i s-a arătat în vedenie, poruncindu-i ca cinstitele moaşte ale Sfinţilor Mucenici Chir şi Ioan să le aducă la locul ce se numeşte Manutin, că astfel va fugi de acolo diavoleasca putere.

Sfîntul Chiril, făcînd aceasta, a adus în Manutin moaştele sfinţilor, zidind acolo o biserică în numele lor. Atunci îndată s-au gonit de acolo necuratele duhuri şi s-a făcut în acel loc izvor de tămăduiri, ce izvorăsc din moaştele mucenicilor. Deci, se cuvine să se pomenească oarecare minuni ale acestor sfinţi, pe scurt.

În zilele prea sfinţitului Evloghie, patriarhul Alexandriei, un fiu de-al lui Iulian, mai marele cetăţii, cu numele Amonie, avea împrejurul grumajilor săi o oarecare vătămare dureroasă şi care creştea înlăuntrul trupului. Acea vătămare doctorii o numesc scrofuri, care, crescînd şi umflîndu-se din zi în zi, i s-au îngreunat grumajii, şi-l îngrozea cu moarte. Apoi, chemînd mulţi doctori, nimic n-au aflat spre vindecare, din care cauză tatăl şi fiul mîhnindu-se, i-au lăsat pe ei şi au alergat la sfinţii făcători de minuni, Chir şi Ioan, rugîndu-se cu lacrimi lîngă cinstitele moaşte, ca să dea tămăduire fiului său.

Atunci acela, arătîndu-se în vedenie, a poruncit tînărului, care se îngîmfa pentru slavă şi bogăţie, să-şi lepede mai întîi mîndria sa şi, în semn de smerenie, să mături gunoiul din casa lor; apoi să facă un plasture de ceapă amestecat cu pîine şi să oblojească tot grumajul şi gîtlejul. După ce a făcut aceasta, îndată i s-au închis vătămările, şi Amonie a luat tămăduire, cu rugăciunile sfinţilor doctori fără de plată. Însă tot acelaşi Amonie, după cîtăva vreme, uitînd sfătuirile sfinţilor, s-a înălţat cu mîndria şi iarăşi s-a îmbolnăvit de altă boală, care îi era pedeapsă pentru neascultarea lui. Prin boala aceea pîntecele lui îi era foarte greu, din care cauză stomacul său nu putea să primească nici mîncare, nici băutură; ci toate cele ce îi intrau pe gură, îndată i se întorceau înapoi.

Atunci iarăşi a alergat cu lacrimi, rugîndu-se sfinţilor răbdători de chinuri, Chir şi Ioan, doctorii săi cei încredinţaţi. Aceia, arătîndu-i-se lui în vis, mai întîi l-au ocărît pentru mîndria lui, apoi i-au poruncit să-şi lepede hainele cele de mult preţ şi să se îmbrace într-o haină de păr şi, luînd vasele cele de apă, să aducă apă rece la fraţii cei neputincioşi şi săraci, pentru adăparea lor. Amonie, după ce a făcut aceasta fără lenevire, sfinţii iarăşi i s-au arătat şi i-au poruncit, ca, luînd untdelemn din candelele lor, asemenea şi ceară din lumînările aprinse lîngă raclele lor, să facă un plasture şi să-l lipească de pîntecele său. Amonie, făcînd aceasta, s-a făcut sănătos.

Un alexandrin, anume Teodor, fiind multă vreme orb de amîndoi ochii, a fost dus la Manutin, în biserica unde erau moaştele sfinţilor răbdători de chinuri şi acolo se ruga cu osîrdie pentru luminarea ochilor săi. Deci, sfinţii i s-au arătat în vedenie şi i-au poruncit să meargă şi să se spele la izvorul care era aproape de biserica lor. Iar el, ducîndu-se, s-a spălat, şi cînd şi-a şters faţa cu băsmăluţa îndată a văzut. Deci, mai întîi a văzut în băsmăluţă albeţile care căzuseră din ochi ca nişte solzi. El s-a întors de la biserică cu bucurie, arătînd la toţi orbirea sa cea căzută în băsmăluţă.

Un alt bărbat, anume Calos, plăcut lui Dumnezeu după nume şi după viaţă, din întîmplare căzînd de pe o scară, şi-a sfărîmat fluierul piciorului în multe bucăţi, şi-l durea foarte tare. Chemînd mulţi doctori şi neputînd dobîndi nici un ajutor de la el, a alergat cu credinţă mare la aceşti doctori fără de arginţi, Chir şi Ioan, şi ungîndu-i piciorul cu untdelemn din candele lor, s-a tămăduit în acelaşi ceas.

Un om, anume Isidor de la Maiuma, avea durere înăuntru, la ficat, care, putrezind, s-a făcut în sînge şi în flegmă, astfel că scuipa cu sînge. Omul acela, neputînd să se tămăduiască cu nici un fel de doctorii, a alergat la moaştele cele tămăduitoare ale sfinţilor răbdători de patimi şi aceia i s-au arătat, nu în vedenie, ci la arătare şi i-au dat lui să mănînce o bucată de chitrin. Acela, primind acea bucată din mîinile lor, nu ştia de la cine o primeşte deoarece socotea, că aceia sînt din poporul ce venise să dea închinăciune sfintelor moaşte ale mucenicilor. După ce a mîncat ceea ce i se dăduse, îndată s-a tulburat stomacul lui şi a vărsat un vierme mare, care rodea ficaţii lui, iar sfinţii fără de arginţi, s-au făcut nevăzuţi. El, făcîndu-se sănătos în acel ceas, a dat mulţumire lui Dumnezeu şi plăcuţilor Lui.

Un om, anume Mina, mai marele cetăţii Filoponiei, fiind cuprins de o boală cumplită cu chinuri şi friguri, adăugîndu-i-se pe lîngă aceasta şi împietrirea stomacului, i se încuiase stomacul. Cîte doctorii îi dădeau pe gură doctorii, toate rămîneau fără de folos, şi încă mai rău i se umfla pîntecele, neputînd să iasă afară. Bărbatul acela a pătimit aşa două săptămîni. Suferind acea cumplită durere, se deznădăjduise din partea doctorilor, dar, aducîndu-şi aminte de sfinţii doctori fără de arginţi, Chir şi Ioan, a poruncit să-l ducă cu patul în Manutin la tămăduitoarele lor moaşte. Acolo, rugîndu-se el cu lacrimi şi adormind puţin, i s-au arătat sfinţii şi i-au dat să mănînce o smochină. Deşteptîndu-se din somn a găsit smochina pe pat lîngă el şi, luînd-o, a mîncat-o şi îndată i s-a dezlegat stomacul şi s-a făcut sănătos.

Un alt Mina, care era mai înainte, ca acel vechi Isail, uşor şi grabnic cu picioarele, ca o căprioară de cele din ţarină, odată s-a îmbolnăvit de picioare foarte tare, încît nici nu putea păşi. Deci, a zăcut multă vreme în pat, slăbind foarte tare picioarele lui. El a poruncit să-l ducă cu patul la sfinţii făcători de minuni, Chir şi Ioan. După ce şi-a uns picioarele cu untdelemn de la candelele care ardeau la cinstitele lor moaşte, îndată s-a sculat sănătos şi umbla bine cu picioarele cele tămăduite, mulţumind lui Dumnezeu şi Sfinţilor Lui.

O femeie cu numele Teodora, bînd apă, din întîmplare a băut o broscuţă mică, însă nu ştia ce a băut, deci acea broscuţă a crescut în pîntecele ei. La început acea broască, care era mică, îi făcea puţină durere înăuntru, iar după ce a crescut mare, s-a mărit şi durerea, încît femeia aceea nu avea odihnă de acea cumplită durere, nici ziua, nici noaptea.

Deci, se văita şi se tăvălea pe pămînt şi nimeni nu putea s-o ajute nici să cunoască care îi este boala. Mulţi socoteau că aceea este muncită de diavol; deci, o aduse la aceşti sfinţi tămăduitori Chir şi Ioan, care, arătîndu-se noaptea, i-au poruncit, ca, mai înainte de primirea mîncării, să bea apă multă. Femeia, după ce a făcut aceasta, stomacul ei îndată s-a tulburat şi a vărsat o broască mare şi astfel s-a făcut sănătoasă. Deci, toţi cei care au văzut aceasta, minunîndu-se, au slăvit pe Dumnezeu şi pe plăcuţii Lui.

După acea femeie Teodora, a alergat un bărbat oarecare, anume Teodor, la sfinţii doctori fără plată, avînd înăuntru otravă dată de nişte oameni răi. Acela, bolind foarte tare, nu putea să cîştige ajutor de la doctori. Rugîndu-se el cu lacrimi pentru sănătatea sa, sfinţii i s-au arătat în vedenie, poruncindu-i să mănînce o jivină, care pe greceşte se numeşte scolopendra. Deşteptîndu-se el din vedenie, s-a întărit cu semnul Sfintei Cruci, pentru că socotea că este o nălucire drăcească şi iarăşi se ruga către sfinţi cerînd sănătate. În altă noapte, sfinţii s-au arătat, poruncindu-i acelaşi lucru. Dar el nu credea, fiindcă acea jivină este plină de otravă, iar nu de tămăduire. I s-a făcut lui şi a treia oară aceeaşi arătare; dar nici aşa n-a ascultat, părîndu-i-se că aceea este o nălucire a vrăjmaşului. Dar într-a patra noapte, sfinţii i s-au arătat, nu în vis, ci la arătare, fiindu-le milă de boala cea grea a lui şi au zis: "Pentru ce nu crezi cuvintele noastre? Deci, sculîndu-te, mergi la izvorul nostru şi ceea ce vei găsi acolo de mîncare să mănînci, că aceea îţi va fi doctoria folositoare".

Teodor, crezînd că acea vedenie este adevărată, făcîndu-se ziuă, a mers la izvor şi acolo a găsit un castravecior mic ce era pe jos, pe care luîndu-l, a început a-l mînca cu plăcere. Dar cînd voia să bage în gură rămăşiţa castravetelui, a văzut într-însul cea din urmă bucăţică a jivinei, care se numeşte scolopendra; căci o mîncase pe toată cu castravetele acela. Deci, temîndu-se, a aruncat la pămînt acea rămăşiţă, iar el a început a vărsa. Şi a vărsat astfel cu castravetele şi jivina aceea, cum şi toată otrava care

a fost mai înainte într-însul. Astfel s-a făcut sănătos desăvîrşit şi întorcîndu-se la biserică, s-a închinat cu mulţumire cinstitelor moaşte ale tămăduitorilor săi.

Din Babilonul Egiptului a venit în Manutin la sfinţii făcători de minuni, o femeie, anume Maria, avînd cu sine un fiu de opt ani. Aceluia i se trăsese limba din gură prin lucrarea diavolească şi atîrna afară ca de o palmă de lungă, iar mărimea nu era de măsura limbii omeneşti şi vederea lui era străină, fiind gros, negru, puturos şi greţos la toţi cei ce priveau la dînsul şi curgîndu-i neîncetat spume negre. Acel copil, din întîmplare căzînd pe pămînt lîngă mormîntul sfinţilor, s-a lovit cu limba de marmura ce se afla acolo şi îndată s-a tras înapoi. Astfel că din batjocura cea diavolească, s-a aşezat la loc, în obişnuita măsură de creştere şi copilul s-a făcut sănătos.

Un bărbat din Egipt, anume Evghenie, fiind bolnav de idropică, a fost adus la sfinţi bolnav cu tot trupul, avînd pîntecele foarte umflat. Aceluia arătîndu-i-se sfinţii în vedenie, s-au atins cu mîinile de pîntecele lui şi i-au zis: "Evghenie, scoală-te şi întoar-ce-te sănătos la casa ta!" Evghenie, deşteptîndu-se, s-a văzut scăpat de toată greutatea de idropică, umblînd ca şi înainte, şi din acel ceas a dobîndit sănătate desăvîrşită.

Pomenind aceste puţine minuni, din cele multe ale sfinţilor fără de arginţi Chir şi Ioan, slăvim pe Hristos Dumnezeu, Cel ce le-a dat un dar ca acesta slăvit, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh în veci. Amin.

Cuviosul Pavel doctorul
(28 iunie)

Cuviosul Pavel era de neam din cetatea Corintului, născut din părinţi creştini şi crescut în bună credinţă. El din tinereţe iubind pe Dumnezeu, a intrat într-o mănăstire şi s-a făcut monah. Deci, ostenindu-se mult în pustniceştile nevoinţe, s-a făcut bărbat iscusit. Pentru aceasta, diavolul desfrînării se lupta cu dînsul. Deci, într-o noapte Cuviosul Pavel stînd la rugăciune, s-a arătat diavolul înaintea lui şi i-a zis: "De nu-ţi vei face pofta trupească măcar odată, apoi mă voi înarma cu tărie asupra ta". El, certîndu-l cu numele lui Iisus Hristos şi cu semnul Sfintei Cruci, l-a gonit. După aceea diavolul a îndemnat asupra lui pe o femeie desfrînată, care născuse un copil de curînd; l-a adus la cuviosul şi i l-a pus pe genunchii săi, zicînd: "Copilul acesta l-am zămislit şi l-am născut cu tine!" Stareţul a primit pruncul cu bucurie. Dar, venind ereticii, i-au legat mîinile înapoi; apoi, legîndu-i pruncul de grumaz, îl purtau prin cetate, batjocorindu-l.

Deci, Pavel, stînd în mijlocul poporului şi făcînd semn cu mîna, a zis: "Ascultaţi, fraţilor, să întrebăm pe prunc, ca să ne spună cine este tatăl lui", pruncul fiind de curînd născut. El a zis către prunc: "Să ne spui cine este tatăl tău?" Pruncul, rupîndu-şi scutecele, a arătat cu mîna spre un ţigan, şi a zis: "Acesta este tatăl meu, iar nu monahul Pavel". Poporul, auzind aceasta, s-a închinat stareţului, cerîndu-i iertare. Dumnezeu i-a dat de atunci daruri de tămăduiri, căci punea mîinile pe cei neputincioşi şi-i făcea sănătoşi.

Cuviosul, vieţuind şaptezeci de ani şi mai mult, s-a dus către Domnul, Căruia bine I-a plăcut şi, numărîndu-se în ceata sfinţilor, slăveşte împreună cu dînşii pe Unul Dumnezeu în Treime, Căruia şi de la noi să-I fie slavă în veci. Amin.

Viaţa, nevoinţele şi pătimirea Sfîntului, slăvitului şi întru tot lăudatului Apostol Petru
(29 iunie)

Sfîntul Apostol Petru, care mai înainte de apostolie se numea Simon, era de neam iudeu, din hotarele Galileei cea din Palestina, dintr-o cetate mică şi neslăvită, care se numeşte Betsaida. El era fiul lui Ionă, din seminţia lui Simeon şi frate cu Sfîntul Apostol Andrei, cel întîi chemat. Luînd pe fiica lui Aristobol, care era frate cu Sfîntul Apostol Varnava, a născut dintr-însa un fiu şi o fiică. Petru era simplu la obicei şi neînvăţat, însă temător de Dumnezeu; căci păzea poruncile Lui fără de prihană în toate lucrurile sale. Cu meşteşugul era pescar, căci, fiind sărac, trebuia să-şi cîştige hrana casei sale din osteneala mîinilor, ca să hrănească pe femeie, pe copii, pe soacră şi pe bătrînul său tată, Ionă. Andrei, fratele lui, trecînd cu vederea deşertăciunile şi gîlcevile lumii acesteia, şi-a ales viaţa fără însoţire; şi, ducîndu-se la Sfîntul Ioan Botezătorul, care propovăduia pocăinţa la Iordan, s-a făcut ucenicul lui.

Andrei, auzind cuvintele învăţătorului său, care arăta cu degetul pe Iisus, zicînd: *Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatele lumii...* şi celelalte mărturii despre Domnul nostru Iisus Hristos, a lăsat pe Ioan şi s-a dus în urma Lui cu un alt ucenic al Botezătorului Ioan. El singur a întrebat pe Hristos despre casă şi despre vieţuirea Lui, zicînd: *Învăţătorule, unde locuieşti?* Domnul le-a răspuns: *Veniţi şi vedeţi. Ei s-au dus şi au văzut unde locuia şi au petrecut la Dînsul ziua aceea.*

A doua zi, ducîndu-se Andrei la fratele său, Simon Petru, i-a grăit: *Am aflat pe Mesia, Care se tîlcuieşte Hristos!* Apoi, l-a dus pe el la Iisus, Care, căutînd spre dînsul, i-a zis: *Tu eşti Simon, fiul lui Ionă; Tu te vei chema Chifa, care se tîlcuieşte Petru.* Sfîntul Petru îndată s-a rănit cu dragostea pentru Domnul, crezînd cu adevărat că este Hristos, Cel trimis de Dumnezeu pentru mîntuirea lumii. Dar nu şi-a lăsat casa şi meşteşugul, purtînd încă grijă de trebuinţele casnicilor săi, la care lucru îl ajuta şi Andrei din cînd în cînd, pentru tatăl său care îmbătrînise. Aceasta au făcut-o pînă ce amîndoi au fost chemaţi de Domnul la apostolie.

După ce Ioan a fost pus în temniţă de Irod Agripa, Iisus Hristos, umblînd pe lîngă Marea Galileei, care se numeşte şi a Tiberiadei sau lacul Ghenizaretului, a văzut pe Petru şi pe Andrei, fratele său, aruncînd mrejile în apă, şi le-a zis: *Veniţi după Mine şi vă voi face pe voi vînători de oameni.* Dar ce fel de vînători a vrut Domnul să-i facă pe ei? Aceasta a arătat-o la vînarea peştelui. Căci, intrînd în corabia lui Simon şi poruncindu-i să arunce mrejele spre pescuit, la acea poruncă, Petru a zis: *Învăţătorule, toată noaptea ne-am ostenit şi nimic n-am prins; iar acum voi arunca mreaja după cuvîntul Tău.*

Făcînd aceasta, a prins mult peşte, încît se rupea şi mreaja de mulţimea peştelui. Aceasta era mai înainte închipuire a pescuitului cel duhovnicesc şi al apostoliei; căci cu mreaja cuvîntului Domnului avea să vîneze multe popoare la mîntuire. Văzînd Simon Petru această minune, a căzut la picioarele lui Iisus zicînd: *Ieşi de la mine, Doamne, că om păcătos sînt eu!* Aceasta a făcut-o pentru că îl cuprinsese spaimă pe el şi pe toţi cei ce erau cu el, de vînarea peştilor ce îi prinsese. Iar împotriva cuvintelor lui Petru, care zicea: *Ieşi de la mine, Doamne...*, Domnul îl chema în urma Sa, zicîndu-i: "Vino după mine, că de acum vei fi pescar de oameni spre viaţă, în chipul în care ai pescuit aceşti peşti spre moarte".

Din ceasul acela, Petru s-a făcut următor lui Hristos, precum şi Andrei, fratele lui şi ceilalţi ucenici chemaţi. Domnul îl iubea pe el pentru dragostea inimii sale. Şi a cercetat Domnul casa lui cea săracă prin venirea Sa, iar pe soacra lui care pătimea de boala frigurilor, a tămăduit-o prin atingerea mîinii. Noaptea, cînd Domnul a ieşit singur la rugăciune în loc pustiu, Sfîntul Petru, nesuferind acum să fie fără Domnul nici un ceas, şi-a lăsat casa şi pe toţi ai săi şi a alergat în urma Lui, căutînd cu osîrdie pe iubitul său învăţător. Şi, aflîndu-L, i-a zis: *Toţi te caută pe Tine, Doamne!* De acum nu se mai depărta de la El şi petreceau împreună, îndulcindu-se de vederea feţei Lui şi de cuvintele cele dulci ca mierea; fiind singur văzător al minunilor Lui celor multe şi mari, care arătat îl adevereau că este Hristos, Fiul lui Dumnezeu, în Care el a crezut cu neîndoire. Căci, precum a crezut cu inima spre dreptate, tot aşa şi cu gura a mărturisit spre mîntuire.

Venind Domnul în părţile Cezareei lui Filip, a întrebat pe ucenicii săi: *Cine zic oamenii că sînt?* Şi i-au răspuns: *Unii, Ioan Botezătorul, alţii Ilie, iar alţii proorocul sau unul din prooroci.* Şi iar a întrebat: *Dar voi cine spuneţi că sînt?* Atunci Simon Petru a răspuns în numele celorlalţi:*Tu eşti Hristos, Fiul lui Dumnezeu Cel viu.* Şi a lăudat Domnul acea mărturisire a lui zicînd: *Fericit eşti, Simone, fiul lui Iona, că trupul şi sîngele nu ţi-au arătat ţie acestea, ci Tatăl Meu Cel din ceruri!* Şi într-acea vreme i-a făgăduit Domnul lui, ca să-i dea cheile Împărăţiei cerului.

Petru, avînd dragoste fierbinte către Domnul, dorea să nu i se întîmple nici un rău lui Hristos. Deci, aflînd mai înainte de patimile Domnului, Îl oprea din neştiinţă, zicînd: *Doamne, fii Ţie milostiv! Să nu Ţi se întîmple Ţie acestea!* Aceste cuvinte ale lui Petru au fost neplăcute Domnului, deoarece pentru aceasta venise El, ca prin pătimire să răscumpere neamul omenesc din pierzare; însă din cuvintele acelea s-a arătat dragostea cea osîrdnică a lui Petru către Domnul. Tot aici s-a arătat şi nerăutatea lui; că, auzind acel cuvînt aspru de la Domnul: *Mergi înapoia Mea, satano!,* nu s-a mîniat, nici nu a plecat de la El, ci a primit cu dragoste acel cuvînt pedepsitor şi-I urma Lui mai mult, cu toată osîrdia. Şi, cînd mulţi dintre ucenici nu reuşeau să înţeleagă cuvintele Domnului, ziceau: *Aspru este cuvîntul acesta, deci, cine poate să-l asculte pe el?*; apoi s-au îndepărtat de Domnul. Şi a zis Domnul celor doisprezece: "Oare şi voi voiţi să vă duceţi?" Atunci, Simon Petru, i-a răspuns: *Doamne, la cine ne vom duce? Căci Tu ai cuvintele vieţii veşnice, iar noi am crezut şi am cunoscut, că Tu eşti Hristos, Fiul lui Dumnezeu Cel viu.*

O osîrdie şi o credinţă ca aceasta avînd Sfîntul Petru către Domnul, a îndrăznit a cere de la Dînsul umblarea pe apă; căci, ieşind Petru din corabie, umbla pe apă ca să vină la Iisus. Dar, de vreme ce înainte de primirea Sfîntului Duh nu era desăvîrşit în credinţă, văzînd vîntul cel tare, s-a temut şi, începînd a se afunda, a strigat: *Doamne, mîntuieşte-mă pe mine*. Iisus, îndată întinzîndu-i mîna, l-a luat şi i-a zis: "Puţin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?" Şi nu numai de înecarea apei l-a izbăvit pe el, dar şi de puţina credinţă, cînd i-a zis: "Eu m-am rugat pentru tine, ca să nu se împuţineze credinţa ta". Astfel s-a învrednicit Sfîntul Petru şi cu alţi doi, cu Iacov şi cu Ioan, a vedea pe Tabor, slava Schimbării la Faţă a Domnului, ce s-a descoperit lor. Ei au auzit acolo cu urechile lor glasul cel de la Dumnezeu Tatăl, care a venit de sus spre Domnul, precum zice despre aceasta în epistola sa, zicînd: *Pentru că nu basmelor celor cu meşteşug umblînd, v-am spus puterea şi venirea Domnului nostru Iisus Hristos, ci fiind singuri văzători ai măririi Aceluia. Pentru că, luînd de la Dumnezeu Tatăl cinstea şi slava glasului celui ce a venit în chipul acesta la El, de la slava cea cu mare cuviinţă: Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care am binevoit. Acest glas noi l-am crezut pogorîndu-se din cer, fiind cu El în muntele cel sfînt.*

Cînd Domnul S-a apropiat spre patima Sa de bunăvoie şi spre moartea cea de pe cruce, atunci Petru şi-a arătat rîvna lui către Domnul, nu numai cu cuvîntul, zicînd: *Doamne, gata sînt a merge cu Tine şi în temniţă şi la moarte*, dar şi cu lucrul; căci, scoţînd sabia şi lovind pe Malh, sluga arhiereului, i-a tăiat urechea. Dar, deşi i s-a dat lui de la dumnezeiasca purtare de grijă să cadă în cea de trei ori lepădare de Domnul, însă prin adevărata pocăinţă şi prin amară tînguire s-a sculat şi s-a îndreptat, învrednicindu-se mai înainte de toţi, a vedea pe Hristos după Învierea Lui, precum zice despre aceasta Sfîntul Evanghelist Luca: *Adevărat este că S-a sculat Domnul şi S-a arătat lui Simon*. Sfîntul Pavel scrie tot aşa, zicînd: "S-a sculat a treia zi după Scripturi şi S-a arătat lui Chifa, adică lui Petru, apoi celor unsprezece". Văzînd Sfîntul Petru pe Domnul, s-a umplut de negrăită bucurie. Şi a primit de la El iertare de greşelile sale. Atunci cea mai dinainte lepădare de trei ori, a răsplătit-o bine prin răspunsul cel de trei ori al dragostei sale către Domnul, zicîndu-i: *Doamne, Tu toate le ştii; Tu ştii că Te iubesc*. Şi s-a pus de Domnul păstor al oilor celor cuvîntătoare şi i-a dat în mîini cheile Împărăţiei cerului.

După înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos, Sfîntul Petru, ca un mai mare între Apostoli, a fost întîiul învăţător şi propovăduitor al cuvîntului lui Dumnezeu. El într-un ceas a cîştigat Bisericii lui Dumnezeu ca la trei mii de suflete, prin cuvîntul lui Dumnezeu. Era încă şi făcător de minuni preaalese, căci, intrînd în biserică cu Sfîntul Ioan la rugăciune, a văzut pe un oarecare olog din pîntecele maicii sale, stînd înaintea uşilor bisericii, care se numea "Frumoasă"; şi, apucîndu-l de mîna dreaptă, l-a ridicat, zicîndu-i: "În numele Domnului nostru Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te şi umblă!" Atunci îndată i s-au întărit tălpile şi gleznele acelui şchiop şi de bucurie striga şi umbla. Apoi, a intrat cu ei în biserică şi umbla sărind şi lăudînd pe Dumnezeu. Cu această minune şi încă cu propovăduirea cuvîntului, au crezut în

Hristos, ca la cinci mii de bărbaţi. Pe Anania ierusalimiteanul şi pe femeia lui Safira, pentru furarea celor sfinte şi pentru minciuna împotriva Duhului Sfînt, Sfîntul Petru i-a omorît cu cuvîntul. În Lida, pe un om, Enea, care de opt ani zăcea pe pat, fiind slăbănog, l-a făcut sănătos, zicîndu-i: "Te vindecă pe tine Iisus Hristos".

În Iope, pe o fecioară, anume Tavita, care murise, a înviat-o. Dar nu numai mîinile şi cuvîntul lui erau făcătoare de minuni, ci şi umbra lui singură era dătătoare de tămăduiri. Oriunde voia să meargă el, acolo poporul îşi aducea pe neputincioşii lor, şi-i punea pe pat şi aşternuturi, ca venind Sfîntul Petru, măcar cu umbra lui să umbrească pe fiecare dintre dînşii. Cînd împăratul Irod şi-a pus mîinile să facă rău Bisericii credincioşilor din Ierusalim, ucigînd cu sabia pe Iacov, fratele lui Ioan, şi pe Sfîntul Petru l-a aruncat în temniţă legat cu lanţuri de fier; atunci îngerul Domnului l-a eliberat pe el şi l-a scos din temniţă.

Acest mare apostol a deschis neamurilor cel dintîi uşa credinţei, botezînd în Cezareea pe romanul Corneliu Sutaşul, arătîndu-i-se mai întîi vedenia mesei lăsată din cer, cu tîrîtoarele cele cu patru picioare şi cu glasul care poruncea lui Petru să le înjunghie şi să le mănînce, zicîndu-i ca, *pe cele ce Dumnezeu le-a curăţit, el să nu le numească spurcate*. Acesta este semnul întoarcerii neamurilor către Hristos. Pe Simon, vrăjitorul din Samaria, care cu făţărnicie a primit Sfîntul Botez şi cu argint voia să cumpere darul Duhului Sfînt, l-a mustrat, zicîndu-i: *Argintul tău să fie cu tine întru pierzare, că inima ta nu este dreaptă înaintea lui Dumnezeu, pentru că te văd stînd în amărăciunea cea de fiere şi în legătura nedreptăţii.*

Aceste şi multe alte fapte ale Sfîntului Petru, se află scrise pe larg în Sfînta Evanghelie şi în cartea "Faptele Sfinţilor Apostoli", care totdeauna se pot auzi citindu-se în biserică şi pe care nu este nevoie a le aduna pe toate aici. Iar nevoinţele şi ostenelile lui, pe care le-a răbdat propovăduind pe Hristos, Sfîntul Simeon Metafrast le povesteşte astfel.

Sfîntul Petru s-a dus din Ierusalim în Cezareea lui Stratonic şi din acei presbiteri care urmau după dînsul punîndu-le episcop, s-a dus la Sidon, unde pe mulţi tămăduindu-i şi punîndu-le episcop, a plecat în Virit, (Beirut) şi în Vivli. Punînd şi acolo episcop, s-a dus în Tripoli, unde a fost găzduit de un oarecare bărbat înţelegător Marson, pe care l-a pus episcop al credincioşilor din Tripolia Feniciei. De acolo s-a dus în Orthosie, apoi în insula ce se numea Antara. De acolo s-a dus în Valania în Pont şi în Laodiceea, unde, tămăduind pe mulţi bolnavi, a gonit duhurile necurate din oameni şi, întărind Biserica credincioşilor, le-a pus şi lor episcop. Apoi, s-a dus în Antiohia, cetatea Siriei, unde se ascunsese Simon vrăjitorul, ca să nu-l prindă ostaşii trimişi de Claudie, împăratul Romei. Apoi, Simon Magul, a fugit din faţa lui Petru în cetăţile Iudeei. Deci, Petru, apostolul Domnului, tămăduind pe mulţi în Antiohia şi propovăduind pe Unul Dumnezeu în trei feţe, a pus episcop în Siracuza din Sicilia pe Marchian şi pe Pancratie la Tavromenia; apoi a venit în Tianinul Capadociei. De acolo s-a dus în Ancira Galatiei, unde a înviat pe un mort cu rugăciunile lui; şi, învăţînd pe mulţi şi botezîndu-i, le-a făcut biserici şi, punîndu-le episcopi, s-a dus în Sinopi, cetatea Pontului. După aceea s-a dus în Amasia care este în pămîntul Pontului. Apoi a mers în Gangra Paflagoniei, Claudinopoli Onoriadei, Nicomidia Bitiniei şi de acolo în Niceea. De acolo, silindu-se să meargă la Ierusalim pentru praznicul Paştilor, s-a întors şi a venit în Pisinunt, Capadocia şi Siria şi iarăşi a venit în Antiohia. Iar din Antiohia a venit în Ierusalim, unde petrecînd el, a venit la dînsul spre cercetare, Sfîntul Apostol Pavel, după al treilea an al întoarcerii sale către Hristos, precum singur grăieşte în scrisoarea sa către Galateni: *După trei ani m-am dus în Ierusalim, ca să văd pe Petru şi am petrecut cu dînsul cinci-sprezece zile.*

În acest timp, după ce a aşezat punerile legilor celor bisericeşti, fericitul Pavel s-a pus pe lucrul la care era chemat; iar marele Petru s-a întors iarăşi în Antiohia, unde, punînd episcop pe Evod, s-a dus în Sinaid, cetatea Frigiei. De acolo s-a dus în Nicomidia, unde a pus episcop pe Prohor, care, după primirea episcopiei, urma pe Sfîntul Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu. Din Nicomidia, Sfîntul Petru a mers în Ilion, cetatea Elespontului, unde, punînd episcop pe Corneliu Sutaşul, s-a întors la Ierusalim, unde i s-a arătat Domnul în vedenie, zicîndu-i: "Scoală, Petre, şi mergi la Apus, pentru că este trebuinţă ca cu limba ta să se lumineze Apusul şi Eu voi fi cu tine".

Într-acea vreme, Simon vrăjitorul a fost prins de ostaşii care îl căutau, precum s-a zis mai sus, şi a fost dus la Roma ca să-şi ia plată pentru faptele sale. Dar, fiind dus acolo, prin meşteşugul cel vrăjitoresc întuneca minţile multora. Deci, înşelîndu-i, nu numai că n-a luat pedeapsă, dar multora li se părea că este dumnezeu, pentru că acel mergător înainte al satanei, cu vrăjile sale a făcut pe romani şi pe împăratul Claudie într-atît să se minuneze, încît i-au săpat chipul lui şi l-au pus între cele două poduri de pe Tibru, scriind pe el: "Lui Simon, dumnezeului cel sfînt!"

De acest lucru, scriitorii bisericeşti Iustin şi Irineu scriu mai pe larg, iar noi, zice Simion Metafrast, să venim la cuvîntul de mai înainte. Marele Apostol Petru, spunînd fraţilor arătarea Domnului care i se făcuse lui în vedenie şi sfătuindu-se cu dînşii, a plecat iarăşi în Antiohia cercetînd bisericile, unde a şi găsit pe Sfîntul Pavel. De acolo s-a dus la Tars, unde a pus episcop pe Urban, pe Epafrodit în Lichia Andriatiei şi pe Fugel în Efes, căruia îi zise că s-a abătut de la calea cea dreaptă şi s-a învoit cu Simon; apoi pe Apelie, care era frate cu Policarp, la pus episcop la Smirna. De aici a venit la Filipeni în Macedonia, unde a pus episcop pe Olimp, iar Tesalonicenilor pe Iasona şi Corintenilor pe Sila, pe care l-au găsit petrecînd lîngă marele Pavel, iar la Patra a pus pe Irodion şi după aceea a plecat în Sicilia. Venind în Tavromenia, a petrecut puţină vreme la Pancratie, bărbatul cel cuvîntător.

Acolo, învăţînd şi botezînd pe unul, anume Maxim, şi punîndu-l episcop, a venit în Roma, unde în toate zilele propovăduia, prin adunări şi prin case, pe Unul Dumnezeu Tatăl cel Atotputernic şi pe Domnul Iisus, Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat şi pe Sfîntul Duh, Domnul de viaţă făcător. El a atras pe mulţi la credinţa lui Hristos şi, prin Sfîntul Botez, i-a izbăvit de înşelăciunea idolească. Simon vrăjitorul, văzînd acestea, n-a voit să tacă şi a început să tăinuiască asupra lui răutatea sa; pentru că el socotea că este ruşine propovăduirea apostolului, prin care se biruia mîndria lui. Deci, a început la arătare să se împotrivească învăţăturii celei adevărate, prin cuvintele şi lucrurile sale cele mincinoase, clevetind pe Sfîntul Petru prin mijlocul cetăţii, fără de ruşine. El făcea înaintea poporului nişte năluciri şi arătări care mergeau înainte şi în urma lui şi cărora le zicea că sînt sufletele celor morţi, şi astfel arăta pe cei înviaţi din morţi, care i se închinau lui ca unui Dumnezeu. Pe şchiopi îi făcea să umble drept şi să sară; însă toate acestea prin nălucire, iar nu cu adevărat, după asemănarea acelui Proteu, vorbitor de basme, care se schimba în diferite chipuri. Căci uneori se arăta avînd două feţe, apoi, după puţin, se prefăcea în capră, în şarpe, în pasăre, se asemăna focului şi în toate chipurile se schimba, neîncetat înşelînd pe cei proşti. Dar marele apostol al Domnului, numai de se uita puţin de departe spre lucrurile lui, îndată toate nălucirile aceluia se stingeau.

Despre cearta Sfîntului Apostol Petru cu Simon vrăjitorul, se mai povesteşte încă, afară de Metafrast, în Prolog şi în Mineiul cel mare, unde citim: Sfîntul Petru, cînd a venit în Roma şi i s-a înştiinţat de acel Simon, care se numea "Hristos" şi făcea înaintea poporului minuni multe, s-a aprins de rîvnă şi a mers în casa lui Simon Magul. Acolo a găsit pe mulţi stînd la poarta lui şi care îl opriră pe el a intra înăutru, Petru a zis către dînşii: "Pentru ce mă opriţi a intra la vrăjitorul cel amăgitor?" Iar ei au zis: "Nu este vrăjitor, ci este zeu puternic". El a pus paznici la poarta sa, ca să ştie gîndurile omeneşti". Aceasta spunînd, au arătat apostolului un cîine negru ce zăcea la poartă, zicîndu-i: "Acest cîine omoară pe toţi cei ce gîndesc nedrept despre Simon". Sfîntul Petru a zis: "Eu grăiesc adevărat pentru el, că Simon este de la diavol". Deci, apropiindu-se, a zis cîinelui: "Mergi şi spune lui Simon că Petru, Apostolul lui Hristos, vrea să intre la tine".

Cîinele, mergînd, cu glas omenesc a spus lui Simon ceea ce îi poruncise Petru. Toţi, văzînd şi auzind vorbind pe cîine omeneşte, s-au înspăimîntat. Simon, asemenea, pe acelaşi cîine l-a trimis, zicîndu-i: "Să intre aici Petru". Intrînd Petru, Simon a început a face năluciri înaintea poporului, fiind Petru de faţă. Sfîntul cu puterea lui Hristos, a arătat minuni şi mai mari. Şi ce minuni? Din minunile cele multe pe care le-a făcut Sfîntul Petru, cel mai vechi istoric grec bisericesc, Eghisipos, care a vieţuit aproape de apostoli, povesteşte una singură.

Unei văduve oarecare din Roma, de bun neam, care se trăgea din seminţie împărătească, i-a murit fiul de vîrstă tînără; iar maica lui plîngea pentru el cu tînguire. Dar cei ce o mîngîiau şi-au adus aminte de bărbaţii care s-au arătat în Roma, adică de Petru şi de Simon vrăjitorul, că înviază morţii. Deci, îndată au

chemat unii pe Petru, iar alţii pe Simon să vină la acel mort. Acolo se adunaseră şi oameni cinstiţi şi mult popor ca să petreacă pe cel mort la mormînt. Sfîntul Petru a zis lui Simon vrăjitorul care se mîndrea cu puterea sa înaintea poporului: "Cine din noi va învia pe acest mort, toţi să creadă învăţăturii aceluia, fiind adevărată". Poporul a lăudat cuvîntul lui Petru. Deci Simon, nădăjduind spre meşteşugul său cel vrăjitoresc, a zis către popor: "De voi învia eu pe acel mort, apoi veţi ucide pe Petru?" Poporul a strigat, zicînd: "Îl vom arde de viu înaintea ochilor tăi". Simon, apropiindu-se de patul mortului a început a-şi face vrăjile sale prin lucrarea diavolească, care îi ajuta lui şi a făcut astfel, că mortul şi-a mişcat capul. Poporul îndată a început să strige: "Tînărul este viu. A înviat mortul". Iar pe Petru voiau îndată să-l arunce în foc. Apostolul însă, făcîndu-le semn cu mîna, îi ruga să tacă.

Deci, poporul tăcînd, el le-a zis: "De este viu tînărul, apoi să se scoale, să vorbească şi să umble; iar, pînă ce aceasta nu o veţi vedea, să ştiţi cu adevărat că Simon vă înşeală cu nălucirile şi cu vrăjile sale!" Simon, umblînd mult împrejurul patului şi chemînd diavolul cu puterea lui, nimic n-a putut spori; deci, umplîndu-se de ruşine, voia să fugă, dar poporul l-a oprit. Sfîntul Petru, ca unul ce înviase pe Tavita cea moartă şi făcuse şi alte minuni preaslăvite, stînd departe, şi-a ridicat mîinile spre cer şi, înălţîndu-şi ochii în sus, se ruga: "Doamne, Iisuse Hristoase, Tu ne-ai poruncit nouă, zicînd: *Cu numele Meu pe cei morţi să-i înviaţi...* Deci, mă rog Ţie, înviază pe acest tînăr mort, ca să cunoască popoarele acestea, că Tu eşti adevăratul Dumnezeu şi nu este altul afară de Tine, care trăieşti şi împărăteşti împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin".

Astfel rugîndu-se, a strigat către cel mort, zicînd: "Tînărule, scoală! Domnul meu Iisus Hristos te înviază şi te tămăduieşte pe tine!" Şi îndată mortul, deschizîndu-şi ochii, s-a sculat şi a început a grăi şi a umbla. La această povestire a lui Eghisipos, Marcel romanul, care mai înainte fusese ucenic al acelui Simon vrăjitorul şi s-a luminat de Sfîntul Petru prin credinţă şi prin Sfîntul Botez, într-o scrisoare a sa către sfinţii mucenici Nereon şi Arhilie, scriind despre aceea, adaugă că tînărul care a înviat, căzînd la picioarele lui Petru, striga: "Am văzut pe Domnul Iisus poruncind îngerilor, ca pentru rugăciunile tale să mă întoarcă pe mine maicii mele celei văduve".

Atunci tot poporul a început a striga, zicînd: "Unul este Dumnezeu, pe Care îl propovăduieşte Petru". Simon vrăjitorul, cu nălucirea sa făcîndu-şi cap de cîine, fugea, însă poporul l-a prins şi unii voiau să-l ucidă cu pietre, iar alţii să-l ardă. Dar Sfîntul Petru i-a oprit, zicîndu-le: "Domnul şi Învăţătorul nostru ne-a poruncit să nu răsplătim rău pentru rău. Lăsaţi-l să meargă unde va voi, că destul îi este ruşinea şi ocara ce i s-a făcut prin cunoştinţa neputinţei sale, căci nimic nu pot vrăjile lui".

Marcel mai zicea: "Simon, fiind liber, a venit la mine, socotind că eu nu ştiu de acel lucru minunat ce se făcuse şi a pus la uşa casei mele un cîine mare legat cu lanţ de fier, zicînd către mine: "Voi vedea dacă va veni Petru la tine, precum s-a obişnuit". După un ceas, Sfîntul Petru a venit la uşă şi dezlegînd acel cîine, a zis către dînsul: "Du-te şi spune lui Simon vrăjitorul să înceteze a înşela pe oameni cu lucrarea diavolească, pentru care Hristos şi-a vărsat sîngele". Cîinele, ducîndu-se, a grăit lui Simon cu glas omenesc, spunîndu-i cele poruncite de apostol. Eu, auzind şi văzînd aceasta - zice Marcel -, am ieşit degrabă în întîmpinarea Sfîntului Petru şi l-am primit cu cinste în casa mea, iar pe Simon vrăjitorul şi pe cîinele acela i-am gonit afară. Cîinele atunci, nevătămînd pe nimeni, s-a repezit numai la Simon şi, apucîndu-l cu dinţii, l-a trîntit la pămînt. Iar Petru, privind la aceea pe fereastră, poruncea cîinelui, în numele lui Hristos, să nu vatăme trupul lui Simon. Deci, cîinele, nevătămîndu-i trupul, i-a rupt toate hainele de pe dînsul, încît nici o parte a corpului nu mai rămăsese acoperită.

Poporul, văzînd aceasta, striga contra lui Simon, ocărîndu-l şi batjocorindu-l. Astfel, l-a gonit din cetate, împreună cu acel cîine. Simon, pentru nişte ruşini şi înfruntări ca acestea, un an întreg nu s-a mai arătat în Roma, pînă ce a venit ca împărat după Claudie, Nero. Atunci, înrăutăţitul, venind înaintea lui Nero, care, cercetînd despre el, a fost lăudat de cei răi, încît împăratul l-a iubit foarte mult şi l-a făcut prietenul său.

În Prolog şi în Mineiul cel mare se mai povesteşte despre Simon şi aceasta: Odată a zis că are să se lase să fie tăiat şi a treia zi are să învieze. Atunci, el a pus în locul său un berbece, făcîndu-l om prin nălucire şi a fost tăiat berbecul în locul lui. Sfîntul, gonind diavoleasca nălucire de la berbecul cel tăiat, s-a văzut

lucrul cel mincinos al lui Simon, cunoscîndu-se de toţi, că nu Simon este tăiat, ci berbecul. Despre biruinţa desăvîrşită a Sfîntului Petru asupra acelui vrăjitor şi despre pierzarea lui, de toţi se scrie cu un glas astfel: Simon vrăjitorul, neputînd întru nimic să biruiască pe Apostolul Petru, nici să sufere mai mult înfruntarea şi ruşinea sa, s-a făgăduit că se va înălţa la cer.

Deci, adunînd el toată puterea diavolilor care îi slujeau, s-a dus în mijlocul cetăţii Roma şi, suindu-se pe o zidire înaltă, avînd capul încununat cu cunună de dafini, a început din înălţime cu mînie a grăi către popor: "Romani, deoarece pînă acum aţi petrecut în nebunie şi lăsîndu-mă pe mine, aţi urmat lui Petru, acum şi eu vă voi lăsa şi nu voi mai apăra cetatea aceasta. Deci, voi porunci îngerilor mei ca în faţa voastră să mă ia în mîinile lor şi să mă înalţe la tatăl meu din cer. De acolo voi trimite mari pedepse asupra voastră, că n-aţi ascultat cuvintele mele, nici n-aţi crezut lucrurilor mele".

Vrăjitorul Simon, zicînd acestea, a plesnit din mîini, s-a înălţat în văzduh, a început a zbura şi a se sui în sus înălţîndu-l diavolii. Poporul, mirîndu-se foarte, zicea unul către altul: Acest lucru este de la Dumnezeu, ca să zboare trupul prin văzduh. Atunci marele Apostol Petru a început a se ruga în auzul tuturor, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, arată înşelăciunea acelui vrăjitor, ca să nu smintească popoarele, care cred în Tine!" Apoi iar a strigat, zicînd: "Vouă, diavolilor, vă poruncesc, în numele Dumnezeului meu, să nu-l purtaţi mai mult, ci să-l lăsaţi acolo în văzduh unde este acum!"

Atunci diavolii cei certaţi de apostol, îndată au fugit de la Simon prin văzduh şi ticălosul vrăjitor a căzut jos, precum odinioară a căzut diavolul cel lepădat din cer, şi astfel i s-a sfărîmat tot trupul. Poporul, văzînd acestea, a strigat multă vreme, zicînd: "Mare este Dumnezeul propovăduit de Petru. În adevăr, nu este altul decît Dumnezeul cel adevărat!"

Vrăjitorul căzînd, deşi se zdrobise foarte rău, era încă viu, după rînduiala lui Dumnezeu, ca să cunoască neputinţa şi ticăloşia sa cea diavolească, să se umple de ruşine şi să înţeleagă puterea lui Dumnezeu cel Atotputernic. El zăcea sfărîmat pe pămînt, suferind dureri cumplite în toate mădularele şi fiind de rîs la tot poporul; iar a doua zi şi-a lepădat răul şi spurcatul său suflet, dîndu-l în mîinile diavolilor, ca să-l ducă la tatăl lor, satana. Sfîntul Petru, după căderea lui Simon, stînd la un loc înalt şi făcînd semn cu mîna poporului, care striga, să tacă, a început a-l învăţa cunoştinţa adevăratului Dumnezeu; şi vorbind mult către dînşii, pe cei mai mulţi i-a povăţuit la credinţa creştinească.

Împăratul Nero, aflînd de moartea cea ruşinoasă a prietenului său, s-a mîniat pe Sfîntul Apostol Petru şi voia să-l ucidă. Dar acea mînie şi răutate împărătească nu s-a săvîrşit îndată asupra Sfîntului Apostol, ci după cîţiva ani, după cum spune Sfîntul Simeon Metafrast.

După moartea lui Simon vrăjitorul, Sfîntul Petru n-a mai stat mult în Roma (Deci zadarnică este credinţa papistaşilor, căci Sfîntul Petru a fost 25 de ani episcop al Romei, credinţă pe care-şi sprijină ei primatul papal), ci, luminînd pe mulţi prin Sfîntul Botez, le-a făcut biserică şi, punîndu-le pe Lin episcop, s-a dus în Parachin, unde a pus episcop pe Epafrodit, altul, nu cel dintîi. După aceea s-a dus în Sirmia, cetatea Spaniei, de unde, punînd episcop pe Epenet, s-a dus în Cartagina, cetatea Africii. De acolo, sfinţind episcop pe Crescent, s-a dus în Egipt, în cetatea cea cu şapte porţi, care se numeşte Teba, punîndu-l episcop pe Ruf, iar în Alexandria l-a pus episcop pe Marcu Evanghelistul. Apoi s-a dus în Ierusalim, avînd descoperire despre Adormirea Preacuratei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu.

Deci, după aceea s-a întors iarăşi în Egipt. Apoi, trecînd Africa, s-a dus la Roma şi de acolo la Mediolan (Milan) şi la Fotichin, din care, punînd episcopi şi preoţi, s-a dus în Britania. Acolo, petrecînd multă vreme şi aducînd multe popoare la credinţa în Hristos, a văzut pe un înger, care i s-a arătat, zicîndu-i: "Petre, s-a apropiat vremea ducerii tale din viaţa aceasta; deci, se cade să te întorci la Roma, unde, suferind moarte pe cruce, vei lua răsplătire dreaptă de la Domnul nostru Iisus Hristos". Petru, mulţumind lui Dumnezeu de aceasta, a mai zăbovit cîteva zile în Britania, întărind Bisericile, punînd episcopi, preoţi şi diaconi. Iar în al doisprezecelea an al împărăţiei lui Nero, s-a întors în Roma. Aici a pus episcop pe Clement, în ajutorul ocîrmuirii bisericeşti, care se lepăda şi nu voia un jug ca acela. Însă Clement, plecîndu-se cuvintelor Apostolului Petru, şi-a plecat grumazul sub jugul lui Hristos şi, împreună cu

învăţătorul său şi cu ceilalţi bărbaţi, trăgeau căruţa cuvîntului lui Dumnezeu. Deci, în Roma mulţi bărbaţi şi femei, din cei de bun neam şi prealuminaţi şi chiar din rînduiala senatorilor, s-au luminat cu Sfîntul Botez şi astfel au îmbrăţişat religia creştină.

Împăratul Nero avea două femei frumoase, pe care le iubea mai mult decît pe celelalte femei ale sale. Ele, primind sfînta credinţă, s-au întărit în viaţa cea curată şi nu voiau să se supună voinţei împăratului care era pătimaş. Dar el, fiind fără de ruşine în pofte şi nesăţios în fapte necurate, s-a mîniat asupra Bisericii credincioşilor, dar mai ales asupra Apostolului Petru, care era pricinuitorul întoarcerii la creştinism şi la viaţa cea curată a celor două femei ale sale. Aducîndu-şi aminte, pe lîngă aceasta, şi de moartea lui Simon vrăjitorul, care îi era prieten bun, căuta pe Petru ca să-l ucidă.

Aici Eghisipos, istoricul bisericesc cel mai sus pomenit, scrie: "Pe cînd Sfîntul Petru era căutat spre ucidere, l-au rugat credincioşii să se ascundă şi să iasă din Roma, pentru folosul multora. Dar Petru n-a voit să facă aceasta, ci dorea să pătimească şi să moară pentru Hristos. Poporul credincios, plîngînd, ruga pe apostol să-şi păzească viaţa atît de trebuincioasă Sfintei Biserici, care se înviforează în mijlocul primejdiilor de valurile necredincioşilor. Deci, văzînd Sfîntul Petru lacrimile turmei celei cuvîntătoare a lui Hristos, a făgăduit să iasă din cetate şi să se ascundă; iar noaptea, făcînd sobornicească rugăciune şi sărutînd pe toţi, a plecat singur. Pe cînd era la porţile cetăţii, a văzut înaintea sa pe Mîntuitorul Hristos venind către cetate; iar Petru, închinîndu-se Lui, I-a zis: *Doamne, unde mergi?* Răspuns-a Domnul: *Mă duc în Roma, ca iarăşi să mă răstignesc!*

Zicînd Domnul acestea, S-a făcut nevăzut. Petru, minunîndu-se, a cunoscut că Hristos, pătimind pentru robii Săi, ca întru adevăratele Sale mădulare, voieşte ca şi cu trupul să pătimească în Roma. Deci, s-a întors iarăşi în biserică şi a fost prins de către ostaşi, care l-au dat spre moarte.

Sfîntul Simeon Metafrast povesteşte, că nu a fost prins numai Sfîntul Petru singur, ci şi mulţi credincioşi, între care erau şi Clement, Irodion şi Olimp. Pe aceştia, tiranul Nero i-a osîndit la tăiere cu sabia, iar pe Sfîntul Petru, la răstignire. Luîndu-i ostaşii pe toţi, i-a dus la locul de moarte. Pe Clement, iertîndu-l, l-au lăsat în pace, ca pe unul ce era rudenie împărătească, iar pe Irodion şi Olimp, care veniseră cu Sfîntul Petru în Roma, i-au ucis cu sabia şi împreună cu ei au tăiat şi o mulţime de credincioşi. Sfîntul Petru a rugat pe răstignitorii săi să-l răstignească cu capul în jos şi nu drept, cinstind întru aceea pe Domnul său, Care de voie S-a răstignit pe cruce, ca să nu semene Aceluia întru răstignire, ci sub picioarele Lui să-şi plece capul.

Astfel s-a sfîrşit marele Apostol al lui Dumnezeu, Sfîntul Petru, prin moarte pe cruce, preamărind pe Dumnezeu, pentru că din pricina piroanelor din mîini şi din picioare, suferea multă durere şi fără de prihană şi-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu, în 29 de zile ale lunii iunie. Sfîntul Clement, ucenicul Sfîntului Petru, cerînd trupul apostolului, l-a luat de pe cruce şi, învelindu-l, a chemat pe credincioşii care rămăseseră şi pe arhierei şi l-au îngropat cu cinste. Asemenea şi trupurile Sfinţilor Irodion şi Olimp, care au pătimit cu el, şi pe ale celorlalţi credincioşi, îngropîndu-le cu cinste, au slăvit pe Hristos Dumnezeul, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh în veci. Amin.

Viaţa, nevoinţele şi pătimirea Sfîntului, slăvitului şi întru tot lăudatului Apostol Pavel (29 iunie)

Sfîntul Apostol Pavel, care mai înainte de apostolie se numea Saul, era de neam iudeu din seminţia lui Veniamin. El s-a născut în Tarsul Ciliciei, din părinţi cinstiţi, care mai înainte au petrecut în Roma, apoi s-au mutat în Tarsul Ciliciei cu cinstitul titlu de cetăţeni romani, pentru care Pavel s-a şi numit roman. El era rudenie cu Sfîntul întîiul Mucenic şi Arhidiacon Ştefan. A fost dat de părinţii săi în Ierusalim la învăţătura cărţii şi a toată legea lui Moise şi a fost ucenic al slăvitului dascăl Gamaliel. El avea un prieten

la învăţătură, cu care împreună era ucenic, pe Varnava, care s-a făcut după aceea apostol al lui Hristos şi se deprinsese bine la legea părintească, era foarte rîvnitor după ea şi se lipise de farisei.

Pe vremea aceea, în Ierusalim şi în cetăţile dimprejur, precum şi prin sate, se răspîndise buna vestire a lui Hristos, de către sfinţii apostoli. Şi ei aveau multă întrebare cu fariseii, cu saducheii şi cu toţi cărturarii şi învăţătorii legii evreieşti, cărora, propovăduitorii lui Hristos le erau urîţi şi prigoniţi. Deci, Saul ura şi el pe Sfinţii Apostoli şi nici nu voia să audă propovăduirea lor cea despre Hristos, iar pe Varnava, care era acum apostol al lui Hristos, îl batjocorea, vorbind hule împotriva lui Hristos.

Pe cînd rudenia lui, Sfîntul Mucenic şi Arhidiaconul Ştefan, era ucis cu pietre de către evrei, lui Saul nu numai că nu-i era jale de sîngele care se vărsa fără de vină a rudeniei sale, ci se învoia la acea ucidere şi păzea hainele evreilor celor ce ucideau pe Ştefan. Deci, luînd putere de la arhierei şi de la bătrîni, făcea mult rău Bisericii. El intra în casele credincioşilor, de unde tîra pe bărbaţi şi pe femei şi îi ducea în temniţe. Nu era destul că prigonea pe credincioşii din Ierusalim, dar s-a dus şi în Damasc cu scrisoare arhierească, suflînd cu izgonire şi cu ucidere contra ucenicilor Domnului, vrînd ca şi acolo, de va afla bărbaţi şi femei crezînd în Hristos, să-i prindă şi să-i ducă legaţi la Ierusalim. Aceasta a fost pe vremea împărăţiei lui Tiberiu.

Apropiindu-se el de Damasc, deodată l-a strălucit o lumină din cer şi, căzînd la pămînt, a auzit un glas, zicîndu-i: *Saule, Saule, pentru ce mă prigoneşti?* Iar el, înspăimîntîndu-se, a zis: *Cine eşti, Doamne?* Iar Domnul a zis: *Eu sînt Iisus, pe Care tu îl prigoneşti. Cu greu îţi este ţie a lovi cu piciorul împotriva boldului*. Iar el, tremurînd şi înspăimîntîndu-se, a zis: *Doamne, ce îmi porunceşti să fac?* Iar Domnul i-a zis: *Scoală-te şi intră în cetate şi ţi se va spune ce ţi se cade să faci*.

Asemenea s-au înspăimîntat şi ostaşii care erau cu Saul, minunîndu-se pentru că glasul care grăia lui Saul îl auzeau, dar nu vedeau pe nimeni. Atunci Saul, sculîndu-se de la pămînt şi deschizîndu-şi ochii săi, n-a văzut pe nimeni, pentru că orbise de ochii cei trupeşti, începînd a i se lumina ochii cei duhovniceşti. Deci, alţii l-au luat de mînă şi l-au dus în Damasc, unde a petrecut trei zile, fără să vadă, nemîncînd, nici bînd nimic, ci rugîndu-se neîncetat. În Damasc era şi Sfîntul Apostol Anania, căruia i se arătase Domnul în vedenie şi căruia i-a poruncit să-l caute pe Saul, care locuia în casa unui om, anume Iuda; deci, să se ducă acolo şi să-i lumineze ochii lui cei trupeşti prin atingere, iar pe cei sufleteşti prin Sfîntul Botez.

Atunci Anania a răspuns: *Doamne, am auzit de la mulţi despre bărbatul acesta, cîte răutăţi a făcut sfinţilor Tăi în Ierusalim, şi chiar aici a venit cu putere să lege pe toţi cei ce cheamă numele Tău!* Iar Domnul a zis către dînsul: *Mergi fără de frică, fiindcă acesta Îmi este vas ales, ca să poarte numele Meu înaintea neamurilor, împăraţilor şi fiilor lui Israil, pentru că îi voi spune cîte i se cade lui să pătimească pentru numele Meu*. Sfîntul Anania, mergînd după porunca Domnului şi găsind pe Saul, şi-a pus mîinile peste dînsul. Atunci, deodată au căzut de pe ochii lui nişte solzi şi îndată a văzut. Apoi, sculîndu-se, s-a botezat şi s-a umplut de Duhul Sfînt, care l-a sfinţit pe el spre apostolească slujbă, fiind numit din Saul, Pavel. După aceea, Pavel a început prin sinagogi a propovădui pe Hristos, că este Fiul lui Dumnezeu; iar cei ce-l auzeau se mirau toţi şi ziceau: *Oare nu este acesta acela care în Ierusalim gonea pe cei ce chemau numele lui Iisus Hristos? Aici n-a venit oare ca să lege pe unii ca aceia şi să-i ducă la arhierei? Dar iată că el mai mult se întăreşte şi tulbură pe evreii care petrec în Damasc, atrăgîndu-i pe dînşii către Iisus Hristos*.

Atunci iudeii s-au umplut de mînie asupra lui şi s-au sfătuit să-l omoare. Ei străjuiau porţile cetăţii ziua şi noaptea ca să nu poată scăpa de dînşii. Dar ucenicii lui Hristos, care erau în Damasc cu Anania, aflînd de sfatul iudeilor, că vor să-l ucidă pe Pavel, l-au luat noaptea şi l-au lăsat într-o coşniţă peste zidul cetăţii. Deci, plecînd el din Damasc, nu s-a întors la Ierusalim, ci mai întîi s-a dus în Arabia, precum despre aceasta scrie către Galateni: *Nu m-am lipit de trup şi sînge, nici m-am suit în Ierusalim la apostolii cei mai înainte de mine ci m-am dus în Arabia, şi de acolo m-am întors iarăşi în Damasc; iar mai pe urmă, adică după trei ani, m-am dus în Ierusalim, ca să văd pe Petru*.

Venind în Ierusalim, Sfîntul Pavel se ispitea să se lipească de ucenicii Domnului, iar ei se temeau de dînsul, necrezînd că este ucenicul Domnului. Sfîntul Apostol Varnava, văzîndu-l şi înţelegînd întoarcerea lui spre Hristos, s-a bucurat şi l-a dus la apostoli. Iar el le-a spus lor, cum a văzut în cale pe Domnul, ce i-a zis şi cum în Damasc propovăduia numele lui Iisus Hristos. Deci Sfinţii Apostoli, auzind aceasta, s-au umilit şi, de bucurie, slăveau pe Domnul Hristos, iar Sfîntul Pavel şi în Ierusalim se întreba cu iudeii şi cu elinii pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Odată, stînd în biserică şi rugîndu-se, a rămas uimit şi a auzit pe Dumnezeu, zicîndu-i: *Sîrguieşte-te şi ieşi degrabă din Ierusalim, fiindcă aici nu vor primi mărturia ta pentru Mine*. Iar el a zis către Domnul: "Singuri iudeii ştiu că eu puneam în temniţă şi băteam prin adunări pe cei ce credeau în Tine, iar cînd se vărsa sîngele lui Ştefan, mărturisitorul Tău, stăteam singur acolo, pentru că şi eu voiam uciderea lui şi păzeam hainele celor ce-l ucideau pe el". Atunci Domnul a zis către dînsul: *Mergi, că Eu te voi trimite pe tine la neamuri departe!*

După vedenia aceasta, Sfîntul Pavel, deşi voia să mai zăbovească în Ierusalim cîteva zile, ca să se îndulcească de fraţi şi de vorbele apostolilor, însă nu se putea, fiindcă aceia cu care se întreba despre Hristos, se porniseră spre mînie şi căutau să-l ucidă. Dar fraţii, înţelegînd aceasta, l-au dus în Cezareea şi l-au lăsat în Tars, unde Sfîntul Pavel a petrecut învăţînd poporul cuvîntul lui Dumnezeu, pînă ce a venit Varnava de l-a luat şi l-a dus în Antiohia. Acolo, învăţînd în biserică un an întreg, mult popor a întors la Hristos; numindu-i pe ei creştini. După împlinirea anului, amîndoi Sfinţii Apostoli, Varnava şi Pavel, s-au întors în Ierusalim şi au spus Sfinţilor Apostoli cum darul lui Dumnezeu a lucrat în Antiohia şi cum Biserica lui Dumnezeu din Ierusalim s-a veselit foarte mult. Apoi, a adus multă milostenie de la antiohienii cei de bunăvoie dătători, pentru fraţii cei săraci şi scăpătaţi, care petreceau în Iudeea; deoarece pe atunci, împărăţind Claudie, era foarte mare foamete, după proorocia Sfîntului Agav, care era unul din cei şaptezeci de ucenici.

Plecînd ei din Ierusalim, s-au dus iarăşi în Antiohia, unde petrecînd cîtva timp în post şi rugăciuni, în slujba dumnezeieştii Liturghii şi în propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu, Duhul Sfînt a voit să-i trimită pe dînşii la popoare spre propovăduire, zicînd către cei mai mari ai Bisericii din Antiohia: *Deosebiţi-Mi pe Varnava şi pe Pavel la lucrul pentru care i-am chemat pe dînşii.* Atunci ei, postind, rugîndu-se şi punîndu-şi mîinile pe dînşii, i-au eliberat, iar Pavel şi Varnava, fiind trimişi de Duhul Sfînt, s-au dus în Seleucia. Apoi, de acolo au plecat în Cipru şi, venind în Salamina, au vestit Cuvîntul lui Dumnezeu în adunările iudeilor.

După aceea, străbătînd insula pînă la Iafa, au aflat pe un oarecare prooroc iudeu vrăjitor şi mincinos, cu numele Bariisus sau Elimas, care era împreună cu antipatul Serghie Pavel, bărbat înţelept. Acest antipat, chemînd la dînsul pa Varnava şi pe Pavel, încerca să audă de la dînşii cuvîntul lui Dumnezeu. Deci, a crezut cele grăite de dînşii. Dar Elimas vrăjitorul se împotrivea lor, cercînd să întoarcă pe antipat de la credinţă. Iar Sfîntul Pavel umplîndu-se de Duhul Sfînt şi căutînd spre acel vrăjitor, a zis: "O, plinule de toată înşelăciunea şi răutatea, fiu al diavolului, vrăjmaş a toată dreptatea, nu încetezi a răzvrăti căile Domnului cele drepte? Acum, iată, mîna Domnului să fie peste tine şi vei fi orb, nevăzînd soarele pînă la o vreme!" Atunci, deodată a căzut peste dînsul o ceaţă şi întuneric şi, pipăind, căuta povaţă. Antipatul, văzînd cele ce se făcuseră, a crezut, minunîndu-se de învăţătura Domnului. Împreună cu dînsul a crezut şi mult popor, iar Biserica lui Hristos se înmulţea. Sfîntul Pavel şi cei ce erau cu el, plecînd de la Iafa, au mers în Perga Pamfiliei şi de acolo în Antiohia Pisidiei, care este alta, afară de Antiohia cea mare a Siriei.

Acolo a propovăduit pe Hristos, pînă ce mulţi au crezut. Iar zavistnicii iudei, au îndemnat pe mai marii cetăţii, care erau de păgînătatea elinească, să izgonească cu necinste din cetate şi din hotarele lor pe sfinţii apostoli. Iar ei, scuturînd praful de pe picioarele lor, au plecat în Iconia, unde, petrecînd multă vreme, au îndrăznit la propovăduirea cuvîntului. Acolo au adus la credinţă mulţime multă de iudei şi elini, nu numai cu propovăduirea, ci şi cu semne şi minuni, care se făceau prin mîinile lor. Acolo au adus la credinţă şi pe Sfînta fecioară Tecla, făcînd-o mireasă a lui Hristos. Iudeii care nu crezuseră au îndemnat pe elini, cu mai marii lor, să ocărască pe apostoli şi să-i ucidă cu pietre. Ei, aflînd de aceasta, au fugit în părţile Liconiei,

în Listra, Derbe şi în cele din jurul lor. Acolo au fost binevestitori, căci au ridicat în picioare, cu numele lui Hristos, pe un om şchiop din naştere, care nu umblase niciodată şi care îndată a sărit şi umbla. Poporul, văzînd această minune, şi-a ridicat glasul, zicînd: *Zeii, asemănîndu-se oamenilor, s-au pogorît la noi.*

Ei numeau pe Varnava, Die, iar pe Pavel, Hermes. Deci, aducînd tauri şi împletindu-le cununi, voiau să le facă jertfe. Dar Varnava şi Pavel, rupîndu-şi hainele de pe ei, au venit între popor strigînd şi zicînd: "Oamenilor, de ce faceţi aceasta, că şi noi sîntem oameni pătimaşi ca şi voi". Apoi, au început a le vorbi despre un Dumnezeu Care a făcut cerul, pămîntul, marea şi toate cele dintr-însele; Care dă ploaie din cer, rînduieşte vremuri roditoare şi umple de hrană şi de veselie inimile omeneşti.

Grăindu-le acestea, abia au potolit poporul, ca să nu le jertfească. Deci, petrecînd ei în Listra şi învăţînd, au venit din Antiohia şi din Iconia nişte iudei şi au îndemnat poporul să se depărteze de apostoli, zicîndu-le: "Aceia nu grăiesc nimic adevărat, ci spun numai minciuni". Ei au răzvrătit şi mai rău pe acei oameni, încît pe Sfîntul Pavel, ca pe un mai mare al cuvîntului, l-au bătut cu pietre şi l-au scos afară din cetate, socotind că a murit. Dar el, sculîndu-se, a intrat în cetate şi a doua zi a plecat cu Varnava în Derbe, binevestind şi învăţînd pe mulţi în cetatea aceea, apoi s-au întors iar în Listra, în Iconia şi în Antiohia Pisidiei. Aici, întărind sufletele ucenicilor, i-a rugat să petreacă în credinţă şi le-a hirotonisit preoţi la toate bisericile; apoi, rugîndu-se cu post, i-au încredinţat Domnului în Care crezuseră.

După aceea, trecînd Pisidia, au venit în Pamfilia şi în Persia, vorbind cuvîntul Domnului şi s-au pogorît în Italia. De acolo s-au dus cu corabia în Antiohia Siriei, de unde au fost trimişi de la început de Duhul Sfînt să propovăduiască neamurilor cuvîntul Domnului. Deci, ajungînd în cetatea Antiohia, au adunat Biserica şi au spus tuturor, cîte a făcut Dumnezeu cu dînşii şi cîte popoare din neamuri au fost aduse la Hristos. După cîtăva vreme, în Antiohia se făcuse ceartă pentru tăierea împrejur, între iudeii şi elinii care crezuseră. Unii ziceau că nu este cu putinţă a se mîntui fără tăierea împrejur, alţii socoteau lucrul greu acea tăiere împrejur. Pentru aceea a fost nevoie ca Sfinţii Apostoli Pavel şi Varnava să se ducă în Ierusalim la apostoli şi la bătrîni ca să-i întrebe de tăierea împrejur şi să le vestească că Dumnezeu a deschis păgînilor uşa credinţei.

Această vestire a bucurat foarte mult pe toţi fraţii Ieru-salimului. Şi Sfinţii Apostoli şi bătrînii, sfătuindu-se soborniceşte în Ierusalim, au lepădat cu totul tăierea împrejur a Legii vechi, ca netrebuincioasă darului cel nou şi le-au poruncit să se ferească de mîncările jertfite idolilor şi de lucrurile necurate şi întru nimic să nu facă strîmbătate aproapelui. La plecare, cei din Ierusalim au trimis în Antiohia, cu Sfinţii Pavel şi Varnava, pe Iuda şi pe Sila. Ajungînd ei în Antiohia, au petrecut acolo multă vreme, apoi s-au dus iar la neamuri, despărţindu-se unul de altul, Varnava a luat pe Marcu, rudenia sa şi s-a dus la Cipru, iar Pavel, luînd pe Sila, s-a dus în Sicilia şi în Siria şi, străbătînd cetăţile de acolo, a întărit Bisericile. Apoi, venind în Derbe şi în Listra, a tăiat împrejur pe Timotei, ucenicul său, pentru iudeii care cîrteau.

De acolo s-a dus în Frigia şi în părţile Galatiei. Apoi s-a dus în Misia şi voia să se ducă şi în Bitinia, dar Duhul Sfînt n-a voit să-l lase să se ducă acolo. Pentru că Pavel, fiind în Troada cu cei ce îi urmau lui, i s-a arătat noaptea o vedenie în felul acesta: un bărbat oarecare, cu chipul macedonean, stătea înaintea lui şi-l ruga, zicîndu-i: "Vino în Macedonia şi ne ajută". Pavel a cunoscut, după vedenia aceea, că îl cheamă Domnul în Macedonia, ca să propovăduiască. Deci, plecînd din Troada, s-a dus la Samotracia, a doua zi la Neapoli şi de acolo la Filipi, care este cea dintîi cetate a acestei părţi a Macedoniei şi colonie romană. Acolo, pe o femeie oarecare, cu numele Lidia, vînzătoare de porfiră, învăţînd-o credinţa în Hristos şi botezînd-o, a fost rugat de dînsa să petreacă în casa ei împreună cu ucenicii săi.

Pavel, mergînd odată la adunarea bisericească spre rugăciune, l-a întîmpinat o fecioară care avea un duh necurat şi făcea multă dobîndă stăpînilor săi, vrăjind. Ea urma lui Pavel şi ucenicilor lui, strigînd: "Aceşti oameni sînt slugile Dumnezeului celui de sus, care ne vestesc calea mîntuirii". Aceasta o făcea în mai multe zile; iar Pavel, supărîndu-se şi întorcîndu-se spre dînsa a certat duhul în numele lui Iisus Hristos şi l-a gonit dintr-însa. Stăpînii ei, văzînd că le-au pierit nădejdea cîştigului lor, au prins pe Pavel şi pe Sila şi

s-au dus la boieri şi la voievozi, zicînd: "Oamenii aceştia ne tulbură cetatea şi, fiind evrei, au nişte obiceiuri care nu ni se cade a le primi, nici a le face, noi fiind romani".

Voievozii, rupîndu-le hainele, au poruncit să-i bată cu toiege. Deci, dîndu-le multe bătăi, i-au băgat în temniţă, dar ei rugîndu-se, pe la miezul nopţii temniţa s-a cutremurat, uşile s-au deschis şi legăturile s-au dezlegat. Străjerul temniţei, văzînd acest lucru, a crezut în Hristos, i-a dus în casa sa, i-a spălat de răni şi s-a botezat cu toată casa, apoi le-a pus masă şi s-au întors iar la temniţă.

A doua zi, voievozii, căindu-se că au bătut cu asprime pe oamenii cei nevinovaţi, au trimis la temniţă, poruncind să-i lase liberi şi să se ducă unde vor voi. Pavel a zis către dînşii: "Pentru ce ne-au bătut pe noi înaintea poporului, fiind nevinovaţi şi de neam romani şi, punîndu-ne în temniţă, acum voiesc să ne scoată? Dar nu aşa: Să vină ei singuri să ne scoată!" Trimişii, întorcîndu-se, au spus voievozilor cuvintele lui Pavel. Voievozii s-au temut, aflînd că legaţii care i-au bătut sînt romani.

Deci, ducîndu-se, i-au rugat să iasă din temniţă şi din cetate. Ieşind ei din temniţă s-au dus în casa Lidiei, femeia la care găzduise mai înainte şi a mîngîiat pe fraţii ce se adunaseră acolo, sărutîndu-i. Şi s-au dus apoi în Amfipoli şi la Apolonia, iar după aceea au venit în Tesalonic, unde pe mulţi au cîştigat prin buna lor vestire. Zavistnicii iudei, adunînd pe nişte oameni răuclevetitori, au năvălit asupra casei lui Iason, unde găzduiau apostolii şi, negăsind pe apostoli, au prins pe Iason şi pe unii din fraţi, pe care-i duseseră la mai mari cetăţii, clevetindu-i ca pe nişte potrivnici Cezarului, zicînd că este alt împărat, care se numeşte Iisus. Deci, Iason abia a fost liberat din supărarea aceea.

Sfinţii apostoli, care se ascunseseră de acei zavistnici, au ieşit noaptea din cetate şi au mers în Veria. Dar şi acolo zavistia evreiască n-a dat odihnă Sfîntul Pavel, pentru că, înştiinţîndu-se evreii din Tesalonic că Pavel propovăduieşte Cuvîntul lui Dumnezeu şi în Veria, au mers şi acolo, pornind şi tulburînd popoarele şi ridicîndu-le contra lui Pavel. Deci sfîntul apostol a fost nevoit să iasă şi de acolo, nu că se temea de moarte; ci, fiind rugat de fraţi ca să-şi ferească viaţa pentru mîntuirea multora. El a fost lăsat de ei să meargă pe lîngă mare, iar pe Sila şi pe Timotei i-a lăsat acolo să întărească pe cei nou luminaţi, pentru că ştia că iudeii caută numai capul lui.

Deci, a şezut în corabie şi a plecat la Atena. Acolo, văzînd cetatea plină de idoli, se rupea cu duhul, fiindu-i jale de pierzarea atîtor de multe suflete. Se întreba în toate zilele cu iudeii în adunări şi în tîrguri, asemenea şi cu elinii şi cu filosofii lor. Astfel, el a fost dus de ei la Areopag, un loc care se numea aşa fiindcă se făceau judecăţile cele de moarte la capiştea lui Area. L-au dus pe el acolo, pe de o parte, pentru că voiau să audă ceva nou de la dînsul; iar pe de alta - precum zice Sfîntul Ioan Gură de Aur -, ca să-l dea judecăţii, muncilor şi morţii, de vor auzi de la dînsul ceva vrednic de pedeapsă. Sfîntul Pavel, luînd pricină de la o capişte care avea scrisă deasupra: "Necunoscutului Dumnezeu", a început a le propovădui pe adevăratul Dumnezeu, care le era neştiut pînă atunci, zicîndu-le: "Pe care Dumnezeu, neştiindu-l îl cinstiţi cu bunăcuviinţă, pe Acesta şi eu Îl propovăduiesc vouă!" Şi le spunea cele despre Dumnezeu, Ziditorul a toată lumea, pentru pocăinţă, pentru judecată şi pentru învierea morţilor.

Auzind ei de învierea morţilor, unii îşi băteau joc, alţii încă voiau să mai audă despre aceea. Deci, Pavel a ieşit din mijlocul lor neosîndit ca un nevinovat, iar Cuvîntul lui Dumnezeu nu era fără de folos şi fără de cîştigarea sufletelor, căci unii bărbaţi, lipindu-se de el, au crezut în Hristos, între care era şi Dionisie Areopagitul şi o cinstită femeie cu numele Damar şi alţii mulţi cu dînşii s-au botezat.

Pavel, ieşind din Atena, a mers în Corint şi a petrecut acolo la un iudeu cu numele Acvila. La dînsul a venit din Macedonia şi Sila cu Timotei şi slujeau împreună cuvîntului. Acvila şi femeia sa, Priscila, erau cu meşteşugul făcători de corturi. Pavel, deprinzîndu-se cu meşteşugul lor, lucra împreună cu ei cîştigîndu-şi hrana lui şi a celor împreună cu dînsul din osteneala mîinilor sale, precum zice în epistola către Tesaloniceni: *Nu în zadar am mîncat pîine de la cineva, ci lucrînd ziua şi noaptea, ca să nu îngreunez pe nimeni*. Şi iarăşi: *Trebuinţei mele şi celor ce au fost cu mine, au slujit mîinile mele.* Şi se întreba cu iudeii prin adunări în toate sîmbetele, mărturisindu-le că Iisus Hristos este adevăratul Mesia.

Iudeii, împotrivindu-se, huleau, iar Pavel şi-a scuturat hainele, zicînd către dînşii: *Sîngele vostru asupra capetelor voastre, că eu sînt curat; de acum mă voi duce la neamuri*.

Cînd Pavel voia să se despartă de Corint, Domnul i S-a arătat noaptea în vedenie, zicîndu-i: *Nu te teme, ci propovăduieşte cuvîntul Meu, fiindcă mult popor am în această cetate, care va crede în Mine, iar Eu sînt cu tine şi nimeni nu va putea să-ţi facă ţie rău*. Sfîntul Pavel a petrecut în Corint un an şi şase luni învăţînd pe elini şi pe iudei Cuvîntul lui Dumnezeu. Mulţi, crezînd, s-au botezat; asemenea şi Crisp, mai marele soborului, crezînd cu toată casa sa, s-a botezat. Iar unii iudei potrivnici, pornind cu un suflet asupra lui Pavel, l-au dus la judecată, la antipatul Galion, care era fratele filosofului Seneca. Dar acela n-a voit să-l judece pe Pavel, zicînd: *De ar fi făcut vreun lucru rău, l-aş fi judecat, dar fiindcă întrebarea voastră este pentru cuvinte şi pentru legea voastră, nu voiesc să vă fiu judecător*. Şi i-a gonit pe ei afară din divan.

După aceasta, Sfîntul Pavel, petrecînd acolo încă cîteva zile şi pe fraţi sărutîndu-i, a plecat în Siria cu cei ce erau cu dînsul şi-i urmau lui: Acvila şi Priscila. Deci, a sosit în Efes, unde, propovăduind cuvîntul Domnului, multe minuni făcea Sfîntul Apostol Pavel, pentru că nu numai mîinile lui erau făcătoare de minuni, tămăduind toate neputinţele prin atingere, dar şi basmalele lui şi mahrama capului, cea adăpată cu sudorile trupului său, avea aceeaşi putere de facere de minuni. Acelea, fiind puse pe cei bolnavi, îndată îi tămăduia şi gonea din ei duhurile cele viclene. Aceasta văzînd unii dintre iudei rătăciţi şi fermecători, au îndrăznit a chema numele Domnului Iisus asupra celor îndrăciţi, zicînd: *Ne jurăm pe voi cu Iisus, pe Care Pavel Îl propovăduieşte!* Iar duhul cel viclean a răspuns: *Pe Iisus îl ştiu şi pe Pavel îl cunosc, dar voi cine sînteţi?*

Deci, sărind spre ei omul în care era duhul cel viclean, i-a biruit şi, întărindu-se contra lor, îi bătea şi-i rănea, încît abia scăpară goi din mîinile îndrăcitului. S-a aflat aceasta în tot Efesul, încît şi în evrei şi în elini a căzut o frică mare peste toţi şi se mărea numele Domnului Iisus. Mulţi au crezut în El şi chiar vrăjitorii, care erau în cetate, au primit sfînta credinţă. Şi-au adunat cărţile lor cele vrăjitoreşti şi, numărînd preţul lor, au aflat cinci arginţi, adică cincizeci de mii de bani, şi şi-au ars cărţile înaintea tuturor. Astfel, creştea şi se întărea cuvîntul Domnului. Pavel dorea să meargă la Ierusalim şi zicea: "Fiind eu în Ierusalim, se cade mie să văd şi Roma".

Cînd s-a ridicat tulburare în Efes, de slujitorii capiştei Artemisei, Sfîntul Pavel, după zăbovirea lui acolo timp de trei ani, a plecat în Macedonia. De acolo a venit la Troa, unde a petrecut şapte zile. Aici, într-o zi de Duminică, s-au adunat ucenicii să frîngă pîine şi s-a făcut către dînşii vorbire lungă, pentru că a doua zi voia să iasă de acolo. Astfel, a lungit cuvîntul pînă la miezul nopţii, arzînd multe lumînări în foişorul acela. Atunci un tînăr, anume Eutihie, şezînd la fereastră, se îngreuiase tare de somn şi a căzut jos din casa de sus, de la rîndul al treilea, şi l-au luat mort.

Pogorîndu-se Pavel, a căzut peste el şi, cuprinzîndu-l, a zis: "Nu vă tînguiţi, că sufletul lui este în el!" Şi iarăşi s-a suit Pavel în foişor şi a adus pe tînăr viu, mîngîindu-se mult. Sfîntul Pavel, vorbind pînă la ziuă şi, sărutînd pe toţi credincioşii, a plecat de acolo. Venind în Milet, a trimis la Efes ca să cheme la dînsul preoţii bisericeşti, pentru că nu voia să se ducă singur acolo, ca să nu zăbovească, deoarece se sîrguia să fie în Ierusalim.

Venind din Efes duhovniceasca rînduială, apostolul i-a învăţat, zicînd: *Luaţi aminte de voi şi de turma voastră, în care Duhul Sfînt v-a pus episcopi, ca să paşteţi Biserica Domnului, pe care a cîştigat-o cu scump sîngele Său*. Şi le-a poruncit pentru eretici, care, după ducerea lui, aveau să intre la ei ca lupi răi. El le-a mai spus şi scopul călătoriei sale, zicînd: *Eu, cel legat cu Duhul, voi merge în Ierusalim, neştiind de cele ce va fi să mi se întîmple în el. Îmi grăieşte Duhul Sfînt că mă aşteaptă în Ierusalim legături şi chinuri. Mie nu-mi este nici o grijă de acestea, nici nu am sufletul meu necurat. Mă silesc numai să-mi săvîrşesc alergarea mea cu bucurie şi slujba pe care am luat-o de la Dumnezeu să o împlinesc*. Apoi a zis către ei: *Eu ştiu aceasta, că voi toţi nu veţi mai vedea faţa mea.*

Atunci toţi au plîns şi, căzînd pe grumazii lui Pavel, îl sărutau, mîhnindu-se mai ales pentru cuvîntul care le-au zis că de acum nu vor mai vedea faţa lui. Deci, au petrecut pe Sfîntul Apostol pînă la corabie. Iar el, dîndu-le cea mai de pe urmă sărutare, a luat calea mării. Trecînd prin multe cetăţi şi ţări care erau pe lîngă mare şi prin insule şi pretutindeni cercetînd pe credincioşi şi întărindu-i, a sosit la Ptolemaida şi a mers în Cezareea, găzduind în casa Sfîntului Apostol Filip, care era unul din cei şapte diaconi. Atunci a venit la Sfîntul Pavel un prooroc, anume Agav şi, luînd brîul lui, şi-a legat mîinile şi picioarele, zicînd: *Aşa grăieşte Sfîntul Duh, că pe bărbatul a cărui brîu este acesta, aşa îl vor lega iudeii şi-l vor da în mîinile neamurilor!* Auzind fraţii aceasta, au rugat cu lacrimi pe Pavel să nu se ducă în Ierusalim. Sfîntul Pavel a răspuns către ei: *Ce faceţi plîngînd şi zdrobindu-mi inima? Pentru că eu nu numai că voiesc a fi legat, dar sînt gata a muri în Ierusalim pentru numele Domnului Hristos*. Iar fraţii au tăcut, zicînd: *Voia Domnului să fie!*

După aceasta, Sfîntul Apostol Pavel s-a suit în Ierusalim cu ucenicii săi, între care era şi Trofin Efeseanul, care se întorsese din elini la creştini şi cu dragoste a fost primit Pavel de Sfîntul Apostol Iacov, fratele Domnului şi de toate Bisericile credincioşilor. În vremea aceea au venit din Asia în Ierusalim la praznic, iudeii care erau potrivnici lui Pavel şi care pretutindeni în Asia ridicaseră clevetiri contra lui. Văzînd aceia pe Pavel în cetate umblînd cu Trofin Efeseanul, au spus de el arhiereilor iudei, cărturarilor şi bătrînilor, cum că Pavel strică legea lui Moise, neporuncind să se taie împrejur şi pretutindenea propovăduieşte pe Iisus cel răstignit. Şi întărind pe toţi asupra lui Pavel, doreau să-l prindă. Deci, cînd acei iudei din Asia au văzut pe Sfîntul Pavel la praznic în biserica lui Solomon, îndată au pornit clevetire contra lui prin tot poporul şi, repezindu-se, au pus mîinile pe el, strigînd: "Bărbaţi israiliteni, ajutaţi! Acesta este omul care grăieşte hule asupra poporului, asupra Legii şi asupra acestui loc. El a băgat pînă şi elinii în biserică, spurcînd acest sfînt loc". Ei au crezut că şi pe Trofin l-a băgat Pavel în biserică. Deci, s-a pornit toată cetatea contra Sfîntului Apostol Pavel şi, prinzîndu-l, îl trăgeau afară din biserică. Îndată s-au închis uşile şi voiau să-l ucidă; dar nu în biserică, pentru ca să nu se spurce acel loc sfînt.

În vremea aceea, s-a înştiinţat comandantul oştirii ce păzea cetatea, cum că tot Ierusalimul s-a tulburat. Acela, luînd îndată ostaşi şi sutaşi, au alergat la biserică. Văzîndu-l poporul, a încetat a-l mai bate pe Pavel. Iar comandantul, prinzîndu-l, a poruncit să-l lege cu două lanţuri de fier şi l-a întrebat cine este şi ce rău a făcut. Iar poporul striga: "să-l ucidă pe Pavel!"

El, neputînd să înţeleagă pricina gîlcevii din pricina poporului care făcea gălăgie, a poruncit să-l ducă în ceata ostăşească. Mulţimea poporului urma ceata ostaşilor, strigînd să se ucidă Pavel. Fiind pe un loc înalt care avea trepte, Pavel s-a rugat de comandant să-l lase să grăiască către popor ceva. Deci, comandantul i-a dat voie. Pavel, întorcîndu-se spre popor şi stînd pe pietre a strigat către ei în limba evreiască: "Bărbaţi, fraţi şi părinţi, ascultaţi răspunsul meu către voi". Şi a început a le spune de rîvna de mai înainte după Legea lui Moise, cum a mers în Damasc, cum a strălucit o lumină cerească şi cum a văzut pe Domnul trimiţîndu-l la neamuri!

Poporul, nevoind ca mai mult să-i asculte cuvintele lui, şi-a ridicat glasul către comandantul oştirii: "Ia de pe pămînt pe unul ca acesta, pentru că nu i se cade să trăiască!" Strigînd acestea, îşi aruncau hainele, făcînd praf în văzduh de mînie şi voind să-l ucidă pe Pavel. Iar comandantul a poruncit să-l ducă în ceată, vrînd să-l cerceteze cu bătăi ca să înţeleagă, pentru care pricină poporul striga contra lui. Şi, întinzînd pe Pavel cu funii să-l bată un sutaş, Pavel a zis către el: "Vă este îngăduit să bateţi pe un roman nejudecat?" Apropiindu-se de comandant, i-a zis: "Vezi, ce vrei să faci? Omul acesta este roman!" Atunci comandantul, apropiindu-se de el, l-a întrebat: "Roman eşti tu?" Iar el a zis: "Da". Şi a zis comandantul: "Eu cu mult preţ am cîştigat numirea acestei vieţi. Şi îndată l-a scos din lanţuri. A doua zi, comandantul a poruncit să vină arhiereii şi tot soborul lor; şi a pus înaintea lor pe Sfîntul Pavel. Acesta, căutînd spre sobor, a zis: "Bărbaţi fraţi, eu cu toată bunăştiinţa am vieţuit înaintea lui Dumnezeu pînă în ziua de azi".

Atunci arhiereul Anania a poruncit celor ce stătea înaintea lui, să-l bată peste gură. Iar Pavel i-a zis lui: "Te va bate pe tine Dumnezeu, perete văruit, pentru că vrei să mă judeci după Lege, călcînd legea şi poruncind să mă bată fără vină!"

Sfîntul Pavel, cunoscînd că în soborul acela, o parte sînt saduchei, iar altă parte farisei, a strigat în adunare, zicînd: "Bărbaţi, fraţi, eu sînt fariseu, fiu de fariseu şi pentru nădejdea şi învierea morţilor primesc judecata". Zicînd el acestea, s-a făcut ceartă între saduchei şi farisei şi s-a despărţit poporul, pentru că saducheii ziceau că nu este învierea morţilor, nici înger, nici duh, iar fariseii mărturisesc că sînt acestea. Atunci s-a făcut strigare mare, pentru că fariseii ziceau: "Nici un rău nu aflăm în omul acesta". Saducheii ziceau dimpotrivă şi din această pricină se făcuse mare ceartă. Comandantul ostaşilor, temîndu-se ca Pavel să nu fie omorît de dînşii, a poruncit ostaşilor să-l scoată din mijlocul lor şi să-l ducă în ceată.

Deci, sosind noaptea, Domnul S-a arătat Sfîntului Pavel şi i-a zis: *Îndrăzneşte, Pavele, că precum M-ai mărturisit pe Mine în Ierusalim, tot aşa se cade să Mă mărturiseşti şi în Roma!* Apoi, făcîndu-se ziuă, unii dintre iudei făcînd sfat, s-au jurat între ei: să nu mănînce, nici să bea, pînă ce nu vor omorî pe Pavel. Ei erau mai mult de patruzeci de bărbaţi. Deci, de acest lucru înştiinţîndu-se comandantul, a trimis pe Pavel cu mulţi ostaşi înarmaţi în Cezareea la ighemonul Felix. Arhiereii cei bătrîni, aflînd de aceea, s-au dus şi ei în Cezareea, unde pîrau pe Pavel la ighemon. Şi, întrebîndu-se cu dînsul înaintea ighemonului, îi cereau moartea lui. Dar n-au sporit nimic, pentru că nici o vină de moarte n-au aflat într-însul. Dar ighemonul, ca să facă pe placul iudeilor, ţinea pe Pavel în legături.

După trecerea a doi ani, Felix ighemonul a plecat de la stăpînirea ighemoniei şi în locul lui a venit un alt ighemon, Festus. Pe acela îl rugau arhiereii ca să-l trimită pe Pavel în Ierusalim. Şi aceasta o făceau iudeii vrînd ca să ucidă pe apostolul lui Hristos pe drum. Festus a întrebat pe Pavel, dacă voieşte să meargă în Ierusalim la judecată. Acesta i-a răspuns: "Eu stau aici la judecata Cezarului, de la care mi se cade să primesc judecata. De am făcut ceva vrednic de moarte, nu mă lepăd de ea, iar de nu se află nimic asupra mea din cele ce grăiesc iudeii, apoi nimeni nu poate să mă dea pe mine lor, pentru că sînt cetăţean roman!"

Atunci ighemonul Festus, sfătuindu-se cu sfetnicii săi, a zis către Pavel: "Pe Cezarul l-ai pomenit, la Cezar te vei duce!" Deci, după cîteva zile, împăratul Agripa, venind în Cezareea ca să cerceteze pe Festus şi aflînd despre Pavel, a voit ca să-l vadă pe el. Cînd Pavel a fost dus înaintea împăratului Agripa şi a ighemonului Festus, el le-a vorbit despre Domnul Hristos şi despre marea sa credinţă. Atunci împăratul Agripa a zis către dînsul: "Puţin de nu m-ai convins şi pe mine, ca să fiu şi eu creştin!" Iar Pavel a zis: *Eu m-aş fi rugat lui Dumnezeu, ca şi întru puţin şi întru mult, nu numai tu, ci toţi cei ce mă aud astăzi, să fie într-acest chip, precum sînt eu, însă afară de legăturile acestea!*

Acestea zicîndu-le el, împăratul, ighemonul şi toţi ceilalţi sculîndu-se, s-au aplecat unul către altul, zicînd: *Omul acesta n-a făcut nimic vrednic de moarte şi de legături.* Iar Agripa a zis lui Festus: "Omul acesta ar fi putut fi liber, de n-ar fi numit pe Cezarul. Acum l-au judecat pe el ca să-l trimită la Cezarul, dîndu-l cu alţi ostaşi legaţi unui sutaş, anume Iuliu din oştile sevastieneşti". Acela, luînd pe cei legaţi împreună cu Pavel, i-a dus pe ei în corabie şi au plecat.

Mergînd ei pe mare, nu fără de primejdie le-a fost calea, din cauza vînturilor celor potrivnice. Deci, cînd au ajuns pînă la Creta şi au mers la un loc, care se numea "Limanuri Bune", Sfîntul Pavel, văzînd de mai înainte cele ce aveau să fie, îi sfătuia pe ei să rămînă acolo cu corabia. Dar sutaşul asculta mai mult pe cîrmaci, decît pe Pavel. Cînd erau în mijlocul noianului, a suflat un vînt puternic cu vifor, care a ridicat valuri foarte mari şi era atîta ceaţă, încît paisprezece zile nu s-a văzut ziua cu soarele, nici noaptea cu stelele, neştiind în ce loc sînt. Deci, fiind purtaţi de valuri şi deznădăjduindu-se, n-au mîncat în zilele acelea, aşteptînd cu toţii moartea, pentru că erau în corabie ca la două sute şaptezeci şi şase de suflete.

Dar Pavel, stînd în mijlocul lor, îi mîngîia, zicîndu-le: "O, bărbaţilor, mai bine era să mă fi ascultat pe mine, ca să nu ieşiţi din Creta; însă mă rog să fiţi cu bună nădejde, pentru că nici unul din voi nu va pieri, decît numai corabia, de vreme ce astă-noapte îngerul Dumnezeului meu mi-a stat înainte, zicîndu-mi: *Nu te teme, Pavele, că se cade ţie să stai înaintea Cezarului. Iată, Dumnezeu ţi-a dăruit pe toţi cîţi sînt cu tine! De aceea îndrăzniţi, bărbaţilor, că eu cred lui Dumnezeu că aşa va fi*. Atunci Pavel ruga pe toţi ca

să primească hrană, zicîndu-le: *Nu vă temeţi, că nici unuia dintre voi nu-i va cădea nici un fir de păr din cap.*

Acestea zicîndu-le şi luînd pîinea, a mulţumit lui Dumnezeu înaintea tuturor şi, rupînd-o, a început a mînca. Apoi, toţi făcîndu-se cu bună nădejde au început a mînca, primind hrană. După ce s-a făcut ziuă, au văzut pămîntul, dar nu cunoşteau în ce ţară este şi a îndreptat corabia spre mal. Dar fiind aproape de mal, un loc între două maluri, corabia s-a înfipt în nisip cu partea dinainte, iar parte dinapoi se rupea de furia valurilor. Atunci ostaşii s-au sfătuit între dînşii să omoare pe cei legaţi, ca nu cumva să scape cineva înotînd. Iar sutaşul, vrînd să ferească pe Sfîntul Pavel, l-a oprit pe el; iar la ceilalţi le-a poruncit să înoate, care cum vor putea şi sărind în apă să iasă la mal. Ceilalţi care îl priveau, au început şi ei a înota, unii pe scînduri, iar alţii pe ce apucau din corabie, aşa că toţi au ajuns sănătoşi la pămînt, scăpînd din mare.

Atunci ei au cunoscut că insula aceea se cheamă Malta, iar locuitorii, fiind barbari, nu le-au făcut lor nici o milă. Deci, aprinzînd ei un foc, din cauza ploii şi a frigului ce era atunci, ca cei udaţi de apă să se încălzească, Sfîntul Pavel a adunat o mulţime de uscături şi, punîndu-le pe foc, o viperă ieşind din căldură, s-a agăţat de mîna lui, stînd atîrnată. Barbarii, dacă au văzut vipera atîrnată de mîna Sfîntului Pavel, ziceau între dînşii: *Cu adevărat, ucigaş este acesta, deoarece izbăvindu-se de mare, judecata lui Dumnezeu nu l-a lăsat să trăiască.* Dar Sfîntul Pavel, scuturînd vipera pe foc, nici un rău nu a pătimit. Iar aceia aşteptau să se aprindă de veninul şarpelui şi să cadă mort. Aşteptînd ei mult şi nevăzînd nici un lucru de acesta, şi-au schimbat socoteala, zicînd că acela este de la Dumnezeu.

Deci, mai marele insulei aceleia, cu numele Publius, primind în casa sa pe toţi cîţi ieşiseră din mare, i-a ospătat cu dragoste. El avea pe tatăl său pătimind de friguri şi de idropică, zăcînd pe patul durerii. Atunci Pavel, intrînd la el, s-a rugat Domnului şi punînd mîinile pe cel bolnav, l-a tămăduit. Aceasta făcînd, toţi neputincioşii din insula aceea, veneau la el şi se tămăduiau. După ce au trecut trei luni, plecînd cu altă corabie, au ajuns la Siracuza şi de acolo în Regium, apoi în Puteoli, şi după aceasta au ajuns în Roma. Cînd fraţii din Roma au aflat de venirea lui Pavel, toţi au ieşit întru întîmpinarea lui, pînă la Forul lui Apius şi pînă la cele trei Taverne. Pavel, văzîndu-i, s-a mîngîiat cu duhul şi a mulţumit lui Dumnezeu. Atunci sutaşul, care adusese din Ierusalim la Roma pe cei legaţi, i-a dat voievodului. Acela i-a poruncit lui Pavel să petreacă deosebit şi a poruncit unui ostaş să-l păzească. Deci, Pavel a petrecut în Roma doi ani, primind pe toţi care veneau la dînsul şi cărora cu îndrăzneală şi fără temere le propovăduia Împărăţia lui Dumnezeu şi îi învăţa cele despre Domnul nostru Iisus Hristos.

Cele spuse pînă aici despre viaţa şi ostenelile lui Pavel sînt luate din Faptele Apostolilor, scrise de Sfîntul Luca. Iar despre celelalte pătimiri ale lui, el singur le spune în scrisoarea sa către Corinteni, scriind astfel: *În osteneli am fost de multe ori, în bătăi cu asprime, în temniţă peste măsură şi în primejdie de moarte adeseori. Am luat de la iudei de cinci ori cîte 40 de lovituri fără una. Am fost bătut cu toiege de trei ori; odată am fost împroşcat cu pietre, corabia s-a sfărîmat cu mine de trei ori, stînd o zi şi o noapte în adîncul mării. Am fost de multe ori şi în călătorie, căci precum a măsurat lungimea şi lărgimea pămîntului cu umblarea şi marea cu înotarea, tot aşa am ştiut şi înălţimea cerului, fiind răpit pînă la al treilea cer, pentru că Domnul, mîngîind pe apostolul Său în ostenelile cele suferite cu multe dureri, pentru numele Lui cel sfînt, i-a descoperit bunătăţile cereşti, pe care ochiul nu le-a văzut şi urechea nu le-a auzit; cuvinte negrăite, pe care nu este liber omului a le grăi.*

Dar cum s-a săvîrşit acest sfînt apostol şi celelalte nevoinţe şi alergări ale sale, povesteşte Evsevie Pamfil, episcopul Cezareii Palestinei, scriitorul istoriei bisericeşti. Acesta zice că, după ce Sfîntul Pavel a stat doi ani legat în Roma, a fost lăsat liber ca un nevinovat. După aceea el a mai propovăduit acolo cuvîntul lui Dumnezeu, cum şi prin alte ţări ale Apusului. Sfîntul Simeon Metafrast scrie că după ce Apostolul Pavel a scăpat de legăturile din Roma, ostenindu-se încă cîţiva ani în bunăvestirea lui Hristos, a ieşit din Roma şi a trecut în Spania, Galia şi în toată Italia, strălucindu-i pe toţi cu lumina credinţei şi întorcîndu-i la Hristos de la înşelăciunea diavolească. Pe cînd era în Spania, o femeie oarecare bogată şi de bun neam, auzind de propovăduirea apostolului despre Hristos, dorea ca să-l vadă. Deci a îndemnat pe bărbatul său, Prov, să roage pe Sfîntul Apostol Pavel să vină în casa lor, ca să-l ospăteze cu dragoste. Sfîntul Apostol intrînd în

casa lor, femeia l-a privit în faţă şi a văzut pe fruntea lui scris cu slove de aur aceste cuvinte: "Pavel, Apostolul lui Hristos!"

Văzînd femeia ceea ce nimeni nu putea să vadă, a căzut la picioarele apostolului cu bucurie şi cu frică, mărturisind că Hristos este adevăratul Dumnezeu, şi a cerut Sfîntul Botez. Deci, a primit mai întîi botezul femeia aceea, care se numea Xantipi, apoi bărbatul ei Prov şi după aceea toată casa lor. Asemenea a primit botezul şi Filotei, mai marele cetăţii şi mulţi alţii. Apoi, străbătînd el prin toate părţile Apusului, i-a luminat pe toţi cu lumina sfintei credinţe.

Sfîntul Apostol Pavel, văzînd mai înainte sfîrşitul său cel mucenicesc s-a întors în Roma şi a scris Sfîntului Timotei, ucenicul său, acestea: *Vremea ducerii mele a sosit şi acum mă jertfesc. Eu m-am nevoit cu bună credinţă, alergarea am săvîrşit şi credinţa am păzit; deci, de acum mi se păstrează cununa dreptăţii, pe care mi-o va da Domnul în ziua aceea.*

Despre vremea pătimirii Sfîntului Apostol Pavel, istoricii bisericeşti nu scriu toţi într-un fel. Nichifor Calist, în cartea a doua a istoriei sale, cap. 36, scrie că Sfîntul Apostol Pavel a pătimit pentru Simon vrăjitorul în acelaşi an şi în aceeaşi zi cu Sfîntul Apostol Petru, ajutînd lui Petru ca să-l biruiască pe Simon. Alţii spun că după moartea Sfîntului Petru, trecînd un an, Pavel a pătimit tot în luna iunie în 29 de zile, zi în care Petru fusese răstignit cu un an mai înainte. Pricina pătimirii Apostolului Pavel spun că a fost aceasta: El, prin propovăduirea lui Hristos, îndemna pe fecioare şi pe femei la viaţa cea înţeleaptă. Însă nu se pare a fi nici o deosebire de aceea, căci se scrie în viaţa Sfîntului Petru, de către Simeon Metafrast, că, după pierzarea lui Simon vrăjitorul, Sfîntul Petru n-a pătimit îndată, ci după cîţiva ani. El a pătimit şi pentru cele două femei iubite ale lui Nero, care crezuseră în Hristos şi le-a învăţat a petrece în curăţie. Dar, de vreme ce şi Sfîntul Pavel a vieţuit mulţi ani în Roma şi în părţile Apusului cele dimprejur, în aceeaşi vreme cînd trăia şi Sfîntul Petru, s-a putut întîmpla că şi Sfîntul Pavel să fi ajutat Sfîntului Petru la lupta ce s-a dus contra lui Simon vrăjitorul, în vremea petrecerii sale cea dintîi în Roma.

Venind a doua oară în Roma, slujea cu Sfîntul Petru la mîntuirea oamenilor, povăţuind partea bărbătească şi femeiască la viaţa cea curată. Prin aceasta a pornit spre mînie pe cel necurat şi spurcat cu viaţa, pe împăratul Nero, care, căutîndu-i pe amîndoi, i-a osîndit la moarte. Pe Petru, ca pe un străin, l-a dat spre răstignire; iar pe Pavel, ca pe un cetăţean roman, pe care nu se cădea să-l omoare cu moarte necinstită, l-a osîndit la tăiere cu sabia. Aceasta deşi nu s-a întîmplat într-un an, însă în aceeaşi zi. Cînd s-a tăiat cinstitul cap al Sfîntului Apostol Pavel, a curs din răni sînge şi lapte. Iar credincioşii, luînd sfîntul lui trup, l-au pus la un loc cu al Sfîntului Petru.

Astfel s-a sfîrşit vasul lui Hristos cel ales, învăţătorul neamurilor, propovăduitorul a toată lumea, văzătorul cereştilor înălţimi şi al frumuseţilor Raiului, priveliştea şi mirarea îngerilor şi a oamenilor, marele nevoitor şi pătimitor, care a purtat pe trupul său rănile Domnului, Sfîntul şi marele Apostol Pavel. A doua oară, deşi fără de trup, s-a înălţat pînă la al treilea cer şi a stat înaintea luminii cele întreite, împreună cu prietenul şi ostenitorul său, cu Sfîntul marele Apostol Petru, trecînd de la Biserica care se luptă, la Biserica cea biruitoare, care prăznuieşte în glasul bucuriei şi al mărturisirii sunetului ce prăznuieşte. Ei slăvesc pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe Unul Dumnezeu în Treime, Căruia şi de la noi păcătoşii să-I fie cinste, slavă, închinăciune şi mulţumire, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Soborul Sfinţilor, slăviţilor şi întru tot lăudaţilor Apostoli (30 iunie)

1. Sfîntul Apostol Petru, cel fierbinte rîvnitor după Domnul şi slăvitul mărturisitor al numelui Său cel Sfînt, care a zis: *Tu eşti Hristos, Fiul Dumnezeului cel viu...*, a fost frate cu Andrei cel întîi chemat, din Betsaida Galileei, fiul lui Iona, din seminţia lui Simeon. El, fiind chemat de Domnul nostru Iisus Hristos de la mrejele pescăreşti la apostolie şi de la vînarea peştilor la vînarea oamenilor, a cîştigat Biserica în loc

de corabie, iar în loc de vîslă, cheile Împărăţiei cerului. Sfîntul Apostol Petru a propovăduit Evanghelia mai întîi în Iudeea; apoi în Antiohia, în Pont, în Galatia, în Capadochia, în Asia, în Bitinia şi în Iliric. S-a pogorît pînă la Roma şi a binevestit Cuvîntul lui Dumnezeu în toată Italia. Pe Simon vrăjitorul l-a biruit în mijlocul cetăţii Romei, cu puterea lui Hristos, surpîndu-l jos din înălţimea văzduhului. Iar mai pe urmă, Petru a fost spînzurat pe cruce cu capul în jos de împăratul Nero.

2. Sfîntul Apostol Andrei, cel întîi chemat, a fost ucenic al Sfîntului Ioan Botezătorul. El a mers în urma Mielului lui Dumnezeu, Care ridică păcatele lumii, fiind frate al Sfîntului Apostol Petru, pe care l-a şi adus la Hristos. Andrei, după primirea Sfîntului Duh, a propovăduit pe Hristos în Bitinia şi în toate părţile de pe lîngă Marea Neagră, în Herson şi în Rusia. Ajungînd aici, cu rînduiala lui Dumnezeu, a înfipt Crucea pe dealurile Kievului, vestind înainte încredinţarea neamului aceluia din scaunul său cel apostolesc din Vizantia. Apoi, propovăduind în Sciţia cea Mare, Sciţia Mică (Dobrogea), în Sinopi şi în Miotia, s-a întors în Tracia şi s-a pogorît în Elada şi în Pelopones, unde a fost răstignit de antipatul Egheat în cetatea Patras din Ahaia (Grecia).

3. Sfîntul Apostol Iacov, fiul lui Zevedeu, cel numit de Domnul "fiul tunetului", era fratele Sfîntului Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu, care a văzut slava Schimbării la Faţă a Domnului în Muntele Tabor. După Înălţarea Domnului, a tunat ca un tunet pînă la marginile pămîntului; pentru că a propovăduit Cuvîntul lui Dumnezeu, mai întîi la toată Iudeea şi, după aceea, în Spania. Apoi, întorcîndu-se iarăşi la Ierusalim, cu glas de tunet mustra pe necredincioşii evrei, arătîndu-le din dumnezeiasca Scriptură că Iisus Hristos este adevăratul Mesia. Acest lucru nesuferindu-l evreii, au întărîtat contra lui pe împăratul Irod, care se numea Agripa. Sfîntul Apostol Iacov a băut paharul pătimirii pentru Hristos, pe care a făgăduit să-l bea, fiind ucis de Irod cu sabia.

4. Sfîntul Apostol şi Evanghelist Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu, a fost apostolul cel iubit Domnului, care s-a rezemat pe pieptul Lui şi a stat lîngă Sfînta Cruce cu Preasfînta Născă-toare de Dumnezeu. El s-a învrednicit a se numi fiu al ei, iar în vremea cinstitei adormiri a Maicii Domnului, Sfîntul Apostol Ioan a dus stîlparea cea din Rai, dată de îngerul Gavriil, înaintea patului ei. El a propovăduit Evanghelia lui Hristos în Efes şi în toată Asia. Deci, fiind în insula ce se numeşte Patmos, s-a învrednicit de negrăite descoperiri care sînt scrise în Sfînta Scriptură. Întorcîndu-se în Efes şi aducînd la Hristos multe popoare din părţile Asiei, s-a odihnit în pace, fiind îngropat de viu.

5. Sfîntul Apostol Filip era din aceeaşi cetate cu Petru şi cu Andrei. El era ştiutor iscusit al cărţilor prooroceşti şi al Legii celei vechi. Tot el a adus la Hristos pe Natanail, zicînd: *Am aflat pe Hristos, despre care au scris în Lege, Moise şi proorocii. Vino şi vezi.* Sfîntul Apostol Filip a propovăduit pe Hristos în părţile Asiei, împreună cu Sfîntul Apostol Vartolomeu şi cu Maria, sora sa. El a fost ucis de păgîni în Erapole, din Frigia, fiind răstignit cu capul în jos.

6. Sfîntul Apostol Vartolomeu, era de neam din Galaad. El mai întîi a propovăduit Evanghelia în Siria şi în Asia de sus, uneori împreună cu Sfîntul Filip, iar alteori, singur, ajutîndu-le lor cîteodată şi Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu. După sfîrşitul lui Filip, s-a dus în India, care se numeşte binenorocită, petrecînd acolo multă vreme în bunăvestire, întorcînd pe mulţi la Hristos şi tălmăcind Evanghelia scrisă de Sfîntul Evanghelist Matei, în limba indiană. De acolo s-a dus în Armenia cea Mare şi în Alvan, cetatea Armeniei. Acolo a fost răstignit pe cruce cu capul în jos, iar pielea trupului său a fost jupuită şi, tăindu-i-se capul, s-a încununat. Trupul lui, punîndu-se în raclă de plumb şi aruncîndu-se în mare, a plutit uşor pe apă ca o luntre, pînă a sosit la insula ce se numeşte Lipar.

7. Sfîntul Apostol Toma, care s-a numit şi "geamăn", era din Paneida, cetatea Galileei. El a fost acela, care a pipăit rănile Domnului după învierea Lui. A propovăduit pe Hristos partenilor, midenilor, perşilor, ircanilor, bactrilor şi brahmanilor, pînă la cele de pe urmă părţi ale Indiei. Iar în părţile Calamidului, împungîndu-se cu suliţele, a murit pentru Hristos.

8. Sfîntul Apostol Matei, fratele lui Iacov al lui Alfeu, a fost chemat la apostolie de la vamă. A fost întîiul scriitor al vieţii lui Hristos, scriind Sfînta Evanghelie în limba evreiască. El a propovăduit pe Hristos în

toată Etiopia şi în părţile mîncătorilor de oameni, de unde, în cetatea ce se numea Mirmeni, a trecut muceniceşte din viaţa aceasta.

9. Sfîntul Iacov al lui Alfeu, Apostolul lui Hristos şi fratele Evanghelistului Matei, a propovăduit cuvîntul lui Dumnezeu în diferite ţări şi la diferite popoare închinătoare de idoli. Deci, aducînd la Hristos multe popoare, s-a făcut asemenea dascălului său, căci şi-a săvîrşit pătimirea fiind răstignit pe cruce.

10. Sfîntul Apostol Iuda, fiul Sfîntului Iosif din Nazaret, este numit de Luca fratele lui Iacov, întîiul episcop al Ierusalimului, şi fratele Domnului. Iar de Matei şi de Marcu a fost numit Levi şi Tadeu. El a propovăduit pe Hristos în Iudeea, în Galileea, în Samaria, în Idumeea, în Arabia, în Siria şi în Mesopotamia. Iar în părţile Araratului el a fost spînzurat pe o cruce de lemn, de către închinătorii de idoli şi, fiind lovit cu săgeţi, şi-a dat sufletul său pentru Domnul.

11. Sfîntul Apostol Simon, cel din Cana Galileei, la a cărui nuntă Iisus Hristos a prefăcut apa în vin, s-a numit Zilot, pentru rîvna sa pentru Hristos Dumnezeul şi a binevestit cuvîntul lui Dumnezeu în Mauritania şi în Africa. În Britania a fost răstignit de necredincioşi şi astfel şi-a dat duhul său în mîinile lui Dumnezeu.

12. Sfîntul Matia, care s-a numărat în rîndul Sfinţilor Apostoli, în locul lui Iuda vînzătorul, a propovăduit pe Hristos în Etiopia cea de afară, şi acolo suferind multe patimi, s-a sfîrşit muceniceşte.

13. Sfîntul şi Marele Apostol Pavel, care, mai tîrziu decît toţi, a fost chemat de Domnul la apostolie, arătîndu-se vas ales al numelui lui Hristos, L-a propovăduit pe El înaintea neamu-rilor şi împăraţilor, începînd de la Ierusalim pînă la Roma, fiind învăţător la multe popoare. El a fost ucis cu sabia de către împăratul Nero, şi astfel şi-a sfîrşit nevoinţa alergării sale. Acest sfînt Apostol, împreună cu Sfîntul Apostol Petru, se cinstesc de Biserică ca cei care s-au ostenit mai mult decît alţii, pentru bunavestire a lui Hristos.

Pomenirea Fericitului Petru, fiul de împărat, care a fost din Rostov (30 iunie)

Fericitul Petru era de neam de împărat tătăresc şi nepot de frate al împăratului Bercae. El a venit la credinţa creştinească întru acest chip: Chiril, episcopul Rostovului, a mers odată în ţara tătărească la împăratul Bercae, pentru o trebuinţă bisericească, în acel timp domnia Rostovului fiind sub stăpînirea împăraţilor tătari. Episcopul, fiind primit cu cinste de împărat, a vorbit cu dînsul despre credinţa creştină, spunînd multe din tainele cele sfinte. El spunea cum Rostovul s-a luminat cu credinţa în Hristos, în zilele marelui Vladimir, domnul Kievului, de către Sfîntul Episcop Leontie, care a fost adus din pămîntul grecesc. De asemenea, spunea cum, după moartea acelui plăcut al lui Dumnezeu, se făceau minuni la mormîntul lui, tămăduindu-se toate neputinţele omeneşti cu rugăciunile lui, iar împăratul Bercae asculta acelea cu luare aminte, mirîndu-se şi făcînd mare cinste episcopului Chiril.

În timpul acelei vorbiri, se afla acolo şi acesta despre care ne este nouă vorba, adică fericitul Petru, fiul fratelui împăratului. El era copil tînăr şi asculta cu plăcere cele grăite de episcop; deci, umplîndu-se cu inima, gîndea în sine la creştineasca credinţă. De aceea împăratul, făcînd daruri episcopului şi împlinind toate cererile, l-a eliberat cu pace. Tînărul acela, auzind cuvintele episcopului despre sfînta credinţă şi primindu-le în inima sa ca nişte seminţe bune aruncate pe pămînt bun, nu înceta a se gîndi la dreapta credinţă. Deci, umilindu-se cu sufletul, ieşea la cîmp în singurătate şi acolo se gîndea, vărsînd lacrimi din ochi, şi zicea în sine: "Cum cred împăraţii noştri, şi pentru ce se închină soarelui, lunii, stelelor şi focului. Oare aceia sînt dumnezei? Pentru ce nu se săvîrşesc minuni şi de zeii noştri, precum se săvîrşesc în bisericile creştine? Care este Dumnezeul cel adevărat?" Astfel gîndind, el dorea foarte mult să cunoască desăvîrşit credinţa creştinească.

Într-acelaşi an s-a întîmplat episcopului Chiril, după rînduiala lui Dumnezeu, a merge în ţara tătărească, pentru o pricină ca aceasta: Fiul împăratului Bercae se îmbolnăvise foarte greu, şi mergînd mulţi doctori, nici un folos nu a luat. De aceea, împăratul era în mare mîhnire pentru el, deoarece era singurul lui copil. Deci ei, aducîndu-şi aminte de Chiril, episcopul Rostovului, şi de cele grăite de dînsul despre minunatele tămăduiri care se făceau la mormîntul Sfîntului Leontie, a trimis degrabă la episcop în Rostov, rugîndu-l şi făgăduindu-i multe daruri, ca să vină şi să tămăduiască pe fiul său. Atunci episcopul a poruncit să se săvîrşească cîntări de rugăciuni pe la toate bisericile din Rostov; şi a făcut singur multe rugăciuni cu lacrimi către Dumnezeu şi către Preacurata Lui Maică, ca să dea tămăduire fiului împăratului, pentru slava numelui lui Iisus Hristos, şi să nu se hulească credinţa creştină de necredincioşii agareni. Rugîndu-se din destul la mormîntul făcătorului de minuni, Leontie, şi luînd de la dînsul binecuvîntare pentru acest lucru, cum şi sfînta apă, pe care singur a sfinţit-o, şi a plecat spre ţara tătărească. Ajungînd la împărat, a făcut rugăciune către Domnul pentru fiul cel bolnav al împăratului şi, stropindu-l cu apă sfinţită, l-a făcut sănătos în numele lui Iisus Hristos. Împăratul, văzînd aceasta, s-a bucurat foarte mult cu toată casa sa şi cu toţi domnii săi şi l-a cinstit pe el foarte mult, făcînd ospăţ mare multe zile. Iar Chiril, episcopul lui Hristos, vorbea mult despre puterea lui Iisus Hristos, şi despre legile sfintei credinţe, înspăimîntînd minţile necredincioşilor.

Într-acest timp, nepotul împăratului asculta cu luare aminte toate cuvintele cuviosului şi le punea în inima sa, pentru că dorea să se bucure de ele şi de venirea cuviosului. De aceea, s-a gîndit să meargă cu dînsul în Rostov ca să vadă Biserica creştină şi minunile ce se făceau şi să primească sfînta credinţă. Murind tatăl său, şi maica sa rămînînd văduvă, îi păstra lui multe bogăţii, dar el luîndu-le pe acelea, le împărţea săracilor celor de credinţă tătărească, pentru că le socotea pe toate întru nimic. Avea numai o singură dorinţă în sufletul său: să se unească cu Hristos şi să fie robul Lui. El ştia cu adevărat, că scopul său era cel bun, dar dragostea maicii şi puterea împărătească îi vor face împiedicare, iar ducerea lui la episcop se va opri. De aceea s-a gîndit ca, tăinuindu-se de toţi, să meargă unde l-ar duce dorinţa inimii lui. După cîteva zile, episcopul Chiril plecînd de la împărat cu multe daruri, împăratul a dat poruncă către voievozii Rostovului şi Iaroslavului să dea dăjdii împărăteşti peste ani, la casa Preacuratei Maicii lui Dumnezeu şi la episcopia Rostovului.

Plecînd episcopul de la tătari, tînărul a ieşit în taină, lăsînd pe maica sa, rudele şi averile, ca Avraam cel de demult şi, ajungînd pe episcop pe drum, îl ruga cu lacrimi să-l ia cu dînsul în pămîntul cel sfînt al Rusiei şi să-l facă creştin. Atunci episcopul, văzînd lacrimile tînărului şi văzînd osîrdia cea fierbinte către Hristos Dumnezeu, l-a luat pe el, precum păstorul cel bun a luat oaia cea rătăcită pe umărul său, şi l-a dus în Rostov, bucurîndu-se şi slăvind pe Dumnezeu.

Tînărul, ducîndu-se în Rostov şi văzînd biserica împodobită, rînduiala bunei credinţe şi cîntarea bisericească, s-a bucurat cu duhul. În sobornicească biserică a Rostovului se cînta în strana stîngă greceşte, iar în cea dreaptă, ruseşte. Deci, tînărul a iubit credinţa creştinească foarte mult şi cerea Sfîntul Botez. Arhiereul, socotind că va fi vreo încercare de la împărat, cu acel tînăr, rudenie cu el, întîrzia botezul. Dar Dumnezeu, voind să mîntuiască sufletul celui ce-L iubea, a rînduit să fie vremea lesnicioasă de botez. Căci, împăratul Bercae murind după puţină vreme, se făcuse tulburare între tătari şi nu era timp pentru căutarea acestui tînăr. Atunci, episcopul l-a botezat şi i-a pus numele Petru. Şi îl învăţa în toate zilele cuvinte insuflate de Dumnezeu, întărindu-l în credinţă şi povăţuindu-l la viaţă îmbunătăţită, care se cuvine adevăratului creştin. Petru învăţase şi carte rusească şi petrecea totdeauna în citire şi în rugăciuni, stînd în casa lui Dumnezeu ziua şi noaptea, nelăsînd niciodată obişnuita pravilă bisericească. El era foarte bun la obicei, blînd, smerit, fără de răutate, cu bună cuviinţă şi iubit de toţi, cu postul şi cu înfrînarea curată păzind întreaga înţelepciune tinerească şi avînd locuinţa în casa arhierească. Nu după multă vreme fericitul episcop Chiril, săvîrşindu-şi viaţa sa cea plăcută lui Dumnezeu, s-a mutat către Domnul, luînd scaunul după dînsul Sfîntul Ignatie. Petru nevoindu-se în curtea arhierească pe lîngă Ignatie, ca şi mai înainte, avea obicei de a ieşi uneori la cîmp să se mîngîie şi să vîneze păsări pe lîngă lacul Rostovului.

Odată, întîrziind pînă seara tîrziu, a stat să se odihnească lîngă lac. Acolo i s-au arătat în vedenie Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel, pe care văzîndu-i în vis, s-a deşteptat de spaimă. El îi vedea la arătare, stînd deasupra lui şi strălucind în chip de soare. Deci, sculîndu-se degrabă de unde stătea şi, tremurînd, a căzut

la pămînt. Iar ei l-au luat de mînă şi l-au ridicat, zicîndu-i: "Nu te teme, Petre! Noi sîntem trimişi la tine de Dumnezeu, în Care ai crezut şi te-ai botezat, ca să te mîngîiem şi să crezi că este adevărată arătarea noastră la tine, iar nu nălucire. Deci, voim ca în acest loc unde te-ai odihnit, să se zidească o biserică în numele nostru. Să te duci dimineaţă în cetate şi să iei trei icoane: icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu cu Pruncul cel mai înainte de veci, icoana Sfîntului Arhiereu Nicolae şi icoana Sfîntului Dimitrie, Marele Mucenic. Aceste icoane să le duci la episcop şi să-i spui: Petru şi Pavel, Apostolii lui Hristos, m-au trimis la tine, poruncindu-ţi să zideşti o biserică lîngă lac, în locul unde mi s-a arătat şi mi-au spus aceasta!

Sfinţii Apostoli, zicînd acestea fericitului Petru, i-au dat două pungi, una plină cu aur, iar alta cu argint şi apoi s-au făcut nevăzuţi. Fericitul Petru, luînd pungile ce i s-au dat, s-a închinat lui Dumnezeu în locul unde a văzut pe Sfinţii Apostoli şi a rămas acolo rugîndu-se, pînă s-a luminat de ziuă. Deci, făcîndu-se ziuă, s-a rugat şi s-a dus în cetate. După dumnezeiasca rînduială, a aflat în tîrg un zugrav cu icoanele pomenite mai sus, zugrăvite minunat, cerînd preţul de nouă arginţi, iar al zecelea, un galben. Petru, dînd preţul acela din pungile apostoleşti, a luat sfintele icoane şi s-a dus în casa arhierească.

În aceeaşi noapte şi arhiereului Ignatie i s-au arătat aceiaşi Sfinţi Apostoli, poruncindu-i să zidească o biserică în numele lor. Arhiereul s-a înspăimîntat de acea vedenie. Deci, cînd s-a făcut ziuă, a chemat la el pe voievod şi i-a spus arătarea şi porunca Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, zicîndu-i: "M-a înfricoşat foarte mult vedenia şi vorba lor şi nu ştiu ce voi face, că nu pricep în ce loc voi zidi biserica". Voievodul i-a zis: "Stăpîne, te văd înspăimîntat şi ţi se cade cu adevărat să împlineşti toate cele ce ţi s-au poruncit de Sfinţii Apostoli!" Ei vorbind astfel, voievodul a văzut prin fereastră pe Petru venind la episcop cu sfintele icoane de la biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, iar lumina ce strălucea din icoană, se suia mai sus decît biserica, ca o văpaie de foc spre înălţime.

Înspăimîntîndu-se voievodul, a zis: "O, stăpîne, ce este acest foc? Oare nu s-a aprins vreo zidire?" Uitîndu-se şi episcopul, a văzut acelaşi lucru şi s-a înspăimîntat. Nimeni altul nu putea să vadă acea lumină în chip de văpaie, care ieşea din sfintele icoane. Petru, intrînd cu acele icoane în palat înaintea episcopului şi a voievodului, le-a pus la loc cinstit, apoi s-a închinat lor şi le-a spus arătarea şi toate cuvintele Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, care i se făcuseră lui într-acea noapte. Iar spre încredinţare adevărată, le-a arătat acele două pungi cu aur şi argint, ce i se dăduse de Sfinţii Apostoli. Episcopul şi voievodul s-au închinat sfintelor icoane, care străluceau în tot palatul cu o lumină minunată, şi au întrebat pe fericitul Petru unde a găsit acele sfinte icoane? El le-a spus că le-a cumpărat din tîrg. Voievodul şi episcopul se mirau, ştiind bine că în cetatea lor nu este un aşa zugrav. Deci, cercetînd, nu l-au găsit.

Fiind ceasul Sfintei Liturghii, s-au dus cu acele sfinte icoane în sfînta sobornicească biserică şi, după săvîrşirea Liturghiei, cîntînd rugăciuni, au mers afară de cetate, la acel loc unde se odihnise Petru şi i se făcuse apostoleasca arătare, aducînd şi acele sfinte icoane, cărora le urma tot poporul cetăţii. Sosind la acel loc, au făcut cîntare de rugăciune Sfinţilor mai marilor Apostoli Petru şi Pavel şi în acelaşi ceas au zidit un locaş de rugăciune şi au pus icoanele într-însul.

După aceasta voievodul, făcînd glumă sau ispitindu-l, a zis lui Petru: "Episcopul îţi va zidi biserica, dar, dacă eu nu-ţi voi da loc împrejurul bisericii, ce vei face?" Petru a răspuns: "Dumnezeu de va voi şi episcopul de va porunci, vom cumpăra pămînt de la tine". Atunci Petru s-a dus la episcop şi i-a spus acel cuvînt al voievodului. Episcopul a zis lui Petru: "Fiule, crede purtării de grijă a lui Dumnezeu pentru tine şi nădăjduieşte în rugăciunile Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, că pungile cu aur şi argint care ţi le-au dat, nu se vor împuţina, nici vor scădea, precum s-a întîmplat odată prin rugăciunile Sfîntului Prooroc Ilie, în Sarepta Sidonului, la femeia cea văduvă, căreia nu i-a lipsit vadra de făină şi ulciorul cu untdelemn nu s-a împuţinat. Deci, du-te la voievod şi-l întreabă cît cere pe pămîntul dimprejurul bisericii". Petru, ducîndu-se şi întrebîndu-l, voievodul i-a zis: "Precum ai dat pentru icoane nouă arginţi, iar al zecelea un galben, aşa voiesc ca pentru pămîntul pe care voieşti să-l ai împrejurul bisericii, să-mi dai cîte nouă arginţi, iar al zecelea să fie galbenul.

Atunci Petru, nădăjduind spre Dumnezeu şi spre Sfinţii Apostoli, s-a învoit cu cuvîntul voievodului. Şi mergînd la locul acela, Petru a început să scoată din pungile date de Apostoli, nouă arginţi şi un galben, punîndu-i pe rînd pe pămînt, începînd de la iezer. Astfel a cuprins mult loc împrejurul bisericii, ca să fie mănăstirea largă iar pungile nu i s-au împuţinat, după proorocia arhiereului lui Dumnezeu, Ignatie. Voievodul, văzînd mulţimea de argint şi de aur, iar pungile lui Petru fiind pline şi nelipsite, s-a mirat foarte mult şi a zis: "Cu adevărat de mirare este această minune, căci Petru a aflat mare dar de la Dumnezeu şi de la Sfinţii Apostoli!"

Deci, voievodul a luat aurul şi argintul acela ca o binecuvîntare apostolească, iar bisericii apostoleşti cea din nou zidită, i-a dăruit sate cu moşii îndestulate, cu ape şi păduri, pe care le-a întărit cu scrisori. Astfel s-a zidit biserică aleasă, în numele sfinţilor mai marilor Apostoli Petru şi Pavel şi s-a aşezat o mănăstire lîngă ea care este şi pînă acum, cu darul lui Hristos. Dar fericitul iubea tăcerea şi la faţă nu se arăta vesel, avîndu-şi mintea adîncită în dumnezeieştile cuvinte. Pentru aceea a zis voievodul către episcop: "Oare nu se tînguieşte neamul lui Petru pentru patrie şi oare nu se gîndeşte să se întoarcă la tătărie?" El de s-ar duce acolo, fiind fiu de împărat, îi este frică să nu facă vreo împiedicare cetăţii noastre. Iar arhiereul, luînd aminte la cuvintele voievodului, a făcut cu dînsul sfat şi au socotit să-l însoţească cu nunta, căci, avînd soţie şi feciori, să nu mai gîndească la neamul său. Însă el niciodată nu se gîndea la căsătorie.

Deci, chemînd arhiereul şi voievodul la ei pe Petru, i-au zis: "Voieşti să te însoţim pe tine cu femeie?" Iar Petru a răspuns: "Stăpînii mei, eu am iubit credinţa aceasta sfîntă şi pentru ea am lăsat toate şi m-am lăsat în voia lui Hristos Dumnezeul nostru, să fie şi acum voia Domnului şi a voastră". Atunci, voievodul, îndată i-a căutat lui o mireasă frumoasă din boieri şi l-a cununat cu ea singur arhiereul în sobornicească biserică. Iar voievodul a numit pe Petru frate al său şi avea către el mare dragoste, atît el cît şi feciorii lui. Petru a vieţuit în legiuită însoţire cu cinste mulţi ani şi s-a făcut tată de fii. Dar şi tuturor săracilor şi scăpătaţilor le era tată, hrănind pe flămînzi, îmbrăcînd pe cei goi şi ca un alt drept Iov, fiind ochiul orbilor şi piciorul şchiopilor. El plăcea Domnului cu dinadinsul prin păzirea sfintelor lui porunci, ferindu-se de tot răul şi toată fapta bună sîrguindu-se a o împlini.

Apoi, dezlegîndu-se de însoţirea trupească, s-a însoţit Domnului prin Duhul, întru rînduiala monahicească; căci a luat pe sine îngerescul chip al monahilor şi în acela s-a mutat către Domnul, fiind la bătrîneţe adînci. Astfel, Petru, fiul de împărat, a murit la Rostov. Deci, cinstitul lui trup s-a pus în biserica Sfinţilor Apostoli, cea zidită de el, preamărind Dumnezeu pe plăcutul Său, prin darul tămăduirii bolilor, ce se săvîrşeau la mormîntul fericitului Petru. Şi chiar pînă acum se dau tămăduire celor ce cu credinţă se apropie de moaşte lui, spre slava Domnului nostru Iisus Hristos, Celui împreună slăvit cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, Căruia de la toţi să-i fie cinste, închinăciune şi mulţumire în veci. Amin.

Viaţa Sfîntului Ierarh Ghelasie de la Rîmeţ (30 iunie)

Sfîntul Ierarh Ghelasie s-a nevoit în veacul al XIV-lea, mai întîi ca sihastru pe valea pîrîului Rîmeţ din Munţii Apuseni şi, apoi, ca egumen al Mănăstirii Rîmeţ din judeţul Alba, avînd o viaţă duhovnicească îmbunătăţită şi învrednicindu-se încă din tinereţe cu darul facerii de minuni. Era originar din partea locului. Luînd din tinereţe jugul lui Hristos, a deprins de la cei mai iscusiţi eremiţi meşteşugul luptei duhovniceşti. Apoi, curăţindu-şi mintea de cugetele cele rele şi învrednicindu-se de darul facerii de minuni, a coborît în obşte şi a ajuns vestit povăţuitor de suflete, întemeind o obşte de monahi aleşi.

În tradiţia locului se spune despre Cuviosul Ghelasie că avea doisprezece ucenici cu care împreună se ruga şi postea, săvîrşind sfintele slujbe cu mare osîrdie şi frică de Dumnezeu. În toată săptămîna, Cuviosul Ghelasie nu primea mîncare, îndestulîndu-se numai cu Preacuratele Taine. Ziua mergea cu ucenicii la ascultare, iar noaptea făcea priveghere şi săvîrşea Sfînta Liturghie. Numai sîmbăta şi Duminica mînca împreună cu călugării la trapeza mănăstiri.

Acest cuvios sihastru era, de asemenea, un mare părinte duhovnicesc al sihaştrilor din Munţii Rîmeţ, precum şi al sătenilor din Ţara Moţilor. În posturi cerceta pe toţi sihaştrii ce se nevoiau în peşteri de piatră şi el însuşi se ostenea la rugăciune împreună cu dînşii. Apoi cobora în mănăstire, unde îl aşteptau credincioşii şi mocanii de prin munţi. La fericitul Ghelasie veneau şi mulţi bolnavi, mai ales cei stăpîniţi de duhuri rele, şi cu rugăciunile lui se vindecau, căci avea mare dar de la Dumnezeu.

Odată, fiind cu ucenicii la adunat fîn în poiana mănăstirii, numită Hopaţi şi fiind mare arşiţă, încît toţi sufereau de sete, Cuviosul Ghelasie a căzut la rugăciune şi îndată a aflat un izvor cu apă. Acest izvor de apă rece se vede pînă în zilele noastre şi se cheamă *Izvorul Cuviosului Ghelasie.* Mulţi săteni iau apă din el pentru sănătate şi binecuvîntare.

Odată, urcînd Sfîntul Ierarh Ghelasie în poiană cu asinul său la adunat fîn, şi-a cunoscut dinainte sfîrşitul. Deci, rugîndu-se mult, şi-a chemat ucenicii, poruncindu-le să trăiască în desăvîrşită dragoste, să iubească Biserica şi să fugă de beţie, desfrîu şi de tot păcatul. Apoi, sărutîndu-i pe toţi, şi-a dat sufletul în mîinile lui Hristos.

În tradiţia mănăstirii se spune că, în ceasul cînd cobora asinul de pe munte cu trupul Sfîntului Ghelasie au început clopotele de prin sate să sune singure. Apoi, fiind plîns de ucenici, a fost îngropat lîngă zidul bisericii şi mulţi bolnavi se vindecau la mormîntul lui.

În anii din urmă, s-au descoperit în chip minunat, prin bunătatea şi milostivirea lui Dumnezeu, în jurul mănăstirii, bucăţi din sfintele sale moaşte, prin care se fac nenumărate minuni în rîndul credincioşilor veniţi la mănăstire pentru rugăciune şi închinare.

Astfel, o femeie, pe numele ei Maria, din Negreşti-Oaş, după ce i s-a arătat în vis un porumbel care a îndemnat-o să meargă la Mănăstirea Rîmeţ, să se roage şi să se atingă de moaştele Sfîntului Ghelasie, a făcut precum i se poruncise în vis şi s-a vindecat de epilepsie. Unei alte femei, din Albina - Timiş, i-a fost vindecată mîna bolnavă prin neîncetate rugăciuni şi lacrimi la moaştele Sfîntului Ghelasie, iar un credincios căzut în rătăcire de la dreapta credinţă, din Cocora - Alba, şi care era paralizat, adus fiind într-un car cu boi, a aflat vindecare prin neîncetatele sale rugăciuni şi ale părinţilor la Moaştele Sfîntului Ghelasie, întorcîndu-se vindecat la casa sa trupeşte şi sufleteşte, asemenea paraliticului din Evanghelie.

Ceea ce s-a transmis prin tradiţia locului, de generaţii întregi, s-a adeverit în zilele noastre, cînd, în anul 1978, s-a descoperit în biserica mănăstirii o inscripţie de mare însemnătate pentru Biserica şi neamul românesc, mai ales din părţile Transilvaniei, şi care consemnează numele "Arhiepiscopului Ghelasie", al zugravului "Mihul de la Crişul Alb", precum şi anul 1337. Acest Arhiepiscop al Transilvaniei, primul atestat cu numele, este îmbunătăţitul Ghelasie pe care poporul, în evlavia sa, îl cinsteşte ca sfînt.

Deci, fără îndoială, Sfîntul Ghelasie a fost Arhiepiscop şi păstor sufletesc al credincioşilor din centrul Transilvaniei şi din Munţii Apuseni în secolele XIV-XV, retrăgîndu-se la bîtrîneţe în mănăstirea de metanie, Rîmeţ.

Iar vieţuitorii sfintei mănăstiri îi cinstesc cu veneraţie părţi din sfintele moaşte, ştiind că, prin rugăciuni neîncetate la Bunul Dumnezeu, acestea au darul vindecării de boli şi suferinţe. Cu ale cărui sfinte rugăciuni, Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne şi ne mîntuieşte pe noi. Amin.

~ Sfârşit ~